

Studiul epistolei către Evrei – W.J. Ouweneel

Introducere

Cartea aceasta este un comentariu la epistola către Evrei. Epistola către Evrei este una din cărțile cele mai sublime, dar și cele mai grele ale Noului Testament. Ea este sublimă pentru faptul că ea schițează un portret măreț al Domnului Isus. Nici o altă carte, probabil cu excepția Evangheliei după Ioan, nu este dedicată așa de mult gloriilor Persoanei Domnului Isus, așa cum este această carte. Ne sunt arătate gloriile Persoanei Sale în dumnezeirea Lui și în umanitatea Lui, în caracterul lor veșnic și oficial ca Om pe pământ și acum și în cer. Dar ea este și o carte grea. Ea se ocupă cu evenimentele și serviciul divin israelit din trecut, din Vechiul Testament. Ea pătrunde adânc în tainele planurilor lui Dumnezeu, în binecuvântările credincioșilor și în gloriile Domnului Isus. Urmează expuneri de dovezi lungi și complicate, pentru a clarifica întrebările grele. Dar cine se ostenește să urmeze studiul scriitorului și cine se încrede în Domnul Însuși și în Duhul Său, dacă îi lipsește lumina și înțelepciunea, acela va face descoperiri mărețe în această carte. El are parte de perspective cum rar se găsesc în Scriptură. El primește ochi pentru unitatea minunată a Vechiului și Noului Testament. El primește înțelegere în privilegiile mărețe ale credinciosului creștin. El devine un rob folositor al lui Dumnezeu care învață să se închine Domnului Isus în Locul Preasfânt cu mai multă înțelegere. El învață ce înseamnă Locul Preasfânt și cum poate intra în el. El află câtă valoare acordă Dumnezeu lucrării de împăcare făcută de Hristos, ca omul să se poată apropia de El; la fel cum în Vechiul Testament preoții se apropiau de Dumnezeu în Cortul din pustie.

Aceasta este o temă grea, dar minunată. M-am gândit mult sub ce formă trebuie să prezint comentariul la epistola către Evrei. Pe de o parte nu voiam să renunț la pătrunderea în adâncimea pe care am descoperit-o în epistola către Evrei, numai pentru a face ușor de înțeles acest comentariu. Pe de altă parte am vrut cu plăcere să evit ca cititorii mai puțin familiarizați cu subiectul să se împotmolească repede în studii grele. De aceea am scris două „cărți”: pentru fiecare pasaj dau mai întâi un comentariu simplu sub formă de cuvinte-cheie și privire de ansamblu, care lasă să se recunoască pe cât posibil de simplu înțelesurile diferite și interdependențele. După aceea dau o interpretare detaliată, în care încerc să sondez straturile cele mai adânci ale textului biblic. Acest al doilea comentariu este sub două aspecte: a) înțelesul direct al textului de bază, intenția textului în limba greacă și eventualele variante de manuscrise; b) conținutul doctrinar al textului.

Fiecare studiu este precedat de zece întrebări, care pot fi dezbătute de exemplu în comun în cercurile biblice sau în studiul biblic personal.

Remarci generale

La începutul fiecărui pasaj nou al epistolei către Evreu ar trebui ca la începutul studiului dumneavoastră să vă rugați pentru călăuzirea și puterea Duhului Sfânt. Să fiți permanent conștienți că sunteți preocupați cu Cuvântul lui Dumnezeu. Gândiți-vă că în această epistolă este vorba de Persoana și lucrarea Domnului Isus. De aceea căutați să descoperiți tot mai multe despre El, pentru ca El să ia tot mai mult chip în dumneavoastră.

Nu studiați prea mult simultan; nu citiți deodată o parte prea mare din această carte, căci atunci nu mai aveți câștig din conținutul cărții. Cartea este împărțită într-o serie de „studii”; nu prelucrați succesiv mai mult decât un studiu.

Dacă la începutul unui capitol sunt întrebări sau teme, atunci rezolvați-le mai întâi pe acestea. Aceasta vă conduce să citiți și să studiați mai întâi textul biblic, să cercetați contextul și să recunoașteți problemele, înainte de a citi mai departe studiul. Aceasta vă păzește de o însușire oarbă a comentariului, fără ca personal să nu fi meditat temeinic asupra textului. Ceea ce descoperi personal activ are mai multă valoare decât ceea ce preiei pasiv de la alții.

Începeți studiul epistolei către Evrei în felul următor:

Citiți mai întâi liniștit și atent deodată întreaga epistolă. În felul acesta primiți o impresie despre stilul și conținutul epistolei. Cel mai bine este dacă citiți epistola cu glas scăzut. Dacă vreți să vă faceți notițe în cadrul acestui studiu, atunci limitați-vă la minimum.

După aceea citiți epistola din nou și faceți remarci detaliate:

- despre cuvintele-cheie și afirmațiile centrale ale textului;
- despre subiectul principal și subiectele diferitelor părți ale epistolei;
- despre împărțirea în pasaje preponderent doctrinare și preponderent practice ale epistolei.

Dacă ați făcut aceste studii preliminare importante și necesare, veți fi în stare să faceți o împărțire simplă a epistolei.

Acest comentariu se poate studia după aceea în felul următor:

În fiecare studiu prelucrați mai întâi întrebările introductive și comentariul scurt, ușor (scris mare).

Prelucrați în felul acesta toate studiile și treceți mai întâi peste comentariul verset cu verset (scris mic).

Începeți acum încă o dată de la început și studiați complet fiecare studiu (scris mic și mare).

Studiul 1: Întrebări introductive

Cine citește simplu Biblia, fără să fie inițiat în ea, poate cu siguranță prin aceasta să primească o binecuvântare mare, dar foarte ușor i se poate întâmpla ca famenului etiopian, care a citit cartea Isaia fără să aibă vreun ajutor și realmente nu a avut nici o idee despre cine vorbea profetul (Faptele apostolilor 8.30,31,34). Cine vrea să studieze mai temeinic o carte a Bibliei trebuie mai întâi să se ocupe cu un număr de „întrebări introductive”. Dacă primim o scrisoare, de regulă este clar de la cine vine scrisoarea, cui îi este adresată și ce conține ea. Dar dacă descoperim în podul casei o scrisoare veche, conținutul ei poate să ne fie foarte ciudat. Atunci vom cerceta mai întâi cine ar fi putut scrie scrisoarea, cui i-a fost adresată și care a fost fundalul și motivul scrierii ei, pentru ca să înțelegem cel puțin într-o oarecare măsură conținutul ei.

La fel este și cu o scrisoare (epistolă) din Noul Testament. Și aceasta este o scriere veche, al cărei conținut ne interesează în mare măsură, pentru că știm că avem a face cu Cuvântul lui Dumnezeu. Dar, pentru a putea înțelege bine conținutul scrisorii, dorim mai întâi să știm ceva mai mult despre scriitor, despre destinatari, despre timpul și locul redactării, despre planul secund și motivul scrisorii. Uneori aceasta este destul de simplu, căci cele mai multe scrisori (epistole) din Noul Testament încep cu prezentarea scriitorului și a destinatarilor (de exemplu: „Pavel ... către Timotei”). Deseori nu este greu să se recunoască fundalul și motivul scrisorii. Dar tocmai în epistola către Evrei este foarte greu aceasta. Tocmai pentru o astfel de carte grea a Bibliei am vrea să știm ceva mai mult despre fundal, pentru a putea înțelege mai bine conținutul! Vrem să vedem ce putem găsi.

==> Teme

Înainte de a începe să citești cele ce urmează cercetați temeinic epistola cu privire la următoarele întrebări:

- 1. Cine este scriitorul epistolei?*
- 2. Cine sunt destinatarii respectiv cine au fost primii cititori ai epistolei?*
- 3. Când și unde a fost scrisă epistola?*

1. Scriitorul epistolei

Epistola către Evrei nu ne numește scriitorul, ci – în ceea ce privește subiectul – ea începe imediat relatarea. Cu toate acestea din epistolă putem deduce unele particularități ale scriitorului:

El era un om cu o mare dotare literară, căci dintre toți scriitorii nou-testamentali el scrie folosind cel mai bine limba greacă clasică;

El cunoștea foarte bine Vechiul Testament, pe care el îl citează în mod obișnuit din așa-numita Septuaginta (LXX), traducerea greacă a Vechiului Testament. Această traducere a fost făcută de iudei cu câteva secole înainte de nașterea lui Hristos;

El era un iudeu, căci el se așează pe aceeași treaptă cu cititorii lui iudei, deseori se face una cu ei (vezi de exemplu „nouă” în Evrei 1.1);

El nu făcea parte din cercul direct al ucenicilor Domnului Isus, căci el însuși se consideră făcând parte din aceia care au primit mântuirea prin ucenici (Evrei 2.3);

El nu se numește apostol. Dar aceasta nu spune încă prea mult, căci el nu-i numește așa nici pe apostolii propriu-ziși, ci îi numește „martori” (Evrei 2.3). Vom vedea că aceasta trebuie să aibă a face cu faptul că în această epistolă numai Hristos este prezentat ca Apostol (Evrei 3.1), dinaintea căruia toți ceilalți trebuie să se dea la o parte;

El se prezintă ca „învățător”, adică, comentator al Cuvântului lui Dumnezeu (în acest caz este Vechiul Testament);

El era un cunoscut și însoțitor al lui Timotei (Evrei 13.23).

Aceste indicii sunt insuficiente ca să numim o anumită persoană ca scriitor. De aceea mai întâi punem întrebarea: Pe cine a considerat Biserica creștină de demult ca scriitor? Părerile se limitează la două persoane: Barnaba sau Pavel. Prima interpretare descinde de la părintele bisericii Tertulian (începutul secolului al treilea). Locul unde el atribuie epistola către Evrei lui Barnaba (De pudicitia, 20) este și singurul unde el amintește într-adevăr epistola către Evrei. El este de părere că, cu toate că epistola către Evrei stă mai presus decât „Păstorul lui Herma” (o carte apocrifă), că epistola nu poate fi pusă pe aceeași treaptă cu scrierile lui Pavel, pe care el de altfel le citează foarte detaliat. Hieronymus (sfârșitul secolului 4) este dimpotrivă de părere că interpretarea lui Tertulian referitoare la calitatea de autor a epistolei către Evrei era o interpretare pur personală (De viris illustribus, capitolul Pavel). Este însă o culegere de predici în limba latină din secolul 4, probabil din Spania, în care epistola către Evrei este atribuită lui Barnaba. Sunt de asemenea indicii că în creștinătatea de vest de mai multe ori au fost îndoieli referitoare la calitatea de autor paulinică, în timp ce în răsărit în general s-a ținut cu tărie la calitatea de autor a lui Pavel (vezi mai jos). Eusebiu (sfârșitul secolului 3) considera personal că Pavel a scris epistola, dar el relatează că biserica din Roma se îndoia de faptul acesta în timpul lui. Epistola către Evrei nu este amintită nici în canonul african de mai târziu. Hilarius (mijlocul secolului 4) a privit cartea ca fiind într-adevăr canonică, dar el niciodată nu o citează ca fiind paulinică. Hieronymus și Augustinus (în jurul anului 400) atribuie lui Pavel Epistola către Evrei, însă fără convingere proprie mare, ci mai mult sub influența bisericii din răsărit. Pare că acolo de foarte timpuriu epistola către Evrei a fost atribuită lui Pavel. Conform lui Eusebius (Historia Ecclesiae VI, 14) epistola către Evrei a fost atribuită lui Pavel de către Clemens din Alexandria (în jurul anului 200). Acesta la rândul lui ar fi învățat aceasta de la „bătrânul preafericit” Pantaenus, acesta era probabil antecedentul lui în Alexandria. Eusebius (VI, 25) citează și pe Origenes, potrivit căruia gândurile epistolei către Evrei sunt paulinice. Însă Origenes nu-și putea imagina că aceasta este valabil și pentru stil. El era de părere că probabil un elev al lui Pavel a scris în propriul lui stil gândurile lui Pavel. Origenes spunea că nu trebuie să ai îndoieli dacă o biserică sau alta – ca de exemplu cea din Alexandria – atribuia lui Pavel epistola către Evrei. Dar când el însuși s-a exteriorizat cu privire la această întrebare, a scris cuvintele devenite celebre: „... dar cine a fost cu adevărat cel care a scris epistola știe

numai Dumnezeu.” Origenes cunoștea de asemenea oameni care considerau ca scriitori pe Clemens din Roma sau pe Luca; pe primul probabil din cauză că el deseori a citat epistola către Evrei, pe al doilea probabil din cauză că Clemens din Alexandria a spus că Pavel a scris epistola către Evrei și Luca a tradus-o în greacă. Conform lui Origenes biserica din răsărit acorda drepturile de autor lui Pavel. În renumitul Chester Beatty Papyrus P46 găsim epistola către Evrei printre epistolele lui Pavel, și anume imediat după epistola către Romani. În cele mai multe manuscrise grecești de odinioară găsim epistola către Evrei după epistola a doua către Tesaloniceni și înainte de epistolele personale ale lui Pavel. Conciliile din Hippo Regius (393) și Karthago (397 și 419) au considerat Epistola către Evrei ca fiind paulinică. Aceasta a rămas așa până la Reformă, când atât Luther cât și Calvin au pus la îndoială drepturile de autor paulinic ale epistolei către Evrei. Luther și alții au fost de părere că Apolo ar fi scriitorul. Hugo de Groot și Delitzsch s-au gândit la Luca și alții, scriitori de mai târziu s-au gândit la Petru, Silvanus (Sila), Filip sau Acuila și Priscila.

Nu are nici un sens să tratăm toate propunerile care au fost făcute cu privire la drepturile de autor ale epistolei către Evrei. Numim numai pe cele mai importante:

Sila sau Apolo: Ei fac parte din cercul lui Pavel, erau cunoscuți și iubiți în Biserica de la început, erau însoțitori ai lui Timotei și trebuie să fi fost foarte cunoscători ai Vechiului Testament. Însă aceasta este totodată totul. Acestea sunt presupuneri interesante, dar nu sunt indicii concrete pentru aceasta. Și ceea ce este și mai important este că nu sunt tradiții vechi care să sprijine aceste presupuneri.

Luca: Această presupunere își are originea într-o tradiție veche, dar foarte slabă (vezi mai sus). Sunt concordanțe literare cu evanghelia după Luca și cu Faptele apostolilor. Dar și în ceea ce privește conținutul sunt anumite concordanțe: atât epistola către Evrei cât și evanghelia după Luca pun accentul pe Hristos ca Fiul Omului și pe importanța serviciilor la Templu și a serviciilor divine: nu la împlinire Luca începe și sfârșește cu scena de la Templu. El pune accent și pe filiațiunea credincioșilor (vezi și tratarea acestei întrebări în continuare în epistolă). Însă legăturile sunt prea slabe pentru ca numai pe baza „referirilor” să se vorbească despre un scriitor comun.

Barnaba: Această presupunere își are originea într-o tradiție veche a timpurilor creștine de început. Căci Tertulian dă impresia că ideea că Barnaba ar fi scris epistola către Evrei descinde deja dintr-un timp cu mult înainte de el. Însă această tradiție era cunoscută numai în creștinătatea din vest. Presupunerea, că Barnaba ar trebui să fie scriitorul, este interesantă, deoarece el ca levit (Faptele apostolilor 4.36) era desigur foarte familiarizat cu serviciul la Templu; cu toate că desigur nu trebuie să se uite că epistola către Evrei nu vorbește atât de mult despre serviciul la Templu din timpul redactării ei, cât mai degrabă de slujba vechi-testamentală din Cortul din pustie. O problemă, care rezultă cu privire la Barnaba, constă în aceea că Barnaba trebuie să fi fost un locuitor al Ierusalimului, conform cu Faptele apostolilor 4, așa că el probabil l-a cunoscut și l-a auzit personal pe Domnul Isus. Însă aceasta este în contradicție cu Evrei 2.3, unde vorbește cineva care nu a primit Evanghelia despre Domnul

Isus, atunci când El era încă pe pământ. Dar și aceasta este o dovadă contrară decisivă la fel de puțin precum sunt și indiciile referitoare la calitatea de autor a lui Barnaba.

Pavel: Această presupunere este sprijinită de următoarele reflecții:

Presupunerea se bazează pe o tradiție care merge în urmă până la timpurile creștine cele mai de demult și după cum se pare de mult timp a avut mulți adepți.

Pavel corespunde tuturor însușirilor deduse din epistola către Evrei: iudeu, însoțitor al lui Timotei, aptitudini literare mari și cunoștințe mari ale Vechiului Testament.

Scriitorul epistolei către Evrei vorbește în mod foarte deosebit ca „învățător”. El învață așa cum nimeni altul nu poate face, în afară de Pavel. Între scriitorii nou-testamentali Petru este mai mult un „păstor” (compară cu 1 Petru 5.1-4) și Ioan oferă o cu totul altă formă de învățătură decât Pavel și decât epistola către Evrei. Nimeni în afară de Pavel nu se putea numi „învățător al națiunilor” (1 Timotei 2.7; 2 Timotei 1.11). Desigur această expresie se referă în primul rând la păgâni și nu la iudei, dar Pavel a fost trimis și la iudei (Faptele apostolilor 9.15; 26.17).

Scriitorul Epistolei către Evrei nu se numește apostol. Însă aceasta nu oferă nici o obiecție împotriva calității de autor a lui Pavel:

- Chiar și cei doisprezece nu sunt numiți „apostoli” în Evrei 2 și 3.
- Epistola către Evrei pare să evite denumirea „apostol” pentru a lăsa să cadă toată lumina pe Apostolul, Isus (Evrei 3.1). Argumentul acesta a fost folosit deja de Clemens din Alexandria. De asemenea epistolele lui Pavel nu vorbesc întotdeauna despre apostolatul lui. Pavel renunță la aceasta acolo unde el nu trebuia să se refere la apostolatul său. Când Pavel se referă la apostolatul său, atunci el face aceasta ori pentru a da porunci și îndemnuri cu autoritate apostolică, ori ca apostol să facă cunoscut descoperiri noi. În epistola către Evrei nu este niciuna din aceste două situații; găsim aici pe comentatorul inspirat al Vechiului Testament și nu pe descoperitorul tainelor Noului Testament. Chiar dacă Pavel avea o misiune printre iudei, totuși apostolatul lui nu era orientat spre circumcizie (ca la Petru), ci categoric spre națiuni (Galateni 2.7,8; Romani 11.13). Deci el putea cu greu să se refere față de creștinii iudei la apostolatul lui – cu toate că pe de altă parte el avea dreptul la aceasta, dacă Domnul l-a chemat să se adreseze iudeilor cu învățătură și îndemnuri. Chiar și Petru, apostolul circumciziei, s-a adresat națiunilor în Faptele apostolilor 10.

Așa cum vom vedea, epistola către Evrei conține o ultimă atenționare pentru creștinii convertiți provenind din iudaism; o atenționare pe care noi o așteptăm de la cineva care îi iubește, ca Pavel, mai mult decât oricine altul (vezi Faptele apostolilor 21.13; Romani 9.1-3; 10.1; 11.13,14; 1 Corinteni 9.20,22).

Epistola către Evrei se încheie cu o dorință de binecuvântare („Harul fie cu voi toți!”, Evrei 13.25), ceea ce este specific pentru epistolele lui Pavel.

În mod ciudat în literatură s-a ținut mult prea puțin seama că singura referire în Noul Testament pentru calitatea de autor a unei epistole pare să stea tocmai în legătură cu epistola către Evrei. Petru, care după părerea mea (din motive pe care aici nu le pot explica mai detaliat) în concordanță cu chemarea lui scrie cele două epistole ale sale creștinilor iudei, spune categoric în 2 Petru 3.15,16 că „fratele nostru preaiubit Pavel” a scris o scrisoare aceluiași creștin iudei: Petru spune, că această scrisoare vorbește despre teme asemănătoare ca 2 Petru 3 (compară 2 Petru 3.7 cu Evrei 12.26,27; 2 Petru 3.11-15a cu Evrei 10.23-25; 12.28; 2 Petru 3.16 cu Evrei 5.11). Deci în orice caz Pavel a scris o scrisoare evreilor, și este greu de presupus că această scrisoare s-a pierdut.

Însă începând de la Reformă sunt îndoieli cu privire la calitatea de autor a lui Pavel. Vrem să prezentăm pe cele mai importante:

Anonimitatea epistolei către Evrei contrazice obiceiul lui Pavel. – Aceasta este corect. Însă după părerea mea aceasta se poate explica prin caracterul deosebit al epistolei. Epistolele lui Pavel sunt adresate ori conlucrătorilor ori adunărilor dintre națiuni (chiar dacă în aceste adunări sunt și creștini dintre iudei). Însă epistola către Evrei este ca atare adresată creștinilor iudei, pentru care Pavel nu a avut o misiune specială; în afară de aceasta el nu apare aici, cum s-a amintit, ca apostol, ci ca învățător. Ambele motive sunt suficiente pentru ca în acest caz deosebit el ca persoană să treacă în anonimitate. La aceasta se adaugă faptul că epistola pune accent mare pe gloria Domnului Isus, căci epistola începe tocmai cu aceasta – la fel cum face evanghelia după Ioan și epistola întâia a lui Ioan – în timp ce în Apocalipsa este din nou necesară facerea cunoscut a calității de autor a lui Ioan. La începutul epistolei către Evrei nu este vorba că scriitorul vrea să ofere ceva deosebit, ci că Dumnezeu Însuși a vorbit atunci și anume în Fiul (Evrei 1.1; vezi și Evrei 2.3).

Se folosește o greacă mai mult clasică decât la Pavel. Stilul este mai cursiv decât la Pavel. – Desigur acest argument trebuie luat în serios, cu toate că întotdeauna este greu să stabilești concret așa ceva și diferențele de stil să le pui deseori în strânsă legătură cu subiectul unei cărți. Este posibil să se explice diferențele literare prin lucrarea unui redactor, la fel cum se face cu diferențele literare enorme între prima și a doua epistolă a lui Petru. Am amintit deja și presupunerea că epistola către Evrei a fost scrisă inițial în ebraică/arameică și mai târziu a fost tradusă de altcineva în greaca clasică; dar aceasta este puțin probabil (vezi mai jos).

Evrei 2.3 este cuvântul unuia care niciodată nu a avut o întâlnire personală cu Domnul Isus, ceea ce aceasta nu este valabil pentru Pavel. Argumentul acesta a fost suficient pentru Calvin ca să respingă caracterul de autor paulinic al epistolei către Evrei. – Argumentul acesta a fost preluat cu mare vehemență începând de la Calvin, dar mie mi se pare să nu fie decisiv. Este desigur adevărat că Pavel, cu toate că el nu l-a cunoscut pe Domnul Isus în carne (2 Corinteni 5.16), a avut o întâlnire personală cu Hristos ca Omul glorificat în cer, pe drumul spre Damasc și în alte ocazii (Faptele apostolilor 9.4,5; 22.7,8,18-21; 26.14-19; compară cu Faptele apostolilor 18.9; 23.11). Pavel își amintește deseori de aceasta în epistolele sale (1 Corinteni 9.1; 15.8; Galateni 1.12,15,16). Dar sunt motive care nu pot fi trecute cu vederea, pentru care

el (presupunând că el a scris epistola către Evrei) în Evrei 2.3 nu se poate referi la aceste întâlniri:

- Hristos a dat din cer lui Pavel descoperiri deosebite, ca niciunui altuia dintre apostoli, de exemplu unitatea Adunării pe pământ și cu un Hristos glorificat – dar tocmai aceste descoperiri nu sunt subiectul epistolei către Evrei (vezi mai jos);
- În Evrei 2.3 este vorba despre ceea ce Domnul a învățat pe pământ pe ucenicii Săi. Aceasta a fost dat mai departe exclusiv prin ucenici, și lui Pavel, care (dacă el este scriitorul) se așează smerit pe aceeași treaptă cu restul poporului și prin aceasta se deosebește de ucenicii care au văzut și au auzit pe Domnul aici pe pământ. Pavel era un martor al Domnului glorificat în cer, dar cei doisprezece ucenici erau martori ai unui Domn smerit pe pământ.

Sunt diferențe doctrinare mari între epistolele lui Pavel și epistola către Evrei. – Aceasta este adevărat fără nici o îndoială, dar sunt și concordanțe mari. Doresc să încep cu acestea din urmă:

- Hristos în existența Lui veșnică și ca Creator (Evrei 1.2,3; 1 Corinteni 8.6; 2 Corinteni 4.4; Coloseni 1.15-17);
- Smerirea Sa de Sine (Evrei 2.14-17; Romani 8.3; Galateni 4.4; Filipeni 2.7);
- Ascultarea Sa (Evrei 5.8; Romani 5.19; Filipeni 2.8);
- Jertfa Lui proprie (Evrei 9.8; 1 Corinteni 5.7; Efeseni 5.2);
- Glorificarea Lui la dreapta lui Dumnezeu (Evrei 1.3; 8.1; 10.12; 12.2; Romani 8.34; Efeseni 1.20; Coloseni 3.1);
- El este pus peste toate ca Fiu al Omului (Evrei 2.6-9; 1 Corinteni 15.28; Efeseni 1.10-22);
- Puterea nimicitoare a lucrării lui Hristos (Evrei 2.14; 9.26; Romani 6.6; 2 Timotei 1.10);
- Vorbiri simbolice asemănătoare (Evrei 4.12 și Efeseni 6.17; Evrei 12.1 și 1 Corinteni 9.24);
- Noul legământ (Evrei 8.6; 2 Corinteni 3.6-11);
- Exemplul despre credința lui Avraam (Evrei 11.11,12,17-19; Romani 4.17-20);
- Darurile Duhului (Evrei 2.4; 1 Corinteni 12.11);
- Cel drept va trăi prin credință (Evrei 10.38; Romani 1.17; Galateni 3.11); și alte citate (Evrei 10.30 și Romani 12.19); sfârșitul legii (ceremoniale) (mai ales capitolele 9 și 10; Romani 7; Galateni 5; Coloseni 2.16,17);

Pe lângă aceasta s-au făcut referiri și la diferențe mari, și anume la acele subiecte care sunt foarte specifice lui Pavel, dar care lipsesc în epistola către Evrei. Pe de altă parte s-a atras atenția cu privire la subiecte care într-adevăr sunt specifice pentru epistola către Evrei, dar care lipsesc în celelalte epistole paulinice. În ceea ce privește primul reproș, în epistola către Evrei lipsesc următoarele subiecte:

- Învățătura despre Adunare ca trup al lui Hristos, făcută una cu Omul glorificat în cer; - pe de altă parte nici o altă epistolă, în afară de epistolele lui Pavel, nu conține vreo referire la Biserica (mondială) a lui Dumnezeu, în timp ce aceasta este amintită în epistola către Evrei (Evrei 12.23):

- Învățătura despre locuirea Duhului Sfânt în fiecare credincios personal și în Biserică ca întreg; învățătura despre paternitatea lui Dumnezeu cu privire la credincioși, căci în Evrei 12.4-11 este folosită numai imaginea unui tată.

Noi trebuie însă să ne gândim că aceste adevăruri nu se întâlnesc în toate epistolele lui Pavel. În afară de aceasta este un motiv rațional pentru care ele nu sunt amintite în epistola către Evrei. Aceste adevăruri sunt adevăruri în mod deosebit creștine, pe care Vechiul Testament le-a cunoscut numai puțin sau chiar deloc. Epistola către Evrei oferă tocmai o interpretare creștină a Vechiului Testament. De aceea impresionează faptul că în această epistolă se tratează subiecte pe care nu le găsim în celelalte epistole ale lui Pavel; aceasta este valabil în mod deosebit pentru diferitele funcții ale Domnului Isus: Apostol, Inițiator și Împlinitor și înainte de toate: Mare Preot. Dar și în acest caz este în legătură cu subiectul deosebit al epistolei către Evrei: interpretarea serviciului divin vechi-testamental în Cortul din pustie și al serviciului jertfelor. De asemenea este important să se accentueze că în întreaga epistolă nu sunt contradicții cu ceea ce Pavel învață în celelalte epistole ale sale. Nu există nicio tensiune doctrinară. Dimpotrivă, așa cum am văzut, un om ca Origenes considera că în epistola către Evrei se pot recunoaște foarte clar ideile lui Pavel.

Rezumând putem constata că nu este nici o dovadă decisivă care să vorbească împotriva calității de autor paulinice a epistolei către Evrei. De altfel nu sunt nici dovezi determinante pentru o astfel de calitate de autor. După părerea mea sunt însă suficiente dovezi care arată clar că Pavel poate fi considerat a fi scriitorul epistolei către Evrei. În afară de aceasta încă ceva: Epistola către Evrei este probabil mărturia cea mai frecventă, cea mai puternică, înainte de toate celelalte epistole, referitoare la gloriile și funcțiile Hristosului înălțat. Nimeni din Noul Testament nu a vorbit așa de minunat despre glorificarea lui Hristos, așa cum a făcut-o Pavel. Epistola către Evrei oferă înainte de toate „interpretarea” care se așteaptă de la un „învățător” – și nimeni din cercul apostolilor nu a învățat așa cum a putut Pavel să învețe. Epistola către Evrei este o mărturie impresionantă dată vechiului popor al lui Dumnezeu – și nimănui nu pare să-i fi fost așa de drag cum a fost lui Pavel.

În încheiere: Scriptura nu face cunoscut cine este scriitorul epistolei către Evrei; însă aceasta poate numai să însemne că faptul acesta nu are importanță decisivă și cu siguranță nu se merită osteneala să se certe în privința aceasta.

2. Destinarii epistolei

Întrebarea referitoare la cine au fost primii cititori ai epistolei către Evrei este mult mai simplă decât cea referitoare la scriitorul ei. Titlul epistolei este clar. „Epistola către Evrei”. Însă pe de o parte desigur titlul nu face parte din textul inspirat, și pe de altă parte titlul nu este foarte clar. Citate din epistola către Evrei și referiri la ea se întâlnesc deja la Clemens din Roma, la Justin martirul, în Păstorul Hermasului, Polycarp și Ignațiu (secolul al doilea). Însă zadarnic se caută acolo titlul „către Evrei”. Un astfel de titlu întâlnim abia la sfârșitul secolului al

doilea la Clemens din Alexandria, Irenaeus (cel puțin conform lui Eusebius), Tertulian și în amintitul papirus 46 (totodată și în Sinaiticus, secolul 4, și Alexandrinus, secolul 5). Aceste referiri par să descindă dintr-o tradiție veche, și deoarece nu ne sunt cunoscute alte transmițeri cu privire la destinatari putem considera această tradiție ca fiind destul de serioasă. Dar deoarece ea nu este inspirată, ea nu este capabilă de a fi dovadă. Această tradiție dovedește cel mult că creștinii din secolul al doilea erau de părere că epistola către Evrei a fost adresată evreilor (oricine ar fi putut fi aceștia). Motivele, pe care ei le-au avut pentru aceasta, au fost probabil numai referirile interne, pe care le oferă epistola către Evrei însăși, care ne stau și nouă astăzi la dispoziție pentru evaluare. Mai important decât tradiția este deci întrebarea: Ne oferă epistola însăși referiri cu privire la destinatarii ei? În privința aceasta se pot pune următoarele întrebări:

Este epistola către Evrei adresată creștinilor (iudei și/sau păgâni) în general sau numai unei anumite comunități de creștini?

Este epistola către Evrei adresată creștinilor iudei sau creștinilor dintre păgâni sau la ambele grupe (fie la modul general sau la o grupă mixtă mai mică)?
Unde au locuit destinatarii?

Epistola către Evrei ne oferă următoarele indicii:

Epistola către Evrei nu pare să fi fost o scriere generală, așa cum este de exemplu epistola lui Iacov, care a fost scrisă celor douăsprezece seminții aflate în împrăștiere (Iacov 1.1), ci pare să fi fost adresată unei comunități concrete de creștini:

Este vorba de o grupă cu care scriitorul stătea în legătură: el spera să-i vadă în curând împreună cu Timotei eliberat (Evrei 13.19,23);

Este vorba de o grupă care a trecut prin anumite experiențe triste: luptă, suferință, captivitate și jefuire. Dar ei au avut compasiune și cu acei frați care erau ca și ei în aceleași împrejurări (Evrei 10.32-34); aceste experiențe puteau să devină și mai grave (Evrei 12.4);

Scriitorul a avut parte de experiențe bune cu acești credincioși (Evrei 6.9);

El trebuie însă să le atragă atenția și cu privire la anumite lipsuri: rămânerea în urmă în ceea ce privește cunoașterea adevărului (Evrei 5.11-14) și speranța (Evrei 6.11,12), pericolul de a aluneca (Evrei 2.1) și chiar al căderii (Evrei 3.12; 4.11), neparticiparea la strângerile laolaltă (Evrei 10.25), pericolul amărăciunii (Evrei 12.15) și lipsa de ascultare față de conducătorii lor (Evrei 13.7,17).

Cu toate acestea aceasta nu trebuie să însemne, așa cum s-a presupus de unii, că aici era vorba de o adunare mică în casă, care a renunțat la strângerile generale ale Adunării în favoarea strângerilor în case (compară cu Evrei 10.25). Vom vedea, că aici este vorba mai degrabă de creștini iudei, care erau în pericol să cadă înapoi în iudaism și în practicile iudaice. De aceea

În epistola către Evrei poate fi vorba de o părtășie mult mai mare de creștini (iudaici), de exemplu într-o anumită cetate sau într-un anumit teritoriu, unde au avut loc și prigoniri. Aceasta ne conduce de la sine la următoarea întrebare: Este epistola adresată creștinilor iudei și/sau creștinilor dintre păgâni?

Făcând excepție de titlul vechi Pros Hebraious („Către Evrei”), în text sunt și referiri la faptul că epistola către Evrei a fost adresată creștinilor iudei:

În Evrei 1.1 este o paralelă clară la „părinți” și „noi”; părinții sunt desigur părinții lui Israel în Vechiul Testament (compară cu Romani 9.5) și „noi” sunt desigur urmașii acestor părinți, deci credincioși din Israel; cuvântul include atât pe scriitor cât și pe destinatari;

În Evrei 2.3 este vorba despre mântuirea despre care mai întâi a vorbit Domnul când era pe pământ, și care apoi „ne-a fost confirmată” prin martorii Lui; „nouă”, aceștia trebuie să fie aceia cărora le-a vorbit și Domnul, acesta este Israel;

Titlul „frați” în Evrei 2.17 trebuie să se refere la ceea ce este în versetul 16: „sămânța lui Avraam”, aceasta este Israel. Însă expresia se referă totodată și la cititori (Evrei 2.11,12; 3.1), aceștia sunt „poporul” din versetul 17, și anume Israel;

„Noi” în Evrei 4.3 sunt aceia la care își găsește aplicarea făgăduinței din Psalmul 95.11, și anume Israel, „poporul lui Dumnezeu” (versetul 9), care nu a fost introdus prin Iosua în țară (versetul 8) și cărora le rămâne păstrată o odihnă de sabbat;

Expresia „moștenitori ai promisiunii” (aceștia sunt Israel) din Evrei 6.17,18 se referă și la cititori („noi”);

În Evrei 9.15 cititorii sunt apelați cu denumirea „cei chemați”, cărora li s-a făgăduit „moștenirea veșnică”. Dar cei care au încălcat „întâiul legământ” erau Israel;

În Evrei 13.13 cititorii sunt priviți ca fiind încă în tabără. Această tabără, aceasta este iudaismul, a împins afară pe Isus;

Sunt și alte locuri în epistola către Evrei în care se vorbește mult mai general despre „popor” (și anume, Israel) și unde se face o legătură clară cu cititorii (Evrei 5.3; 7.5,11,27; 9.7,19; 10.30; 11.25);

Faptul că în epistola către Evrei se presupune o cunoaștere mare a Vechiului Testament dă să se înțeleagă că este vorba de cititori de origine iudaică – chiar dacă trebuie să se recunoască că și creștinii dintre păgâni s-au familiarizat foarte repede cu Vechiul Testament;

Epistola către Evrei pune accentul pe ce este „mai bun” al creștinismului și anume în comparație cu serviciul divin vechi-testamental. Ea arată spre împlinirea cultului levitic, a făgăduințelor și profețiilor Vechiului Testament în Hristos (cu toate că epistola către Evrei nu

se referă la iudaismul din timpul cititorilor ei, așa cum face Domnul Isus de exemplu în Matei 23, ci la slujirea în Cortul din pustiu, adică serviciul divin din timpul călătoriei prin pustie; vom reveni la acest fapt ciudat).

Și în timpurile de mai târziu au existat comentatori (între alții P. Feine & J. Behm; J. Moffatt; F.D.V. Narborough; G. Vos), care considerau că epistola către Evrei a fost adresată unei grupe de creștini de origine (preponderent) păgână. Pentru aceasta au adus următoarele argumente (chiar dacă nu sunt concludente):

În Evrei 3.12 se vorbește despre decăderea de la „Dumnezeul cel viu”; expresia „Dumnezeul cel viu” stă întotdeauna în contrast cu dumnezeii (fără viață); și de aceea aici trebuie să fie vorba despre o cădere înapoi în idolatrie. – Însă nu s-a dovedit, că expresia „Dumnezeul cel viu” trebuie să stea întotdeauna în legătură cu dumnezeii păgâni; desigur în Matei 16.16 aceasta nu este așa. Dacă în epistola către Evrei ar fi vorba despre pericolul de a cădea din nou în păgânism, ne-am aștepta la referiri la ritualuri păgâne și la servicii idolești; însă acestea lipsesc.

În Evrei 6.1 și 9.14 citim despre „fapte moarte”. Această noțiune se referă mai mult la păgâni decât la iudei. – Însă nu este așa: „faptele moarte” nu au rezultat din fărădelege (atunci s-ar spune „fapte rele”), ci din împlinirea unei legi moarte (compară cu Matei 23.27; Iacov 2.26; 2 Corinteni 3.6,7).

În Evrei 6.1,2 sunt primele principii ale creștinismului, așa cum au fost aduse păgânilor. – Sperăm să arătăm că aici este vorba de principiile vechi ale iudaismului.

În afară de aceasta mai este susținută o rezolvare intermediară. Conform acesteia, destinatarii trebuie să fi fost o grupă mixtă dintre iudei și păgâni. Dar și această rezolvare nu este justă. Pe de o parte argumentele pentru o grupă de cititori iudaici sunt prea mult accentuate, pe de altă parte de la o grupă mixtă se așteaptă indicii referitoare la controverse iudaice-creștine (ca de exemplu în epistola către Romani), dar care aici lipsesc complet. Când ne vom ocupa mai jos mai detaliat cu țelul și conținutul epistolei, după părerea mea va deveni mai clar că destinatarii trebuie să fi fost iudei.

Dar unde să căutăm din punct de vedere geografic pe destinatari? Și aceasta este o întrebare deosebit de grea; s-au făcut așa de multe presupuneri în privința aceasta precum s-au făcut cu privire la scriitorul epistolei. S-a gândit la localități cum ar fi Alexandria, Antiohia, Bereea, Cezareea, Efes, Iamnia, Ierusalim, Corint, Laodiceea, Ravena și Roma. S-a presupus că sunt ținuturi cum ar fi Cipru, Bitinia, Galatia, Grecia, Italia, Capadocia, Licaonia, Pont și Spania. Cele mai multe din aceste presupuneri nu merită să fie menționate aici, deoarece nu sunt indicii pentru ele. Este vorba de speculații pure.

Realmente sunt două presupuneri care merită o analiză mai detaliată: Roma și Palestina (eventual Ierusalim). Punctul de plecare pentru o decizie este interpretarea pasajului din Evrei 13.24: „Cei din Italia vă salută.” Expresia „cei din Italia” poate fi înțeleasă în două feluri:

Persoane care locuiau în Italia și care în momentul acela se aflau acolo; în acest caz scriitorul trebuie să fi redactat epistola pe când era în Italia. Atunci trebuie să căutăm pe destinatari în afara Italiei, și anume probabil în Palestina.

Persoane care descind din Italia, dar momentan locuiesc altundeva; având în vedere faptul că persoanele acestea evident erau cunoscute destinatarilor, se poate considera că destinatarii locuiau în Italia (mai exact: în Roma).

Dacă se ia ca ajutor textul în limba greacă, atunci explicația a doua pare mai plauzibilă: „din” este cuvântul grecesc *apo*, ceea ce înseamnă propriu-zis „cei care sunt din Italia”. Rămâne însă valabilă posibilitatea ca epistola să fi fost scrisă din Italia. Este apoi puțin surprinzător că scriitorul salută din partea tuturor credincioșilor din Italia. Desigur nu este categoric că prin Italia se înțelege Italia din zilele noastre, făcând excepție de întrebarea dacă în timpul acela acolo erau așa de multe adunări. Însă aceasta nu este ceva neobișnuit; în 1 Corinteni 16.19 Pavel transmite și salutările adunărilor din Asia.

Aceia care cred că destinatarii epistolei trebuie căutați în Roma, pe lângă argumentele de mai sus au îndreptat atenția asupra faptului că epistola către Evrei pare să fi fost cea mai cunoscută epistolă în Roma. Epistola este citată pentru prima dată în jurul anului 95 după Hristos de către Clemens din Roma (vezi 1 Clemens 36). Dar aceasta pare să nu fie foarte important, căci Clemens a cunoscut și Epistola 1 Corinteni și Epistola către Efeseni, care de asemenea nu erau adresate Romei. Este foarte posibil ca aceste epistole, ca și epistola către Evrei, să fi ajuns la Roma după câteva decenii. Alte argumente, care pledează pentru Roma, s-ar putea la fel de bine să se aplice și la alte localități. Pare evident că nu este potrivit să se gândească la o anumită localitate, căci atunci în loc de titlul general „către Evrei” s-ar aștepta la o referire clară la locuitorii unei cetăți. Motivul cel mai important pentru care Roma ca destinatar poate fi cu greu luat în considerare constă în aceea că evreii potrivit cu Evrei 2.3 au primit Evanghelia cu semne și minuni direct de la martorii oculari ai Domnului. Aceasta ar fi putut fi așa numai pentru foarte puțini credincioși din Roma.

Motivele pentru care noi ar trebui să căutăm probabil în Palestina pe creștinii iudei, care au primit epistola, sunt următoarele:

Pantaenus și Clemens din Alexandria erau deja de părere că expresia „evrei” se referea la creștinii din Palestina;

Cuvântul „evreu” înseamnă în Faptele apostolilor 6.1 (și probabil și în 2 Corinteni 11.22 și Filipeni 3.5) iudeii din Palestina care vorbeau arameică (cu toate că aceasta nu este o dovadă că așa trebuie să fi fost întotdeauna);

În concordanță cu multele referiri în epistola către Evrei la serviciile divine iudaice, evident cititorii erau familiarizați cu serviciul la Templu din timpul lor, chiar dacă realmente se vorbește despre slujba în Cortul din pustie;

În epistola către Evrei sunt destul de multe referiri la o catastrofă, care urmează să aibă loc, care probabil este căderea Ierusalimului (compară cu Evrei 10.25; 12.27; 13.13,14 „nici o cetate stătătoare”);

Necazurile din trecut, la care epistola către Evrei face aluzie (Evrei 10.32; 12.4) sunt aceleași suferințe pe care le găsim în Faptele apostolilor; conducătorii adormiți din Evrei 13.7 ar putea fi între alții Ștefan și Iacov (Faptele apostolilor 7; 12.2).

Unii comentatori (între alții Moffatt; Feine & Behm) au invocat între altele următoarele obiecții împotriva interpretării că destinatarii epistolei sunt creștinii iudei din Palestina:

Evrei 2.3 nu se poate referi la creștinii iudei din Palestina, deoarece aceștia trebuie să-L fi cunoscut personal pe Domnul; - aceasta nu trebuie nicidecum să fie așa, și cu atât mai mult după o generație.

Evrei 10.34 și 13.5 nu pare să se potrivească în mod deosebit pentru creștinii foarte săraci (compară cu Faptele apostolilor 24.17; Romani 15.26), - aceasta însă poate să fi devenit după un timp altfel prin ajutorul venit din Macedonia și Ahaia (Romani 15.26; 1 Corinteni 16.1-4; 2 Corinteni 11.8,9).

Limbajul epistolei către Evrei este greaca clasică; de ce nu este arameica? – La aceasta este un răspuns: în unele părți ale Palestinei limba greacă era preponderentă. Probabil răspunsul constă și în aceea că scriitorul însuși a văzut importanța epistolei sale pentru alții, și anume pentru creștinii care vorbeau limba greacă. Se poate desigur exclude că epistola este o traducere din arameică (aceasta s-a presupus în vechime); epistola conține într-adevăr anumite semitisme, dar pentru o traducere din arameică se întâlnesc prea multe forme de stil specifice limbii greacă și jocuri de cuvinte (de exemplu jocul de cuvinte cu înțeles dublu al cuvântului *diatheke*; „legământ” și „testament”, în Evrei 9.15-18).

3. Timpul și locul redactării epistolei

Cu privire la momentul și locul redactării epistolei este la fel de multă incertitudine și așa de multe presupuneri ca și în cazul scriitorului și al destinatarilor epistolei. Desigur aceste întrebări sunt strâns legate între ele. Dacă ne decidem că destinatarii epistolei trebuie căutați în Palestina, atunci conform cu Evrei 13.24 este ușor de înțeles că epistola a fost trimisă din Italia. Dar dacă se pornește de la faptul că apostolul Pavel a scris epistola, atunci este ușor de presupus că el a scris-o în timpul captivității lui în Roma. Nu vorbesc aici despre „prima” sau „a doua captivitate”, căci se presupune că după captivitatea din Faptele apostolilor 28 Pavel a fost lăsat liber pentru un timp. După aceea el a fost prins din nou și definitiv. Însă în privința aceasta nu există o certitudine istorică. Conform tradiției el ar fi fost decapitat aproximativ în anul 64 sau 67 după Hristos în timpul cezarului Nero. Presupunând că Pavel este scriitorul

epistolei, aceste date de timp constituie limita superioară a timpului în care a fost scrisă epistola.

Conține epistola către Evrei indicii referitoare la timpul în care a fost scrisă? În privința aceasta putem spune următoarele:

Evrei 2.3 pare să facă aluzie la o a doua generație de credincioși; epistola către Evrei a fost scrisă la mult timp după convertirea „evreilor” (Evrei 5.12);

Ei au uitat „zilele de început” ca creștini (Evrei 10.32); unii din conducătorii lor muriseră (Evrei 13.7); Timotei era în închisoare (vădit în Italia) (Evrei 13.23,24);

O criză mare urma să vină. Dacă expunerea noastră de până aici este corectă, aceasta se referă desigur la căderea iudaismului (Evrei 12.27; 13.13);

Îndemnul din Evrei 13.13 pare să fie un indiciu ascuns pentru părăsirea la timp a Ierusalimului, centrul religiei iudaice (compară cu Luca 21.20-24);

Epistola către Evrei nu conține nici o referire la pustiirea Templului, așa că evident aceasta nu a avut loc (o astfel de referire ar fi fost desigur un argument puternic ca să arate creștinilor iudei că serviciul divin vechi-testamental a încetat pentru Dumnezeu).

Concluzie: epistola a fost adresată din Italia creștinilor iudei din Palestina scurt înainte de distrugerea Ierusalimului și a Templului (anul 70 după Hristos). Ea a fost scrisă probabil de apostolul Pavel, posibil în timpul captivității acestuia în Roma, scurt înainte de martiriul lui în anul 64 sau 67 după Hristos.

4. Forma și apartenența la canonul Sfintei Scripturi

Referitor la limbă: Greaca epistolei către Evrei este o greacă clasică mai bună (adică se aseamănă mai mult cu greaca atică – dialectul grec vorbit în jurul Atenei) decât a oricărei alte cărți nou-testamentale. Însă aceasta nu înseamnă că este o greacă mai bună decât greaca koine, în care Pavel a scris în rest.

Însușiri literare: Stilul epistolei este frumos și uniform; din când în când se arată o proză frumoasă. Scriitorul folosește și jocuri de cuvinte și aliterații și uneori într-o formă frumoasă de vers ritmat. Aceasta are o importanță mare: pasajele foarte sublime sunt redată lingvistic într-o formă foarte frumoasă.

Forma: Mereu a fost atrasă atenția cititorului că epistola nu conține nici o formulă de adresare, însă o încheiere cu salutări. Deoarece epistola către Evrei nu conține nici o formulă de adresare, ea pare să nu fie o scrisoare în adevăratul sens al cuvântului. Dar pentru că are o încheiere, ea pare să nu fie nici un studiu în adevăratul sens al cuvântului. Scriitorul scrie deseori așa fel că se pare că el ține un discurs cititorilor săi. Această impresie este sprijinită prin folosirea frecventă a cuvintelor „a spune” sau „a vorbi” (Evrei 2.5; 5.11; 6.9; 8.1; 9.5; 11.32; 13.6). Dimpotrivă el folosește cuvântul „a scrie” numai o singură dată și anume în

Evrei 13.22. Și chiar și în versetul acesta este vorba de „cuvântul îndemnării”. De aceea s-a speculat dacă nu cumva epistola este o predică, care a fost transcrisă mai târziu. Însă în acest caz ar fi greu de explicat finalul ei. Finalul nu arată așa ca și cum el ar fi fost adăugat mai târziu. Este posibil ca rezolvarea să constea simplu în aceea că scriitorul a scris cititorilor lui în așa fel ca și cum el le-ar fi ținut o predică cu pasaje alternative cu conținut doctrinar și de îndemnare. Ea se încheie cu un „final de scrisoare”.

Prezentarea tematică: prezentarea temelor individuale are loc într-o anumită succesiune, însă nu în așa fel ca epistola să poată fi împărțită ușor în pasaje tematice (vezi Evrei 7). O însușire literară remarcabilă a epistolei către Evrei constă în aceea că deseori mai întâi este anunțată o anumită noțiune (de exemplu Fiu, Mare Preot, Melhisedec, legământ, jertfă, credință), care după aceea este dezbătută detaliat.

Poziția și canonul: Cum a fost preluată epistola către Evrei în canonul nou-testamental?

Epistola către Evrei a fost citată deja în scrisoarea lui Barnaba (acolo se face aluzie la epistolă), în scrisoarea lui Clemens (prima scrisoare a lui Clemens din Roma către corinteni), în Păstorul din Hermas și la Irineu și Tertulian (secolele 1-3);

În afară de aceasta epistola către Evrei este numită de Clemens din Alexandria, Cyrill din Ierusalim, Eusebiu, Ieronim și Augustin ca aparținând canonului; numai Origene relatează că el are îndoieli cu privire la epistola către Evrei, deoarece lipsește dovada calității de autor apostolic;

Epistola către Evrei este amintită în canonul învățătorului fals Marcion (anul 140 după Hristos), care conține numai evanghelia după Luca și o parte a epistolelor lui Pavel, și la fel de puțin precum este în renumitul canon Muratori (anul 170 după Hristos). Probabil că manuscrisul acestui canon nu a fost păstrat complet. Epistola către Evrei este amintită însă în canonul Barococcio (anul 206 după Hristos) și în canonul din Cheltenham (anul 360 după Hristos).

În traduceri vechi ale Noului Testament, epistola către Evrei lipsește în traducerea în latina veche (Biblia bisericii din vest înainte de anul 200 după Hristos); epistola este însă amintită în traducerea asiriană veche (în jurul anului 400 după Hristos).

Epistola către Evrei a fost recunoscută ca aparținând canonului la conciliul din Niceea (anii 325-340), Hippo Regius (393) și din Cartagina (397 și 419).

Motivele pentru care în vest unii s-au îndoit de Epistola către Evrei constau, așa cum am amintit, în nesiguranța cu privire la calitatea de autor. Îndoielile s-au intensificat probabil și prin aceea că secta montaniștilor (secolul al treilea) s-a referit la epistola către Evrei ca să justifice una din ereziile lor. Sub influența convingerii ferme din răsărit, că Pavel era scriitorul epistolei, și prin influența personală a lui Hieronymus și Augustin au fost înlăturate ultimele

îndoieli. Făcând excepție de anonimitatea ei, conținutul și puterea acestei epistole a convins pe mulți de inspirația ei divină.

→ **Teme**

Porniți de la premisa că epistola a fost scrisă scurt înainte de distrugerea Ierusalimului și adresată creștinilor iudei din Palestina. Căutați să găsiți un răspuns la următoarele întrebări:

1. Care a fost intenția principală la scrierea epistolei? Ce învățături se remarcă în mod deosebit? Ce îndemnuri? Ce texte cheie puteți arăta care arată în mod deosebit intenția generală a epistolei către Evrei? (compară cu 5).

2. Ce însemnătate practică are epistola către Evrei pentru creștinii de astăzi? Are vreun rol faptul că cei mai mulți creștini de astăzi nu sunt de origine iudaică? Cum trebuie aplicată epistola către Evrei la dumneavoastră? (compară cu 6). Comparați rezultatele cercetării dumneavoastră cu ceea ce urmează.

5. Scopul și conținutul epistolei

Desigur părerile comentatorilor cu privire la scopul epistolei se deosebesc mult între ele, deoarece scopul ei este în strânsă legătură cu întrebarea legată de destinatari și localitatea de domiciliu a lor. Aceia care erau de părerea că epistola se adresează creștinilor dintre păgâni au văzut în ea vestirea caracterului absolut al creștinismului în comparație cu toate celelalte servicii divine. Aceia, care credeau că epistola este adresată creștinilor iudei din Roma, au spus că acești creștini nu au fost alungați până în anul 64 după Hristos (anul în care Nero a dat foc Romei), însă după aceea, după ce Pavel și Petru au fost omorâți și ei nu mai puteau încuraja pe creștini, creștinismul ar fi fost atacat intens. Unii dintre creștinii iudei ar fi început să se clatine sub atacurile primite și se gândeau să se reîntoarcă la iudaism; iudaismul rămăsese cel puțin în cadrul Imperiului Roman o religie recunoscută, acceptată prin lege. Devine clar că această reconstrucție, cel puțin în ceea ce privește liniile mari, s-ar putea referi la oricare altă cetate mare.

Dacă pornim de la faptul că epistola către Evrei este adresată creștinilor iudei din Palestina, atunci se pare că epistola atenționează cu privire la revenirea la serviciul iudaic la Templu. Cel puțin din epistolă devine clar că scriitorul atenționează cu severitate împotriva decăderii, abaterii, necredinței și obosirii:

- „... alunecăm ... nepăsători față de o mântuire așa de mare” (Evrei 2.1,3),
- „... depărtare [cădere] de la Dumnezeu cel viu” (Evrei 3.12),
- „... cadă după același exemplu de neascultare”, și anume Israel (Evrei 4.11),
- „cădere” (Evrei 6.5,6),
- „păcătuire cu voia” (Evrei 10.26),

- „... călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu, socotit necurat sângele legământului, insultat pe Duhul harului” (Evrei 10.29),

- „... Îl respingeți pe Cel care vorbește ... ne abatem de la Cel din ceruri” (Evrei 12.25).

Această atenționare este intenția principală a epistolei. În privința aceasta nu poate fi nici o îndoială. Însă prin aceasta sunt alte două întrebări la care nu s-a dat răspuns:

Care a fost motivul acestei atenționări?

În ce privință sunt amenințați cititorii să se abată și să cadă?

Aceste întrebări sunt strâns legate între ele. Însă nu este ușor de dat răspunsul la ele, așa cum se procedează uneori. Răspunsul, care se dă de cele mai multe ori, este: Acești creștini iudei erau în pericol să cadă înapoi în iudaism, din care au fost scoși. Pentru aceasta se pot aduce desigur argumente:

Epistola către Evrei are ca temă principală; creștinismul este în orice privință mai bun decât iudaismul; probabil de aceea că cititorii erau în pericol să alunece înapoi în iudaism;

Evrei 13.13 („să ieșim la El, afară din tabără”) trebuie desigur să se refere la iudaism: cititorii trebuiau acum în sfârșit să o rupă cu creștinismul iudaizant. Această formă intermediară amenința mereu pe credincioși să revină la iudaismul pur.

Însă această interpretare nu este complet neproblematică:

Pericolul de a aluneca înapoi în iudaism nu este niciunde în epistola către Evrei amintit cu multe cuvinte; sau ar trebui să fie Evrei 13.9,10. Exprimat altfel: nu se spune niciodată clar cărui pericol concret îi erau expuși de fapt cititorii. Unii (Narborough, Manson) au presupus că „iudeii” stăteau în pericolul să cadă în învățătura greșită a gnosticismului. Dar și pentru aceasta se găsesc numai suporturi slabe în epistolă. Probabil nici nu era necesar să se descrie exact pericolul, deoarece cititorii știau exact despre ce era vorba. - în orice caz această obiecție nu este decisivă, deoarece ea prezintă numai un contraargument negativ.

Dacă cititorii erau amenințați să cadă iarăși în iudaism, prin aceasta ei ar renunța și la adevărul că Isus este Mesia al lui Israel și Fiul lui Dumnezeu. În acest caz s-ar fi aștept argumente în epistola către Evrei, care sprijină regalitatea lui Hristos și filiațiunea Lui. Însă în loc de aceasta scriitorul pornește de la faptul că Isus este Mesia și Fiul lui Dumnezeu. – Dar și această obiecție nu este întemeiată. Nicidecum nu se spune că cititorii erau în pericol să-L alunge din inima lor pe Isus ca Mesia și ca Fiul lui Dumnezeu (compară cu Evrei 6.9). Epistola pare mai degrabă să dea de înțeles că din pricina multor cauze, probabil prigoane sau indiferență, nu mai aveau curajul să se prezinte în afară și public ca creștini și de aceea să se ascundă sub mantaua protectoare a iudaismului, pentru ca acolo să trăiască un fel de creștinism ascuns. Creștinii iudei, care erau în pericol să meargă pe acest drum, nu au observat consecințele unui astfel de drum. Chiar dacă ei voiau să rămână lăuntric creștini, în afară ei ar pierde toate privilegiile și binecuvântările credinței creștine. Ei s-ar pune din nou de partea aceluia care au lepădat pe Mesia, pe Fiul lui Dumnezeu, și și-ar căuta mântuirea în Lege și în serviciile divine de la Sinai. Ei s-ar așeza din nou – chiar dacă era numai în exterior

– de partea acelor care au respins pe Apostolul și Marele Preot „mai bun”, legământul „mai bun”, jertfa „mai bună” și conduita de viață „mai bună”. Aceasta va face ca nu numai creștinismul ci și Hristos să fie lepădat! Realmente aceasta face păcatul amenințător al „evreilor” să fie și mai grav: ei nu se îndoiau de faptul că Isus era Mesia, Fiul lui Dumnezeu, nu, ei știau că El era acesta, și cu toate acestea erau pe punctul să se asocieze din nou cu iudaismul! Aceasta nu mai era îndoială sau necunoștință, ci rebeliune în adevăratul sens al cuvântului. De aceea impresionează vorbirea solemnă din Evrei 10: „Pentru că, dacă noi păcătuim voit, după primirea cunoștinței adevărului, nu mai rămâne jertfă pentru păcate, ci o înfricoșătoare așteptare sigură a judecării și văpaie de foc care-i va mistui pe cei împotriviți. Cine a disprețuit legea lui Moise moare fără milă, pe mărturia a doi sau trei martori; de cât mai rea pedeapsă gândiți că va fi socotit vrednic cel care L-a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu și a socotit necurat sângele legământului prin care a fost sfințit și L-a insultat pe Duhul harului?” (Evrei 10.26-29). Omeneste vorbind putem avea înțelegere desigur pentru situația grea în care se aflau creștinii convertiți din iudaism:

Creștinii iudei au ținut cu tărie după convertirea lor la obiceiul de a merge la Templu (Faptele apostolilor 2.46; 3.1; 5.12) și la sinagogă (compară cu Iacov 2.2).

Ei au preluat ideea că Legea și circumcizia nu erau impuse credincioșilor dintre păgâni (Faptele apostolilor 15), însă au rămas „zeleși pentru Lege” (Faptele apostolilor 21.20) sub conducerea lui Iacov (compară cu Faptele apostolilor 15.21; Galateni 2.11-14). Ei țineau cu tărie la circumcizie și tradiții (Faptele apostolilor 21.21-25); prin aceasta a luat naștere o prăpastie mare între creștinii dintre păgâni și creștinii iudei.

„Evreii” erau obișnuiți cu interpretarea rabinică severă a Scripturilor. Acum aveau greutate să vadă Scripturile în lumina noii descoperiri despre Isus, Mesia al lui Israel și Fiul lui Dumnezeu.

Ei știau din cuvintele Domnului Isus că nici o piatră a templului și din Ierusalim nu va rămâne una peste alta (Matei 23.38-24.2; Marcu 13.2; Luca 19.43,44; 21.6,20); și cu toate acestea reacția lor naturală era să se agațe cu tărie de slujba la Templu, fără să părăsească la timp cetatea, înainte de judecată (compară cu Evrei 13.13,14).

Era deosebit de penibil pentru ei ca să fie desemnați de către concetățenii lor ca trădători ai serviciului divin al părinților.

Ei erau obișnuiți cu imaginea unui serviciu divin vizibil și imaginea unui Mesia văzut, care este triumfător în mijlocul poporului Său. Aveau greutate mari să-și imagineze un serviciu divin spiritual nevăzut, un Mesia nevăzut, care a fost omorât și lepădat de poporul Său, dar care acum este glorificat la Dumnezeu în cer. Ei trebuiau să înțeleagă că și patriarhii au trăit prin credința care este o convingere despre lucrurile care nu se văd și care vede cu ochii spirituali pe „Cel nevăzut” (Evrei 11.1,3,13,26,27).

Epistola către Evrei a fost scrisă ca să ajute pe creștinii iudei să ia o hotărâre corectă. Dumnezeu a suportat patruzeci de ani (ca și cum ar fi fost călătoria prin pustie) creștinismul iudaic în Palestina (din anul 30-70 după Hristos). Dar aceasta trebuia să aibă un sfârșit. Începând de acum în istoria mântuirii a lui Dumnezeu era loc numai pentru Adunare,

constituită din credincioși dintre iudei și dintre păgâni (Efeseni 2.11-22). Dumnezeu cunoaște numai un singur om nou, unde nu este nici grec nici iudeu (Coloseni 3.10,11), și un Hristos, în care nu este nici iudeu nici grec (Galateni 3.27,28). Creștinii iudei trebuiau pregătiți pentru sfârșitul catastrofal al sistemului iudaic. Ei trebuiau să părăsească Ierusalimul la timp și să fugă, ca să ajungă în locuri sigure. Și înainte de toate ei trebuiau să înțeleagă că prin despărțirea de Templu nu vor deveni mai săraci, ci că ei au primit ceva „mult mai bun” în Hristos și în creștinism: Persoana mai bună, sistemul mai bun și conduită de viață mai bună. Cuvântul „mai bun” este deviza cea mai remarcabilă în epistola către Evrei, care exprimă permanent superioritatea creștinismului față de iudaism. Astfel creștinismul cunoaște:

- *o speranță mai bună* (Evrei 7.19): aceasta nu se bazează pe Lege, ci pe răscumpărarea care este în Hristos;
- *un legământ mai bun* (Evrei 7.22; 8.6): nu vechiul legământ de pe Sinai, care cerea de la om fapte ale Legii, ci noul legământ în Hristos;
- *făgăduință mai bună* (Evrei 8.6): nu făgăduințe condiționate, care depind de ascultarea omului, ci făgăduințe necondiționate, care se bazează pe Persoana și lucrarea lui Hristos, jertfe mai bune (Evrei 9.23): nici o jertfă de animale, ci jertfa lui Hristos;
- *o posesiune mai bună* (Evrei 10.34): nu bunuri materiale și trecătoare, ci bunuri spirituale, care rămân;
- *o patrie mai bună* (Evrei 11.16): nu o patrie pământească, ci una cerească;
- *o înviere mai bună* (Evrei 11.35): nu o revenire pe pământ într-un trup muritor, ci înviere cu un trup spiritual, nemuritor.

Creștinismul face rost nu numai de lucruri mai bune, ci nucleul creștinismului este o Persoană *mai bună și mai mare* decât acelea pe care iudaismul le-a cunoscut vreodată:

- Isus este mai mare decât îngerii (Evrei 1.4-14),
- mai mare decât oamenii de pe pământul locuit din viitor (Evrei 2.5-9),
- mai mare decât mulți fii ai lui Dumnezeu (Evrei 2.10-18),
- mai mare decât Moise, cel mai mare om al iudaismului (Evrei 3.1-6),
- mai mare decât Iosua, care a dus pe Israel în Canaan (Evrei 3.14-4.8),
- mai mare decât David, cel mai mare împărat al lui Israel (Evrei 4.1-9),
- mai mare decât Aaron, cel mai mare preot al lui Israel (Evrei 4.14-7.28).

Prin aceasta scriitorul epistolei către Evrei încearcă să arate cititorilor lui, cât vor pierde ei dacă se reîntorc înapoi la iudaism: renunță la realitatea deplină în favoarea „umbrelor” (compară Evrei 10.1), la ceea ce este desăvârșit pentru ceea ce este nedesăvârșit:

- Preoția levitică nu a dus nimic la desăvârșire (Evrei 7.11),
- Legea nu a dus nimic la desăvârșire (Evrei 7.19),
- Jertfele vechi-testamentale nu au putut face desăvârșiți pe israeliți (Evrei 9.9; 10.1).

Dar:

Sunt creștinii, cei care merg spre desăvârșire (Evrei 6.1), ei cunosc un Fiu, care este desăvârșit pentru veșnicie (Evrei 7.28),

Acesta a intrat în cortul mai mare și mai desăvârșit (Evrei 9.11), prin propria jertfă El a făcut desăvârșiți pentru totdeauna pe credincioși (Evrei 10.14),

Credincioșii vechi-testamentali vor fi făcuți desăvârșiți numai împreună cu noi (Evrei 11.40).

„mai bun” în Epistola către Evrei

kreisson

Evrei 1.4 devenit mai bun decât îngerii

Evrei 6.9 lucruri (legate cu mântuirea) mai bune

Evrei 7.7 cel mai mic este *binecuvântat* de cel mai mare

Evrei 7.19 o *speranță* mai bună

Evrei 7.22 un *legământ* mai bun

Evrei 8.6 o *făgăduință* mai bună

Evrei 9.23 *jertfe* mai bune

Evrei 10.34 *bunuri* mai bune și care rămân

Evrei 11.16 o *patrie cerească* mai bună

Evrei 11.35 o *înviere* mai bună

Evrei 11.40 Dumnezeu a *prevăzut* ceva mai bun pentru noi

Evrei 12.24 *Sângele* stropirii, care vorbește mai bine decât Abel

pleion (conform Evrei 7.23 “mulți“)

Evrei 3.3 *glorie* mai mare

Evrei 3,3 *onoare* mai mare

Evrei 11.4 o *jertfă* mai bună

meizon

Evrei 9.11 un *cort* mai mare

Evrei 11.26 o *bogăție* mai mare

„Isus”

Evrei 2.9 vedem pe *Isus*, făcut cu puțin mai prejos decât îngerii

Evrei 3.1 contemplați pe *Isus*, care este credincios

Evrei 4.14 un Mare preot mare, *Isus*, Fiul lui Dumnezeu

Evrei 6.20 *Isus* ca Înainte-Mergător

Evrei 7.22 *Isus*, Garantul unui legământ mai bun

Evrei 10.19 sângele lui *Isus*

Evrei 12.2 privind la *Isus*

Evrei 12.24 venind la *Isus*

Evrei 13.12 *Isus* a suferit în afara porții

6. Înțelesul practic

La sfârșitul pasajului anterior a devenit desigur clar că epistola către Evrei avea importanță nu numai pentru creștinii iudei din Palestina din primul secol. Temele epistolei către Evrei au o importanță enormă pentru toți creștinii tuturor timpurilor. Deseori aceasta nu se recunoaște. Aceasta este din cauză că epistola nu este ușoară și pe lângă aceasta necesită o cunoaștere bună a Vechiului Testament. Dar pentru unul, care iubește din toată inima pe Isus, epistola este una din bijuteriile Noului Testament. În continuare se prezintă unele teme din seria acelor care au pentru noi o importanță practică mare:

Hristos

Una din cele mai puternice exclamații ale epistolei este: să privim la Isus, „dar Îl vedem pe Isus” (Evrei 2.9),

- „Îndreptați-vă privirile la Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre, la Isus” (Evrei 3.1),
- „Vedeți dar cât de mare a fost acesta” (Melhisedec ca imagine a Fiului lui Dumnezeu) (Evrei 7.4),
- „Privind țintă la Isus, Căpetenia și Desăvârșitorul credinței” (Evrei 12.2),
- „Uitați-vă bine la Cel care a suferit din partea păcătoșilor o împotrivire așa de mare față de Sine” (Evrei 12.3).

Isus este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu Fiul, Iahve al Vechiului Testament (Evrei 1.1-14); totodată scriitorul Îl numește cu preferință cu Numele Lui omenesc în smerirea Sa: „Isus” (vezi adăugarea); El, Dumnezeu Fiul, care a din pricina suferințelor morții a fost cu puțin mai prejos decât îngerii, este încununat cu onoare și glorie (Evrei 2.9).

Epistola către Evrei se ocupă și cu viața Domnului Isus:

- vestirea mântuirii pe pământ prin Domnul (Evrei 2.3),
- încercările prin care El a trebuit să treacă aici pe pământ (Evrei 2.18; 4.15),
- lacrimile și rugăciunile Lui de implorare către Acela care putea să-L salveze de la moarte (Evrei 5.7),
- El a purtat crucea și nu a luat în considerare rușinea (Evrei 12.2,3), El a suferit în afara porții (Evrei 13.12).

Epistola către Evrei vorbește despre jertfa Domnului Isus:

- El S-a jertfit pe Sine Însuși (Evrei 7.27),
- El S-a jertfit pe Sine Însuși fără pată lui Dumnezeu (Evrei 9.14),
- El a fost arătat pentru desființarea păcatului prin jertfa Sa (Evrei 9.26),
- El a fost jertfit o singură dată, ca să poarte păcatele multora (Evrei 9.28), - jertfa trupului lui Hristos (Evrei 10.10), - El a adus o jertfă pentru păcat (Evrei 10.12,14),

- El a suferit, pentru ca prin sângele Lui să sfințească poporul (Evrei 13.12).

Epistola către Evrei vorbește despre glorificarea Domnului la dreapta lui Dumnezeu:

- pe baza propriei Sale glorie (Evrei 1.3),
- în așteptarea biruinței finale (Evrei 1.13), ca să fie Mare preot la Dumnezeu (Evrei 8.1,2), pe baza jertfei înfăptuite de El (Evrei 10.12),
- ca țel final al căilor credinței credinciosului pe pământ (Evrei 12.2).

Epistola către Evrei vorbește și despre viitorul Domnului

- Epistola către Evrei ne îndreaptă privirea în mod regulat spre „cele viitoare” (vezi adăugarea). Expresia aceasta se referă (așa cum vom vedea în comentariu) la Împărăția păcii care va veni, care va fi instaurată în „veacul viitor” (Evrei 6.5) în „lumea locuită care va veni” (Evrei 2.5) sub Domnia Fiului Omului.
- Atunci, conform expunerii din Psalmul 110.1 (vezi Evrei 1.13; 10.13), vrăjmașii Domnului vor fi puși așternut picioarelor Lui.
- atunci Hristos nu va mai exercita preoția aaronită în cer, ci conform acestui psalm al Împărăției păcii (Psalmul 110.4) El va domni și va binecuvânta ca Împărat-Preot după rânduiala lui Melhisedec (vezi Evrei 5.6,10; 6.20; 7.17,21; compară cu Geneza 14.17-20).
- Atunci va începe odihna ca de sabbat pentru poporul lui Dumnezeu (Evrei 4.9,10).
- Atunci se va încheia noul legământ cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda (Evrei 8.6-13).
- Atunci vor fi curățite lucrurile cerești și păcatul va fi desființat din univers (Evrei 9.23,26; compară cu Iov 1.29).
- Atunci El Se va arăta pentru mântuirea celor care Îl așteaptă (Evrei 8.28).
- Atunci va începe „ziua” (Evrei 10.25).
- Atunci Cel care vine va fi venit și promisiunea va fi primită (Evrei 10.36,37).
- Atunci credincioșii vor fi ajunși în patria cea mai bună (Evrei 11.16) și în cetatea viitoare (Evrei 11.10; 12.22; 13.14), și în final Împărăția păcii va conduce la înnoirea cerului și pământului (Evrei 12.26).

„În viitor”

Evrei 2.5 lumea locuită viitoare va fi supusă lui Hristos

Evrei 6.5 lucrările de putere ale veacului viitor

Evrei 10.1 bunurile viitoare (așa citesc mulți în Evrei 9.11)

Evrei 11.20 lucrurile viitoare

Evrei 13.14 cetatea viitoare

Serviciul divin creștin

Epistola către Evrei are pentru noi o importanță practică deosebită și pentru faptul că ea ne oferă o cheie pentru înțelegerea istoriei și a serviciului divin în Vechiul Testament. Știm că tot ce a fost scris mai înainte a fost scris spre învățătura noastră, că toate evenimentele din Vechiul Testament au avut loc ca modele pentru noi (1 Corinteni 10.6,11) și că ele au pentru noi un înțeles simbolic (Galateni 4.24). Epistola către Evrei este pentru aceasta o dovadă bună și o ilustrare practică; de fapt epistola este un comentariu măreț al cultului levitic, și în mod deosebit al Zilei mari a împăcării (Levitic 16). În Epistola către Evrei găsim următoarele explicații referitoare la marea zi a împăcării:

Hristos este atât Marele Preot (Evrei 2.17; 4.14; 5.10; 6.20; 8.1; 9.11) cât și jertfa (Evrei 7.26,27; 9.11-14,26,28; 10.10-12) din marea zi a împăcării.

Aaron și casa lui (Leviticul 16.6,11,17) sunt o imagine a lui Hristos și „casa” Sa, Adunarea (Evrei 3.6; 10.21; compară cu 1 Timotei 3.15; 1 Petru 2.5).

Cortul este o imagine a cerului (Evrei 4.14; 6.19,20; 7.27; 8.1,2; 9.6-12,23,24; 10.19,20).

Chivotul (capacul ispășirii) este o imagine a tronului lui Dumnezeu (Evrei 4.16; 8.1,2).

Perdeaua este o imagine a cărnii lui Hristos (Evrei 10.20).

Șederea preotului în Locul Preasfânt este o imagine a prezenței actuale a lui Hristos în cer, începând cu înălțarea Sa la cer și până la revenirea Sa (Evrei 6.19,20; 8.1,2; 9.11,12,24,28).

Epistola către Evrei face clar că legea este umbra lucrurilor viitoare, dar nu este chipul adevărat al lucrurilor însăși (Evrei 10.1); aceasta înseamnă că epistola către Evrei se referă mai mult la contraste între Leviticul 16 și lucrarea de răscumpărare făcută de Hristos, decât la concordanța între ele. Pe scriitor îl preocupă să arate clar că serviciul divin creștin este nu numai o împlinire a serviciului divin vechi-testamental, ci a aceluia care este mult mai bun decât acesta.

Aaron era un mare preot păcătos, muritor (compară cu Leviticul 16.1,2,6,11,24,32); Hristos este Preotul fără păcat în veșnicie (Evrei 5.1-10; 7.23-28).

Jertfele din marea zi a ispășirii au fost repetate în fiecare an, deoarece ele nu puteau produce o ispășire efectivă (compară cu Leviticul 16.29,34); Hristos S-a jertfit o dată pentru totdeauna și a produs o mântuire veșnică (Evrei 7.27; 9.6-12,25-28; 10.1-13).

De aceea perdeaua este acum sfâșiată și drumul pentru Preotul nou-testamental este deschis (Evrei 10.19-22; compară cu 1 Petru 2.5).

De aceea Hristos nu stă înaintea tronului lui Dumnezeu (capacul ispășirii), ci El S-a așezat la dreapta tronului lui Dumnezeu în cer. El așteaptă acolo până la revenirea Sa (Evrei 1.3; 8.1,2; 9.24,28; 10.11-13; 12.2).

Pornind de la aceasta înțelegem acum poziția și privilegiile creștinilor așa cum ele sunt prezentate în epistola către Evrei. Există două domenii mari:

Dumnezeu a venit la noi în Fiul (Evrei 1.1): Noi ca și creștini suntem astăzi poporul lui Dumnezeu pe pământ, căruia Dumnezeu i S-a arătat în Fiul. Fiul ne-a descoperit gândurile lui Dumnezeu (Evrei 2.3). În sensul acesta Domnul Isus este Apostolul (adică, Trimisul) lui Dumnezeu (Evrei 3.1), adevăratul Moise, care ne-a făcut cunoscut cuvintele lui Dumnezeu (Evrei 3.1-6; 12.18-25), adevăratul Iosua, care conduce poporul prin pustie și prin Iordan în odihna de sabat a lui Dumnezeu (Evrei 3.7-4.11).

Noi avem voie să ne apropiem de Dumnezeu în Fiul (Evrei 7.25; 10.19-22): poporul lui Dumnezeu nu este numai în pustie în călătorie spre țara făgăduită, ci el are și un Loc Preasfânt, în care ei se pot apropia de Dumnezeu. În sensul acesta Domnul Isus este Marele Preot (Evrei 3.1), adevăratul Aaron, care exercită o slujbă întreită:

El intervine pentru popor, care călătorește prin pericolele pustiei (Evrei 2.18; 4.15),

El este Slujitorul Locului Preasfânt (Evrei 8.2), pentru ca sfinții să se poată apropia de Dumnezeu (Evrei 4.16; 7.25; 10.22),

El a intrat în Locul Preasfânt ca Înainte-Mergător, pentru ca în curând ca adevăratul Melhisedec să iese în „veacul viitor” cu binecuvântare (Evrei 6.5,20; 7.1-10; 9.28; 10.13).

Deci creștinii sunt văzuți ca un popor de preoți. Niciodată ei nu sunt denumiți direct preoți, căci în această epistolă Hristos este Preotul. Însă cu toate acestea devine clar că ei sunt un popor de preoți (compară cu 1 Petru 2.5,9; Apocalipsa 1.6; 5.10). Aceasta este prezentat în felul următor:

- Hristos este Fiu în mijlocul „multor fii”, care sunt frații Lui (Evrei 2.10-13);
- „Hristos peste casa Lui; a cărei casă suntem noi” (Evrei 3.6);
- În Vechiul Testament numai preoții aveau voie să se apropie (compară cu Evrei 4.16; 7.25; 10.22). Noi avem voie să intrăm acum în Locul Preasfânt al lui Dumnezeu, acolo unde Isus este „Mare Preot peste casa lui Dumnezeu” (Evrei 10.19-22). Pentru exemplificare se poate spune că „casa lui Dumnezeu” (Evrei 10.21) este „casa Fiului lui Dumnezeu, a Marelui Preot” (Evrei 3.1-6) și că mădulele casei preoțești, „fiii” (compară cu Evrei 2.10) în Vechiul testament erau preoții.

Deci noi suntem ca fii de preoți pe drumul prin pustie (compară cu Evrei 3.7-4.11) spre gloria (Evrei 2.10) patriei cerești (Evrei 11.16).

Pe drum avem privilegiul de a avea voie să ne apropiem de Dumnezeu,

- ca să căpătăm îndurare din cauza ispitelor din pustie (Evrei 4.16; 7.25), în timp ce Hristos intervine pentru noi ca Mare Preot;
- ca să aducem jertfe de laudă și de închinare (Evrei 10.19-22; 13.15), în timp ce Hristos este „Slujitor al Locului preasfânt și al adevăratului cort” (Evrei 8.2; compară cu Evrei 13.15 „prin El”).

Conduita de viață creștină

Învățătura doctrinară a epistolei către Evrei alternează permanent cu astfel de pasaje, în care sunt date îndemnuri și atenționări practice. Epistola ca întreg se poate împărți în două părți. Până la Evrei 10.19 epistola are natură doctrinară, în timp ce începând cu Evrei 10.20 pășesc pe prim-plan lucrurile practice. Intercalările de natură practică (parantezele) în prima parte sunt următoarele:

Evrei 2.1-4: pericolul neglijării mântuirii,
Evrei 3.7-4.13: pericolul decăderii și al neascultării,
Evrei 5.11-6.20: pericolul lipsei de maturitate și al decăderii.

Și în partea a doua a epistolei se găsesc astfel de intercalări. Dar deoarece partea a doua este mai mult practică, comentatorii se diferențiază clar în delimitarea exactă a acestor intercalări. Eu am făcut următoarea subîmpărțire:

Evrei 10.23-31: pericolul de a păcătui voit și de a disprețui pe Hristos,
Evrei 12.12-13.7: pericolul oboselii, amărăciunii și respingerii,
Evrei 13.17-25: cuvintele de încheiere practice (epilog) ale epistolei.

Atenționările sunt date deseori sub forma de încurajări, la care scriitorul se include pe sine însuși („să ne ...”). Așa cum este de așteptat, găsim astfel de atenționări în mod deosebit în partea a doua a epistolei:

- „... să ne temem ca nu cumva cineva dintre voi să pară că a rămas în urmă” (Evrei 4.1),
- „să ne străduim deci să intrăm în odihna aceea” (Evrei 4.11),
- „să ținem cu tărie mărturisirea noastră” (Evrei 4.14),
- „să ne apropiem deci cu îndrăzneală de tronul harului” (Evrei 4.16),
- „să mergem spre maturitate” (Evrei 6.1),
- „să ne apropiem cu inimă sinceră” (Evrei 10.22),
- „să ținem cu tărie mărturisirea speranței neclintite” (Evrei 10.23),
- „să veghem unii asupra altora” (Evrei 10.24),
- „nepărăsind strângerea noastră laolaltă” (Evrei 10.25),
- „să dăm la o parte ... să alergăm cu răbdare în alergarea care ne stă înaintea” (Evrei 12.1),
- „să avem har” (Evrei 12.28),
- „prin care să slujim plăcut lui Dumnezeu” (Evrei 12.28),
- „Deci să ieșim la El, afară din tabără” (Evrei 13.13),
- „să-I aducem neîncetat jertfă de laudă lui Dumnezeu” (Evrei 13.15).

Această construcție de cuvinte (conjunctivul adhortativ, persoana întâi plural) se întâlnește de 14 ori în Epistola către Evrei.

7. Împărțirea epistolei

În cele spuse anterior am făcut o oarecare împărțire a epistolei. Am văzut că scriitorul are obiceiul să anunțe dinainte teme diferite și abia mai târziu să le dezbată. Această împletire de teme diferite face greoaie o împărțire. Nu este o despărțire clară între diferitele teme ale epistolei, și de aceea în comentarii apar diferite împărțiri. Punctul de referință cel mai clar pentru o structurare este Evrei 10.19, unde începe partea preponderent practică a epistolei. Un al doilea indiciu pentru o subîmpărțire îl găsim în Evrei 8.1 („Punctul cel mai însemnat [sau: suma] celor spuse este ...”), unde nu este prea greu să se recunoască începutul unui pasaj nou. Un al treilea punct de referință îl găsim în intercalările practice, care întrerup mereu expunerile scriitorului și care pot ajuta să se structureze epistola. Eu prefer următoarea schemă:

Partea A: Persoana cea mai bună (Evrei 1.1-7.28)

1. Isus, Fiul lui Dumnezeu, mai sublim decât îngerii (Evrei 1.1-14)

Intercalare: Mântuirea mai mare, lucrată prin Fiul (Evrei 2.1-4)

2. Isus, Fiul Omului, dar mai mare decât omul (Evrei 2.5-18)

3. Isus, Fiu peste casa lui Dumnezeu, dar mai mare decât Moise (Evrei 3.1-6)

Intercalare: Isus este mai mare și decât Iosua (Evrei 3.7-4.13)

4. Isus ca mare Preot pentru slăbiciunile noastre este mai mare decât Aaron (Evrei 4.14-5.10)

Intercalare: Realitatea mai bună și legată cu mântuirea (Evrei 5.11-6.20)

5. Isus Marele Preot al serviciului nostru divin, este mai mare decât Aaron (Evrei 7.1-28)

Partea B: Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

1. Isus este Mijlocitorul unui legământ mai bun (Evrei 8.1-13)

2. Isus a intrat în cortul desăvârșit (Evrei 9.1-12)

3. Isus este jertfa mai bună (Evrei 9.13-10.18)

Partea C: Conduită de viață mai bună (Evrei 10.19-13.25)

1. Isus ne introduce în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-22)

Intercalare: Posesiunea mai bună și care rămâne (Evrei 10.23-34)

2. Isus, Conducătorul pe calea prin pustie (Evrei 10.35-12.11)

Intercalare: Sângele care vorbește despre lucruri mai bune (Evrei 12.12-13.7)

3. Isus ne conduce în afara taberei (Evrei 13.8-16)

Încheiere: Isus, Marele Păstor al oilor (Evrei 13.17-25)

Este foarte folositor ca în timpul studiului epistolei către Evrei să privim mereu această schemă, ca să vedem contextul mare al epistolei. Studiul fiecărei subdiviziuni în sine poate fi numai atunci cu succes dacă se are permanent înaintea ochilor caracterul general al epistolei și corelațiile cu celelalte părți ale epistolei. În studiile care urmează ne vom ocupa acum mai detaliat cu fiecare din secțiuni conform schemei de mai sus.

Cititorul care nu este așa bine familiarizat cu epistola către Evrei va face bine să repete încă o dată primul studiu, în mod deosebit punctul 5. În lumina secțiunilor de mai târziu el va înțelege mai bine primele secțiuni. Dacă materialul primului studiu este bine prelucrat, cititorul va putea începe cu câștig studiul al doilea.

Studiul 2: Isus – Fiul lui Dumnezeu (Evrei 1.1-2.4)

Introducere

A. Persoana cea mai bună (Evrei 1.1-7.28)

1. Isus, Fiul lui Dumnezeu, mai sublim decât îngerii (Evrei 1.1-14)

1.1 Dumnezeu S-a revelat în Fiul (Evrei 1.1-4)

1.2 Gloria Fiului (Evrei 1.5-14)

Intercalare: Mântuirea mai mare, lucrată prin Fiul (Evrei 2.1-4)

==> Teme

1. *Citiți mai întâi pasajul în liniște și atent și căutați să aflați tema principală a fiecărei secțiuni din cele trei secțiuni. Cum este tratată această temă?*
2. *Arătați că în versetele Evrei 1.1a până la Evrei 1.4b fiecare parte din propoziție se desfășoară paralel; ce vrea să spună scriitorul prin aceasta?*
3. *Care sunt cele șapte glorii ale Domnului enumerate în versetele 2 și 3? Observați că aceste șapte glorii se grupează în două grupe?*
4. *În ce sens versetul 4 ar putea fi pus ca titlu peste versetele 5-14?*
5. *Observați o anumită intensificare în versetele 5-14?*
6. *Peste care persoane și lucruri este Fiul mai presus în versetele 5-14?*
7. *În ce fel Evrei 2.1-4 este legat cu versetele anterioare prin cuvântul „de aceea”?*
8. *Ce înseamnă contrastul între Evrei 2.2 și Evrei 2.3?*
9. *De ce se face referire la îngeri în Evrei 2.2?*
10. *Despre care persoane și despre care timp vorbește Evrei 2.3b,4?*

A 1.1 Dumnezeu S-a revelat în Fiul (Evrei 1.1-4)

1. Dumnezeu, după ce le-a vorbit odinioară în multe rânduri și în multe feluri părinților prin profeți, 2. la sfârșitul acestor zile ne-a vorbit în Fiul ¹ – pe care L-a rânduit moștenitor ^a a toate, prin care a făcut ^b și lumile ² – 3. care, fiind strălucirea gloriei Sale și întipărirea Ființei ^c Sale și susținând toate prin Cuvântul puterii Lui, după ce prin Sine Însuși a făcut curățirea de păcate, S-a așezat la dreapta Măririi în cele înalte, ^d 4. luând un loc cu atât mai presus decât îngerii, cu cât a moștenit un Nume mult mai ales decât ei. ^e

Remarci

¹. Nu în Fiul (așa cum Dumnezeu a vorbit în profeți, adică „prin” ei), ci „în Fiul” în sensul că Dumnezeu Însuși a vorbit ca Persoană divină, și această Persoană este Fiul.

². Aici și în Evrei 11.3 se folosește pentru „lume” cuvântul *aion*, care în rest este tradus prin „vreme” (este „sistemul lumii acesteia într-un anumit timp”; cuvântul este tradus în Efeseni 2.2 cu „duhul vremii”),

^a. Psalmul 2.7; Matei 21.38

^b. Ioan 1.3; Coloseni 1.16

^c. 2 Corinteni 4.4; Coloseni 1.15

^d. Evrei 8.1; 10.12; 12.2; Psalmul 110.1; Matei 22.44; Marcu 16.19; Faptele apostolilor 2.34; Efeseni 1.20

^e. Efeseni 1.21; Filipeni 2.9

Comentariu

În această introducere măreață a epistolei sunt puse deja direct în lumină clară două puncte principale ale epistolei către Evrei:

Dumnezeu a vorbit în Fiul pe pământ (compară cu Evrei 2.3: „mântuire așa de mare, care întâi a fost vestită de Domnul”); Acesta este Apostolul lui Dumnezeu așa cum era Moise (Evrei 3.1-6);

Acesta Și-a ocupat locul în cer pe baza propriei Sale glorie (compară cu Evrei 1.13; 8.1; 10.12; 12.2), unde El exercită slujba Marelui preot așa cum făcea Aaron (Evrei 2.17; 3.1; 4.14,15).

Deci versetele de introducere arată clar că întreg adevărul creștinismului nu a fost făcut cunoscut prin oameni obișnuiți (așa cum erau odinioară profeții), ci de Însuși Fiul lui Dumnezeu pe pământ (chiar dacă Acesta S-a folosit pentru aceasta de martori; Evrei 2.3,4); El Însuși este Trimisul divin. În afară de aceasta devine clar că și întreaga practicare a credinței creștine este legată astăzi cu faptul că Fiul lui Dumnezeu devenit Om este acum la dreapta Maiestății în înălțime (deci, în cer). Acolo El este, cu toate că este ca Om, mai presus de toți îngerii. Iudaismul avea un caracter foarte măreț: Legea a fost dată lui Israel prin îngeri (Evrei 2.2). Îngerii erau cunoscuți ca ființele cele mai superioare create, care sunt în prezența directă a lui Dumnezeu (Evrei 1.6,7). Dar creștinismul este și mai superior: el nu a fost dat prin îngeri, ci prin Fiul lui Dumnezeu Însuși. Deci îngerii nu mai sunt ființele cele mai superioare

din prezența lui Dumnezeu, ci la dreapta lui Dumnezeu este un Om glorificat, care este mai presus de îngeri. Prin aceasta se face clar de la început că în aceste două aspecte fundamentale creștinismul este mai superior decât iudaismul.

Însă aceasta nu înseamnă că creștinismul a „căzut din aer” ca ceva cu totul deosebit; căci există o legătură strânsă cu trecutul. Așa cum odinioară (în epoca trecută) Dumnezeu a vorbit „părinților” (lui Israel), la fel El a vorbit acum din nou și prin aceasta totodată, într-un anumit sens, pentru ultima dată, dar și în modul cel mai mareț. De aceea se spune și că cu această vorbire a început „sfârșitul zilelor”; toate celelalte epoci erau împlinite și dădeau în această revelație a lui Dumnezeu în Fiul. Deci domnește totodată și continuitate. Dar remarcabile sunt diferențele față de vorbirea de odinioară a lui Dumnezeu:

Vorbirea lui Dumnezeu prin profeți a avut loc „odinioară”. Cuvântul acesta indică o perioadă de timp încheiată. În mărturiile lui Dumnezeu față de lume, acum începuse ultima mărturie. De aceea se spune și „la sfârșitul acestor zile”.

Odinioară Dumnezeu a vorbit „în multe rânduri și în multe feluri”, adică de mai multe ori succesiv prin profeți diferiți și sub forme diferite (prin atenționări, prin profeții, prin învățătură, prin minuni și semne). Față de acestea stă simplu, că la sfârșitul acestor zile Dumnezeu a vorbit „în Fiul”, deci numai o singură dată și într-un mod unic în felul lui: mărturia Fiului era desăvârșită, completă și definitivă.

Dumnezeu a vorbit odinioară părinților: ei au auzit descoperirile și conform responsabilității lor au acționat cum au considerat ei că este bine; dar acum s-a terminat cu acestea. Nu mai este posibil să te agăți de religia părinților, căci Dumnezeu ne-a vorbit astăzi, și anume în Fiul Însuși! Orice ar fi spus Dumnezeu odinioară părinților și oricum ar fi reacționat părinții, noi avem astăzi a face cu mărturia Fiului și se pune întrebarea, cum reacționăm noi la ea.

Odinioară Dumnezeu a vorbit „în profeți”. Aceasta nu înseamnă că El a vorbit în inima lor, ci că El i-a folosit pe profeți ca instrumente („prin gura profeților”, așa cum este uneori expresia). Astăzi Dumnezeu nu a vorbit simplu printr-un profet, ci „în Fiul”. Desigur Isus era și un Profet (compară cu Deuteronomul 18.15-19; Faptele apostolilor 3.22,23; 7.37), dar El era mai mult decât un profet: El era Fiul lui Dumnezeu. Dar și mai mult: Dumnezeu a vorbit „în Fiul”, adică în Persoana Fiului (vezi adnotarea la versetul 1); Fiul, care vorbea, era Dumnezeu Însuși. Dumnezeu nu a mai trimis profeți, ci El Însuși a apărut acum „arătat în carne” (1 Timotei 3.16); „Cuvântul era Dumnezeu ... Cuvântul a devenit carne” (Ioan 1.1,14).

Ca să arate clar cum Fiul era mai presus de toți profeții, de toți oamenii și îngerii, aici sunt prezentate șapte glorie ale Sale (Evrei 1.2,3):

Rânduit de Dumnezeu să fie Moștenitor al tuturor lucrurilor: înainte chiar să fie vorba de creație, Dumnezeu a întocmit evident un plan ca să supună Fiului Său devenit Om lumea care va fi creată.

Creatorul tuturor lucrurilor: ceea ce Dumnezeu a hotărât mai dinainte pentru Fiul, pe acelea le-a și chemat prin Fiul la existență; oricât de multe lumi s-ar putea diferenția, „fără El n-a fost făcut nimic din ce a fost făcut” (Ioan 1.3).

Strălucirea gloriei lui Dumnezeu: Tot ce a devenit vizibil vreodată din gloria lui Dumnezeu (ceea ce a strălucit în afară), a avut loc prin Fiul, care este Chipul Dumnezeului nevăzut (Coloseni 1.5).

Întipărirea Ființei lui Dumnezeu: Fiul era nu numai o reflectare a lui Dumnezeu – Ființa lui Dumnezeu era în El. Cuvântul era la Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu (Ioan 1.1); tot ce era Dumnezeu în cer, era Hristos pe pământ: era „întipărit” pe El.

Aceste prime patru glorii arată ce era Hristos în relația cu Dumnezeu (cu triunitatea Dumnezeu); ultimele trei glorii arată ce era El în propria Lui Persoană:

Purtătorul tuturor lucrurilor prin cuvântul puterii Lui: Dumnezeu nu numai a creat toate lucrurile prin Fiul Său, ci Acesta este și susținătorul tuturor lucrurilor. El face aceasta prin puterea Lui personală, o putere care lucrează prin cuvânt; așa cum la început creația a fost chemată la existență prin cuvânt (compară cu Psalmul 33.6,9).

Cel care face curățirea păcatelor: aici nu este încă vorba de păcatele noastre sau de urmările curățirii pentru noi, ci este vorba de curățirea în sine. Prin aceasta trebuie să se arate ceva din gloria Fiului, care a făcut această curățire; dacă cuvintele „prin Sine Însuși” fac cu adevărat parte din text, atunci ele subliniază încă o dată că Fiul a făcut lucrarea de răscumpărare absolut singur, în propria Lui putere (desigur nu independent de celelalte persoane ale Dumnezeirii; compară cu Evrei 9.14).

Cel care stă la dreapta Maiestății în înălțime: Este desigur adevărat că Dumnezeu L-a așezat la dreapta Sa pe Omul Isus (vezi Efeseni 1.20), dar aici este activitatea Fiului: El este o persoană divină, care pe baza gloriei ei personale are dreptul și autoritatea să șadă la dreapta Maiestății (nu simplu la dreapta „lui Dumnezeu”, ci este exprimat și mai sublim) în înălțime (nu simplu „în cer”) sau în cele înalte (cer).

Acest Fiul posedă ca moștenire veșnică (El era Moștenitorul deja înainte de crearea lumii) un Nume – Fiul lui Dumnezeu -, care este mai superior decât cel al îngerilor. De aceea El a devenit cu mult mai bun decât ei. Desigur El era mai mult decât ei deja înainte de crearea lor, căci El era Creatorul lor (Coloseni 1.16). Dar și ca Om, care acum este la dreapta lui Dumnezeu, El este mai superior decât ei, căci El nu a încetat să fie Fiul lui Dumnezeu. Dimpotrivă, tocmai prin învierea și glorificarea Lui a devenit încă o dată foarte clar că El este Fiul lui Dumnezeu (Romani 1.4). Numele exprimă ce este cineva. Astfel Fiul are un Nume mai superior decât al îngerilor, deoarece El este Persoana mai superioară.

În epistola către Evrei cortul din pustie stă în centru și acesta la rândul lui cu chivotul și capacul ispășirii (Evrei 9.1-5,11,12). Acest capac avea un rol dublu în serviciul divin levitic:

era locul de unde Dumnezeu vorbea omului (în acest caz lui Moise, o imagine a lui Hristos ca apostol; Numeri 7.89). Era și locul unde omul se apropia de Dumnezeu (în acest caz Aaron, o imagine a lui Hristos ca Mare Preot; Leviticul 16.13-15). Aceste două aspecte s-au împlinit în creștinism și aceasta vrea să arate epistola către Evrei, așa cum am văzut deja în introducere. Vorbirea lui Dumnezeu către oameni are loc astăzi de la nivelul cel mai înalt, ea are loc prin Fiul Însuși. La fel este și cu Numele Omului aflat la Dumnezeu, căci Marele Preot, care a intrat în înălțime (versetul 3) este categoric Fiul (Evrei 5.5,6; 7.28). De aceea filiațiunea lui Hristos ocupă un loc central în primele trei capitole, înainte să se vorbească despre funcția lui de Mare Preot. La fel vom vedea că și credincioșii sunt mai întâi „fii” (Evrei 2.10) și după aceea preoți (Evrei 3.6; 7.25; 10.19; 13.15). Și izraeliții sunt numiți „fiii lui Iahve” (Deuteronomul 14.1; Exodul 4.22,23) și după aceea „o împărăție de preoți” (Exodul 19.6). Însă aceasta era cu privire la pământ; aici în Epistola către Evrei se vorbește despre o filiație și o preoție de cea mai înaltă ordine. Ea este legată cu „Maiestatea din înălțime” (versetul 3). Cine cunoaște restul Epistolei către Evrei, vede deja aici totul în germen:

- serviciul nostru divin creștin a fost pus în lumină prin aceea că Dumnezeu a fost revelat în Fiul Său;
- serviciul nostru divin creștin se bazează pe faptul că Fiul S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu în înălțime după ce a făcut lucrarea de răscumpărare;
- serviciul nostru divin creștin constă în jertfe de închinare, care se bazează pe toate gloriile Fiului, așa cum sunt ele prezentate aici.

Evrei 1.1: În multe rânduri și în multe feluri: Perioada de timp „odinioară” constă de fapt din mai multe epoci, căci Dumnezeu S-a revelat oamenilor foarte diferit într-o serie de ocazii: sub diverse Nume (Dumnezeu, Cel Preaînalt; Dumnezeu, Cel atotputernic; Iahve) și sub forme diferite (conștiința la păgâni, făgăduința la Avraam, Legea la Israel). Însă omul a eșuat în a corespunde lui Dumnezeu și să-I slujească măcar în una din aceste revelații diferite. Dar omul nici nu putea, căci el avea nevoie nu numai de „vorbirea” lui Dumnezeu, ci și de curățirea de păcate, și acum ambele au venit în Fiul (versetul 3).

La sfârșitul acestor zile: cuvântul „acestor” după părerea noastră stă la loc greșit; înțelesul este fără îndoială „sfârșitul zilelor”. Expresia înseamnă același lucru ca „în împlinirea veacurilor” (Evrei 9.26), aceasta înseamnă încheierea, terminarea epocilor trecute. Expresia „la sfârșitul zilelor” este foarte cunoscută în Vechiul Testament și se referă efectiv aproape întotdeauna la timpul când Se va arăta Mesia și căile lui Dumnezeu vor fi duse la împlinire (Geneza 49.1; Numeri 24.14; Deuteronomul 4.30; 31.29; Isaia 2.2; Ieremia 23.20; 30.24; 48.47; 49.39; Ezechiel 38.16; Daniel 10.14; Osea 3.5; Mica 4.1; compară și „la sfârșitul anilor” în Ezechiel 38.8, sau pe scurt „sfârșitul”; timpul din urmă în Isaia 46.10). Deoarece în Vechiul Testament nu era încă lumină cu privire la diferența între prima și a doua venire a lui Hristos, expresia „la sfârșitul zilelor” ne conduce direct la Împărăția păcii mesianică, în timp ce aceasta este văzută în epistola către Evrei ca fiind de viitor.

În Fiul: nu în Fiul în sensul că Dumnezeu a vorbit prin gura altuia, care el însuși nu este Dumnezeu. În felul acesta Dumnezeu a vorbit prin profeți. Fiul, care vorbește, este Dumnezeu.

Dumnezeul triunitar vorbește – însă Acela, pe care noi îl auzim vorbind este una din aceste trei Persoane al Dumnezeirii: Dumnezeu Fiul. Dumnezeu a vorbit în Persoana Fiului.

Evrei 1.2: Moștenitorul tuturor lucrurilor: filiațiunea și moștenirea sunt strâns legate între ele; cine este fiu, este și moștenitor (Matei 21.38; Galateni 4.7). Hristos a fost făcut Moștenitor înainte chiar să fi fost creat ceva. Însă El putea primi efectiv moștenirea abia după ce a murit: „Pentru că un testament capătă putere după moarte, întrucât nu are nicidecum putere cât timp trăiește cel care l-a făcut” (Evrei 9.17). Este vorba de moștenirea lui Dumnezeu și de aceea Dumnezeu este Cel care face testamentul și Hristos este Moștenitorul prevăzut. Dar Hristos este Dumnezeu Însuși, deci el primește moștenirea Sa prin moartea Sa proprie ca Om. Ca Dumnezeu Creatorul El posedă deja moștenirea, din momentul când aceasta era creată; dar era voia lui Dumnezeu ca odată „la împlinirea timpurilor” (Efeseni 1.10) toate lucrurile create să fie supuse unui Om. Este Fiul devenit Om, care a murit, a fost înviat și de aceea primește moștenirea. Acesta este Fiul, care a devenit Om, a murit și a fost înviat. El primește moștenirea. „Împlinirea timpului” este Împărăția păcii viitoare: atunci, în „veacul viitor” (Evrei 6.5), Hristos va primi ca moștenire „lumea locuită care va veni” (Evrei 2.5). Însă nu El singur, ci și creștinii credincioși, căci ei sunt împreună-moștenitori ai Lui (Romani 8.17; Efeseni 1.11), deoarece și ei au devenit fii (Evrei 2.10; 1.14; 6.12,17; 9.15). Ei vor domni împreună cu El peste „lumea locuită care va veni”. Pe de altă parte în expresia „Moștenitor al tuturor lucrurilor” este inclusă probabil și o altă dimensiune, care rămâne rezervată numai Fiului: Tatăl a dat toate lucrurile în mâna Fiului (Ioan 3.35; 5.22,27; 13.3; 16.15; 17.2,7,10); aceasta nu este valabil pentru fii – dar ei vor vedea aceasta (Ioan 17.24; compară cu Evrei 2.10 „Glorie”).

Lumile; în sens literar „veacurile”: toate lumile cu semnele lor istorice proprii ale timpului și alte însușiri deosebite. Noțiunea este la plural, căci sunt lumi de oameni, de stele și de îngeri. Hristos, care ca Om a preluat locul Său mai presus de îngeri (versetul 4), era și Creatorul îngerilor (Coloseni 1.16).

Prin care El a făcut: Dumnezeu a creat lumile prin intermediul Fiului. Aceasta înseamnă pe de o parte că creația este lucrarea lui Dumnezeu triunitate: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt; dar înseamnă pe de altă parte că Fiul este acela care a făcut activ lucrarea (compară cu Ioan 1.3; Coloseni 1.16). Toate lucrurile sunt de la Tatăl (1 Corinteni 8.6), prin Fiul și în puterea Duhului Sfânt (Geneza 1.2; Psalmul 104.30).

Evrei 1.3: verbele folosite aici sunt – cu excepția ultimului – toate participii ale prezentului și prin aceasta de fapt atemporal: Hristos era strălucirea gloriei lui Dumnezeu și întipărirea Ființei Sale atunci când El era încă la Tatăl, dar El era tot așa și atunci când ca Om în smerire era pe pământ – copilul neputincios în iesle era Fiul lui Dumnezeu, care purta toate lucrurile cu cuvântul puterii Lui! – El este acum în cer și El va fi curând în Împărăția păcii și până în veșnicie.

Strălucirea gloriei Sale: Gloria lui Dumnezeu este lumină și dragoste (1 Ioan 1.5; 4.8,16); El este lumină și Fiul este radiația acestei lumini (compară cu 2 Corinteni 4.4,6). Razele vin din

sursa de lumină, ele însele sunt lumină. Astfel Hristos poate fi numai radierea lumini, deoarece El Însuși este Dumnezeu. În Omul Isus Hristos locuiește plinătatea Dumnezeului triunitar (Coloseni 1.19; 2.9) și El este totodată Dumnezeu Fiul.

Glorie (7x)

Evrei 1.3 Strălucirea gloriei Sale

Evrei 2.7,9 Încununat cu glorie și onoare

Evrei 2.10 Să ducă mulți fi la glorie

Evrei 3.3 Învrednicit să aibă o glorie mai mare decât Moise

Evrei 9.5 Heruvim al gloriei

Glorie (7x)

Evrei 5.5 Hristos nu S-a glorificat pe Sine Însuși

Întipărirea ființei Sale: cuvântul pentru „întipărire” (caracter) înseamnă „ștampilă” și de aceea și „amprentă a ștampilei”: ceea ce caracterizează („caracter”!) ștampila se regăsește pe amprenta ștampilei. Cuvântul „ființă” este tradus în Evrei 11.1 cu „înfăptuire” (sau „convingere fermă”) și în Evrei 3.14 cu „încredere” (din înțelesul „ființă”, „realitate” s-a format înțelesul „stare” și de aceea și „stare sufletească [statornică]”). Cuvântul exprimă ceea ce Dumnezeu este în Sine Însuși. Și toate acestea sunt „întipărite” în Fiul. Toată ființa lui Dumnezeu se regăsește în El ca la o imprimare. Aceasta înseamnă pe de o parte că El Însuși este în chip desăvârșit Dumnezeu, dar pe de altă parte El nu este identic cu Dumnezeirea, ca și cum El ar fi și Tatăl și Duhul Sfânt. El este întipărirea ființei lui Dumnezeu, dar această ființă este de asemenea proprie în chip desăvârșit în Tatăl și în Duhul Sfânt. Hristos este în chip desăvârșit Dumnezeu, așa cum este Tatăl și Duhul Sfânt; ei sunt chiar Dumnezeu, dar în același timp trei Persoane divine diferite. Însă Hristos este desigur întipărirea întregii ființe a lui Dumnezeu: În El și prin El este revelat și Tatăl și Duhul Sfânt în însușirea lor adevărată, desăvârșită.

Susținând toate lucrurile prin cuvântul puterii Lui: El susține toate prin cuvântul Său puternic (expresia este un ebraism). Fiul este Creatorul și Susținătorul întregii lumi create: „Toate lucrurile se mențin prin El” (Coloseni 1.17). Puterea, cu care El menține creația (o ține la un loc, o menține în stare de existență), pornește de la El, așa precum cuvântul iese din gura Lui. Prin cuvântul gurii Lui a creat lumile. Dumnezeul Bibliei nu este ca dumnezeul deștilor, care după crearea lumii nu se mai interesează de ea, ca și cum ea asemenea unui ceas întors se poate mișca de la sine. Nu, legile naturii nu sunt altceva decât circumscrieri pentru lucrarea de

menținere permanentă a creației. Suflarea de viață a tuturor oamenilor este în mâna Lui (Daniel 5.23).

El a făcut curățirea păcatelor: aici nu se spune că El ne-a curățit „de păcatele noastre” (Luther, Schlachter), ci că Fiul a făcut curățirea păcatelor la modul cel mai general. Aici nu este vorba în primul rând de roadele lucrării de răscumpărare pentru noi, ci aici ne sunt prezentate gloriile Fiului. El este nu numai Creatorul, ci și Răscumpărătorul. Lucrarea de răscumpărare este la fel o lucrare divină, mare și grea. Mai mult chiar: creația și susținerea lumii au loc prin cuvântul Său, dar pentru lucrarea de curățire El a trebuit să devină Om și să treacă prin moarte. Mai târziu sunt prezentate și urmările acestei lucrări pentru noi (Evrei 1.17; 5.9; 7.27; 9.12-14,26; 10.5-14). Aici este vorba de urmările acestei lucrări pentru Dumnezeu și pentru creștinismul însuși: Dumnezeu a fost glorificat, gloria Lui a strălucit în mod deosebit pe cruce; și Fiul (ca Om) a avut dreptul să-și ocupe locul la dreapta lui Dumnezeu în înălțime. Locul pe care El ca Fiu l-a avut și îl va avea, l-a ocupat acum în afară de aceasta și ca Om. Astfel El are un Nume mai presus decât al îngerilor (versetul 4) nu numai ca și Creator, ci și ca Omul glorificat.

La dreapta Măririi în cele înalte: înălțimea locului măreț al Fiului este scoasă în evidență în mod deosebit prin trei expresii: El șede la „dreapta”. Acest loc este un loc de onoare deosebit (compară cu 1 Împărați 2.19; Psalmul 45.9). Nu se spune că El S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu, ci la dreapta „Măririi” („Maiestății”) (la fel și în Evrei 8.1; compară cu Iuda 25, cuvântul din 2 Petru 1.16 este puțin altfel): Dumnezeu în mărirea și gloria Lui, care se reflectă și pe Omul de la dreapta Lui. De asemenea aici nu se vorbește simplu despre cer, ci de înălțime (textual: [locurile] „cele mai înalte”). Devine clar ceva din gloria actuală a Fiului. Dar și din poziția noastră minunată, căci Hristos este acolo ca slujitor al Locului Preasfânt și al adevăratului cort (Evrei 8.1,2), adică, din pricina serviciului nostru divin.

Versetul 4: Fiul ca Om a devenit mai bun decât îngerii (ca Persoană divină EL a fost întotdeauna mai bun) prin glorificarea Sa și la glorificarea Sa. În Apocalipsa 4 îngerii sunt văzuți în înfățișarea celor patru ființe vii stând în legătură directă cu tronul lui Dumnezeu, în timp ce în Apocalipsa 5 Mielul (Omul Isus Hristos glorificat) și cei 24 de bătrâni stau în legătură cu tronul lui Dumnezeu. Aici îngerii ocupă locul al doilea în jurul tronului. Numele Persoanei, despre care este vorba aici, este „Fiul lui Dumnezeu”; dar aici este vorba de un Nume moștenit. Numele „Fiu” poate fi privit ca atare, căci la învierea Sa Domnul a fost numit din nou cu acest Nume (Romani 1.4: textual: rânduit ca Fiu al lui Dumnezeu). Domnul a dobândit ca Om (prin moarte și înviere) ceea ce El poseda deja demult ca Dumnezeu. Astfel acum este un Om în înălțime, care este mai presus și mai aproape de Dumnezeu decât sunt îngerii. De aceea creștinismul este mai superior decât iudaismul, care a fost introdus prin folosirea îngerilor (Faptele apostolilor 7.53; Galateni 3.19), căci creștinismul este legat cu o Persoană mai măreață: El este Fiul în mijlocul multor fii (Evrei 2.10-13). Versetele care urmează acum arată mai clar că Hristos este mai presus decât îngerii, prin aceea că pe baza Vechiului Testament se dovedește că Mesia este Dumnezeu Însuși.

A 1.2 Gloriile Fiului (Evrei 1.5-14)

5. Deoarece, căruia dintre îngeri i-a spus vreodată: „Tu ești Fiul Meu; Eu astăzi Te-am născut“^a? Și, din nou: „Eu Îi voi fi Tată și El Îmi va fi Fiu“^b? **6.** Și iarăși, când Îl aduce pe Cel întâi-născut în lumea locuită¹, zice: „Și toți îngerii lui Dumnezeu să I se închine!“^c **7.** Și despre îngeri zice: „Cel care-i face pe îngerii Săi duhuri și pe slujitorii Săi, flacăra de foc“^d; **8.** iar către Fiul: „Tronul Tău, Dumnezeule, este în veacul veacului; și un toiag de dreptate este toiagul Împărăției Tale; **9.** Tu ai iubit dreptatea și ai urât nelegiuirea; de aceea, Dumnezeule, Dumnezeul Tău Te-a uns cu untdelemn de bucurie mai presus de tovarășii Tăi“^e. **10.** Și: „La început, Tu, Doamne, ai întemeiat pământul; și cerurile sunt lucrări ale mâinilor Tale. **11.** Ele vor pieri, dar Tu rămâi; și toate se vor învechi ca o haină **12.** și le vei face sul ca pe un veșmânt și vor fi schimbate; dar Tu ești Același și anii Tăi nu se vor sfârși“^f. **13.** Dar căruia dintre îngeri i-a zis vreodată: „Șezi la dreapta Mea până îi voi pune pe vrăjmașii Tăi ca așternut al picioarelor Tale“^g? **14.** Nu sunt toți duhuri slujitoare trimise pentru a le sluji celor care vor moșteni mântuirea^h?

Remarci

¹ Textual „(lumea) locuită, mapamond, la fel este tradus în Evrei 2.5.

^a Evrei 5.5; Psalmul 2.7; Faptele apostolilor 13.33

^b 2 Samuel 7.14; 1 Cronici 17.13

^c Deuteronom 32.34; LXX (Psalmul 97.7)

^d Psalmul 104.4

^e Psalmul 45.7

^f Psalmul 102.25-27

^g Psalmul 110.

^h Psalmul 34.9; 91.12

Comentariu

Pasajul acesta arată clar că Omul glorificat în cer este mai presus de îngeri. Căci El este Fiul lui Dumnezeu, da, este Dumnezeu Însuși, da, chiar Iehova. În pasaj se constată o intensificare a atributelor.

Hristos este Fiul lui Dumnezeu, deoarece El a fost procreat de Dumnezeu și născut de Maria (Evrei 1.5,6; compară cu Luca 1.25); El este adevăratul Fiu al lui David (Evrei 1.5b,6; compară cu Psalmul 89.29);

Însă El este nu numai Fiu al lui Dumnezeu prin naștere; căci aceasta ar însemna că El este într-adevăr Dumnezeu, dar nu neapărat El Însuși este Dumnezeu; însă El este Dumnezeu în propria Lui Persoană (Evrei 1.7-9);

Aceasta ar însemna și că El este „un” Dumnezeu, dar nicidecum Iehova Vechiului Testament; dar Vechiul Testament tocmai mărturisește că Mesia cel lepădat este Același ca Iehova (Evrei 1.10-12).

Toate aceste puncte au fost dovedite cititorilor creștini iudei pe baza Vechiului Testament. Aici nu este vorba de o învățătură nouă, care nu se găsea în Tora sau stătea chiar în contradicție cu ea. Nu, scriitorul se străduiește să arate că cititorii ar fi putut ști deja aceste lucruri din scrierile lor: Mesia este Fiul lui Dumnezeu, și de aceea este mai presus decât îngerii, și de aceea creștinismul este superior iudaismului. Scriitorul citează în acest scop șapte locuri din Scriptură care prezintă „Numele mult mai superior”, pe care Hristos L-a moștenit conform versetului 4. Toate aceste șapte locuri arată că Fiul este mai presus decât toate. Aceasta devine clar prin șapte aspecte diferite:

- El este mai presus decât îngerii (versetele 4-6),
- Tronul Său este veșnic, și de aceea este mai presus de orice tron (versetul 7 și 8),
- El a fost înălțat mai presus de tovarășii Lui (versetul 9),
- El pune capăt primei creații, și prin aceasta este mai presus decât ea (versetele 10-12),
- El este mai presus decât timpul (versetul 12),
- El este mai presus de vrăjmașii Lui (versetul 13),
- Și ca cercul să se închidă: El este mai presus de îngeri (versetele 13 și 14).

În pasajul acesta se găsește și o succesiune cronologică:

- nașterea lui Hristos (versetul 5a),
- viața Lui pe pământ în părtășie cu Tatăl (versetul 5b), - revenirea Lui în lumea aceasta (versetul 6),
- domnia Lui ca Împărat în Împărăția păcii (versetul 8), - starea veșnică după Împărăția păcii (versetele 11 și 12).

Între glorificarea Sa și revenirea Sa, Hristos este în cer, șezând la dreapta lui Dumnezeu (versetul 13). Pasajul acesta descrie totodată și o extindere geografică:

- El este Fiul lui Dumnezeu și Fiul lui David, Mesia al lui Israel (versetul 5),
- El este Cel întâi născut al lumii acesteia, Împăratul întregului pământ (versetele 6-9),
- El este Domnul cerurilor și al pământului (versetele 10-12).

Expunerea de idei generală în pasajul acesta este următoarea:

Niciodată Dumnezeu nu S-a adresat vreunui înger ca fiind „fiu” al Său, însă S-a adresat lui Mesia. Deci Mesia este mai presus de îngeri (versetul 5).

Când Hristos va reveni, El nu-și va ocupa locul la îngeri sau mai prejos de îngeri, căci cuvântul profetic cheamă pe îngeri ca în această ocazie ei să-L adore (versetul 6);

Îngerii sunt numai slujitori ai lui Dumnezeu, dar Mesia este Dumnezeu Însuși. El șade pe un tron veșnic ca Împărat mai presus de toate, și prin aceasta și peste îngerii (versetele 7-9); El, Mesia respins pe pământ, este Iehova Vechiului Testament, Cel care nu Se schimbă, Cel veșnic (versetele 10-12); El șade acum la dreapta lui Dumnezeu, ca să aștepte biruința finală. Această poziție n-a posedat-o niciodată vreun înger. Aceasta nici nu era posibil, căci îngerii sunt numai slujitori și nu suverani (versetele 13 și 14).

Îngerii sunt slujitorii lui Dumnezeu (versetul 7), dar ei stau chiar în slujba pentru oameni (versetul 14)! În pasajul acesta sunt numiți pentru prima dată credincioșii, căci ei savurează roadele gloriei lui Hristos și au parte împreună cu El de biruința Lui. Ei sunt numiți aici de două ori: o dată sunt tovarăși ai lui Hristos (versetul 9), și o dată sunt aceia care „vor moșteni mântuirea”. Cuvântul „tovarăș” (uneori tradus cu „părtaș”) este în ebraică una din denumirile minunate ale credincioșilor ca „prieteni” ai lui Hristos, care au parte de El, care fac parte din societatea Lui. În acest pasaj Hristos este Fiul în glorie – dar credincioșii sunt „mulți fii” pe drumul spre glorie (Evrei 2.10). Împreună cu El, cu Fiul veșnic, ei au devenit fii. El este Cel întâi născut între mai mulți frați (Romani 8.29). Alte epistole pun accentul pe faptul că noi suntem trupul lui Hristos și prin aceasta făcuți una cu El (în mod deosebit epistola către Efeseni) – aici accentul se pune pe faptul că noi suntem fii, legați cu El, ca „tovarăși” ai Lui, ca „frați” ai Lui (compară cu Evrei 2.12-3-1).

„Tovarăși” (părtași)

Metochos

Evrei 1,9 Hristos uns mai presus de tovarășii Lui

Evrei 3,1 Tovarăși ai chemării cerești

Evrei 3,14 Noi am devenit tovarăși ai lui Hristos

Evrei 6,4 Părtași (tovarăși) ai Duhului Sfânt

**Evrei 12,8 Ca fii suntem părtași (tovarăși) ai disciplinării
părintești din partea lui Dumnezeu**

Versetul 5: Îngerii: Scriitorul justifică acum afirmația din versetul 4 (Hristos este mai mare decât îngerii) pe baza pasajelor din Scriptură. El începe în versetul 4 cu o întrebare retorică. Și anume, Dumnezeu niciodată nu a numit ca fiu pe un înger. Îngerii sunt numiți uneori „fii ai lui Dumnezeu” (Geneza 6.2,4; Iov 1.6; 2.1; 38.7; vezi și Psalmul 29.1; 89.6; manuscrisul LXX traduce aici „fii ai lui Dumnezeu”), dar niciodată lor ca individ nu li se adresează ca fiu. Ei sunt „fii” în sensul de „creaturi”, așa cum și Adam era un fiu al lui Dumnezeu (Luca 3.38); mai mult chiar: de la începutul creației ei sunt destinați să slujească (compară cu versetele 7 și 14). Omul dimpotrivă a fost destinat dintotdeauna să stăpânească (Geneza 1.26,28). Aici în citatul din Psalmul 2 se adresează Omului: Isus Hristos, născut în smerenie, Mesia Cel lepădat, dar care acum este Domn (Adonai) în cer și Împărat peste Sion. Începând de la lepădarea Lui (Faptele apostolilor 4.25,26) este revoltă împotriva lui Dumnezeu și împotriva

Domnului glorificat în cer. Aceasta va avea loc așa până la revenirea lui Hristos. Însă atunci El va cere și va primi pământul ca moștenire (versetul 2; Psalmul 2.8,9). În Psalmul 2 Hristos este numit Fiul lui Dumnezeu, deoarece El a fost născut prin Dumnezeu din Maria (compară cu Luca 1.35). În privința aceasta El este unic în felul Lui. Nici un om n-a fost născut vreodată în felul acesta dintr-o femeie. Psalmul 2 conține și o referire la filiațiunea veșnică a lui Hristos. Căci cu toate că Dumnezeu vorbește acolo despre mărturia Fiului și despre faptul că El L-a uns (sau L-a pus) ca Împărat peste Sion, noi nu citim că El spune: „Eu Te-am făcut Fiul Meu” sau „Tu ai devenit Fiul Meu”, ci „Tu ești Fiul Meu”. Aceasta este în legătură cu faptul important că „Fiu” este un Nume și nu un titlu (precum este de exemplu „împărat”). Numele aparține unei persoane, titlul aparține unei funcții. Numele exprimă cine este cineva, titlul exprimă ce este cineva. Dacă Dumnezeu spune: „Tu ești Fiul meu”, atunci această expresie nu spune ce este această Persoană, ci cine este El: El este nu numai Cel născut de Maria, ci El este Fiul veșnic al lui Dumnezeu.

Citatul al doilea, preluat din 2 Samuel 7.14 (compară cu 1 Cronici 22.10) este strâns legat cu cel anterior, deoarece în ambele exprimări (una este de la Natan și cealaltă de la David) s-a gândit în primul rând la fiul său Solomon. Solomon este de altfel și o imagine minunată a lui Hristos ca Fiu și Împărat al păcii. Locurile citate își găsesc împlinirea deplină în Fiul lui David, Mesia. Aici este vorba de legătura strânsă între Dumnezeu și Mesia. Aici nu este vorba de veșnicie, ci de timpul când Hristos ca Om era pe pământul acesta și de timpul în care El va domni peste pământ. Versetul acesta are o importanță și pentru credincioși, care vor fi atunci tovarășii lui Hristos, căci în legătură cu legământul cel nou se spune: „În locul unde li s-a zis: «Nu sunteți poporul Meu!» li se va zice: «Fii ai Dumnezeului celui viu!»” (Osea 1.10). De asemenea și 2 Corinteni 6.18 pare să fie o aplicare liberă din 2 Samuel 7.14: „... vă voi fi Tată și voi Îmi veți fi fii și fiice.”

Versetul 6: Cel întâi-născut: Acest cuvânt *prototokos* nu trebuie confundat cu „Singurul născut”, *monogenes*. „Singurul născut” arată Dumnezeirea lui Hristos și „Cel întâi-născut” arată natura Sa umană. Hristos este „singurul Fiu născut”, adică „unic în felul Lui”, „unic” (vezi Ioan 1.14,18; 3.16,18; 1 Ioan 5.9), singurul care este expresia ființei și naturii lui Dumnezeu (compară și cu Evrei 11.17: Isaac este fiul unic în felul lui al lui Avraam; expresia vorbește de dragoste mare, caracter inegalabil și caracter excepțional). Ca Cel întâi-născut Hristos nu este singur; în această privință El este întotdeauna primul (în ceea ce privește rangul Lui) în societatea celorlalți. În ordine temporală El este: Cel întâi-născut din toată creația (Coloseni 1.15), Cel întâi-născut dintre morți (El este deci în mijlocul celor înviați) (Coloseni 1.18; Apocalipsa 1.5), și Cel întâi-născut între mulți frați (Romani 8.29). Și în privința aceasta Solomon este o imagine despre Hristos, Prințul păcii, căci expresia se referă la Psalmul 89.27: „Ei îl voi face cel întâi născut.” Aici devine clar că expresia se referă la o ierarhie, căci Solomon nu a era primul copil născut (compară și Psalmul 89.26 cu Evrei 1.5b). De asemenea este frumos să se vadă că Hristos în poziția de Cel întâi-născut este legat cu credincioșii: Când El va fi revelat în lumea aceasta, atunci și „fiii lui Dumnezeu” vor fi revelați împreună cu El, căci El este „Cel întâi-născut între mulți frați” (Romani 8.19,20). Noi suntem în legătură cu Fiul nu numai „mulți fii”, ci în legătură cu Cel întâi-născut suntem și „Adunarea celor întâi-născuți” (Evrei 12.23; compară și cu Exodul 4.22).

Introduce [duce în]: Referirea la Solomon arată deja că prin „introducere” este vorba de revenirea lui Hristos. Însă verbul acesta vorbește mai mult despre o realitate generală decât despre un timp concret. De aceea nașterea lui Hristos era o oarecare împlinire preliminară. Și atunci îngerii au cântat de bucurie (Luca 2.13,14). Însă cuvintele se referă în primul rând la revenirea lui Hristos: atunci îngerii (peste care El va trebui să fie pus și din acest motiv) Îl vor adora conform citatului. Este interesant că acest citat îl găsim textual numai în Deuteronomul 32.43. Nu însă în traduceri noastre (acestea se bazează toate pe textul mazoretic), ci în Septuaginta. Acolo se vorbește atât despre „fii lui Dumnezeu” cât și despre „îngerii lui Dumnezeu”. În Psalmul 97.7 Septuaginta (LXX) spune: „Închinați-vă Lui, toți îngerii lui Dumnezeu” („înger” este aici traducerea cuvântului *elohim*, care aici înseamnă de fapt „dumnezei”). Dar pentru interpretarea textului din Evrei 1.6 aceasta nu joacă nici un rol, deoarece atât Deuteronomul 32 (cântarea lui Moise) cât și Psalmul 97 se referă la Împărăția păcii. Dumnezeu aduce în lume pe Cel întâi-născut al Său. Cel întâi-născut este același ca Dumnezeu în Deuteronomul 32, care în cele din urmă va restabili pe poporul Său răzvrătit (versetele 36-43). El este Același ca Iahve, care la „Sabat” (Psalmul 92.1, o imagine a Împărăției păcii; compară cu Evrei 4.9) va consolida domnia Sa peste pământul acesta (Psalmii 92-100 constituie o unitate: vezi în mod deosebit Psalmul 94.1; 96.13; 98.9; aici se găsesc referiri clare la revenirea lui Hristos). Iahve din Psalmii 92-100 este adevăratul David din Psalmul 101 și Mesia cel lepădat, dar înălțat din Psalmul 102 (vezi în privința aceasta comentariul la versetele 10-12). Cel întâi-născut este un Om trimis de Dumnezeu, dar El este totodată Iahve Însuși, înaintea căruia vor trebui să se plece nu numai oamenii (Psalmul 95.6; 96.9; 99.9), ci și idolii (Psalmul 97.7) și îngerii.

Versetul 7: După Psalmii 92-100 urmează încheierea semnificativă a celei de-a patra carte a Psalmilor (Psalmii 101-106), în care se face aluzie la originea mântuirii pentru întreaga creație și domnia lui Mesia (Psalmul 101), și anume suferința lui Mesia (Psalmul 102). Acesteia îi urmează strigătul de bucurie al poporului răscumpărat cu privire la mântuirea lui Dumnezeu (Psalmul 103) și despre gloria creației reînnoite (Psalmul 104). Din acest ultim Psalm este preluat citatul din versetul 7. Versetul acesta poate fi tradus în diferite forme, dar ambele traduceri sunt corecte. Dumnezeu poate folosi vânturile și focul ca mesageri și slujitori ai Lui, dar El poate face și să facă pe îngerii Lui vânturi și flăcări de foc. În Ezechiel 1.4,5 vedem de exemplu cum îngerii pot fi uniți cu focul și vântul. Oricum ar fi folosiți îngerii, ei sunt întotdeauna slujitori ai lui Dumnezeu; oricât de măreți ar fi ei – cuvântul „slujitor” arată aici spre o funcție înaltă – ei nu sunt mai mult decât slujitori. Însă Fiul nu este slujitor, ci este Dumnezeu pe tron, Stăpânul tuturor slujitorilor (versetul 8).

Versetele 8,9: Evrei 1.8 ne învață că dacă în Psalmul 45.6 psalmistul vorbește lui Dumnezeu, el vorbește de fapt lui Dumnezeu Fiul. Prin aceasta este clar că Dumnezeul din versetul 6 este același cu Împăratul din versetele 1 și 5. Aceasta este clar și din context; și Psalmul 44.4 a constatat deja că Dumnezeu este identic cu Împăratul. În Psalmul 45.1-5 vedem pe Mesia, care este introdus în lume ca Cel întâi-născut: El iese ca să bată pe vrăjmașii Lui și să consolideze Împărăția Lui (compară versetul 3 cu Apocalipsa 19.15 și versetul 5 cu Zaharia 9.14). El este Același cu Acela care era în smerire aici pe pământ (harul era turnat pe buzele Lui; versetul 2a

și Luca 4.22) și a fost înălțat de Dumnezeu (versetul 2b și Ioan 17.4,5). Același contrast îl găsim și în versetele citate 6 și 7. Versetul 7a se referă la Hristos ca israelit smerit, fidel aici pe pământ, care a iubit dreptatea și a urât nelegiuirea; versetul 7b Îl vede pe locul Lui de onoare în mijlocul „tovarășilor” Lui (ucenicii Lui, în mijlocul rămășiței lui Israel – și așa este văzut și în Evrei 1, unde rămășița iudaică este primită în Adunare – și dacă vrem să lărgim cercul, în mijlocul tuturor creștinilor credincioși), uns cu untdelemn de bucurie. Versetul 6 Îl vede ca Dumnezeu pe tronul mesianic în Împărăția păcii. În versetul 7a El este văzut ca Om. În versetul 7b nu este clar ce vrea să se spună (se poate traduce în două feluri). În orice caz este sigur că în versetul 6 Mesia este apelat ca Dumnezeu. Tronul Lui aici nu este tronul lui Dumnezeu din cer, acolo unde Hristos șade acum la dreapta lui Dumnezeu, căci acesta nu este tronul lui Mesia. Hristos șade acum împreună cu Tatăl Său pe tronul Tatălui, dar în curând va șede pe tronul Lui (mesianic) propriu (Apocalipsa 3.21). Tronul mesianic este tronul tatălui Său David. Adevăratul Fiu al lui David va șede pe tronul lui. Dar Fiul lui David este totodată Dumnezeu veșnic. De aceea tronul Lui este legat și cu tronul veșnic al lui Dumnezeu. Fiul veșnic are un tron veșnic. Fiul veșnic este Împăratul care în curând va sta pe tronul lui David cu sceptrul împărăției în mâna Sa. Sceptrul acesta este un sceptru de drept (compară cu Psalmul 96.10,13). Tovarășii iau parte la această domnie binecuvântată. Cuvântul „tovarăș” înseamnă de fapt „părtaș” (vezi mai sus). Și ei vor fi unși cu untdelemnul de bucurie. Conform cu Isaia 61.3 această ungere are loc pe o perioadă de nechez și întristare.

Versetele 10-12: Acesta este un citat uimitor, deoarece el aruncă o lumină deosebită asupra expunerilor de idei din Psalmul 102. Psalmul acesta vorbește despre suferințele lui Mesia sub mânia arzătoare a lui Dumnezeu (Psalmul 102.3,10) și urmare lepădării Lui de către poporul Său (Psalmul 102.8). Dar tocmai pentru că Mesia a fost „lepădat”, Iahve poate fi îndurător față de Israel; El restabilește pe poporul Său în Sion și Se arată în glorie, ca să domnească ca Împărat peste poporul Său și peste celelalte popoare (Psalmul 102.12-22). Mesia a fost lepădat și omorât – și Iahve domnește peste popoare! Cum este posibil aceasta? Numai prin aceea că Mesia este Iahve Însuși! Probabil în nici un loc din Biblie natura omenească a lui Hristos nu este pusă față în față cu Dumnezeirea Lui ca în locul acesta; compară de exemplu versetul 12 („Dar Tu, Doamne [Iahve], rămâi pentru totdeauna”) și versetul 23b („El mi-a scurtat zilele”). Foarte clar vedem aceasta în marea dezvăluire din versetul 24. În versetele 23-24a Mesia vorbește ca Om. El imploră pe Dumnezeu, care I-a frânt puterea și I-a scurtat zilele: „Dumnezeul Meu, nu Mă lua la jumătatea zilelor Mele”, aceasta înseamnă, jumătatea timpului vieții unui om normal; compară cu Psalmul 90.10. Dar apoi, în versetul 24b, Dumnezeu răspunde lui Mesia (așa cum dovedește Evrei 1) și Îi mărturisește că Mesia cel lepădat și omorât este Același ca Dumnezeul veșnic, Creatorul cerului și pământului. Acela, ale cărui zile au fost scurtate aici pe pământ este Iahve, care trăiește în veșnicie, chiar dacă creația actuală demult nu va mai exista. Dacă luăm din Evrei 1.9 și traducerea posibilă („de aceea, o Dumnezeule, Dumnezeul Tău Te-a uns cu untdelemn de bucurie”), atunci avem atât în Psalmul 45 cât și în Psalmul 102 o mărturie a lui Dumnezeu, care spune nu numai că Hristos este Fiu (Psalmul 2), ci și că El este Dumnezeu, da, Iahve Însuși. În mărturia respectivă vedem cum întreaga creație este dependentă de Mesia „cel slab” – căci El este Cel veșnic. Versetul 10 (Psalmul 102.25): Hristos este Creatorul; am văzut aceasta deja în versetul 2. Descrierea este asemănătoare cu cea din Geneza 1. Versetele 11 și 12 (Psalmul 102.26,27)

vorbesc despre o creație nouă: Cerurile dintâi și pământul dintâi vor trece ca un veșmânt uzat, ele vor fi făcute sul ca o manta; dar nu numai că ele vor fi transformate, ci va veni ceva absolut nou (Apocalipsa 20.11; 21.1). Hristos este Iahve, Creatorul și Înnoitorul, creația va fi transformată, dar El Însuși este Cel veșnic și neschimbabil (compară cu Evrei 13.8; compară cu Iacov 1.17).

Versetul 13: Acela, care ca Dumnezeu a creat lumea și o va reînnoi, este Același cu Acela care a fost născut pe pământul acesta ca Fiu, care a suferit și a murit. El este și Mesia, care va fi introdus în curând ca Cel întâi-născut în lumea aceasta, pentru ca să domnească pe tronul Său cu sceptrul Împărăției Sale. El era în veșnicie la Dumnezeu, El era în smerire aici pe pământ și El va fi în curând Împărat peste „lumea locuită viitoare” (Evrei 2.5) – dar unde este El acum? La această întrebare nu se dă răspuns în Psalmul 102, ci în Psalmul 110. Psalmul acesta este unul din pasajele din Scriptură cel mai mult citate în Noul Testament (Matei 22.44; Marcu 12.36; Luca 20.42,43; Faptele apostolilor 2.34,35; 1 Corinteni 15.25; Evrei 10.12,13). Faptul acesta este de înțeles deoarece pasajul acesta vorbește într-un fel unic în felul lui despre înălțarea actuală a lui Mesia după suferința și moartea Lui (Psalmul 109) și despre arătarea Lui viitoare ca Mare Preot (El este adevăratul Melhisedec, care Se arată cu „pâine și vin” pentru poporul Său și va începe domnia Sa) (vezi versetele 2-7; Evrei 5-7 și Geneza 14). Citatul de aici este o completare la versetul 3b (vezi acolo). Se arată un motiv nou pentru înălțarea Sa: El șade acum la dreapta lui Dumnezeu până când El va cere moștenirea și atunci va domni ca Solomon (compară cu versetul 5), până când El va fi introdus în lumea locuită (versetul 6), până când El va întemeia pe pământ Împărăția Sa legitimă (versetul 8) și până când în cele din urmă va reînnoi întreaga creație: „atunci va fi sfârșitul, când El va da Împărăția lui Dumnezeu și Tatăl, când va fi desființat orice stăpânire și orice autoritate și orice putere. Pentru că El trebuie să împărățească până va pune pe toți vrăjmașii sub picioarele Sale. Cel din urmă vrăjmaș desființat va fi moartea” (1 Corinteni 15.24-26). Cărui înger a dat Dumnezeu vreodată un astfel de loc de onoare la dreapta Sa? Îngerii stau la dreapta și la stânga Sa (1 Împărați 22.19), de asemenea și peste El (Isaia 6.2) și înaintea Lui (Daniel 7.10) sau chiar și în jurul Lui (Apocalipsa 5.11), dar această poziție a slujitorilor nu se compară cu șederea la dreapta Sa. Locul de onoare nu este pentru un slujitor, ci pentru Fiul, Triumfătorul definitiv și Suveranul. Imaginea vrăjmașului, care va fi așa de degradat că el slujește ca scăunel pentru picioare, este cunoscută din literatura Orientului (compară cu Iosua 10.24).

Versetul 14: Încă o dată este accentuat caracterul de slujitor al îngerilor printr-o întrebare retorică: îngerii sunt nu numai slujitori ai lui Dumnezeu și stau la dispoziția Lui (versetul 4,6,7), ci ei sunt și pentru a sluji credincioșilor. Ei sunt duhuri slujitoare (ei nu au trup material); această „slujire” (compară cu „slujitor” în versetul 7) este slujirea oficială deosebită. Cuvântul „slujbă” este aici mai mult un cuvânt general pentru a sluji. Credincioșii sunt descriși aici ca aceia care „vor moșteni mântuirea”. La versetul 2 ne-am ocupat mai detaliat cu cuvintele „a moșteni” și „moștenire”. Am văzut că ele se referă la Împărăția de o mie de ani. Aceasta are importanță mare în epistola către Evrei; aici nu avem casa Tatălui (ca la Ioan) sau binecuvântările din locurile cerești (ca la Pavel), ci avem binecuvântările Împărăției păcii. Aceasta se potrivește foarte bine cu destinatarii epistolei. Ei erau creștini de

origine iudaică, cărora li se arată cum făgăduințele și profețiile se împlinesc în Hristos. Bindecuvântările Împărăției păcii vor fi savurate de credincioșii de pe pământ – de rămășița iudaică credincioasă din necazul cel mare și oștirea nenumărată dintre națiuni, vezi de exemplu Apocalipsa 7. Dar aceasta nu este subiectul epistolei către Evrei, ci ea este tema profeției vechi-testamentale și a Apocalipsei. Aici este vorba de credincioșii care vor avea parte de Împărăția păcii ca tovarăși ai lui Hristos din cer. Nu ne putem ocupa aici în detaliu cu această temă. Vrem să ne referim la aceasta numai pentru a înțelege expresii cum ar fi „odihnă de sabbat” (Evrei 4.9), noul legământ (Evrei 8.8), patrie cerească (Evrei 11.16) și „cetate” (Evrei 11.10; 12.22; 13.14). La fel este și cu cuvântul „mântuire”. Mulți aplică această expresie întotdeauna la starea actuală a mântuirii credinciosului, dar Scriptura de regulă nicidecum nu face așa. Spus la modul foarte general, „răscumpărare” înseamnă eliberare de păcat, de vină, de moarte și de satan (deci aspectul negativ). „Mântuire” înseamnă dimpotrivă, că ești pus pe un teren cu totul nou. Terenul acesta este în afara domeniului forțelor rele și este legat cu Hristos (deci mai mult aspectul pozitiv). Noțiunea mântuire are mai multe dimensiuni:

Astăzi pe pământ: noi am fost aduși în siguranță și pe un teren unde stăm în legătură cu un Hristos lepădat (aceasta este exprimat prin botez: Faptele apostolilor 2.40,41; 1 Petru 3.21; compară cu Romani 6.3,4);

Astăzi în cer: noi am fost aduși în siguranță și pe un teren unde noi stăm în legătură cu un Hristos glorificat (Efeseni 2.5-8).

Un proces permanent în derulare până la împlinirea desăvârșită (Filipeni 1.19,28; 2.12);

Un bun viitor, care stă în legătură cu revenirea lui Hristos (Romani 13.1,2; 1 Petru 1.5; 2.2). Înțelesul acesta îl are cuvântul și în epistola către Evrei, însă uneori înțelesul acesta nu este ușor de diferențiat de înțelesul de la poziția 3; compară cu Evrei 7.25.

Hristos este Conducătorul, care a mers înaintea noastră pe drumul spre mântuire (Evrei 2.10). El ne va aduce această mântuire atunci când El Se va arăta acelor care Îl așteaptă (Evrei 9.28). Este vorba de o mântuire care ne-a fost vestită de Domnul și martorii Săi (Evrei 2.3,4) și pe care noi „o vom moșteni” (Evrei 1.14), deoarece noi suntem împreună moștenitori cu Hristos (compară cu Evrei 1.2; Romani 8.17). Însă mântuirea nu se referă exclusiv la Împărăția păcii; noi vom trăi Împărăția păcii fiind în cer. În felul acesta mântuirea noastră se întinde până în veșnicie (Evrei 5.9); și noul legământ este un „legământ veșnic” (Evrei 13.20).

Mântuirea (7x)

Soteria

Evrei 1,14 mântuirea

Evrei 2,3 mântuire așa de mare

Evrei 2,10 Căpetenia mântuirii lor

Evrei 5,9 devenit Autorul mântuirii veșnice

Evrei 6,9 lucruri mai bune și care țin de mântuire

Evrei 9,28 Se va arăta pentru mântuirea celor care Îl așteaptă

Evrei 11,7 a pregătit o corabie pentru salvarea casei lui

Intercalare: mântuirea mai mare, făcută prin Fiul (Evrei 2.1-4)

1. De aceea, trebuie să luăm aminte cu atât mai mult la cele auzite, ca să nu alunecăm alături. 2. Pentru că, dacă a fost neclintit Cuvântul vorbit prin îngeri ^a și orice călcare de lege și neascultare au primit dreaptă răsplătire, 3. cum vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători ^b față de o mântuire așa de mare, care, începând să fie vestită de Domnul, a fost întărită față de noi de cei care au auzit-o, 4. Dumnezeu mărturisind împreună cu ei prin semne și prin minuni și prin felurite lucrări de putere și prin daruri ale Duhului Sfânt, după propria Sa plăcere? ^c

Remarci

^{1.} sau: „a disprețui”, „a desconsidera”

^{a.} Faptele apostolilor 7.38,53; Galateni 3.19

^{b.} Evrei 10.29; 12.25

^{c.} 1 Corinteni 12.4,11

Comentariu

O intercalare (paranteză) în Noul Testament niciodată nu înseamnă că pasajul respectiv are importanță mai mică. Dimpotrivă, uneori un astfel de pasaj este deosebit de important. Cel mai remarcabil exemplu este Efeseni 3. În epistola către Evrei parantezele sunt pasaje cu conținut practic, care întrerup expunerea doctrinară propriu-zisă. Dar tocmai în aceste intercalări cunoaștem intențiile scriitorului. În ele găsim și aplicații practice deosebit de importante ale învățaturii. Așa este și aici: abia acum învățăm ceva despre adevărata intenție a epistolei. Aici se preiau trei cuvinte cheie din primul capitol și sunt aplicate practic.

Dumnezeu ne-a vorbit în Fiul: De aceea ar trebui cu atât mai mult să luăm seama la ceea ce am auzit (versetul 1), despre care Domnul a vorbit (versetul 3).

Fiul este cu mult mai presus decât îngerii: de aceea cuvântul Fiului este mai bun decât cuvântul îngerilor (acesta este Legea de pe Sinai; vezi în continuare). Dacă neascultarea față de cuvântul venit prin îngeri a adus cu sine o pedeapsă grea, cât de mare trebuie să fie atunci pedeapsa celor care nesocotesc Cuvântul Fiului (versetul 3)?

Noi vom moșteni mântuirea: Cum să neglijăm (nesocotim) o mântuire așa de mare (mare, deoarece ea a fost vestită și împlinită de Domnul)?

Expunerile scriitorului se pot împărți în trei părți:

noi am auzit (pe Fiul),

după aceea ar trebui cu atât mai mult să ne orientăm după ceea ce a spus El, ca nu cumva să alunecăm alături.

De ce „cu atât mai mult”? Deoarece acum nu mai este vorba de un cuvânt al îngerilor, ci de Cuvântul Fiului lui Dumnezeu: cuvântul vestit prin îngeri

- era ferm (inviolabil),
- orice încălcare a lui era pedepsită.

Cu cât mai mult aceasta este valabil pentru Cuvântul Domnului:

- care este mult mai ferm (în măsura în care aceasta este chiar posibil) (vezi punctul 3),
- cine Îl nesocotește nu va scăpa de pedeapsă.

De unde rezultă că Cuvântul Domnului este absolut ferm?

El Însuși a vorbit Cuvântul pe pământ,

cuvântul ne-a fost făcut cunoscut direct prin martori,

cuvântul lor a fost confirmat de Dumnezeu prin minuni și semne.

Acesta este un exemplu foarte frumos pentru felul măreț, clar și ordonat al expunerii de dovezi a scriitorului.

Versetul 1: de aceea: nu se referă la Evrei 1.14, ci la întreg conținutul capitolului. Acolo s-a arătat că poziția lui Hristos (atât pe pământ cât și în cer) este mai presus de a îngerilor. De aceea cititorii trebuie acum să înțeleagă că Cuvântul lui Hristos (despre mântuire; versetul 3) este mai bun decât cuvântul îngerilor (versetul 2).

Cu atât mai mult: Sub Lege era deja periculos să aluneci alături; cu cât mai periculos este când este vorba de Cuvântul Fiului.

Luarea aminte: sau urmărirea punerii în practică.

Ce am auzit: aceasta se referă în cele din urmă la vorbirea lui Dumnezeu „în Fiul” (Evrei 1.1). Însă nu toți cititorii L-au primit personal pe Hristos; însă ei au auzit mărturia Lui (versetul 3).

Alunecarea alături: înseamnă să fi dus de curent (imaginea amintește de un râu) departe de la Cuvântul Fiului în general și de la cuvântul despre mântuire (versetul 3) în special.

Versetul 2: Cuvântul vorbit prin îngeri: desigur în Vechiul Testament sunt multe cuvinte care au fost vorbite prin îngeri; de asemenea cuvinte care au fost încălcate și încălcarea lor a atras după sine pedepsirea (de exemplu cuvântul îngerului adresat soției lui Lot, Geneza 19.17,26).

Dar aici este vorba de esența iudaismului: Legea de pe Sinai. Nu citim în Vechiul Testament că Dumnezeu a dat Legea pe Sinai prin îngerii. Găsim aceasta în Faptele apostolilor 7.53 și în Galateni 3.19. În lumina Evrei 1.7 în cazul focului și fulgerelor (compară cu Evrei 12.18) din Exodul 19.18; 20.18 ne putem gândi la îngerii. Este surprinzător că în Deuteronomul 33.2 citim în traducerea Zürcher: „Focul care arde la dreapta Sa”; în traducerea Elberfelder se spune: Din dreapta Lui ieșea focul judecății”; și în LXX se spune: „Și la dreapta Lui sunt îngerii”. Este remarcabil să se vadă aceasta în contextul vorbirii lui Dumnezeu pe Sinai.

Neclintit: inviolabil, nemodificabil; cine încâlca acest cuvânt era neapărat și foarte sigur pedepsit.

Răsplată: evident aici nu este vorba de orice „încălcare” (fapta exterioară) și de orice „neascultare” (atitudinea lăuntrică) împotriva Legii. Căci pentru păcatele făcute din neștiință era legea pentru vină și legea pentru păcat (Leviticul 4.5). Aici este vorba de încălcarea conștientă a Legii (compară cu Evrei 10.26, păcătuirea cu îndrăzneală!), pentru care nu exista ispășire, ci numai pedeapsa cu moartea. Exemple pentru aceasta vedem în Leviticul 10.1-3; 24.10-23; Numeri 15.32-36; 16.31-35; Iosua 7.19-26. Orice răsplătire era corectă: ea se stabilea după dreptul Legii și dimensiunea încălcării.

Versetul 3: scăparea: și anume, de pedeapsă. Dar nu numai pedeapsa cu moartea, așa cum era sub vechiul legământ, ci pedeapsa veșnică a iadului, așa cum arată clar Evrei 10.26-31. Era deja grav să încalci Legea, dar era și mai grav să desconsideri harul (sau: să-l disprețuiești, să treci pe lângă el intenționat și cu disprețuire). Harul a eliberat de sub blestemul Legii și a adus mântuirea; cum se poate neglija, desconsiderându-l? Cum poți să cazi înapoi în Lege, ca și cum faptele Legii nu ar fi adus nici un blestem (Galateni 3.10)? Legea nu putea aduce nicio mântuire. Dacă mântuirea ar avea loc pe baza faptelor, făcute de noi în neprihănire (dreptate), am fi pierduți fără salvare. Dar mântuirea a avut loc prin îndurarea lui Dumnezeu (Tit 3.5). Și aceasta este ceea ce Domnul a vestit aici pe pământ: El a venit să caute ce era pierdut și să mântuiască (Luca 19.10; compară cu Ioan 3.17). Această mântuire se referă în primul rând la Israel: cânt poporul în totalitatea lui L-a lepădat pe Mesia, mântuirea a venit la o „rămășiță”, adică la israeliții care L-a primit. La fel și apostolii au vestit mântuirea (Faptele apostolilor 2.40,41, ei au fost confirmați de Dumnezeu prin minuni; versetul 43b): ei au chemat pe iudei să se lase mântuiți din mijlocul acestui neam greșit. Aceasta este mântuirea pe care o amintește și epistola către Evrei. Cititorii erau mântuiți din mijlocul unui neam sucit, din iudaism, de blestemul Legii, de vina pentru omorârea lui Mesia; această mântuire își va arăta odată toate efectele, când ei în Împărăția de o mie de ani vor moșteni toate făgăduințele. Aceia, care țin cu tărie de Lege, nu vor avea parte de aceste făgăduințe. De aceea, cât de mare era pericolul părăsirii acestei mântuiri și al căderii înapoi în „generația sucită [stricată]”.

Domnul: Domnul Isus (Domnul, cu articol hotărât) este numit așa în epistola aceasta numai în Evrei 7.14; 12.14 și 13.20; în citatele vechi-testamentale Evrei 8.2,11 (cu articol hotărât) și în Evrei 1.10; 7.21; 8.8-10; 10.16,30; 12.5,6; 13.6 (fără articolul hotărât, ca nume propriu Iahve). Expresia „Domnul” se referă în mod deosebit la gloria Sa și la înălțarea Sa (compară cu Faptele apostolilor 2.36) și scoate încă o dată în evidență contrastul între El și îngerii, care sunt

numai slujitori. El a vorbit mai întâi (la început) despre mântuire (căci El este și Mijlocitorul acesteia); alții (ucenicii Lui) au auzit despre ea din gura Lui și au confirmat-o altora (consolidat-o; compară cu „neclintit” în versetul 2). Scriitorul evită aici cuvântul „apostol”. Probabil el vrea să pună tot accentul pe Apostolul, Domnul Însuși (Evrei 3.1). (Compară în această privință studiul detaliat nr. 1 referitor la caracterul de autor și caracterul de destinatar).

Versetul 4: mărturisit împreună: credința creștină este privită aici din trei motive diferite ca fiind mai mare decât cuvântul vestit prin îngeri:

- cuvântul creștin a fost vorbit prin Fiul personal, prin Domnul;
- cuvântul a fost confirmat de un cerc de martori omenești și
- el a fost confirmat de Dumnezeu Însuși, prin aceea că El a mărturisit împreună prin semne, minuni și lucrări de putere.

Există deci o mărturie a ucenicilor despre Domnul și Cuvântul Său și există o „mărturisire împreună” prin Dumnezeu Însuși. În alte locuri citim și că era Însuși Domnul glorificat, care a adăugat mărturia minunilor și semnelor la cuvintele ucenicilor (Marcu 16.17,20; Faptele apostolilor 14.3). La modul cel mai general se vorbește despre aceste minuni și semne în Faptele apostolilor 2.43; 5.12,15,16; 19.1,2; compară cu 2 Corinteni 12.12. „Mărturisind împreună” este aici la forma trecut, și probabil este un indiciu că timpul lucrărilor de putere trecuse deja atunci?

Semne: minuni speciale, care indică ceva, exprimă ceva, arată ceva (compară de exemplu cu Ioan 2.11).

Minuni: o expresie mai mult generală care exprimă ceea ce depășește cazul normal.

Lucrări de putere: revelații deosebite ale puterii spirituale, de exemplu pentru a face vindecări.

Împărțiri ale Duhului Sfânt: ce trebuie să înțelegem prin această exprimare devine clar din 1 Corinteni 12.11: este vorba de revelații și lucrări diferite ale Duhului, așa cum ele au fost împărțite credincioșilor (aici apostolilor). Aici se spune că aceasta are loc prin Dumnezeu, în 1 Corinteni 12 aceasta are loc înainte de toate prin Duhul Sfânt (vezi însă versetele 4-6) și Efeseni 4.7-12 prin Hristosul glorificat. Probabil aici ar trebui să înțelegem expresia „împărțiri ale Duhului” așa, că fiecăruia i se dă Duhul Sfânt (și anume un dar sau o misiune prin Duhul) și anume potrivit cu voia lui Dumnezeu (compară și cu 1 Corinteni 12.11 la sfârșit).

Studiul 3: Isus – Fiul Omului (Evrei 2.5-18)

Împărțirea

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-14)

1. Isus, Fiul lui Dumnezeu, mai sublim decât îngerii (Evrei 1.1-14)
Intercalarea: mântuirea mai mare (Evrei 2.1-4)
2. Isus, Fiul Omului, dar mai mare decât omul (Evrei 2.5-18)
 - 2.1 Isus ca Domnitor peste lumea locuită viitoare (Evrei 2.5-9)
 - 2.2 Isus în mijlocul fraților (Evrei 2.10-18)

==> Teme

1. Citiți mai întâi pasajul în liniște și atent și căutați să aflați tema principală a celor două secțiuni. Cum este tratată această temă?
2. În ce constau diferențele cele mai remarcabile între această secțiune și capitolul 1? Luați seama în primul rând la persoane și la lucrarea lui Hristos și la poziția credincioșilor?
3. Care sunt cele trei perioade de timp care se diferențiază în această secțiune? Încercați să asociați fiecărui verset o perioadă de timp.
4. Care sunt cele șapte nume, respectiv circumscriveri cu care sunt denumiți aici izraeliții deveniți credincioși (și în sens spiritual și noi)?
5. Verificați atent felul în care citatele din Psalmul 8, Psalmul 22 și Isaia 8 sunt redată aici în versetele 6,7 respectiv 12 și 13.
6. Care sunt însușirile Domnului Isus văzut aici în epoca actuală (compară versetele 9-12,17,18)?
7. Care sunt semnificațiile morții lui Isus numite aici (compară versetele 9,10,14-18)?
8. Care sunt cele cinci nume cu care este numit Domnul Isus aici?
9. Explicați exprimările următoare:
 - „cu puțin mai prejos decât îngerii” (versetul 9),
 - „se cuvenea Aceluia” (versetul 10),
 - „... toți sunt dintr-Unul” (versetul 11),
 - „... în cele privitoare la Dumnezeu” (versetul 17),
 - „... fiind ispitit” (versetul 18).
10. Care sunt binecuvântările credincioșilor enumerate în această secțiune?

A 2.1 Isus ca Domnitor peste lumea locuită viitoare (Evrei 2.5-9)

5. Pentru că nu îngerilor le-a supus El lumea locuită care va veni ¹, despre care vorbim.
6. Dar cineva a mărturisit undeva, spunând: „Ce este omul, ca să-Ți amintești de el, sau fiul omului, ca să-l cercetezi? 7. L-ai făcut cu puțin ² mai prejos decât îngerii, l-ai încununat cu glorie și onoare și l-ai pus peste lucrările mâinilor Tale; 8. Toate le-ai supus sub picioarele lui“. Pentru că, supunându-i toate, nu i-a lăsat nimic nesupus. ^a Dar

acum, încă nu vedem că toate îi sunt supuse,^b **9**. dar Îl vedem pe Isus, care a fost făcut cu puțin mai prejos³ decât îngerii datorită morții pe care a suferit-o, încununat cu glorie și onoare, astfel încât, prin harul lui Dumnezeu, El să guste moartea pentru fiecare⁴.

Remarci

¹. Expresia aceasta face aluzie la o cunoscută diferențiere iudaică între „veacul de acum” (compară cu Evrei 9.9; Galateni 1.4; Tit 2.12) și „veacul viitor” (compară cu Evrei 6.5; 9.11). Aici este vorba de noul sistem care va fi introdus prin Mesia.

². Sau „un timp scurt”.

³. Sau „Îl vedem pe Acela, care a fost smerit cu puțin mai prejos decât îngerii: Isus”

⁴. Sau „pentru tot”

^a. Psalmul 8.4-6 LXX

^b. 1 Corinteni 15.27

^c Filipeni 2.8,9

Comentariu

În primul capitol vedem pe Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu, care acum ca Om ocupă primul loc în cer. El a fost înălțat mai presus de îngeri. În locurile citate din Vechiul Testament s-au făcut referiri la prezența Lui aici pe pământ, odinioară în smerire și curând în glorie ca Mesia în Împărăția păcii. Dar mereu era vorba de gloria Lui ca Fiu, ca Dumnezeu Însuși, Iahve al Vechiului Testament. Omul Isus Hristos, care a vestit aici pe pământ Cuvântul lui Dumnezeu, era Dumnezeu Însuși. Ca Dumnezeu și Om El șede acum la dreapta Maiestății în înălțime. În capitolul al doilea nu-L vedem pe Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu, ci ca Fiu al Omului, căruia Dumnezeu Îi supune lumea locuită care va veni. Vezi schema următoare:

- Capitolul 1: Hristos, Fiul lui Dumnezeu; capitolul 2: Hristos, Fiul Omului;
- Capitolul 1: Hristos ocupă acum primul loc în cer; capitolul 2: Hristos va ocupa în viitor locul întâi în lumea locuită;
- Capitolul 1: Hristos este înălțat mai presus de îngeri; capitolul 2: Hristos este înălțat mai presus de oameni.

Însemnătatea acestor opoziții devine și mai clară dacă preluăm și Geneza 1, unde vedem pe Dumnezeu ca și Creator și pe om ca și cunună a lucrării creației lui Dumnezeu. Omul a fost pus de Dumnezeu ca domnitor peste lumea locuită.

Evrei 1.2 arată clar, că Hristos este Creatorul din Geneza 1.1;

Evrei 2.5-9 arată clar că Hristos este și adevăratul Adam, adevăratul Om, paralel la Geneza 1, care a fost pus de Dumnezeu peste lumea locuită.

În Evrei 2 vedem pe Hristos ca fiind Cel dintâi sub două aspecte:

- În sens larg expresia se referă la întreaga lume locuită, respectiv la toate lucrurile (versetele 5-9);

- În sens restrâns expresia se referă la o societate de fii, de oameni sfințiți, frați și copii: Adunarea (versetele 10-18).

Punctul de plecare este în versetul 5, care se aliniază direct la ceea ce spune Evrei 1 despre îngerii:

- Niciodată Dumnezeu nu a spus îngerilor: „Tu ești Fiul Meu” (Evrei 1.5),
- Niciodată Dumnezeu nu a spus îngerilor: „Șezi la dreapta Mea” (Evrei 1.13), Dumnezeu nu a supus îngerilor lumea locuită viitoare (Evrei 2.5).

În Evrei 1 răspunsul era: „... dar Fiului [lui Dumnezeu]”; însă aici în capitolul 2 răspunsul este: „... dar Fiului Omului”. S-ar putea crede că ultimul este în domeniul îngerilor, și nu se referă la Fiul lui Dumnezeu. Dar este exact invers.

Dumnezeu într-adevăr niciodată nu S-a adresat unui înger ca „fiu”, dar într-un anumit sens limitat și îngerii sunt „fii ai lui Dumnezeu”; însă Dumnezeu niciodată nu a invitat un înger să se așeze la dreapta Lui, însă îngerii înconjoară tronul lui Dumnezeu; dar pentru guvernarea peste lumea locuită care va veni îngerii nicidecum nu sunt luați în seamă. Aceasta este rezervat exclusiv Fiului Omului.

Ce a supus Dumnezeu Fiului Omului?

- Nu cerul (domiciliul lui Dumnezeu), ci pământul (și totodată și cerurile create: Efeseni 1.10);
- Nu pământul cel nou, ci pământul pe care a suferit Hristos și pe care a murit (compară cu versetele 9,14,17);
- Nu pământul actual (căci satan este încă căpetenia lumii acesteia (Ioan 12.3,1; 14.30; 16.11; dumnezeul veacului acesta: 2 Corinteni 4.4), ci lumea locuită viitoare (compară cu Evrei 2.5), deci acesta nu este pământul din epoca actuală (compară cu Evrei 9.9), ci din epoca viitoare, aceea a Împărăției păcii de o mie de ani.

Hristos:

- a fost *odinioară* făcut cu puțin mai prejos decât îngerii (versetele 7,9a), când a gustat moartea pentru tot (versetul 9b), și *acum* este deja încununat cu glorie și onoare (versetul 9) și totul a fost pus la picioarele Lui (ca principiu) ca plată pentru lucrarea Sa (versetele 7,8),
- dar El urmează să domnească peste lumea locuită care va veni (versetul 5).

El șede acum la dreapta lui Dumnezeu până când Dumnezeu va pune pe vrășmașii Lui ca scăunel la picioarele Lui (Evrei 1.13). Acest „până când” se referă la momentul:

- când Hristos Se va scula de la dreapta lui Dumnezeu (unde El așteaptă acum, Evrei 10.13) și va reveni pe pământul acesta (Evrei 1.6; 9.28);
- când tronul Lui va fi instaurat în Sion (Evrei 1.5,8; Psalmul 2.6,7);
- când vrășmașii Lui Îi vor fi supuși (Evrei 1.13; compară cu Psalmul 18.44-50; 72.7-11; 110.1-7).

Din Apocalipsa 20.1-6 știm că domnia peste lumea locuită care va veni durează o mie de ani. După aceea vine sfârșitul: ultimul vrăjmaș, moartea, va fi nimicit și Fiul Omului predă Împărăția Dumnezeului Său și Tatăl. După aceea va fi creat cerul nou și pământul nou și Dumnezeu (triunitar) va fi totul în tot (compară cu 1 Corinteni 15.24-28; Apocalipsa 20.6-21.8).

Deci după cruce există două faze în glorificarea Fiului Omului. Ioan se referă la aceasta și în Ioan 13.31,32: după ce Hristos a gustat moartea pentru toți, Dumnezeu L-a glorificat „îndată” (Ioan 13.32,33), prin aceea că L-a înviat dintre morți:

- „... prin gloria Tatălui” (Romani 6.4),
- „Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ”, spune Domnul înviat (Matei 28.18),
- „... nu I-a lăsat nimic nesupus ... încununat cu glorie și onoare” (Evrei 2.8,9);

Așa va fi Hristos glorificat public în curând la revenirea Lui pe pământ (Ioan 13.32a) și va manifesta domnia Sa în lumea locuită:

- „... veni în nori cu putere mare și glorie” (Marcu 13.26; Luca 21.27),
- El și noi vom fi revelați în glorie (Coloseni 3.4),
- atunci și noi vom vedea că totul Îi este supus și că El este încununat cu glorie și onoare (Evrei 2.8b,9).

Din cauza importanței acestui subiect pentru studiul în continuare al epistolei către Evrei, și anume diferența între „veacul actual” (și lumea locuită actuală) pe de o parte și „veacul viitor” (și lumea locuită care va veni), urmează aici unele parafrazări nou-testamentale ale „veacului viitor”:

- „Împărăția Fiului Omului” (Matei 13.41; compară cu Evrei 2.5),
- „timpuri de înviore” și „timpuri de restabilire a tuturor lucrurilor”, care încep la revenirea lui Hristos (Faptele apostolilor 3.19-21),
- „administrarea împlinirii timpurilor”, când toate vor fi supuse picioarelor lui Hristos (Efeseni 1.10,22),
- „Împărăția lumii a început să fie a Domnului nostru și a Hristosului Său” (Apocalipsa 11.15).

Versetul 5: nu îngerilor: în domnia peste lumea actuală îngerii joacă un rol. Pământul este guvernat prin providența lui Dumnezeu, la care îngerii sunt slujitori (instrumente) ai (ale) lui Dumnezeu; de exemplu Dumnezeu ne protejează prin îngeri (compară cu Matei 4.6; 18.10; Faptele apostolilor 12.15; Evrei 1.7,14). Dar în lumea viitoare Dumnezeu nu va mai governa peste oameni cu ajutorul îngerilor, ci Dumnezeu va governa prin Fiul Omului și peste îngeri. De asemenea credincioșii vor domni peste îngeri în această guvernare (1 Corinteni 6.3). Accentul în această expunere de idei nu se mai pune aici pe „... nu îngerilor, ci Fiului lui Dumnezeu”, ci pe „... nu îngerilor, ci Fiului Omului”. Și aceasta cu toate că acest Om a fost făcut cu puțin mai prejos decât îngerii atunci când a fost pe pământul acesta și a mers în moarte (Evrei 2.7,9).

Lumea locuită care va veni: Expresia „care va veni” [viitoare] vine de la cuvântul grecesc *mello*, „a deveni”, care se întâlnește și în Evrei 1.14 (deci de fapt: „mântuirea viitoare”), Evrei 10.27 (deci: „judecata viitoare”), Evrei 11.8 (deci „moștenirea viitoare”) și în Evrei 8.5. Așa cum mântuirea (Evrei 1.14) este acum într-adevăr vestită (Evrei 2.3) și în principiu se posedă deja, dar împlinirea ei deplină va avea loc în viitor, la fel și Hristos este deja acum încununat cu onoare și glorie (Evrei 2.9), însă domnia Lui propriu-zisă este peste lumea locuită „care va veni”, lume locuită viitoare. Toate binecuvântările credincioșilor (ale fiilor, fraților și copiilor în capitolul acesta) stau în epistola către Evrei în legătură cu „lumea locuită care va veni”! Aceasta este cheia pentru înțelegerea corectă a epistolei. Pentru credincioșii din timpul necazului cel mare va fi o „chemare pământească”, prin care ei vor intra în Împărăția Fiului Omului din lumea locuită care va veni. Pentru noi este o „chemare cerească” (Evrei 3.1), căci noi vom trăi partea cerească a Împărăției păcii fiind în cer împreună cu Hristos: în „patria cerească” (Evrei 11.16), în „Ierusalimul ceresc” (Evrei 12.22), „cetatea viitoare” (Evrei 13.14), în același timp capitala cerească a lumii locuite care va veni. Dar noi avem deja acum lumină divină despre „lucrurile viitoare” (compară cu Evrei 11.20), care atunci vor fi partea noastră. Însă înainte de toate vedem deja acum (cu ochii credinței noastre) pe Omul smerit Isus ca Împărat al lumii locuite care va veni (Evrei 2.9). Ochiul credinței este îndreptat spre El în toată epistola, căci toate binecuvântările „veacului viitor” sunt legate cu El și pot fi savurate de noi anticipat, dacă privim la El.

Despre care vorbim: „noi” nu înseamnă că sunt mai mulți scriitori, ci scriitorul însuși vorbește la plural; „a vorbi” este caracteristic stilului epistolei către Evrei, care se aseamănă mai mult cu o vorbire decât cu o scrisoare (vezi Studiul 1).

Versetul 6: cineva: Acest cineva este evident împăratul David, conform Psalmului 8.1, care ca domnitor peste Israel și peste popoarele din jur este uimit că Dumnezeu dă unui om o astfel de poziție înaltă; și deoarece el vorbește despre întreaga creație, el se referă clar la Adam în Geneza 1, căruia Dumnezeu i-a supus pământul tocmai creat. Din punct de vedere profetic Psalmul 8 urmează după Psalmul 2, unde vedem pe Mesia ca Fiul născut prin Dumnezeu și uns ca Împărat. Însă El este prezentat acolo totodată ca Cel care va fi lepădat de Israel și de popoare până în momentul (și anume, revenirea Sa) când va cere pământul ca moștenire a Lui. Psalmii 3-7 ne arată urmările acestei lepădări: suferințe atât pentru Hristos cât și pentru credincioșii din Israel (arătând anticipat spre necazul cel mare), în timp ce credința se îndreaptă spre Cel evlavios al lui Dumnezeu (Psalmul 4.3), care acum este glorificat în cer (Psalmul 7.7). Partea aceasta se termină cu o cântare de laudă adusă Celui Preaînalt (Psalmul 7.17) Acesta este Numele deosebit al lui Dumnezeu în legătură cu Împărăția păcii (compară cu Geneza 14.18,19; Psalmul 21.7; 91.1,9; 92.1,8; 97.9; Daniel 5.21; 7.25, etc.). După aceea urmează Psalmul 8, unde se arată clar că Fiul lui Dumnezeu lepădat, Împăratul peste Sion, va fi Fiul Omului glorificat, nu numai peste Sion, ci peste întreg pământul! Dacă Hristos S-a trudit în zadar atunci când era pe pământ, ca să ducă pe Israel înapoi la Dumnezeu, la sfârșit (și anume, în Împărăția păcii) Dumnezeu Îi va da nu numai o rămășiță credincioasă din Israel, ci toate popoarele (Isaia 49.1-7). Într-un anumit sens Numele „Fiu al Omului” este mai presus de Numele „Fiu al lui Dumnezeu” (acum în înțelesul diminuat al acestuia: Fiul născut ca Om

prin Dumnezeu, în sensul din Luca 1.35; nu ca Fiul veșnic). Vedem aceasta deja în evanghelii: „Rabi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești Împăratul lui Israel”, spune Natanael. Dar Hristos răspunde: „... Lucruri mai mari decât acestea vei vedea. ... de acum veți vedea cerul deschis și pe îngerii lui Dumnezeu urcând și coborând peste Fiul Omului” (Ioan 1.49-51). Hristos mărturisește aceasta și înaintea marelui preot, atunci când acesta Îl întreabă dacă El este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu. Domnul confirmă aceasta, dar adaugă: „de acum veți vedea pe Fiul Omului șezând la dreapta puterii și venind pe norii cerului” (Matei 26.63,64), pentru ca atunci să domnească peste lumea locuită care va veni. Motivul pentru gloria mare constă în aceea că Mesia Cel lepădat, Fiul lui Dumnezeu, a suferit ca Fiu al Omului și a murit (vezi Evrei 2.9b!). Astfel El ajunge să aibă o glorie mult mai mare decât El ar fi avut-o vreodată, dacă Israel L-ar fi primit imediat. Numele „Fiu al Omului” vorbește deci despre suferințele Sale și despre glorificarea care a urmat după aceea. Și aceasta o vedem în evanghelii. Petru Îl mărturisește pe Isus ca fiind Hristosul, Fiul lui Dumnezeu; însă imediat după aceea Domnul îi arată clar că Fiul Omului trebuie să sufere și să moară, dar și că El va învia și va reveni în gloria Tatălui Său cu îngerii Lui (Matei 16.16,21,27; Luca 9.20,22,26). Când El intră în Ierusalim călare și chiar și națiunile vor să-L vadă, Domnul anunță că Fiul Omului va fi glorificat, dar după ce El ca grăunte de grâu va cădea în pământ și va muri (Ioan 12.12-24,34).

=====

Excurs: lumea locuită viitoare

Cu toate că în general comentatorii acordă cuvântului „care va veni” [„viitoare”] într-o oarecare măsură sensul cuvenit, interpretarea lor este de cele mai multe ori referitoare la „lumea locuită actuală”. Că pământul aici este în sensul „veacului care va veni” – acest veac viitor începe cu revenirea lui Hristos, când El va instaura Împărăția Lui a păcii – este sprijinit de următoarele argumente:

1) Expresiile „veacul actual” și „veacul care va veni” sunt luate din apocaliptica iudaică (= învățătura despre ultimele lucruri și despre venirea Împărăției lui Dumnezeu), unde începând din primul secol înainte de Hristos acestea au fost folosite în unele scrieri iudaice (cartea etiopiană și slavă a lui Enoh, apocalipsa siriană a lui Baruch, cartea a 4-a a lui Ezra). De exemplu în cartea a 4-a a lui Ezra 7.30-33,113 veacul viitor urmează după ziua învierii și judecății. (În privința aceasta vezi mai detaliat „Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament, pagina 202-207, a lui Kittel).

2) În LXX expresia se întâlnește numai în Isaia 9.6, unde manuscrisele Alexandrinus și Sinaiticus în loc de „Tatăl veșnic” (textual: „Tată al veșniciei” sau „Tată al veacului”) spun: „Tată al veacului care va veni”; aceasta înseamnă conform versetului 7 „veacul” domniei lui Hristos peste pământ pe tronul lui David.

3) Și rabinii (Hillel, școala lui Șamai) vorbesc despre două „veacuri”, care sunt despărțite prin înviere. Ei leagă „veacul viitor” cu lucrurile lui Mesia. În sensul vechi-testamental aceasta se poate referi numai la domnia publică a lui Mesia pe tronul lui David în Sion.

4) Hristos folosește de mai multe ori aceste expresii, la care – în ciuda faptului că El ca Mesia venise deja în lumea aceasta – timpul Său El îl numește „veacul actual”, față de care stă „veacul viitor” (Matei 12.32). În Marcu 10.30 și Luca 18.30 expresia „timpul acesta” pare să se refere la întreaga perioadă a uceniciei (slujire, prigoane) urmașilor Săi, în timp ce „veacul viitor” este legat cu viața veșnică; compară în privința aceasta cu Daniel 12.1-3, unde „viața veșnică” în sens iudaic este plasată în timp după necazul cel mare și înviere. Ea este legată cu Împărăția Fiului Omului, care începe când El va reveni cu norii cerului (Daniel 7.13,14; Matei 26.64). Și în contextul expunerii de idei din Luca 20.34,35 expresia „veacul acela” (care este în opoziție cu „veacul acesta”) este după învierea dintre morți.

5) Și Pavel vorbește despre „veacul acesta” și „veacul viitor” (Efeseni 1.21) într-un așa fel care exclude că „veacul viitor” se referă la epoca actuală. El se referă mai degrabă la „administrarea plinătății timpurilor”, când toate lucrurile din cer și de pe pământ vor fi aduse împreună sub un Cap (Efeseni 1.10); vezi și Evrei 2.7 (plural!).

6) La fel și în epistola către Evrei, expresia trebuie înțeleasă întotdeauna ca fiind de viitor. Ea se referă la lumea care începe în timp după înviere, la revenirea lui Hristos, la judecata asupra popoarelor și întemeierea Împărăției păcii. Aceasta este scoasă în evidență în epistola către Evrei și prin faptul că „lumea locuită care va veni” și „veacul viitor” (Evrei 6.5) stă în contrast cu expresia „timpul de acum” din Evrei 9.9. Vezi în afară de aceasta și comentariile la Evrei 6.5; 9.9,11; 10.1; 11.20; 13.14.

=====

Versetele 6b-8a: Înainte de a ne ocupa cu citatul propriu-zis, se merită osteneala să studiem pentru un moment întreg Psalmul 8. El era cântat pe ghitit (vezi titlul), adică la zdrobitul strugurilor (în orice caz conform cu LXX, Targum leagă „ghitit” cu numele localității Gat. Comentatori moderni presupun că aici este vorba de o referire muzicală, probabil o tonalitate sau un instrument muzical; vezi și Psalmul 81 și 84). Acesta este o referire potrivită la suferințe lui Hristos și la judecățile care vor precede Împărăția păcii (Isaia 34; 63; Apocalipsa 14.19). Psalmul începe și se încheie cu mărimea și gloria Numelui lui Iahve („Domnul nostru”, spune rămășița) pe întreg pământul (nu numai în Israel). Iahve este Dumnezeu Cel Preaînalt (Psalmul 7.17); dar și Fiul Omului este Iahve, glorificat peste cer și pământ (Efeseni 1.10; Filipeni 2.9-11). Astăzi nu vedem încă că toate Îi sunt supuse (Evrei 2.8), dar și astăzi I se aduce laudă: „Din gura pruncilor și a sugariilor Ți-ai întemeiat laudă” (Psalmul 8.2). Vezi împlinirea în Matei 21.16. Aici este vorba nu numai de bebi în adevăratul sens al cuvântului, ci de o rămășiță slabă și neînsemnată, care aduce laudă lui Hristos deja în „veacul actual”, cu toate că El nu este încă glorificat pe pământ; vom vedea aceasta în continuare în epistola către

Evrei 2.11-13. De aceea aceasta are loc și în prezența adversarilor și vrăjmașilor (Psalmul 8.2).

Versetul 6b: În limba greacă nu este nici o diferență între cele două cuvinte folosite aici pentru „om” (a doua oară în cuvântul Fiul Omului). Dar în ebraică există o diferență. Prima dată este folosit cuvântul „enoș” (care se întâlnește și ca nume propriu). Înseamnă „muritor”; omul slab, fragil și muritor (compară cu Psalmul 144.3,4). A doua oară se folosește cuvântul „adam”; acesta este cuvântul folosit obișnuit pentru neamul omenesc. De aceea s-a propus să se explice cele două jumătăți de frază ca stând față în față. Ce este pe de o parte omul neînsemnat, stricat prin păcat, ca să Te interesezi de el; și ce este pe de altă parte Fiul Omului măreț, pe care L-ai înălțat așa de sus? S-ar putea probabil spune chiar: nu este o dovadă mai minunată că Dumnezeu se interesează de ceea ce este muritor, căzut, decât faptul că ochii Lui sunt îndreptați spre Fiul Omului, care a suferit, care acum este glorificat și în curând va domni peste toate. Tocmai prin aceasta Numele lui Dumnezeu se va arăta așa de minunat în lumea locuită care va veni (Psalmul 8.1,9).

Versetul 7: Psalmul 8 este citat din LXX; de aceea textul în versetul 7a este puțin altfel decât în Psalmul 8.5. În ebraică se spune textual: „Tu L-ai făcut puțin (sau: pentru scurt timp) mai prejos decât Elohim.” Depinde acum de felul cum se traduce ultimul cuvânt. Este clar că trebuie să se traducă așa cum aproape întotdeauna se traduce, și anume cu „Dumnezeu”. Fraza este în acest caz: „Făcut puțin mai prejos decât Dumnezeu”, adică „făcut aproape divin (ca Dumnezeu sau asemenea lui Dumnezeu)”. Versiunea LXX a tradus însă cu „îngeri” – cum de fapt este realmente posibil. Așa este și în traducerea noastră atât în epistola către Evrei cât și în Psalmul 8. Diferența între cele două variante este enorm de mare. În prima variantă este vorba de mărimea omului, în varianta a doua este vorba de o smerire (temporală) a omului. În mod normal în ordinea creației omul nu stă mai prejos de îngeri, căci îngerii au fost creați ca slujitori și omul ca domnitor (vezi Evrei 1.14; 2.9). Este greu să se spună cum trebuie tradus cuvântul din Psalmul 8. În orice caz versetul acesta aici nu este o dovadă că Psalmul 8 trebuie tradus exact așa, mai ales că în Noul Testament este citat mai des din LXX, care se deosebește (mult) de Vechiul Testament în ebraică. Duhul Sfânt preferă în acest caz varianta LXX. Însă nu este permis ca din aceasta să se tragă concluzia că Duhul Sfânt declară textul ebraic ca nefiind valabil. Nu ne vom ocupa mai departe cu întrebarea referitoare la traducerea corectă a Psalmului 8. Revenim la expresia „făcut cu puțin mai prejos decât îngerii” din versetul 9.

Cu toate că fraza de la sfârșitul versetului 7 se întâlnește în unele manuscrise importante, probabilitatea este mare ca această frază să fi fost adăugată de copist, ca să completeze citatul din Psalmul 8. Trebuie să se plece de la faptul că această frază nu face parte din textul original al epistolei către Evrei (de aceea manuscrise importante renunță la această frază).

Versetul 8: Prima propoziție face parte din citat. Ea extinde afirmația făcută în versetul 5. Nu numai lumea locuită viitoare, ci totul Îi este supus Lui. Ca Fiu al lui Dumnezeu El este Creatorul tuturor lucrurilor din cer și de pe pământ, ca Fiu al Omului El va fi domnitor peste toate lucrurile, adică peste lucrurile din cer și de pe pământ (Efeseni 1.10), da, peste tot ce a fost creat. Scriitorul explică apoi imediat, că în cazul acestui „toate” nu este nici o excepție.

Nu există nimic, care a fost creat și pe care Dumnezeu să nu-l fi supus Fiului Omului. Făcând abstracție de cele create, Scriptura atrage atenția în două locuri la ceea ce este exclus de la această supunere:

1 Corinteni 15.27 arată clar, că Acela care I-a supus totul, și anume Dumnezeu, desigur nu Îi este supus; Dumnezeu în Sine desigur nu poate niciodată să fie supus unui om, nici măcar Fiului Omului. 1 Corinteni 15 spune că domnia Fiului Omului se va termina odată (noi știm: după o mie de ani) și El va da Împărăția înapoi lui Dumnezeu;

Efeseni 1.22 arată clar că și Adunarea nu face parte din lucrurile care sunt supuse lui Hristos. De asemenea ea nu mai aparține primei creații. Ea este cel dintâi rod al noii creații. Desigur Adunarea se supune lui Hristos (Efeseni 5.24), dar nu acesta este aici gândul. Este vorba de faptul că El este Cap peste toate. În acest caz trebuie să se diferențieze că El este și Cap al Adunării. Eva nu făcea parte din lucrurile peste care Adam putea să stăpânească. Eva i-a fost dată ca ajutor. În stăpânirea peste toate lucrurile ea era alături de el. La fel și Adunarea (Biserica) ca soție a Mielului va fi alături de El în domnia Lui peste toate lucrurile în timpul Împărăției păcii de o mie de ani.

Versetul 8b: Acum nu vedem încă că toate Îi sunt supuse. Să se ia seama la expresia „încă”: în principiu lui Hristos Îi sunt deja supuse toate – Lui I-a fost dată toată puterea în cer și pe pământ -, dar aceasta încă nu se poate vedea, căci Hristos încă nu domnește vizibil peste pământ. Curând vom vedea literalmente (ceea ce noi vedem acum numai prin credință), că totul Îi este supus. Atunci va deveni vizibilă puterea Lui peste toate lucrurile.

Versetul 9: dar Îl vedem pe Isus: Dar ce vedem acum prin credință? Nu vedem încă guvernarea, dar vedem Persoana care va exercita odată guvernarea. Israelitul credincios nu vede încă ceea ce el așteaptă plin de dor pe baza profeției, și anume un Mesia pe pământ, care domnește vizibil. Însă izraelitul nu trebuie să simtă aceasta ca o lipsă. Cu ochiul credinței el vedea astăzi ceva mult mai minunat: Hristos glorificat în cer. Spre El trebuie el să-și îndrepte privirea în toate prigoanele și strâmtorările de care are parte (compară cu Evrei 3.1; 12.2,3). Se mai poate traduce și așa: Îl vedem, pe Acela care era cu puțin mai prejos decât îngerii: Isus.” Această interpretare arată și mai clar că aceeași Persoană, care era aici pe pământ în smerire, o vedem acum în cer încununată cu glorie și onoare.

Smerire cu puțin mai prejos decât îngerii: pot fi diferite interpretări, dacă partea de propoziție care urmează („din pricina suferinței morții”) face parte din partea de propoziție actuală („cu puțin mai prejos de îngeri”) sau din partea de propoziție care urmează („încununat cu glorie și onoare din pricina suferinței morții”). Ambele posibilități oferă un sens bun. Însă este cu greu de crezut că Hristos era mai prejos decât îngerii începând de la nașterea Lui. În ordinea creației omul nu este mai prejos de îngeri (vezi mai sus). Și chiar dacă s-ar presupune că începând de la căderea în păcat omul căzut este mai prejos decât îngerii, totuși aceasta nicidecum nu este valabil pentru Hristosul fără păcat. Dimpotrivă, când Creatorul intră în propria Lui creație ca Om, în mod necesar rangul Lui este Cel întâi născut din întreaga creație (Coloseni 1.15). Aceasta [creația] cuprinde atât pe oameni cât și pe îngeri. Abia după ce El a

mers în moarte a devenit cu puțin (sau și: pentru puțin timp, și anume pentru trei zile) mai prejos decât îngerii, căci îngerii nu pot muri. Hristos S-a smerit nu numai în întruparea Lui ca Om, ci El S-a smerit și mai profund, sub îngeri, prin aceea că El era ascultător până în moarte pe cruce (Filipeni 2.7,8).

Dar și legătura cu partea de propoziție care urmează oferă un sens bun: Hristos a fost înălțat pe baza suferințelor morții Sale. El trebuia să sufere, pentru ca să poată fi glorificat ca Fiu al Omului (Luca 24.26; Romani 8.17; Ioan 12.23,24).

Suferința morții: Aceasta nu este suferința care premerge moartea, ci este suferința morții însăși. Sau probabil exprimat mai bine, este îndurarea morții, suferirea morții. Prin suferința [chinul] morții Hristos Și-a dobândit un drept la glorie și onoare. Ca Dumnezeu-Creator El a posedat gloria și onoarea deja de la început. Dar acum prin moarte Și-a dobândit ca Om un drept asupra creației, așa că El, nu pe baza puterii Sale de Creator, ci pe baza morții Sale ca Om, posedă glorie peste întreaga creație, pentru ca în curând El să domnească peste toate ca Fiu al Omului.

Încununat cu glorie și onoare: „Cununa” este aici cununa biruinței, pe care El a obținut-o prin moarte și prin înviere; această cunună împodobește Capul sfânt, care aici pe pământ a purtat cununa de spini. Această Persoană o vedem acum: odinioară în moarte, acum glorificată. Aici nu este vorba despre ceea ce El va fi în curând în lumea viitoare; accentul nu se pune aici nici pe tronul lui Dumnezeu, unde El șade acum la dreapta lui Dumnezeu, ci aici este vorba de El Însuși, de gloria Lui ca Fiu al Omului. Aceasta este taina în epistola către Evrei, în care totul stă încă în contradicție cu planurile lui Dumnezeu, unde credincioșii sunt încă prizonieri; aici credința vede la Dumnezeu un Om mai presus de lumea aceasta, un Om a cărui glorie descinde nu numai din ceea ce este El în Sine Însuși, ci și din lucrarea minunată, pe care El a făcut-o prin moartea și prin învierea Sa. Este minunat să se vadă cine este El ca Fiu al lui Dumnezeu (Evrei 1); însă aici este vorba de gloria Lui ca Fiul Omului. Dumnezeu a privit la El (Evrei 2.6): buna plăcere a lui Dumnezeu era desăvârșită cu privire la acest Om atunci când El era pe pământ: la botezul Lui și la glorificarea Lui pe munte și la învierea Lui (Matei 3.7; 17.5; Ioan 12.28; 13.31,32). În tot ce Omul acesta a făcut pe pământ a devenit vizibil că El (ca singurul Om de pe pământ din toate timpurile) merita să fie încununat cu glorie și onoare. El a făcut lucrarea pe care Tatăl I-a dat-o s-o facă – El a putut spune pe cruce, la pragul morții: „S-a sfârșit!” – de aceea Tatăl L-a glorificat la Sine Însuși cu gloria pe care Fiul o avea la Tatăl înainte de a fi lumea, pentru ca acum s-o posede ca Om, ca să poată face parte de ea oamenilor (Ioan 17.4,5,22,23). Dumnezeu L-a încununat cu glorie. Da, noi vedem acum gloria lui Dumnezeu pe fața lui Hristos (2 Corinteni 4.6). Cine își menține privirea îndreptată permanent spre această față va trece cu succes toate greutățile prezentate aici în epistola către Evrei. „Astfel încât ... El să guste moartea pentru tot”: „Astfel încât” trebuie legat cu „încununat”. Desigur nu în sensul că El a gustat moartea abia după ce El a fost încununat (căci El a mers mai întâi în moarte și din pricina suferinței morții a fost încununat: versetul 9b), ci accentul se pune aici pe „pentru toate” (sau: „pentru fiecare”). S-ar putea traduce și: „va fi gustat”. Intenția este să se arate cele două urmări ale morții Sale:

- pentru Sine Însuși: din pricina morții Sale El a fost încununat cu glorie și onoare;

- pentru tot ce a fost creat: El a gustat moartea nu numai pentru Sine Însuși, ci și pentru ca prin aceasta urmările minunate ale morții Sale să se extindă la fiecare creatură.

Aceasta din urmă ar putea fi numită și o urmare a gloriei Sale. El a fost încununat pentru ca urmările morții Sale să poată sta la dispoziția fiecărei creaturi. Deci ambele erau necesare:

- El a murit, pentru ca păcatul să poată fi cândva desființat din lumea aceasta (Evrei 9.26; Ioan 1.29);
- El a fost înălțat, pentru ca El să poată domni cândva peste lumea locuită care va veni, și prin aceasta să poată alunga pe ultimul vrăjmaș: moartea (1 Corinteni 15.25,26).

El a gustat realmente moartea; moartea a fost nu numai pentru trupul Lui omenesc, ci și pentru întreaga Lui Persoană. Hristos este și era Om desăvârșit; El a gustat moartea păcătosului în sensul cel mai profund și a avut parte de grozăvia ei. El nu a făcut aceasta pentru Sine Însuși, căci El nu era păcătos (compară cu Evrei 4.15). El a făcut aceasta pentru „tot” sau pentru „fiecare”.

Pentru tot: pentru tot ce a fost creat: ceea ce El ca Dumnezeu a creat prin cuvântul gurii Lui, El a trebuit să-l răscumpere pe baza morții Sale; toate lucrurile devin împăcate cu Dumnezeu prin El, atât lucrurile de pe pământ cât și lucrurile din ceruri (Coloseni 1.20);

Pentru fiecare: urmările morții lui Hristos se extind până la fiecare om (2 Corinteni 5.14). Aceasta nu înseamnă că toți oamenii vor fi efectiv mântuiți – căci mulți exclud urmările minunate ale morții Sale – sau că El a purtat păcatele tuturor oamenilor – El le-a purtat numai pe ale acelor care cred în El -, ci înseamnă că pe baza morții Sale Evanghelia poate fi predicată tuturor oamenilor, fără nici o deosebire, și toți au voie s-o primească (Romani 3.22-24; 5.18; 1 Timotei 2.3-6; Tit 2.11; 2 Petru 3.9).

Prin harul lui Dumnezeu: era harul lui Dumnezeu, că Hristos a mers în moarte – nu cu privire la Hristos (cum poate fi har să lași pe cineva să guste moartea păcătosului?!), ci cu privire la ceea ce a fost creat, pentru care Hristos a gustat moartea. Noi suntem legitim „prin păcatele noastre” (Efeseni 2.1) într-o stare de moarte spirituală. Prin harul lui Dumnezeu (față de noi) El a mers în moarte. În creație vedem puterea veșnică a lui Dumnezeu și Dumnezeirea Lui (Romani 1.20), dar nu vedem harul Său. Acesta a fost revelat pe deplin abia în moartea lui Hristos. Este harul lui Dumnezeu, că El L-a lăsat pe Hristos să meargă în moarte.

A 2.2 Isus în mijlocul fraților (Evrei 2.10-18)

10. Pentru că I se cuvenea Aceluia pentru care sunt toate și prin care sunt toate, aducând pe mulți fii la glorie, să desăvârșească ¹ prin suferințe ² pe Căpetenia mântuirii lor. **11.** Pentru că și Cel care sfințește și cei sfințiți, toți sunt dintr-Unul; pentru aceasta, Lui nu I este rușine să-i numească frați, **12.** spunând: „Voi vesti Numele Tău fraților Mei ^a, Te voi lăuda în mijlocul adunării“. ^b **13.** Și din nou: „Eu Mă voi încrede în El“. ^c Și din nou: „Iată, Eu și copiii pe care Mi i-a dat Dumnezeu“. ^d **14.** Deci, deoarece copiii sunt părtași ³ sângelui și cărnii, și El, în același fel ⁴, a luat parte ³ la ele, ca prin moarte să-l

desființeze pe cel care are puterea morții, adică pe diavolul ^e, **15.** și să-i elibereze pe toți aceia care, prin frica de moarte, erau supuși robiei toată viața lor. **16.** Pentru că, în adevăr, nu de îngeri Se îngrijește El, ci de sămânța lui Avraam Se îngrijește ^{5f}. **17.** De aceea, trebuia în toate să fie făcut asemenea fraților Săi ^g, ca să fie un mare preot milos și credincios în cele privitoare la Dumnezeu, spre a face ispășire ^h pentru păcatele poporului; **18.** pentru că, în ceea ce El Însuși a suferit, fiind ispătit, poate să-i ajute ⁱ pe cei ispătiți.

Remarci

^{1.} „să desăvârșească” înseamnă în ebraică „să ducă cariera la țel” și/sau „să aducă la ceva desăvârșit, într-o poziție care face capabil pentru o anumită funcție”.

^{2.} întotdeauna la plural, cu excepția versetului 9.

^{3.} „să fi părtaș” înseamnă: să trăiești în această stare prin natura proprie (compară cuvintele derivate din acesta „părtaș” și „părtășie”). „A lua parte” înseamnă mai mult să iei parte, sau să primești, la o chestiune din exterior spre interior („a savura” în Evrei 5.13; „a deveni părtaș” în 1 Corinteni 9.10; compară cuvântul derivat „tovarăș” în Evrei 1.9; 3.1,14. Acolo se folosește același cuvânt ca și pentru „a devenit părtaș” în Evrei 6.4).

^{4.} adică „în mod asemănător (nu identic)”, același cuvânt ca și „aproape” în Filipeni 2.27.

^{5.} în rest tradus prin „a apuca” (de exemplu Matei 14.31; 1 Timotei 6.12,19) sau „a lua” (de exemplu în Luca 9.47); aici în sensul de „a apuca cu tărie”.

^{a.} Matei 25.40; Marcu 3.35; Ioan 20.17

^{b.} Psalmul 22.22

^{c.} Isaia 8.17 LXX; 2 Samuel 22.3 LXX; Isaia 12.2

^{d.} Isaia 8.18

^{e.} Ioan 12.3,1; 1 Ioan 3.8; Apocalipsa 12.10; 20.10

^{f.} Isaia 41.8,9

^{g.} Evrei 2.4; Filipeni 2.7

^{h.} 1 Ioan 2.2; 4.10

^{i.} Evrei 4.15

Comentariu

Pasajul anterior ne-a arătat pe Hristos ca Fiul Omului, care pe baza morții Sale ocupă primul loc în lumea locuită care va veni. Pasajul acesta ne arată pe Hristos ca Fiul Omului care pe baza morții Sale ocupă locul întâi în mijlocul fraților Lui, a fiilor lui Dumnezeu.

Hristos este aici:

- „Fiul Omului”, adevăratul Om, domnitorul peste lumea locuită care va veni (versetul 6),
- „Isus”, acesta este Numele Lui ca Om în smerirea Lui pe pământul acesta, Același cu Acela care acum este încununat cu glorie și onoare (versetul 9), „Inițiatorul”, acesta este cel care începe primul alergarea și o termină, prin suferințe și moarte spre glorie. În privința aceasta El merge înaintea altora, până când și ei au ajuns la ținta finală (versetul 10, Evrei 12.2), „Acela, care sfințește”, Acesta este Cel care a ajuns deja la

țință și acum ne pune pe noi deoparte pentru Sine și ne consacră ca să fim tovarășii Lui și să-L urmăm (versetul 11).

- „Un mare preot milos și credincios”, acesta este Cel care a făcut pe pământ lucrarea de împăcare pentru poporul Său și care acum intervine la Dumnezeu pentru acest popor, pentru ca și ei trecând prin toate încercările să ajungă la glorie (versetele 17,18).

Hristos este aici Cel întâi-născut între mulți frați (Romani 8.29), care sunt descriși aici astfel:

- „mulți fii”, adică fii ai lui Dumnezeu (versetele 11,12), care sunt pe drumul spre glorie, la care Hristos (versetul 9) a ajuns deja (versetul 10),
- „cei [care vor fi] sfințiți”, adică puși deoparte, închinați lui Hristos și lui Dumnezeu, așa cum Hristos era închinat lui Dumnezeu (versetul 11), „frați”. Deoarece ei sunt fii ai lui Dumnezeu, ei sunt frați ai Fiului lui Dumnezeu (versetele 11,12,17),
- „Adunarea”: toți fiii/frații/copiii împreună (versetul 12),
- „copiii”, adică copiii lui Dumnezeu: născuți din Dumnezeu și dați lui Hristos (versetele 13,14),
- „sămânța lui Avraam”. Destinatarii iudei ai epistolei sunt copii ai lui Avraam nu numai prin naștere, ci și prin credință. Prin aceasta din urmă ei sunt legați cu credincioșii dintre națiuni (versetul 16; compară cu Romani 4.11,12; Galateni 3.7,29),
- „poporul” lui Dumnezeu: în sensul adevărat al cuvântului acesta este vechiul Israel, în afară de aceasta cititorii credincioși iudei și în continuare poporul lui Dumnezeu actual: Adunarea (versetul 17).

Hristos ocupă locul dintâi între credincioși pe baza morții Sale. Așa cum El a gustat moartea pentru toate cele create, la fel a făcut și pentru credincioși:

- prin suferințe a terminat alergarea și a ajuns la poziția actuală în glorie (ca să facă „desăvârșit”), pentru ca și ai Lui să obțină mântuirea (versetul 10),
- prin moarte a nimicit pe diavolul și ne-a eliberat de frica care ne ținea robi (versetul 14,15),
- El a îndurat moartea ispășitoare, ca să facă ispășire pentru păcatele alor Săi (versetul 17).

De fapt în pasajul acesta găsim descrisă toată biografia omului Isus Hristos:

- Noi eram oameni din sânge și carne, și de aceea El a luat parte la ele (versetele 14,17a), El a fost pe pământ în unele ispite (să ne gândim numai la ispitirea din pustiu) (versetul 18),
- ca Om pe pământ El Și-a pus toată încrederea în Dumnezeu (versetul 13a),
- El a îndurat aici moartea pentru toate lucrurile și pentru toți cei care cred (versetele 9,10,14,17),
- El este acum încununat cu glorie și onoare (versetele 8,9) și în felul acesta a fost făcut „desăvârșit” (versetul 10),

El este acum:

- Căpetenia mântuirii noastre (versetul 10),
- Cel care ne sfințește (versetul 11),

- Cel care ne face cunoscut Numele Tatălui și
- Intonează adorarea în Adunare (versetul 12),
- Cel care ne eliberează de frica de moarte (veșnică) (versetul 15),
- Cel care ne primește (de fapt: ne apucă, ca să ne salveze; vezi adnotarea) (versetul 16),
- Marele nostru Preot, care ne poate ajuta, când suntem ispitiți (versetul 18).

El este Fiul Omului care în veacul viitor va domni peste lumea locuită care va veni (versetul 5).

Vrem acum să ne ocupăm mai detaliat cu derularea expunerilor scriitorului:

- Dumnezeu a vrut să pună pe Fiul Său ca Fiu al Omului peste lumea locuită care va veni (versetul 5),

- dar El a vrut și să ducă „mulți fii” la glorie, și anume să-i conducă la mântuire, așa se cuvenea dreptății și sfințeniei Sale:

- nu numai să facă pe Hristos țel final al nostru
- prin moartea lui Hristos nu numai să facă gloria accesibilă pentru noi,
- ci Hristos Însuși (prin suferințele Lui) să-L facă apt să ne ducă în siguranță la țelul minunat. Hristos este preocupat acum permanent cu aceasta.

Hristos a trecut prin toate ispitele (versetul 18) și a ajuns deja în glorie (versetul 9):

- El a fost glorificat pe baza suferințelor morții Sale (versetul 9),
- dar aceste suferințe ale morții L-au făcut de asemenea pe deplin apt ca să poată simți împreună cu noi, și să ne poarte în toate ispitele și să ne ducă la glorie (versetul 10). Pentru aceasta El ne sfințește (versetul 11).

Deci noi suntem în aceeași poziție în care era El pe pământ (în suferințe și ispite) și vom primi aceeași poziție în care se află El acum (gloria): noi avem aceeași origine, suntem din același neam (versetul 11); de aceea El nu Se rușinează să ne numească frați și copii, căci El era Om ca și noi, El a trăit pe pământ și S-a încrezut în Dumnezeu ca noi.

Cum a devenit El Om? Prin aceea că a luat sânge și carne, așa cum suntem noi de la natură părtași la acestea (versetul 14); El a devenit asemenea fraților Săi în toate (versetul 17a).

Pentru ce a devenit El Om? Pentru ca să poată lua asupra Lui starea noastră lipsită de speranță, căci numai un om poate răspunde pentru un om.

Diavolul (care avea putere asupra morții) ne ținea pe noi (păcătoșii) captivi în sclavia morții (versetul 15), sămânța lui Avraam era amenințată prin păcatele ei să piară (versetele 16,17).

Ambele probleme puteau fi rezolvate numai prin moarte, dar pentru aceasta Hristos trebuia să poată muri și de aceea mai întâi trebuia să devină Om:

Prin moartea (și învierea) Sa a biruit moartea și de aceea și pe diavolul și în felul acesta ne-a salvat (versetele 14,15), prin moartea Sa a ispășit păcatele poporului lui Dumnezeu ca Mare Preot milos și credincios, care S-a jertfit pe Sine Însuși (versetul 17).

Deoarece în afară de aceasta înainte de moartea Sa El a trăit pe pământ o viață ca Om, El cunoaște suferințele și ispitele acestei vieți și de aceea ca Mare Preot, care mijlocește la Dumnezeu pentru noi, ne poate veni în ajutor în acestea (versetul 18). El este capabil să ne treacă în chip desăvârșit prin toate greutățile și să ne ducă la glorie (versetul 10).

Să mai atragem atenția, că aici sunt abordate teme diferite, care mai târziu vor fi tratate detaliat:

- versetul 10 (Inițiatorul): vezi Evrei 10.32-12.3;
- versetul 10 (să desăvârșească prin suferințe): vezi versetul 18; Evrei 4.14-5.10; 7.1-28;
- versetul 11 (sfințirea): vezi Evrei 9.13; 10.10,14,28; 12.14; 13.12;
- versetele 14,17 (moartea Sa ispășitoare): vezi Evrei 7.25-10.10,18.

Versetul 10: *căci*: acum urmează un motiv nou pentru care Hristos a gustat moartea (versetul 9): nu numai pentru toate lucrurile, ci și pentru toți credincioșii. Diferența între împăcarea tuturor lucrurilor create pe de o parte și a credincioșilor, pe de altă parte, o găsim și în Coloseni 1.19-22.

Se cuvenea [Lui]: și anume lui Dumnezeu (nu lui Hristos, căci despre Acesta vorbește versetul 10b: Inițiatorul). „A se cuveni” (sau „a fi potrivit pentru ceva sau cineva”) înseamnă a fi în concordanță cu caracterul unei persoane sau al unui lucru. Dumnezeu nu putea oricum să glorifice pe Hristos ca Om și să-L facă Căpetenia oamenilor; aceasta nu ar fi corespuns sfințeniei și dreptății Sale, deoarece oamenii zăceau în păcat. Și chiar după ce ei au venit la credință, ei au de trecut prin multe ispite, așa că sfințenia lui Dumnezeu cere un Conducător care El Însuși a fost încercat, maturizat, făcut apt trecând prin tot felul de forme de suferințe (cuvântul este folosit aici la plural). Cuvântul „a se cuveni” se folosește și în Evrei 7.26. Însă diferența față de versetul actual este remarcabilă:

- se cuvenea lui Dumnezeu, să desăvârșească prin suferințe pe Căpetenia fiilor care suferă (versetul 10).
- ni se cuvenea [nouă], fii de preoți deosebit de privilegiați, care au voie să se apropie de Dumnezeu, un Mare Preot sus înălțat (Evrei 7.25-28).

De fapt în versetul nostru se face aluzie la funcția de mare preot a lui Hristos (compară cu versetul 18); versetul înseamnă propriu-zis: pentru fiii suferinzi, care sunt într-un pustiu arid pe drumul spre glorie, se cuvine un Mare Preot suferind; pentru fiii de preoți sfințiți, care în pustiu au voie să intre în Locul Preasfânt se cuvine un Mare Preot sfânt, glorificat.

Pentru care ... și prin care sunt toate lucrurile: Dumnezeu este văzut aici ca Începutul a unei ordini cu totul noi, în care Fiul Omului constituie centrul. Acesta este înconjurat de mulți fii. Prin această intercalare se face aluzie la faptul că Dumnezeu este Cel care a întocmit toate planurile (Cel care L-a hotărât din vechime pe Hristos să fie Moștenitorul tuturor lucrurilor și care voia să ducă pe mulți fii la glorie). Toate lucrurile sunt pentru [de dragul lui] Dumnezeu: ele sunt spre buna Sa plăcere și spre glorificarea Sa. De asemenea toate lucrurile sunt prin

Dumnezeu: ele au fost inventate de El în sfatul Său, El le-a vrut și au fost realizate de El prin Hristos (compară cu Romani 11.36; 1 Corinteni 8.6; Coloseni 1.16,17).

Mulți fii: Cine sunt acești „fii”? Singura dată când cuvântul „fiu” se întâlnește în capitolul acesta este în versetul 6 („fiu de om” sau „fiul omului”). S-ar putea presupune (de asemenea și din al doilea context), că „fii” înseamnă aici simplu „fii de om”, adică oameni obișnuiți. Însă din mai multe motive mie mi se pare că nu este corect: în primul rând, Dumnezeu conduce fii la glorie; în al doilea rând, „fiii” sunt totodată „frații” lui Hristos, „Adunarea” sau „copiii”; în al treilea rând, credincioșii niciodată nu sunt numiți în Noul Testament fii ai omului, în timp ce denumirea „fiii lui Dumnezeu” se întâlnește mai des. În afară de aceasta, versetele 11-13 pun accentul pe felul în care credincioșii au parte de poziția lui Hristos și că ei au aceeași origine ca și El: suferințele Lui sunt și suferințele lor, gloria Lui este gloria lor. El ocupă locul dintâi în mijlocul alor Săi. Însă El este nu numai „Fiul Omului”, ci (așa cum spune capitolul 1) „Fiul lui Dumnezeu”. Și tocmai aceasta face clar Evrei 3: noi suntem „casa” lui Hristos în însușirea Lui ca Fiu, o casă preoțească (Evrei 3.6). Funcția de preot a lui Hristos este categoric legată cu faptul că El este Fiul lui Dumnezeu (Evrei 5.5,6; 7.28). Astfel și noi suntem preoți, deoarece noi suntem fii ai lui Dumnezeu. Noi aparținem casei preoțești a Fiului lui Dumnezeu. De aceea eu cred că în versetul nostru de aici este vorba de și de fiii lui Dumnezeu. Sper ca versetele care urmează să arate mai clar aceasta.

Sub vechiul legământ vedem aceeași relație între filiație și preoție. Dumnezeu spune despre Israel, că el ar fi „fiul întâi născut”, pe care El l-a chemat ca să-I „slujească” (Exodul 4.22,23): „Voi sunteți fii (nu copii) ai Domnului Dumnezeului vostru ... ești un popor sfânt pentru Domnul Dumnezeul tău ... un popor care aparții Lui” (Deuteronomul 14.1). Și în cuvinte asemănătoare Dumnezeu spune despre ei: „Veți fi ai Mei dintre toate popoarele ... Îmi veți fi o împărăție de preoți și o națiune sfântă” (Exodul 19.5,6). Primii preoți ai lui Israel erau fiii, tinerii (Exodul 19.22; 24.5); primii, care au fost închinați, care au fost puși deoparte pentru Dumnezeu, erau fiii întâi-născuți (Exodul 13.1-16; 22.29b). Mai târziu aceștia au fost înlocuiți de leviți, dintre care Dumnezeu Și-a ales apoi preoții (Numeri 8.5-22; Deuteronomul 33.8-11). La fel este și în epistola către Evrei: fiii în Evrei 2.10 sunt membrii ai casei preoțești a Fiului lui Dumnezeu (Evrei 3.6; 10.21), care se apropie în Locul Preasfânt (Evrei 7.25; 10.22) ca să aducă închinare (Evrei 13.15). Misiunea preotului nou-testamental este să aducă jertfe de laudă și adorare (compară cu 1 Petru 2.5). Adorarea este atitudinea specifică fiilor lui Dumnezeu. Nu copiii, ci fiii spun „Ava, Tată!” (Romani 8.15; Galateni 4.6; Marcu 14.36). „Filiațiunea” (vezi versetul 13) vorbește despre faptul că noi am fost născuți din Dumnezeu (Ioan 1.13). Ca și copii noi prezentăm trăsăturile de caracter ale lui Dumnezeu (Efeseni 5.1,2; Filipeni 2.15) și savurăm dragostea și purtarea de grijă a Tatălui (1 Ioan 3.10). „Filiația” nu vorbește despre naștere, ci despre poziția pe care Dumnezeu ne-a dăruit-o cu Hristos (vezi Evrei 2.10 și Romani 8.29). Ea este întemeiată pe Tatăl. Ea nu este în primul rând o mărturie în lumea aceasta. Fiii sunt spre buna-plăcere a lui Dumnezeu (El Își găsește bucuria în fiii Săi: Luca 3.22; Efeseni 1.5); filiația nu stă în primul rând în legătură cu dragostea lui Dumnezeu pentru noi, ci cu dragostea noastră pentru El, care se manifestă în laudă și adorare: „Ava, Tată!”

A adus la glorie: aici trebuie să anticipăm ceea ce abia mai târziu vine la rând în epistola către Evrei. Am văzut deja că este caracteristic epistolei către Evrei să prezinte dinainte și foarte pe scurt teme și mai târziu să le trateze detaliat; aceasta face ca la prima menționare a unei teme trebuie să se anticipeze tratarea propriu-zisă a temei. Astfel tocmai versetul acesta este un verset esențial, care are cea mai mare importanță pentru înțelegerea în continuare a epistolei către Evrei. Credincioșii sunt comparați în epistola către Evrei cu poporul Israel în timpul călătoriei lui prin pustiu (Evrei 3 și 4), și pe drumul spre „salvare”, spre „glorie” (aceasta este amintită aici), în „odihna de sabbat”, spre „patria cerească” și în „cetatea viitoare”. Spus pe scurt, cu aceste expresii este descrisă latura cerească a gloriei Împărăției păcii. În privința aceasta sunt de amintit două aspecte importante:

Epistola către Evrei îndreaptă permanent ochii noștri spre țelul călătoriei noastre; odată se vor termina toate ispitele pustului, de care și Hristos a avut parte; cu ochii credinței Îl vedem deja așteptându-ne la sfârșitul drumului (compară cu Evrei 10.13). Îl vedem încununat cu glorie și onoare; dar chiar și pe drum avem deja privilegii deosebite: noi suntem o casă preoțească, care are voie să intre cu jertfe de laudă și de adorare în Sfânta Sfințelor, în „adevăratul cort” (Evrei 8.2); aceasta am avut-o mai înainte legată cu filiația.

Primul aspect este tratat mai mult în prima parte a epistolei către Evrei (capitolele 1-7), aspectul al doilea este tratat mai mult în partea a doua a epistolei (capitolele 8-13). Ambele aspecte au a face cu filiația noastră. Ca fiii, noi suntem pe drum spre glorie (versetul nostru) și ca fii avem voie să intrăm în Sfânta Sfințelor. Ambele aspecte au a face și cu funcția de Mare Preot a lui Hristos. El este Mare Preot cu privire la „călătoria prin pustie” a noastră, cu slăbiciunile și ispitele drumului nostru pământesc (versetele 10b, 18; Evrei 4.14-16); dar El este Mare Preot și pentru a fi „Slujitor al Locului Preasfânt” (Evrei 8.2), pentru ca noi „prin El” (Evrei 13.15) să putem aduce lui Dumnezeu jertfele noastre. În versetul nostru se face aluzie la funcția de Mare Preot a lui Hristos, însă numai cu privire la primul aspect: noi suntem în călătorie spre glorie și în această călătorie trecem prin multe pericole.

Inițiatorul mântuirii lor: „Inițiator” este un cuvânt care se întâlnește și în Evrei 12.2 și în Faptele apostolilor 5.31. El este Conducătorul, care merge înaintea altora. Cu toate că deseori se afirmă altfel (Bauer, Gyllenberg, Großheide), ultimul înțeles oferă și aici un sens bun, dacă ne gândim că „mântuirea” este privită aici ca fiind în viitor și corespunde cu „gloria” (vezi comentariul la Evrei 1.14; 2.3). Hristos Însuși a făcut un început cu alergarea creștinilor pe pământ. În această alergare El a mers înaintea noastră și a ajuns deja la țel. El este deja în glorie. Însă noi suntem încă în pustiu, pe drumul spre glorie. Noi ne aflăm aici în aceleași slăbiciuni, aceleași ispite și aceleași suferințe prin care și El a trebuit să treacă.

Să desăvârșească prin suferințe: Dumnezeu duce mulți fii la glorie pe drumul diferitelor forme de suferințe; dar cât de impresionant este să știi că și Căpetenia, care a mers înainte, a avut parte de toate aceste suferințe. El le cunoaște deplin. El poate să ne înțeleagă și ne poate trece în siguranță prin ele. El este o Căpetenie desăvârșită. Ca Dumnezeu El este desigur din veșnicie desăvârșit, dar nu despre aceasta este vorba aici. Aici este vorba de experiențele de care El a avut parte aici pe pământ ca Om, care L-au făcut capabil să devină Marele nostru

Preot milos (compară cu Evrei 4.15; 5.9 „făcut desăvârșit”). Aici nu este vorba de suferințele ispășitoare ale lui Hristos; în privința aceasta El este unic. Aici este vorba de faptul că El a avut parte și a cunoscut toate suferințele în care pot ajunge „mulți fii”. Drumul Lui spre glorie era un drum al suferințelor. La fel este și cu drumul nostru. Acesta a fost întotdeauna drumul poporului lui Dumnezeu: prin suferințe spre glorie. Drumul este foarte greu pentru credincioși; dar este o enormă mângâiere că pe acest drum al suferințelor nu este nici o porțiune de drum pe care Hristos să nu o fi parcurs. El a ajuns la capăt; El a devenit „desăvârșit”; El este în stare să ne ducă la această împlinire. El ne va face să ajungem la țel (gloria, mântuirea) în siguranță și în chip desăvârșit. Fără suferințe nu merge, deoarece „lumea locuită actuală” este în toate privințele în contradicție cu Dumnezeu și cu Hristos. Aici este necesară crucea, împotrivirea față de păcat, lupta împotriva păcatului – dacă este necesar, ca la Hristos, până la sânge (Evrei 12.2-4). Însă suferințele sunt nu numai inevitabile, ci ele sunt necesare și pentru educarea și formarea credincioșilor. Vom vedea aceasta mai târziu.

Rezumat: „vedem pe Isus ...”:

- în gloriificarea Lui actuală, ca Acela spre care se îndreaptă adorarea noastră preotească;
- ca și Căpetenie, care ne conduce prin toate suferințele spre gloria pe care El o posedă deja acum.

Versetul 11a: Ne-am referit mereu la cele două aspecte principale ale epistolei către Evrei: călătoria noastră prin pustiu spre țel și intrarea noastră în Locul Preasfânt. În germen găsim deja aceste două aspecte aici în versetele 10 și 11. Hristos este Căpetenia pe drumul spre glorie (mântuirea) (versetul 10) și El este Acela care ne sfințește (pune deoparte, ne consacră) (versetul 11). Să se observe că aici numai germenele se poate vedea; așa cum versetul 10 nu vorbește încă despre suferințele noastre, ci numai le anticipează, la fel și versetul nostru nu spune încă pentru ce suntem noi sfințiți. Dar în lumina întregii epistole către Evrei trebuie să spunem deja ceva în privința aceasta: „a sfinți” înseamnă „a despărți de” sau „a despărți pentru”, „a consacra”, „a pune deoparte pentru”. Este una din misiunile lui Hristos ca Mare Preot, să ne sfințească. Nu mă refer aici la sfințirea principială, care a avut loc o dată pentru totdeauna atunci când am venit la credință. Aceasta o găsim în Evrei 10.10,29; 13.12. Aceasta este o chestiune unică, care are a face cu poziția noastră nouă în Hristos înaintea lui Dumnezeu. Și această latură a sfințirii este inclusă în versetul nostru. Însă aici este mai mult. Căci se spune: „... toți sunt dintr-Unul.” Prin aceasta se spune anticipat că este vorba de credincioși. Nu este Hristos și oamenii naturali „dintr-Unul”, ci Hristos și credincioșii (vezi mai jos). Despre credincioși se spune că ei vor fi sfințiți. Aceasta este în primul rând la modul cel mai general: despărțirea practică, curățirea, consacrarea, atât lăuntric cât și în exterior; dar apoi și în mod special, consacrarea pentru slujirea în Locul Preasfânt. Numai un popor sfânt (compară cu Evrei 13.12) poate fi un popor de preoți și de fii (Exodul 19.6; Deuteronomul 14.11). „Pentru că, printr-o singură jertfă i-a desăvârșit pentru totdeauna pe cei sfințiți ... Având deci, fraților, îndrăzneală să intrăm în Sfânta sfintelor prin sângele lui Isus (prin care am fost sfințiți: Evrei 10.29; 13.12), ... să ne apropiem” (Evrei 10.14,19,22).

Dintr-Unul: Expresia aceasta nu este ușor de explicat. Aici nu se spune că ei „sunt toți una”, căci aici nu este vorba de trupul lui Hristos, care a fost făcut una cu Capul din cer. „Unul” se

poate referi la o persoană sau la un lucru. Unii (Beza, Hoffman, și alții) sunt de părere că cuvântul se referă la Adam; dar aceasta este originea naturală a omului. Însă aici este vorba de Hristos și de aceia care sunt sfințiți; care sunt legați unii cu alții, prin aceea că au rezultat dintr-un început nou. De aceea eu nu mă gândesc aici nici la Avraam. Aceasta este presupus de unii (între alții Großheide, Weiss) cu referire la versetul 16. Aici nu este vorba de făgăduințele date lui Avraam, ci este vorba de făgăduințe mai bune (Evrei 8.6). Aici este vorba de o bază cu totul nouă, pe care a fost pus Hristosul glorificat și „mulți fii”. Eu nu vreau nici să citesc (ca de exemplu B. Dods): „dintr-un Tată”, ca și cum relația lui Hristos cu Tatăl ar putea fi pusă pe aceeași linie cu relația noastră cu Tatăl. Dar dacă aici ar fi vorba de Adam, atunci Hristos ar trebui să numească pe toți oamenii frați ai Lui; dacă ar fi Avraam, atunci ar trebui să numească pe toți izraeliții frați ai Lui; dacă ar fi Tatăl, atunci n-ar fi nici o problemă de a „Se rușina”, căci atunci ei ar fi frații Lui. Dar nu despre aceasta este vorba aici. Este vorba că Dumnezeu dă lui Hristos tovarăși, care descind dintr-unul și același plan al lui Dumnezeu, care au aceeași natură și aceeași poziție (compară cu Calvin).

Versetul 11b: Hristos și cei sfințiți au origine comună în planul lui Dumnezeu; atunci când Dumnezeu L-a destinat pe Fiul Omului ca Moștenitor al lumii locuite care va veni, da, ca Moștenitor al tuturor lucrurilor, El ne-a văzut deja ca împreună moștenitori alături de Fiul. În epistola către Efeseni aceasta se întemeiază pe faptul că noi suntem trupul lui Hristos (Efeseni 1.9-11,22,23). Însă epistola către Evrei nu merge așa de departe, cu toate că în versetul 12b se va vorbi despre Adunare (vezi în continuare). Noi suntem văzuți aici individual ca tovarăși ai lui Hristos. Cu siguranță aceasta nu este mai puțin minunat. Dumnezeu nu S-a rușinat să numească pe Hristosul lepădat „Omul, care este Tovarășul Meu” (Zaharia 13.7). Hristos nu Se rușinează să numească „frați” pe tovarășii Lui (compară cu Evrei 3.14). Fiii lui Dumnezeu, care sunt pe drum spre glorie (versetul 10) sunt frații lui Hristos. Deja atunci, când El era pe pământ, nu S-a rușinat de ei, ci a ales să fie public de partea lor (Psalmul 16.3). Aceasta se vede foarte clar la botezul lui Ioan. Acolo El S-a făcut una cu tovarășii Lui. Mai târziu Domnul a arătat clar că legătura carnală (firească) nu însemna nimic pentru El în contrast cu legătura cu aceia care făceau voia și cuvântul lui Dumnezeu: aceștia erau frații Lui (Matei 12.50; Marcu 3.35; Luca 8.21). Aceștia erau adevărata rămășiță a lui Israel, frații Împăratului (Matei 25.40).

<i>Sfânt</i>	
<i>Oameni</i>	<i>Sfinții (7x)</i>
Evrei 3.1 frați sfinți	Evrei 2.11 Cel care sfințește și cei sfințiți
Evrei 6.10 ați slujit sfinților	Evrei 9.13 sângele ... și cenușa ... sfințește
Evrei 13.24 Salutați-i ... pe toți sfinții	Evrei 10.10 sfințiți prin jertfirea ... lui Isus Hristos
	Evrei 10.14 ... pe cei sfințiți
<i>Locul Preasfânt</i>	Evrei 10.29 sângele ... sfințește
	Evrei 13.12 a sfințit poporul prin propriul Său sânge
Evrei 8.2 Slujitor al Locului Preasfânt	
Evrei 9.1 Sfântul locaș din lume	<i>Sfințenia</i>
Evrei 9.2 Sfânta	
Evrei 9.8 calea spre Locul Preasfânt	Evrei 12.10 devenim părtași la sfințenia Lui
Evrei 9.12 a intrat în Locul Preasfânt	
Evrei 9.24 a intrat în Locul Preasfânt	
Evrei 9.25 a intrat în Locul Preasfânt	<i>Sfințirea</i>
Evrei 10.19 intrarea în Locul Preasfânt	
Evrei 13.11 adus în Locul Preasfânt	Evrei 12.14 urmăriți ... sfințenia

Versetul 12a: Aceasta se clarifică cu un citat din Psalmul 22. Și aici se merită efortul de a păstra întreg Psalmul în atenție. Este Psalmul jertfei pentru păcat; el vorbește despre suferințele lui Hristos în părăsirea Lui de către Dumnezeu (versetele 1,2), în care El a trebuit să meargă din cauza sfințeniei lui Dumnezeu și din cauza păcatului (versetul 3). El era părăsit de Dumnezeu și de oameni. El merge în moarte pentru întreaga creație, pentru frații Lui, pentru fiii lui Dumnezeu, pentru poporul lui Dumnezeu (Evrei 2). În cele din urmă El este înălțat din moarte din pricina evlaviei Lui (Evrei 5.7). Dumnezeu I-a răspuns la aceasta prin aceea că L-a înviat dintre morți (Psalmul 22.21b; compară cu Psalmul 20.6; 21.2-5!). Planul lui Dumnezeu este împlinit în moartea și în învierea lui Hristos: bobul de grâu aduce mult rod (Ioan 12.24). După lucrarea înfăptuită Hristos vede acum un număr mare de urmași (Isaia 53.10). În moartea și învierea Lui „frații” pot fii făcuți una cu El. Este ca și cu o piatră aruncată în apă: în jurul lui Mesia murind singuratic odinioară se văd acum alte cercuri. Mai întâi este văzut Mesia ca centru al rămășiței iudaice („adunarea”; versetul 22). După aceea în „marea (nu într-unul singur) adunare” I se aduce lauda (versetul 25). Expresia aceasta arată dinainte spre Împărăția păcii, când atunci toate popoarele (versetul 27) vor fi introduse în binecuvântarea Împărăției Domnului, Domnitorul peste toate națiunile (versetul 28). În Evrei

2 însă nu suntem așa de departe. Împărăția păcii nu a început încă, marea adunare a lui Israel nu este încă salvată, națiunile ca atare stau încă departe. Însă Hristos are deja locul Lui în mijlocul „fraților”, rămășița iudaică, care în epoca actuală va fi introdusă în Adunarea creștină, primită (în acest caz nu este permisă aplicarea cuvântului „adunare” din versetul nostru la Adunarea creștină). Hristos face cunoscut acum Adunării Numele lui Dumnezeu într-un mod în care El niciodată nu-l va face în Împărăția păcii: în aplicarea nou-testamentală a Psalmului 22.22, Hristos este Fiul lui Dumnezeu, care face cunoscut credincioșilor Numele Tatălui. El le face cunoscut nu numai că Dumnezeu este „Tatăl” sau „Tatăl Său”(aceasta a făcut-o Domnul pe când era încă pe pământ), ci după învierea Sa și pe baza învierii Sale El descoperă credincioșilor pe Dumnezeu ca „Tată al lor” – de aceea ei sunt frații Lui. „Mergi la frații Mei și spune-le: «Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru, la Dumnezeul Meu și Dumnezeul vostru»” (Ioan 20.17). Hristos, viața veșnică, a trecut prin moarte, viața Lui a primit caracterul vieții de înviere, pe care El o insuflă ucenicilor Lui (Ioan 20.22). Credincioșii posedă pe Fiul ca viață a lor și de aceea ei „cunosc” pe Tatăl (Ioan 17.3) în sensul deplin al cuvântului, și anume ca Tată al lor. Domnul înviat ne-a făcut cunoscut Numele acesta.

Versetul 12b: Care este urmarea faptului că Hristos face cunoscut Numele Tatălui fraților Săi? Adorarea! „Frații mulți” învață de la El să se apropie de Dumnezeu și să spună „Ava, Tată!” El Însuși intonează cântarea de laudă în mijlocul Adunării. Însă reciproc aceasta nu înseamnă că orice cântare din Adunare este intonată de El. Credincioșii cântă cântări impresionante, care rămân cu mult în urma cântării pe care Fiul o cântă în mijlocul Adunării. Cântarea Lui este o cântare de laudă, de mulțumire și mare fericire, care răspunde la faptul că Dumnezeu L-a înviat și glorificat; cântarea Lui decurge din poziția Lui actuală la dreapta lui Dumnezeu, unde El este încununat cu glorie și onoare. Cântarea Lui este un răspuns de adorare la dragostea și planul minunat al lui Dumnezeu. Noi suntem principial uniți cu El în înviere, glorificare, dragoste și planul lui Dumnezeu; de aceea cântarea noastră de laudă ar trebui să fie la același „nivel” cu cântarea Lui de laudă. El trebuie să primească ocazia în mijlocul Adunării să intoneze la noi cântarea de laudă care se cuvine lui Dumnezeu. De aceea Fiul este preocupat să lucreze aceasta la noi, fii de preoți; pentru aceasta El este „Slujitorul Locului Preasfânt” (Evrei 8.2), pentru ca noi să aducem prin El permanent o jertfă de laudă (Evrei 13.15). „... o preoție sfântă, ca să aduceți jertfe spirituale bine primite lui Dumnezeu prin Isus Hristos” (1 Petru 2.5).

Versetul 13a: acum urmează două citate din Isaia 8. Primul pare ciudat, deoarece în primul rând el nu se găsește în felul acesta în Biblia noastră și în al doilea rând, deoarece contextul în Evrei 2 nu este clar. Și în acest caz o cercetare mai amănunțită în Isaia 8 poate arunca lumină pe cele două citate. Din cauza necredincioșiei lui Israel Dumnezeu va aduce pe asirieni (care în zilele lui Ahaz păreau să fie un aliat al lui Israel) ca bici peste popor. Toate conspirațiile lor vor eșua. Israel trebuia să se încreadă în Domnul [Iahve] și să se teamă de El (Isaia 8.5-13); atunci El va fi pentru ei un „Loc Preasfânt” (un loc de refugiu al serviciului lor divin). Cuvântul acesta a avut deja o oarecare împlinire atunci când Hristos ca Emanuel („Dumnezeu este cu noi”; Isaia 8.10) a venit pe pământ; El este Iahve, El voia să fie pentru poporul Său un „Loc Preasfânt”. În loc de aceasta, atunci când ei L-au lepădat, a devenit pentru ei o piatră de poticnire și o stâncă de cădere (Isaia 8.14; vezi Romani 9.33). Urmarea era că nu numai cele

zece seminții, ci și cele două seminții sunt până astăzi în împrăștiere. Ei se află în strâmtorări îngrozitoare (Isaia 8.14,15). Dar acum profeția își schimbă tonul. Mesia a fost văzut mai întâi ca fiind Iahve, Emanuel („Dumnezeu este cu noi”), dar acum El este prezentat ca Omul umil pe pământ. El este personificat în Profetul. Aceasta are loc deseori în profeție (compară cu Zaharia 11.4-14). Isaia însuși este acum o imagine a lui Mesia. El este înconjurat de ucenicii lui (Isaia 8.16). Ei leagă mărturia, aceasta înseamnă, ei o pecetluiesc. Numai celor credincioși le sunt dezvăluite gândurile lui Dumnezeu. Atunci când Israel a lepădat pe Dumnezeu și pe Mesia al Lui și era împrăștiat, Mesia zice: „Eu voi nădăjdui în Domnul, care Își ascunde fața de casa lui Iacov, și în El mă voi încrede (LXX: vreau să-mi pun încrederea în El). Iată, eu și copiii pe care mi i-a dat Domnul, suntem semne și minuni în Israel, de la Domnul oștirilor care locuiește pe muntele Sion” (Isaia 8.17,18). Pentru popor ca întreg este numai o atenționare: întoarceți-vă înapoi la Legea lui Dumnezeu, întoarceți-vă la El (Isaia 8.19-22); și așa va fi. Căci Același, care a fost născut aici pe pământ în umilință, va reveni în curând ca să salveze pe poporul Său și să exercite domnia Sa împărățească pe tronul lui David (Isaia 9.1-6). Deci în Isaia 8.17,18 vedem pe Hristos unit cu rămășița iudaică în timpul dintre lepădarea Lui, moartea Lui și revenirea Lui, gloria Lui. Deci această perioadă cuprinde epoca actuală. Profeția aceasta va avea importanță mare pentru rămășița iudaică în timpul necazului cel mare. Dar ea a fost aplicată și la cititorii iudaici ai epistolei către Evrei care au fost primiți în Adunarea creștină. Așa cum a fost odinioară pe pământ, la fel și astăzi Hristos în cer Își pune toată încrederea în Dumnezeu. Lui Dumnezeu nu-I scapă lucrurile din mână: cândva tot Israelul va fi mântuit și Hristos va fi pus peste „lumea locuită care va veni”. Și această încredere vrea Hristos s-o împărtășească cu ai Săi, cu „ucenicii” Săi, cu mulții fii ai lui Dumnezeu, care acum pe pământ trec prin respingeri și asupriri. Această încredere în Dumnezeu este una din dovezile cele mai categorice ale adevăratei naturi umane a lui Hristos. El a luat nu numai în exterior o înfățișare omenească (compară cu Evrei 2.14), ci El a fost realmente asemenea fraților Lui (Evrei 2.17) cu excepția păcatului (Evrei 4.15). El era în chip desăvârșit Om, așa de desăvârșit că El – Cel care era în chip desăvârșit Dumnezeu – ca Om Și-a pus încrederea în Dumnezeu. El S-a făcut total dependent de Dumnezeu. Compară cu Psalmul 16.1,2: acolo aceasta este adusă în legătura Lui directă cu rămășița (Psalmul 16.3). Hristos a fost aici pe pământ dependent în chip desăvârșit de Dumnezeu – să fie altfel cu „fiii mulți”? Noi suntem în călătorie, înconjurați de multe pericole și greutăți. Dar Hristos este (a) țelul glorificat la sfârșitul drumului și (b) modelul strălucitor pentru încrederea în Dumnezeu pe timpul călătoriei. Toată împotrivirea lui Israel nu a putut face să se clatine încrederea Lui în Dumnezeu (compară cu Isaia 49.4; 50.4-11: acolo se vorbește mai întâi de încrederea lui Hristos în Dumnezeu. După aceea aceasta este aplicată la rămășiță).

Versetul 13b: Hristos se află în patru feluri în mijlocul tovarășilor. Aici este descris aspectul al patrulea:

- 1) El este căpetenia unei societăți de „mulți fii”, care sunt pe drumul spre glorie (Evrei 2.10),
- 2) El este Cel care sfințește, care sfințește o societate de fii de preoți, de adoratori în Locul Preasfânt, pentru ca ei să aducă laudă și adorare lui Dumnezeu (Evrei 2.11,12),

- 3) El este Căpetenia unei societăți care cu încredere profundă în Dumnezeu așteaptă Împărăția lui Dumnezeu într-o lume care este în împotrivire totală față de Împărăția lui Dumnezeu (Evrei 2.13a; compară cu Isaia 8.17a; Evrei 10.13),
- 4) El este centrul unei societăți care este o mărturie reală a lui Dumnezeu în mijlocul unui popor necredincios al lui Dumnezeu: „... semne și minuni în Israel de la Domnul oștirilor [Iahve]” (Isaia 8.18).

Acest ultim punct este un aspect nou. Isaia 8 ne descrie cum va fi lepădat Hristos și Împărăția va fi amânată (vezi Isaia 9.1-7); dar Dumnezeu nu Se lasă fără mărturie în acest timp intermediar. Pentru aceasta El folosește oameni; El încredințează ucenicilor lui Hristos mărturia Sa (Isaia 8.16). Copiii trupești ai lui Isaia erau în Israel o mărturie convingătoare, chiar și numai prin numele lor: Șear-Iașub (Isaia 7.3: „o rămășiță se va reîntoarce”; compară cu Isaia 10.21) și Maher-Șalal-Haș-Baz (Isaia 8.3: „jaful vine repede, curând vine prada”; compară cu Isaia 8.1). La fel este și astăzi cu Hristos; chiar dacă noi nu suntem copiii Lui, ci frații Lui (Evrei 2.11,12,17). Noi suntem copii ai lui Dumnezeu și am fost dați de Dumnezeu lui Hristos (compară cu Ioan 17.2,6,8,11,12,24) ca o mărturie în lumea aceasta și înainte de toate în mijlocul poporului lui Dumnezeu. În timpul lui Isaia și al epistolei către Evrei mărturia era Israel, acum este creștinătatea.

Versetul 14: Am văzut pe Hristos în patru însușiri diferite în mijlocul credincioșilor. Creștinii credincioși au fost făcuți una cu Hristos în poziția Sa în glorie înaintea lui Dumnezeu. Aici avem aspectul invers: la întruparea Sa Hristos S-a făcut una cu oamenii în poziția lor de slăbiciune și moarte înaintea lui Dumnezeu. Să se observe: eu spun „poziție”, nu „stare”. În primul rând: Hristos a fost aici pe pământ Om adevărat cu excepția păcatului (Evrei 4.15; compară cu 2 Corinteni 5.21; 1 Petru 2.22; 1 Ioan 3.5). Dar există și o a doua diferență. Noi suntem prin natura noastră oameni, niciodată nu am fost altceva. De la naștere am fost oameni și vom rămâne veșnic așa. Aceasta este diferența între verbele din versetul nostru: inițial Hristos nu era Om, El a luat parte la poziția noastră omenească și anume într-un mod asemănător cum suntem noi oamenii. Nu în același fel, căci în acest caz ar fi inclusă și păcătoșenia noastră.

Copiii: această expresie se referă desigur direct la versetul 13. Este însă remarcabil că aici nu stă scris „oameni”, așa cum de fapt s-ar putea aștepta. De aceea aici nici nu este vorba de toți oamenii, căci nu toți oamenii vor fi mântuiți (din cauza necredinței lor), ci este vorba de „copii”. Dumnezeu i-a văzut dinainte în planul Său. Deoarece aceia care trebuiau să devină „copii” vor fi oameni din carne și sânge, și Hristos a trebuit să devină Om.

Sânge și carne: De altfel aici nu se spune că Hristos a devenit om (așa cum se spune de exemplu în Filipeni 2.7,8), ci că El a luat parte la sânge și carne. Aceasta într-adevăr înseamnă același lucru, dar trebuie să se țină seama de punerea accentului, mai întâi este numit sângele. Hristos a devenit Om , pentru ca să poată muri. După versetul acesta în epistola către Evrei se vorbește de șapte ori despre sângele Lui în context cu jertfirea de Sine a lui Hristos. Viața este în sânge. Oamenii sunt născuți cu sânge și carne ca să trăiască, Hristos a devenit părtaș sângelui și cărnii, ca să poată muri.

Sânge

De animale

Evrei 9.7,12,13,18-22,25; 10.4; 11.28; 13.11

Al lui Hristos

Evrei 2.14 a luat parte la sânge și carne

Evrei 9.12 a intrat cu propriul Său sânge

Evrei 9.14 sângele lui Hristos va curăți

Evrei 10.19 intrare ... prin sângele lui Hristos

Evrei 10.29 sângele legământului

Evrei 12.24 sângele stropirii

Evrei 13.12 a sfințit poporul prin propriul Său sânge

Evrei 13.20 sângele legământului veșnic

Sânge de martir

Evrei 12.4 împotrivit până la sânge luptând împotriva păcatului

Să nimicească pe diavolul: Hristos a devenit Om, ca să poată muri pentru noi. Aici este amintit un alt motiv pentru care Hristos a venit în smerire pe pământ:

- Din pricina onoarei lui Dumnezeu (Evrei 2.10a),
- Ca să nimicească pe diavolul (Evrei 2.14),
- Ca să ispășească păcatele poporului (Evrei 2.17),
- Ca să poată fi Mare Preot (Evrei 2.18).

Prin căderea în păcat satan a dobândit un oarecare drept asupra omului. Hristos este Domnul vieții (Faptele apostolilor 3.15), diavolul este domnul morții. El are putere asupra morții. Aceasta înseamnă că prin moarte el exercită autoritate asupra păcătoșilor (vezi Evrei 2.15). Hristos „l-a nimicit” pe diavolul, așa cum prin lucrarea Sa de pe cruce El a nimicit moartea (2 Timotei 1.10). „A nimici” înseamnă „a decupla”, „a face ineficace sau fără putere”. Diavolul este încă foarte vioi și sprinten, dar cu privire la „copii” a devenit fără putere. Când îi atacă, el face aceasta nu în puterea sa, ci prin viclenie (Efeseni 6.11). Curând va veni momentul când simultan păcatul va fi desființat din cosmos (Evrei 9.26), moartea ca ultim vrăjmaș va fi definitiv și pentru totdeauna „nimicită” (1 Corinteni 15.26; Apocalipsa 20.14; 21.4) și diavolul va fi aruncat în iazul de foc (Apocalipsa 20.10). Fiul lui Dumnezeu a fost revelat pentru ca să nimicească lucrările diavolului (1 Ioan 3.8).

Versetul 15: Toți: Cercul acelorora, din pricina cărora Hristos a murit, devine tot mai restrâns: El a gustat moartea pentru toate cele create (Evrei 2.9), pentru toți credincioșii (Evrei 2.15) și pentru sămânța lui Avraam (Evrei 2.16). Odinioară credincioșii erau oameni ca toți ceilalți, oameni care toată viața lor erau supuși robiei. Sclavia nu este descrisă aici mai detaliat. Ea era

condiționată „prin frica de moarte”. Deci noi ne putem gândi la sclavia „sub puterea lui satan” (Faptele apostolilor 26.18), sclavia păcatului spre moarte (Romani 6.16-23) sau „sclavia stricăciunii” (2 Petru 2.19). Prin păcat eram prin natură în sclavia morții. Însă Hristos a devenit Om pentru noi și de bună voie a luat asupra Sa moartea noastră și a nimicit moartea (2 Timotei 1.10), prin aceea că El a înviat din moarte prin propria Lui putere divină. El a intrat în închisoarea morții, a distrus zidurile și a ieșit ca Triumfător. Închisoarea a lăsat-o distrusă înapoia Sa.

Frica de moarte: sunt și mulți credincioși care au frică când se gândesc la moartea trupească. Cu toate că știu foarte bine că moartea este numai un rob care îi duce în glorie, moartea rămâne totuși un vrăjmaș. Această frică de moartea naturală o cunoaște efectiv fiecare om. Aceasta este dovedit prin faptul că fiecare om se împotrivesc instinctiv, atunci când ajunge în pericol de moarte. Instinctul de a fugi de moarte este deplin normal și nu are nimic a face cu versetul nostru. Aici este vorba de frica de moarte care este ușa spre nimicirea veșnică. În acest sens moartea nu ne mai poate insufla frică, căci moartea ca intrare în moartea veșnică (sau moartea a doua: Apocalipsa 2.11; 20.6,14) a fost nimicită prin Hristos pentru noi. Moartea nu ne mai inspiră frică, căci Hristos a suferit moartea pentru noi. Dar pentru necredincioși moartea este o armă puternică în mâna diavolului, ca să le insuflă frică.

Versetul 16a: scriitorul revine încă o dată la îngerii. Hristos ca și Creator era mai presus de îngerii. Ca Om pe pământ El era mai presus de îngerii, căci El era Cel întâi-născut din toată creația (Coloseni 1.15,16). Prin faptul că a mers în moarte, El a fost făcut cu puțin (sau: pentru scurt timp) mai prejos decât îngerii. Acum El ca Om este mai presus de îngerii, El este glorificat la dreapta lui Dumnezeu. Acum se constituie un contrast cu totul nou. Hristos a devenit Om, nu înger, căci El Și-a însușit soarta oamenilor decăzuți și nu a îngerilor (decăzuți). Pe El Îl interesa omul, de aceea a devenit Om. Pe El nu L-a interesat salvarea îngerilor, ci a oamenilor, sau spus mai exact: sămânța lui Avraam. De aceea El a devenit Om, sau spus mai exact: Fiu al lui Avraam.

Sămânța lui Avraam: epistola către Evrei a fost adresată cititorilor iudei. De aceea scriitorul le arată în mod deosebit cum Omul Hristos a devenit izraelit, ca să se intereseze de soarta poporului lui Dumnezeu din vechime. Cititorii epistolei către Evrei erau ei înșiși o dovadă pentru aceasta: „Astfel deci, și în timpul de acum este o rămășiță potrivit unei alegeri a harului” (Romani 11.5). Aceasta nu înseamnă că întreg Israelul, care trăia în timpul lui Hristos, va fi mântuit; aici nu se spune „semințelor lui Avraam”, ci „seminței lui Avraam”. Aici este valabil ceea ce am văzut deja în Isaia 8 și 10: „O rămășiță se va întoarce la Dumnezeu”. La fel va fi în curând și în necazul cel mare; din „rămășiță” se va constitui atunci „Israelul întreg” nou, care va fi mântuit (Romani 11.26). Și astăzi există o „rămășiță” a lui Israel, care va fi mântuită, și anume partea din Israel, care este nu numai (literalmente) sămânța lui Avraam, ci ai cărei aparținători sunt și „copii ai lui Avraam”. Căci nu toți urmașii lui Avraam sunt în sens spiritual și copiii lui. Aceasta era deja la început așa: Isaac era un „copil”, Ismael nu era; Iacov era un „copil”, Esau nu era (Romani 9.6-13). Această despărțire spirituală exista și atunci când Domnul Isus era pe pământ. Conducătorii iudei se prevalau de faptul că ei erau urmașii lui Avraam. Domnul Isus a cunoscut aceasta, dar El a negat faptul că

ei erau „copii” ai lui Avraam (Ioan 8.33,37,39,40): adevărații copii ai lui Avraam fac și faptele (creдинței) lui Avraam. Spus altfel: copii ai lui Avraam sunt aceia care sunt îndreptățiți pe baza aceleiași creдинțe ca Avraam (compară cu Geneza 15.6). Prin aceasta expresia „copii” primește o îngrădire. Numai urmașii creдинcioși ai lui Avraam sunt „copii”. Totodată noțiunea de „copii ai lui Avraam” primește o extindere în înțelesul ei. Și toți păgânii creдинcioși sunt prin creдинță „copii” sau „fii” ai lui Avraam (Galateni 3.7-9,29). Deci Avraam este tatăl (a) tuturor creдинcioșilor necircumscriși (adică, al tuturor creдинcioșilor dintre națiuni) și (b) al tuturor creдинcioșilor circumscriși din Israel (Romani 4.9-12).

Versetul 17: Un Mare Preot milos și creдинcios: am enumerat deja mai înainte motivele, pe care le găsim în capitolul acesta, care au făcut necesară venirea lui Hristos în smerire pe pământul acesta. El a venit nu numai ca să moară pentru noi (Evrei 2.14), ci și pentru a deveni pentru noi un Mare Preot. Aceasta are a face nu numai cu moartea Lui, ci și cu viața Lui. Prin moartea Lui El a realizat ca Mare Preot ispășirea păcatelor poporului; în viața Sa a cunoscut toate ispitele, prin care noi trebuie să trecem, așa că El acum ca Mare Preot poate interveni la Dumnezeu pentru noi și ne poate aduce ajutor (Evrei 2.18; 4.16). Cum s-a spus deja, pentru a face cunoștință cu împrejurările noastre pe pământ și să poată muri El a trebuit să devină Om, „a trebuit să devină la fel ca frații Lui în toate”. Aceasta se leagă de versetul 10: prin diferitele forme de suferință, de care El a avut parte aici pe pământ, Hristos a fost făcut în chip desăvârșit apt că ducă în siguranță „mulți fii” la glorie; spus altfel: să fie un Mare Preot milos și creдинcios [demn de încredere].

Mila este compasiune cu stările de suferință. Frații pot ajunge deseori în astfel de împrejurări (suferințe: versetul 10; ispite: versetul 18; slăbiciuni: Evrei 4.15); ce mângâiere este atunci când se știe că Marele nostru Preot a fost deja în toate aceste împrejurări, înainte ca noi să fi ajuns în ele, așa că El poate dovedi milă desăvârșită (compară cu Evrei 4.16).

A doua însușire a Marelui Preot este creдинcioșia. Aceasta nu este în contrast cu suferința noastră, ci cu necreдинcioșia noastră: „dacă suntem necreдинcioși, El rămâne creдинcios, pentru că nu Se poate tăgădui pe Sine Însuși” (2 Timotei 2.13). Aceasta este necreдинcioșia care este tratată detaliat în capitolele 3 și 4; Marele Preot nu poate accepta aceasta la noi. Și pentru aceasta avem nevoie de slujba Lui ca Mare Preot.

Mare Preot

omul

Evrei 5.1; 7.27,28; 8.3; 9.7,25; 13.11

Hristos

Evrei 2.17 Un Mare Preot milos și credincios

Evrei 3.1 Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre

Evrei 4.14 Noi avem un Mare Preot

Evrei 4.15 Nu un Mare Preot, care nu poate să aibă milă

Evrei 5.5 glorificat ca să devină Mare Preot

Evrei 5.10 salutat de Dumnezeu ca Mare Preot

Evrei 6.20 Mare Preot în veac

Evrei 7.26 Un astfel de Mare Preot ni se cuvenea

Evrei 8.1 Avem un astfel de Mare Preot

Evrei 9.11 Venit ca Mare Preot al bunurilor viitoare

În cele privitoare la Dumnezeu: o expresie măreață, care se întâlnește și în Evrei 5.1 într-un context asemănător: „Orice mare preot, luat dintre oameni, este așezat pentru oameni în cele privitoare la Dumnezeu.” Marele Preot este pentru oameni, ca să le ajute, dar El face aceasta (a) din pricina onoarei lui Dumnezeu, pentru care și prin care sunt toate (versetul 10); (b) ca să ducă fii în glorie la Dumnezeu (versetul 10); (c) ca să facă fiii de pe pământ să devină adoratori ai lui Dumnezeu în Locul Preasfânt (versetele 11,12).

Aici este vorba în mod deosebit de primele două puncte. Dacă este vorba de ispășirea păcatelor, atunci aceasta contribuie la onoarea lui Dumnezeu. Și în al doilea rând credincioșii sunt fii ai lui Dumnezeu: este o „chestiune”, că fiii Lui vor obține gloria trecând în siguranță prin toate ispitele. În ceea ce privește punctul al treilea, Dumnezeu caută adevărați „iudei” (= laudători ai lui Dumnezeu; compară cu Evrei 13.15 și vezi Romani 2.28,29); dar aceasta vine la rând mai târziu în această epistolă.

Ispășire: marele preot al lui Israel avea în principal două misiuni: o misiune trebuia s-o împlinescă zilnic și alta numai o singură dată în an și anume în marea zi a împăcării. Această ultimă slujire nu făcea parte din lucrul lui „zilnic”. Atunci el nu era îmbrăcat cu hainele de mare preot, frumoase, ci haine de in simple (Leviticul 16.4). Lucrul „zilnic” al marelui preot consta în a interveni la Dumnezeu pentru popor (Evrei 7.25; compară cu Evrei 2.18; 5.15,16; Romani 8.34). El ducea poporul înaintea lui Dumnezeu și îl reprezenta ca mijlocitor și apărător. El făcea aceasta

- (a) prin hainele sale, prin aceea că el purta poporul pe umerii lui (în pietrele de pe umeri) și pe piept (în pieptar) și

(b) prin slujba lui zilnică la altarul tămâierii (Exodul 28.7-30; 30.1-10).

Vom reveni la aceste misiuni ale preotului, deoarece această slujire este tratată de mai multe ori în epistola către Evrei. Acum este vorba de misiunea deosebită pe care marele preot o exercita numai o singură dată în an, în marea zi a împăcării. Așa cum am spus, în această zi el nu purta nici pieptarul și nici pietrele pe umeri; el nu intervenea pentru popor, ci el se făcea pe deplin una cu poporul (el însuși era un păcătos! Compară cu Evrei 5.3) și cu jertfa ispășea păcatele poporului. Hristos exercită acum în cer, șezând la dreapta lui Dumnezeu, neîntrerupt misiunea Sa „zilnică”. Lucrarea de ispășire a făcut-o numai o singură dată. Aici pe pământ ca Mare Preot El S-a jertfit lui Dumnezeu ca jertfă pentru păcat (Evrei 7.26,27). După aceea la înălțarea Sa la cer a intrat în Locul Preasfânt pe baza propriului Său sânge, unde El exercită acum misiunea Sa de mare preot (Evrei 9.11,12,24: „ca să Se arate acum, pentru noi, înaintea feței lui Dumnezeu”). Deci Hristos este acum Mare Preot în cer (a) deoarece El a fost făcut desăvârșit de apt prin suferințe (Evrei 2.10,18) și (b) pe baza ispășirii făcute de El pe pământ. Abia după aceea pot fi duși fii la glorie, pot fi admiși ca preoți în Locul Preasfânt – abia atunci are sens pentru aceștia să exercite o slujbă de mare preot în cer – dacă pentru fii (frați, copii, poporul lui Dumnezeu) s-a făcut ispășire pentru păcatele lor. Hristos a trebuit să fie mai întâi Mare Preot pe pământ, pentru ca acum să poată fi permanent în cer Mare Preot eficient.

Versetul 18: Pentru că: cuvântul acesta se explică prin cele tocmai spuse. Hristos poate fi în cer un Mare Preot activ, deoarece mai înainte El a suferit aici pe pământ: (a) a suferit în ispitele din timpul umblării Lui pe pământ și (b) suferința morții (versetele 9,10), prin care El a făcut ispășirea păcatelor. În aceste ultime suferințe El a fost absolut singur; din fericire noi nu trebuie să îndurăm aceste suferințe. Dar prima suferință este și partea noastră: prin aceasta trebuie să trecem în drumul nostru spre glorie (versetul 10). Dar nu există suferință în care El să nu fi fost. El le cunoaște, așa că El poate „suferi împreună cu noi” (Evrei 4.15).

A suferit, când a fost ispitit: Hristos a fost ispitit aici pe pământ. „Ispitirea” este un cuvânt greu, deoarece în Scriptură poate însemna două lucruri: ispitire venită din afară (prin atacurile lui satan) și ispitire venită dinăuntru (prin acțiunea cărnii noastre). Ambele înțelesuri le întâlnim în epistola lui Iacov capitolul 1: prima în versetele 2 și 3 și a doua în versetele 13-15. Este de la sine înțeles că Hristos nu a cunoscut al doilea fel de ispitire, căci „a fost ispitit în toate în același fel ca noi, în afară de păcat” (Evrei 4.15). Dar El a cunoscut primul fel de ispitire, atacurile lui satan, care încerca să-L abată de pe drumul Său de dependență și de ascultare. Hristos niciodată nu a cedat ispitelor, de aceea a suferit. Poți suferi (în sens bun), când ești ispitit, dacă (a) nu cedezi ispitei și (b) dacă simți profund răul, prin care ești ispitit. Cine cade în ispitire, păcătuiește, el poate chiar să savureze păcatul (compară cu Evrei 11.25). Acela, care se împotrivesc, suferă: „Pentru că cine a suferit în carne a sfârșit-o cu păcatul” (1 Petru 4.1). Cu regret noi suferim (în sens rău) deseori mai mult pentru că am cedat ispitirii și după ce i-am cedat, în loc să suferim pentru că ne-am împotrivit ei.

Care sunt ispitiți: desigur noi putem fi ispitiți prin carnea proprie, dar nu despre aceasta este vorba aici. Epistola către Evrei niciodată nu presupune că credincioșii încă mai păcătuiesc (chiar dacă ei cu regret păcătuiesc mereu); când în epistola către Evrei se vorbește despre

păcătuirea celor care mărturisesc că sunt creștini, aceasta este privită ca răzvrătire și decădere (Evrei 3.17; 10.26). Nu, aici este vorba de ispitele de care și Hristos a avut parte, pe care satan le aduce pe drumul nostru, ca să ne abată de pe drumul dependenței și încrederii în Dumnezeu (compară cu Evrei 2.13a). Cele trei ispitiri ale lui Hristos, care sunt numite concret în Biblie, sunt de aceea un model important pentru noi. Vedem cum un Fiu (în cazul acesta „Fiul”) „plin de Duhul Sfânt” (Luca 4.1; compară cu Romani 8.14) se împotrivesc diavolului în pustiu (în care și noi ne aflăm în sens spiritual). Hristos nu S-a lăsat reținut pe drumul Său spre glorie. Și la fel El ne ajută și nouă pe drumul nostru prin pustiu spre glorie:

Ispitirea prin lucrurile *pământești* (Luca 4.2-4): un „fiu” adevărat trăiește prin orice cuvânt al lui Dumnezeu; revelarea lui Dumnezeu este viața lui și bucuria lui. Însă credincioșii se lasă deseori înșelați prin diavolul, ca din pietre să facă pâine. Pietrele pot fi foarte frumoase – Dumnezeu a creat multe lucruri pământești frumoase și atrăgătoare – dar ele nu sunt potrivite ca hrană spirituală.

Ispitirea prin lucrurile *lumești* (Luca 4-5-8): un „fiu” adevărat nu caută putere și onoare în lumea aceasta (căci prin acestea el dă onoare mai marilor lumii acesteia), ci el dorește să adore numai pe Domnul și pe Dumnezeul lui și numai Lui să-I slujească ca un fiu de preot în Locul Preasfânt.

Ispitirea prin lucruri *religioase* (Luca 4.9-12): un „fiu” adevărat nu pune la probă pe Dumnezeu, ca să vadă dacă Dumnezeu este de partea lui (compară cu Exodul 17.7; Evrei 3.8); el este deplin convins în privința aceasta. Compară citatul lui satan cu Psalmul 91.1,4, unde se referă la Mesia, cu versetele 9 și 10, unde de asemenea se referă la rămășiță. Această punere la probă este aroganță religioasă: să pui pe Dumnezeu înaintea carului. Aceasta a avut loc atunci și are loc și astăzi, în „tabără”; de aceasta trebuie să ne ținem departe (Evrei 13.13).

Să ajute: În pustiu suntem înconjurați de tot felul de ispitiri, care vor să ne oprească pe drumul nostru spre glorie. Nici un credincios nu ar putea să aibă curajul să gândească că el ar putea prin propria putere să rămână neclintit în ispitiri. El are nevoie de ajutor, de însoțitor, de compasiune și de rugăciunea de mijlocire din partea Unuia care cunoaște toate ispitirile și a rămas statornic în ele – și din cauza aceasta a suferit – și care acum poate simți împreună cu el. În alt loc auzim că Duhul Sfânt ne călăuzește și ne păstrează pe drum. Dar gândul acesta nu este prezentat în epistola către Evrei. Privirea noastră este îndreptată aici spre Marele Preot milos și credincios aflat la Dumnezeu. Acest Mare Preot se preocupă cu toate nevoile noastre. Noi avem nevoie de credința care se încrede nezguduită în acest Mare Preot. El Însuși ne-a fost model în privința aceasta (Evrei 2.13a). Cu regret deseori eșuăm în privința aceasta. În privința aceasta ne asemănăm foarte mult cu poporul, care cu multe secole înaintea noastră a trebuit să meargă prin pustiu, ca să ajungă în țara făgăduită, despre aceasta vorbesc capitolele 3 și 4.

Studiul 4: Isus - Fiul peste casa lui Dumnezeu (Evrei 3.1—4.13)

Introducere

A. Persoana cea mai bună (Evrei 1.1-7.28)

1. Isus, Fiul lui Dumnezeu, mai sublim decât îngerii (Evrei 1.1-14)

Intercalare: Mântuirea mai mare (Evrei 2.1-4)

2. Isus, Fiul Omului, dar mai mare decât omul (Evrei 2.5-18)

3. Isus, Fiu peste casa lui Dumnezeu, dar mai mare decât Moise (Evrei 3.1-6)

Intercalare: Isus este mai mare și decât Iosua (Evrei 3.7-4.13)

1 Cei neascultători nu intră în odihnă (Evrei 3.7-4.2)

2 Credincioșii intră în adevărata odihnă (Evrei 4.3-10)

3 Puterea Cuvântului lui Dumnezeu în a aprecia (Evrei 4.11-13)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul în liniște și atent și căutați să aflați exact expunerea de idei a scriitorului.
2. Arătați că cele două însușiri ale Persoanei lui Hristos în Evrei 3.1 sunt un rezumat al capitolelor 1 și 2. Ce legătură este între aceste două noțiuni și descrierea cititorilor epistolei?
3. Care sunt diferitele înțelesuri ale „casei” în Evrei 3.1-6?
4. Care sunt asemănările și diferențele între Moise și Hristos în Evrei 3.1-6?
5. Care păcate sunt tratate în Evrei 3.7-4.11? În ce fel au avut ele loc în Israel?
6. La care timp se referă „astăzi” din Evrei 3.7? (compară cu Evrei 3.13,15; 4.7).
7. Care sunt formele diferite de „odihnă” pe care le găsiți în Evrei 3.7-4.11?
8. Care sunt asemănările și deosebirile între Iosua și Hristos în Evrei 4.8-10?
9. S-ar putea spune că Hristos este prezentat aici indirect ca fiind mai mare și decât David? În ce fel?
10. Cum se încadrează Evrei 4.12,13 în contextul întreg?

A 3. Isus, Fiu peste casa lui Dumnezeu, dar mai mare decât Moise (Evrei 3.1-6)

1. De aceea, frați sfinți, care aveți parte de chemarea cerească, luați aminte la Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre, la Isus,^a 2. care este credincios Celui care L-a rânduit, ca și Moise în toată casa Lui^b. 3. Pentru că El a fost învrednicit de o glorie cu atât mai mare decât Moise, cu cât cel care zidește are mai multă onoare decât casa însăși. 4. Pentru că orice casă este zidită de cineva; dar Cel care a zidit toate este Dumnezeu. 5. Și Moise, în adevăr, a fost „credincios în toată casa Lui”, ca servitor, spre mărturie a celor

ce urmau să fie vorbite după aceea; **6.** dar Hristos este ca Fiu peste casa Lui; a cărui casă suntem noi, dacă, în adevăr, păstrăm cu tărie ^c până la sfârșit îndrăzneala și lauda speranței.

Remarci

^{a.} Evrei 4.14; 6.20; 7.26; 8.1; 9.11

^{b.} Numeri 12.7

^{c.} Evrei 3.14; Coloseni 1.23

Comentariu

Scriitorul rezumă acum cele spuse până aici (observă expresia „de aceea” în versetul 1) și începe totodată o temă nouă în această epistolă. Ambele devin clare în denumirile lui Hristos, cu care El este numit aici:

Apostol: Trimis; Unul care este trimis de Dumnezeu *ca să ne vorbească în Numele lui Dumnezeu*; aceasta corespunde cu Evrei 1 și 2, în mod deosebit cu Evrei 1.1-2.14, unde Îl vedem pe Fiul lui Dumnezeu ca Acela prin care Dumnezeu ne-a vorbit la sfârșitul zilelor (Evrei 1.1; 2.3).

Mare Preot: Unul care *vorbește lui Dumnezeu în numele nostru*, care intervine pentru noi; la aceasta s-a făcut deja aluzie în Evrei 2.10,17,18, dar este tratat detaliat abia în capitolele 4-7 ale epistolei.

Și intercalarea Evrei 3.7-4.13 se referă atât în urmă cât și la ceea ce urmează. Ea se referă în urmă la Evrei 2.10-18, unde vedem mulți fii, care merg într-un fel prin pustiu și sunt conduși de adevăratul Iosua în gloria țării făgăduite (vezi Evrei 4.8-11). Dar ea se referă și la ceea ce urmează, la necesitatea slujbei de Mare Preot a lui Hristos, care este descrisă în Evrei 4.14-16, ca să ne păzească în pericolele pustiuului pe drumul spre cer. De aceea cititorii sunt denumiți în Evrei 3.1 deja direct ca „frați sfinți” (puși deoparte pentru Dumnezeu) și „tovarăși ai chemării cerești”.

Deoarece Isus este atât Apostol cât și Mare Preot, atât Moise cât și Aaron sunt imagini ale lui Hristos:

Moise este o imagine a lui Hristos ca Apostol: Dumnezeu îi vorbește în casa Sa (cortul din pustiu) gură către gură (Numeri 7.89; 12.8; să se observe felul în care versetul 8 urmează după versetul 7, care este citat aici în Evrei 3.2,5); Aaron este o imagine a lui Hristos ca Mare Preot. El reprezenta poporul înaintea lui Dumnezeu în Locul Preasfânt (Exodul 30.7,8).

Prin aceasta s-a clarificat într-o oarecare măsură ce vrea să se spună în pasajul acesta prin expresia „casa lui Dumnezeu”. Este vorba literalmente de Cortul din pustiu. Atât apostolul Moise cât și marele preot Aaron aveau a face cu casa:

Moise era slujitor în casa lui Dumnezeu (Evrei 3.5): Dumnezeu a proiectat-o și Moise era constructorul casei (Evrei 8.5; Exodul 25.9,40). El veghea peste sfințenia casei;

Aaron era căpetenia unei familii preoțești, care făcea slujba preoțească în această casă: casa lui Dumnezeu este sfera slujirii preoțești (compară cu Evrei 3.6).

Dar noi putem merge mai departe. Cortul din pustiu reprezenta poporul întreg, întreaga „casă a lui Israel”. Așa cum Locul Preasfânt era sfera slujirii preoțești, la fel „casa lui Israel” era un popor de preoți: „Așa să zici casei lui Iacov ... Îmi veți fi o împărăție de preoți” (Exodul 19.3-6). Aceasta ne clarifică ce înseamnă astăzi „casa” din Evrei 3.1-6.

Ea este o imagine a Adunării (Evrei 3.6: „a cărui casă suntem noi”) ca locuință a lui Dumnezeu (compară cu 1 Împărați 3.16; 2 Corinteni 6.16; Efeseni 2.2,3) și o imagine a familiei preoțești (Evrei 10.21: „un Mare Preot peste casa lui Dumnezeu”; compară cu 1 Timotei 3.15; 1 Petru 2.5);

Ea este o imagine a universului (Evrei 3.4b: „Cel care a zidit toate este Dumnezeu”); în mod deosebit o imagine a cerului (vezi comentariul care urmează la Evrei 4.14; 6.19,20; 7.26; 8.1,2; 9.5-12,23,24; 10.19,20), în care Hristos a intrat acum ca Mare Preot, ca să Se așeze la dreapta lui Dumnezeu, ca să exercite funcția de mare preot.

Care este deci expunerea de idei a scriitorului în pasajul acesta?

De aceea: îndreptați-vă toată atenția spre Isus (versetul 1):

- ca Apostol El este adevăratul Moise,
- ca Mare Preot El este adevăratul Aaron.

În contextul primei imagini (apostolul Moise):

- Isus este credincios în casa lui Dumnezeu (versetele 2a, 6a),
- și Moise era credincios în casa lui Dumnezeu (versetul 2b).

Dar în aceasta Isus este mai minunat decât Moise (versetul 3):

- căci Isus este Fiul lui Dumnezeu, Constructorul oricărei case (atât al cortului din pustiu cât și al Adunării),
- dar Moise nu era arhitectul, ci era numai slujitorul casei; el nu stătea mai presus de casă, ci aparținea casei (versetele 3b, 5).

Isus este Constructorul; de aceea El este Dumnezeu, căci Dumnezeu este Creatorul tuturor lucrurilor (versetul 4).

Urmează ceva despre diferența între Isus și Moise:

- Moise era credincios ca slujitor într-o casă care era numai o umbră anticipată (versetul 5),
- dar Hristos este credincios peste casa lui Dumnezeu, care este împlinirea (versetul 6a).

Noi suntem împlinirea imaginii: noi suntem casa lui Dumnezeu, în orice caz dacă nu cădem (versetul 6).

De aceea să nu cădem cum au căzut odinioară izraeliții în pustiu, ci să ne străduim să intrăm în odihnă (Evrei 3.7-4.13).

În ultimele două puncte găsim aplicarea practică a învățaturii din primele versete; deja în versetul 1 se face o referire la realizarea practică: Isus este Apostolul și Marele Preot al „mărturisirii noastre”, adică așa Îl mărturisim noi. De aceea urmează atenționarea dublă: „Să ținem cu tărie mărturisirea (speranța) noastră” (Evrei 4.14; 10.23).

Versetul 1: De aceea: Versetul acesta nu se referă la Evrei 2.18, ci la pasajul anterior, în care scriitorul a revelat gloriile Persoanei lui Hristos, și anume ca Fiu al lui Dumnezeu (Evrei 1) și ca Fiu al Omului (Evrei 2). De aceea urmează aici concluzia logică (care totodată constituie și introducerea la noile reflecții): „De aceea, ... luați aminte ... la Isus”.

Frați sfinți: Hristos nu S-a rușinat să-i numească pe credincioși frații Lui. El a fost în toate ca frații Lui și le-a făcut cunoscut Numele lui Dumnezeu (Evrei 2.11,12,17). Dacă deci am devenit frații lui Hristos, atunci noi suntem și frați unii altora. Și așa se adresează scriitorul acum cititorilor lui. El nu vorbește numai ca de la iudeu la iudeu. Adăugarea „sfinți” arată clar că aici este vorba de frați în credință. Sunt adevărații „copii ai lui Avraam”. Sunt aceia care „sunt sfințiți” (Evrei 2.11), închinați pentru slujba lui Dumnezeu, ca să devină închinători buni în Locul Preasfânt. Este numai o cale pentru a deveni un bun închinător: privirea trebuie îndreptată atent spre Acela care este Omul potrivit inimii lui Dumnezeu, spre tovarășul Lui, Fiul bunei Sale plăceri. „Priviți-L ... pe Isus”.

Tovarășii ai chemării cerești: Faptul că aici nu se adresează numai concetățenilor iudei rezultă clar și din această expresie. Poporul Israel nu avea o chemare cerească, ci una pământească, care rămâne: în Împărăția păcii va fi un popor pământesc Israel în țara pământescă Israel cu binecuvântări pământești. De reținut: noțiunea „pământesc” nu este pusă aici față în față cu noțiunea „spiritual”. Israel va posedea desigur în Împărăția păcii și binecuvântări spirituale. Pământesc nu stă aici în opoziție cu binecuvântările spirituale, ci cu cele cerești. Israel a fost chemat să aibă parte de binecuvântări spirituale pe pământ. Dar ceea ce dimpotrivă izraeliții morți și înviați vor savura în cer, este o cu totul altă chestiune, acestea le vor savura ca și credincioși, fără să se țină seama de vreo naționalitate. Cititorii iudei erau adevărata „rămășiță potrivit unei alegeri a harului” (Romani 11.5) în epoca actuală. Ei au fost primiți în Biserica (Adunarea) creștină. Prin aceasta au pierdut chemarea pământescă a lui Israel. Au ajuns ei prin aceasta să piardă? Dimpotrivă: ei au primit o chemare cerească, ei fac parte din „fiii mulți”, care sunt în călătorie spre glorie (Evrei 2.10). Ei se asemănau cu credincioșii din Vechiul Testament care au înțeles că în timpul vieții lor ei nu vor avea parte de Împărăția păcii, dar care nu erau întristați din cauza aceasta, ci dimpotrivă prin credință au învățat să aștepte „țara făgăduinței”, o țară mult mai bună, o patrie cerească (Evrei 11.9,10,13-16). O chemare cerească este o chemare venită din cer, de acolo unde Hristos este la dreapta lui

Dumnezeu. El este țelul atrăgător în timpul pelerinajului nostru. Petru spune: „chetați prin glorie și virtute” (2 Petru 1.3), Avraam a fost chemat ca pelerin prin „Dumnezeul gloriei” (Faptele apostolilor 7.2). Chemarea cerească include totodată și o chemare spre cer, așa cum spune Pavel: „alerg drept spre țintă, pentru premiul chemării lui Dumnezeu în Hristos Isus spre în sus” (Filipeni 3.14). De reținut: când aici se vorbește despre chemarea cerească, atunci prin aceasta nu se înțelege paradisul la sfârșitul vieții pe pământ, și nici casa Tatălui, în care Fiul ne va introduce la venirea Lui. Nu aceasta este tema epistolei către Evrei. Întotdeauna aici este vorba de opusul chemării pământești a lui Israel. Așa cum Israel privea așteptând spre binecuvântarea și odihna din țara făgăduită sub domnia lui Mesia, la fel cititorii nu trebuiau acum să se gândească că ei vor ajunge la binecuvântare. Și ei vor intra în Împărăția păcii, însă ca locuitori ai țării cerești făgăduite și ai capitalei cerești a Împărăției păcii. Vom reveni detaliat la aceasta când vom studia Evrei 11.

ceresc

Epouranios

Evrei 3.1 chemare cerească

Evrei 6.4 darul ceresc

Evrei 8.5 lucruri cerești

Evrei 9.23 lucruri cerești

Evrei 11.16 o (patrie) cerească

Evrei 12.22 Ierusalimul ceresc

Luați aminte [contemplați pe] ... la Isus: În epistola către Evrei suntem mereu îndemnați în chip minunat să ne îndreptăm privirea spre Persoana lui Hristos. Doresc să mă refer aici în mod deosebit la Evrei 7.4: „Vedeți dar cât mare a fost acela” (aici este vorba de Melhisedec ca imagine despre Hristos). „Isus” este Numele Omului în smerire, umilit pe pământ. Priviți cu atenție la El, contemplați-L cu reverență și vedeți cât de mare era acest Om umilit: mai mare decât îngerii, mai mare decât oamenii, mai mare chiar și decât Moise, cel mai mare om din iudaism. Aici este cuprinsă toată puterea epistolei către Evrei: Vreți să știți ce a spus și ce a făcut Dumnezeu? Priviți-l cu atenție pe Apostolul Lui! Vreți să știți care este gloria spre care mergeți? Priviți-L pe Omul glorificat în cer! Vreți să primiți mângâiere și ajutor în toate încercările pustiului? Priviți-L cu atenție pe Marele Preot al vostru, care pentru voi a fost în toate aceste greutăți. Vreți să deveniți adevărați închinători la Dumnezeu? Contemplați-L pe Isus în toată frumusețea și gloria Sa. Vreți să înțelegeți pentru ce creștinismul este mai mare decât iudaismul sub Moise? Contemplați-L pe Isus, vedeți cât de mare este El! Vedeți cât de mare este El ca Apostol. Numai ca Fiu al lui Dumnezeu El a putut deveni Apostolul, Trimisul lui Dumnezeu, ca să rostească aici pe pământ Cuvântul lui Dumnezeu. Priviți cât de mare este Acesta ca Mare Preot. Numai ca Fiu al Omului, care suferă și moare, a putut El să devină Mare Preot al nostru în cer înaintea lui Dumnezeu. Toate acestea sunt învățătura capitolelor 1 și 2 din epistola către Evrei; dar această exclamație „contemplați-L pe Isus” înseamnă mai mult. Meditați nu numai la învățătură, ci îndreptați-vă inima și privirea spre această Persoană.

Nu se devine un lucrător bun numai prin studierea și prelucrarea temeinică a epistolei către Evrei, ci se devine prin păstrarea înaintea ochilor a suferințelor Sale și a gloriei Sale. El este Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre. Este frumos să-L mărturisim ca atare, și este de asemenea necesar, dacă se vrea să se trăiască în lumea aceasta o viață creștină practică. Dar numai prin faptul că Îl mărturisești nu se devine un adorator (închinător). Conținutul mărturisirii în lume trebuie învățat în Locul Preasfânt. Jertfele de adorare se formează prin ceea ce se descoperă în Persoana Domnului Isus; numai aceasta poate fi plăcut lui Dumnezeu ca jertfă.

Versetul 2: Domnul Isus este comparat acum cu Moise. Mai întâi sunt amintite aspectele comune. În versetul următor se îndreaptă atenția spre diferența mare dintre cei doi. Atât Moise cât și Isus au a face cu casa lui Dumnezeu. Amândoi au fost rânduiți de Dumnezeu ca oameni cu privire la casa Lui. Versetul 2b este dedus din Numeri 12.7, unde Dumnezeu intervine pentru Moise înaintea lui Aaron și Maria: „El este credincios în toată casa Mea. Eu vorbesc cu el gură către gură, deschis, și nu în vorbiri enigmatice, și el vede imaginea Domnului.” Vedem aici pe marele apostol al Vechiului Testament. Pe de o parte el întreține legătură strânsă cu Dumnezeu, pe de altă parte el este purtătorul de cuvânt al lui Dumnezeu față de popor. În privința aceasta el este o imagine clară a lui Hristos. Aceasta trebuie să se arate în Evrei 3.1,2. Moise era credincios în toată casa lui Dumnezeu, sau cum se mai poate reda din ebraică: el era împovărat cu grija pentru această casă. Am văzut deja că aici se poate gândi atât la „casa Israel”, adică poporul întreg, cât și la Locașul sfânt. În aplicarea la noi aceasta nu înseamnă nici o diferență, deoarece locașul sfânt este o imagine a Adunării (Bisericii) (compară cu versetul 6). Biserica este poporul lui Dumnezeu în epoca actuală. Lui Moise i s-a încredințat purtarea de grijă pentru poporul lui Dumnezeu, „casa lui Dumnezeu”. La fel este și în epoca actuală, purtarea de grijă pentru „casa lui Dumnezeu”, Biserica, este încredințată Domnului Isus. Însă aici încetează concordanța între cele două Persoane.

Versetul 3: Acum vine marea diferență între Hristos și Moise. Hristos este marele Profet al Creștinismului, Moise al iudaismului (compară cu Deuteronomul 18.15,18). Dar acum vrem să vedem în ce măsură Hristos a fost învrednicit să aibă o glorie mai mare decât Moise. Ca să clarifice aceasta, scriitorul face o paralelă: Hristos este față de Moise așa precum este constructorul unei case față de casa însăși. Moise nu a construit nicio casă, nici casa lui Israel și nici Cortul din pustiu. El a construit într-adevăr cortul din pustiu, dar în privința aceasta el era numai o unealtă ascultătoare, pentru executarea planului și misiunii lui Dumnezeu. Moise era numai un „slujitor” (versetul 5), cu privire la locașul sfânt și la popor. Dar Hristos este Constructorul! El este Dumnezeu (versetul 4), Creatorul lui Israel, Arhitectul și Maistrul cortului din pustiu și al Bisericii (Adunării). Moise era unul din popor, cu toate că el era conducătorul poporului. El nu era constructorul casei, ci era o parte componentă a casei. Dar Hristos este Constructorul. De aceea El este cu atât mai minunat decât Moise, precum constructorul este mai mare decât ceea ce el construiește. Hristos este și Creatorul lui Moise! De aceea creștinismul este cu mult mai mare decât iudaismul. Moise era cel mai mare om în Vechiul Testament. Conform unei vechi tradiții iudaice (Sifre, par. 103 la Numeri 12.7 – acesta este un comentariu iudaic vechi la cartea Numeri) Moise ar fi fost mai mare decât

îngerii. Am văzut că Hristos este mai mare decât îngerii. Acum se arată că El este cu mult mai mare și decât Moise!

Versetul 4: Dacă Hristos este Constructorul lui Israel, al Locașului sfânt și al Adunării, atunci El trebuie să fie Dumnezeu Însuși. Aceasta este concluzia din versetul acesta. Fiecare casă are un constructor; aceasta este valabil pentru un popor pământesc, dar și pentru unul ceresc; aceasta este valabil chiar pentru „tot”, adică pentru totalitatea tuturor lucrurilor, și prin aceasta pentru lumea întreagă. Dar Cel care a zidit toate este Dumnezeu. Aici este vorba îndeosebi de Dumnezeu Fiul (compară cu Evrei 3.1,2). Și universul este o „casă”, care arată spre un Ziditor: Dumnezeu. Am văzut deja că cortul din pustiu este nu numai o imagine a Adunării, ci și a cerului. Aceasta va crește în importanță pe parcursul epistolei către Evrei. Deja în Vechiul Testament exista cunoașterea că cortul din pustiu reprezenta cerul. Prima ocazie unde se vede ceva din „casa lui Dumnezeu” o găsim la Iacov: „Aceasta nu este altceva decât casa lui Dumnezeu” (Geneza 28.17). Și Solomon, la sfințirea casei lui Dumnezeu, a Templului, se referă mereu la cer ca locuința propriu-zisă a lui Dumnezeu, a cărei contraimagine este Templul. Acela care a creat totul, universul întreg, este Dumnezeu; El este Ziditorul cerurilor și a ceea ce este o imagine a cerurilor, și anume Locul Preasfânt. El este și Constructorul celor despre care vorbește Locul Preasfânt: poporul ceresc al lui Dumnezeu în epoca actuală.

Versetul 5: Aici este numită din nou diferența între Moise și Hristos, și ea este detaliată. Moise era credincios în casa lui Dumnezeu. El purta grijă de casa lui Dumnezeu; dar Moise era numai slujitor („robul Meu Moise”: Numeri 12.7). „Casa Lui” nu înseamnă casa lui Moise, ci casa lui Dumnezeu, ca în versetul 2 și Numeri 12.7. Nu era casa lui Moise, ci era casa lui Dumnezeu. Moise era în această casă – oricât de mare era ea – numai un slujitor. În afară de aceasta casa, în care el era slujitor, era într-adevăr o casă a lui Dumnezeu, dar nu era încă adevărata casă reală a lui Dumnezeu. Nu numai că poziția lui Moise este mai neînsemnată decât a lui Hristos, ci și casa, peste care era pus Moise, era numai o „umbră”, o referire la adevărata, actuala casă a lui Dumnezeu. Casa lui Moise era spre „mărturie” despre ceea ce urma să se vorbească după aceea, și anume prin Fiul lui Dumnezeu aici pe pământ (compară cu Evrei 1.1). Atât casa însăși cât și vorbirea lui Moise (compară cu Deuteronomul 18.15,18) constituiau o mărturie care s-a împlinit astăzi în casa actuală a lui Dumnezeu, Adunarea, care a fost constituită ca urmare a vorbirii (și a lucrării de răscumpărare) Fiului lui Dumnezeu pe pământ. „Locul Preasfânt făcut de mâini omenești” era o contraimagine a celui adevărat (Evrei 9.24). Diferența esențială între casa, peste care era pus Moise, și casa peste care a fost pus Fiul lui Dumnezeu, este prefigurată în cuvântul „slujitor”. Peste poporul Israel și peste Locașul Preasfânt stătea un „slujitor”, peste Adunare stă un „Fiu”. Cuvântul „slujitor” în timpul Legii arată o stare de minoritate, „înrobit sub elementele lumii” (aceasta este Legea), dar cuvântul „fiu” în epoca harului arată o stare de maturitate, a acțiunii Duhului Sfânt și a adorării aduse în duh și adevăr (Galateni 4.1-7). „Și robul nu rămâne în casă pentru totdeauna; fiul rămâne pentru totdeauna. Deci, dacă Fiul vă va elibera, veți fi cu adevărat liberi” (Ioan 8.35,36).

Versetul 6a: Acum se spune concret ce este casa lui Dumnezeu în epoca actuală. Ea este casa peste care este pus Fiul: „... a cărui casă suntem noi”. Hristos este Fiu peste „casa Lui”. Privit

formal expresia „casa Lui” înseamnă aici ca și în versetul 2 și 5 „casa lui Dumnezeu”. Dar aceasta nu mai constituie nici o deosebire, căci din versetele 3 și 4 a rezultat că este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel care a construit toate. Omul Hristos Isus a fost pus peste casa lui Dumnezeu. Dar El este totodată Dumnezeu Însuși, Dumnezeu Fiul. Când Biserica este văzută ca fiind „casa”, ea este numită întotdeauna „casa lui Dumnezeu”. Însă aici ne putem denumi mai apropiat ca și casă a Fiului lui Dumnezeu. Adunarea este numită solemn „casa” (oikos). Sunt diferite aspecte:

- o „clădire” (oikodome), construită sub responsabilitatea omului (1 Corinteni 3.9-17),
- în contrast cu templul idolilor: templul (naos) Dumnezeului cel viu (2 Corinteni 6.16),
- părtășia credincioșilor unii cu alții: „tovarăși ai casei” (oikeioi) credinței (Galateni 6.10),
- părtășia credincioșilor cu Dumnezeu: „tovarăși ai casei” lui Dumnezeu (Efeseni 2.19),
- o clădire, care crește în Hristos spre a deveni un templu sfânt (Efeseni 2.21),
- locuința lui Dumnezeu, a Duhului Sfânt (1 Corinteni 3.16; Efeseni 2.22),
- un loc al ordinii practice potrivit normelor lui Dumnezeu (1 Timotei 3.15),
- un loc al închinării preoțești sub adevăratul Aaron (Evrei 3.6a; 10.21; 1 Petru 2.5),
- un loc al mărturiei responsabile pe pământ (1 Timotei 3.15; Evrei 3.6b; 1 Petru 4.17).

În Evrei 3.1-6 este vorba în primul rând de contrastul între Hristos și Moise, dar noi nu avem voie să uităm că în versetul 1 s-a vorbit despre Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre, adică despre adevăratul Moise și adevăratul Aaron. Dacă uităm aceasta ne vor scăpa interconexiunile între versetul 6a și Evrei 10.21: noi avem „un Mare Preot peste casa lui Dumnezeu”. Ca adevăratul Moise, Hristos este Constructorul și Supraveghetorul casei lui Dumnezeu. Aceasta se referă atât la poporul Israel cât și la cortul din pustiu. Ca adevăratul Aaron, Hristos este conducătorul serviciului divin preoțesc în casa aceasta. În privința aceasta ne gândim la două lucruri:

- casa ca și „cort al întâlnirii”, ca Loc Preasfânt; acolo Hristos este „Slujitorul Locului Preasfânt și al adevăratului cort, pe care Domnul l-a zidit și nu omul” (Evrei 8.2): casa este atunci locul, sfera slujbei preoțești, unde Aaron are conducerea;
- casa ca „popor”, poporul preoțesc din Exodul 19 și în sens restrâns: familia preoțească a lui Aaron. Casa lui Aaron este constituită din fiii preotului; „fii mulți” sunt sfințiți (Evrei 2.10,11) și ca preoți au intrare în Locul Preasfânt. Ei sunt „casa” (tovarășii casei) „Marelui Preot”, casa Fiului lui Dumnezeu.

Cortul din pustiu este nu numai un loc de închinare pentru preoți, ci este și locul unde marele preot reprezintă poporul înaintea lui Dumnezeu cu privire la slăbiciunile lui. Probabil la acesta se gândește în primul rând aici, cel puțin începând cu versetul 6b se descriu împrejurările pustiului, care fac necesară slujba marelui preot (cu privire la necesitate compară cu Evrei 4.14-16). Abia mai târziu în această epistolă se descrie aspectul mult mai înalt al slujirii în această casă, adorarea (închinarea).

Versetul 6b: Slujba de Mare Preot a lui Hristos pentru noi înaintea lui Dumnezeu este foarte necesară. Căci există pericolul mare ca în pustiu să ne speriem și să dăm înapoi. Atunci nu

ținem cu tărie la îndrăzneală, ci ne lăsăm intimidati prin ispite. Atunci nu ținem cu tărie la a ne lăuda în speranță; s-ar putea însă să ne simțim deosebit de tari și să ne lăudăm în noi înșine, s-ar putea să ne simțim peste măsură de slabi și astfel să pierdem din vedere „speranța”. Și în privința aceasta vedem din nou că adevărata binecuvântare este abia la sfârșitul călătoriei. Speranța creștinilor este legată în epistola către Evrei cu gloria, spre care „mulți fii” sunt în călătorie (Evrei 2.10). Speranța este legată cu țelul călătoriei (mântuirea, odihna de sabbat), unde Hristosul glorificat ne așteaptă și unde nu vor mai fi nici un pericol, nici o ispită și nici o slăbiciune. De aceea speranța noastră este legată cu locul pe care Hristos îl ocupă acum în Locul Preasfânt ceresc, „dincolo de perdea” (Evrei 6.18-20). Dacă noi vom ajunge cu siguranță la țel nu depinde în cele din urmă de noi, ci de slujba de Mare Preot a lui Hristos. Însă aceasta nu înseamnă cu responsabilitatea noastră nu contează! Dacă nu ținem cu tărie la îndrăzneala noastră și la lauda în speranță, atunci ni se va întâmpla așa cum s-a întâmplat multor israeliți în pustie, care prin necredință nu au intrat în țara făgăduită. Aceasta este prezentat în versetele următoare. Însă aceasta nu înseamnă că adevărații creștini, născuți din nou, se pot pierde. Însă înseamnă că fiecare, care mărturisește pe Hristos ca Apostol și Mare Preot al său, trebuie să se întrebe dacă el cu adevărat trăiește launtric și rămâne statornic așa cum mărturisește. Dacă nu, atunci în ispitele pustiului va cădea irevocabil ca un mărturisitor nesincer.

„Speranța ”

Evrei 3.6 lauda speranței

Evrei 6.11 încrederea deplină a speranței

Evrei 6.18 apucarea speranței pusă înaintea noastră

Evrei 7.19 introducerea unei speranțe mai bune

Evrei 10.23 mărturisirea speranței

Expresia „păstrăm cu tărie până la sfârșit” se întâlnește într-adevăr în unele manuscrise importante, dar ea lipsește în alte manuscrise importante; este ușor de presupus că ea a fost dedusă de copist din versetul 14 și a adăugat-o aici.

Intercalare: Isus este mai mare și decât Iosua (Evrei 3.7-4.13)

1 Cei neascultători nu intră în odihnă (Evrei 3.7-4.2)

7. De aceea, după cum zice Duhul Sfânt: „Astăzi, dacă veți auzi glasul Lui, **8.** nu vă împietriți inimile, ca în răzvrătire, în ziua ispitirii în pustiu, **9.** unde ¹ părinții voștri M-au ispitit ^a, încercându-Mă, și au văzut lucrările Mele patruzeci de ani. **10.** De aceea, M-am mâniat pe generația aceasta și am spus: «Ei întotdeauna rătăcesc cu inima și n-au cunoscut căile Mele!» **11.** Astfel am jurat în mânia Mea: «Nu vor intra în odihna Mea!»“

^{2bc} **12.** Luați seama ³, fraților, ca nu cumva să fie în cineva dintre voi o inimă rea de necredință, ca să se depărteze de la Dumnezeu cel viu, **13.** ci îndemnați-vă unii pe alții în fiecare zi, atât timp cât se spune „Astăzi!“, ca nici unul dintre voi să nu fie împietrit prin înșelăciunea păcatului. **14.** Pentru că avem parte de Hristos, dacă, în adevăr, ținem cu tărie ^d, până la sfârșit, începutul încrederii, **15.** întrucât se zice: „Astăzi, dacă veți auzi glasul Lui, nu vă împietriți inimile, ca în ziua răzvrătirii“ ^e. **16.** (Pentru că cine au fost aceia care, după ce au auzit, s-au răzvrătit? Oare nu toți cei care au ieșit din Egipt prin Moise? **17.** Și pe cine s-a mâniat patruzeci de ani? Nu pe cei care păcătuiseră, ale căror rămășițe pământeste au căzut ^f în pustiu? **18.** Și cui a jurat El că nu vor intra în odihna Lui, dacă nu celor care n-au ascultat ⁴? **19.** Și vedem că n-au putut să intre, din cauza necredinței.)

1. Deci, rămânând o promisiune de a intra în odihna Lui, să ne temem ca nu cumva cineva dintre voi să pară că a rămas în urmă. **2.** Pentru că, în adevăr, nouă ni s-a adus vestea bună ca și lor; dar lor, cuvântul pe care l-au auzit nu le-a folosit, negăsind credință în cei care au auzit.

Remarci

¹. Unii traduc „cu care”.

². Idiom ebraic, la fel și în Evrei 4.3,5.

³. „De aceea” din versetul 7 se poate lega cu „luați seama” din versetul 12 și restul poate fi citit ca intercalare.

⁴. sau „au fost necredincioși”.

^a. Exodul 17.7; Numeri 20.2-5

^b. Numeri 14.21-23

^c. Psalmul 95.7-11

^d. Evrei 3.6

^e. Evrei 3.7,8; Psalmul 95.7,8

^f. Numeri 14.29; 1 Corinteni 10.10

^g. Evrei 3.11; Numeri 14.22,23; Psalmul 95.11

^h. Numeri 14.1-35

Comentariu

Găsim aici o a doua intercalare (după cea din Evrei 2.1-4), în care din nou învățătura este aplicată la practică și cititorii sunt din nou atenționați să nu se abată. Aceasta are loc într-o vorbire mult mai severă decât în intercalarea anterioară:

„... ca să nu alunecăm alături” (Evrei 2.1).

„... dacă vom fi nepăsători față de o mântuire așa de mare” (Evrei 2.3),

„... o inimă rea de necredință ... ca să se depărteze de la Dumnezeu cel viu” (Evrei 3.12),

„... ca niciunul dintre voi să nu fie împietrit prin înșelăciunea păcatului” (Evrei 3.13),

„... ca nu cumva cineva dintre voi să pară că a rămas în urmă” (Evrei 4.1),

„... pentru ca nimeni să nu cadă după același exemplu de neascultare” (Evrei 4.11).

Scriitorul aduce aici atenționările sale în cadrul istoriei vechi-testamentale. Odinioară Israel a plecat din Egipt (Evrei 3.16) mergând prin pustiu ca să intre în țara promisă. Asemănător și cititorii epistolei către Evrei ca „mulți fii” erau în pustiu pe drumul spre țara cerească făgăduită (Evrei 2.10). Dar dacă ei ar aluneca, dacă s-ar împietri, așa cum au făcut atunci mulți izraeliți, atunci s-ar putea ei aștepta să scape de judecată? Mulți au fost în călătorie spre țara făgăduită, dar mulți dintre ei (nu numai că au alunecat – Evrei 2.1 – ci) s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu din cauza problemelor și nenorocirilor din pustiu. Judecata i-a omorât (compară cu 1 Corinteni 10.1-3). Ei niciodată nu au ajuns la țelul minunat („odihna” în țara făgăduită). Dacă evreii ar cădea de la Dumnezeu cel viu, nici lor nu le va merge mai bine! Ei trebuiau să vegheze ca să nu cadă în același păcat al vechiului popor Israel:

Împietrirea inimii (Evrei 3.8,13,15; 4.7): să-ți faci inima nesimțitoare, s-o închizi față de dragostea și atenționările lui Dumnezeu;

Răzvrătire (Evrei 3.8,15,16): să atribui lui Dumnezeu tot felul de lucruri absurde;

Ispitire, să pui la probă (Evrei 3.8,9): aceasta nu înseamnă că poporul a fost ispitit de diavolul, ci că poporul în necredință L-au pus pe Dumnezeu la probă (Exodul 17.7);

Rătăcire, necunoaștere (Evrei 3.10); poporul nu cunoștea cu adevărat pe Dumnezeu și căile Lui, căci altfel nu ar fi avut nerușinarea să-L tragă la răspundere pe Dumnezeu;

Neascultare, necredință (Evrei 3.18; 4.2,6,11): din lipsă de încredere în Dumnezeu au refuzat să împlinească poruncile Lui.

Pasajul se referă la trei evenimente din Vechiul Testament:

În Masa și Meriba poporul s-a îndoit că Dumnezeu era cu adevărat în mijlocul lor. Ei L-au ispitit, cerând apă (Evrei 3.8,9,16; Exodul 17.1-7; compară cu Numeri 20.13; Psalmul 95.8).

Când cea mai mare parte dintre cei doisprezece cercetași au făcut o relatare negativă despre țara făgăduită, poporul s-a ridicat împotriva lui Dumnezeu. De aceea Dumnezeu a jurat, că ei niciodată nu vor intra în țară. Trupurile lor ar trebui să cadă în pustiu. Numai copiii ar trebui să intre în țară (Evrei 3.10,11,17-19; 4.2,3,6; Numeri 14.21-23,29; Psalmul 95.10,11).

În timpul lui David (Psalmul 95 este scris de David, conform cu Evrei 4.7) acesta se referă la Împărăția Domnului. David cheamă poporul să se smerească înaintea Domnului și să-L recunoască. El se referă la comportarea gravă a lui Israel în pustiu. Dar totodată el arată clar, că există un „astăzi” al harului; Israel într-adevăr a murit atunci în cea mai mare parte, dar dacă el se supune „astăzi”, el va primi totuși binecuvântarea odihnei țării făgăduite sub domnia bogată în binecuvântare a Domnului. Aici este cuprinsă și o referire la Împărăția păcii

sub domnia adevăratului David, Mesia, Fiul lui Dumnezeu. Pentru aceia din poporul lui Dumnezeu, care I se supun, este loc în Împărăția păcii.

Expunerea de idei a scriitorului este acum ușor de urmărit:

Vechiul Testament atenționează deja că aceia care s-au răzvrătit atunci în pustiu împotriva lui Dumnezeu niciodată nu vor ajunge la țelul final („odihna”) (Evrei 3.7-11).

Astfel cititorii trebuiau să fie atenți, să nu cadă în același fel, căci astfel nu vor ajunge în odihnă. Ei trebuiau să se atenționeze reciproc atâta timp cât se mai auzea „astăzi” al lui David (Evrei 3.12,13).

Nu erau ei tovarăși ai lui Hristos? Atunci ei trebuiau să rămână consecvenți până la sfârșit, căci altfel ei vor muri pe drum, așa cum au murit izraeliții atunci (Evrei 3.14-19).

„Astăzi” al lui David era încă valabil: cu regret, „vestea bună” a fost atunci respinsă de mulți, dar dacă cititorii o primesc și rămân în ea, ei vor intra în odihna lui Dumnezeu, potrivit făgăduinței (Evrei 4.1,2).

Versetul 7: De aceea: expresia aceasta se referă în urmă la versetul 6b. Toată această intercalare de natură practică vrea să arate pe baza exemplelor din Vechiul Testament cât de important este să păstrăm cu tărie „îndrăzneala și lauda speranței”. Pe o altă cale cititorii niciodată nu vor obține gloria. Expresia „de aceea” anticipează probabil și „luați seama” din versetul 12 (vezi adnotarea 3), în timp ce citatul din versetele 7-11 constituie o intercalare (într-o intercalare).

După cum zice Duhul Sfânt: În Evrei 4.7 se spune că Dumnezeu a spus aceste cuvinte „în David”; cuvintele erau (evident, căci în Psalmul 95 nu citim nimic în Bibliile noastre că David ar fi scris acest Psalm; este însă confirmat de LXX) de la împăratul David. Dar ele au fost inspirate prin Duhul Sfânt. De aceea în cazul acestui apel al lui David este vorba de un apel al lui Dumnezeu. Vezi și Evrei 9.8; 10.15 și Faptele apostolilor 1.16; 4.25; 28.25.

Versetele 7b-11: la studiul Evrei 2.6 ne-am referit la faptul că aici avem a face cu o grupă de Psalmi (Psalmul 92-100), care vorbesc despre introducerea Celui întâi-născut în lumea aceasta și manifestarea domniei lui Mesia/Iahve în Împărăția păcii care va veni. În acest context este important să se știe că Psalmul 92 este primul Psalm al acestei grupe, o cântare pentru ziua de sabat. Odihna de sabat este o imagine a Împărăției păcii. De aceea și Evrei 4.9 vorbește despre odihna de sabat, care este păstrată pentru poporul lui Dumnezeu. „Odihna” o găsim și în Psalmul 94.12,13 („Ferice de omul ... ca să-l pui la adăpost de zilele rele”) și în Psalmul 96.10. Și în mijlocul celor doi psalmi găsim pasajul din Psalmul 95, unde se face referire la trecut („Astfel că am jurat în mânia Mea: «Nu vor intra în odihna Mea!»”, versetul 11) și la „astăzi” (versetul 7). În „astăzi” se mai oferă o șansă pentru a intra în odihnă.

Versetul 8: Epistola către Evrei folosește ca de obicei textul LXX, care traduce aici în greacă numele proprii Meriba și Masa (vezi Psalmul 95.8): „răzvrătire” pentru Meriba (înseamnă „ceartă”, „vrajbă”, „nemulțumire”, revoltă”) și „ispită” pentru Masa (înseamnă „încercare”, „ispită”).

Versetul 9: M-au ispitit: aceasta este încercare pentru a vedea cât de departe se poate merge; o punere la probă să se vadă dacă Dumnezeu este în mijloc (Exodul 17.7); dacă El poate binecuvânta; cât durează până vine judecata Lui; a sonda, dacă chiar va veni pedeapsa. Dumnezeu spune aici: „... deși văzuseră lucrările Mele patruzeci de ani.” Aceasta vrea să spună că ei ar fi putut ști pe parcursul celor patruzeci de ani că Dumnezeu poate pe de o parte să binecuvânteze și pe de altă parte știe și să pedepsească. Însă Exodul 17 a avut loc la începutul călătoriei prin pustiu, așa că aici se face referire la Numeri 20.1-3, unde de asemenea este amintită Meriba. Această întâmplare a avut loc aproape la sfârșitul călătoriei; compară cu Deuteronomul 6.16; 9.22; 33.8.

Versetele 10,11: Cu toate că citatul dă impresia că ar fi vorba despre aceeași întâmplare, aici trebuie însă să ne gândim la Numeri 14.21-23, unde Dumnezeu a rostit sentința că niciunul din izraeliții maturi nu va intra în țara făgăduită. Rătăcirile lor a luat naștere în inimile lor păcătoase și i-a condus la fapte rele. „Căile” lui Dumnezeu (atât în binecuvântare cât și în judecată, compară cu versetul 9) ei nu le-au „cunoscut” (înțeles). De aceea ei nu au voie să intre în „odihna lui Dumnezeu”. Expresia nu se întâlnește sub această formă în cartea Numeri, dar se întâlnește în Deuteronomul 12.9-11: „Pentru că n-ați ajuns încă la odihnă și la moștenirea pe care ți-o dă Domnul Dumnezeuul tău ... în țara pe care Domnul Dumnezeuul vostru vă face s-o moșteniți și când vă va da odihnă din partea tuturor vrăjmașilor voștri de jur-împrejur și veți locui în liniște, atunci va fi un loc pe care-l va alege Domnul Dumnezeuul vostru, ca să facă să locuiască Numele Său acolo; acolo să aduceți tot ce vă poruncesc; arderile voastre de tot și jertfele voastre ...” și așa mai departe. Învățăm aici că (a) „odihna lui Dumnezeu” în țara făgăduită este la sfârșitul călătoriei prin pustiu, și (b) că „odihna” include pace și siguranță cu privire la vrăjmași și că (c) „odihna” este înainte de toate o odihnă pentru Dumnezeu, când El va ocupa locul în mijlocul poporului Său în țara făgăduită, unde El lasă să locuiască Numele Său. De aceea Iosua a condus într-adevăr poporul în țară, dar nu în odihna deplină (compară cu Evrei 4.8), căci această odihnă a venit abia atunci când Ierusalimul a fost ales ca locuință a lui Dumnezeu. Acolo a fost dus (sub David) chivotul legământului și mai târziu (sub Solomon) a fost construit Templul. Abia după aceea (și aceasta de fapt încă numai în modele) a venit „odihna lui Dumnezeu”. Abia după aceea David poate rosti Psalmul 95 și da poporului garanția că va intra totuși în odihnă, dacă se va supune. Când David a adus atunci chivotul în Sion, se spune că chivotul a avut un loc de odihnă (1 Cronici 6.31). „Odihna lui Dumnezeu” devine și mai clară când Solomon a construit Templul în Sion și a exclamat: „Și acum, ridică-Te, Doamne Dumnezeule, vino la locul Tău de odihnă, Tu și chivotul puterii Tale” (2 Cronici 6.41). Aceste cuvinte le regăsim în Psalmul 132.8-10, unde Domnul Însuși răspunde: „Pentru că Domnul a ales Sionul, l-a dorit ca locuință a Lui; și a zis: «Acesta este odihna Mea pentru totdeauna, aici voi locui, pentru că l-am dorit»” (Psalmul 132.13,14). Aceasta are importanță mare, deoarece domnia lui David și a lui Solomon sunt o imagine minunată a Împărăției păcii a lui Mesia, Fiul mare al lui David. Abia în Împărăția păcii se va

putea vorbi de odihnă (compară cu Isaia 11.10; 32.18). Nu Solomon, ci Hristos este cu adevărat „Omul odihnei” (1 Cronici 22.9). De aceea cuvântul din Psalmul 95 nu și-a pierdut din putere atunci când a fost scrisă epistola către Evrei. Și cititorii ei erau în călătorie prin pustiu spre „țara făgăduită”, cerul. Acolo ei vor intra în odihna deplină a lui Dumnezeu. Această odihnă este întemeiată pe Hristos, adevăratul Fiu al lui David. Când Acesta ca Împărat peste Sion Își va începe domnia peste întreg pământul, atunci Dumnezeu va putea cu adevărat să Se odihnească în creația Lui; aceasta este odihna zilei a șaptea, odihna de sabat. Vom reveni la aceasta în Evrei 4.3-10.

Versetul 12: Citatul este aplicat acum la cititori. Ei sunt apelați din nou ca „frați” (vezi Evrei 2.11,12,17; 3.1). Aceasta înseamnă pe de o parte că ei sunt văzuți de scriitor ca adevărați credincioși. Dar pe de altă parte aceasta nu diminuează cu nimic responsabilitatea lor. El li se adresează conform mărturisirii lor (compară cu Evrei 3.1). Însă ei trebuie să transpună în practică această mărturisire a lor. Aceasta înseamnă să nu se depărteze de Dumnezeul cel viu. Dacă totuși aceasta are loc, atunci cauza unei astfel de fapte este în inimă (compară cu versetul 10). Dintr-o inimă rea, necredincioasă (deci o inimă care nu se încrede în Dumnezeu, așa cum S-a încrezut Hristos, atunci când El era pe pământ; Evrei 2.13a) poate rezulta decăderea de la Dumnezeu. „Decădere” înseamnă să te ridici împotriva lui Dumnezeu și să-I întorci spatele, dacă împotrivorii devin așa de puternici că nu te mai poți împotrivi lor și faci pe Dumnezeu răspunzător pentru aceasta. „Necredință” înseamnă să nu te încrezi că toate împrejurările sunt în mâna lui Dumnezeu, că El nu ne încercă peste puterile noastre (1 Corinteni 10.13) și că în cele din urmă El ne va trece în siguranță prin toate încercările. Nu este Dumnezeu Dumnezeul cel viu, în contrast cu idolii morți?

Versetul 13: Scriitorul nu presupune că toți sunt pe o cale periculoasă: „cineva dintre voi” (versetul 12). Dar pericolul poate infecta pe toți. De aceea trebuie ca nu numai fiecare în parte să se încreadă în Dumnezeu, ci ei trebuie și să se îndemne reciproc (compară cu Evrei 10.24), atâta timp cât „astăzi” continuă să fie răbdarea și harul lui Dumnezeu. Vine o zi după acest „astăzi” când răbdarea lui Dumnezeu se va sfârși și El va aduce judecata peste cei răzvrățiți. Aceasta poate avea loc pentru cineva deja înainte de ziua judecății, dacă el este așa de împietrit, adică îndărătnic, orbit, că el nu mai poate vedea drumul cel corect. Păcatul necredinței este înșelător: el nu oferă nici o cale de ieșire și întunecă privirea spre Dumnezeu. Prin aceasta te adâncești tot mai mult în necredință. De aceea trebuie să ne îndemnăm unii pe alții, ca să nu aibă loc acestea și pentru ca privirea să fie îndreptată din nou plină de încredere spre Dumnezeu. „Astăzi” este rostit pentru fiecare (compară cu Evrei 4.2), care vrea să audă. Împietrirea te face orb și surd (compară cu Isaia 6.10).

Versetul 14: Aici găsim din nou expresia frumoasă „tovarăși ai lui Hristos” (vezi Evrei 1.9). Aceștia sunt aceia care au parte în Hristos. Cine are parte în El, acela are parte la poziția pe care El o ocupă acum în glorie – cel puțin principial. Căci noi nu suntem încă în glorie, ci abia pe drumul într-acolo. Aceasta înseamnă, în ceea ce privește responsabilitatea noastră, că noi trebuie să perseverăm până la sfârșit. Cititorii au început având încredere (sau stabilitate; vezi Evrei 1.3; 11.1). Acum ei trebuiau să țină cu tărie până la sfârșit. În loc de „încredere” se poate citi și „siguranță” (vezi adnotarea la Evrei 11.1): din cauza lipsei de încredere a

credinței cititorii erau în pericol să se îndoiască de mântuirea lor și să cadă din siguranța credinței.

Versetul 15: Nucleul citatului din Psalmul 95 este redat încă o dată, pentru a face să pătrundă la cititori tăria îndemnelui: ascultați de glasul lui Dumnezeu, apucați pe acest „astăzi” al harului și nu vă împietriți inimile așa cum a avut loc atunci în „răzvrătire”, adică la Meriba (vezi versetul 8). Acum urmează un pasaj (versetele 16-19), pe care l-am putea numi o intercalare într-o intercalare.

Versetele 16-19: Pasajul acesta este un fel de comentariu la citatul din Psalmul 95. El este sub forma că se pun trei întrebări, la care se răspunde cu trei întrebări retorice:

Cine s-a răzvrătit atunci împotriva lui Dumnezeu?

Era poporul întreg, pe care Moise l-a scos din Egipt! Ce atenționare! Un popor întreg năpădit de păcatul necredinței.

Pe cine S-a mâniat Dumnezeu timp de patruzeci de ani?

Pe toți aceia (pe toți cei maturi ai poporului) care au ajuns sub judecata Lui și nu au intrat în țară! Deci fiți atenți, ca să nu atrageți mânia lui Dumnezeu asupra voastră, căci atunci nu veți intra în odihna lui Dumnezeu.

Cui a jurat Dumnezeu că nu vor intra în odihnă?

Celor neascultători, care mai întâi s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu și apoi în neascultare au încercat să intre în țară (compară cu Deuteronomul 1.22-26).

Versetul 19: Concluzia: Esențialul decăderii și cauza neintrării era necredința izraeliților: lipsa totală de încredere că Dumnezeu ar fi în stare să-i ducă în siguranță în odihna țării făgăduite.

Evrei 4.1: Deci, să ne temem: Aceasta este prima dată când găsim această chemare în epistola către Evrei, la care scriitorul se include și pe sine însuși („să ne...”). Acest apel îl mai avem de trei ori în capitolul acesta (versetele 11,14,16). Următoarele două apeluri au același conținut ca și acesta de aici. Aici suntem îndemnați pentru a doua oară, după Evrei 3.12, să tragem învățături din călătoria prin pustiu a poporului. Izraeliții maturi nu au avut voie să intre în odihnă; însă aceasta nu înseamnă că din cauza aceasta odihna lui Dumnezeu rămâne închisă pentru totdeauna pentru poporul lui Dumnezeu. Se poate spune că deja în timpul lui Iosua copiii deveniți maturi au avut voie să intre în țară; însă aceasta nu era încă „odihna” (vezi comentariul la versetul 8). Nu, abia în timpul lui David vedem ceva din odihna lui Dumnezeu în țară. De la Davis auzim făgăduința pentru a intra în odihna Lui. Domnul (Iahve) locuiește acum în Sion, chivotul și-a găsit locul lui de odihnă. Fiecare care acum se smerește înaintea Domnului, poate avea parte de odihna Lui. Făgăduința este încă valabilă, căci și în timpul lui David odihna era numai o imagine a odihnei adevărate. Rămâne încă permanent o făgăduință „păstrată” (compară cu versetul 9). Pentru siguranță vreau să expun înțelesurile diferite ale „odihnei” (sau ale păcii), cu care credinciosul are a face:

Odihna (de la *anapauo*) pentru conștiință. Aceasta se obține dacă ai iertarea păcatelor (Matei 11.28; compară cu Romani 5.1). Odihna aceasta o posedau deja cititorii, și nu mai puteau s-o piardă;

Odihna (de la *anapausis*) pentru suflet. Aceasta se are, dacă ești credincios și urmezi cu credințioșie pe Domnul Isus și te încrezi în El (Matei 11.29; compară cu Coloseni 3.15); și această odihnă o posedau cititorii credincioși. Prin necredință ei puteau pierde (pentru un timp) această odihnă;

Odihna lui Dumnezeu (*katapausis*; cuvântul se mai întâlnește numai în Faptele apostolilor 7.49 într-un context asemănător): aceasta nu se referă la odihna noastră, ci la o odihnă în care vom intra la sfârșitul pelerinajului nostru.

„Să ne temem”, nu înseamnă că noi trebuie să ne temem de Dumnezeu, ci de noi înșine (compară cu Filipeni 2.12). Noi trebuie să ne temem de slăbiciunile noastre, de inima noastră păcătoasă, ca să nu ne lăsăm duși de înșelăciunea păcatului (Evrei 3.13) și să „rămânem înapoi” în pustiu.

Evrei 4.2: vestea bună: Fiul lui Dumnezeu (Evrei 1.1), Domnul (Evrei 2.3) a vestit cititorilor o veste bună (Evanghelia). El ne vestește o veste bună despre gloria și odihna care ne așteaptă la sfârșitul unui pelerinaj greu. Cu care persoane din Vechiul Testament se poate face o paralelă în privința aceasta? Trebuie să fie Moise; el este aici o imagine a lui Hristos ca marele Apostol al lui Dumnezeu, Vestitorul Evangheliei lui Dumnezeu. Moise a adus „cuvântul vestirii”, adică Cuvântul care este predicat. Întregul pasaj biblic începând cu Leviticul 1 și până la Numeri 10 este de fapt o predică puternică, prin care Domnul (Iahve) a adus Cuvântul prin apostolul Său (Moise). Cuvântul acesta are importanță nu numai pentru călătoria prin pustiu, ci înainte de toate și pentru țară. Ceea ce a lucrat Cuvântul vedem în Numeri capitolele 11-14, când poporul a părăsit Sinai în direcția Canaan. Vestea bună despre odihna și gloria țării „nu le-a folosit la nimic”, (izraeliților, care au auzit cuvintele). Și de ce nu? Din manuscrisele biblice – în funcție de versiune – se deduc două motive:

„... pentru că ei nu au fost legați cu aceia care au auzit mesajul în credință” (aceasta este varianta cea mai probabilă de interpretare). Din fericire au fost și din aceia care au ascultat cu credință mesajul și s-au încrezut în Dumnezeu, că El este în stare să-i ducă în țară; în afara de Moise erau bărbați ca Aaron, Iosua și Caleb. Dar restul izraeliților maturi nu erau „legați” cu ei în mod spiritual, căci ei nu aveau încrederea credinței în Dumnezeu. Ei au rămas în afara cercului credincioșilor și de aceea în cele din urmă ei au rămas și în afara „țării făgăduite”.

„... deoarece la aceia, care au auzit-o, nu era amestecată cu credință” (probabil această interpretarea a luat naștere printr-o corectură la interpretarea numită mai înainte, care nu a fost înțeleasă): în cadrul acestei interpretări, mesajul lui Iosua și Caleb poate fi unit cu al lui Moise: ei au dat împreună o relatare bună despre țară. Prin „cei care au auzit” este vorba de poporul întreg. Vestea bună nu era amestecată cu credință la popor. El a respins în necredință

vestea bună și a ajuns în rebeliune față de Dumnezeu. În felul acesta în necredința lor n-au putut intra în odihnă (Evrei 3.19).

2 Credincioșii intră în adevărata odihnă (Evrei 4.3-10)

3. Pentru că noi, cei care am crezut, intrăm în odihnă, după cum a spus: „Așa am jurat în mânia Mea: «Nu vor intra în odihna Mea!»“^a, deși lucrările erau împlinite de la întemeierea lumii. **4.** Pentru că a spus undeva, despre a șaptea zi, astfel: „Și Dumnezeu S-a odihnit în ziua a șaptea de toate lucrările Sale“^b. **5.** Și din nou în acest loc: „Nu vor intra în odihna Mea!“^c **6.** Deci, fiindcă rămâne ca unii să intre în ea și cei cărora li s-a adus întâi vestea bună n-au intrat din cauza neascultării,^d **7.** El hotărăște din nou o anumită zi, „Astăzi“, spunând în David după atâta timp, după cum s-a spus mai înainte: „Astăzi, dacă veți auzi glasul Lui, nu vă împietriți inimile!“ **8.** Pentru că, dacă Iosua le-ar fi dat odihna, n-ar fi vorbit după aceea despre o altă zi.^e **9.** Rămâne deci o odihnă de sabat pentru poporul lui Dumnezeu. **10.** Pentru că cine a intrat în odihna Lui, acela s-a și odihnit de lucrările lui, ca Dumnezeu de ale Sale.^f

Remarci

^a Evrei 3.11; 4.5; Psalmul 95.11

^b Geneza 2.2

^c Evrei 3.11; 4.1; Psalmul 95.11

^d Evrei 3.7,8; Psalmul 95.7,8

^e Deuteronomul 31.7; Iosua 22.4

^f Evrei 4.4; Geneza 2.2

Comentariu

Acum auzim mai mult despre „odihna lui Dumnezeu”. Punctul de plecare aici este prima menționare a odihnei lui Dumnezeu în Biblie în legătură cu ziua a șaptea a creației (Evrei 4.4). Dumnezeu a avut de la început o odihnă; o odihnă care a urmat după lucrările Sale și care era întemeiată pe lucrările Sale.

De această odihnă ar trebui să aibă parte omul. După ce căderea în păcat a deranjat odihna celei de-a șaptea zi a creației, Dumnezeu a vrut să întemeieze din nou odihna. Ca să aducă din nou odihna pe pământ erau necesare din nou „lucrări ale lui Dumnezeu”, așa cum Dumnezeu le-a făcut succesiv în epocile care au urmat, până când în cele din urmă va începe pe pământul acesta odihna de sabat (versetul 9). Această odihnă va fi bazată pe lucrarea Domnului Isus, pe care El a făcut-o pe pământ la „sfârșitul veacurilor” (Evrei 9.26). Însă abia în Împărăția păcii viitoare odihna va fi instaurată efectiv pe pământ. Dumnezeu nu se poate odihni atâta timp cât păcatul domnește în lumea aceasta. Dumnezeu este lumină și dragoste. Lumina nu se poate odihni atâta timp cât este păcat, și dragostea nu se poate odihni atâta timp cât este încă durere. Atâta timp cât diavolul este căpetenia lumii acesteia, aceasta înseamnă domnia păcatului.

Aceasta înseamnă și durere, ispită și apăsare a credincioșilor. Abia după ce satan va fi legat, vrăjmașii vor fi judecați și credincioșii vor fi eliberați va începe odihna Împărăției păcii. Credincioșii care vor trebui să treacă prin necazul cel mare vor avea parte și de odihna pe pământ (compară cu Apocalipsa 7.9-17). Însă credincioșii care vor fi răpiți înainte de necazul cel mare (precum și cititorii epistolei către Evrei) vor avea parte de odihna cerească a Împărăției păcii. Deci aici se vorbește despre următoarele aspecte ale odihnei:

Odihna celei de-a șaptea zi a creației: Dumnezeu S-a odihnit de lucrările Lui. El a creat totul foarte bine și lumea era fără păcat și fără durere (versetele 4 și 10).

Țara făgăduită era o imagine a odihnei; Dumnezeu a eliberat poporul Său din Egipt și l-a condus prin pustiu la odihnă:

- Mulți nu au ajuns la odihnă, deoarece ei s-au răzvrătit în timpul călătoriei (versetele 3 și 5),
- Chiar și aceia care au ajuns în țară sub conducerea lui Iosua nu au ajuns efectiv la odihnă (versetul 8).

Chiar și în țară a rămas păstrată o odihnă. Aceasta este odihna despre care a vorbit David în Psalmul 95. Această odihnă este legată cu împărăția davidiană, cu domnia Domnului (Iahve), cu chivotul legământului și cu Templul în Sion (Evrei 4.7,8); dar și această odihnă este numai o imagine a domniei adevăratului Fiu al lui David; deci rămâne încă păstrată o odihnă pentru poporul lui Dumnezeu: odihna cerească a „cele de-a șaptea zi”: Împărăția păcii de o mie de ani; atunci atât Dumnezeu cât și credincioșii vor fi ajunși la odihnă de lucrările lor.

Expunerea de idei este astfel:

- Dumnezeu posedă de la început o odihnă; aceasta a făgăduit-o alor Săi.
- Izraeliții de atunci nu au intrat în odihnă din cauza necredinței lor.
- Chiar și Iosua nu a dus poporul în odihna adevărată.
- Dumnezeu stabilește sub David o nouă zi, în care credincioșii vor intra în odihnă.
- Aceasta este odihna în care noi vom intra în curând, dacă așteptăm până la sfârșit.

Versetul 3: după cum: Cele trei părți ale versetului acesta nu sunt greu de înțeles. Dar cuvintele de legătură („după cum” și „deși”) nu sunt imediat clare. Prima parte a versetului rezumă trecutul: Ca și Iosua și Caleb (compară cu versetul 2) și noi, cei care am crezut, intrăm în odihna lui Dumnezeu. „După cum” înseamnă „în concordanță cu faptul” că Dumnezeu a spus celor care n-au crezut că ei nu vor intra în odihnă. Răbdarea este condiția pentru a intra în odihnă.

Deși: Și ultima parte a frazei este în sine de înțeles. Lucrarea creației a lui Dumnezeu a fost terminată deja la început, la întemeierea lumii (Geneza 1), după aceea Dumnezeu S-a odihnit de lucrările Sale (compară cu Evrei 4.4). Deci odihna nu este ceva nou, care trebuie să vină. Dumnezeu a posedat o odihnă de la început. „Deși” înseamnă de aceea: noi vom intra abia

mai târziu în odihnă, însă aceasta nu înseamnă că această odihnă nu există deja de la întemeierea lumii.

Versetul 4: Un citat din Geneza 2.2 subliniază acest gând. Aici ia naștere ușor o întrebare, la care nu se răspunde aici, dar care este conținută în tăcere în expuneri. Dacă a existat deja odată o odihnă a lui Dumnezeu, unde este atunci această odihnă? De ce astăzi nu este odihnă pe pământ? Răspunsul așteptat aici este: Deoarece păcatul a intervenit. Odihna trebuie să se realizeze prin lucrări noi ale lui Dumnezeu (în Hristos). Păcatul trebuie îndepărtat din cosmosul acesta. De aceea odihna celei de-a șaptea zi a creației este o imagine a odihnei Împărăției păcii. Însă această ultimă odihnă este o odihnă mai mare. În curând Dumnezeu Se va odihni nu numai de lucrările Sale, ci și în lucrările Sale. În prima creație a fost văzută maiestatea lui Dumnezeu, în creația curățită – nu spun noua creație, a doua creație, căci aceasta vine abia după Împărăția păcii – se va vedea în mod deosebit dragostea lui Dumnezeu. Atunci Dumnezeu „Se va odihni în dragostea Lui” (Țefania 3.17).

Versetul 5: Argumentul în versetul 3 era: (a) noi intrăm prin credință în odihnă, (b) ceilalți nu au intrat din cauza necredinței lor; (c) însă Dumnezeu avea o odihnă de la început. Punctul (c) este explicat în versetul 4, punctul (b) aici în versetul 5 și punctul (a) în versetele 6-11. Explicația la punctul (b) conține din nou un citat din cunoscutul Psalm 95, care este numit și în versetul 3: „Nu vor intra în odihna Mea!”

Versetul 6: se revine la constatarea din versetele 1 și 3: pentru cei care cred rămâne valabil că ei vor intra în odihnă. Aceia cărora în timpul călătoriei prin pustiu li s-a vestit vestea bună despre odihna din țara făgăduită, n-au crezut pe Dumnezeu și nu au fost ascultători de porunca Lui. Pe de o parte făgăduința odihnei nu a fost anulată și pe de altă parte chiar și odihna țării din trecut nu era împlinirea deplină a făgăduinței lui Dumnezeu.

Versetul 7: De aceea acum este hotărâtă din nou o nouă zi. În timpul lui David această zi era „astăzi”, o zi a harului. Ziua aceasta este o ocazie nouă pentru a primi împlinirea făgăduinței lui Dumnezeu. Dumnezeu hotărăște această zi pe de o parte pentru că făgăduința Lui nu a expirat și El oferă încă ocazia pentru a asculta și a intra în odihna Lui și pe de altă parte pentru ca de data aceasta să anunțe adevărata odihnă, despre care țara făgăduită era numai o imagine. Și în versetul acesta este un lucru de la sine înțeles nerostit. S-ar putea de exemplu pune întrebarea: Dacă deja în timpul lui David a fost rostit acel „astăzi”, de ce nu a fost acesta împlinit atunci, cu mult timp înainte de întocmirea epistolei către Evrei? Răspunsul este: în timpul lui David s-a ajuns în sfârșit la odihna despre care a vorbit deja Moise în pustiu (așa cum am văzut). Dar odihna domniei lui David și a lui Solomon era numai o imagine despre odihna din timpul domniei lui Mesia, care este încă de viitor; vezi versetul 8. Și aici devine clar că Hristos este mai mare decât David.

Versetul 8: Evrei 3 a început prin a arăta că Hristos este mai mare decât Moise. Ultimul verset a arătat clar că Hristos este mai mare decât David. Versetul acesta arată că Hristos este mai mare și decât Iosua. Căci dacă Iosua ar fi introdus poporul în odihnă, atunci nu s-ar mai fi vorbit după aceea de o altă zi (în care se va oferi odihna). Ceea ce era cel mai bun și ce era cel

mai frumos, pe care poporul le-a savurat în țară, nu se compară cu adevărata odihnă, care trebuie să vină. Nu Iosua, ci Isus (în greacă același cuvânt!) conduce poporul în adevărata odihnă. Moise nu a condus poporul în odihnă, pentru că el a murit înainte ca poporul să ajungă în țară. Iosua nu a condus poporul în odihnă, căci el a murit (într-adevăr în țară) înainte ca Iahve (Domnul) să-și fi găsit locul de odihnă în țară. Și în cele din urmă: David nu a condus poporul în odihnă, pentru că, pe când părea să fi ajuns la odihnă în timpul lui David și al lui Solomon, aceasta era numai o umbră anticipată slabă a adevăratei odihne.

Versetul 9: Deci după Moise, Iosua și David adevărata odihnă de sabbat rămâne o chestiune de viitor pentru poporul lui Dumnezeu. Această odihnă, așa cum am spus, este odihna lui Dumnezeu. Această odihnă este păstrată în cer pentru noi. Însă intrarea în odihnă nu înseamnă același lucru cu intrarea în cer.

Este vorba de cerul care se întinde peste un pământ curățit, care a fost supus picioarelor Fiului Omului (Evrei 2.5-7), ale Fiului lui David (Evrei 4.7). Sabbatul nu este (așa cum gândesc unii) o imagine a stării veșnice, a cerului nou și a pământului nou, ci a Împărăției păcii de o mie de ani. Evrei 1 și 2 s-au referit deja la aceasta; expresii de forma „veacul viitor” și „lumea viitoare locuită” și „o Împărăție care nu se poate clătina” (Evrei 12.28) se referă la aceasta. Și cântarea zilei de sabbat (Psalmul 92.1), pe care l-am amintit deja de două ori (la Evrei 1.6 și Evrei 3.7-11) se referă la aceasta. Deci odihna de sabbat este pacea Împărăției păcii a Fiului Omului; despre El citim categoric că El, Fiul Omului, este Domnul Sabbatului (Luca 6.5). Acela care este pus peste lumea locuită viitoare va fi atunci Domnul marelui sabbat, pe care Dumnezeu îl va lăsa să înceapă peste lumea aceasta la sfârșitul căilor Sale cu pământul acesta. Este remarcabil că a patra carte a Psalmilor (Psalmii 90-106), care vorbește în mod deosebit despre revenirea lui Hristos și instaurarea Împărăției, începe cu rugăciunea lui Moise, omul lui Dumnezeu (Psalmul 90.1). El nu a avut voie să introducă poporul în odihnă (și nici urmașul lui, Iosua). Moise vorbește indirect despre aceasta în psalmii lui. Poți ajunge la vârsta de 70 sau 80 de ani, în cele din urmă toți cei maturi vor pieri în pustiu. Însă totodată Moise se referă la odihna viitoare, chiar dacă până atunci vor trece mii de ani (Psalmul 90.4; compară aplicarea în 2 Petru 3.8!). Astfel el se putea ruga: „Întoarce-Te, Doamne! Până când? ... Ai milă de slujitorii Tăi. ... Să se arate robilor Tăi lucrarea Ta și măreția Ta fiilor Tăi” (Psalmul 90.13,16; compară cu Evrei 2.10). După aceea urmează Psalmul 91, care vorbește despre Mesia. În el este cuprinsă cheia pentru începerea odihnei (Psalmul 90 se referă la Israel în pustiu și Psalmul 91 la Hristos în pustiu). Apoi urmează ca de la sine cântarea zilei de sabbat (Psalmul 92). Această temă generală este dezbătută în Psalmii care urmează.

Versetul 10: Este important ca odihna de sabbat a poporului lui Dumnezeu să nu fie confundată cu odihna conștiinței și a sufletului. Aici este vorba de odihna viitoare a lui Dumnezeu, legată cu veacul viitor și lumea locuită viitoare. Deoarece în mod obișnuit comentatorii nu o privesc așa, ei au probleme deosebite în versetul 10. Căci, ce înseamnă că credincioșii „au ajuns să se odihnească de lucrările lor”? Dacă credinciosul ar fi ajuns la odihna aceasta începând de la convertirea lui, atunci aici aceasta ar însemna că el a ajuns să se odihnească de lucrările lui rele; și chiar așa se afirmă (de exemplu Grosheide). Însă această presupunere este desigur imposibil să fie corectă pe baza faptului că lucrările credincioșilor sunt văzute paralel cu

lucrările lui Dumnezeu! După șase zile de creație (și acestea erau foarte bune!) Dumnezeu S-a odihnit în ziua a șaptea. După căderea în păcat Dumnezeu a lucrat din nou și anume în Hristos și prin Hristos; și astfel va începe o odihnă nouă pentru Dumnezeu. Lucrarea lui Dumnezeu ar fi, conform acestei păreri, comparată cu lucrările rele ale păcătoșilor! Nu, odihna lui Dumnezeu în creație este viitoare; Dumnezeu lucrează în acest sens, și de asemenea și noi lucrăm. Dumnezeu lucrează pentru ca sfințenia și dragostea Lui să se poată odihni odată pe pământul acesta. Dar și noi lucrăm – în ceea ce privește responsabilitatea noastră – spre această odihnă. Și curând, când această odihnă în creație începe pentru Dumnezeu, și noi ne vom odihni de o viață de credință a lucrărilor bune, care au fost făcute în Domnul, și vom intra în odihna care va începe atunci. Caracterul de viitor al odihnei nu este contrazis în mod necesar prin folosirea verbelor la timpul trecut. Deoarece după părerea mea este prezentat un context general este mai bine să se folosească forma de timp prezent: „Cine intră în odihna Lui, ajunge el însuși la odihnă ...” (aorist gnomic; acesta se întâlnește de mai multe ori în Noul Testament; vezi Grammatik Blass/Debrunner paragraf 333). Așa a fost deja în imaginea cu Adam și Eva, care au avut parte cu Dumnezeu de odihna celei de-a șaptea zi, și la fel cu David și Solomon. Și credincioșii de astăzi vor avea parte în curând cu Dumnezeu de această odihnă. Contextul general constă în: Dumnezeu Însuși nu ajunge la „odihna Sa” mai devreme decât noi. În momentul când începe odihna, Dumnezeu a ajuns să Se odihnească de lucrările Lui. Atunci se va fi terminat cu orice luptă, cu toate ispitele și toate încercările, dar și cu toate „lucrările bune” ale credincioșilor aici pe pământ.

3. Puterea Cuvântului lui Dumnezeu în a aprecia (Evrei 4.11-13)

11. Să ne străduim deci să intrăm în odihna aceea, pentru ca nimeni să nu cadă după același exemplu de neascultare. **12.** Deoarece Cuvântul lui Dumnezeu este viu ^a și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie ^b cu două tăișuri și pătrunzând până la despărțirea sufletului și a duhului, a încheieturilor și a măduvei, și în stare să judece gândurile și intențiile inimii. ^c **13.** Și nici o faptură nu este ascunsă înaintea Lui, ci toate sunt goale și descoperite înaintea ochilor Aceluia cu care avem a face.

Remarci

^a. 1 Petru 1.23

^b. Isaia 49.2; Efeseni 6.17; Apocalipsa 19.15

^c. Ioan 12.48

Comentariu

Ajungem la sfârșitul acestui pasaj de atenționări, care se termină cu o exclamare pozitivă. După atenționările negative „luați seama ...” (Evrei 3.12) și „îndemnați-vă unii pe alții ...” (Evrei 3.13) urmează acum partea pozitivă: „să ne străduim”. Este al doilea „să ne ...” în Evrei 4. Primul era în sens negativ (versetul 1), următoarele trei sunt în sens pozitiv:

„să ne străduim deci să intrăm în odihna aceea” (versetul 11),

„să ținem cu tărie mărturisirea noastră” (versetul 14),
„să ne apropiem ... de tronul harului” (versetul 16).

Anticipăm deja pasajul următor (Evrei 4.14-5.10). Dar trecerea la pasajul următor este foarte cursivă. O astfel de trecere am văzut deja de la Evrei 2.1-4 la Evrei 2.5-7. Este clar că începând cu Evrei 4.14 urmează în principal un pasaj doctrinar, care tratează funcția de Mare Preot a lui Hristos amintită deja în Evrei 2.17. Dar totodată este o legătură strânsă între Evrei 4.11-13 și Evrei 4.14-16. Pentru călătoria noastră prin pustiu avem nevoie atât de Cuvântul lui Dumnezeu cât și de funcția de Mare Preot a lui Hristos (compară cu Evrei 3.11):

Cuvântul lui Dumnezeu (rostit prin Apostolul Său) conduce gândurile și chibzuința noastră; Marele Preot ne ajută în ispitele care ne înconjoară.

Nu trebuie să se confunde următoarele:

Din cauza gândurilor și problemelor care ne înconjoară avem nevoie de ajutorul Marelui Preot, că să rămânem statornici, pentru ispitele din noi să nu ne așteptăm la compasiune din partea Marelui Preot. În acest caz avem nevoie de puterea verificatoare a Cuvântului lui Dumnezeu, ca să fim descoperiți înaintea lui Dumnezeu.

Întrearea noastră în odihna de sabbat este descrisă în felul următor:

Pe de o parte ea este o chestiune de compasiune, de îndurare, de har și ajutor din partea Marelui Preot; pe de altă parte este o chestiune a responsabilității noastre: „să ne străduim”, ca să nu cădem în același exemplu de neascultare – ca izraeliții în timpul călătoriei prin pustiu – (versetul 11). Cuvântul lui Dumnezeu ne ajută în această privință, căci El ne arată drumul în inima noastră înșelătoare. Probabil putem gândi că suntem destul de ascultători și de plini de râvnă, dar Cuvântul lui Dumnezeu descoperă adevăratul nostru fel de gândire și intențiile noastre. Cuvântul lui Dumnezeu:

- este viu,
- este lucrător
- este mai ascuțit decât o sabie cu două tășuri, pătrunde până la despărțirea sufletului și duhului,
- pătrunde până la despărțirea atât a încheieturilor cât și a măduvei,
- judecă gândurile și caracterul inimii,
- dă pe față toate lucrurile înaintea lui Dumnezeu.

Versetul 11: Aici avem un imbold pentru a fi sârguincioși. Se face referire la exemplul negativ al neascultării izraeliților în pustiu. Încurajarea este pentru fiecare („noi”), și pentru scriitor, pentru ca nimeni să nu cadă (aceasta înseamnă, să se piardă, să moară). Scriitorul nu presupune că pericolul căderii amenință deja pe toți cititorii. Dar chiar dacă „cineva” cade, este deja unul prea mult. De aceea „noi” toți trebuie să veghem și să ne îndemnăm unii pe alții (Evrei 3.13) și să mergem pe drum cu râvnă având privirea îndreptată spre odihna lui

Dumnezeu. Și versetul acesta arată că nu s-a ajuns încă la odihnă. Credinciosul este pe drum spre această odihnă. „Râvna” credinciosului include și faptul că el se verifică permanent pe sine însuși și împrejurările lui. El trebuie să se verifice pe sine însuși ca să cunoască dacă în inima lui sunt gânduri și chibzuri greșite (versetul 12), care pot fi germenii pentru necredință și neascultare. El trebuie să verifice împrejurările, pentru că noi nu trebuie să ne lăsăm blocați de ele. Pentru a putea descoperi judecăți greșite în inima noastră, Dumnezeu ne dă Cuvântul Său (versetele 12 și 13). Pentru a putea face față împrejurărilor grele avem un Mare Preot (versetele 14-16).

Versetul 12: Că se poate cădea, dacă nu ești ascultător, aceasta a dovedit-o Cuvântul lui Dumnezeu. Când poporul Israel s-a răzvrătit, Dumnezeu a jurat: „Nu vor intra în odihna Mea!” (Psalmul 95.11; Evrei 3.11; 4.3,5). Cuvântul lui Dumnezeu viu și lucrător ne atenționează deci pe baza modelelor (compară cu Romani 15.4; 1 Corinteni 10.1-13; mai ales versetul 6 și 11). Dar El face mai mult. Cuvântul lui Dumnezeu a rostit atunci în pustiu sentința pentru cei neascultători. Cuvântul face același lucru și astăzi. El dezvăluie adevăratele intenții și chibzuieli ale inimilor noastre – mai bine decât putem face noi cu mintea noastră – și rostește sentința asupra lor. De aceea este necesar ca în timpul călătoriei noastre prin pustiu să ne privim permanent în oglinda Cuvântului și să acționăm după cele învățate din Cuvânt. Vezi Iacov 1.23,24; compară cu Exodul 38.8: ligheanul din față era confecționat din oglinzile femeilor.

Viu: Cuvântul lui Dumnezeu este „viu”, deoarece El este Cuvântul Dumnezeului cel viu (compară cu Evrei 3.12). Dumnezeu a dat lui Israel „cuvinte vii” (Faptele apostolilor 7.38). Cuvântul Său viu a rostit și sentința de moarte: „Dar, cât este de adevărat că Eu sunt viu ... Trupurile voastre moarte vor cădea în pustia aceasta” (Numeri 14.21,29). Dar pentru cei credincioși, care vor intra în țară, este valabil: „Căci nu este un cuvânt fără însemnătate pentru voi, ci este viața voastră și prin acest cuvânt vă veți înmulți zilele în țară ...” (Deuteronomul 32.47).

Lucrător: Cuvântul lui Dumnezeu nu este ca pălăvrăgeala oamenilor, care într-adevăr amenință, dar nu fac nimic. Cuvântul lui Dumnezeu este lucrător:

- El salvează suflete (Iacov 1.21),
- produce nașterea din nou (1 Petru 1.23),
- lucrează în cei care cred (1 Tesaloniceni 2.13),
- dar de asemenea El acuză și condamnă: „este cine să vă învinuiască, Moise” (Ioan 5.45).

Mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri: Expresia aceasta este o vorbire simbolică cunoscută (compară cu Proverbele 5.4; Isaia 49.2; Efeseni 6.17; Apocalipsa 1.16; 19.15). Dacă o sabie este tocită, poți într-adevăr întrebuița o putere mare (vezi expresia anterioară „lucrător”), dar efectul este mult prea mic. O sabie ascuțită este mai eficientă, ceea ce ea lovește, se despică, dacă ea lovește, rezultatul este nimicitor. Aceasta vrea să se spună prin ceea ce urmează: „pătrunzând” și „despărțind”.

Pătrunzând până la despărțirea sufletului și a duhului: O sabie foarte ascuțită pătrunde adânc, despică ceea ce îi stă în cale. Ea taie chiar sufletul și duhul. Întrebarea este, ce înseamnă aceasta. Înseamnă că sufletul se desparte de duh? Sau înseamnă că sabia taie (înjumătățind) atât sufletul cât și duhul? Primul aspect este greu de presupus că este așa, și din motivul a ceea ce urmează după aceea, unde sunt numite mădulele și măduva, care principial nu pot fi despărțite una de alta. Expresia înseamnă mai degrabă că Cuvântul lui Dumnezeu pătrunde adânc în viața sufletească și spirituală a omului (așa cum se face aluzie la sfârșitul acestui verset). Cuvântul dezvăluie gânduri și chibzuiiri, așa cum bisturiul chirurgului separă organele unul de altul. Noțiunile suflet și duh în epistola către Evrei stau în strânsă legătură cu viața de credință; vezi Evrei 6.19 (speranța ca ancoră a sufletului); Evrei 10.39 (spre mântuirea sufletului) și Evrei 13.17 (veghează asupra sufletelor voastre). În Evrei 12 se spune în același pasaj că noi putem obosi în sufletele noastre (versetul 3) și că Dumnezeu, care ne disciplinează în viața noastră spirituală, este Tatăl duhurilor (versetul 9). Dacă vrem neapărat să diferențiem între aceste noțiuni, atunci am putea spune că Cuvântul lui Dumnezeu scoate la iveală atât sentimentele și plăcerile ascunse ale sufletului, cât și chibzuirile ascunse și necredința duhului. Este însă sigur, spus simplu, că Cuvântul lui Dumnezeu scoate la iveală întreaga viață a sufletului și a duhului credinciosului.

Atât a încheieturilor cât și a măduvei: Nu trebuie prezentat exact ce se înțelege prin suflet și prin duh. Aceasta devine clar și din expresia de față. Căci ce înseamnă că Cuvântul lui Dumnezeu separă încheieturile și măduva? Este vorba de o vorbire simbolică. Este intenția scriitorului ca prin aceste patru expresii să descrie pe om în totalitatea lui. Nici un aspect al existenței umane, nici o faptă a necredinței sau a neascultării este „sigură” înaintea Cuvântului. Caracterul păcătos al inimii omenești se arată în mădulele trupului. Acestea funcționează prin „încheieturi și măduvă”; și la aceasta se aplică efectul despărțitor și revelator al Cuvântului lui Dumnezeu.

Un evaluator al gândurilor și intențiilor inimii: Probabil s-ar putea spune: suflet și duh, încheieturi și măduvă sunt „organe” ale existenței umane. Gânduri și intenții iau naștere prin suflet, duh și trup. Chirurgul folosește mai întâi bisturiul, ca să separe organele. După aceea el evaluează starea și funcția acestora.

Așa este și cu Cuvântul lui Dumnezeu: El face secționarea și evaluează felul de lucru al „organelor” noastre. S-ar putea probabil spune și în felul următor: Am ajuns aici la partea lăuntrică a omului, la centrul de unde sunt coordonate sufletul, duhul, încheieturile și măduva: inima omului. Acolo are loc împietrirea (Evrei 3.8,15; 4.7), acolo ia naștere orice rătăcire (Evrei 3.10), acolo este germenul pentru răutate și necredință (Evrei 3.12). De aceea avem nevoie mereu de cunoașterea de sine temeinică cu ajutorul Cuvântului lui Dumnezeu. „Eul” propriu trebuie mereu descoperit ca motiv ascuns al vieții noastre. „Păzește-ți inima mai mult decât tot ce se păzește, pentru că din ea ies izvoarele vieții” (Proverbele 4.23).

Versetul 13: înaintea Lui: În versetul acesta se trece deodată de la Cuvântul lui Dumnezeu la Dumnezeu. Înaintea Lui nici o faptură nu este ascunsă, ci totul este gol și descoperit. Această trecere deodată este de înțeles. Cuvântul este Cuvântul „de la Dumnezeu”. Și dacă spunem că

Cuvântul desparte și judecă, prin aceasta înțelegem că Dumnezeu face aceasta prin Cuvântul Său. El mânuiește cuțitul pentru a da la iveală înlăuntrul nostru. Compară cu alte locuri, în care se vorbește despre Scriptură, dar unde de fapt este vorba de Dumnezeu Însuși: Romani 9.17; Galateni 3.8,22. Versetul acesta face clar în continuare că Dumnezeu nu face aceasta pentru Sine Însuși. El nu trebuie să „descopere”, căci pentru El toate lucrurile sunt desăvârșit de vizibile de la începutul lor, descoperite și goale. Cuvântul lui Dumnezeu Își face lucrarea de descoperire pentru noi, ca să ne arate intențiile ascunse ale inimilor noastre. Dar este Dumnezeu Cel care face aceasta în noi și la noi, înaintea căruia inima noastră este de la început descoperită. Pentru El este descoperit orice eventual început al necredinței. Aceasta ar trebui să ne dea de gândit. Noi avem a face cu Dumnezeu, despre care epistola aceasta spune că este îngrozitor să cazi în mâinile Lui (Evrei 10.31) și că El poate fi pentru noi un foc mistuitor (Evrei 12.29). De aceea este folositor să oferim acestui Dumnezeu, pentru care noi suntem o carte deschisă, ocazia să opereze în viața noastră dând la iveală, îndepărtând prin tăiere și vindecând. Probabil s-ar putea spune la fel de bine, că aici este vorba de Hristos. El este Cuvântul lui Dumnezeu (Ioan 1.1), El este de asemenea Cel care a rostit aici pe pământ Cuvântul lui Dumnezeu (Evrei 1.1; 2.3). El este Apostolul lui Dumnezeu. În versetele următoare El este descris ca Marele Preot al lui Dumnezeu. El mai spune și: „Cuvântul pe care l-am spus acela îl va judeca în ziua de apoi” (Ioan 12.48). Pentru El este valabil: „... va veni Domnul, care va și aduce la lumină cele ascunse ale întunericului și va arăta sfaturile inimilor” (1 Corinteni 4.5).

Studiul nr. 5: Isus – Marele Preot pentru slăbiciunile noastre (Evrei 4.14-6.20)

Împărțirea

Partea A: Persoana cea mai bună (Evrei 1.1-7.28)

1. Isus, Fiul lui Dumnezeu, mai sublim decât îngerii (Evrei 1.1-14)

Intercalare: Mântuirea mai mare, lucrată prin Fiul (Evrei 2.1-4)

2. Isus, Fiul Omului, dar mai mare decât omul (Evrei 2.5-18)

3. Isus, Fiu peste casa lui Dumnezeu, dar mai mare decât Moise (Evrei 3.1-6)

Intercalare: Isus este mai mare și decât Iosua (Evrei 3.7-4.13)

4. Isus ca Mare Preot pentru slăbiciunile noastre este mai mare decât Aaron (Evrei 4.14-5.10)

4.1 Tronul harului (Evrei 4.14-16)

4.2 Isus este mai mare decât Aaron (Evrei 5.1-10)

Intercalare: Realitatea mai bună și legată cu mântuirea (Evrei 5.11-6.20)

1. Lipsa de maturitate spirituală (Evrei 5.11-14)

2. Mergerea înainte spre desăvârșire (Evrei 6.1-8)
3. Făgăduința și jurământul lui Dumnezeu (Evrei 6.9-20)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul! Căutați să aflați exact expunerea de idei a scriitorului și scoateți în evidență temele principale ale fiecărui pasaj.
2. Încercați folosindu-vă și de ajutorul studiilor anterioare să explicați ce vrea să se spună în Evrei 4.14-16 prin „slăbiciuni”!
3. Alcătuiți o privire generală referitoare la concordanțele și diferențele funcției de Mare Preot a lui Hristos și a lui Aaron pe baza textului din Evrei 5.1-10!
4. Citiți Geneza 14 și Psalmul 110, ce se spune despre Melhisedec! Încercați să înțelegeți importanța faptului că Hristos este Mare Preot după rânduiala lui Melhisedec!
5. Ce vrea să se spună prin „elementele începutului cuvintelor lui Dumnezeu” și „cuvântul începutului lui Hristos” din Evrei 5.12 și Evrei 6.1?
6. Care sunt însușirile creșterii spirituale și ale maturității spirituale în Evrei 5.11-6.3?
7. Încercați să descrieți cât se poate de exact despre care oameni este vorba în Evrei 6.4-6, prezentați sub diverse descrieri?
8. Care este conținutul făgăduințelor în Evrei 6.12-17?
9. Ce vrea să se spună în Evrei 6.19 prin ancoră, care pătrunde în partea dinapoia perdelei?
10. Care sunt lucrurile pozitive și negative ale cititorilor pe care le întâlnim în întreg pasajul?

A 4.1 Tronul harului (Evrei 4.14-16)

14. Având deci un mare preot însemnat, care a străbătut cerurile, pe Isus ^a, Fiul lui Dumnezeu, să ținem cu tărie ^b mărturisirea noastră. 15. Pentru că nu avem un mare preot care să nu aibă parte cu noi în slăbiciunile noastre, ci unul ispitit în toate în același fel ¹, în afară de păcat ^{2c}. 16. Să ne apropiem deci cu îndrăzneală de tronul harului ^d, ca să primim îndurare și să găsim har, pentru ajutor la timpul potrivit.

Remarci

- ¹. Textual „după asemănarea noastră”.
- ². În Evrei 9.28 tradus prin „fără păcat”.
- ^a. Evrei 3.1; 6.20; 7.26; 8.1; 9.11
- ^b. Evrei 10.23
- ^c. Evrei 2.17
- ^d. Evrei 10.19

Comentariu

Ca de obicei un pasaj doctrinar nou, care urmează după o intercalare, se leagă atât direct de pasajul anterior intercalării cât și de ultimul pasaj din intercalare. Astfel Evrei 4.14 se referă la:

- Evrei 3.1: „De aceea, ... luați aminte la Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre, la Isus ... (...) Având deci un Mare Preot însemnat, care a străbătut cerurile, pe Isus, Fiul lui Dumnezeu, să ținem cu tărie mărturisirea [noastră]” (Evrei 4.14).
- Evrei 4.12,13: Noi avem nevoie de Cuvântul lui Dumnezeu cu privire la gândurile și chibzuielile noastre. Noi avem nevoie de Marele Preot cu privire la slăbiciunile noastre și ispitele noastre, care ne înconjoară (Evrei 4.14-16).

Am învățat deja unele lucruri despre Marele Preot, acum materialul didactic se extinde:

- El a devenit Om, ca să poată deveni Mare Preot (Evrei 2.17);
- El a suferit pe pământ, ca să poată fi acum în cer Mare Preot pentru noi (Evrei 2.18; 4.15);
- El a făcut pe pământ ca Mare Preot lucrarea de ispășire pentru păcatele poporului (Evrei 2.17);
- După lucrarea Sa El „a străbătut cerurile” și Și-a ocupat locul pe „tronul harului” (Evrei 4.14,16); El a fost pus acum ca Fiu și ca Mare Preot peste casa lui Dumnezeu (aceasta suntem noi) (Evrei 3.1-6; compară cu Evrei 10.21);
- Noi Îl mărturisim pe pământ ca Mare Preot al nostru aflat în cer (Evrei 3.1; 4.14);
- El vine în ajutorul nostru în ispitele noastre, are milă cu slăbiciunile noastre și ne oferă (de la tron) îndurare și har (Evrei 2.18; 4.15,16).

Ca Om El a avut parte de toate ispitele (cu excepția ispitei păcatului), în care pot ajunge credincioșii (Evrei 2.18; 4.15). Însă în același timp El este mai mult decât un Om: mereu se pune accentul pe faptul că El este Fiul lui Dumnezeu. Numai astfel El putea să devină Marele Preot al nostru:

- El este atât Preot cât și Fiu peste casa lui Dumnezeu (Evrei 3.6; 10.21);
- „Marele Mare Preot” al nostru este „Isus, Fiul lui Dumnezeu” (Evrei 4.14);
- Acela, care a fost născut de Dumnezeu ca Fiu, a fost făcut capabil tocmai prin aceasta să devină Mare Preot (Evrei 5.5,6; compară cu versetul 8);
- Deoarece Melhisedec se aseamănă cu Fiul lui Dumnezeu, el este o imagine a lui Hristos ca Preot (Evrei 7.3);
- Adevăratul Mare Preot nu putea fi un om obișnuit, ci trebuia să fie „Fiu” (Evrei 7.28).

Noi putem înțelege și:

- prin faptul că El era Om pe pământ, El a putut avea parte de toate ispitele care ar putea veni și asupra noastră;
- dar deoarece El era Dumnezeu, El a putut atunci să fie desăvârșit de statornic și poate astăzi să aibă pe deplin milă cu noi.

Ce face concret Marele Preot cu privire la slăbiciunile noastre?

El ne mângâie, prin aceea că ne arată clar că El Însuși a fost pentru noi în încercări și poate avea compasiune cu noi; astfel El ne prezintă propria Lui Persoană ca încurajare, pentru ca noi să nu descurajăm, ci să ținem cu tărie mărturisirea, care Îl are pe El ca și conținut, în lumea aceasta.

El intervine pentru noi la Dumnezeu (compară cu Evrei 7.25), susține interesele noastre înaintea Lui și ne garantează accesul liber permanent la tronul lui Dumnezeu, „tronul harului” (Evrei 4.16), pentru ca noi să primim de la Dumnezeu Însuși îndurare și har pentru ajutor la timpul potrivit (Evrei 4.16).

Versetul 14: Un Mare Preot însemnat [mare]: Epistola către Evrei ne îndreaptă mereu atenția spre mărimea Domnului Isus. Uneori se folosesc cuvinte directe cum ar fi „mare” (megas: „un Mare Preot”, Evrei 10.21; „marele Păstor al oilor”, Evrei 13.20) sau „cât de mare” (pelikos: „vedeți dar cât de mare a fost acesta”, Melhisedec este acolo o imagine a lui Hristos, Evrei 7.4; compară cu Evrei 8.1). El este „mare” (cu mult mai mare decât Aaron; vom vedea aceasta în Evrei 5 și 7), deoarece El nu este un om obișnuit, ci este Fiul lui Dumnezeu și deoarece El nu este Preot pe pământ, ci este un Preot care a străbătut cerurile. El este la tronul harului (Evrei 4.16). În versetele acestea El este numit „mare”, deoarece El conduce în casa lui Dumnezeu slujba desăvârșită de adorare. Mărimea Lui este necesară, atât în ceea ce privește traversarea pustiei în siguranță de către noi, cât și serviciul divin convenit în Locul Preasfânt.

Străbătut cerurile: Pentru ambele misiuni de Mare Preot Hristos a trebuit să-și ocupe locul în cer, pe tronul lui Dumnezeu, la dreapta Sa. Este remarcabil că dacă în Evrei 1.3 și Evrei 8.1 se spune că Hristos S-a așezat la dreapta „Maiestății”, cuvântul „maiestate” înseamnă textual „mărime”. Mărimea lui Hristos este mărimea propriei Sale Persoane („Isus, Fiul lui Dumnezeu”) și mărimea funcției Lui în legătură cu mărimea poziției Lui actuale; de aceea El, pentru ca să devină Marele Preot mare [însemnat] al nostru, a ocupat locul cel mai înalt imaginabil: la dreapta „Măririi” în înălțime, a devenit mai presus de ceruri (Evrei 7.26). Expresia „străbătut cerurile” este folosită aici fără explicații mai detaliate. Dar pe parcursul epistolei expresia este interpretată detaliat. Acolo se va arăta că cortul din pustiu este o imagine a cerurilor (Evrei 9.23,24) și că intrarea marelui preot în Locul Preasfânt în marea zi a împăcării este o imagine a intrării lui Hristos în ceruri (Evrei 6.19,20; 9.11,12). Marele preot intra în Locul Preasfânt, își făcea acolo lucrarea și după un timp ieșea; la fel și Hristos a intrat, pentru ca acum să Se arate înaintea Feței lui Dumnezeu pentru noi și curând să iese, ca să Se arate spre mântuire aceluia care Îl așteaptă (Evrei 9.24,28). Pe de o parte se spune că Hristos a intrat „în ceruri” (Evrei 9.24), pe de altă parte că El „a străbătut cerurile” (Evrei 4.14) și a devenit „mai presus de ceruri” (Evrei 7.26). Aceasta înseamnă pe de o parte că tronul lui Dumnezeu este în cer și pe de altă parte, și că el este deasupra tuturor cerurilor (create). Aceasta înseamnă că Hristos posedă acum un loc care este mai presus de întreaga creație, mai presus de cerul norilor, de cerul stelelor și de „al treilea cer” (2 Corinteni 12.2).

Cer (7x ceruri)

Evrei 1.10 cerurile sunt lucrarea mâinilor Tale

Evrei 4.14 un mare Preot Mare, care a străbătut cerurile

Evrei 7.26 un astfel de Mare Preot ... devenit mai presus decât cerurile

Evrei 8.1 Maiestatea din ceruri

Evrei 9.23 lucrurile din ceruri

Evrei 9.24 intrat chiar în cer

Evrei 11.12 au fost născuți o mulțime ca stele cerului

Evrei 12.23 Adunarea celor întâi-născuți, care sunt înscriși în ceruri

Evrei 12.25 Cel care vorbește din ceruri

Evrei 12.26 clătina nu numai pământul, ci și cerul

Isus, Fiul lui Dumnezeu: Hristos niciodată nu ar fi putut deveni Mare Preot dacă El nu ar fi fost „Isus”, Omul smerit de pe pământ. El a fost făcut desăvârșit prin suferință (Evrei 2.10), El a suferit în ispitiri, în care ajung și aceia pentru care El face slujba Sa (Evrei 2.18), El a fost ispitit ca și noi (Evrei 4.15). Dar El niciodată nu ar fi putut deveni Mare Preot, dacă nu ar fi fost „Fiul lui Dumnezeu”, care a cunoscut deplin toate isпитirile în chip divin, a rezistat divin în ele și care acum poate deplin împărtăși suferința acelor care sunt ai Lui, care acum se află în aceleași ispitiri. Funcția Lui de Mare Preot se bazează pe gloria propriei Sale Persoane, pe viața Lui de încercări pe pământ și pe lucrarea de ispășire făcută de El pe cruce.

Să ținem cu tărie mărturisirea: Al treilea „să ne ...” din Evrei 4 (compară cu versetele 1,11): scriitorul se include din nou și pe sine în această exclamare. El încurajează pe cititori să țină cu tărie „mărturisirea”. Prin aceasta nu este vorba de ținerea cu tărie la o formulă, ci a ceea ce, sau mai exact la Acela pe care Îl mărturisim: „Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre” (Evrei 3.1). Noi mărturisim că Dumnezeu a vorbit aici pe pământ prin Apostolul Său și că această Persoană este acum Marele Preot al nostru și că noi înșine ca fii ai lui Dumnezeu suntem acum pe drumul spre Fiul lui Dumnezeu, deoarece suntem tovarăși ai unei chemări cerești, legați cu un Mare Preot ceresc, pe drumul spre odihna cerească. Noi mărturisim înaintea tuturor pe Marele Preot. El este Cel care ne sprijină ca să ținem cu tărie această mărturisire în pustiu în ciuda tuturor ispitirilor.

Versetul 15: slăbiciunile noastre: am vorbit despre acestea în Evrei 2.18 în legătură cu ispitirile. Deseori expresiei „slăbiciuni” i se acordă un înțeles foarte extins. Ea se aplică la toate greutățile în care credincioșii pot ajunge aici pe pământ. Unii merg mai departe și leagă expresia cu păcatele, pe care credincioșii le pot face. Acest ultim aspect în orice caz nu este corect. Este de neimaginat că Marele Preot poate avea milă cu păcatele din noi. El urăște păcatele noastre și de asemenea și noi trebuie să învățăm să urâm păcatele noastre, să le mărturisim înaintea lui Dumnezeu și să le aducem sub sângele crucii. Nici cealaltă interpretare nu este corectă în totul; aici nu este vorba de slăbiciuni cum ar fi durerea, boala,

întristarea sau sărăcia. Desigur noi putem aplica expresia și la acestea și să fim convinși că Marele Preot poate avea compasiune cu noi și în aceste lucruri. Aceasta este ceea ce Pavel gândește în 2 Corinteni 12.9 în legătură cu țepușa pentru carne. Domnul îi spune: „Harul Meu îți este de ajuns; pentru că puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune.” Și după aceea Pavel adaugă: „Deci foarte bucuros mă voi lăuda mai degrabă în slăbiciunile mele, ca să locuiesc peste mine puterea lui Hristos” (2 Corinteni 12.9). Dar noi trebuie să ne întrebăm ce înseamnă concret slăbiciunile în epistola către Evrei. Nu este vorba de ispitele din noi, și nici de ispitele din jurul nostru (compară din nou cu Iacov 1.2,13,14), ci este vorba de ispitiri foarte specifice din jurul nostru. Sunt ispitirile pe care satan le aduce pe drumul nostru, ca să ne blocheze pe drumul nostru spre glorie (Evrei 2.10!). Putem trece prin aceste ispite numai suferind (Evrei 2.18!). Să fii tovarăș al chemării cerești, legat cu un Mare Preot ceresc, pe drumul spre gloria și odihna cerească, și totodată să mărturisești aceasta public (Evrei 3.1; 4.14) înseamnă să-ți atragi ocară lumii (compară cu Evrei 10.33; 11.26; 13.13). Și de ce aceasta este numită aici slăbiciune? Deoarece noi suntem înclinați să cedăm încercării, pentru ca în felul acesta să evităm ocară și suferința. Suntem înclinați să facem pâine din pietre, să fim sensibili pentru onoare și prestigiu în lumea aceasta și să abuzăm de Dumnezeu pentru propriile noastre planuri (compară cu comentariul la Evrei 2.18 referitor la cele trei ispitiri ale lui Hristos!). Din cauza acestei înclinări ispitirile sunt pentru noi „slăbiciuni” – și aceasta are a face cu păcătoșenia noastră. De aceea versetul nostru spune categoric, că într-adevăr Hristos a fost și în aceste ispitiri, dar fără păcat; de aceea în Evrei 5.3 slăbiciunile sunt aduse în legătură cu păcatul. Aceste diferențe foarte importante pot fi rezumate astfel:

- dacă Dumnezeu permite lui satan să ne lase să flămânzim, atunci aceasta este o ispitire;
- deoarece avem înclinația să ne opunem lui Dumnezeu și autoritar să ne procurăm hrana, această ispitire scoate la lumină slăbiciunea noastră;
- dacă cedăm acestei înclinații și ne opunem sau urmăm propria voie în neascultare, atunci aceasta înseamnă păcat.

Domnul Isus cunoștea dinainte groaza suferințelor crunte de la cruce; de aceea Ghetsimani era pentru El o ispitire îngrozitoare din partea lui satan. Dar El nu a cunoscut nici o „slăbiciune” în sensul că El ar fi putut fi chiar și numai pentru un moment înclinat să se dea la o parte din calea suferinței. El nu a cunoscut păcatul și de aceea nici îndărătnicia. Privirea dinainte la suferință L-a umplut cu groază. Dar în nici un moment voința proprie nu a fost mai tare decât voia lui Dumnezeu, sau să fi dorit să acționeze împotriva voii lui Dumnezeu. El a cunoscut toate ispitirile în care și noi am putea ajunge. El le cunoaște mult mai intens decât noi. Pentru cine dintre noi vederea dinainte a suferințelor a însemnat vreodată prevederea părăsirii lui de către Dumnezeu? Probabil gândim că Domnul totuși nu poate cunoaște așa bine slăbiciunile noastre, deoarece El nu a cunoscut ademenirea lăuntrică a păcatului. Dar aceasta nu este corect. Hristos a simțit ispitirile mai mult decât noi, tocmai pentru motivul că El era fără păcat. În momentul când păcatul exercită forță de atracție asupra noastră și noi devenim „slabi”, adică suntem ispitiți să cedăm ispitei, noi nu mai suferim. Însă Hristos a simțit mult mai intens decât noi grozăvia ispitirii și El nu a cunoscut ademenirea de a ceda ispitirii. Ca să nu mai vorbim de faptul că multe din ispitirile Lui noi nu le trăim (sau nu în forma în care le-a

trăit El). Acestea sunt trei motive care arată că El a trăit ispitirea mult mai intens decât noi. De aceea El poate împărtăși și simți cu „slăbiciunile” noastre.

Mila (compătimirea): Deoarece Hristos a avut parte de ispitiri, El poate suferi deplin cu noi (Se poate așeza deplin în situația noastră, poate simți ce simțim noi, și poate înțelege și ne poate sprijini). Deoarece acum Hristos nu mai este în ispitiri, El poate acum, când este deasupra împrejurărilor, să poarte deplin slăbiciunile noastre și să ne sprijine. M-am referit deja la faptul că slăbiciunile nu trebuie puse pe aceeași treaptă cu păcatele. Ar fi îngrozitor să se susțină că Hristos are milă cu păcatele noastre. Cu toate acestea noi avem nevoie de Hristos atunci când am păcătuit. Însă atunci El nu este Marele Preot al nostru la Dumnezeu, ci Mijlocitorul nostru la Tatăl (1 Ioan 2.1) – aceasta este o diferență mare. Epistola către Evrei nu vorbește despre relația noastră cu Tatăl (în afară de Evrei 12.7-10 într-o comparație în contextul disciplinării), ci de relația noastră cu Dumnezeu. Epistola către Evrei ne vede ca păcătoși de odinioară, care au fost sfințiți odată pentru totdeauna și au fost făcuți desăvârșiți (Evrei 8.12; 9.14; 10.12,14,17,18). De aceea epistola nu mai vorbește despre păcătuirea credincioșilor; relația lor ca oameni răspunzători înaintea lui Dumnezeu a fost pusă în ordine odată pentru totdeauna. Când epistola către Evrei mai vorbește despre păcatele noastre, atunci aceasta este răzvrătire împotriva lui Dumnezeu, căderea celor care mărturisesc (Evrei 10.26-31). Însă în 1 Ioan este vorba de relația noastră ca și copii cu Tatăl. Păcatele credincioșilor niciodată nu mai pot distruge relația lor curățită cu Dumnezeu, Judecătorul, ele pot însă distruge părtășia între Tatăl și copiii Lui. În epistola către Evrei nu mai este vorba de păcatele credincioșilor. Ei au însă a face cu slăbiciuni și ispitiri. De aceea ei au nevoie de un Mare Preot la Dumnezeu. În 1 Ioan este vorba de intimitatea gingașă și vulnerabilă între Tatăl și copilul Lui, care poate fi foarte ușor distrusă prin păcate; de aceea credincioșii au nevoie de un Mijlocitor la Tatăl. Marele Preot ne suplinește la Dumnezeu și ne sprijină, ne mângâie și ne susține în încercările noastre; Mijlocitorul pășește pentru noi înaintea Tatălui pe baza sângelui Său și prin Cuvântul lui Dumnezeu (compară cu Evrei 4.12,13) ne conduce la cunoaștere și mărturisire. Realmente Aaron poate fi văzut ca imagine a Marelui Preot și a Mijlocitorului. Ca mare preot el purta poporul pe umerii lui și pe pieptul lui (imagine a puterii, respectiv a dragostei cu care Hristos exercită slujba Sa de Mare Preot) înaintea feței lui Dumnezeu. Dar el purta și semnul sfințeniei lui Dumnezeu pe fruntea lui, mitra de aur cu inscripția: „Sfințenie Domnului!” (sau: sfințit pentru Iahve) (Exodul 28.36-38).

În afară de păcat: Aici nu se spune „păcate”, cu toate că este adevărat că Hristos nu a făcut nici un păcat (1 Petru 2.22); dar aici este vorba că El nu a cunoscut nici un păcat (2 Corinteni 5.21): păcatul nu era în El (1 Ioan 3.5). El nu putea fi atras și ademenit prin păcat, păcatul nu a găsit nici un punct de legătură în El, în timp ce la noi este altfel, deoarece noi avem o natură păcătoasă. El nu a cunoscut nici un moment de slăbiciune – dar El poate (deoarece El este Dumnezeu) să simtă împreună ceea ce trăiește un om care trece prin încercări și suferințe (deoarece El este Om). Suferința Lui nu a fost provocată prin păcat – așa cum cu regret are loc la noi (1 Petru 2.20; 3.17; 4.15) – și suferința Lui nu L-a condus la păcat. El a cunoscut deplin încercările pe care diavolul le poate aduce pe drumul nostru. Dar deoarece El era fără păcat, El nu le-a cunoscut ca slăbiciuni. El Însuși nu a avut nevoie de un Mare Preot. Dar El este acum Mare Preot al nostru, căci încercările înseamnă „slăbiciuni” pentru noi. Deoarece El

Însuși a cunoscut încercările, El poate împărtăși suferința cu noi (textual aici stă scris „simpatiza”) în lucrurile care sunt slăbiciuni pentru noi. Când ispitirea apasă greu asupra noastră, noi ne simțim slabi. Simțim amenințarea că putem da înapoi, eșua și cădea. Atunci strigăm către El, deoarece simțim că nu mai putem ține cu tărie mărturisirea. Atunci El vine în ajutor, ca să ne sprijine. El face aceasta prin aceea că ne prezintă propria Lui Persoană și anume ca model pe pământ și ca țel în cer.

Versetul 16: tronul harului: Aici avem al patrulea și ultimul apel „să ne ...” din capitolul acesta (vezi versetele 1,11,14): să ne apropiem deci cu îndrăzneală de tronul harului. Cu „îndrăzneală”, deoarece păcatele mele au fost îndepărtate. Eu pot privi liber pe Dumnezeu. Cu „îndrăzneală”, dar și pentru că acolo sus la tronul lui Dumnezeu este un Mare Preot care poate simți în chip desăvârșit cu slăbiciunile mele. Îndemnul „să ne apropiem cu îndrăzneală” îl găsim și în Evrei 10.19-22. Însă acolo el stă mai mult în legătură cu serviciul divin (vom vedea aceasta). Acestea sunt două motive importante, pentru care noi să intrăm în Locul Preasfânt și să ne apropiem de Dumnezeu: (a) ca să primim ajutor din cauza slăbiciunilor noastre (deci, ca să primim ceva) și (b) ca să aducem jertfa de adorare (deci, ca să dăm ceva). În versetul nostru avem deci din nou a face cu vorbirea simbolică a slujirii în cortul din pustiu. Hristos a străbătut cerurile ca Mare Preot și Și-a ocupat locul la Dumnezeu pe tronul Lui. Ce era în cortul din pustiu care corespundea tronului lui Dumnezeu? Chivotul Domnului. El stătea în Locul Preasfânt (o imagine a cerului cerurilor) și reprezenta prezența lui Dumnezeu. Dumnezeu domnea peste heruvimii care erau pe capacul ispășirii (Psalmul 80.1). Heruvimii reprezentau sfințenia lui Dumnezeu în judecată. Ei priveau spre Legea sfântă a lui Dumnezeu, care era în chivot. De aceea chivotul era un tron de judecată. Judecata putea fi înlăturată numai prin aceea că marele preot intra o singură dată în an în Locul Preasfânt, ca să stropească sângele animalelor de jertfă (vițelul și țapul) pe capacul ispășirii. Și pentru Hristos tronul lui Dumnezeu era un tron al judecății: blestemul Legii a coborât asupra Lui (Galateni 3.13). Însă după aceea El a intrat o dată pentru totdeauna cu sângele Lui în Locul Preasfânt (Evrei 9.11-14,22-26; 10.5-14). El nu stă în Locul Preasfânt, ca și cum lucrarea încă nu ar fi terminată (preoții Vechiului Testament stăteau când făceau lucrarea lor), ci El S-a așezat ca Triumfător, deoarece sângele Lui a îndepărtat eficient și pentru totdeauna păcatele alor Săi. De aceea vechiul tron de judecată a luat pentru credincioși caracterul unui tron de har. Sângele lui Hristos se află pe capacul ispășirii. Dumnezeu L-a prezentat pe Hristos Însuși pentru noi ca un „capac al ispășirii”, tradus în Romani 3.25 prin „scaunul harului”. De aceea noi mergem cu îndrăzneală la tronul harului: sângele lui Hristos este pe capacul ispășirii, El Însuși este acolo ca Mijlocitorul nostru și compasiunea Lui cu slăbiciunile noastre îndepărtează ultima îndoială de la noi.

Apropiem: Să se observe că aici nu stă că noi ne apropiem de Marele Preot, ci de tron, aceasta înseamnă de Dumnezeu Însuși. Marele Preot intervine direct la Dumnezeu pentru noi, pentru ca noi să ne putem apropia întotdeauna cu îndrăzneală de Dumnezeu (compară cu Evrei 7.25; 11.6). Noi nu mergem la un preot pământesc cu rugămintea ca el să mijlocească la Hristos pentru noi; nu, noi avem voie să ne apropiem cu îndrăzneală și direct de tronul lui Dumnezeu (compară cu Ioan 14.14; 16.26,27 în contextul relației noastre cu Tatăl). Noi „ne apropiem”, prin aceea că noi aducem direct, sincer lui Dumnezeu rugăciunea noastră, indiferent că o

facem în camera noastră sau în strângerea laolaltă ca Adunare. Facem aceasta sub forma rostirii de rugăciuni sau cântăm cântări care au caracterul de rugăciuni.

Apropiem (7x)

Proserchomei

Evrei 4,16 apropiem de tronul harului

Evrei 7,25 să-i mântuiască pe aceia care se apropie de Dumnezeu

Evrei 10,1 să-i desăvârșească pe aceia care se apropie

Evrei 10,22 să ne apropiem cu inimile curățite

Evrei 11,6 cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este

Engizo

Evrei 7,19 introducerea unei speranțe mai bune prin care ne apropiem de Dumnezeu

Evrei 10,25 cu atât mai mult cu cât vedeți apropiindu-se ziua

Desigur când este vorba de întrebarea, de cine ne apropiem de fapt, nu este o diferență mare între Dumnezeu și Marele Preot. Marele Preot al nostru este Dumnezeu, Fiul, și El șade pe tronul lui Dumnezeu, tronul harului. Gândurile lui Dumnezeu și ale Marelui Preot cu privire la noi sunt în armonie desăvârșită. Hristos poate împărtăși durerea cu noi și Dumnezeu ne dăruie îndurare și har. Tronul este bine intenționat față de noi, deoarece Dumnezeu este bine intenționat față de Hristos. Hristos ne reprezintă, și de aceea toată buna plăcere a lui Dumnezeu față de Domnul Isus se răsfrânge și asupra noastră. Deoarece Marele Preot este pe tron, ne putem aștepta la cele mai înalte binecuvântări de la tron pentru pelerinajul nostru. Marele Preot de pe tron poartă pe ai Săi în dragoste pe inima Sa (compară cu pieptarul lui Aaron cu numele celor douăsprezece seminții ale lui Israel) și în putere pe umerii Săi (compară cu cele două pietre cu numele semințiilor de pe umerii lui Aaron).

Îndurare și har: credincioșii sunt confrunțați în pustiu cu ispite grave și periculoase. Ei simt acestea ca slăbiciuni, își dau seama de pericolul de a ceda ispitelor, și de aceea în necazul lor fug la tronul harului. Ei nu vin pentru că au greșit – pentru aceasta ei au pe Mijlocitorul la Tatăl – ci pentru că sunt conștienți de slăbiciunile lor și recunosc că dacă Dumnezeu nu îi ajută, ei pot cădea. Aceasta este o diferență mare! Tronul lui Dumnezeu stă întotdeauna în legătură cu guvernarea Sa: dacă avem a face cu slăbiciuni, mergem la tronul Lui și acolo căpătăm îndurare; dar dacă păcătuim, vine tronul la noi, și anume cu disciplinare. Însă întotdeauna disciplinarea are loc în har, căci noi suntem și rămânem copiii lui Dumnezeu. Noi avem nevoie de îndurare, când suntem slabi. Aceasta nu este același lucru cu har. Îndurarea este mila lui Dumnezeu cu împrejurările noastre grele și nenorocite; har este arătarea favorii pozitive, acolo unde nu există nici o revendicare și nici un drept. Îndurarea lui Dumnezeu mă ajută în împrejurările grele. Harul mă ridică deasupra împrejurărilor și mă face din nou conștient de poziția mea și de favoarea lui Dumnezeu. Cât de important este să mergem la timpul potrivit la tronul harului, și anume atunci când suntem în slăbiciuni și de aceea în

pericole mari, pentru ca să primim la timp îndurarea și harul lui Dumnezeu pentru ajutor la timpul potrivit. Probabil „a primi”, ceea ce noi primim și „găsim” aici în împrejurările noastre, înseamnă că Dumnezeu vrea să ne ridice deasupra împrejurărilor, pentru ca acolo, peste împrejurări, să întâlnim harul Său.

Îndrăzneală

Evrei 3,6 să ținem cu tărie îndrăzneala

Evrei 4,16 să ne apropiem cu îndrăzneală

Evrei 10,19 îndrăzneală să intrăm în Locul Preasfânt

Evrei 10,35 nu lepădați încrederea (îndrăzneala) voastră

A 4.2 Isus este mai mare decât Aaron (Evrei 5.1-10)

1. Pentru că orice mare preot, luat dintre oameni, este așezat pentru oameni în cele privitoare la Dumnezeu, ca să aducă daruri și jertfe pentru păcate, **2.** putând fi îngăduitor cu cei neștiutori și rătăciți, pentru că și el însuși este cuprins de slăbiciune ^a; **3.** și, din cauza acesteia, este dator să aducă jertfe pentru păcate ^b, atât pentru popor, cât și pentru sine. **4.** Și nimeni nu-și ia singur onoarea aceasta, ci numai cel chemat de Dumnezeu, după cum a fost și Aaron ^c. **5.** Așa și Hristos, nu S-a gloriificat pe Sine Însuși, ca să fie făcut mare preot, ci pe Cel care I-a zis: „Tu ești Fiul Meu, Eu astăzi Te-am născut” ^d. **6.** După cum spune și în alt loc: „Tu ești preot pentru eternitate, după rânduiala lui Melhisedec” ^e. **7.** El, în zilele întrupării Sale, aducând cereri și rugăciuni stăruitoare, cu strigăt puternic și lacrimi, către Acela care putea să-L mântuiască din moarte (și fiind ascultat, datorită temerii Lui evlavioase ¹) ^f, **8.** deși era Fiu, a învățat ascultarea din cele ce a suferit; **9.** și, fiind făcut desăvârșit ², a devenit, pentru toți cei care ascultă de El, autor al mântuirii eterne, **10.** Numit ³ de Dumnezeu „Mare Preot după rânduiala lui Melhisedec” ^h.

Remarci

¹. respect, reverență, teamă evlavioasă, compară cu Evrei 11.7; 12.28

². vezi remarca la Evrei 2.10

³. sau „întitulat”

^a. Evrei 2.17; 4.15

^b. Leviticul 9.7; 16.6

^c. Exodul 28.1

^d. Evrei 1.5; Psalmul 2.7; Faptele apostolilor 13.33

^e. Evrei 6.20; 7.17; Psalmul 110.4

^f. Matei 26.36-46; Marcu 14.32-42; Luca 22.39-46

^g. Isaia 45.17

^h. Evrei 5.6; Psalmul 110.4

Comentariu

Scriitorul a vorbit până acum de câteva ori despre Hristos ca Mare Preot. Devine clar că el face o paralelă între Hristos și Aaron. Dar totodată devine clar că el vede mult mai multe diferențe decât concordanțe între cele două persoane. Concordanțele înseamnă că slujba lui Hristos este împlinirea Vechiului Testament, diferențele arată că Persoana lui Hristos și slujba Lui este mult mai minunată decât preoții Vechiului Testament. La aceasta se referă scriitorul în pasajul care urmează, arătând atât unele concordanțe cât și unele diferențe.

Concordanțe:

- Amândoi sunt puși pentru oameni în cele privitoare la Dumnezeu (versetul 1);
- Amândoi pot fi îngăduitori față de cei neștiutori și rătăciți (versetul 2);
- Amândoi jertfesc pentru popor și pentru păcatele poporului;
- Amândoi nu și-au luat singuri onoarea de a fi mare preot (versetul 4).

Diferențe:

Aaron	Hristos
Luat dintre oameni (versetul 1)	Singurul Fiu al lui Dumnezeu (versetul 5)
Cuprins de slăbiciuni (versetul 2)	Fără păcat (Evrei 4.15)
Trebuia să jertfească și pentru sine însuși (versetul 3)	S-a jertfit pe Sine Însuși pentru alții (versetul 9)
Chemat (Versetul 4)	Născut (versetul 5) și salutat (versetul 10)
Indiferent de viața lui pe pământ (versetele 1-3)	Pe baza vieții Lui pe pământ (versetele 7-9)
După rânduiala lui Levi (compară cu Evrei 7.1-17)	După rânduiala lui Melhisedec (versetul 6)

Până aici am văzut:

- În Evrei 3: Sfera preoției: casa lui Dumnezeu;
- În Evrei 4: împrejurările care fac preoția necesară: pustia;
- Acum în Evrei 5 vedem: chemarea la preoție și suferințele premergătoare necesare preoției.

Tocmai în aceasta constă diferența fundamentală între Aaron și Hristos:

- Aaron a devenit mare preot în ciuda persoanei și vieții sale;
- Hristos a devenit Mare Preot pe baza Persoanei și vieții Sale:
 - El a fost pus pentru oameni în cele privitoare la Dumnezeu (versetul 1);
 - El are mai multă îngăduință cu cei neștiutori și rătăciți, deoarece El este fără păcat (Evrei 5.2; 4.15; 7.26,27);
 - Și preoția Lui este întemeiată pe o jertfă pentru păcate, dar El S-a jertfit pe Sine Însuși (Evrei 5.3,9; 7.27; 10.12);

- Numai El poate fi un Mare Preot desăvârșit, deoarece El este Fiul lui Dumnezeu (Evrei 5.5; 3.1-6; 4.14; 7.28);
- El este Mare Preot nu pentru un timp, ci veșnic (Evrei 5.6; 6.20; 7.3,16,17,23,24);
- El a trăit personal ce înseamnă ca om să ascuți într-o viață de suferință și devotament (Evrei 5.7,8);
- El este garanția mântuirii noastre prin aceea că El a pus baza mântuirii și prin aceea că El ca Mare Preot desăvârșit, iscusit, garantează sosirea noastră în glorie (Evrei 5.9,10; 7.25).

În pasajul acesta se face referire pentru prima dată la profeția din Psalmul 110, unde lui Mesia I se spune: „Tu ești preot pentru eternitate, după rânduiala lui Melhisedec.” Ce înseamnă aceasta se explică abia în Evrei 7; aici ne referim numai la următoarele:

Rânduiala lui Aaron

Hristos nu putea aparține rânduiei lui Aaron, deoarece El nu descindea din familia lui Aaron (Evrei 7.13,14); în afară de aceasta între preoția lui Aaron și cea a lui Hristos sunt mai multe deosebiri decât concordante (vezi mai sus); însă Aaron este în același timp o imagine a lui Hristos: jertfa lui Hristos, intrarea Lui în Locul Preasfânt și intervenirea lui la Dumnezeu pentru noi este slujbă preoțească „aaronită”.

Rânduiala lui Melhisedec

Preoția lui Hristos este după rânduiala (modelul, imaginea, felul) lui Melhisedec, deoarece El posedă o preoție unică în felul ei, care nu se transmite, veșnică;

Hristos este în concordanță cu persoana lui Melhisedec, deoarece acesta (în imagine) este de asemenea prezentat ca preot unic, veșnic (Evrei 7.1-3,15-17,20-24);

Hristos este în concordanță și cu funcțiile și lucrarea lui Melhisedec. El este Împăratul-Preot, care Se va arăta în curând pentru binecuvântarea poporului Său (compară cu Geneza 14).

Punctul culminant în pasajul acesta îl constituie versetele 7-10, care ne oferă o privire în suferințele lui Hristos – o suferință pe care n-a cunoscut-o nici Aaron și nici Melhisedec! -: suferințe în timpul vieții și morții Sale; suferințe, care L-au făcut (alături de gloria Lui personală ca Fiu) capabil să exercite funcția Sa de Mare Preot (compară cu Evrei 2.10,18; 4.15). În felul acesta lucrarea Lui pe pământ a realizat atât mântuirea veșnică (Evrei 5.9), cât și aptitudinea să ne lase pe noi să ajungem sigur la mântuire. Dumnezeu L-a eliberat din moarte; nu prin aceea că L-a cruțat de moarte, ci prin aceea că L-a înviat dintre morți. Dumnezeu L-a lăsat să intre cu triumf în cer (prin aceea că El Însuși L-a salutat cu bucurie mare), pentru ca acolo El să devină Marele Preot al nostru (Evrei 5.10).

Versetul 1: Pentru că: acest cuvânt nu se referă direct la Evrei 4.16, ci mai mult la subiectul funcției de Mare Preot a lui Hristos. După ce această temă a fost atinsă pe scurt în Evrei 2.17;

3.1 și Evrei 4.14,15, vine momentul să se vorbească detaliat despre funcția de mare preot în general și în mod deosebit despre funcția de Mare Preot a lui Hristos.

Orice mare preot: aceasta se referă desigur numai la orice mare preot din timpul vechiului legământ; cuvântul „orice” nu include și pe Melhisedec. Pe scriitor îl preocupă pe de o parte să arate concordanțele între funcția de mare preot a lui Aaron și a lui Hristos, și pe de altă parte el vrea să pună în lumină diferențele mari dintre cei doi. Este într-adevăr o concordanță, însă Hristos este un Preot conform unei alte orânduiei, și anume aceea a lui Melhisedec. Prin aceasta El este unic, așa cum vom vedea, în comparație cu numărul mare de preoți (însă „un mare preot”) din seminția lui Aaron.

Dintre oameni ... pentru oameni: aici vedem deja prima diferență: Aaron și fiii lui erau luați dintre oameni, ei erau oameni între oameni și de aceea – așa cum adaugă versetul doi – era „cuprins de slăbiciune” și păcătos (versetul 3). Hristos era desigur și Om. Aceasta este de asemenea deosebit de important, căci numai ca Om putea să aibă parte de ispitirile de care avem noi parte. De aceea El poate acum să împărtășească suferința noastră (Evrei 2.18; 4.15). Dar El nu era „luat dintre oameni” în sensul că El nu ar fi ca unul din noi cuprins de slăbiciune. El a fost într-adevăr ispitit în toate lucrurile ca și noi, însă în afară de păcat (Evrei 4.15). Însă mai mult chiar: inițial El nu este Om. El era și este Fiul veșnic al lui Dumnezeu, El a devenit Om. De aceea vom vedea că față de expresia „luat dintre oameni” stă în versetul 5 expresia: „Tu ești Fiul Meu”. Expresia a doua „pentru oameni” se referă și la Hristos. Aceasta este o însușire esențială a funcției de mare preot în general. Slujba de mare preot este exercitată înaintea lui Dumnezeu în favoarea oamenilor. Apostolul vine de la Dumnezeu la oameni, marele preot se apropie de Dumnezeu pentru oameni.

În cele privitoare la Dumnezeu: am discutat expresia aceasta deja la Evrei 2.17, unde ea a fost folosită deja. Cu toate că funcția de mare preot este pentru oameni, în primul rând este vorba de onoarea și interesele lui Dumnezeu. Dumnezeu vrea să aibă un popor curat și închinat, care Îi slujește și care I se închină. Aceasta este „privitor la Dumnezeu”!

Atât daruri cât și jertfe pentru păcate: Această combinație o găsim și în Evrei 8.3 și Evrei 9.9. Expresia „jertfe pentru păcate” arată în orice caz spre jertfe de sânge. Probabil în cazul „daruri”-lor ne putem gândi la jertfe fără vărsare de sânge; fie că este vorba de lucrarea de tămâiere (de exemplu lucrarea de tămâiere făcută în marea zi a ispășirii; compară cu Evrei 9.4), ori de jertfa de mâncare (compară cu Evrei 10.5 „jertfă pentru păcate și daruri de mâncare”). În lumina din Evrei 8.4 „daruri” poate avea și un înțeles mult mai larg și să se refere la toate jertfele. De aceea expresia „daruri și jertfe pentru păcate” poate fi probabil înțeleasă ca noțiune colectivă pentru întreg serviciul jertfelor. În versetul nostru este vorba, în contextul temei supraordonate, în mod deosebit de serviciul jertfelor pentru păcatele poporului (vezi versetul 3).

Jertfe pentru păcate

Evrei 5.1 Marele preot aduce atât daruri cât și jertfe pentru păcate
Evrei 7.27 aducerea de jertfe pentru propriile păcate
Evrei 8.3 marele preot este pus să aducă atât daruri cât și jertfe pentru păcate
Evrei 9.9 se aduc atât daruri cât și jertfe pentru păcate
Evrei 9.23 lucrurile cerești sunt curățite prin jertfe pentru păcatemai bune
Evrei 9.26 pentru desființarea păcatului prin jertfa Sa pentru păcate
Evrei 10.1 nu poate niciodată prin aceleași jertfe pentru păcate să facă desăvârșiți pe cei care se apropie
Evrei 10.5 N-ai voit jertfe pentru păcate
Evrei 10.8 n-ai vrut jertfe pentru păcate
Evrei 10.11 jertfe pentru păcate care niciodată nu pot înlătura păcatele
Evrei 10.12 El a adus o singură jertfă pentru păcate
Evrei 10.26 nu mai rămâne jertfă pentru păcate
Evrei 11.4 prin credință Abel a adus o jertfă pentru păcate
Evrei 13.15 să aducem neîncetat o jertfă [pentru păcate] a laudei
Evrei 13.16 pentru că astfel de jertfe [pentru păcate] Îi plac lui Dumnezeu

Să aducă: Verbul prospero (a aduce, a oferi) îl găsim între altele și în Matei 25.20; Marcu 10.13. În forma obișnuită înseamnă „a se duce spre ceva” și de a ceea și „a trata”, adică să te porți într-un anumit fel față de o chestiune sau o persoană (vezi Evrei 12.7). Înțelesul normal al cuvântului în Noul Testament este „a jertfi”, în sensul de „a oferi” (Matei 2.11; Luca 23.36; Faptele apostolilor 8.18) sau să înalți rugăciuni (Evrei 5.7) sau să aduci jertfe. Fraza arată din nou o diferență între Hristos și preoții aaronitici: ultimii jertfesc mereu daruri și jertfe pentru păcate (la plural), însă Hristos „a jertfit” atât cereri cât și rugăciuni stăruitoare (Evrei 5.7), precum și pe Sine Însuși (Evrei 9.14,26,28; 10.10,12,14).

Versetul 2: a fi îngăduitor: cuvântul acesta în limba greacă înseamnă textual „a suferi (a suporta, a simți) moderat”, în sensul „a avea sentimente cuvenite”. Cuvântul acesta metriopatheo amintește direct de sympatheo din Evrei 4.15; însă acolo nu era vorba de sentimentele fragile ale unui om păcătos, ci de sentimentul desăvârșit al lui Hristos. Și ceea ce este și mai important: în Evrei 4.15 era vorba de slăbiciuni, care într-adevăr au a face cu natura noastră păcătoasă, dar nu cu păcate concrete. Însă aici în Evrei 5.1 este vorba de „neștiutori și rătăciți”, aceștia sunt păcătoșii! Expresiile acestea nu servesc pentru înfrumusețarea păcatelor, ca și cum s-ar referi numai la păcatele făcute din neștiință, ci pentru a face clar diferența față de păcatele făcute cu premeditare, păcatele conștiente, care rezultă din răzvrătire împotriva lui Dumnezeu, păcatele cu mâna înălțată (Leviticul 4.2,13,22,27; 5.2-4,15,17; Numeri 15.22-31; compară cu Psalmul 19.13; 139.23,24). Și în Noul Testament nu este nici o jertfă pentru păcate făcute prin răzvrătire conștientă împotriva lui Dumnezeu. Ce înseamnă aceasta vom vedea în Evrei 10.26,27.

El însuși este cuprins de slăbiciune: aici este prezentat motivul pentru care marele preot aaronit putea să fie cu îngăduință față de păcătoși: el însuși era un păcătos! „Slăbiciune” nu înseamnă aici înclinarea spre păcat; vezi Evrei 4.15. În versetul 3 se vorbește mai clar despre „păcatele” marelui preot. El însuși „era cuprins de slăbiciune” vrea să spună, el era ca și cum ar fi îmbrăcat cu o haină. Hristos niciodată nu a fost tolerant față de păcat. Într-adevăr aceasta nu stă scris aici – se spune: „îngăduitor cu cei neștiutori și rătăciți” –, dar aceste expresii se referă evident la păcatele lor (versetul 3). Hristos dimpotrivă putea fi într-adevăr îngăduitor cu cei neștiutori și rătăciți din cauza căinței lor și din cauza dragostei Lui pentru cei pierduți, dar niciodată din cauza păcatelor lor. El niciodată nu este înclinat să privească păcatul ca nefiind păcat. Hristos urăște păcatele, dar El iubește pe păcătos. Însă un mare preot păcătos avea înclinația, din cauza naturii lui păcătoase, să fie îngăduitor față de păcatele altora. Păcatele, pe care noi le facem ușor și cu plăcere, le numim ușor ca fiind bune și la alții. De aceea marele preot aaronit niciodată nu putea să fie un mare preot desăvârșit; niciodată el nu putea să judece cu aceeași seriozitate și severitate păcatele, așa cum face Dumnezeu cel drept.

Versetul 3: marele preot pășea într-adevăr înaintea lui Dumnezeu în numele poporului, dar el era în același timp total una cu poporul, chiar și în păcătoșenia lor. Atunci când el ca mijlocitor pentru popor aducea jertfe pentru păcate, acestea erau în mod necesar întotdeauna jertfe și pentru el însuși și casa lui. Da, tocmai din cauza responsabilității lui mari jertfele pentru păcate ale preoților trebuiau să fie mai mari decât cele pentru oamenii simpli din popor (Leviticul 4.3,28; 16.11,15). „Slăbiciunea” marelui preot nu era însă o slăbiciune exterioară de natură fizică sau condiționată de împrejurări, ci era înclinarea lăuntrică spre păcat, era natura păcătoasă, care dă la iveală fapte păcătoase. Și în privința aceasta este o diferență mare între Hristos și preotul aaronit: Hristos era fără păcat. El S-a jertfit pe Sine Însuși pentru popor (compară cu Evrei 5.9). Însă preotul din Israel era păcătos; de aceea el trebuia să aducă jertfe pentru păcat atât pentru sine însuși cât și pentru popor.

Jertfe

Evrei 5.1 aduse pentru păcate

Evrei 5.3 jertfe pentru păcate

Evrei 5.7 aducere de cereri și rugăciuni stăruitoare

Evrei 8.3a aducerea atât de daruri cât și de jertfe pentru păcate

Evrei 8.3b Acesta are ceva pe care îl aduce

Evrei 8.4 aducerea de daruri conform Legii

Evrei 9.7 aducerea de sânge

Evrei 9.9 aducerea atât de daruri cât și de jertfe pentru păcate

Evrei 9.14 S-a jertfit pe Sine Însuși fără pată lui Dumnezeu

Evrei 9.25 nu ca să Se jertfească de mai multe ori

Evrei 9.28 Hristos, după ce El a fost jertfit o singură dată

Evrei 10.1 se aduc neîncetat în fiecare an jertfe pentru păcate

Evrei 10.2 aducerea lor ar fi încetat

Evrei 10.8 care sunt aduse potrivit legii

Evrei 10.11 aducând jertfe pentru păcate

Evrei 10.2 a adus o singură jertfă pentru păcate

Evrei 11.4 Abel a adus o jertfă lui Dumnezeu

Evrei 11.17 Avraam l-a adus jertfă pe Isaac și l-a adus pe fiul său întâi-născut

Evrei 12.7 Dumnezeu Se „poartă” cu voi ca față de niște fii

Versetul 4: este destul de greu în pasajul acesta să se țină despărțite concordanțele și diferențele între funcția de mare preot a lui Aaron și a lui Hristos. În versetul 3 accentul s-a pus pe o diferență. Dar totodată a devenit vizibilă și o concordanță: amândoi au jertfit pentru popor din cauza păcatelor poporului. În acest sens versetul 4 continuă cu o concordanță (observă cuvântul „și”): amândoi nu și-au luat singuri onoarea funcției de mare preot. Aaron nu s-a numit singur mare preot, ci Dumnezeu l-a chemat pentru aceasta (vezi Exodul 28.1; 29.44; Leviticul 8.2,3; Numeri 16.5,40; 17.8,10). Desigur fiecare mare preot este „chemat” de Dumnezeu; observă „orice mare preot” în versetul 1. Însă aici este desigur numit Aaron, deoarece el era primul din seminția marilor preoți. Dumnezeu l-a chemat tocmai pe el. La el s-a văzut cel mai clar realitatea chemării divine. Urmașii lui erau „automat” chemați mari preoți pe baza descendenței lor.

Versetul 5: nu S-a glorificat pe Sine Însuși: așa cum era cu Aaron, la fel este și cu Hristos. Cu toate că El este Dumnezeu, El, atunci când era pe pământ, nu Și-a dăruit lui Însuși funcția de Mare Preot. Ca Om El era în totalitate dependent de Dumnezeu. El nu Și-a procurat singur nici onoare și nici glorie, și de asemenea El nu le-a primit de la oameni, ci numai din mâna Tatălui Său (compară cu Ioan 5.41; 6.27; 7.18; 8.50,54).

Versetul 5b: aici încetează complet concordanța cu Hristos. Demnitatea lui Hristos pentru această funcție este mult mai mare decât a lui Aaron! Aaron a fost luat dintre oameni (versetul 1), dar Hristos este Fiul lui Dumnezeu! Aaron a fost chemat de Dumnezeu (versetul 4), dar Hristos a fost născut de Dumnezeu! Am vorbit deja la Evrei 1.5 detaliat despre citatul din Psalmul 2, așa că nu trebuie să mai prezentăm contextul acestui verset în psalm. Am văzut deja, că gândul referitor la filiațiunea veșnică nu stă acolo pe prim plan, cu toate că este prezent; este vorba că Hristos ca Om aici pe pământ a fost născut prin Dumnezeu de Maria. De aceea Hristos este „Fiul lui Dumnezeu” (compară cu Luca 1.35). Aceasta are importanță în acest context, deoarece este vorba că Omul Isus era și este Mare Preot. Ca Dumnezeu Fiul, El nu era Mare Preot. Dar când a devenit Om, El a putut deveni Mare Preot. Însă demnitatea sublimă pentru această funcție se bazează pe faptul că Omul acesta nu este un Om între oameni, ci că El a fost născut de Dumnezeu ca Om , așa că Omul acesta este Fiul lui Dumnezeu. Marele Preot al nostru este cu mult mai superior decât Aaron, nu numai pentru că El avea și are o misiune minunată, ci și pentru că El ca Fiu al lui Dumnezeu are o demnitate mult mai mare pentru această funcție. Numai un Fiu al lui Dumnezeu poate cu adevărat fi potrivit ca Mare Preot înaintea lui Dumnezeu; dar numai pentru că Fiul este și Om poate reprezenta cu adevărat interesele noastre înaintea lui Dumnezeu. Dacă comparăm funcția de mare preot a lui Hristos cu a lui Aaron, vedem în primul rând că funcția lui Hristos este mai mare (aceasta se prezintă în continuare) și în al doilea rând, că demnitatea Lui personală este mai mare. La comentarea textului din Evrei 3.1-6 și Evrei 4.14 am îndreptat atenția în mod deosebit asupra faptului că deoarece Fiul lui Dumnezeu este Marele Preot al nostru, aceasta are importanță mare și pentru preoția noastră. Numai Fiul lui Dumnezeu poate reprezenta cu adevărat interesele noastre înaintea lui Dumnezeu. Dar de asemenea numai El ne face fii și prin aceasta preoți. El a fost născut de Dumnezeu ca Fiu, pentru ca noi să putem fi născuți prin Dumnezeu ca fii (compară cu Evrei 2.10); Hristos a fost făcut Mare Preot de Dumnezeu, pentru ca noi să putem fi fiii de preoți. Hristos este Fiu peste casa lui Dumnezeu (Evrei 3.6) și Preot peste casa lui Dumnezeu (Evrei 10.21) – și casa suntem noi. O casă de fii de preoți și închinători. La o astfel de societate măreață de fii de preoți cerești se potrivea numai un Mare Preot demn. Acesta putea fi numai Cineva, care El Însuși este Fiul lui Dumnezeu. Observă: nu Fiu așa cum suntem noi fii, El este singurul Fiu al lui Dumnezeu. Noi suntem preoți, dar El este Marele Preot, Marele Preot pe locul întâi. Vom reveni detaliat la această temă în Evrei 7.25-28.

Versetul 6: aici se face pentru prima dată referire la profetia din Psalmul 110. Se vor mai face referiri și în alte pasaje (Evrei 5.10; 6.20; 7.11,15,17,21). Primul verset din Psalmul 110 îl regăsim și în Evrei 1.13 și Evrei 10.12,13. La studiul Evrei 1.13 ne-am ocupat în detaliu cu contextul întregului psalm. El este unul din mulții psalmi care se referă la Împărăția păcii. Vrajmașii lui Mesia vor fi atunci puși la picioarele Lui (versetul 1), El va trimite din Sion sceptrul puterii Sale (versetul 2) în mijlocul unui popor al lui Dumnezeu ascultător și aflat în sărbătoare (versetul 3), împărații vrajmași vor fi atunci zdrobiți (versetul 5) și națiunile vor fi judecate (versetul 6). Mesia este Acela care cândva a fost aici pe pământ în smerenie, dependent de întărirea dată Lui de Dumnezeu, asemenea lui Ghedeon (Psalmul 110.7; compară cu Judecători 7.4-7). Atunci poporul, care L-a respins, conform Psalmului 109.3, va fi în totalitate „binevoitor”. Pentru o înțelegere corectă este important să se țină seama că în

versetele 2 și 3 psalmistul vorbește lui Mesia, în versetul 4 Iahve vorbește lui Mesia și în versetele 5-7 psalmistul vorbește lui Iahve despre „Domnul” (Adonai, Mesia, nu Iahve). În Psalmul 109.31 Iahve stă la dreapta celui sărac și în Psalmul 110.1,5 Adonai stă la dreapta lui Iahve. Ambele citate în Evrei (Psalmul 110.1,4) sunt totodată puncte culminante în psalm, căci sunt două afirmații ale lui Dumnezeu adresate lui Mesia. În Evrei 5 pasajul din Psalmul 110.4 este citat alături de cel din Psalmul 2.7. În felul acesta ia naștere o egalitate importantă:

- „Tu ești Fiul Meu”,
- „Tu ești [totodată] Preot”.

Acestea sunt afirmații reale, neschimbabile ale lui Dumnezeu Însuși; El explică că acest Om este atât „Fiu” cât și „Preot”. Duhul Sfânt leagă aici cele două exprimări într-o unitate: filiațiunea și preoția sunt foarte strâns legate între ele, atât în Persoana lui Hristos cât și acum cu privire la noi.

După rânduiala lui Melhisedec: Evrei 7 arată detaliat clar că Hristos nu este Mare Preot după rânduiala lui Aaron. Aceasta nici nu era posibil, chiar și numai prin faptul că El nu descindea din familia lui Aaron, ci din familia lui Iuda (Evrei 7.14). Însă aceasta nu înseamnă că preoția Lui este pe un nivel mai inferior, dimpotrivă, El este Preot după o rânduială mult mai înaltă decât rânduiala lui Aaron. Să se observe, că aici nu este vorba de Martele Preot. Expresia „mare preot” include și alți preoți, care sunt subordonați marelui preot. În rânduiala lui Melhisedec este însă numai un preot. Dar și aceasta nu are valoare mai mică, căci este nevoie numai de un preot, tocmai pentru faptul că prin acest unul singur preot a fost făcută o lucrare desăvârșită, valabilă veșnic. În afară de aceasta El este nemuritor, așa că nu este necesar să fie rânduiți alți preoți. Ceea ce se ascunde exact înapoia rânduiei lui Melhisedec se explică în capitoul 7. Și aici se face din nou referire la o temă care va fi tratată abia mai târziu pe parcursul epistolei. Vrem numai să rezumăm aici pe scurt ceea ce mai târziu va fi prezentat foarte pe larg. Noi putem rezuma însușirile rânduiei lui Melhisedec în șapte puncte; aceste puncte sunt totodată și diferențe față de rânduiala lui Aaron:

- Hristos a devenit Mare Preot printr-un jurământ (Evrei 7.20,21; Psalmul 110.4a);
- Hristos a devenit Mare Preot pe baza suferinței (Evrei 5.7-9), prin propria Sa jertfă (Evrei 7.27; 10.10);
- El a devenit Mare Preot după și pe baza intrării Sale minunate în Locul Preasfânt și glorificarea Sa la dreapta lui Dumnezeu (Evrei 5.10; 6.20; 8.1,2; compară cu Psalmul 110.1,7);
- Este vorba de o preoție unică în felul ei, căci este preoția Fiului lui Dumnezeu (Evrei 5.5; 7.1-3,28), ea este veșnică și pe baza unei vieți nepieritoare (Evrei 7.15-17,24);
- Preotul nu este binecuvântat prin unul mai mare (așa cum Aaron a fost binecuvântat în tatăl său Avraam, Geneza 14.19), ci El Însuși este Cel mai mare, care dă binecuvântare; deci preoția Lui se bazează pe o „poruncă” mai bună (Evrei 7.4-10,18,19);
- Deoarece rânduiala lui Melhisedec este mai mare decât a lui Aaron, un preot după rânduiala lui Melhisedec poate acum să exercite în cer preoția aaronită și într-un mod desăvârșit (Evrei 4.14-16; 7.25-28);

- Așa cum Melhisedec a ieșit cu binecuvântare pentru poporul lui Dumnezeu, la fel Hristos va reveni în curând și ca Preot-Împărat (compară cu Zaharia 6.13) va instaura ca Mijlocitor al unui legământ nou Împărăția Sa a păcii bogată în binecuvântare (Evrei 7.22; 8.1-13).

Spre a clarifica mai bine: rânduiala lui Melhisedec nu înlătură rânduiala lui Aaron, căci în curând în Împărăția păcii preoți din casa lui Aaron (și anume cei din casa lui Țadoc) vor exercita iarăși slujbe în Templul nou (Ezechiel 44 și 48). Însă rânduiala lui Melhisedec este mult mai supremă decât rânduiala lui Aaron, chiar dacă Hristos are foarte mult a face cu preoția aaronită. El nu poate fi pe pământ un preot după rânduiala lui Aaron, dar El poate exercita acum în cer preoția pe care Aaron o prezenta ca o umbră.

Rezumat:

Hristos este acum și pentru totdeauna Preot după rânduiala lui Melhisedec;

El exercită acum preoția sub forma lui Aaron (și anume Suplinitor pentru poporul lui Dumnezeu în Locul Preasfânt);

El va exercita în curând (în Împărăția păcii) preoția conform preoției lui Melhisedec (El, ca Preot-Împărat aduce binecuvântare de la Dumnezeu poporului lui Dumnezeu de pe pământ).

Versetul 7: ajungem acum la a treia etapă a vieții lui Hristos aici pe pământ: El a venit ca Om pe pământ, născut din Dumnezeu ca Fiu al lui Dumnezeu (Evrei 5.5); El este Preot în cer începând de la glorificarea Sa (Evrei 5.6,10; 6.20; 8.1,2); Între nașterea Lui și glorificarea Lui sunt „zilele întrupării [cărnii] Sale”, aceasta înseamnă viața Sa ca Om aici pe pământ.

În acest context sunt de reținut două lucruri importante referitoare la viața Domnului pe pământ:

- Viața Lui L-a făcut desăvârșit de capabil, ca să devină în cer Mare Preot pentru noi, prin aceea că aici pe pământ a avut parte de toate ispitele, cu excepția păcatului (Evrei 5.8,9; compară cu Evrei 2.18; 4.14-16);

- însă această viață a condus totodată ca El să Se jertfească pe Sine Însuși – și în privința aceasta El este unic.

Hristos a înfăptuit pe cruce adevărata preoție aaronită – lucrarea de ispășire realizată de marele preot în marea zi a ispășirii; în afară de aceasta Hristos este Preot în veac după rânduiala lui Melhisedec. Însă Aaron și Melhisedec nu au suferit, numai Hristos a suferit! Aceasta este unicitatea, Melhisedec și Aaron sunt amândoi imagini frumoase ale lui Hristos, dar unde este la ei elementul suferință? În marea zi a ispășirii au suferit cel mult animalele de jertfă. Hristos a devenit El Însuși adevărata jertfă pe pământ. El a suferit. Hristos a suferit din partea oamenilor, El a suferit din pricina conștiinței, din pricina dreptății. Dar El a suferit nespuse de mult din cauza părăsirii Lui de către Dumnezeu pe Golgota. Hristos a suferit și în timpul umblării Lui – și în mod deosebit la începutul slujirii Sale în timpul celor patruzeci de zile în pustiu, atunci când S-a împotrivit ispitirilor lui satan. Însă noi nu citim că în pustiu, atunci când satan a încercat să-L abată prin lucruri plăcute, El a adus lui Dumnezeu rugăciuni și implorări. Dar când în Ghetsimani înaintea ochilor Domnului stătea părăsirea Lui de către

Dumnezeu, care urma să vină, (Luca 22), El a luptat cu rugăciuni și implorări. Hristos a suferit nespus de mult din partea oamenilor, dar El a îndurat toate acestea cu răbdare. El știa dinainte chiar și ce oamenii Îi vor face pe Golgota, (Ioan 18.4), dar aceasta nu L-a determinat la strigăte mari și lacrimi. Trebuia să fie El un martir mai neînsemnat decât cei mulți după El, care și-au dat viața pentru El cu mare bucurie și devotament? Nu, ceea ce L-a făcut să aducă strigăte mari și lacrimi, era privirea celor trei ore de întuneric, părăsirea Lui de către Dumnezeu, „facerea Lui păcat” și paharul, care îi va fi dat nu de oameni ci de Dumnezeu Însuși (compară cu Ioan 18.11).

Aducând cereri și rugăciuni stăruitoare cu strigăt puternic și cu lacrimi: cum s-a spus deja, aceasta a avut loc în zilele întrupării [carnii] Sale. De aceea aici nu ne gândim în primul rând la cruce, ci la Ghetsimani (Matei 26.36-46; Marcu 14.32-42; Luca 22.40-46). Acolo auzim de trei ori strigătul Lui tare, rugăciunile și implorările Lui: „Tatăl Meu, dacă este posibil, să treacă de la Mine paharul acesta; însă nu cum vreau Eu, ci cum vrei Tu” (Matei 26.39). Acolo auzim vorbindu-se și de lacrimi: El a fost întristat, tulburat adânc și îngrozit până la moarte. El era într-o luptă grea. „Aducând” trebuie înțeles aici în sensul „trimițând în sus către Dumnezeu”. Este însă și o paralelă cu același cuvânt din versetul 1, unde se face aluzie la jertfa de pe Golgota, care urma să aibă loc imediat. Lacrimile și implorările au fost puse de altfel direct în legătură cu contextul crucii. Noi nu putem exclude această interpretare, căci și timpul acesta face parte din zilele carnii Sale. În privința aceasta ne gândim în mod deosebit la Psalmul 22.1-21a: „Dumnezeul Meu! Dumnezeul Meu! Pentru ce M-ai părăsit și stai departe de mântuirea Mea, de cuvintele geamătului Meu? Și așa mai departe ...”.

Către Acela care putea să-L mântuiască din moarte: pentru interpretarea versetului 7b este decisiv dacă versetul 7a se referă la Ghetsimani sau la Golgota. Dacă ne gândim la Ghetsimani, atunci rugăciunea Domnului consta tocmai în aceea, ca moartea îngrozitoare a păcătosului să treacă de la El. El L-a rugat pe Acela care putea să-L salveze de la moarte. Dacă în versetul 7a ne gândim la Golgota (sau la ambele locuri), atunci este clar, că atunci gând moartea judecării nu mai putea trece de la El, rugăciunea Lui trebuie să fi avut ca și conținut, ca Dumnezeu să-L salveze trecând prin moarte. Aceasta este important și pentru interpretarea expresiei următoare:

Și a fost ascultat din pricina evlaviei Lui: Dacă ne gândim la Ghetsimani, această ascultare poate fi interpretată așa, că Dumnezeu a dăruit Domnului Isus pregătirea lăuntrică pentru primirea suferințelor, așa că El a primit puterea să primească din mâna Tatălui paharul (compară cu Ioan 18.11). Dacă ne gândim la Golgota, atunci ascultarea în acest caz înseamnă, că Dumnezeu realmente L-a salvat din moarte, prin aceea că L-a înviat dintre morți. În primul caz Dumnezeu putea într-adevăr să-L salveze de moarte, dar Dumnezeu nu a făcut-o. Era voia lui Dumnezeu ca Hristos să trebuiască să treacă prin moarte. În cazul celei de-a doua interpretări Dumnezeu a putut să-L salveze din moarte. Dumnezeu a făcut realmente aceasta în înviere. Impresia mea este că scriitorul gândește în versetul 7a la Ghetsimani, însă în versetul 7b el prelungește linia până la Golgota, deoarece el folosește expresii care se referă mai mult la moartea pe cruce și la înviere. Aici este foarte interesant Psalmul 22.21: versetul 21a aparține încă la cele anterioare „rugăciuni și implorări”, dar versetul 21b este răspunsul

minunat al lui Dumnezeu în înviere („ascultarea/împlinirea” rugăciunilor și implorărilor) și constituie totodată introducerea la versetele care urmează (de exemplu în versetul 22 ne putem gândi la seara zilei de înviere; Ioan 20.19-23 și compară cu Evrei 2.12). Vezi și psalmul împărătesc, Psalmul 21.4, „A cerut de la Tine viața: Tu I-ai dat – viață lungă pentru totdeauna și pentru eternitate.” Versetul nostru mai spune și că El a fost ascultat din pricina evlaviei Lui. Prin aceasta este vorba de temerea de Dumnezeu, devotamentul desăvârșit, dependența și teama sfântă a lui Hristos față de Dumnezeu. Unii vor să traducă aici cu „frică”. Însă este imposibil să se afirme că Hristos din cauza fricii Lui de moarte a fost păzit de moarte respectiv ar fi fost salvat din ea!

Versetul 8: aici avem iarăși propoziția principală din versetele 7 și 8 (aceste două versete constituie de altfel și o propoziție secundară, dependentă de „Hristos” în versetul 5!), care ne spune ceea ce am amintit deja la punctul (a) la începutul comentariului la versetul 7. Viața lui Hristos pe pământ L-a făcut desăvârșit pentru slujba Lui de Mare Preot în cer și anume prin aceea că El a învățat ascultarea prin ceea ce a suferit. Viața Lui era suferințe – suferințe ca urmare a ispitirilor, cărora El nu a cedat (căci altfel nu ar fi suferit) (Evrei 2.18). El a învățat ascultarea în ispitiri: a învățat – a suferit; aceasta sună aproape ca un joc de cuvinte ca și cuvintele grecești emathen – epathen. „Învățarea” se poate de altfel referi foarte bine și la versetul 7. Aceasta devine mai clar dacă traducem textual: „Cel care în zilele cărnii Sale a adus cu strigăte mari și lacrimi atât cereri cât și implorări Aceluia care putea să-L salveze de la moarte, și L-a salvat din pricina evlaviei Lui, cu toate că fiind Fiu, a învățat din ceea ce a suferit, (și anume) ascultarea.” Dintr-o astfel de traducere se văd mai clar două lucruri:

Învățarea ascultării a avut loc în timpul zilelor cărnii Sale. Aceasta înseamnă deci, nu în cer înainte de nașterea Sa (acolo nu era nimic pentru El ca să asculte, acolo îngerii ascultau de El ca Fiu al lui Dumnezeu), ci în viața Lui pe pământ;

„Ce a suferit” se referă la ceea ce este numit concret în versetul 7. Tocmai în Ghetsimani El a învățat ce era ascultarea (cuvinită, necesară).

Acolo El a aflat personal ce înseamnă să ascuți; dar desigur noi putem aplica și în sens larg la toate suferințele Sale.

Cuvintele „cu toate că fiind Fiu” stau între cele două părți de propoziție, așa că ele se pot aplica și la ceea ce se spune înainte: cu toate că El era Fiu, ca Om a ajuns în situația că în dependență mare de Dumnezeu a trebuit să strige și ca Om a fost ascultat de Dumnezeu.

Suferințe

Evrei 2.18 El a suferit când a fost ispitit

Evrei 5.8 El a învățat ascultarea prin ceea ce a suferit

Evrei 9.26 Căci altfel ar fi trebuit să sufere de mai multe ori

Evrei 13.12 El a suferit dincolo de poartă

Cu toate că era Fiu: aceste cuvinte ar trebui după părerea mea să le aplicăm înainte de toate la versetul 8; ca Fiu El era obișnuit să I Se dea ascultare începând de la creație; aceasta făcea parte din filiațiunea Lui. Când El era pe pământ, El a rămas Fiul lui Dumnezeu, da, El a devenit Fiu chiar într-un mod cu totul nou, prin aceea că prin Dumnezeu a fost născut din Maria. Dar cu toate că El și aici pe pământ era Fiu, deoarece El era Om se afla într-o poziție în care El personal a trebuit să afle ce înseamnă să ascuți. Numai în felul acesta El va fi în chip desăvârșit în stare să simtă împreună cu noi când suntem în slăbiciune (Evrei 5.9; 4.15). De altfel versetul acesta arată clar că se rătăcesc aceia care tăgăduiesc filiațiunea veșnică a lui Hristos și cred că filiațiunea implică o poziție de dependență, de ascultare, de supunere și subordonare (poziția aceasta n-a avut-o Hristos în veșnicie). Vedem aici că este exact invers. O astfel de poziție de subordonare este opusă poziției de filiație. Nu „pentru că” era Fiu El a trebuit să învețe ascultarea, ci „deși”, „cu toate că” era Fiu. Filiație implică independență, egalitate în rang (compară cu Ioan 5.18; 10.33). Dar Fiul a devenit Om; și în această stare, deși era Fiu, a trebuit să învețe ascultarea cu privire la funcția Sa de Mare Preot ceresc.

A învățat ascultarea: să se observe că aici nu se spune că Domnul Isus a învățat să asculte, ca și cum voința Lui ar fi trebuit zdrobită. Ci El a învățat „ascultarea” înainte de toate prin faptul că El ca Om a ocupat pe pământ locul supunerii. Noi trebuie să învățăm ascultarea deoarece noi prin natura noastră suntem neascultători. El a trebuit să învețe ascultarea, deoarece inițial El era într-o poziție în care totul asculta de El. El a învățat ascultarea, prin aceea că El a crescut mereu în aceasta, fără ca El să fi fost vreodată neascultător. Înțelegem mai bine aceasta dacă comparăm Luca 2.42 cu Luca 2.52: „Isus creștea în înțelepciune” (versetul 52), dar nu în sensul că nebunia trebuia să dispară. La El niciodată nu a fost nebunie, căci de la început El era „umplut de înțelepciune” (versetul 40). Când a crescut, El a pătruns tot mai mult în ceea ce însemna pentru El poziția de ascultare: împotriva față de ispite, umblare împlinind toate poruncile Tatălui – fără ca în privința aceasta să cadă vreodată în neascultare. Ce mare a fost această ascultare! Mai mare decât aceea din grădina Eden, pe când încă nu era nici o ispitire, mai mare decât cea din Împărăția păcii de o mie de ani, când satan va fi legat. Era o ascultare în timpul tuturor ispitirilor lui satan, în mijlocul unei lumi plină de răzvrătire, plină de savurarea păcatului. În felul acesta El a învățat să sufere împreună cu noi, care ne aflăm într-o astfel de lume; aceasta ne conduce la versetul 9.

Versetul 9: făcut desăvârșit: compară în privința aceasta comentariul la Evrei 2.10. Domnul Isus a mers în chip desăvârșit pe drumul ascultării; El a devenit ascultător până în moarte, da, până în moarte pe cruce (Filipeni 2.8). El a trebuit să învețe ascultarea într-un mod mai profund, mai intens și mai amar decât oricare alt om. Nici un om, care este chemat să umble în ascultare, nu poate reproșa lui Dumnezeu că El Însuși nu știe ce înseamnă să ascuți. Căci Dumnezeu a devenit Om și a ocupat de bună voie locul ascultării desăvârșite. El a simțit până la extrem consecințele ascultării. De aceea El a fost acum „făcut desăvârșit”, ca să simtă și să sufere împreună cu noi cei care acum ne aflăm de asemenea într-o poziție de ascultare. El Se află acum într-o poziție în care El poruncește și în care se ascultă de El; noi suntem aceia „care ascultă de El”. El ne poruncește; dar nu ca sclavul, care devine împărat (Proverbe 30.22), care acum poruncește nemilos mânat de bucuria de a produce pagubă și din sete de

răzbunare, ci ca un prinț, care a devenit rob și care, cu toate că Îi aparținem, ne slujește totodată. Poruncile Lui servesc tocmai pentru a ne călăuzi în siguranță prin pustiu, să ne păzească de ispite și când suntem în ispite, ca astfel să ne salveze de orice rău din jurul nostru. Ascultarea era taina drumului lui Hristos. Ascultarea este acum și taina drumului nostru, așa ca noi să nu cădem în cursele vrăjmașului și să pierim în pustiu (compară cu Evrei 3.18; 4.11).

Să desăvârșească

Evrei 2.10 facă desăvârșit pe Inițiatorul (Căpetenia)

Evrei 5.9 făcut desăvârșit ... a devenit autor al mântuirii veșnice

Evrei 7.19 Legea n-a desăvârșit nimic

Evrei 7.28 un Fiu, făcut desăvârșit pentru eternitate

Evrei 9.9 neputând să desăvârșească, în ceea ce privește conștiința

Evrei 10.1 nu poate să desăvârșească pe aceia care se apropie

Evrei 10.14 a desăvârșit pentru totdeauna

Evrei 11.40 ca ei să nu fie făcuți desăvârșiți fără noi

Evrei 12.23 duhurile celor drepti, făcuți desăvârșiți

Desăvârșit

Evrei 5.14 hrana tare este pentru cei desăvârșiți

Evrei 9.11 cortul mai mare și mai desăvârșit

Desăvârșire

Evrei 6.1 să mergem spre desăvârșire

Perfectiunea

Evrei 7.11 perfectiunea prin preoția levitică

Desăvârșitorul

Evrei 12.2 Desăvârșitorul credinței

Autor al mântuirii eterne: cu privire la cuvântul „mântuire” vezi comentariul la Evrei 1.14; 2.3,10. Și aici este ca și acolo (a) mântuire continuă (vezi mai sus), păstrare permanentă prin slujba Sa de Mare Preot la trecerea prin pericolele și ispitele pustiuului (compară cu Evrei 7.25) până la (b) mântuirea definitivă, pe care o moștenim (Evrei 1.14). Hristos este Căpetenia noastră pentru această mântuire (Evrei 2.10). Această ultimă mântuire este legată cu odihna de sabat a Împărăției păcii. Dar este o mântuire veșnică: dimensiunea și binecuvântările ei se extind până în veșnicie. Hristos este „Urzitorul” mântuirii, El a realizat-o. El a pus baza ei la cruce (Evrei 5.7) și El ne conduce ca Mare Preot în cer până la sfârșit (Evrei 5.10).

Versetul 10: versetul acesta ne arată baza pentru ceea ce ni s-a spus în versetul 9: Hristos Și-a terminat drumul Său aici pe pământ, El „a fost făcut desăvârșit” și a terminat ce a avut de făcut (compară cu Luca 13.32), și de aceea a fost făcut capabil să fie Marele Preot al nostru. În această însușire a Persoanei Sale El ne garantează mântuirea noastră definitivă. Este Dumnezeu Cel care L-a „salutat” sau I-a dat titlul de Mare Preot după rânduiala lui Mehisedec. Hristos a fost odinioară „născut” de Dumnezeu ca Fiu pe pământ (Evrei 5.5); putem spune asemănător cu versetul 5 că Hristos „a fost chemat” de Dumnezeu pentru

lucrarea Sa de jertfă. Și acum citim că după terminarea lucrării El a fost „salutat” de Dumnezeu. El a fost numit public și cu bucurie ca Mare Preot al nostru în cer. Pe cruce Hristos era, ca să zicem așa, Marele Preot în hainele albe din marea zi a ispășirii. Hainele acestea arată spre curăția Lui personală. Acolo pe cruce El, Marele Preot, S-a jertfit pe Sine Însuși ca jertfă desăvârșită. Acolo El a dus sângele Lui în Locul Preasfânt. Acum El Însuși a intrat în Locul Preasfânt (Evrei 6.19,20; 9.12,24; 10.19,20). El a luat loc acolo totodată nu numai în hainele Lui albe, ci și în hainele Lui de măreție, care arată spre lucrarea înfăptuită. Numele poporului răscumpărat îl poartă pe umerii și pe pieptul Lui. El poartă haina de purpură albastră, care vorbește despre caracterul ceresc al slujbei Sale.

Intercalare: realitatea mai bună și legată cu mântuirea (Evrei 5.11-6.20)

1 Lipsă de maturitate spirituală (Evrei 5.11-14)

11. ... despre care ¹ avem multe de spus și greu de explicat în vorbire, pentru că v-ați făcut greoi la auzire. **12.** Pentru că, deși de mult trebuia să fiți învățatori, aveți din nou nevoie ca cineva să vă învețe care sunt elementele începutului cuvintelor lui Dumnezeu și ați ajuns să aveți nevoie de lapte și nu de hrană tare. **13.** Pentru că oricine folosește lapte ² este fără experiență în cuvântul dreptății, pentru că este prunc ^a; **14.** iar hrana tare este pentru cei maturi, care, prin obișnuință, au simțurile deprinse să deosebească ^b binele și răul.

Remarci

¹. sau „el”, sau „asupra acestui lucru”.

². vezi remarca la Evrei 2.4 și compară cu Evrei 6.4.

^a. 1 Corinteni 1.1-3; 1 Petru 2.2

^b. Romani 16.19

Comentariu

Scriitorul întrerupe din nou expunerile sale și anume cu privire la starea spirituală a creștinilor evrei. Intercalarea se extinde până la sfârșitul capitolului 6; începutul capitolului 7 continuă tema întreruptă în Evrei 5.10. Se constată și o continuare de la Evrei 6.19,20, deoarece acolo scriitorul revine la tema „Mare Preot după rânduiala lui Melhisedec”. În intercalare scriitorul începe să spună cât de greu este pentru el să trateze această temă. Aceasta nu este din cauza lipsei de inteligență a cititorilor sau a felului lor de gândire dușmănos, respectiv lumesc, ci în ținerea cu tărie la vechile forme religioase ale iudaismului. Aceasta i-a împiedicat să crească practic în adevărul lui Dumnezeu, așa cum acesta a fost descoperit acum în creștinism; și aceasta în ciuda faptului că de multă vreme veniseră la credință. Prin aceasta ei erau carnali și pământești și nu posedau capacitate de diferențiere spirituală (versetul 14). Ei voiau desigur să țină cu tărie la ceea ce Hristos a învățat pe pământ – învățământ care era strâns legat cu iudaismul și Împărăția – însă învățătura despre un Hristos glorificat în cer a avut ecou mic la ei. De aceea ei nu au înțeles adevărata lor poziție creștină – și prin aceasta nu au avut

înțelegere corectă a descoperirilor lui Dumnezeu, care stăteau în legătură cu cuvintele lui Hristos, pe care El le-a rostit pe pământ.

Deci aici avem a face cu două descoperiri:

Cuvântul legat cu Hristos pe pământ („lapte”):

- „Elementele începutului cuvintelor lui Dumnezeu” (Evrei 5.12)
- „Cuvântul despre începutul lui Hristos” (Evrei 6.1);

Cuvântul legat cu Hristos în cer („hrană tare”):

- „Cuvântul dreptății” (Evrei 5.13);
- „Desăvârșire” (Evrei 6.1).

Deci cititorii aveau nevoie încă de următoarele:

- O instruire nouă referitoare la cuvântul lui Hristos pe pământ („Cuvântul despre începutul lui Hristos”);
- Apoi învățământ despre o temă nouă: desăvârșirea. Aceasta este poziția lui Hristos în cer ca Mare Preot după rânduiala lui Melhisedec.

Acum este ușor de urmărit expunerea scriitorului:

El dorește cu plăcere să se preocupe mai îndeaproape cu poziția și lucrarea lui Hristos în cer ca Mare Preot după rânduiala lui Melhisedec (Evrei 5.11); însă cititorii au rămas foarte mult în urmă spiritual în privința aceasta:

- Ei s-au făcut greoi la auzire (versetul 11);
- Ei trebuiau de mult să fie învățatori, dar au căzut din nou la nivelul de elevi (versetul 12);
- Ei au din nou nevoie de instruire referitoare la Hristos pe pământ (versetul 12);
- Ei au devenit asemenea copiilor mici, care nu pot suporta hrana tare, ci numai lapte (versetele 12,13);
- Ei sunt fără experiență cu privire la cuvântul despre dreptate (versetul 13);
- Ei trebuie să crească prin învățatură:
 - Învățatură în cuvânt despre Hristos pe pământ;
 - Experiență în cuvântul dreptății (despre Hristos în cer);
 - Exercițiu prin obișnuirea în a diferenția între bine și rău.

Dacă cititorii vor învăța să înțeleagă poziția lui Hristos în cer și prin aceasta și propria lor poziție creștină, atunci ei vor dobândi capacitatea de diferențiere morală. Prin aceasta ei ar învăța să meargă pe drumul corect între ținerea strâns legalistă la rânduilele iudaice și agățarea cu tărie de ceea ce Domnul a spus pe pământ. Acesta este drumul prin pustiu,

călătoria spre gloria cerească, unde Hristos Se află acum ca și Căpetenie și Împlinitor. Acesta este drumul cel bun.

Versetul 11: scriitorul voia evident să continue cu tema referitoare la funcția cerească de Mare Preot a lui Hristos. Însă aceasta are sens numai dacă la cititori este o atitudine corespunzătoare de gândire spirituală, pentru ca ei să poată înțelege învățăturile care urmează. De aceea scriitorul întrerupe acum dezbaterile sale, pentru a conduce pe cititori mai întâi la o înțelegere spirituală.

Despre care: aceasta se poate referi direct la Melhisedec. Dar se poate argumenta că în cele ce urmează scriitorul nu spune multe despre Melhisedec, așa că în acest caz expresia se referă la Hristos. Dar se mai poate traduce și „asupra acestui lucru”. În acest caz s-ar referi la funcția de mare Preot a lui Hristos.

Devenit greoi la auzire: ceea ce scriitorul voia să spună despre funcția de Mare Preot a lui Hristos era „greu de exprimat în cuvinte”; nu pentru că el era un învățător rău și nici pentru că chestiunea însăși era complicată, ci pentru că elevii au devenit așa de „greoi” în auzire. Desigur prin aceasta este vorba de auzirea lor spirituală. Cauza nu era că ei erau elevi proști, ci pentru că erau leneși spiritual. Mai rău chiar, ei au devenit așa. În timpul de început după convertirea lor ei nu au fost așa de greoi la auzire. Ei au început să facă progrese spirituale. Însă împrejurările i-au împiedicat în creșterea lor spirituală. Ei nu s-au folosit suficient de puterea spirituală care le stătea la dispoziție, ca să se împotrivescă obstacolelor. În loc să crească mai departe, au alunecat din nou pe un nivel inferior. Deci ei nu erau rămași în urmă, ci au căzut înapoi. Ei nu mai erau în prospețimea spirituală a timpului de început, a dragostei dintâi (cea mai mare) (compară cu Apocalipsa 2.4). Ei au devenit căldicei (compară cu Apocalipsa 3.16).

Versetul 12: pentru că de mult trebuia să fiți învățători: potrivit timpului scurs începând de la convertirea lor, cititorii ar fi trebuit să dovedească o creștere așa de intensă, că în mod real s-ar fi putut aștepta ca ei înșiși să se arate ca învățători ai adevărului creștin. Odată în școlile noastre se obișnuia ca elevii care voiau să devină învățători, după clasa a șasea rămâneau la învățătorul lor, pentru ca să fie folosiți în învățământ. Astfel ei ca de la sine au devenit învățători din elevi. Însă la evrei a fost altfel. Ei erau ca elevii care în clasa a patra sau a cincea erau așa de slabi, că au trebuit să meargă în clasa întâi sau a doua, ca să învețe din nou primele principii ale materiei de predare. În timpul în care ei ar fi putut fi elevi în clasele superioare, ei stăteau încă în clasele inferioare. Scriitorul le predă din nou materia de predare în clasele cele mai mici.

Elementele începutului cuvintelor lui Dumnezeu: materia de predare în clasele mici este învățătura elementară. Cuvântul „elemente” (stoicheia) poate însemna „parte elementară”, „materia de bază” a lumii (2 Petru 3.10,12); la vechii greci acestea erau focul, apa și aerul. În Galateni 4.3,9 „elementele lumii” sunt personificate aproape ca puteri rele, care țineau în robie atât pe necredincioșii iudei cât și pe cei păgâni. Bauer traduce cu „duhuri elementare”. Cu acestea se poate aduce în legătură și expresia „elementele lumii” din Coloseni 2.8

(influențele rele elementare, care au origine și natură demonică). În versetul nostru cuvântul „elemente” are înțelesul simplu de „principii”. Cititorii trebuiau să învețe din nou principiile elementare ale „începutului cuvintelor lui Dumnezeu”. Expresia aceasta este clarificată în Evrei 6.1 prin parafrizarea „cuvântul despre începutul lui Hristos”. Aici nu este vorba (numai) de începutul cuvintelor lui Dumnezeu în Vechiul Testament, ci de începutul cuvintelor Sale, așa cum El le-a prezentat prin Hristos. Deoarece este vorba de „începutul” cuvintelor lui Dumnezeu în Hristos, aceasta este foarte important. Aceasta arată că este vorba de cuvintele lui Dumnezeu despre Hristos și prin Hristos pe pământ. Dumnezeu ne-a vorbit la sfârșitul acestor zile „în Fiul” (Evrei 1.1), aceasta înseamnă atunci când Fiul lui Dumnezeu era pe pământ: „... o mântuire așa de mare ... începând să fie vestită de Domnul, ne-a fost adevărită de cei care au auzit-o” (Evrei 2.3). Acesta este cuvântul pe care evreii l-au auzit și prin care ei au venit la credință. Însă acesta era cuvântul lui Hristos pe pământ. Dar și martorii Lui au repetat acest cuvânt, pe care l-au văzut în însușirile lui mari. Cuvântul acesta trebuia să se lege foarte strâns de iudaism. Evrei 1.1 confirmă de asemenea, că deși vorbirea Fiului lui Dumnezeu era desigur o vorbire cu totul nouă, ea continua vorbirea profeților, dar totodată o încheia, încununând-o. Hristos era împlinirea minunată a profețiilor despre Mesia suferind și biruitor. Aceasta a vestit-o El Însuși, mesagerii Lui au repetat-o. Dar nu a făcut Domnul Isus Însuși aluzie, că El pe pământ nu a putut prezenta adevărul deplin? „Am încă multe să vă spun, dar nu le puteți purta acum. Dar, când va veni Acela, Duhul adevărului, El vă va călăuzi în tot adevărul; ...” (Ioan 16.12,13). Deci Domnul vestește categoric că după glorificarea Lui și după venirea Duhului Sfânt vor fi prezentate și alte adevăruri cu totul noi. Aceste adevăruri nu puteau fi înțelese atunci de ucenici, nu numai pentru că ei nu posedau pe Duhul Sfânt, ci pentru că adevărurile noi vor sta în legătură cu Hristos înălțat la cer și glorificat. Aceasta o arată clar contextul din Ioan 16. În cadrul acestor adevăruri ne gândim desigur în primul rând la învățătura despre Hristos și Adunare (Biserică), Capul și trupul; dar noi trebuie să ne gândim și la epistola către Evrei: funcția cerească de Mare Preot a lui Hristos. Cititorii nu erau familiarizați cu aceasta. Ei au văzut în Hristos pe pământ lucruri mari și prin martorii Lui au auzit lucruri mari despre El. Dar chiar și acestea erau confuze. Ei nu erau maturizați în adevărata lor poziție creștină. Aceasta conținea nu numai o urmare a unui Hristos pe pământ, ci și o cunoaștere a lui Hristos în cer, o conștientizare a faptului de a fi pe un drum spre patria cerească, spre glorie, acolo unde este Hristos acum. Și în afară de aceasta, privilegiul de a avea voie de a te apropia de Dumnezeu în Sfânta Sfințelor cerească.

Lapte ... nu hrană tare: deci laptele este cuvântul despre Hristos pe pământ; hrana tare este cuvântul despre Hristos în cer. Nenumărați creștini trăiesc și astăzi exclusiv hrănindu-se cu acest lapte. Ei Îl urmează pe Hristos, care era aici pe pământ. Ei cunosc cuvântul pe care El l-a rostit aici pe pământ (de exemplu predica de pe munte). Dar ce înseamnă poziția cerească actuală a lui Hristos pentru poziția lor creștină, ei nu au nici o cunoaștere. Și tocmai prin aceasta ei pierd treptat și gustul pentru lapte. Imaginea laptelui și a hranei tari o găsim de mai multe ori în Noul Testament, de exemplu în 1 Corinteni 3.1-3. Diferența constă în aceea, că corintenii nu au căzut înapoi la hrănirea cu lapte, ci erau încă în stadiul consumării de lapte. A doua diferență constă în aceea, că credincioșii evrei erau carnali, deoarece erau încă împotmoliți în religia omenească a iudaismului. Corintenii erau carnali deoarece ei erau încă legați de filozofia omenească a păgânismului. La credincioșii din Colose erau ambele

probleme (Coloseni 2.8,16). În 1 Petru 2.1,2 se folosește de asemenea vorbirea simbolică despre lapte. După părerea mea această epistolă este adresată de asemenea creștinilor iudei, care aveau a face cu probleme asemănătoare cu cele ale evreilor.

Versetul 13: cuvântul dreptății: imaginea laptelui și a hranei tari este explicată aici mai îndeaproape. Se explică că hrana tare este „cuvântul dreptății”. Cine este încă în stadiul de lapte, acela nu este apt pentru cuvântul acesta. Cei maturi folosesc și ei uneori lapte. Însă expresia „oricine folosește lapte” se referă aici la aceia care încă nu pot mânca altceva. Ei nu au nici o experiență în cuvântul dreptății. Conform unor comentatori (între alții Großheide) expresia aceasta înseamnă „cercetare (logos) în dreptate”, înțelegerea a ceea ce este drept și nedrept. Compară și cu versetul 14: capacitate de discernământ atât cu privire la bine cât și cu privire la rău. Copilul mic, care are nevoie încă de lapte, nu are încă această capacitate de discernământ. Ce înseamnă „cercetare în dreptate”? Noi putem desigur lega această dreptate cu dreptatea lui Hristos glorificat în cer. El a făcut în chip desăvârșit lucrarea, a revelat în chip desăvârșit dreptatea lui Dumnezeu. Această dreptate a lui Dumnezeu I-a dat lui Hristos locul meritat în cea mai mare glorie (Ioan 16.10). Prin poziția cerească a lui Hristos în glorie s-a clarificat în chip desăvârșit întrebarea referitoare la bine și rău (compară cu „Cuvântul bun al lui Dumnezeu” din Evrei 6.5 și comentariul corespunzător). Sunt cei maturi care acum au căpătat înțelegere cu privire la ce este bine și ce este rău (versetul 14).

Fără experiență (minor): imaginea unui copil este folosită în Noul Testament sub diverse forme: de exemplu ca să arate simplitatea și lipsa de revendicări a copilului (Matei 18.3) sau să descrie prima fază a creșterii creștine (1 Ioan 2.13,18-27). Folosirea imaginii aici se aseamănă cu folosirea ei în 1 Ioan, există însă o diferență. Expresia „fără experiență [minor]” (nepios) o găsim și în Galateni 4.1-7. Acolo are aproximativ același înțeles ca aici. Cu această expresie acolo se descrie etapa spirituală a iudaismului înainte de venirea lui Hristos (compară și cu Galateni 3.21-29), în timp ce maturizarea începe cu adevărul deplin, așa cum el a fost revelat acum în Hristos. Și în Evrei 5, copilul mic este unul care ține cu tărie la iudaism fără să crească în poziția creștină. Într-adevăr aici nu se referă la un credincios dinainte de cruce, așa cum este în Galateni 4.1,2, ci la un creștin; însă la un creștin care ține cu tărie la iudaism și nu ajunge mai departe decât la cuvântul Domnului pe pământ, care s-a legat foarte strâns de iudaism (compară cu Evrei 6.1-3). Cel matur a crescut și a trecut peste această etapă. El înțelege cuvântul despre Hristos glorificat în cer. El înțelege și practică propria poziție creștină pe pământ în concordanță cu poziția lui Hristos în cer: el trăiește ca cetățean al cerului!

Versetul 14: matur: pentru cuvântul acesta în limba greacă este același cuvânt ca și cel pentru „desăvârșit”, pe care l-am tratat deja detaliat în Evrei 2.10 și Evrei 5.9 (unde se întâlnește ca verb). Sub o altă formă îl vom regăsi direct în Evrei 6.1, unde este vorba de „creștere deplină”. Creștinii credincioși sunt denumiți în Noul Testament în contexte total diferite ca fiind desăvârșiți:

Desăvârșirea principală: aceasta constă în aceea că păcatele au fost iertate și credincioșii au fost sfințiți o dată pentru totdeauna, au fost făcuți potriviți pentru gloria cerească (Evrei

10.14); deci această desăvârșire o posedă fiecare credincios începând din momentul când el a găsit pacea cu Dumnezeu;

Desăvârșirea definitivă și viitoare în cer: aceasta va fi partea credinciosului atunci când va fi primit trupul de înviere. Atunci nimic din păcat sau din carne nu se va mai lipi de el. Atunci el va fi îmbrăcat cu gloria lui Hristos (Filipeni 3.12; Evrei 11.40);

Desăvârșirea practică pe pământ: această desăvârșire este rezultatul final al creșterii spirituale: „maturitatea”. Ea nu înseamnă fără păcat (1 Ioan 1.8), căci noi vom avea în noi carnea până la sfârșitul drumului nostru pe pământ. Însă maturitatea înseamnă de exemplu:

- Urmarea optimă a lui Dumnezeu Tatăl (Matei 5.48);
- Îndepărtarea lăuntrică tot mai mult de lucrurile pământești și posedarea unei comori cerești (Matei 19.21);
- Un fel de gândire spirituală, care are ochi pentru „înțelepciunea lui Dumnezeu tainică”, pentru ceea ce este pregătit acelor care Îl iubesc (1 Corinteni 2.6-9; compară cu Evrei 3.1-3);
- Ajungerea la „unitatea credinței și a cunoștinței depline a Fiului lui Dumnezeu, la starea de om matur, la măsura plinătății lui Hristos” (Efeseni 4.13) (după părerea mea aceasta are loc nu în cer, ci aici pe pământ);
- Să fii orientat spre premiul chemării cerești a lui Dumnezeu în Hristos Isus (Filipeni 3.14);
- Să fi învățat în toată înțelepciunea: Hristos, în care sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și cunoașterii (Coloseni 1.28; compară cu Evrei 2.3; 4.12);
- Să înțelegi și să glorifici însemnătatea funcției de Mare Preot a lui Hristos în cer (Evrei 5.14).

Dacă studiem aceste pasaje în contextul lor, descoperim că toate au a face cu cerul și (după cruce) toate stau în legătură cu poziția lui Hristos ca fiind glorificat în cer. Nu ne putem ocupa aici cu ele. Dar și versetul nostru îl vom înțelege corect numai dacă vom avea întotdeauna înaintea ochilor faptul că afirmațiile scriitorului constituie o legătură cu Evrei 5.10 și Evrei 6.19,20.

Simțuri deprinse prin obișnuință: maturitatea este rezultatul creșterii, al dezvoltării; ea nu este posibilă fără deprindere și exercițiu. În cadrul creșterii spirituale simțurile sunt experimentate. Cuvântul „simț” are aici înțelesul de „capacitatea de constatare” sau „capacitatea de discernere” sau „capacitatea de trăire”. Cuvântul grecesc se întâlnește numai aici; este însă înrudit cu cuvântul „înțelegere” din Filipeni 1.9, care poate însemna și „experiență” și „sentiment”.

Să deosebească binele și răul: ești uimit să întâlnești aici această însușire a maturității spirituale. Ne-am fi așteptat probabil mai degrabă la ceva de felul „să cunoști funcția de Mare Preot a lui Hristos”. Însă scriitorul accentuează aici că nu este vorba de o înțelegere teoretică corectă a unei anumite învățături, ci de o învățătură cu consecințe practice enorm de mari. Cititorii înșiși erau dovada că necunoașterea adevărului deplin despre Hristos conduce la

scufundare, că din punct de vedere spiritual se cade înapoi în stadiul unui copil fără pricepere, minor, care nu poate diferenția între dreptate și nedreptate, respectiv între bine și rău (versetul 13) și astfel cade mereu în rău. Din 1 Corinteni 2.6 învățăm că „înțelepciunea” și „maturitatea” aparțin laolaltă. Conform Scripturii diferențierea între bine și rău este însușirea deosebită a înțelepciunii adevărate: „Iată, temerea de Domnul, aceasta este înțelepciune; și depărtarea de rău este pricepere” (Iov 28.28); „Deci dă robului Tău o inimă care înțelege (1 Împărați 3.12: înțeleaptă și care înțelege), ca să judece pe poporul Tău, ca să deosebească între bine și rău” (1 Împărați 3.9; compară cu 2 Cronici 1.10: înțelepciune și cunoștință); „Mulți se vor curăți, se vor albi și vor fi încercați, însă cei răi vor continua să fie răi; nici unul dintre cei răi nu va înțelege, însă cei înțelepți vor înțelege” (Daniel 12.10); „Dar înțelepciunea de sus este întâi curată” (Iacov 3.17). Cine nu numai urmează pe un Hristos care a fost aici pe pământ, ci și își ține privirea îndreptată spre Hristosul din cer – spre poziția Acestuia, gloria Acestuia, spre funcția de Mare Preot a Acestuia, spre comorile Acestuia – acela nu este un om ciudat străin de lume, ci el este singurul care aici pe pământ are înțelegerea pentru a face binele și a evita răul, să urmărească dreptatea și să se lase de nedreptate, respectiv s-o dea pe față.

2 Progresarea spre desăvârșire (Evrei 6.1-8)

1. De aceea, lăsând cuvântul începutului lui Hristos, să mergem spre maturitate ¹, neașezând din nou o temelie a pocăinței de fapte moarte și a credinței în Dumnezeu ^a, 2. a învățaturii despre spălări și despre punerea mâinilor și despre învierea morților și despre judecata eternă; 3. și vom face aceasta, dacă va îngădui Dumnezeu. 4. Pentru că este imposibil ca cei odată luminați, și care au gustat darul ceresc, și s au făcut părtași ai Duhului Sfânt, 5. și au gustat Cuvântul bun ² al lui Dumnezeu și lucrările de putere ale veacului viitor, 6. și au căzut, să fie reînnoiți, spre pocăință, răstignindu-L pentru ei înșiși pe Fiul lui Dumnezeu și dându-L batjocurii ^b. 7. Pentru că pământul, care absoarbe ploaia care vine deseori peste el și care rodește ierburi folositoare acelorora pentru care și este lucrat, are parte de binecuvântare de la Dumnezeu; 8. Dar cel care dă spini și mărăcini este lepădat și aproape de blestem ^c, al cărui sfârșit este să fie ars.

Remarci

¹. sau „creștere deplină”; compară cu Evrei 5.14.

². Cuvântul grecesc *rhema* este folosit în sensul de cuvânt și uneori este tradus numai în sensul de „lucru” (Luca 2.15; vezi și Luca 2.19,51)

^a. Evrei 9.14

^b. Evrei 10.26,27; Matei 12.31; 1 Ioan 5.16

^c. Geneza 3.17,18

Comentariu

Pasajul acesta se anexează direct la cel anterior. Cititorii trebuiau să lase „cuvântul despre începutul lui Hristos” – cuvântul lui Hristos pe pământ și descoperirile anterioare despre El în iudaism, deci înainte de cruce – și să meargă spre creșterea deplină (sau desăvârșire): desăvârșirea la care a ajuns Hristos prin moarte și înviere, așa că El este deplin capabil să fie Marele Preot al nostru (Evrei 5.7-10); maturitatea credinciosului, care înțelege această poziție cerească a lui Hristos și își are umblarea în concordanță cu aceasta (Evrei 5.11-14).

Noi nu trebuie să ne agățăm cu tărie de apariția lui Hristos aici pe pământ ca și cum nu ar fi existat nici o moarte pe cruce, nici o înviere și nici o glorie (compară cu 2 Corinteni 5.16). Noi nu mai cunoaștem un Mesia după carne pe pământ, ci un Mare Preot glorificat în cer. „Motivul” prezentat în versetul 1 are a face cu primul, nu cu ultimul numit. Este uimitor că mulți creștini au părerea superficială că în versetele 1 și 2 este descris fundamentul creștinismului. În aceste versete nu stă nimic care nu ar fi fost cunoscut în iudaism:

- pocăința de fapte moarte și credința în Dumnezeu – însă aici nu stă nimic despre o credință în Hristos, ca să nu mai vorbim despre un Hristos înviat și glorificat;
- o învățătură despre spălări (nu „a boteza”, pentru aceasta este un alt cuvânt), din acestea erau foarte multe în iudaism, și pe care și Hristos ca adevărat iudeu le-a cunoscut – însă aici nu stă nimic despre o curățire care a luat naștere prin Hristos;
- o învățătură despre punerea mâinilor, care a jucat un rol mare în iudaism (să ne gândim numai la identificarea celui care aducea jertfa cu jertfa prin punerea mâinilor) – însă în creștinism punerea mâinilor nu are un rol esențial, numai dacă în sens spiritual îți pui mâinile pe jertfa înfăptuită de Hristos;
- o învățătură despre învierea morților, aceasta este și pentru noi foarte importantă – însă aici nu se spune nimic despre o „înviere dintre morți”, care este așa de caracteristică pentru învierea lui Hristos și a credincioșilor;
- o învățătură despre judecata veșnică, ea este și astăzi foarte importantă – însă aici nu se spune nimic despre o mântuire veșnică și cerească.

Aici este vorba de o predică care de fapt nu merge mai departe decât aceea a lui Ioan Botezătorul. Aceasta nu înseamnă că în această predică nu sunt conținute lucruri importante și pentru noi; însă ea nu ajunge la înălțimea creștinismului. Creștinismul are a face cu un Hristos glorificat. În această predică nu se găsește nimic despre El, absolut nimic. De aceea cine rămâne la „începutul lui Hristos” (predica introductivă, care a condus la El și la care și Hristos Însuși S-a referit), nu poate găsi pace cu Dumnezeu, nu poate avea intrare la Dumnezeu în Locul Preasfânt, nu posedă savurarea filiațiunii și nu poate gusta părășia Duhului Sfânt. Însă scriitorul îi încurajează pe cititorii lui: „Aceasta (și anume, să mergem spre creșterea deplină) vrem să facem ...”.

După aceea el adaugă: „... dacă va îngădui Dumnezeu.” Căci nu era în autoritatea scriitorului să țină realmente cu tărie pe creștinii iudei. Dacă ei au căzut înapoi și au renunțat la creștinism, el nu putea schimba nimic în aceasta. Era realmente posibil să părăsești într-un

anumit sens iudaismul și să devii unul care mărturisește că este creștin – fără ca să fi înțeleș vreodată cu inima cu adevărat credința creștină. Aici trebuie să diferențiem:

- „Cuvântul despre începutul lui Hristos” este iudaismul cu descoperirile lui despre Hristos; inițiat cu predica lui Ioan Botezătorul și cu predica lui Hristos Însuși, care S-a atașat de predica lui Ioan Botezătorul (Evrei 6.1,2);
- Creștinismul ca sistem cu însușiri exterioare, care pot fi preluate. Prin aceasta faci parte în exterior din creștinism ca mărturisitor (Evrei 6.4,5);
- Creștinismul ca adevăr, care înainte de toate atinge inima și intenționează o schimbare lăuntrică (Evrei 6.9-11).

Deci versetele 4 și 5 descriu un creștinism care este primit numai în exterior. Însă acesta este un creștinism fără Hristos. Iudaismul (versetele 1 și 2) este o învățătură fără Hristosul glorificat; acesta era încă de viitor. Creștinismul cu numele (versetele 4 și 5) este de asemenea o învățătură fără Hristosul glorificat, căci el Îl mărturisește într-adevăr în exterior (în privința aceasta merge mai departe decât iudaismul), însă nu-L cunoaște cu adevărat cu inima.

Despre creștinii cu numele sunt numite următoarele însușiri:

- „luminați” (lumina divină a strălucit peste ei, dar nu le-a schimbat inimile);
- „au gustat darul ceresc” (au văzut ceva din ceea ce este legat cu un Hristos ceresc, dar nu au mâncat).
- „au devenit părtași ai Duhului Sfânt” (nu că ei ar fi primit Duhul Sfânt și L-au posedat ca locuind în ei, ci ei erau „împreună tovarăși” ai Duhului: ei se aflau pe terenul lucrărilor și binecuvântărilor Duhului Sfânt; au avut parte de lucrările Lui);
- „au gustat Cuvântul bun al lui Dumnezeu” (ei au auzit ceva despre cuvintele bune ale lui Dumnezeu referitoare la Hristos; dar ei numai le-au gustat și nu le-au mâncat);
- „au gustat lucrările de putere ale veacului viitor” (ei au gustat ceva din puterea care în curând, când Împărăția păcii lui Hristos va fi întemeiată aici, va nimici puterile care acum sunt încă împotriva lui Hristos; dar ei numai le-au gustat, și nu le-au mâncat).

Deci în tot ansamblul nu este vorba de întrebarea referitoare la viața nouă, de adevărata naștere din nou sau de adevărata pecetluire cu Duhul Sfânt. Aici sunt comparate simplu între ele două sisteme: iudaismul și creștinismul cu numele. Căderea de la creștinismul cu numele (versetul 6) înseamnă căderea înapoi în iudaism (versetele 1 și 2); da, chiar mai grav: înseamnă să te faci una cu poporul care L-a răstignit pe Fiul lui Dumnezeu. Aceasta este foarte grav:

- Când cel apostat a devenit „creștin”, prin aceasta a recunoscut păcatul poporului iudeu; când acum el cade din nou, atunci el însuși comite acum păcatul acesta (versetul 6);
- Pentru un adversar al lui Hristos exista posibilitatea ca el să ajungă la convingere; dar unul care a avut deja această convingere și după aceea a căzut din nou, nu mai rămânea nici o posibilitate de restabilire, atâta timp cât el rămânea pe acest drum;
- Când Mesia a fost pe pământ, iudeul L-a respins; dacă acum el cade și de la creștinism, atunci El Îl respinge și pe Hristos ca Mare preot în cer.

Scriitorul compară această situație cu un ogor (Evrei 6.7,8). Poate cădea oricât de multă ploaie pe el, dacă terenul nu este bun, ogorul nu va produce roadă folositoare. Dacă de exemplu în pământ nu este o sămânță bună, ci numai germe de neghină, atunci ploaia va face să crească numai neghina! Ploaia aici este lumina divină, darul ceresc, Duhul Sfânt, Cuvântul bun al lui Dumnezeu și lucrările de putere ale veacului viitor; toate acestea au venit peste cei care mărturisesc. Dar la cei care cad pare să nu fie nimic în ogor, care să poată aduce roadă, cu toată ploaia: nu este viață nouă și nu este Duhul Sfânt locuind în ei. Un astfel de ogor, care aduce numai roadele blestemului (Geneza 3.17,18), este nefolositor.

Versetul 1: Cuvântul începutului lui Hristos: scriitorul se consideră și pe sine aici în atenționarea: „să lăsăm ...”. El nu se consideră mai bun decât cititorii lui. De data aceasta el face apelul ca mai întâi să nu se preocupe cu cuvântul despre începutul lui Hristos. Am văzut ce înseamnă această expresie în cadrul expresiei corespunzătoare din Evrei 5.12; în afară de aceasta scriitorul face totodată cunoscut pe scurt conținutul versetelor 1 și 2. Să rezumăm încă o dată foarte pe scurt:

Este vorba de Cuvântul despre Hristos, Mesia, despre venirea Lui pe pământul acesta, despre anunțarea Lui de către Ioan Botezătorul și predica lui, în măsura în care ea era o continuare a iudaismului. Raza de acțiune a acestui cuvânt se limitează la pământ. Ea nu știe nimic despre un Hristos glorificat în cer. Desigur și „începutul despre Hristos” este important. Poziția cerească a lui Hristos ca Om nu este de imaginat fără viața și moartea Lui pe pământ. Însă cititorii nu trebuie să se oprească la aceasta: „Astfel încât noi, de acum, nu cunoaștem pe nimeni potrivit cărnii; și chiar dacă L-am cunoscut pe Hristos potrivit cărnii, totuși acum nu-L mai cunoaștem astfel. De aceea, dacă este cineva în Hristos, este o creație nouă; cele vechi s-au dus; iată, toate s-au făcut noi” (2 Corinteni 5.16,17). Aici nu se spune: „Începutul învățării lui Hristos” – ar fi prea exagerat. Tot ce Hristos a învățat pe oameni când a fost pe pământ, este important și pentru noi. Dar aici se spune „începutul despre Hristos”, deci începutul istoriei Lui aici pe pământ.

Să mergem spre maturitate (desăvârșire): cum s-a amintit deja, cuvântul „desăvârșire” în limba greacă este derivat din același cuvânt de bază ca cel pentru „făcut desăvârșit” în Evrei 5.9 și „matur” în Evrei 5.14. În ceea ce privește conținutul, acesta poate fi pus în legătură cu ambele înțelesuri. Primul pasaj se referă la poziția actuală a lui Hristos ca Mare Preot în cer, al doilea se referă la maturitatea noastră spirituală, care trebuie să fie în concordanță cu această poziție. În mod concret cuvântul cele desăvârșite înseamnă lecția la care scriitorul s-a referit deja pe scurt în Evrei 5.10, dar pe care a întrerupt-o din cauza îndemnurilor practice, și pe care o reia în Evrei 6.19,20: funcția de Mare Preot după rânduiala lui Melhisedec. În Evrei 5.12 scriitorul a spus că cititorii ar avea nevoie din nou de învățătură referitoare la lucrurile de bază. Este însă remarcabil că el nicidecum nu dă această învățătură aici. El se limitează la îndemnuri practice, ca să încurajeze pe cititori să devină din nou treji spiritual și să-și deschidă complet inimile pentru adevărul despre Hristos. De aceea el spune: De aceea să lăsăm aceste „elemente” și pe cât de curând posibil să mergem mai departe (atât în învățătura pe care vi-o dau eu cât și în creșterea voastră) la „desăvârșire”, la „creșterea deplină”.

Așezând din nou o temelie: cuvântul „din nou” arată că cititorii cunoșteau fundamentul. Însă ei făcuseră progrese mici în ridicarea clădirii creștine pe acest fundament. Ei aveau nevoie de fapt să fie învățați din nou cu privire la fundamentul însăși (compară cu Evrei 5.12). Însă scriitorul nu vrea să-i preocupe din nou detaliat cu fundamentul iudaic, ci el vrea mai bine să-i trezească să-l urmeze în construirea clădirii. El va face aceasta în versetele următoare. Aici el se limitează numai la o enumerare scurtă a aspectelor esențiale ale fundamentului:

Pocăința de fapte moarte și credința în Dumnezeu: aceasta este o însușire esențială, de care trebuie să se țină seama la adevăratul serviciu divin. „Pocăința” este aici metanoia: căință, schimbarea lăuntrică a atitudinii spirituale. Omul trebuie să se pocăiască de faptele lui moarte și să se întoarcă cu adevărat la Dumnezeu (1 Tesaloniceni 1.9,10) și cu încrederea credinței în Dumnezeu să meargă pe un drum nou. Aceasta face parte din fundament. Aceasta rămâne întotdeauna adevărat, și în creștinism. Dar nu este mai mult decât un aspect al fundamentului: nici măcar nu se vorbește despre credința în Hristos, despre înțelegerea lucrării Sale de răscumpărare, despre învierea Lui, despre glorificarea Lui și despre funcția Lui de Mare Preot. „Fapte moarte” (vezi și Evrei 9.14) nu sunt neapărat „fapte rele” conform etaloanelor lumii acesteia; expresia arată că și chiar „cele mai bune fapte” ale omului natural (firesc, ale omului care nu are viață din Dumnezeu, care este mort în păcate și fărădelegi) nu sunt nimic altceva decât fapte moarte. Ele sunt făcute din voința proprie și independent de Dumnezeu.

Versetul 2: învățătura despre spălări: multe traduceri spun aici „învățătura despre botezuri”. Însă aici este vorba de curățiri. Cuvântul pentru botez este baptisma, în timp ce aici se folosește cuvântul baptismos. Cuvântul se mai întâlnește și în Marcu 7.4 (în Textus Receptus și în versetul 8), unde înseamnă efectiv „spălare” sau „curățire”. Cuvântul este folosit și în Evrei 9.10 cu același înțeles ca aici. El se referă la curățiri rituale în vechiul legământ. Și verbul baptizo în afară de înțelesul obișnuit „a boteza” are o singură dată și înțelesul de „a spăla, a curăța” (Marcu 7.4; Luca 11.38). Deci în versetul nostru este vorba de curățiri cu apă, care au fost practicate în iudaism sub diferite forme, pentru a curăța ceremonial pe israeliți (să ne gândim mai ales la Exodul 30.17-21 și la Numeri 19; ultimul loc este citat în Evrei 9.10,13 ca exemplu). La aceste curățiri S-a referit și Domnul Isus (vezi de exemplu Luca 5.14; 17.14 cu privire la Leviticul 14). Ele și-au găsit împlinirea în curățirea de păcate, pe care Hristos a făcut-o prin lucrarea Sa de pe cruce.

Punerea mâinilor: și aceasta nu este o învățătură specifică creștină. Dimpotrivă, punerea mâinilor joacă în creștinism numai un rol subordonat. În unele cazuri în timpul de început au fost puse mâinile de exemplu de apostoli peste oameni, ca ei să primească Duhul Sfânt (Faptele apostolilor 8.17; 19.6) – dar în alte cazuri, cel puțin în cazuri la fel de importante, oamenii au primit Duhul Sfânt și fără punerea mâinilor (Faptele apostolilor 2 și 10). Punerea mâinilor se folosește uneori ca expresie a părtașiei în lucrare (Faptele apostolilor 6.6; 13.3; 1 Timotei 4.14; 2 Timotei 1.6). Dar această acțiune simbolică putea avea loc și prin darea mâinii drepte (Galateni 2.9). Această formă a punerii mâinilor se întâlnea într-adevăr și în Vechiul Testament (Numeri 8.10; 27.18,23; Deuteronomul 34.9), dar „punerea mâinilor” specifică avea loc în iudaism la aducerea jertfelor. La jertfirea animalelor de jertfă mari (viței, oi, capre, nu la păsări), cel care aducea jertfa trebuia întotdeauna mai întâi să-și pună mâna pe

capul animalului și în felul acesta să se facă una cu animalul care va muri pentru el (Leviticul 1.4; 3.2,8,13; 4.4,15,24,29,33; 8.14; 16.21; Numeri 8.12). La jertfa de ardere de tot de exemplu această identificare însemna totodată că toată demnitatea, tot ce era plăcut la animalul de jertfă trecea asupra celui care aducea jertfa, așa că el era plăcut înaintea lui Dumnezeu. La jertfa pentru păcat era invers. Toată nedemnitatea și păcătoșenia celui care aducea jertfa trecea asupra jertfei. Animalul murea atunci în locul celui care aducea jertfa. În creștinism Hristos este jertfa adevărată și desăvârșită. Identificarea cu El prin credință, asemenea punerii mâinilor în sens spiritual, lasă păcatele noastre să dispară în lucrarea de ispășire făcută de El și buna-plăcere a Lui înaintea lui Dumnezeu să treacă asupra noastră. Dar tocmai această latură creștină nu este amintită aici.

Învierea morților și judecata veșnică: chiar și aceste adevăruri nu erau necunoscute în Vechiul Testament. Este desigur adevărat, că lor li s-a acordat mult mai puțină atenție în Vechiul Testament decât în Noul Testament. Vezi cu privire la învierea morților Iov 19.25,26; Psalmul 16.10; Isaia 26.19; Daniel 12.2 și cu privire la judecata veșnică, între altele Isaia 14.9-11; 38.18; Psalmul 55.15; 88.5. Abia în Noul Testament cade lumină deplină asupra acestor lucruri. Abia acolo găsim diferența importantă între învierea dintre morți (cel dintâi rod Hristos, după aceea cei care sunt ai lui Hristos la venirea Sa; 1 Corinteni 15.20,23; compară cu Marcu 9.9,10; Filipeni 3.11) și a doua înviere (care se numește „moartea a doua”, deoarece ea se referă numai la necredincioși; Apocalipsa 20.5,6,12,14,15). Abia acolo lumina deplină cade de asemenea și asupra împărăției morții și a iadului, dar și asupra Paradisului, a cerului și a casei Tatălui. Dar cu toată claritatea mare din Noul Testament, aici nu este vorba de teme creștine speciale, ci de adevăruri care erau deja cunoscute în iudaism, și pe care și Ioan Botezătorul le-a considerat ca fiind cunoscute (între altele Luca 3.16,17).

Rezumat: în toate aceste aspecte ale „fundamentului” este vorba de învățături care erau deja cunoscute în iudaism, care s-au arătat în predica lui Ioan Botezătorul și care își aveau importanța lor și în creștinism; fie că este vorba de sensul textual (convertire, credință, învierea, judecată veșnică) sau în sens figurat (spălări, punerea mâinilor). Însă aici nu este vorba de învățăturile specifice creștinismului, care sunt legate cu un Hristos glorificat în cer, cu poziția Lui și slujba Lui referitoare la poziția noastră, umblarea noastră și viitorul nostru.

Versetul 3: aceasta: și anume mergerea mai departe la creșterea deplină (versetul 1). Scriitorul vrea să spună prin aceasta că nu depinde de el să meargă mai departe împreună cu cititorii spre desăvârșire sau spre maturitate. El ar continua neobosit să-i trezească și să-i învețe cu privire la desăvârșire. Însă partea a doua a versetului arată clar că el are unele rezerve în privința aceasta. El se simte total dependent de harul și puterea lui Dumnezeu, când este vorba să ia cu sine creștini iudei pe drumul spre desăvârșire. Aceste rezerve nu trebuie să se refere la cititori (compară cu versetul 9). Ele se pot referi și la alți creștini iudei, care erau în pericol să cadă (versetul 6). Despre aceștia vorbește scriitorul în versetele care urmează.

Versetul 4: propoziția începe cu „pentru că este imposibil”. Însă ceea ce este imposibil aflăm abia în versetul 6. Aici este vorba despre cei care mărturisesc că sunt creștini, care, după ce au

căzut, este imposibil să mai fie înnoiți din nou la pocăință. Versetele 4 și 5 dau o descriere detaliată a acestor oameni. Din această descriere devin clare două lucruri:

(1) Niciuna din cele cinci însușiri nu dovedește în mod necesar că aici este vorba de oameni cu adevărat născuți din nou; aici nu se spune nimic despre viața nouă sau despre pecetluirea cu Duhul Sfânt sau de locuirea Acestuia în ei. Aici este vorba permanent de însușiri exterioare; aici este vorba de mărturisitori.

(2) Însă oamenii aceștia au o responsabilitate enormă. Căci fiecare din aceste cinci însușiri arată clar cât de familiarizați cu creștinismul au devenit ei. Dacă după aceea ei cad, această cădere nu are loc din necunoaștere, ci conștient cu voia și cunoaștere.

Care au fost luminați odată: acești mărturisitori au primit lumină, ei nu mai erau necunoscători. Ei aveau lumină referitoare la Persoana lui Hristos, la lucrarea Sa pe pământ și glorificarea Lui în cer. Însă nu există nici măcar un singur indiciu că inima și conștiința lor au venit cu adevărat în lumina lui Dumnezeu. Lumina nu a pătruns mai departe de mintea lor și sentimentul lor. Însă aceasta ar fi fost suficient ca dacă ei ar cădea să fie total fără scuză.

Au gustat darul ceresc: expresia „dar ceresc” arată că aici nu este vorba de iudei obișnuiți. Fundamentul iudaic din versetul 1 era pământesc. Însă acești creștini iudei știau despre „darul ceresc”. Acestea erau darurile lui Dumnezeu în legătură cu poziția nouă și cerească a lui Mesia. S-ar pute chiar gândi că ei au mers spre desăvârșire, dar aceasta era numai în exterior. Ei numai „au gustat”. Probabil au savurat din acest gust minunat – dar ei nu au mâncat. Ei au scuipat afară ce era prețios.

Au devenit părtași ai Duhului Sfânt: aceasta este expresia cea mai grea în enumerare, căci cuvântul „devenit părtași” pare să exprime foarte mult. Cu toate acestea nu este o expresie care să se refere univoc numai la credincioși adevărați, așa cum de exemplu sunt expresiile ungere, pecetluire sau locuirea lăuntrică a Duhului Sfânt. În afară de aceasta aici nu stă cuvântul expresiv koinonos, „părtași”, care se referă mai mult la părtașia lăuntrică; vezi Evrei 10.33, unde cuvântul koinonos este redat prin „tovarăși” (să ai părtașie). În versetul nostru stă cuvântul metochos (compară cu Evrei 1.9; 3.1,14). Metecho, „a lua parte”, înseamnă să iei parte din afară la o chestiune sau s-o primești. Pentru a putea înțelege mai bine aceasta în versetul nostru, trebuie să ne gândim că Noul Testament vorbește despre darul Duhului nu numai în sens personal, individual, ci sub forme diferite și în sens colectiv. Duhul Sfânt locuiește în Adunare ca și casă a lui Dumnezeu, respectiv templu al lui Dumnezeu (1 Corinteni 3.16; 2 Corinteni 6.16; Efeseni 2.22). Însă atunci când casa este văzută stând sub responsabilitatea omului (așa cum este și în Evrei 3.6), atunci este de asemenea posibil ca materiale false să intre în casă (1 Corinteni 3.12-15; 1 Timotei 3.15-4.3; 2 Timotei 2.16-22). Astfel de mărturisitori aparțin într-un anumit sens casei lui Dumnezeu în aspectul ei exterior. Deci ei se află acolo unde Duhul Sfânt locuiește, lucrează și binecuvântează. În acest sens oamenii aceștia sunt tovarăși sau părtași ai Duhului Sfânt. Trebuie să se atragă atenția că aici „Duhul Sfânt” nu este însoțit de articolul hotărât. Aici nu este vorba în primul rând de Persoana Duhului Sfânt, ci mai degrabă de puterea și lucrarea Lui. Casa lui Dumnezeu este

terenul pe care se desfășoară puterea și lucrarea; dar și Împărăția lui Dumnezeu. Când Petru a vorbit la Rusalii despre darul Duhului Sfânt, el a spus că făgăduința aceasta este valabilă pentru izraeliți și copiii lor (și tuturor celor care sunt în depărtare: Faptele apostolilor 2.38,39). Împărăția lui Dumnezeu este și pentru copiii mici (Marcu 10.14); adică copiii din familiile credincioșilor se află pe terenul Împărăției lui Dumnezeu, și de aceea pe teritoriul acțiunii Duhului Sfânt. Ei sunt din fragedă vârstă părtași ai Duhului Sfânt, chiar dacă ei nu L-au primit conștienți prin credință pe Domnul Isus și nu L-au primit pe Duhul Sfânt locuind în ei. Acesta este deci un alt exemplu care clarifică diferența între a fi părtași și a locui înăuntru.

În final încă un lucru: Scriptura numește anumite persoane la care părtașia a mers atât de departe că ele făceau lucruri mari prin puterea Duhului, fără ca ele să fie convertite: Balaam (Numeri 24.2), Saul (1 Samuel 10.6,10) și Iuda (Matei 10.4,7,20).

Versetul 5: Cuvântul bun al lui Dumnezeu: darul ceresc, acțiunea Duhului Sfânt și lucrările de putere ale veacului viitor sunt toate legate cu poziția nouă cerească a lui Mesia cel lepădat pe pământ. De la Hristosul glorificat vine darul ceresc, prin El a fost revărsat Duhul Sfânt și El va reveni în curând, pentru ca în veacul viitor să reveleze lucrări de putere, despre care în epoca creștină este numai un gust anticipat. Astfel pe baza poziției noi cerești a lui Hristos este și un Cuvânt nou, bun al lui Dumnezeu (rhema: exteriorizare, vorbire, cuvânt vestit). Acesta nu mai este cuvântul pe care Domnul L-a rostit aici pe pământ (Evrei 1.1; 2.3), ci este Cuvântul nou, care vorbește despre Domnul aflat în cer (compară „cuvântul dreptății” din Evrei 5.13 și comentariul corespunzător). Acesta este mai mult decât un cuvânt „bun”. Mărturisitorii „au gustat” acest cuvânt. Ei se asemănau cu oamenii din parabola semănătorului, care au auzit Cuvântul și L-au primit îndată cu bucurie (Matei 13.20); „îndată” este deja o dovadă pentru faptul că primirea s-a făcut fără exerciții ale conștiinței, fără convertire lăuntrică și fără mărturisirea păcatelor. „Primirea” și „acceptarea” par să meargă prea departe – dar sunt oameni care nu au rădăcină în ei înșiși. Cuvântul nu a putut face rădăcini în inimile lor. Ei au gustat, dar niciodată nu au mâncat: „Și când vine necaz sau persecuție din cauza Cuvântului, îndată se poticnește” (Matei 13.21). Ei sunt asemenea lui Simon vrăjitorul, care era entuziasmat de cuvântul bun (și mai mult chiar de lucrările de putere ale veacului viitor!), dar care în realitate era în fiere a amărăciunii și în legătura nedreptății (Faptele apostolilor 8.18-23).

Lucrările de putere ale veacului viitor: puterile, semnele și minunile erau de cele mai multe ori potrivite pentru a atrage oamenii (în mod deosebit iudeii, compară cu 1 Corinteni 1.22), fără ca prin aceasta inima lor să fie înnoită. În mod deosebit Ioan se referă mereu la faptul că într-adevăr mulți ascultători ai lui Hristos, prin semnele pe care le-a făcut El, au ajuns să aibă o impresie, dar nu L-au primit în inimile lor (Ioan 2.23-25; 6.14,26,30,66; 12.37; 20.29-31). Semnele erau o mărturie pentru Israel (compară cu 1 Corinteni 14.21,22), căci puterile erau puterile lui Mesia (Ioan 7.31). În curând, când Mesia va reveni și veacul viitor al Împărăției păcii va începe (vezi Evrei 2.5), aceste puteri se vor revela pe deplin, în mod deosebit în mijlocul poporului Israel (Isaia 32.1-4; 61.1-3). Dar și în timpul de început al Adunării, deci nu numai în zilele lui Mesia, ci și la începutul Faptelor apostolilor a existat un gust anticipat al acestor puteri – și anume, dacă citim cartea Faptele apostolilor, ca mărturie pentru Israel. Cu

toate că Mesia era nevăzut în cer, puterile Lui erau și atunci la lucru. Ele au lucrat deja atunci sub diferite forme împotriva vrăjmașului, așa cum va avea loc în curând, când în veacul viitor lucrările de putere ale Domnului vor nimici total puterea vrăjmașului (Apocalipsa 20.1-3). Creștinii iudei aveau deja acum parte de prigonire (Evrei 10.32-34), dar ei puteau privi spre darul ceresc (Evrei 6.4); acesta era mai bun decât eliberarea temporală din mâna vrăjmașului. Însă totodată „lucrările de putere” au oferit o impresie despre eliberarea deplină, minunată (de asemenea eliberare și de apăsarea venită din exterior), care era încă de viitor. Și mărturisitorii au savurat aceste puteri – dar inimile lor evident nu s-au schimbat.

Versetul 6: au căzut: în Scriptură se spune suficient de clar că nu există o „cădere a sfinților” (vezi între altele Ioan 5.24; 6.51; 10.28,29; 11.26). Cum ar putea inimile înnoite, oamenii care posedă viața veșnică, în care locuiește Duhul Sfânt, să ajungă din nou să piară? „Viața” nu este ceva care poate fi „scos” iarăși din noi. Omul nu este „ceva + viață”, unde viața poate fi iarăși luată. Omul mort a devenit un om viu – și viața aceasta este o viață nepieritoare – el a primit o natură nouă. Natura nu-i poate fi luată, căci natura nu este un lucru în noi, ci ea este ceea ce noi înșine suntem. Și ceea ce noi suntem am devenit printr-un proces de înnoire ireversibil. Nu este o cădere a sfinților – dar există o cădere a mărturisitorilor! Aceasta trebuie să fie, cel puțin într-o părtășie spirituală sănătoasă, vie. Căci un mărturisitor nu poate sta acolo permanent. Cuvântul „a cădea” înseamnă literalmente „să cazi undeva, să cazi alături”. Dacă mărturisitorul nu se convertește și nu este veghetor, în cele din urmă va cădea, va cădea alături de mântuire.

Reînnoire spre pocăință: Fraza întreagă spune: „Pentru că este imposibil ca aceia care au căzut să fie reînnoiți spre pocăință.” De ce este imposibil aceasta? Pentru fiecare om, care merge pe un drum greșit, nu este totuși un drum de întoarcere? Da, dar acest caz este un caz deosebit. Pentru cineva care în timpul vieții Domnului I s-a împotrivit, a existat speranță de întoarcere, deoarece el L-a lepădat pe Domnul din neștiință. De aceea Hristos a putut să Se roage pentru aceștia (Luca 23.34) și Petru a putut să le aducă mântuirea (Faptele apostolilor 3.17; compară și cu 1 Corinteni 2.8). Ei erau întunecați. Pentru ei putea răsări lumina. Dar cum stăteau lucrurile cu aceia care au fost deja luminați și apoi au căzut totuși? Ce lumină le mai putea răsări? Pentru ei a rămas numai judecata (Evrei 6.8), căci fiecare cuvânt, care ar fi putut să-i aducă înapoi, ei îl cunoșteau deja. Pentru iudeul, care L-a răstignit pe Domnul din neștiință, era un „loc de scăpare” (Numeri 35; Deuteronomul 19), în care putea să se refugieze (imaginea aceasta o găsim în Evrei 6.18); locul acesta este în epoca actuală Biserica (Adunarea) lui Hristos. În cetatea de scăpare era loc numai pentru aceia care din „neștiință” (fără intenții rele) au omorât; însă criminalul care a acționat premeditat trebuia omorât. Așa stăteau lucrurile cu iudeul: dacă el era luminat, dacă el L-a cunoscut pe Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu și cu toate acestea a căzut, atunci el era un criminal care a acționat cu premeditare: pentru el nu era nici o cetate de scăpare. Putem liniștiți considera că în timpul de început, unde diferențele între bine și rău, între susținătorii și adversarii lui Hristos erau foarte clare, însemna că creștinii cu numele decăzuți cădeau de la Dumnezeu sub judecata împietririi. Aceasta însemna că ei nu mai puteau ajunge la convertire. Rămâne o întrebare dacă în timpul nostru, când contrastele au devenit mult mai slabe și când „lucrările de putere ale veacului viitor” nu se mai văd, aceasta este la fel.

Răstignesc pentru ei înșiși pe Fiul lui Dumnezeu: mărturisitorul căzut dintre creștinii iudei a căzut înapoi de pe fundamentul descris în Evrei 6.1. El a căzut înapoi în starea iudaismului. El s-a făcut din nou una cu poporul care L-a răstignit pe Domnul (din neștiință). Însă el însuși nu era în neștiință, căci atunci când a devenit creștin și a fost botezat, el a recunoscut păcatul poporului (compară cu Faptele apostolilor 2.22,23,36-41). Să ne imaginăm: el a recunoscut că poporul L-a răstignit pe Fiul lui Dumnezeu. Prin botez el s-a despărțit de acest popor. Și acum? Acum el se reîntoarce la acest popor și se face din nou una cu ei. El a recunoscut păcatul iudeilor. Prin faptul că el a căzut, el însuși a făcut acest păcat, căci el a ales conștient partea aceluia despre care el știa că ei au răstignit pe Fiul lui Dumnezeu. Ceea ce poporul a făcut odată, face el acum: „pentru sine însuși”, prin aceea că se face una cu fapta poporului; însă cu deosebirea următoare: poporul a făcut-o în neștiință, el o face conștient, cu știință și voință. Aceasta însemna nu numai simplu a răstigni, ci o renunțare publică la ocară (compară cu vorbirea gravă din Evrei 10.29). În afară de aceasta acum el nu numai a nesocotit pe Hristos, care a fost pe pământ (aceasta a făcut-o și poporul), ci el a nesocotit pe Hristos glorificat în cer. El a gustat darul ceresc, dar după aceea L-a scuipat iarăși afară. Astăzi sunt mulți oameni în creștinătate în aceeași poziție: ei au renunțat conștient la nașterea lui Hristos din fecioară, la Dumnezeirea Lui și la învierea Lui. Și pentru ei nu mai rămâne altceva decât căderea și împietrirea (2 Tesaloniceni 2.3-12).

Versetul 7: această învățătură este ilustrată pe baza exemplului ogorului. Dacă terenul dă naștere la ceva folositor depinde nu numai de ploaie. Căci „ploaia care vine deseori” este prezentă. Ea se varsă atât peste pământul bun cât și peste cel rău. La fel și în creștinism nu lipsește „ploaia cerului” venită din belșug (Deuteronomul 11.11). Sub această denumire se înțelege darul ceresc și lucrarea Duhului Sfânt (compară cu Evrei 6.4). Această ploaie ar putea fi explicată prin slujirea în Cuvânt, care are loc prin acțiunea Duhului; compară cu Deuteronomul 32.2: „Învățătura mea să picure ca ploaia, cuvântul gurii mele să cadă ca roua, ca ploaia mărunță peste verdeța proaspătă și ca ploaia îmbelșugată peste iarbă.” Cu siguranță în timpul de început a fost destulă ploaie. Dar cum s-a ajuns la faptul, că unele terenuri nu au adus plante folositoare? Era din cauză că pământul însuși nu era bun. În pământ nu era nimic care să poată aduce roadă. Ploaia a căzut și peste mărturisitori; dar în ei nu era o inimă înnoită, asupra căreia ploaia putea să influențeze, ca să rezulte roade folositoare.

Pentru care și este lucrat: interesantă este expresia „ierburi folositoare”. Aici nu se spune „roade frumoase”, „plante minunate”, ci este vorba despre ceea ce este folositor pentru cel care are un drept asupra plantelor. Acesta este în primul rând Dumnezeu; ceea ce este făcut spre lauda și onoarea Lui este folositor pentru Dumnezeu. Pe locul al doilea stau cei ce sunt împreună credincioși; roada spirituală este spre folosul fraților și surorilor. Probabil în lumina versetului 10 ar trebui să ne gândim înainte de toate la acest al doilea aspect.

Are parte de binecuvântare de la Dumnezeu: prima binecuvântare era deja „ploaia cerului”. Dacă acum ies la iveală și ierburi folositoare, binecuvântarea este amplificată, pentru ca să se păstreze calitatea terenului și acesta să aducă mai mult rod (compară cu Iov 15.2,8).

Versetul 8: creștinii cu numele nu aduc niciodată ierburi folositoare, ci numai spini și măcăciuni. La prima vedere pare să fie o recoltă îmbelșugată. Dar la o privire mai îndeaproape pare să fie o recoltă fără valoare. Nu este nimic folositor. Dimpotrivă, spinii și măcăciunii sunt un obstacol pentru iarba folositoare. Creștinii cu numele sunt nu numai fără valoare, ci ei sunt în afară de aceasta și un element deranjant și dăunător în Adunarea lui Dumnezeu. Ei sunt neîncercați și aproape de blestem, aceasta înseamnă, căderea lor îi aduce pe drumul care se sfârșește în blestemul veșnic: „arderea” în iazul de foc. Spinii și măcăciunii sunt roadele blestemului (Geneza 3.18); cine îi produce pe aceștia ajunge însuși sub blestem. Terenul rău devine blestemat, aceasta înseamnă, devalorizat ca teren necultivabil. El rămâne părăsit și devine pustiu. Finalul este (aceasta se poate referi atât la teren cât și la „blestem”) arderea, aceasta înseamnă că blestemarea terenului conduce ca tot ce crește pe el să fie ars. Aceasta este în concordanță cu faptul că în cele din urmă creștinătatea cu numele decăzută va fi sub blestemul veșnic și focul veșnic.

3 Făgăduința și jurământul lui Dumnezeu (Evrei 6.9-20)

9. Dar despre voi, preaiubiților, suntem încredințați de lucruri mai bune și care țin de mântuire, chiar dacă vorbim astfel. **10.** Pentru că Dumnezeu nu este nedrept, ca să uite lucrarea voastră și dragostea pe care ați arătat-o pentru Numele Său, întrucât ați slujit și slujiți sfinților ^a. **11.** Dar dorim fierbinte ca fiecare dintre voi să arate aceeași stăruință în încrederea deplină a speranței, până la sfârșit, **12.** ca să nu fiți leneși, ci imitatori ai celor care, prin credință și îndelungă-răbdare, moștenesc promisiunile. **13.** Pentru că Dumnezeu, când i-a dat lui Avraam promisiunea, fiindcă nu avea pe nimeni mai mare pe care să jure, a jurat pe Sine Însuși ^b, **14.** spunând: „Cu adevărat, binecuvântând te voi binecuvânta și înmulțind te voi înmulți” ^{1c}. **15.** Și astfel, având îndelungă-răbdare, el a obținut promisiunea. **16.** Pentru că, în adevăr, oamenii jură pe unul mai mare și, pentru ei, jurământul este sfârșitul oricărei neînțelegeri ^d, spre întărire. **17.** În aceasta, Dumnezeu, voind să arate și mai mult moștenitorilor promisiunii nestrămutarea planului Său, a intervenit cu un jurământ, **18.** ca, prin două lucruri de nestrămutat, în care este imposibil ca Dumnezeu să mintă ^e, să avem mângâiere puternică, noi, care am alergat la adăpost, ca să apucăm speranța pusă înaintea noastră, **19.** pe care o avem ca o ancoră a sufletului, sigură și tare, și care intră în cele de dincolo de perdea ^f, **20.** unde Isus a intrat pentru noi ca Înainte-mergător, fiind făcut ^g pentru eternitate mare preot după rânduiala lui Melhisedec.

Remarci

^{1.} un idiom ebraic.

^{a.} Evrei 10.32-34

^{b.} Geneza 22.16

^{c.} Geneza 22.17

^{d.} Exodul 22.11

^{e.} Numeri 23.19; 1 Samuel 15.29

^{f.} Leviticul 16.2,3,12,15

^{g.} Evrei 5.6; 7.17; Psalmul 110.4

Comentariu

Pare să fie destul de greu să se vadă diferența între un creștin cu numele și un credincios adevărat. Cuvintele sumbre din versetele 4-8 ar putea descuraja pe cititorii evrei și ușor să-i determine să se întrebe dacă ei înșiși sunt creștini adevărați. Însă scriitorul se grăbește să-i asigure că el nu presupune că între ei sunt cei căzuți – chiar dacă ei trebuiau să fie veghetori, căci decăderea se arăta în apropierea lor directă. De unde știa scriitorul așa de sigur că ei erau creștini adevărați și că ei vor fi mântuiți? Deoarece la ei erau clar vizibile semnele de netăgăduit ale vieții noi din Dumnezeu. De aceea scriitorul îi stimulează ca ei să arate mai clar în afară și alte semne de viață:

Dragostea (versetul 10): pământul a rodit ierburi folositoare: folositoare pentru alții (versetul 7); această dragoste de frați putea fi numai din Dumnezeu (1 Ioan 4.7-5.2);

Speranța (versetul 11): pe lângă practicarea dragostei, cititorii trebuiau să învețe să stăruiască în speranță (compară cu Evrei 6.18; 3.6): speranța se îndreaptă spre un Mare Preot ceresc, care vrea să fie acum sprijin și va reveni în curând;

Credința (versetul 12): în privința aceasta ei puteau lua exemplu încrederea credinței părinților, care căutau cu privirea spre un Hristos aflat în cer.

Ce contrast:

- Binecuvântările exterioare cele mai mari (Evrei 6.4-8) conduc la cădere și judecată, dacă viața nouă nu este prezentă;
- dar credința cea mai mică, chiar dacă ea era legată numai cu făgăduințele vechi-testamentale (Evrei 6.12-15) a adus speranță și mântuire.

Scriitorul se ocupă acum foarte concret cu modelul celui mai mare părinte: Avraam. Făgăduința, care a fost dată lui Avraam, era în mare și speranța cititorilor. Ea era speranța Împărăției păcii (Evrei 6.14,18); dacă studiem făgăduința din Geneza 15 și Geneza 22, ea pare să includă următoarele:

- fiul (ca imagine a FIULUI) făgăduinței ca punct central;
- urmași foarte binecuvântați;
- țara făgăduinței.

Toată această speranță era îndreptată spre latura pământească a Împărăției păcii; pentru evrei această speranță era acum legată cu o Persoană cerească în Locul Preasfânt, cu Isus, care a intrat în Locul Preasfânt ca Înainte-mergător (Evrei 6.19,20). De aceea speranța lor era confirmată nu numai prin două lucruri (ca la părinți), ci prin trei lucruri:

- făgăduința (Evrei 6.12,13),
- juruința (Evrei 6.13-18), care confirma făgăduința,
- Înainte-mergătorul (Evrei 6.19,20), care acum a împlinit deja o parte a făgăduinței vechi-testamentale și care garantează împlinirea restului din făgăduință.

Așa confirmă Dumnezeu poporului Său făgăduințele, deoarece El știe cât de greu este să ai făgăduințe fără să vezi ceva din împlinirea lor. Lui Avraam i-a fost confirmată făgăduința printr-un jurământ; noi primim o confirmare mai bună prin faptul că Înainte-mergătorul a intrat în Locul Preasfânt. Așa mângâie Dumnezeu poporul Său (Evrei 6.18), prin aceea că El dă speranței pământești un caracter ceresc: Marele Preot al nostru este în cer:

- El exercită acolo slujba lui Aaron, ca să ne reprezinte la Dumnezeu;
- de acolo El va veni în curând ca Melhisedec, ca să întemeieze Împărăția Sa cu mare binecuvântare;
- de acolo El ca Melhisedec binecuvântează deja acum pe poporul Său, care este pe pământ: Adunarea.

Aceasta va fi dezbătut mai târziu în epistola către Evrei; atunci va deveni clar că Marele Preot este la lucru nu numai cu privire la slăbiciunile noastre, ci și că El vrea să ne facă închinători în Locul Preasfânt:

- aici se vorbește numai despre speranța, care ca ancoră intră în Locul Preasfânt (Evrei 6.19);
- în Evrei 10.19,20 fii-preoți intră ei înșiși în Locul Preasfânt.

Argumentarea în privința aceasta decurge astfel, prezentată pe scurt:

- scriitorul este convins cu privire la cititori că ei nu fac parte dintre cei căzuți (versetul 9);
- el a văzut lucrarea dragostei lor, însă nu numai el, ci și Dumnezeu (versetul 10). Însă ei trebuiau acum să stăruiască până la sfârșit în speranță (versetul 11);
- în privința aceasta ei trebuiau să urmeze credința și răbdarea părinților (versetul 12). Căci Dumnezeu i-a dat odinioară lui Avraam făgăduința însoțită de un jurământ (versetele 13 și 14);
- astfel Avraam a primit făgăduința având răbdare (versetul 15);
- Și între oameni jurământul este cea mai mare confirmare a unei afirmații (versetul 16);
- de aceea Dumnezeu a confirmat făgăduința Lui față de părinți printr-un jurământ (versetul 17).

La fel și noi suntem mult mângâiați prin făgăduință și jurământ, ca să apucăm speranța (versetul 18);

- speranța este ca o ancoră aruncată în Locul Preasfânt și anume în Persoana Isus, Înainte-mergătorul și Marele Preot.

Versetul 9: în comunitatea creștinilor iudei erau din aceia care erau în pericol să cadă înapoi în iudaism de la credința creștină. Scriitorul a îndreptat atenția asupra acestui pericol deja în capitolele 3 și 4. În versetele anterioare 4-8 a făcut din nou aceasta. Însă aceasta nu însemna că el presupunea că în grupa creștinilor iudei, cărora le-a adresat scrisoarea, erau și astfel de apostazi. Dar cu toate acestea atenționările nicidecum nu erau de prisos. Căderea era foarte aproape de ei. Ei trebuiau să fie sensibili față de aceasta. În orice caz ei trebuiau să fie pătrunși de gândul cât de gravă și lipsită de speranță este căderea. Însă ceea ce era cu privire la ei înșiși, el era convins că sunt lucruri mai bune. Căci cei care cad sunt creștinii cu numele;

lor le lipsește adevărata credință creștină, deoarece ei nu au adevărata viață din Dumnezeu. Cititorii aveau această viață, căci la ei se vedeau roadele acestei vieți (versetul 10), în mod deosebit rodul iubirii de frați – de aceea scriitorul putea să-i numească din inimă „preaiubiți”. Cine iubește pe Dumnezeu, iubește și pe frați (1 Ioan 4.21); și cine este iubit de Dumnezeu, este iubit și de frați. Acolo unde se găsește rodul dragostei poți fi convins de existența lucrurilor mai bune și a lucrurilor legate cu mântuirea. Aici cuvântul kreisson (sau kreitton) este tradus cu „mai bun”. Am văzut deja la studiul 1 că acest cuvânt este un cuvânt cheie în epistola către Evrei. El descrie tot ce este acum legat cu poziția cerească a lui Mesia și de aceea este mai sublim decât iudaismul, care așteaptă numai un Mesia pământesc. „Mântuirea” am întâlnit-o deja în Evrei 1.14; 2.3,10; 5.9; ea ne arată că creștinii sunt nu numai o parte a unui sistem ceresc, ci ei sunt pe drumul spre gloria cerească. Credinciosul va fi eliberat de toate împrejurările pământești și lumești și va trăi din cer Împărăția păcii alături de Mesia.

Versetul 10: s-ar putea ca evreilor să le fi fost frică, că lucrarea lor de dragoste, care a fost făcută în ascuns, va găsi puțină recunoaștere chiar și din partea lui Dumnezeu. Și desigur părea că scriitorul nu a avut un ochi să vadă aceasta, căci el le-a scris așa de tăios. Dar deoarece în versetul 9 le-a asigurat că el era convins că ei erau credincioși adevărați, el le îndreaptă atenția acum asupra faptului că Dumnezeu știa mult mai mult de lucrarea dragostei lor și că El îi va răsplăti așa cum se cuvine. El Însuși a lăsat să „ploaie” peste ei. Ei erau ca pământul din versetul 7, care a rodit iarbă folositoare: iarbă folositoare pentru sfinți, dar și „pentru Numele Său”, spre onoarea Lui. Prin ce au slujit ei sfinților? Pentru a răspunde la această întrebare ne îndreptăm cel mai bine spre Evrei 10.32-34 și Evrei 13.1,2. Ei au dovedit compasiune față de cei închiși din pricina credinței și au arătat dragoste de frați și ospitalitate.

Versetul 11: Dar dragostea de frați și ajutorarea nu sunt destul. Creștinul credincios are nevoie de înțelegerea funcției de Mare Preot ceresc a lui Hristos după rânduiala lui Melhisedec. Altfel el niciodată nu va înțelege corect poziția lui creștină. Și dacă el nu înțelege aceasta, atunci nu va înțelege nici umblarea creștină practică. Apoi va deveni greoi la auzire și va avea iarăși nevoie de lapte (Evrei 5.11,12). Căci numai acela care își orientează speranța spre slujba actuală a lui Hristos în cer și spre revenirea Lui în curând, ca să ne elibereze, va putea duce la bun sfârșit alergarea, cu mare îndrăzneală și râvnă în siguranța deplină a credinței. Aceasta este valabil pentru „fiecare din voi”. Nimeni nu-și poate permite să nu se dezvolte spiritual. Fiecare trebuie să dovedească „aceeași râvnă”, pe care el o dovedește în dragostea de frați și acordarea de ajutor sfinților, și anume până la sfârșit (compară cu 2 Corinteni 1.13), când se va împlini speranța. Aceasta va avea loc atunci când Hristos Se va arăta ca să întemeieze Împărăția păcii, când El ca adevăratul Melhisedec, ca Împăratul-Preot, va domni și va binecuvânta poporul Său.

Versetul 12: Urmează din nou îndemnul de a nu deveni leneș; sau mai bine spus, ei au devenit deja (Evrei 5.11). Însă ei nu aveau voie să crească în privința aceasta. Ei nu erau așa de leneși, că nu ar mai fi fost nici o speranță de schimbare. Viața nouă din ei trebuia numai reaprinsă, prin faptul că își îndreptau privirea spre speranța minunată, care era înaintea lor. Ca să scoată în evidență aceasta, scriitorul îndreaptă atenția spre modelul părinților: cititorii trebuiau să devină imitatorii moștenitorilor făgăduinței (Evrei 6.12,17). Cuvântul „făgăduință” înseamnă

aici, ca în multe alte locuri, conținutul făgăduinței, adică „ceea ce a fost făgăduit”. Părinții au primit ei înșiși cândva făgăduința, dar în curând, în înviere și în Împărăția păcii vor moșteni ceea ce a fost făgăduit. Ce a fost făgăduit vedem direct în versetele 13-15. Aici este vorba că părinții (a) aveau credință în Dumnezeu: încrederea credinței că ceea ce Dumnezeu a făgăduit va și dărua cândva, și (b) răbdarea, ca să poată aștepta așa de mult timp împlinirea făgăduinței. Scriitorul revine detaliat la această temă în Evrei 11.8-22. Cât de multă răbdare au trebuit să aibă părinții aici pe pământ, până când să locuiască în țara care le-a fost făgăduită! Și apoi ei practic nu au posedat nimic din țară. Și cu toate acestea s-au încrezut în Dumnezeu cu credință și perseverență. Ei erau convinși că El le va dărua cândva țara făgăduită. Ei așteptau un număr mare de urmași, țara făgăduită și înainte de toate pe Fiul făgăduinței. Ce exemplu umilitor pentru evrei! Ei posedau mult mai mult: ei cunoșteau deja pe Fiul făgăduinței, ei știau că El Se află în cer glorificat ca Mare Preot al lor și că El va reveni în curând. Cu ochii lor vedeau la fel de puțin împlinirea ca și părinții lor. Dar nu trebuiau ei să-i ia ca exemplu pentru ei și cu aceeași încredere a credinței și aceeași perseverență să aștepte cu dorință mare împlinirea făgăduinței și speranței?

Versetul 13: Desigur Dumnezeu știe cât de greu este credincioșilor să aștepte în credință și răbdare împlinirea făgăduințelor. La fel era și la Avraam, care a primit făgăduințele fără să aibă parte de ele. Dar pentru că Dumnezeu voia să mângâie pe Avraam (compară cu versetul 18), Dumnezeu i-a confirmat făgăduința în mod deosebit printr-un jurământ. În mod normal se jură pe unul mai mare; dar nu este nimeni mai mare decât Dumnezeu. De aceea Dumnezeu a jurat pe Sine Însuși. Dumnezeu ia ca martor pe Dumnezeu! Dumnezeu nu face repede aceasta; oamenii fac într-adevăr așa, dar Dumnezeu nu face. Un jurământ al lui Dumnezeu îl găsim numai în situații cu totul deosebite, și anume în patru ocazii, toate fiind în legătură cu țara făgăduită. În toate cele patru evenimente se face referire în cele din urmă la Împărăția păcii mesianică:

- (a) Geneza 22.16-18 (compară cu Deuteronomul 6.10,18,23): pe baza jertfei fiului făgăduinței (în model: Fiul), Dumnezeu îi promite lui Avraam un număr mare de urmași în țara făgăduinței și binecuvântarea lumii întregi prin sămânța lui.
- (b) Psalmul 95.11 (compară cu Evrei 3.11; 4.3): când poporul s-a abătut de la Dumnezeu, Dumnezeu a jurat că ei nu vor intra în odihnă. Însă pentru rămășița harului rămâne o odihnă de sabbat. Această făgăduință se va împlini în Hristos (vezi detaliat Evrei 3 și Evrei 4).
- (c) Psalmul 110.4 (compară cu Evrei 7.20,21!): chiar dacă poporul a devenit necredincios, totuși Dumnezeu va împlini făgăduința Sa și anume în Omul de la dreapta Sa. Acestuia El I-a jurat că El va fi Preot în veac și anume după rânduiala lui Melhisedec (vezi detaliat Evrei 7).
- (d) Isaia 45.23: Dumnezeu a jurat că odată va veni un timp când fiecare genunchi se va pleca înaintea Lui (acesta este Hristos, vezi Filipeni 2.9-11) și în care poporul (acestea este rămășița convertită) va fi restabilită în țară.

Este remarcabil că trei din aceste patru jurăminte sunt tratate detaliat în epistola către Evrei! Desigur aceasta are a face cu subiectul deosebit al epistolei către Evrei: Dumnezeu garantează prin făgăduință și jurământ venirea Împărăției păcii, binecuvântare bogată pentru urmașii făgăduinței și o țară în care curge lapte și miere. Centrul minunat al tuturor acestor binecuvântări este Fiul făgăduinței. Pentru Israel aceasta era numai o speranță pământească;

pentru noi însă speranța aceasta primește caracter ceresc, căci noi Îl cunoaștem acum pe Fiul lui Dumnezeu ca Mare Preot în cer (Evrei 6.19,20).

Versetul 14: cuvântul Scripturii, cu care făgăduința este explicată, este foarte remarcabil! Se citează desigur Geneza 22, deoarece acolo este amintit jurământul lui Dumnezeu. Dar este la fel de remarcabil că jurământul urmează după jertfirea lui Isaac. Făgăduința, care a fost dată deja în Geneza 22.15,17 se bazează aici pe jertfa fiului făgăduinței și prin aceasta ca model la „Fiul făgăduinței” (vezi Galateni 3.16). Avraam a renunțat la făgăduințele naturale (prin aceea că principial a jertfit pe a fiul aflat în viață), dar el a primit înapoi făgăduința pe baza învierii (compară cu Evrei 11.17-19). Dumnezeu repetă acum făgăduințele și anume în caracterul lor dublu:

- o făgăduință pentru Avraam și urmașii lui: Dumnezeu îl va binecuvânta mult și va face ca urmașii lui să fie foarte numeroși, ca stelele de pe cer și ca nisipul pe malul mării. Sămânța lui va birui pe vrăjmași (Geneza 22.17);
- o făgăduință prin Avraam pentru toate popoarele pământului: ele vor fi binecuvântate odată împreună cu toți urmașii lui Avraam (Geneza 22.18).

Versetul nostru numește numai Geneza 22.17, deoarece aici este vorba de creștini iudei. Ei constituie rămășița harului din veacul de acum (Romani 11.5), care în principiu au primit deja acum ceea ce a fost făgăduit lui Avraam și urmașilor lui. De altfel cu deosebirea că ei (în contrast cu rămășița credincioasă, care se va constitui în timpul necazului cel mare) sunt legați cu un Mesia ceresc și vor trăi Împărăția păcii de asemenea din latura ei cerească. Alături de aceasta, cum s-a spus, va fi în curând o rămășiță pământească, care va intra în Împărăția păcii ca popor pământesc, Israel. Împreună cu această rămășiță vor fi atunci binecuvântate toate popoarele pământului. Însă tema aceasta nu este tratată aici mai profund. De asemenea aici nu este vorba nici de faptul că rămășița lui Israel din timpul actual poate primi binecuvântările făgăduinței numai pentru că ea a fost primită în Adunarea (Biserica) creștină. În sens strict aici este vorba așa ca în Evrei 2.14-17 numai de rămășița iudaică din epoca actuală. Însă totodată este adevărat că aici, ca și în Evrei 2.14-17, avem voie să ne gândim în sens figurat și la întreaga Adunare creștină. De aceea probabil este bine să se arate pe scurt cum trebuie noi să vedem Adunarea (Biserica) în Geneza 22.17,18:

Versetul 17 vorbește despre sămânța lui Avraam; aici ne putem gândi în sensul adevărat al cuvântului la urmașii trupești ai lui Avraam. Dar există și descendenți spirituali ai lui Avraam. În cazul urmașilor trupești ne gândim la „nisipul care este pe țărmul mării” (compară cu Geneza 13.16); în cazul urmașilor spirituali la „stelele cerului”, care sunt numite și în Geneza 15.5 în context cu credința care îndreptățește a lui Avraam. Acest ultim loc este în Romani 4.3,9-12 legat cu faptul că Avraam este „tatăl” tuturor credincioșilor, atât al celor circumciși cât și al celor necircumciși! De aceea există atât descendenți cerești, cât și descendenți pământești ai lui Avraam; primii sunt Adunarea (în ea este inclusă rămășița iudaică a epocii actuale), a doua se va constitui din credincioșii izraeliți ai epocii vechi și cei de după răpirea Adunării.

Versetul 18 vorbește despre „toate națiunile pământului”. Textul paralel din Geneza 12.3 vorbește despre „toate familiile pământului”. Acest ultim loc este aplicat în Galateni 3.8 la credincioșii dintre națiuni. Cu toate că împlinirea deplină a acestei făgăduințe va avea loc abia în Împărăția păcii, ea are totuși o împlinire preliminară în epoca actuală cu privire la toți păgânii care au primit mântuirea, care este de la iudei (Ioan 4.22), și în felul acesta sunt binecuvântați împreună cu sămânța lui Avraam.

Versetul 15: Avraam a primit făgăduința. Dar cum? Pe de o parte prin credințioșia lui Dumnezeu, pe de altă parte prin răbdarea lui. Prin faptul că a așteptat răbdător, în siguranța deplină a nădejzii (versetul 11), el a primit făgăduința. Aici înseamnă iarăși „ceea ce a fost făgăduit”, căci făgăduința a primit-o deja la chemarea sa (Geneza 12.3). Deci când a primit Avraam ceea ce i s-a făgăduit? Desigur în timpul vieții sale el n-a primit niciodată împlinirea deplină: un număr mare de urmași și țara făgăduită. Însă el a primit ceea ce îi garanta împlinirea făgăduinței, și anume un fiu, pe care l-a așteptat cu răbdare 25 de ani (cu excepția momentelor slabe – Hagar -, însă Dumnezeu nu Se gândește aici la aceste momente). El a primit fiul mai întâi prin naștere. Mai târziu l-a primit din nou, după ce el l-a jertfit pe Isaac.

Versetul 16: scriitorul revine aici la jurământul numit în versetul 13. Dumnezeu S-a conformat în privința aceasta oamenilor. Între oameni se obișnuiește ca o făgăduință să poată fi întărită printr-un jurământ. Prin aceasta jurământul este sfârșitul oricărei neînțelegeri. Însă aceasta nu este o obișnuință la întâmplare și samavolnică între oameni, căci Dumnezeu Însuși numește jurământul ca fiind bun. În Lege Dumnezeu prescrie jurământul ca mijloc pentru a întări spusele oamenilor (Exodul 22.11). Și astfel Dumnezeu folosește acest instrument ca să confirme cuvântul Său în ocazii deosebite.

Versetul 17: Dumnezeu, care cunoaște inimile oamenilor și știe cât de greu este să aștepti mult timp cu răbdare împlinirea făgăduinței, a acordat valoare mare faptului de a oferi oamenilor dovada că planul Său este neschimbabil. Făgăduința Lui nu era o făgăduință condiționată, a cărei împlinire depindea de anumite împrejurări sau de credințioșia omului. Nu, împlinirea promisiunii depindea numai de Dumnezeu Însuși. Darurile de har și chemarea lui Dumnezeu (cu privire la Israel) sunt fără părere de rău (Romani 11.29). De aceea Dumnezeu a întărit promisiunea Sa printr-un jurământ. El Însuși S-a legat de jurământul Lui. Este ca și cum El a luat ca martori credințioșia, veridicitatea și dreptatea Sa, că El va împlini fără diminuări promisiunea Sa. Expresia „moștenitor al promisiunii” amintește de versetul 12: „moștenească promisiunile”. Este o promisiune care constă din mai multe părți, și anume promisiunile. Părinții erau moștenitorii: ei trebuiau să moștenească ce a fost promis. Dar și noi am devenit moștenitori ai promisiunii. Și noi moștenim ceea ce a fost promis lui Avraam. Însă nouă ne-a fost promisă o parte cerească în Împărăția păcii care va veni. Despre aceasta vorbește versetul 19. Această diferență este tratată mai detaliat dintr-un alt punct de vedere în Galateni 3 și 4, unde vedem ceva din lucrurile „vechi” și „noi” ale Împărăției.

„Lucruri vechi” (în Hristos Isus: Evrei 3.14):

- promisiunile făcute lui Avraam (Evrei 3.16,18,21,22),
- fii și moștenitori ai lui Avraam (Evrei 3.7,18,29),
- binecuvântarea lui Avraam (Evrei 3.8,9,14,22):

- partea de moștenire (Evrei 3.18),
- viață din Dumnezeu (Evrei 3.12,21),
- îndreptățirea prin credință (Evrei 3.6,11,21,22,24);

„Lucruri noi” (în Hristos Isus: Evrei 3.26,28):

- făgăduința Duhului (Evrei 3.2,5,14; 4.6),
- fii și moștenitori ai lui Dumnezeu (Evrei 3.26; 4.5-7),
- binecuvântarea vieții veșnice (Evrei 6.8).

Marea diferență este aceasta: cele numite la primul punct (a) este binecuvântarea „sub” Hristos pe pământ; cele numite la punctul al doilea (b) este binecuvântarea „cu” Hristos în cer.

Primele le savurăm în mare parte deja acum (rămășița lui Israel le va savura abia în Împărăția păcii), cele din grupa a doua le posedăm în principiu deja acum. Dar numai ca gust anticipat, împlinirea deplină definitivă va avea loc în cer.

Promisiunea (13x)

- Evrei 4.1 o promisiune de a intra în odihna Lui
- Evrei 6.12 a moșteni promisiunea
- Evrei 6.15 a obținut promisiunea
- Evrei 6.17 moștenitorii promisiunii
- Evrei 7.6 a binecuvântat pe cel care avea promisiunile
- Evrei 8.6 întemeiat pe promisiuni mai bune
- Evrei 9.15 să primească promisiunea legământului veșnic
- Evrei 10.36 să primească promisiunea
- Evrei 11.9a țara promisiunii
- Evrei 11.13 nu au primit promisiunile
- Evrei 11.17 a primit promisiunile
- Evrei 11.33 să obțină promisiunile
- Evrei 11.39 n-au primit promisiunea
- Evrei 10.2 aducerea lor ar fi încetat
- Evrei 10.8 care sunt aduse potrivit Legii
- Evrei 10.11 aducerea de jertfe pentru păcate
- Evrei 10.12 a adus o singură jertfă pentru păcate
- Evrei 11.4 Abel l-a adus lui Dumnezeu o jertfă
- Evrei 11.17 Avraam l-a adus jertfă pe Isaac și l-a adus pe singurul lui fiu
- Evrei 12.7 Dumnezeu „Se poartă” cu voi ca față de niște fii

Deci Dumnezeu a întărit planul Său prin două lucruri: prin promisiune (care în sine este de fapt suficientă) și pe deasupra și printr-un jurământ. Două lucruri sunt neschimbabile: Dumnezeu împlinește promisiunile Sale, El nu jură fals. De altfel Dumnezeu este Dumnezeul care nu poate să mintă (Numeri 23.19; 1 Samuel 15.29; Proverbe 19.21; Tit 1.2); compară și cu Psalmul 110.4: Dumnezeu nu numai a jurat, ci Lui nici nu-I va părea rău.

O mângâiere puternică: acolo unde Dumnezeu oferă mângâiere, este evident că ea este necesară. Cititorii evrei deveniseră greoi la auzire (Evrei 5.11) și erau în pericol să se abată. Ei aveau nevoie de o încurajare mare (și așa se poate traduce cuvântul „mângâiere”; el înseamnă și atenționare); scriitorul le dă aceasta prin aducerea aminte de promisiunea neschimbabilă și jurământul lui Dumnezeu. Dar nu numai aceasta. Promisiunea dată lui Avraam era numai o speranță pământească – dar cu cât mai minunată era speranța cerească a cititorilor. Speranța lor era legată cu un Om ceresc și glorificat în cer la dreapta lui Dumnezeu (versetul 20). Speranța era îndreptată încă spre Împărăția păcii a lui Mesia. Dar ce diferență, dacă se privește spre nașterea lui Mesia, sau dacă Îl ști glorificat în cer și privești spre revenirea Lui, când noi vom primi atunci cu El o parte cerească! Astfel noi posedăm spre mângâiere pe lângă promisiune și jurământ și cunoașterea unui Mare Preot ceresc, care a intrat pentru noi în Locul Preasfânt ceresc ca Înainte-mergător.

Am alergat la adăpost: în greacă este un cuvânt care înseamnă de fapt „a fugi” (vezi Faptele apostolilor 14.6). Scriitorul îndreaptă atenția spre două laturi ale poziției noi a creștinilor iudei: pe de o parte în sens negativ (a fugi), pe de altă parte în sens pozitiv (apucarea speranței). Cuvântul „a fugi” conține că fugi de ceva și fugi spre ceva. Creștinii iudei s-au lăsat „salvați din generația aceasta perversă”, care era vinovată de moartea lui Mesia (Faptele apostolilor 2.23,40); prin botez au arătat public această despărțire și au condamnat păcatul poporului (compară cu Evrei 6.6). Contrar acestui lucru ei și-au găsit refugiu în părtășia creștinilor (Faptele apostolilor 2.47): Adunarea lui Dumnezeu. Este aproape sigur că scriitorul s-a gândit aici la cetățile de scăpare, unde putea să fugă acela care a comis un omor fără premeditare. El putea locui acolo în siguranță, unde răzbunătorul sângelui nu-l putea ajunge (Numeri 35.9-34; Deuteronomul 4.41-43; Iosua 20). În LXX cuvântul folosit aici pentru „a fugi” se mai întâlnește și în Deuteronomul 4.42: „... ca să fugă acolo ucigașul care l-a omorât fără intenție pe aproapele lui, și nu l-a urât mai înainte; ca să fugă într-una din aceste cetăți și să trăiască.” Israel era vinovat fără să știe de sângele lui Hristos. Din cauza neștiinței lor ei nu au fost nimiciți complet. Însă din cauza vinei poporul nu a putut rămâne în posesiunile lor, pentru ca țara să nu fie profanată prin crimă (Numeri 35.33,34). De aceea Israel trebuie să rămână în afara țării „până la moartea marelui preot” (Numeri 35.25,28; Iosua 20.6), aceasta înseamnă până în momentul când funcția de mare preot aaronită a lui Hristos în cer se sfârșește (sau conform altei interpretări: până în momentul când Israel ajunge la cunoașterea morții ca Mare Preot a lui Hristos). Când Hristos ca „Melhisedec” se reîntoarce din cer, atunci rămășița credincioasă se va reîntoarce în țara Israel. De aceea acum are loc încă în necredință și neascultare, că Israel formează deja un stat în țară (cu toate că profeții au profețit, că așa se va întâmpla). Sigura „cetate de scăpare”, pe care Israel o are astăzi, este Adunarea lui Dumnezeu; sau exprimat în limbajul epistolei către Evrei: sistemul ceresc legat cu poziția nouă a lui Mesia la dreapta lui Dumnezeu; aceasta este pentru iudeu un loc al providenței,

unde el își poate lua scăparea, ca să scape de judecățile care vor veni peste Israel (și peste popoare!) în timpul necazului cel mare din cauza păcatelor lor și a omorârii lui Mesia.

Apucarea speranței pusă înaintea noastră: cuvânt „pusă înaintea noastră” este greu de tradus. El derivă de la un verb care înseamnă textual „pus înainte” în sensul „a sta (clar) înaintea a ceva” (compară cu Iuda 7; Evrei 12.1), „a fi pus în perspectivă” (precum în Evrei 12.2), „a sta la masă” (a sta înaintea ei), „a sta deja, a fi prezent deja, a exista deja” (2 Corinteni 8.12). Din toate cele trei înțelesuri găsim ceva în versetul nostru: speranța este clar înaintea noastră, ea ne-a fost pusă în perspectivă, ea ne este pregătită. Cititorii au apucat această speranță. Prin credință și-au pus mâna pe ea. Ei priveau spre împlinirea acestei speranțe. Ei erau acum în siguranță în cetatea de scăpare (cât de multe binecuvântări pozitive erau cuprinse în aceasta nu este spus mai detaliat), dar ei priveau spre venirea Împăratului-Preot Melhisedec, care va instaura pe pământ Împărăția păcii a Sa. Versetele 19 și 20 arată clar că speranța evreilor era concentrată spre o Persoană: Isus, Marele Preot după rânduiala lui Melhisedec, care acum Se află încă în Locul Preasfânt, pentru ca acolo să exercite slujba deosebit de importanță a funcției aaronită de Mare Preot.

Versetul 19: o ancoră a sufletului: cuvântul „pe care” se referă la speranța din versetul 18. Credincioșii erau ca o corăbioară pe marea vieții aruncată încoace și încolo prin împrejurările grele, în mod deosebit în mijlocul concetățenilor lor. Însă ei erau în siguranță, căci corăbioarele lor erau bine ancorate. Și această ancoră era speranța lor cerească. Ancora aceasta era „sigură și tare”. Ancora era așa de bine fixată „pe fundul mării”, că ea nu putea fi mutată sau desprinsă. Speranța cerească nu este ca speranța omenească (oamenii speră mult, dar ei nu au nici cea mai mică siguranță că această siguranță va fi împlinită cândva), ci ea este absolut sigură (versetul 11). Marea poate fi agitată, sufletul în nevoie mare, dar ancora stă fixată de nezgduit.

Care intră în cele aflate dincolo de perdea: această parte de propoziție se referă la ancoră. Acum ni se spune exact unde este fixată ancora. Nu în inima proprie și nu în lume (acolo nu se găsește stabilitate), ci înapoia perdelei, deci în cer. Este evident că scriitorul face aici aluzie la cer, căci el ne spune că și Isus S-a dus acolo ca Înainte-mergător (vezi versetul 20; Evrei 9.12,24). Dar ca să descrie cerul, scriitorul folosește imaginea cortului din pustiu; aceasta anticipează ceea ce este tratat mult mai detaliat în Evrei 9. Hristos a intrat acum înapoia perdelei așa cum intra marele preot în marea zi a împăcării. Însă acesta stătea numai acolo și trebuia să părăsească locul acesta după ce a îndeplinit lucrarea pe care o avea de făcut. Hristos dimpotrivă S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu. Speranța noastră este legată cu poziția pe care El o ocupă acolo în cer, „înapoia perdelei”. Ancora noastră nu este fixată „în adâncime”, ci în cer.

Versetul 20: Isus (din nou Numele lui Mesia smerit, lepădat pe pământ!) a intrat pentru noi în Locul Preasfânt ca Înainte-mergător. Cuvântul „Înainte-mergător” (prodromos) se referă literalmente la cineva care aleargă înaintea altuia. Se pune întrebarea, cum trebuie înțeles aceasta aici. Se poate (a) gândi la un cercetaș sau santinelă înaintașă sau (b) la un luptător, care merge înaintea altora (compară Căpetenia din Evrei 2.10), sau (c) cel dintâi (compară cu

1 Corinteni 15.20,23; în Numeri 13.20 și Isaia 28.4 din LXX prodomos se referă la cele dintâi roade), sau (d) la imaginea unei corăbioare, care merge în port înaintea unui vapor mare. S-a presupus că scriitorul continuă să folosească vorbirea simbolică din versetul 19, așa că corăbioara-prodomos duce ancora în port și o aruncă acolo. Vaporul mare este apoi tras în port de odgonul de care este legată ancora. Întrebarea este, dacă ideea aceasta are o bază suficientă aici (compară cu Kittel-B. VIII, 235). Este cel mai bine dacă aici la sfârșitul intercalării ne gândim la încheierea pasajului principal întrerupt (Evrei 5.7-10). Hristos Și-a terminat cu credincioșie alergarea aici pe pământ și ca Înainte-mergător a intrat pentru noi (din pricina noastră) în Locul Preasfânt. Noi ne aflăm acum încă în alergare (Evrei 12.1,2), însă Hristos a mers înaintea noastră ca și Căpetenie și Desăvârșitorul credinței (Evrei 2.10; 12.2). El nu numai ne așteaptă, ci El este și Înainte-mergător „pentru noi”: El exercită acum în Locul Preasfânt o slujbă de Mare Preot în folosul nostru. El este într-adevăr Preot după rânduiala lui Melhisedec (și speranța cititorilor era îndreptată spre faptul că El Se va arăta în curând în felul acesta), dar El exercită acum în Locul Preasfânt slujba lui Aaron, prin aceea că intervine pentru noi (vezi Evrei 7.25).

Această ultimă slujbă se leagă de Vechiul Testament. Însă gândul că Hristos a intrat ca Înainte-mergător, în sensul că noi mergem pe urmele Lui și de asemenea intrăm în Locul Preasfânt, este total nou. În Vechiul Testament numai marele preot avea voie să intre în Locul Preasfânt, și poporul obișnuit niciodată nu avea voie să intre. Însă noi avem voie să-L urmăm pe Marele Preot în Locul Preasfânt. Nu numai în viitor, când efectiv vom fi intrat în cer, ci noi avem voie să intrăm deja acum în Locul Preasfânt în rugăciune și în închinare. Aceasta va fi detaliat mai târziu (Evrei 10.19,20). Conform versetului nostru ancora speranței și Isus intră în Locul Preasfânt ca Înainte-mergător, și conform cu Evrei 10 și noi avem voie să intrăm. – Prin aceasta am ajuns la finalul intercalării lungi. Scriitorul ne-a adus din nou la tema lui principală: funcția de Mare Preot a lui Hristos după rânduiala lui Melhisedec.

Studiul nr. 6: Isus – Marele Preot al serviciului nostru divin (Evrei 7.1-28)

Introducere

Partea A: Persoana cea mai bună (Evrei 1.1-7.28)

1. Isus, Fiul lui Dumnezeu, mai sublim decât îngerii (Evrei 1.1-14)

Intercalare: Mântuirea mai mare, lucrată prin Fiul (Evrei 2.1-4)

2. Isus, Fiul Omului, dar mai mare decât omul (Evrei 2.5-18)

3. Isus, Fiu peste casa lui Dumnezeu, dar mai mare decât Moise (Evrei 3.1-6)

Intercalare: Isus este mai mare și decât Iosua (Evrei 3.7-4.13)

4. Isus ca Mare Preot pentru slăbiciunile noastre este mai mare decât Aaron (Evrei 4.14-5.10)

Intercalare: Realitatea mai bună și legată cu mântuirea (Evrei 5.11-6.20)

5. Isus, Marele Preot (Evrei 7.1-28)

5.1 Însușirile lui Melhisedec (Evrei 7.1-10)

5.2 Nedesăvârșirea preoției levitice (Evrei 7.11-19)

5.3 Măreția preoției lui Hristos (Evrei 7.20-28)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul! Căutați să aflați exact expunerea de idei a scriitorului și scoateți în evidență temele principale ale fiecărui pasaj.

2. Ce învățăm din primele 10 versete la modul cel mai general despre tipologiile vechi-testamentale?

3. Cum trebuie să înțelegem versetul 3?

4. Ce vrea scriitorul să dovedească în versetele 4-10? Descrieți foarte exact cum decurge argumentarea.

5. Faceți același lucru cu versetele 11-19; ce trebuie să se dovedească aici?

6. Ce vrea să se spună în versetele 11,12,16,18 și 19 prin cuvântul „lege” (sau „poruncă”)?

7. Enumerați diferențele dintre preoția levitică și preoția lui Hristos din versetele 11-28.

8. Care sunt lucrurile noi, pe care scriitorul le introduce în versetele 19,22,25 și 27?

9. Ce înseamnă expresia „ni se cuvenea” din versetul 26?

10. Ce înseamnă filiațiunea în versetul 28?

A 5.1 Însușirile lui Melhisedec (Evrei 7.1-10)

1. Pentru că acest Melhisedec, împărat al Salemului, preot al Dumnezeului Preaînalt, care l-a întâmpinat pe Avraam când se întorcea de la măcelul împăraților și l-a binecuvântat, 2. căruia Avraam i-a împărțit și zeciuală din toate, înseamnă mai întâi „Împărat al dreptății” și apoi și „Împărat al Salemului”, adică „Împărat al păcii”^a, 3. fără tată, fără mamă, fără genealogie, neavând nici început al zilelor, nici sfârșit al vieții, dar asemănat Fiului lui Dumnezeu, rămâne preot pentru totdeauna^{1b}. 4. Vedeți dar cât de mare a fost acesta, căruia chiar patriarhul Avraam i-a dat zeciuală din pradă! 5. Și, în adevăr, cei dintre fiii lui Levi care primesc preoția au poruncă, potrivit legii, să ia zeciuieli de la popor^c, adică de la frații lor, deși aceștia au ieșit din coapsele lui Avraam; 6. dar cel care nu are genealogie din ei a primit zeciuală de la Avraam și l-a binecuvântat pe cel care avea promisiunile. 7. Dar, fără îndoială, cel mai mic este binecuvântat de cel mai mare. 8. Și aici, oameni muritori primesc zeciuieli; dar acolo, unul care are mărturia că trăiește; 9. și, cum am spune, prin Avraam, a dat zeciuală și Levi, care a primit zeciuieli, 10. pentru că era încă în coapsele tatălui său când l-a întâmpinat Melhisedec.

Remarci

^{1b.} De fapt „neîntrerupt”, „neîncetat”, compară cu Evrei 10.1.

^{a.} Geneza 14.17-20

^{b.} Psalmul 110.4

^{c.} Numeri 18.21

Comentariu

După o intercalare lungă, scriitorul continuă acum cu tema propriu-zisă (vezi Evrei 5.6,10): preoția lui Hristos după rânduiala lui Mehisedec. Scriitorul vrea să atragă atenția cititorilor lui de la preoția levitică de pe pământ și s-o îndrepte spre preoția cerească a lui Hristos. Pentru aceasta el arată că preoția lui Hristos este mai înaltă decât cea levitică:

- ea este după o rânduială mai înaltă (Evrei 7.1-10),

- ea are calitate mai bună (Evrei 7.11-25).

Ca să arate clar aceasta, scriitorul se ocupă mai întâi cu istoria lui Melhisedec din Geneza 14.17-20. Despre el sunt numite două însușiri esențiale:

Împărat: al dreptății („Melhisedec” = împărat al dreptății) și al păcii („Salem” = pace),

Preot: pentru totdeauna, neîntrerupt, veșnic (compară cu Psalmul 110.4).

Preoția veșnică este explicată tipologic prin aceea că Melhisedec ne este prezentat în Geneza 14 fără părinți și fără bunici, fără început și fără sfârșit al vieții. Desigur acel Melhisedec istoric avea părinți și de asemenea el a murit. Însă în Evrei 7 nu ne este prezentat acel Melhisedec istoric, ci se face o aplicare tipologică a persoanei sale, care se bazează pe ceea ce nu se spune despre Melhisedec. Și tocmai în aceasta – așa cum este rezumat aici: „... dar [este] asemănat Fiului lui Dumnezeu”. Melhisedec nu este Fiul lui Dumnezeu, și de asemenea nu se aseamănă cu El, ci doar simbolic se aseamănă Lui. Hristos este Împăratul-Preot adevărat și veșnic. În continuare se prezintă relația dintre Melhisedec și Avraam:

Melhisedec a binecuvântat pe Avraam (Evrei 7.1,6,7),

Avraam i-a dat lui Melhisedec a zecea parte din pradă (Evrei 7.2,4-6,8,9).

În ambele privințe Melhisedec este mai mare decât Avraam! Căci cel care primește zeciuiala este mai mare decât cel care o dă (Evrei 7.5) și cel care binecuvântează este mai mare decât cel care primește binecuvântarea (versetul 7). Însă scriitorul merge acum un pas mai departe. Levi („tatăl” preoției levitice) era un strănepot al lui Avraam. El era ca să zicem așa în coapsele lui Avraam atunci când acest Melhisedec i-a ieșit în întâmpinare (versetul 10). Însă pentru Levi este valabil ceea ce era valabil și pentru Avraam, și drept urmare Melhisedec este mai mare decât Levi. În felul acesta rânduiala lui Melhisedec este mai mare decât rânduiala lui Levi, respectiv a lui Aaron (versetul 11).

În continuare versetul 8 aduce un alt argument: leviții primesc zeciuiala și de la poporul Israel (versetul 5) și în felul acesta par să fie pe același nivel ca Melhisedec, care a primit zeciuiala de la Avraam. Dar mai este și o altă diferență. Leviții sunt oameni muritori – de aceea era necesar să fie mulți – dar Melhisedec este (cel puțin în imagine!) un preot veșnic (compară cu Evrei 7.3). Deci, cu toate că și preoția levitică primea zeciuiala, ei sunt mai prejos decât Melhisedec și prin aceasta mai prejos decât Acela care este Preot după rânduiala lui Melhisedec: Hristos. Aceasta este detaliat în versetele 23 și 24. Întreaga argumentare din versetele 1-10 este redată încă o dată după aceea; frazele, care în text sunt considerate ca premisă sunt puse în paranteză, și la fel frazele, care numai în trecut sunt atinse în text:

Avraam i-a dat zeciuială lui Melhisedec (versetele 2,4,6,8,9) și [cine primește zeciuială este mai mare decât cel care dă zeciuială] în afară de aceasta Melhisedec l-a binecuvântat pe Avraam (versetul 1,6), și cel care binecuvântează este mai mare decât cel care este binecuvântat (versetul 7).

Concluzia: (Melhisedec este mai mare decât Avraam; versetul 4) și (deoarece Avraam era un om mare), Melhisedec este drept urmare un om foarte mare (versetul 4).

Levi a ieșit din coapsele lui Avraam (versetul 5) și [el este identificat cu acela din ale cărui coapse a ieșit]. Concluzia: [Levi este identificat cu Avraam].

[Levi este identificat cu Avraam] și Avraam i-a dat zeciuială lui Melhisedec (versetele 2,4,6,8,9).

Concluzia: Levi a dat zeciuială lui Melhisedec (versetul 9).

Levi a dat zeciuială lui Melhisedec și [cine primește zeciuială este mai mare decât cel care dă zeciuială]. În afară de aceasta: [dreptul natural este mai mare decât dreptul legal] și leviții primeau zeciuiala prin lege, (Melhisedec prin dreptul natural) (versetul 5). În afară de aceasta: [cine este veșnic, este mai mare decât cel muritor] și leviții sunt muritori, Melhisedec (simbolic) este veșnic (versetul 8).

Concluzia: [Melhisedec este mai mare decât Levi] și [deoarece rânduiala celui care este mai mare este mai mare decât rânduiala celui mai neînsemnat], [rânduiala lui Melhisedec este mai mare decât rânduiala lui Levi].

Să se observe: în pasajul acesta se vorbește numai despre rânduiala lui Melhisedec, nu de misiunea lui preotească. Când este vorba despre misiunea Marelui Preot al nostru, Hristos, în cer, atunci în epistola către Evrei se vorbește întotdeauna de actuala Lui slujbă în cer, care are însă caracter aaronit. Dar care este misiunea preotului Melhisedec?

În curând, în Împărăția păcii Hristos va veni din cer ca adevăratul Melhisedec, pentru ca să domnească ca Împărat-Preot și să binecuvânteze pe poporul Său Israel cu pâine și vin (compară cu Geneza 14 și Psalmul 110). Aceasta este considerată o premisă în epistola către Evrei, dar foarte puțin tratată, căci în epistola către Evrei nu este vorba despre ceea ce Hristos

va face în curând pentru Israel, ci de ceea ce El vrea să fie acum pentru rămășița iudaică din Adunare (Biserică) – și prin aceasta și pentru Adunare.

Astăzi Avraam este și o imagine a credincioșilor (compară cu Romani 4.11) și prin aceasta Mehisedec o imagine a lui Hristos, care este Împăratul-Preot și al nostru (compară cu Romani 14.17; Coloseni 1.12,13; Evrei 10.21), care ne binecuvântează și pe noi cu pâine și vin, căruia noi Îi plătim zeciuiala noastră și care întonează și între noi cântarea de laudă adusă Dumnezeului Preaînalt (Geneza 14.20; Evrei 2.12). Cu toate că ultimul punct ocupă un loc important în epistola către Evrei (Evrei 2.12; 7.19,20,25; 10.22; 13.15), totuși și această aplicare tipologică a lui Melhisedec nu este tratată mai departe, deoarece pe scriitor îl interesează mai mult să prezinte diferența între preoția levitică pe pământ și preoția lui Hristos (preoția Lui aaronită) în cer.

Versetul 1: scriitorul revine la tema sa principală: preoția după rânduiala lui Mehisedec. Ca să explice mai îndeaproape această preoție, el se ocupă mai întâi cu istoria lui Mehisedec, așa cum o găsim în Geneza 14.17-20. Dacă ținem seama că Avraam este o imagine a creștinilor credincioși (compară cu Ioan 8.39,56; Romani 4.1-25; Galateni 3.6-9; Evrei 11.8-19), atunci înțelegem repede că această istorie are o mare importanță practică. Avraam cu robii lui a bătut pe cei cinci împărați străini și după această confruntare cu lumea vrăjmașă s-a întors înapoi, pentru ca acum să se confrunte cu lumea ispititoare, și de aceea mult mai periculoasă, din Sodoma. Însă Dumnezeu a călăuzit lucrurile așa fel, că mai întâi el a întâlnit în valea împăraților pe împăratul Salemului. (Un loc ciudat, care în 2 Samuel 18.18 este numit și locul de îngropare al lui Absalom; acest „tată al păcii” [așa înseamnă numele lui] este o imagine a lui antihrist, împăratul fals, în timp ce Melhisedec, împăratul „păcii” [așa înseamnă Salem; Evrei 7.2], este o imagine a lui Hristos, adevăratul Împărat). Avraam întâmpină în această vale pe împăratul din Salem. Acesta îi dă putere ca să întâmpine pe împăratul Sodomei. După toți împărații răi, începând cu Nimrod, găsim aici pentru prima dată în istoria mântuirii un împărat al dreptății și al păcii. Și pentru noi nu există nimic care să ne întărească în această lume vrăjmașă și înșelătoare, decât numai o „întâlnire” cu Acela care este la dreapta lui Dumnezeu ca Împărat-Preot, și care ne binecuvântează, pe noi luptătorii sărmani, cu o binecuvântare minunată, cu care El va binecuvânta odată în Împărăția păcii întreaga creație (compară cu Psalmul 110). Aceste referiri la Împărăția păcii rezultă categoric din istorie:

Dumnezeu, Cel Preaînalt: mai întâi găsim o referire în Numele deosebit al lui Dumnezeu, care aici este amintit pentru prima dată: Eljoon, Dumnezeu Cel Preaînalt. Numele acesta arată că în cele din urmă Dumnezeu va birui pe toți vrăjmașii Lui. De aceea Numele acesta este amintit deseori în legătură cu Împărăția păcii (Numeri 24.16; 2 Samuel 22.14; Psalmul 7.18; 9.3; 18.14; 21.8; 46.5; 47.3; 50.14; 57.3; 73.11; 77.11; 83.19; 87.5; 91.1,9; 9.9; 97.9; Daniel 7.18,22,25,27; desigur aici nu este locul să se arate că toate aceste locuri au a face cu Împărăția păcii). În al doilea rând Dumnezeu este numit în Geneza 14.19 Creatorul, respectiv, textual Posesorul cerului și pământului. Aceasta ne amintește direct de Efeseni 1.10 și Coloseni 1.20, unde noi Îl vedem pe Hristos (Om și Dumnezeu) ca Împăciuitorul și Posesorul cerului și pământului în timpul Împărăției păcii care va veni (compară și cu Eljoon „cel mai înălțat” din Psalmul 89.27, aplicat la Solomon).

L-a binecuvântat: cum s-a spus, adevăratul Melhisedec dă deja acum luptătorilor obosiți binecuvântarea pe care El o va da odată întregii creații. Ca adevăratul preot Melhisedec intonează cântarea de laudă pentru Dumnezeu Cel Preaînalt (compară cu Evrei 2.12; 13.15) și El vine de la Dumnezeu la Avraam cu binecuvântare; cuvântul „binecuvântat” din Geneza 14.19 este același cuvânt ebraic ca „preamărit” din versetul 20. Melhisedec i-a oferit lui Avraam pâine și vin. În sens spiritual aceste învioreări sunt mai bune decât tot ce împăratul din Sodoma putea oferi lui Avraam (versetele 21-24). Avraam recunoaște aceasta prin aceea că el i-a dat lui Melhisedec a zecea parte din toată prada pe care el a luat-o de la cei cinci împărați. Nu auzim aici nimic despre jertfe, despre un altar sau despre mijlocire – toate aceste lucruri sunt foarte importante pentru slujba preotească de mai târziu a lui Aaron. De aceea se merge mult prea departe, dacă în pâine și vin se vrea văzută o referire la Cină, căci Cina este legată cu un altar (1 Corinteni 10.16-21). Pâinea și vinul vorbesc aici mai mult despre Hristos Însuși ca hrană și sursă de bucurie pentru credinciosul aflat în lupta pământească. În odihna Împărăției El va fi aceasta pentru toți locuitorii pământului.

Versetul 2: în Împărăția păcii viitoare noi nu vom locui pe pământ, ci vom trăi cu Hristos în odihna cerului. În adevăratul înțeles profetic al ei, preoția lui Melhisedec nu are nici o importanță pentru Adunare (Biserică), ci numai pentru Israel în Împărăția păcii. Dar în aplicarea tipologică această preoție joacă un rol foarte important în epoca actuală. Căci noi suntem deja supuși în Împărăția lui Dumnezeu, care se va caracteriza prin dreptate, pace și bucurie în Duhul Sfânt (Romani 14.17). Aceasta se leagă cu versetul nostru, care redă înțelesul numelui Melhisedec (împărat al dreptății) și Salem (pace). În Împărăția păcii dreptatea și pacea vor umple întreg pământul; însă acum ambele domnesc în mijlocul credincioșilor. Ei sunt deja acum strămutați în Împărăția Fiului dragostei Tatălui.

=====

Excurs: Salem

În Psalmul 76.2 Salem este numit alături de Sion și se referă evident la Ierusalim. Și astăzi se regăsește încă cuvântul în numele Ierusalim. Flavius Josephus spune în lucrările sale „Antichități iudaice” (1,10,2) și „Războaie iudaice” (6,10), că Salem este aceeași cetate ca cetatea de mai târziu Ierusalim. Un împărat de mai târziu din Ierusalim, Adoni-Țedec avea de asemenea un nume cu terminația „țedec” (tsedek, „dreptate”) și avea un înțeles asemănător: „Domn al dreptății” (Iosua 10.1,3). Ținutul Ierusalimului se potrivește bine rutei pe care probabil Avraam a parcurs-o atunci când s-a întors de la Damasc la Hebron. Alții sunt de părerea că ar fi mai ușor de presupus că Avraam s-a întors trecând prin valea Iordanului. În acest caz ei se gândesc la Salim de lângă Iordan (Ioan 3.23), în timp ce samaritenii se gândesc la Salim în partea de răsărit a cetății Nablu (vechiul Sihem) (evident din motive de interes personal). Noi vrem să acceptăm ceea ce este cel mai probabil, și anume Ierusalim. În acest

caz Melhisedec ca imagine a lui Hristos devine mai clar, căci reședința celor doi se află în același loc.

=====

(Coloseni 1.12,13). Și aceasta se leagă de epistola către Evrei, care pune mare accent pe faptul că Preotul după rânduiala lui Melhisedec este „Fiu” (Evrei 4.14; 5.5,6,8; 7.3,28). Fiul lui Dumnezeu este Marele Preot al fiilor lui Dumnezeu. El menține între ai Săi o stare de pace și dreptate, așa cum El va face în curând pe întreg pământul (Isaia 9.6; 32.1; Psalmul 85.11). Ordinea pe care o prezintă versetul nostru este ordinea istorică. Mai întâi va fi întemeiată dreptatea pe pământ, și anume prin judecări: „Căci atunci când judecățile Tale sunt pe pământ, locuitorii lumii învață dreptatea” (Isaia 26.9). Din aceasta se va revărsa pacea pentru pământul întreg: „Și lucrarea dreptății va fi pace; și rodul dreptății, liniște și siguranță pentru totdeauna” (Isaia 32.17).

Versetul 3: scriitorul trage concluzii din ceea ce în Geneza 14 nu stă scris. De altfel întreg pasajul ne învață unele lucruri despre explicația tipologică a Vechiului Testament. Compară în privința aceasta și cu 1 Corinteni 9.9,10; 10.1-11; Galateni 4.21-31, unde cu aceeași înțelegere de la sine Vechiul Testament este interpretat tipologic (în Galateni 4 se face chiar o mustrare, că galatenii nu au făcut aplicarea corectă). Tocmai această înțelegere de la sine și mustrarea adresată galatenilor arată clar după părerea mea că și noi avem libertatea, da, chiar obligația, să explicăm locurile din Vechiul Testament în același fel tipologic. Că în privința aceasta s-au făcut multe acte necugetate și că în privința aceasta există obligația de a proceda după principii bine stabilite, este pe deplin adevărat. Însă aceasta nu trebuie să ne descurajeze să practicăm acest fel de explicație. Scriitorul epistolei către Evrei include în explicațiile sale chiar și înțelesul numelor (versetul 2) și lipsa anumitor informații (versetul 3). Aceasta din urmă este posibil numai dacă ești convins de inspirarea divină a Cuvântului. Prin aceasta ai ochi pentru felul deosebit în care Duhul Sfânt prezintă o anumită chestiune. Astfel versetul nostru se referă la faptul ciudat că Melhisedec în Geneza 14 apare deodată ca și căzut din aer, fără să se spună nici măcar un cuvânt despre trecutul lui și despre împrejurările lui de viață. La el este ceva „în afara timpului”, ca și cum el nu ar fi avut părinți și nici înaintași, ca și cum el niciodată nu ar fi fost născut sau ar fi murit. Nu este nici un motiv să se presupună că el era un fel de manifestare a lui Hristos, un fel de apariție cerească. Versetul nostru arată clar, că el nu era fiul lui Dumnezeu, ci că el era asemănat cu El (tipologic). Felul în care Duhul Sfânt îl prezintă pe Melhisedec în Geneza 14, în el este simbolic ceva veșnic. Psalmul 110.4 se leagă direct de aceasta: „Tu ești preot pentru totdeauna, după rânduiala lui Melhisedec.” Pe parcursul capitolului 7 din epistola către Evrei sunt legate alte urmări de durată veșnică a preoției (versetele 8,16,17,24).

Dar asemănat Fiului lui Dumnezeu: aici nu se spune că Melhisedec se aseamănă cu Isus (compară cu Evrei 6.20), și nici cu Hristos (Mesia), ci cu Fiul lui Dumnezeu. Mai târziu, în versetul 28 aceasta este accentuat încă o dată și anume tocmai în context cu noi (versetul 26). Aceasta are importanță mare. În Evrei 7 avem a face cu o rânduială nouă din care rezultă în Evrei 8 un „legământ nou”, în Evrei 9 un „Loc Preasfânt nou” și o „jertfă nouă” și în Evrei 10

o „societate nouă de închinători”. Durează mult până când aceasta din urmă este tratată concret în epistola către Evrei – și ce fac aceia care se apropie de Dumnezeu în Locul Preasfânt este tratat chiar abia în Evrei 13.15! – însă mereu se găsesc referiri la acestea. În Evrei 2.10 auzim despre „mulți fii”, în Evrei 2.12 despre Hristos care intonează cântarea de laudă în mijlocul „fiilor”, care sunt frați ai Lui, în Evrei 3.6 auzim despre credincioși ca și „casă a Fiului” (în context cu Marele Preot și cortul din pustiu!), și în Evrei 4.14 și Evrei 5.5,6 Hristos este atât Fiu cât și Mare Preot. În felul acesta se schițează succesiv o linie clară, exprimată clar în cuvinte pentru prima dată în Evrei 7.26-28. La o societate de fii, care au voie să se apropie de Dumnezeu în Locul Preasfânt ca preoți, se potrivește numai un Preot, care de asemenea este Fiu. Noi, fiii mulți, El, Fiul, noi, preoții, El, „Marele Preot peste casa lui Dumnezeu” Evrei 10.21; (compară cu Evrei 3.6). Evrei 7 ne introduce într-o rânduială nouă, căreia îi aparține o preoție cu totul nouă. Marele Preot aparține acestei rânduiei noi, dar și noi aparținem acestui sistem nou, care este prezentat în Evrei 8-10. El, Cel care sfințește (Fiul), și cei care devin sfințiți (noii preoți), sunt toți dintr-unul, conform planului lui Dumnezeu ei fac parte dintr-un sistem nou. „Melhisedec” va fi în curând pentru Israel Împăratul-Preot pe tron (Zaharia 6.13), dar pentru noi Hristos este în primul rând Fiul lui Dumnezeu. Noi suntem într-adevăr acum supușii Lui, dar așa cum am spus, supuși în Împărăția Fiului dragostei Tatălui (Coloseni 1.12,13); Hristos ca Fiu este Cel întâi-născut între mulți fii (Romani 8.29).

Versetul 4: după ce persoana lui Melhisedec a fost prezentată, trebuie arătat că el este mai mare decât Avraam și prin urmare mai mare și decât urmașii acestuia, Levi și Aaron. Așa că și preoția lui Melhisedec este mai mare decât preoția lui Levi (versetul 5), și de aceea exclamarea: „Vedeți dar cât de mare a fost acesta.” Scriitorul face deseori așa, dar de cele mai multe ori în referire la Hristos (Evrei 2.9; 3.1; 12.2,3). Ia seama cât de mare era acest Melhisedec, după a cărui orânduială Hristos este Mare Preot. Chiar și patriarhul Avraam, deosebit de important pentru Israel, i-a dat zeciuială din prada lui. Prin aceasta întreg iudaismul este supus sistemului legat cu Melhisedec. Căci cine primește zeciuială este mai mare decât cel care dă zeciuială.

Versetul 5: scriitorul descrie acum seminția lui Levi cu toate calitățile ei. El specifică într-adevăr numai pe „cei dintre fiii lui Levi care primesc preoția” cu privire la o expunere viitoare despre preoția levitică (versetele 11-13), însă deocamdată el nu vorbește despre familia lui Aaron, ci despre seminția întreagă a lui Levi, deoarece seminția întreagă primea zeciuiala de la popor. Scriitorul știe într-adevăr că în realitate leviții obișnuiți primeau zeciuiala de la popor și aceștia la rândul lor dădeau zeciuială preoților, însă el nu se ocupă aici cu aceasta (vezi Numeri 18). Aici este vorba că între Melhisedec și leviți era o oarecare concordanță: amândoi luau zeciuială de la altcineva. Însă mult mai importantă este diferența mare între cei doi. Pentru leviți era o poruncă, Legea lui Moise, potrivit căreia ei aveau voie să ia zeciuiala de la popor. Însă aceasta nu însemna că leviții de la natură ocupau un loc mai înalt decât restul izraeliților. Leviții erau frații celorlalte seminții și celelalte seminții descindeau ca și leviții din coapsele lui Avraam. Deci leviții aveau voie să primească zeciuiala de la popor, cu toate că și restul poporului descindea din Avraam și prin aceasta stăteau pe același nivel cu leviții. Leviții aveau dreptul la zeciuială numai pentru faptul că Dumnezeu le-a dat acest drept categoric în baza unei porunci. Prin natura lor, ei nu posedau dreptul acesta.

Versetul 6: dar luați acum seama la Melhisedec. El nu făcea parte din seminția lui Levi. De aceea dreptul lui la zeciuială nu era pe baza unei porunci a lui Dumnezeu. El nici măcar nu făcea parte din una din celelalte seminții, ca să posede un drept de zeciuială. În acest caz Melhisedec s-ar fi putut referi la descendența lui (compară cu versetul 3). Și cu toate acestea el a luat zeciuială de la Avraam. Nu pe baza unei porunci sau a descendenței, ci, așa putem noi adăuga, pe baza propriei sale persoane și a funcției sale. Prin aceasta el era mai mare decât Avraam, și prin aceasta mai mare decât Levi (vezi versetele 9,10). Aceasta este detaliat cu un al doilea punct, dar care a fost numit deja în versetul 1. Melhisedec a fost însă și cel care l-a binecuvântat pe Avraam. Și cel care binecuvântează este mai mare decât cel binecuvântat (versetul 7). Aceasta are importanță mare și pentru noi. Orice binecuvântare creștină este legată cu Persoana și funcția lui Hristos în cer (compară cu Efeseni 1.3,20; 2.6). În curând binecuvântările se vor vedea public, când se va arăta adevăratul Melhisedec (compară cu Efeseni 1.10; 2.7!) și lumea întreagă va avea parte de ele. Astăzi lumea încă nu vede nimic din acestea; umbrele binecuvântărilor pot fi recunoscute numai de aceia care intră în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-22) și acolo cu ochi spirituali văd pe Hristos, care a intrat dincolo de perdea ca Înainte-mergător (Evrei 6.19,20). „Vedeți dar cât de mare a fost acesta!” El este „Marele Preot al bunurilor viitoare” (Evrei 9.11); „Bunuri” înseamnă aici „lucruri bune”, binecuvântări care acum sunt încă de viitor. Sunt bunurile viitoare (compară cu Evrei 10.1); dar bunurile, care vor umple cândva pământul, umplu deja acum inimile credincioșilor. Tot ce Hristos va face în curând în Împărăția păcii este deja realitate pentru noi cei care suntem supuși în Împărăția lui Dumnezeu – în forma ei actuală nevăzută (compară cu Matei 13.11,17,52): dreptate, pace și bucurie (Romani 14.17), înfiere și dragoste (Coloseni 1.12,13).

Versetul 7: este adevărat că regulile numite aici sunt întotdeauna valabile. Cel neînsemnat este întotdeauna binecuvântat de cel mai însemnat. Bătrânul Simion a binecuvântat într-adevăr în Luca 2.34 pe Iosif și Maria, dar nu a binecuvântat pe copilul Isus! Eroul bătrân al lui Dumnezeu putea într-adevăr binecuvânta părinții, dar în ceea ce-L privea pe Copil, el putea numai să fie binecuvântat prin Copil. Este cu atât mai remarcabil că Iacov a binecuvântat pe faraonul Egiptului (Geneza 47.7,10): bătrânul patriarh, prințul lui Dumnezeu, stătea din punct de vedere moral mai sus decât prințul Egiptului. Cât de mare a fost totuși Melhisedec, dacă el era cel care l-a binecuvântat pe bunicul celui care l-a binecuvântat pe faraon. Principiul că cel mai mare binecuvântează pe cel mai mic a fost cu regret neglijat în creștinătate, dacă se crede că „preoțimea” (predicatorul sau păstorul) ar putea binecuvânta „biserica”. Este slujitorul mai mare decât Acela căruia el îi slujește? Nu folosește la nimic, dacă în această privință se obiectează, că slujitorul se roagă ca binecuvântarea lui Dumnezeu să coboare peste comunitate, căci (a) și preotul vechi-testamental nu au făcut altceva. Însă el era mai mare decât poporul, cel puțin în ceea ce privește rugăciunea pentru binecuvântare. (b) Se face chiar o diferență esențială între „binecuvântarea” dată de un purtător al funcției (cu punerea mâinilor) și „rugăciunea pentru binecuvântare” a unuia care nu este ordinar, care îndeplinește funcția de reprezentant.

Versetul 8: scriitorul revine la primirea zeciuiei de către Melhisedec și leviți. Contrastul este exprimat prin cuvintele „aici” și „acolo”. Cuvintele nu se referă la anumite locuri, ci ele

înseamnă „în acest caz” (și anume, leviții) și „în cazul acela” (și anume, Melhisedec). Atât leviții cât și Melhisedec au primit zeciuială; dar există două diferențe esențiale:

- Leviții au luat zeciuiala de la cei ca ei, exclusiv pe baza unui drept dat lor de Dumnezeu prin Lege; dar Melhisedec a primit zeciuială, deoarece el era mai mare, atât în ceea ce privește persoana lui cât și funcția lui (versetele 5,6);

- Leviții erau oameni muritori (de aceea erau mulți preoți, căci ei erau împiedicați prin moarte să rămână; versetul 23), însă Melhisedec era unul „despre care se mărturisește că el trăiește”.

Odinioară s-a tras concluzia din Geneza 14, pe baza absenței ciudate a unor situații, că Melhisedec tipologic (nu cel istoric) este un preot care rămâne veșnic (Evrei 7.3); se vorbește chiar despre o mărturie pozitivă; și aici scriitorul se gândește desigur la Psalmul 110.4, unde preoția veșnică a lui Mesia este comparată cu preoția lui Melhisedec. Acolo se mărturisește indirect, că ea este veșnică. Leviții aveau nevoie de zeciuiala de la popor, ca să trăiască. Însă chiar și zeciuiala nu-i ținea în viață pentru totdeauna. Însă Melhisedec nu a luat (în orice caz simbolic) zeciuiala de la Avraam ca să trăiască; el nu avea nevoie de această zeciuială. Avraam i-a dat zeciuială lui Melhisedec din respect și în semn de omagiere. La fel și noi nu putem dărui nimic lui Hristos, ca și cum El ar avea nevoie de ceva, ca să trăiască. El este un Preot veșnic, moartea nu mai are nici o putere asupra Lui. Ceea ce noi Îi dăm din bunurile noastre, din timpul nostru și aptitudinile noastre, dar și lauda și adorarea noastră, I le dăm din respect și ca omagiere.

Versetul 9: și de fapt: scriitorul folosește această expresie ca să arate prin ea că ceea ce el spune acum este într-adevăr ceva puțin neobișnuit, da, chiar cutezat. Nu că nu s-ar fi putut imagina că Levi nu ar fi fost în coapsele lui Avraam; aceasta nu era un fel neobișnuit de a privi lucrurile de către iudei. Avraam este marele străbunic („patriarhul”; versetul 4) al întregului Israel, inclusiv al leviților. Dumnezeu vede în el pe Israel întreg („Tu și sămânța ta”). Însă desigur se merge mult prea departe când se spune că și Levi a dat zeciuială lui Melhisedec prin Avraam; aceasta se poate spune numai sub forma „ca să zicem așa”. Argumentul propriu-zis este suficient de tare: în Avraam este inclus și Levi, căci Avraam este străbunul leviților. Deci dacă Melhisedec primește zeciuială de la Avraam și de aceea Melhisedec este mai mare decât Avraam, atunci el este mai mare și decât Levi; și atunci și preoția lui Melhisedec este mai mare decât cea a lui Levi.

Versetul 10: în coapsele tatălui: expresia „coapse” corespunde felului de exprimare iudaic „a ieși din coapsele cuiva” (Geneza 35.11; 2 Cronici 6.9), pe care am întâlnit-o și în versetul 5 (compară cu Faptele apostolilor 2.30). Coapsele (șoldurile) sunt folosite simbolic ca loc al puterii de a naște, dar și ca loc al minții, de exemplu în 1 Petru 1.13. Deci aceasta nu trebuie interpretată fizic, că Levi era în coapsele lui Avraam, ci în sensul că Levi, ca și întregul Israel, era inclus în patriarh. Și ca atare Levi stă pe același nivel ca Avraam, respectiv chiar mai jos. Deci dacă Melhisedec este mai mare decât Avraam, prin aceasta el este în orice caz mai mare și decât Levi. Deci în total sunt trei motive pentru care Melhisedec este mai mare decât Levi:

- Leviții primeau zeciuială de la cei care erau ca ei, pe baza unei porunci divine; Melhisedec a primit zeciuială, deoarece el prin natura lui era mai mare (versetele 5,6);
- Leviții erau oameni muritori, dar Melhisedec era (simbolic) un preot care trăiește veșnic (versetul 8);
- Leviții au dat zeciuială (în Avraam), însă Melhisedec a primit zeciuială (versetele 9,10).

A 5.2 Nedesăvârșirea preoției levitice (Evrei 7.11-19)

11. Atunci, dacă, în adevăr, perfecțiunea ar fi fost prin preoția levitică, pentru că în temeiul ei a primit poporul legea, ce nevoie mai era să se ridice un alt preot, după rânduiala lui Melhisedec, și care nu este numit după rânduiala lui Aaron? **12.** Pentru că, fiind schimbată preoția, este necesară și o schimbare a legii. **13.** Pentru că Cel despre care sunt spuse acestea face parte dintr-o altă seminție, din care nimeni nu a slujit altarului. **14.** Pentru că este clar că Domnul nostru S-a ridicat din Iuda ^a, seminție despre care Moise n-a vorbit nimic privitor la preoți. **15.** Și este încă mult mai evident dacă, după asemănarea lui Melhisedec, se ridică un alt preot, **16.** care a fost rânduit nu potrivit legii unei porunci pământești, ci potrivit puterii unei vieți nepieritoare. **17.** Pentru că se mărturisește: „Tu ești preot pentru eternitate, după rânduiala lui Melhisedec“ ^b. **18.** Pentru că este o desființare a poruncii de mai înainte, din cauza slăbiciunii și inutilității ei **19.** (pentru că legea n-a desăvârșit nimic ^c), și o introducere a unei speranțe mai bune, prin care ne apropiem de Dumnezeu.

Remarci

^a. Geneza 49.10; Isaia 11.1; Matei 2.6; Apocalipsa 5.5; 22.16

^b. Evrei 5.6; 6.20; 7.21; Psalmul 110.4

^c. Evrei 9.9

Comentariu

După ce scriitorul a comparat persoana lui Melhisedec cu persoana lui Avraam și a lui Levi, ele se ocupă acum cu diferențele între preoția lui Melhisedec și preoția lui Levi. Sunt tratate următoarele diferențe:

Preoția lui Levi	Preoția lui Melhisedec
(Evrei 7.11-14) trecătoare, provizorie (căci era nedesăvârșită)	durabilă și definitivă (deoarece este desăvârșită)
(Evrei 7.11-14) legată cu Legea de pe Sinai	Legată cu profeția mesianică (Iuda, David)
(Evrei 7.15-19) oficială (bazată pe ereditate)	Bazată pe gloria personală proprie cu jurământ
(Evrei 7.20-22) fără jurământ, legământ mai neînsemnat	Legământ mai bun
(Evrei 7.23-25) mai mulți preoți	Un singur preot
(Evrei 7.23-25) succesiune trecătoare	Veșnică, neschimbabilă
(Evrei 7.23-25) mântuire nedesăvârșită	Mântuire desăvârșită

Expunerea propriu-zisă poate fi împărțită în unele silogisme (un silogism constă din două constatări, din care se deduce o afirmație nouă. Această afirmație nouă este concluzia), așa cum am făcut deja în Evrei 7.1-10:

Preoția levitică nu a desăvârșit nimic (versetul 11, compară cu versetul 19) și [este necesară o preoție aducătoare de desăvârșire].

Concluzia: Este necesară o preoție, alta decât cea levitică (versetul 11) și (deoarece fiecare preoție este legată cu o anumită „lege”) (versetele 11,12), este necesară schimbarea Legii (versetul 12).

Faptul că realmente a avut loc o astfel de schimbare a legii este dovedit astfel:

(Toți preoți mozaici sunt leviți) (versetul 14) și Hristos nu este levit, ci iudeu (versetele 13,14).

Concluzia: Hristos nu este un Preot mozaic (versetul 13); dar deoarece Hristos este Preot (versetele 3,11,17,26), El este evident Preot după o altă rânduială decât aceea a lui Moise (versetul 17).

(Leviții erau preoți conform unei porunci carnale) (versetul 16) și Hristos este (după asemănarea lui Melhisedec) Preot în caracterul nepieritor veșnic (versetele 15,16).

Concluzia: Hristos nu este Mare Preot după rânduiala lui Moise, ci după rânduiala lui Melhisedec (versetul 17); și deoarece rânduiala veche este nedesăvârșită și cea nouă este desăvârșită (versetele 18,19), Hristos este Preot al unei rânduiei desăvârșite (versetul 19).

Înșușirile acestei rânduiei noi sunt următoarele, conform versetelor 11-19:

- desăvârșirea (versetele 11,19),
- legată cu împărăția lui Iuda (versetul 14),
- după asemănarea lui Melhisedec (versetul 15),
- viață veșnică, nepieritoare (versetele 16,17),
- putere și folos (versetul 18),
- o nădejde mai bună (versetul 19),
- posibilitatea de apăsare de Dumnezeu (versetul 19).

Versetul 11: scriitorul a tratat istoria lui Melhisedec și a comparat-o cu cea a lui Avraam și Levi. El a ajuns la concluzia că Melhisedec este mai mare decât Avraam și decât Levi; și din aceasta rezultă ca de la sine că preoția lui Melhisedec este mai mare decât preoția lui Levi. În pasajul care urmează acum, scriitorul se ocupă mai detaliat cu diferențele dintre cele două rânduiei ale preoției. El arată clar că noi nu putem spune: ei, bine, preoția lui Levi era bună, dar preoția lui Melhisedec este mai bună. Nu, preoția lui Levi nu a dus nimic la desăvârșire (versetele 18,19). De aceea ea trebuia să dispară. Ea trebuia înlocuită printr-o altă preoție. Desigur preoția levitică a fost instaurată de Dumnezeu, și noi nu putem spune că sub vechiul legământ Dumnezeu a dat ceva nesatisfăcător. Aici lucrurile stau exact la fel cum este cu Legea: „Astfel că, în adevăr, Legea este sfântă și porunca este sfântă și dreaptă și bună”

(Romani 7.12) – însă omul, căruia Dumnezeu i-a dat legea, nu era sfânt, ci era nedrept și rău. De aceea Legea putea numai să condamne pe om; ea nu era în stare să salveze pe om. Deci, preoția levitică era legată cu această Lege (vezi intercalarea în versetul 11): o Lege care condamna poporul și pe preoți (versetul 27); o Lege care într-adevăr oferea posibilitatea iertării prin intermediul unei jertfe – și aceasta a fost adusă prin preoți – însă animalele de jertfă în sine nu puteau îndepărta păcatele (Evrei 10.4). Ele puteau face aceasta numai în sens figurat, prin aceea că făceau referire la o rânduială nouă: o preoție nouă și desăvârșită și o jertfă nouă și desăvârșită (Evrei 9 și 10).

Desăvârșire: înțelegem deci ce vrea să spună scriitorul prin desăvârșire. El vorbește despre ea sub forma unei întrebări retorice: dacă preoția levitică ar fi adus desăvârșirea, de ce atunci Vechiul Testament vorbește despre o preoție de altă natură și nouă? Chiar și numai faptul că psalmistul Îl numește pe Mesia Preot după o rânduială nouă arată clar că preoția levitică era valabilă numai pentru un timp anumit. Și cine meditează la aceasta, trebuie să recunoască că preoția levitică nu a adus nici o „desăvârșire”, și că prin aceasta era nevoie de o altă preoție. Evrei 9.9 și Evrei 10.1,14,19 explică ce se înțelege prin această desăvârșire:

(a) Despovărare permanentă a conștiinței: dacă era adusă o jertfă, orice păcat nou îl făcea vinovat pe israelit înaintea lui Dumnezeu. Însă jertfa lui Hristos l-a făcut pe credincios desăvârșit o dată pentru totdeauna. Dumnezeu niciodată nu-și va mai aminti de păcatele lui, și credinciosul nu mai are cunoștința de păcate (desigur aceasta nu înseamnă că el nu mai poate păcătu! Însă păcatele nu mai pun în pericol relația lui cu Judecătorul – desigur, părtășia cu Tatăl se întrerupe, compară cu comentariul la Evrei 4.14-16);

(b) Intrare liberă în Locul Preasfânt: prin „nedesăvârșirea” vechiului sistem acolo era cunoscut numai un Loc Preasfânt încuiat. Numai o singură dată în an marele preot avea voie să intre în Locul Preasfânt, însă astăzi fiecare credincios are voie să se apropie nestingherit de Dumnezeu în Locul Preasfânt.

Toate acestea constituie subiectul capitolelor 8, 9 și 10. De aceea aici nu ne ocupăm mai îndeaproape cu subiectul acesta. În orice caz este clar că era necesară o preoție nouă, desăvârșită și aducătoare de desăvârșire. Preotul după rânduiala lui Melhisedec era deja anunțat. Creștinii iudei au avut greutate să primească noul sistem și să înțeleagă că vechiul sistem era nedesăvârșit. Deci, spune scriitorul, dacă vechiul sistem ar fi fost desăvârșit, atunci Scriptura nu ar fi anunțat un alt (heteros: „de altă natură”) Preot.

Versetul 12: preoția levitică stătea în legătură cu Legea de pe Sinai (versetul 11). Această Lege prescria tot felul de lucruri pentru preoți. Preot putea deveni numai cineva din seminția lui Levi. Pe lângă aceasta trebuia să descindă din familia lui Aaron. Pe marele preot în funcție îl urma fiul cel mai mare al acestuia. Preoții trebuiau să jertfească pentru popor în anumite timpuri și să ajute poporul la aducerea darurilor de bună voie. Preoții trebuiau să aducă jertfă pentru păcat pentru ei înșiși, și așa mai departe ... Însă Scriptura a anunțat o preoție nouă, de altă natură. Preoția levitică trebuia înlocuită prin preoția lui Melhisedec. Însă de asemenea devine clar că și legile referitoare la preoție trebuiau de asemenea să fie înlocuite. Aici nu se

spune că legile vechi au fost date la o parte, căci ele au fost împlinite în Hristos, care, cu toate că El este Preot după rânduiala lui Melhisedec, El exercită acum în cer și preoția aaronită. Însă pe de altă parte El face aceasta într-un fel care arată mai degrabă contraste decât asemănări cu preoția levitică. Este foarte clar că în preoția după rânduiala lui Melhisedec avem a face cu totul alte „legi” (principii).

Versetul 13: un astfel de principiu nou este evident, că preotul după noua rânduială preoțească nu mai trebuie să vină din seminția lui Levi. Căci este clar cine este Preotul anunțat în Psalmul 110; acesta este Hristos. Și de asemenea este clar, că Hristos nu este din seminția lui Levi, ci El descinde din seminția lui Iuda. Din seminția lui Iuda niciodată nu a slujit cineva la altar, adică a fost sfințit ca preot, ca să facă slujbă la altar. Ozia, un împărat din Iuda, a încercat într-adevăr să intre ca preot în Locul Preasfânt, dar a fost pedepsit aspru pentru aceasta (2 Cronici 26.16-21; 2 Împărați 15.5). Împăratul Solomon vine foarte aproape de preoție la sfințirea Templului (1 Împărați 8.22,54,62-64; 2 Cronici 6.12; 7.1-7); dar totul avea loc în legătură cu preoții leviți. Aceștia au intrat în Locul Preasfânt, nu împăratul. Aici s-ar putea spune cel mult că Solomon este aici o imagine a lui Hristos ca Împărat-Preot în Împărăția păcii, în timp ce Solomon aici nu a lezat și nu a înlocuit nici un moment preoția levitică.

Versetul 14: Domnul nostru: Ce frumoasă este această expresie! Noi suntem astăzi supuși în Împărăția lui Dumnezeu, în care Hristos este Împărat. Însă Scriptura niciodată nu numește pe Hristos „Împărat” în legătură cu credincioșii epocii actuale, ci Îl numește „Domn”. El este Domnul fiecărui credincios. Și corporativ putem spune Domnul nostru, ca expresie a smereniei noastre și a atitudinii de respect. Contextul între „a fi Domn” și Împărăția lui Dumnezeu îl vedem de exemplu în Romani 14.4-9,17,18. Eu mă refer aici la Împărăție, deoarece versetul nostru vorbește despre seminția din care Domnul Isus a fost născut. El a ieșit din Iuda (sau „a răsărit” ca lumină). Aceasta are aici nu numai un înțeles negativ, în sensul faptului că Iuda stătea în afara drepturilor preoției levitice. Înțelesul pozitiv este că Iuda este seminția regală. Hristos este Șilo, Prințul păcii din Iuda (Geneza 49.11), lăstarul din tulpina lui Isai, a urmașului lui Iuda (Isaia 11.1), Căpetenia din Iuda (Matei 2.6), rădăcina (originea) și vlăstarul (urmașul) lui David (Apocalipsa 5.5; 22.16). Hristos a venit pe pământ ca Împărat din casa lui David (Matei 1.20-23; Luca 1.31-33). Și tocmai pentru că El era Împăratul, Mesia, El devine și Preot după rânduiala lui Melhisedec, conform profeției din Psalmul 110. În noua ordine Împăratul, Mesia, trebuie să devină și Preot, care exercită în cer preoția aaronită și revine pe pământ ca să îndeplinească misiunea lui Melhisedec: „... Iată un Om al cărui Nume este Odrasla! Și El va odrăslî din locul Lui și va construi Templul Domnului. Da, El va construi Templul Domnului și El va purta gloria și va ședea și va împărăți pe tronul Său; și va fi Preot pe tronul Său; și sfatul de pace va fi între ei doi” (Zaharia 6.12,13).

Versetul 15: Și: privit superficial „și este încă mult mai evident” este în legătură directă cu „pentru că este clar” din versetul 14. Însă aceasta nu oferă nici un sens. Versetul 14 spune că Hristos a venit din seminția lui Iuda, această seminție nu avea nimic a face cu preoția. Dacă aceasta s-ar lega cu versetul nostru, nu obținem un înțeles logic. Căci deoarece Hristos

descinde din Iuda nu devine mult mai clar prin faptul că El a devenit Preot potrivit puterii unei vieți nepieritoare (versetul 16). Prin „și este încă mult mai evident” trebuie să înțelegem toată învățătura dată de scriitor în versetele anterioare. Faptul că preoții levitici erau nedesăvârșiți (păcătoși, muritori, aduceau jertfe nedesăvârșite) și că era nevoie de o preoție nouă, care este despărțită de porunca carnală, valabilă pentru preoția veche, devine mult mai evidentă prin faptul că Hristos a devenit Preot, despărțit de orice poruncă carnală, însă potrivit cu puterea unei vieți nepieritoare (versetul 16). În aceasta „El S-a ridicat” ca Preot „după asemănarea lui Melhisedec”, căci acesta era (cel puțin simbolic) și un preot care trăiește veșic (versetele 3,8).

Versetul 16: legea unei porunci carnale: cuvântul „lege” (fără articol!) nu se referă aici la Lege, ci înseamnă „regulă, normă, conformitate cu legea. Pentru preoții leviți era valabilă norma unei porunci carnale. „Carnal” nu înseamnă aici păcătos, căci ea era o poruncă dată de Dumnezeu. „Carnea” nu are aici nimic a face cu a păcătui, ci cu ceea ce este natural, material. Poruncile preoției vechi nu au nimic a face cu starea inimii, cu felul de gândire lăuntric, ci numai cu ce este exterior, material și vizibil. În sensul acesta ungerea unui preot era „carnală”. Avea loc numai o curățire exterioară a cărnii. Desigur nu se poate afirma că felul de gândire nu avea nicidecum vre-o importanță (dimpotrivă! Compară cu Leviticul 10.1-3), dar cu toate acestea poruncile se refereau la ce este material și natural (compară de exemplu și cu Leviticul 21 și 22). În context cu Evrei 7 trebuie în privința aceasta să ținem seama înainte de toate de două lucruri:

- Preoția levitică cunoștea porunci referitoare la descendența naturală a preoților. Ei trebuiau să fie urmași ai lui Aaron (versetele 11-14);
- Ei aveau prescripții referitoare la urmașii marelui preot și al preoților, căci ei erau muritori. De aceea trebuiau mereu hirotonisiți preoți noi (versetul 23).

Potrivit puterii unei vieți nepieritoare: în ambele puncte prezentate mai sus lucrurile cu privire la noul Preot după rânduiala lui Melhisedec sunt exact invers:

Prescripțiile referitoare la descendența preoților nu au fost înlocuite prin porunci carnale noi (de exemplu, că descendența levitică este înlocuită printr-o descendență iudaică, versetele 13,14). Hristos nu este Preot pentru că El este un urmaș al lui Iuda sau al lui David, ci pe baza vieții Lui proprii, veșnice, nepieritoare;

În rânduiala lui Melhisedec nu sunt urmași ai preoților, căci este numai un singur Preot și El nu are nevoie de urmași, căci El este un Preot veșnic potrivit puterii unei vieți nepieritoare (versetul 24).

La ce se referă acum viața nepieritoare? Ne putem gândi la două lucruri, care de altfel sunt foarte strâns legate între ele:

- În epistola către Evrei filiația și preoția sunt aduse într-un context foarte strâns între ele (Evrei 2.10,11; 3.1,6; 4.14; 5.5,6; 7.3,28); Hristos ca Fiul al lui Dumnezeu are o viață veșnică, divină, nepieritoare. Însă, așa cum gândesc eu, aici accentul se pune pe un alt fapt, căci aici

este vorba de Hristos născut ca Fiu pe pământ (Evrei 5.5), și astfel ca Om să devină Mare Preot, și de aceea mă gândesc în mod deosebit la punctul al doilea:

- Hristos a devenit Mare Preot prin moarte și înviere (Evrei 2.17; 4.14; 5.7-10; 9.11-14); El a fost salutat de Dumnezeu ca Mare Preot (Evrei 5.9,10) după învierea Sa. De altfel după învierea Lui El a fost dovedit ca Fiu al lui Dumnezeu și într-un mod cu totul nou (Romani 1.4). Viața Lui nepieritoare este de aceea viața de înviere. El o posedă pe aceasta acum ca Om aflat în gloria cerească, unde El este ca Preot veșnic. În curând El va fi așa în Împărăția păcii pe pământ.

O imagine a acestui fapt o avem în Numeri 17, unde Aaron este confirmat de Dumnezeu ca mare preot mai presus de toți concurenții lui falși, prin aceea că toiagul lui mort înflorise. Viața nouă dintre morți era însușirea adevăratului Mare Preot.

Versetul 17: aceasta este explicat acum, prin aceea că se citează din nou Psalmul 110.4. În realitate aici nu este vorba în primul rând de o repetare, căci de fiecare dată când se citează Psalmul 110.4 accentul se pune pe o anumită parte a versetului:

Evrei 5.6 – „Tu ești PREOT pentru eternitate, după rânduiala lui Melhisedec”,

Evrei 5.10; 6.20 – „Tu ești Preot pentru eternitate, după RÂNDUIALA LUI MELHISEDEC”,

Evrei 7.17 - „Tu ești Preot PENTRU ETERNITATE, după rânduiala lui Melhisedec”,

Evrei 7.21 – „Domnul A JURAT și nu-I va părea rău: «Tu ești Preot pentru eternitate, după rânduiala lui Melhisedec»”.

Deci aici accentul se pune pe durata veșnică a preoției, ca să explice că El este preot potrivit puterii unei vieți nepieritoare (versetul 16). „Pentru eternitate” nu înseamnă că Hristos era Preot din veșnicie. El a devenit Preot, prin aceea că El a devenit Om și a trecut prin moarte și înviere. De asemenea „pentru eternitate” nu înseamnă că El va exercita veșnic misiunea lui Aaron. Aceasta este necesar numai atâta timp cât pe pământ se află credincioși, care sunt în încercări și slăbiciuni. Hristos exercită preoția lui Aaron până la începutul Împărăției păcii. Atunci El Se va arăta ca adevăratul Melhisedec. El va binecuvânta veșnic pe ai Săi din partea lui Dumnezeu, va primi „zecuiala” lor și îi va conduce în lauda adusă lui Dumnezeu.

Versetul 18: scriitorul rezumă acum încă o dată, făcând legătură în mod deosebit cu versetul 11. Se arată încă o dată despre ce este vorba în cele două sisteme. Pe de o parte este preoția veche, reglementată prin porunca anterioară (compară cu versetele 11,12,16). Sistemul acesta trebuia să dispară. Nu numai pentru că exista un sistem nou, ci pentru că sistemul vechi era „slab” (fără putere) și nefolositor. Slab, pentru că se adresa cărnii (vezi versetul 16; compară cu Romani 8.3); și în carne nu este nici o putere în omul păcătos (compară cu versetul 16), ci este numai moarte (versetul 23). Nefolositor, căci el nu conducea nici la luminarea conștiinței și nici nu crea intrare liberă la Dumnezeu (compară „folos” în Evrei 4.2; 13.9). De aceea porunca anterioară trebuia anulată și trebuia să vină o poruncă nouă, care avea putere. Dar nu o putere căreia să i se supună vreo putere din noi, ci o putere a vieții nepieritoare a noului Preot. Legea nouă este folositoare și pentru că ea face desăvârșiți pe credincioși (Evrei 10.14).

Versetul 19: așa cum am văzut deja în versetul 11, preoția levitică era legată cu Legea de pe Sinai. Dacă această preoție era nedesăvârșită, atunci și Legea era nedesăvârșită. În sine ea era sfântă, dreaptă și bună. Ea putea de asemenea să arate omului păcătos calea cea bună, dar ea nu putea da nici o putere omului păcătos să meargă pe această cale. Legea putea să-i spună ce trebuia el să facă, dar ea nu putea să-l ajute atunci când el încălca Legea. Legea putea prescrie jertfe pentru cazul când se păcătuia, dar jertfele nu puteau îndepărta nici un păcat. De altfel ele își pierdeau efectul imediat când venea un păcat nou. Vom reveni detaliat la aceasta (Evrei 9 și 10). Scriitorul consideră suficient să îndrepte atenția spre faptul că a venit o preoție nouă, care este legată cu „legi” (reguli, norme) de altă natură; și de aceea și cu:

O speranță mai bună: două cuvinte cheie ale epistolei către Evrei! „Speranța” am găsit-o în Evrei 3.6; 6.11,18; ea este una din „lucrurile mai bune” (Evrei 6.9) din epistola către Evrei (vezi comentariul la Evrei 1.4), care este legată cu un Mare Preot ceresc aflat la dreapta lui Dumnezeu. Această speranță ne garantează că noi trecând prin toate ispitele vom ajunge „desăvârșiți” la țel (compară cu Evrei 11.40), așa cum acum noi nu mai avem cunoștința de păcate și în acest sens suntem „desăvârșiți” (Evrei 10.2,14,17);

Ne apropiem de Dumnezeu: astfel noi mergem de la „desăvârșire” spre „desăvârșire” și între timp avem voie să ne apropiem de Dumnezeu în Locul Preasfânt (compară cu versetul 25). În sistemul vechi aceasta o putea face numai marele preot, și numai o singură dată în an. Păcatele nu mai constituie o despărțire între Dumnezeu și noi. Noi avem voie să venim foarte aproape de Dumnezeu.

A 5.3 Măreția preoției lui Hristos (Evrei 7.20-28)

20. Și, întrucât aceasta nu se face fără jurământ **21.** (pentru că aceia au fost făcuți preoți fără jurământ, iar Acesta, cu jurământ, prin Cel care Îi zice: „Domnul a jurat și nu-I va părea rău: «Tu ești preot pentru eternitate [după rânduiala lui Melhisedec]!»^a), **22.** cu atât mai mult Isus a devenit garantul unui legământ mai bun^b. **23.** Și erau, în adevăr, mulți preoți, pentru că prin moarte erau împiedicați să dăinuiască; **24.** dar El, datorită dăinuirii Sale pentru eternitate, are o preoție care nu se transmite. **25.** De aceea și poate să mântuiască până la desăvârșire pe aceia care se apropie de Dumnezeu prin El, trăind pururea ca să mijlocească pentru ei^c. **26.** Pentru că un astfel de mare preot^d ne trebuia: sfânt¹, fără răutate, fără pată, despărțit de păcătoși și făcut mai presus decât cerurile, **27.** care nu are nevoie, în fiecare zi, ca marii preoți, să ofere jertfe întâi pentru propriile păcate, apoi pentru cele ale poporului^e, pentru că a făcut aceasta odată pentru totdeauna, oferindu-Se pe Sine Însuși jertfă. **28.** Pentru că legea pune ca mari preoți oameni care au slăbiciuni^f, dar cuvântul jurământului, care este în urma legii, pune un Fiu, făcut desăvârșit² pentru eternitate.

Remarci

^{1.} sau „curat, evlavios”

^{2.} sau perfect

^{a.} Evrei 5.6; 6.20; 7.17; Psalmul 110.4

^{b.} Evrei 8.6; 12.24

^{c.} Romani 8.34; 1 Ioan 2.1

^{d.} Evrei 3.1; 4.14; 6.20; 8.1; 9.11

^{e.} Leviticul 9.7; 16.6,15

^{f.} Evrei 5.1,2

Comentariu

Scriitorul continuă mai întâi enumerarea diferențelor mari între preoția lui Levi și preoția lui Melhisedec, respectiv a lui Hristos:

Prima a venit fără jurământ (adică, Dumnezeu nu a făcut nici un jurământ atunci când a instaurat preoția levitică), dar când Hristos a fost rânduit la preoția după rânduiala lui Melhisedec, Dumnezeu a depus un jurământ conform Psalmului 110.4 (Evrei 7.20).

Preoția levitică era legată cu Legea de pe Sinai (versetul 11) și de aceea și cu legământul de la Sinai. Legământul acesta a fost încălcat de popor. De aceea poporul nu a putut primi nici o binecuvântare pe baza acestui legământ. Dar Preotul mai bun este garanția și pentru un legământ mai bun (aceasta înseamnă că El Se arată responsabil pentru împlinirea legământului, așa că poporul lui Dumnezeu va fi binecuvântat) (versetul 22).

Preoția levitică avea nevoie de un număr mare de preoți, deoarece fiecare generație nouă de preoți era îndepărtată prin moarte; însă preoția după rânduiala lui Melhisedec cunoștea numai un singur Preot, căci acesta este un preot veșnic, nepieritor (versetul 16). El posedă o preoție netransmisibilă (versetele 23,24).

Preoții leviți nu puteau „salva” (salva de la păcate și garanta o sosire sigură în țara făgăduită) și nici să ofere intrare liberă la Dumnezeu; însă Hristos este puternic, ca să introducă pe ai Săi în chip desăvârșit în mântuirea definitivă. Și pe drumul într-acolo El le garantează intrarea liberă la Dumnezeu în Locul Preasfânt (versetul 25).

De aceea preoția lui Hristos este:

- desăvârșită, de aceea El are un popor desăvârșit (în ceea ce privește iertarea păcatelor), pe care El în afară de aceasta îl va introduce în desăvârșirea definitivă (versetele 11,19,25);
- nepieritoare; de aceea El garantează poporului Său intrarea definitivă în gloria veșnică (versetele 16,28b);
- veșnică, de aceea El nu are un popor temporal, pământesc, ci un popor veșnic, legat cu un legământ veșnic (versetele 17,21,22; 13.20).

Noi suntem deci un popor desăvârșit, ceresc și veșnic; și unui astfel de popor i se cuvenea și un Mare Preot desăvârșit, ceresc și veșnic (versetul 26!). El a venit aici la noi pe pământ în starea în care noi ne aflăm; însă acum noi mergem la Dumnezeu ca închinători (vezi versetul 25a), acolo unde Hristos este acum. Noi suntem un popor care are intrare liberă în Locul

Preasfânt ceresc la Dumnezeu; un astfel de popor nu poate fi mulțumit cu mai puțin decât un Mare Preot care Se află la același nivel cu el – în contrast cu preoții leviți -: care S-a așezat la dreapta tronului maiestății în ceruri (versetul 26; Evrei 8.1,2). Comparații:

Evrei 2.10 – se cuvenea lui Dumnezeu

Din pricina onoarei Lui, ca să ducă pe mulți fi la glorie să ne dea un Mare Preot care a trecut prin suferințe pe Căpetenia mântuirii noastre.

Evrei 7.25,26 – ni se cuvine nouă,

Din pricina chemării noastre cerești, pentru ca să ne putem apropia de Dumnezeu ca fi și închinători, să avem un Mare Preot glorificat, care ne poate mântui deplin.

Deci Marele Preot al nostru este Unul:

- care nu mai are a face cu păcatul (versetul 26a),
- care a devenit mai presus de ceruri (versetul 26b).

Primul punct conține următoarele:

- Hristos este și era fără păcat (deci El nu trebuia să aducă o jertfă pentru păcat pentru Sine Însuși) (versetele 26a, 27a);
- Hristos S-a jertfit pe Sine ca jertfă pentru păcat pentru popor (versetul 27b); (vezi în continuare Evrei 9);
- Hristos șade acum în cer despărțit de păcătoși (versetul 26b).

În final versetul 28 prezintă încă unele diferențe importante:

Legea

pune mari preoți oameni din mijlocul lor; ei sunt plini de slăbiciuni.

Cuvântul jurământului

Pune un Fiu, (din mijlocul fiilor) ca Mare Preot; El este desăvârșit veșnic.

Versetul 20: versetele 20-22 sunt cam complicate în greacă. Însă greutățile se rezolvă ușor. Propoziția principală sună așa: „Și în măsura în care aceasta a avut loc fără jurământ (sau: căci în măsura în care el a devenit preot fără jurământ), în aceeași măsură Isus a devenit garantul unui legământ mai bun.” Spus altfel: în măsura în care preoția lui Hristos este mai mare decât preoția levitică, prin aceea că prima a avut loc prin jurământ și a doua fără jurământ, în aceeași măsură legământul, al cărui garant este Hristos, este un legământ mai

bun. Vezi în continuare comentariul la versetul 22. De fapt Scriptura nu spune niciunde că leviții au primit preoția lor pe baza unui jurământ al lui Dumnezeu. Exista într-adevăr o făgăduință referitoare la preoția lor (Exodul 28). Această făgăduință a fost împlinită (Leviticul 8 și 9).

Versetul 21: ... dar în cadrul preoției lui Hristos făgăduința a fost întărită printr-un jurământ al lui Dumnezeu, așa cum dovedește scriitorul Psalmului 110. Acesta este al treilea jurământ al lui Dumnezeu, care este citat în epistola către Evrei (vezi Evrei 3.11; 6.13). Cu privire la aceste jurăminte vezi comentariul la Evrei 6.13-18. Ultimele două jurăminte din cele trei sunt pozitive. Primul confirmă făgăduința lui Dumnezeu dată lui Avraam, al doilea confirmă preoția lui Mesia. Astfel Dumnezeu a creat prin aceste jurăminte un sistem stabil, nepieritor. În veac El nu Se poate retrage din ele, căci atunci El ar face de rușine pe Acela pe care S-a jurat – și Acesta este El Însuși.

Versetul 22: Isus – să se observe iarăși Numele: Omul smerit pe pământ, care acum este glorificat în cer – a devenit acum garantul unui legământ mai bun decât legământul de la Sinai; și anume în aceeași măsură cu care o preoție cu jurământ este mai bună decât preoția fără jurământ. Expresia „legământ” introduce din nou o temă care va fi tratată detaliat mai târziu în epistola către Evrei (Evrei 8 și 9).

Garant: un „garant” este cineva care poartă răspunderea din punctul de vedere al legii pentru împlinirea unui contract între două persoane. El se prezintă ca garant pentru una din cele două partide, sau chiar pentru ambele partide, pentru ca, dacă o partidă nu-și îndeplinește obligațiile (de exemplu obligații financiare), acesta le preia și le împlinește. Cineva poate fi garant numai dacă el poate dovedi că el, dacă este necesar, poate prelua obligația. Cuvântul se întâlnește foarte des în papirusurile vechi. În unele cazuri garantul garanta chiar cu viața lui. Un exemplu în acest sens avem în cartea Isus Sirach (29.20): „Nu uita ce a făcut garantul tău pentru tine; căci el și-a pus viața pentru tine.” Astfel Isus a devenit Garantul unui legământ mai bun. Vom vedea în Evrei 8 că un „legământ” (diatheke) este o rânduială a lui Dumnezeu spre avantajul unui om, în timp ce omul, când împlinește obligațiile lui, poate avea părtășie cu Dumnezeu și poate primi binecuvântările Lui. Sub vechiul legământ de pe Sinai Dumnezeu a impus omului obligațiile prin intermediul Legii – însă poporul păcătos a greșit și a pierdut orice binecuvântare; însă legământul nou este „mai bun”, căci în acesta Isus ca Garant a luat asupra Sa toate obligațiile. El nu numai a împlinit Legea, ci El a luat asupra Lui înaintea lui Dumnezeu și întreaga situație lipsită de speranță a poporului, prin aceea că Și-a dat viața. Prin aceasta a fost instaurat un legământ cu totul „nou” (Evrei 8.8; 9.15; 12.24), un legământ „veșnic” (Evrei 13.20), bazat pe sângele lui Hristos: „sângele legământului” (Evrei 9.20; 10.29; 13.20), prin care El a devenit garantul și mijlocitorul (Evrei 8.6; 9.15; 12.24) al acestui legământ. Garantul ia asupra sa obligațiile acestui legământ, mijlocitorul stabilește legătura între cele două partide. Comentarii lutherani și calviniști au gândit că Isus a devenit Garant pentru oameni înaintea lui Dumnezeu. După părerea mea ei au dreptate. Hristos ca Mare Preot pe pământ a făcut ispășire pentru păcatele poporului și prin aceasta a împlinit toate cerințele lui Dumnezeu puse oamenilor păcătoși (Evrei 2.17). Alți comentarii (de exemplu Hugo de Groot, Peirce) sunt de părere că Isus a devenit Garant pentru Dumnezeu înaintea oamenilor.

După părerea mea și ei au dreptate: ca Mare Preot în cer Hristos este garanția că toate binecuvântările noului legământ, pe care Dumnezeu le-a făgăduit, vor curge spre popor de la Dumnezeu: aceasta înseamnă în timpul de acum apropierea de Dumnezeu (versetele 19-25) – pentru aceasta Hristos este „Slujitorul Locului Preasfânt” (Evrei 8.2) – și în viitor împlinirea deplină: făgăduința de a intra în odihna Lui (Evrei 4.1,9), primirea împlinirii speranței (Evrei 6.11,12,17,18) și posedarea moștenirii veșnice (Evrei 9.15). Toate garanțiile noului legământ, despre care vorbește detaliat capitolul 8, sunt în Marele Preot ceresc, glorificat la dreapta lui Dumnezeu.

Versetul 23: erau mulți preoți leviți. În privința aceasta desigur nu este vorba numai de faptul că simultan erau mai mulți preoți care slujeau, ci aici este vorba în mod deosebit de marele preot, care întotdeauna, mai devreme sau mai târziu, era îndepărtat prin moarte, și de aceea nu putea rămâne pentru totdeauna.

Nici un israelit nu putea să-și pună speranța pentru totdeauna în marele preot, căci acesta era numai un om, care avea slăbiciuni (versetul 28). Oricât de bătrân putea el ajunge, cândva trebuia să moară. De aceea în preoția levitică erau necesare prescrieri care reglementau pe urmașii marelui preot (Numeri 20.25,26). Această preoție era caracterizată prin moarte. Ea stătea în slujba morții (compară cu 2 Corinteni 3.7). Pentru viață era necesară o cu totul altă preoție.

Legământ

Evrei 7.22 Garantul unui legământ mai bun
Evrei 8.6 Mijlocitorul unui legământ mai bun
Evrei 8.8 încheierea unui legământ nou
Evrei 8.9 legământul, pe care l-am făcut
cu părinții voștri
Evrei 8.9 nu au rămas în legământul Meu
Evrei 8.10 legământul pe care îl voi face
cu casa lui Israel
Evrei 9.4 chivotul legământului
Evrei 9.4 tablele legământului
Evrei 12.24 Mijlocitorul unui legământ nou

Evrei 9.15 Mijlocitorul unui legământ nou
Evrei 9.15 încălcările sub întâiul legământ
Evrei 9.15 încălcările sub întâiul legământ
Evrei 9.16 un testament ... cel care a făcut
testamentul
Evrei 9.17 un testament este valabil
Evrei 9.20 sângele legământului
Evrei 10.16 legământul pe care-l voi
întemeia pentru ei
Evrei 10.29 sângele legământului
Evrei 13.20 în sângele legământului veșnic

Versetul 24: în cazul lui Hristos avem a face cu aceasta cu totul altă preoție. Niciodată moartea nu va întrerupe preoția Lui, căci El a fost deja mort, și El trăiește în veșnicie (Apocalipsa 1.18). Scriitorul se referă aici din nou la Psalmul 110.4: „Tu ești Preot în veac”. Deoarece El este un Preot veșnic, preoția Lui este neschimbătoare (aceasta înseamnă textual: „ceva peste care nu se poate trece simplu, care nu poate fi luat”). Probabil cuvântul poate fi tradus și în sens activ: ceva care nu trece asupra altuia sau poate fi transferat: netransferabil; dar înțelesul acesta, cu toate că se potrivește foarte bine în context, nu este cunoscut din literatură (Bauer).

Versetul 25: să mântuiască deplin: cuvântul „deplin” (eis to panteles) se mai întâlnește numai în Luca 13.11, unde înseamnă o negare: „nicidecum” (conform altora: „nu în totalitate”, „nu pe deplin”). Textual înseamnă: „până la finalul întreg”, „până la împlinirea completă”. În versetul nostru a fost redat în mod obișnuit ca „pentru totdeauna”, „permanent” (așa de exemplu Vulgata, traducerea siriană și coptică, Chrysostomos). Înțelesul este însă nu atât de mult în sensul că Hristos mântuiește pe credincioși pentru totdeauna, sau că El este permanent în stare să mântuiască oameni. Desigur aceasta este corect în sine, și este de asemenea inclus în expresie, însă expresia înseamnă mult mai mult: „complet”, „până la capăt”. Aceasta se potrivește mult mai bine în contextul epistolei către Evrei. Deoarece Hristos posedă o preoție veșnică, nepieritoare și neschimbătoare, El poate duce pe credincioși „până la capăt”, și anume până la capătul călătoriei prin pustiu (Evrei 3 și 4), poate să-i salveze permanent din toate ispitele și în final să-i introducă în mântuirea definitivă, desăvârșită: odihna de sabbat veșnică (compară cu Evrei 2.10; 4.1,9, vezi și comentariul detaliat la aceste versete). Cu privire la înțelesul cuvântului „a mântui” (care se mai întâlnește în această epistolă numai în Evrei 5.7) am vorbit detaliat în context cu cuvântul „mântuire” în Evrei 1.14; 2.3,10; 5.9; 6.9. Cuvântul telos („pământ”) în panteles ne amintește de teleiosos („desăvârșire”) din versetul 11 și de teleioo („a duce la desăvârșire”) în versetul 19 (vezi și versetul 28).

Să ne apropiem prin El de Dumnezeu: cuvântul „a se apropia” l-am întâlnit deja în versetul 19. Însă acolo este vorba de cuvântul engizo, care este derivat de la engus, „aproape de”. În versetul 19 este vorba de înțelesul general „să vii aproape de Dumnezeu”, „să fi adus în apropierea (prezența) lui Dumnezeu”. În celelalte șapte cazuri, unde se folosește în epistola către Evrei cuvântul „a se apropia”, găsim permanent cuvântul proserchomai, care literar înseamnă „să vii (sau să mergi) la”. Cuvântul acesta este foarte specific pentru epistola către Evrei, deoarece el arată spre privilegiul fiilor de preoți nou-testamentali, care au voie să intre în Locul Preasfânt la Dumnezeu (vezi Evrei 10.19,20). De aceea aici am ajuns la un punct de cotitură în epistola către Evrei. În prima parte a epistolei accentul s-a pus pe traversarea în siguranță a pustiei. Era vorba de a rămâne păzit de necredință și cădere, de strigarea către tronul harului în mijlocul ispitelor și de ajutorul Marelui Preot, care ne duce în siguranță până la sfârșitul minunat. Cu aceasta se leagă prima parte a acestui verset: Hristos este Marele Preot desăvârșit, care poate mântui deplin – și pe cine poate El mântui? Acum nu mai este vorba de fiii care sunt în călătorie spre glorie (compară cu Evrei 2.10), ci cu fiii care ca preoți se apropie de Dumnezeu în Locul Preasfânt. Nu mai este un popor aflat în mijlocul ispitelor și slăbiciunilor în călătorie prin pustiu, ci este un popor de preoți, care, cu toate că este încă pe pământ, are intrare liberă la Dumnezeu în Locul Preasfânt. De aceea Evrei 7.25 este punctul de cotitură, de care se leagă direct și în mod deosebit tema principală din Evrei 8.1. Aici nu mai este vorba de apropierea de tronul harului, ca să primim îndurare și să găsim har pentru ajutor la timpul potrivit (Evrei 4.16); aici este vorba de apropierea de tron, pentru a aduce ceva lui Dumnezeu: „Să-I aducem neîncetat o jertfă de laudă lui Dumnezeu, adică rodul buzelor care mărturisesc Numele Lui” (Evrei 10.19-22; 13.15). În Evrei 4.16 fiul slab, încercat și suferind merge la tron, în versetul nostru fiul care laudă, se închină, merge la tron. Cele ce urmează vor arăta clar, că aici este vorba realmente de ultimul aspect; vezi în mod deosebit Evrei 8.1,2.

Mijlocească: noi avem un Mare Preot viu, trăiește pentru eternitate (Evrei 7.8,16,17,24); dar El trăiește în cer nu numai ca să Se odihnească de biruința Lui asupra păcatului și a morții. Atâta timp cât pe pământ sunt credincioși, El trăiește pentru ei. Tot timpul, neîntrerupt El stă la dispoziție, sau așa cum se spune aici; El mijlocește pentru ei. Verbul *enttunchanoo* (derivat de la *tunchanoo*, „a nimeri”) însemna inițial „să alergi (undeva) contra, să întâlnești (ceva sau pe cineva)”, așadar și „a umbla, a se purta cu”, și de aceea și „a ruga pentru ceva”, „a mijloci”. În ultimele exemple este foarte important prefixul legat cu cuvântul. Înțelesul este negativ când se folosește prefixul *peri*, „peste” (Faptele apostolilor 25.24: „... despre care toată mulțimea iudeilor a cerut împotriva mea”, și anume o acuzare) și *kata*, „împotriva” (Romani 11.2: „Cum se roagă lui Dumnezeu împotriva lui Israel”, cu o acuzare). În sens pozitiv cuvântul este folosit cu prefixul *hyper*, „pentru”. Cuvântul acesta se întâlnește nu numai aici, ci de trei ori și în Romani 8: în versetul 26 *hyperenttunchanoo* („Duhul Însuși mijlocește pentru noi”), în versetul 27 („El mijlocește pentru sfinți”) și în versetul 34 se spune despre Hristos („... Cel care și mijlocește pentru noi”). Înțelesul este deci aici „a cere”, „a interveni pentru cineva”, „a mijloci”. În versetul nostru ne gândim desigur mai întâi la tema principală care era în prima parte a epistolei: rugăminte pentru aceia care trăiesc pe pământ în ispite, slăbiciuni și pericolele necredinței, respectiv ale căderii. Rugăminta are loc cu scopul ca credincioșii să ajungă în siguranță la țelul final al călătoriei. Dar acum se adaugă și un alt înțeles. Credincioșii pot să intre cu îndrăzneală în Locul Preasfânt ca adoratori cu rugăciune și adorare deja în timpul călătoriei, neîmpiedicați de slăbiciuni și necredință. Vezi în acest sens Evrei 8.2. Hristos Se roagă pentru noi, pentru ca noi să nu obosim, ci ca să ajungem la țelul final. Dar El Se roagă pentru noi și pentru ca noi să devenim adoratori activi. El mijlocește pentru cei care se apropie de Dumnezeu.

Versetul 26: un astfel de Mare Preot: prima întrebare, care se pune, este dacă cuvântul „un astfel” se referă la cele anterioare (nepieritor, neschimbabil, veșnic) sau la cele ce urmează (sfânt, nevinovat, etc.). Probabil ne putem gândi la ambele posibilități, deoarece ambele descrieri aparțin împreună. Conform lui Dod ar trebui însă să legăm cuvântul *toioutos* („un astfel”) cu „Cel (care)” de la începutul versetului 27. Prin aceasta ar lua naștere următoarea frază: „Căci un astfel de Mare Preot ca Acela care nu are nevoie, ... ni se cuvenea.” Oricum s-ar interpreta, în orice caz este vorba de calitatea mare a lui Hristos ca Preot, care este cu mult mai presus de toate însușirile preoției levitice.

Ni se cuvenea: ce înseamnă deci „a se cuveni” (sau: a se potrivi) în acest context? În mod normal comentatorii gândesc aici la starea de păcătoșenie a credincioșilor, care face necesară un astfel de Mare Preot precum este Hristos. Dar a se cuveni (prepo) cu siguranță nu este același lucru cu „a avea nevoie”. Este desigur adevărat în sine că credincioșii, care se află încă în încercări și slăbiciuni și au de parcurs o călătorie periculoasă prin pustiu, au nevoie de Marele Preot din cer capabil de toate. Gândul acesta se leagă desigur și de „poate mântui pe deplin” din versetul 25. Însă după părerea mea aici este vorba de mai mult, decât numai de nevoile noastre ca pelerini sărmani, păcătoși. Aici nu este vorba numai despre ceea ce avem noi nevoie, ci despre ceea ce ni se cuvine, ceea ce ni se potrivește, ceea ce este spre podoaba noastră, ceea ce aparține „statutului” nostru (ca fii de preoți, închinători). Cuvântul acesta este

folosit întotdeauna în Noul Testament în acest sens pozitiv: întotdeauna este vorba de ceva care este în concordanță, respectiv se potrivește cu poziția cuiva, cu statul sau demnitatea lui. Așa se cuvenea lui Hristos și lui Ioan Botezătorul să împlinească toată dreptatea (Matei 3.15), așa „se cuvinea” pentru o femeie, să se roage cu capul acoperit (1 Corinteni 11.13) și să facă fapte bune (1 Timotei 2.10), așa se cuvinea sfinților să nu vorbească o vorbire greșită, ci să aducă mulțumire, așa trebuia Tit să vorbească ce se cuvinea învățaturii sănătoase (Tit 2.1) și așa se cuvenea măreției și sfințeniei lui Dumnezeu să desăvârșească prin suferințe pe Căpetenia mântuirii (Evrei 2.10). Și la fel este și în versetul nostru: desigur preoția lui Hristos corespunde slăbiciunii oamenilor din pustiu, care încă nu au ajuns la mântuirea deplină și pentru care Hristos încă mijlocește (versetul 25). Dar înainte de toate funcția Lui înaltă de Mare Preot corespunde poziției sublime a fiilor lui Dumnezeu. De aceea eu gândesc că acest cuvânt „se cuvinea” se leagă în primul rând de cuvintele „care se apropie de Dumnezeu prin El” din versetul 25. Aici este văzută o societate sublimă de fii de preoți și de închinători, care se află în apropierea directă a lui Dumnezeu (versetul 19); deci, la o astfel de societate corespunde un Preot cel puțin la fel de sublim. Noi avem intrare liberă la Dumnezeu. La aceasta corespunde un Preot, care este la Dumnezeu. Noi am fost chemați cu o chemare cerească (Evrei 3.1). La aceasta corespunde un Mare Preot în cer. Noi avem voie să ne apropiem cu îndrăzneală de tron. La aceasta corespunde un Preot la dreapta tronului (Evrei 8.1). Ca păcătoși am avut nevoie de un Mare Preot desăvârșit pe pământ și de o jertfă desăvârșită; ca preoți și închinători ni se cuvinea un Mare Preot desăvârșit în cer. Ca și pelerini slabi, sărmani, în pustiu avem nevoie de un Mare Preot, care ne poate mântui deplin; ca fiii ni se cuvinea un Mare Preot, care El Însuși este Fiul (versetul 28). Noi avem un Mare Preot în cer, ai cărui tovarăși suntem noi (Evrei 3.14); Aaron nu ni „se cuvinea” ca cel întâi-născut între mulți frați. Spus altfel: versetul 26 nu ne învață că noi avem nevoie de un mare preot sfânt, etc., deoarece noi suntem așa de nesfinți, ci pentru că noi am devenit sfinți înaintea lui Dumnezeu ! Vezi Evrei 10.2,4.

Sfânt: acesta nu este cuvântul obișnuit pentru „sfânt” (hagios). Aici se folosește cuvântul hosios, care nu înseamnă atât de mult „sfânt” în sensul de cel „despărțit”, ci mai mult „curat, evlavios, temător de Dumnezeu, milos”. El este cuvântul grecesc corespunzător cuvântului ebraic chasid. Compară cu adnotarea la Faptele apostolilor 13.34,35 (GBV-2001) în legătură cu Faptele apostolilor 2.27: „haruri” sau „îndurări” și „evlavios” este același cuvânt în greacă (desigur sub forme diferite); nu este cuvântul normal pentru „sfânt”, ci are sensul (aplicat la oameni) de „curat”, „elavios” și (aplicat la Dumnezeu) „îndurător”, „milos”. Același înțeles dublu îl are și cuvântul ebraic tradus în Psalmul 89.1 prin „bunătăți” și în Psalmul 89.19 cu „Sfântul = Evlaviosul”. Cuvântul poate fi tradus aici în contextul preoției lui Hristos prin „îndurător” (conform lui Peirce). Însă înțelesul acesta este foarte rar în Noul Testament; de altfel aici este vorba, cum am spus, de însușirile lui Hristos, care se cuvinea unui popor ceresc. Credincioșii sunt acum, în ceea ce privește iertarea păcatelor, „desăvârșiți”, aceasta înseamnă că ei au o conștiință curată și liberă (compară cu Evrei 9.9; 10.2,14). La aceasta corespunde un Mare Preot curat, desăvârșit, evlavios și sfânt lăuntric.

Nevinovat: textual „fără rău”; nestruciat, fără înșelăciune, fără păcat. Hristos este total despărțit de păcat (Evrei 4.15), El nu are o natură păcătoasă (compară cu 2 Corinteni 5.21; 1 Petru 2.24;

1 Ioan 3.5). Noi avem, cu regret, atâta timp cât suntem aici pe pământ, încă natura păcătoasă în noi (compară cu 1 Ioan 1.8); însă aceasta nu înseamnă că este de la sine înțeles că noi păcătuim încă (compară cu 1 Ioan 2.1). Realmente epistola către Evrei niciunde nu presupune că credincioșii mai păcătuiesc (chiar dacă realitatea este mai mult în concordanță cu Iacov 3.2); când epistola către Evrei vorbește despre păcate la cei care mărturisesc că sunt creștini, atunci este vorba de răzvrătire sau cădere (Evrei 10.26-28). Deoarece epistola către Evrei vorbește despre relația noastră cu Dumnezeu ca Judecător, noi suntem văzuți ca nevinovați din punct de vedere practic. De aceea și desăvârșirea din Evrei 10.14.

Fără pată: nemurdărit: cuvântul acesta se leagă de cel anterior. Compară aici și legea severă referitoare la curățire și sfințire a preoților leviți (Leviticul 21.22). Ele erau valabile atât pentru marele preot (Hristos) cât și pentru preoții simpli (credincioșii). Murdărirea, întinarea are loc prin atingerea cu lucrurile moarte și cu oamenii morți spiritual în această lume moartă. Aceasta arată direct spre ce urmează:

Despărțit de păcătoși: noi nu avem voie să trecem cu vederea (așa cum face Grosheide), că aici verbul este folosit la timpul perfect: „despărțit” înseamnă de fapt „a fost pus deoparte”. Aceasta este o realitate care a avut loc o singură dată și urmările ei durează permanent, fără întrerupere. Desigur Hristos era aici pe pământ despărțit de păcătoși în sens moral. Cu toate multele Lui contacte cu păcătoșii, El nu a avut nici o parte la păcătoșenia lor launtrică. Însă El este acum, și anume începând de la înălțarea Lui, și în sensul adevărat al cuvântului și desăvârșit despărțit de păcătoși, așa că slujba Lui nu este deranjată prin vreun contact cu păcătoșii sau prin vreo încercare în mijlocul păcătoșilor. Totodată slujba Lui este orientată așa fel ca și credincioșii pe pământ să fie despărțiți moral de păcătoși.

A devenit mai presus decât cerurile: aceasta se leagă direct de realitatea despărțirii de păcătoși. El este Marele Preot al unui popor care are chemare cerească (Evrei 3.1). El este nu numai în ceruri (Evrei 8.1), ci și El a străbătut cerurile (Evrei 4.1) și prin aceasta a devenit mai presus decât cele create (chiar și decât cerurile). El este acolo nu numai din pricina noastră, a celor care suntem pe pământ, ci prin aceasta El arată și poziția cerească pe care noi o vom ocupa în odihna ca de sabbat (Evrei 4.1,9), în glorie (Evrei 2.10), în patria cerească (Evrei 11.16) și în Ierusalimul ceresc (Evrei 11.10; 12.22; 13.14). În afară de aceasta Hristos ca Mare Preot a devenit acum mai presus de ceruri, pentru ca noi să putem intra deja acum cu îndrăzneală în Sfânta Sfintelor cerească „pe calea cea nouă și vie pe care El ne-a consacrat-o” (Evrei 10.19-22).

Versetul 27: am văzut deja că ultimele versete ale primei părți a epistolei către Evrei ne pregătesc într-o anumită privință pentru ceea ce găsim în Evrei 8-10:

- legământul în versetul 22 arată dinainte spre Evrei 8;
- apropierea în versetul 25 arată dinainte spre Evrei 10;
- jertfa în versetul 27 arată dinainte spre Evrei 9;

Prezentarea, inclusiv versetul 28, ne conduce la constatarea remarcabilă din Evrei 8.1: „Iar punctul cel mai însemnat al celor spuse este că avem un astfel de Mare Preot ...” După aceea se îndreaptă din nou atenția spre următoarele:

- slujba în Locul Preasfânt (Evrei 8.2); vezi Evrei 10;
- jertfa lui Hristos (Evrei 8.3); vezi Evrei 9;
- legământul nou, mai bun (Evrei 8.6); vezi Evrei 8.

Versetul acesta ne prezintă baza pentru poziția Marelui Preot ceresc, așa cum este descrisă ea în versetul 26 („despărțit de păcătoși și făcut mai presus decât cerurile”) și baza pentru sistemul întreg, care este descris începând cu Evrei 8. Legământul nou (Evrei 8), Locul Preasfânt nou (Evrei 9) și închinătorii noi (Evrei 10).

Care nu are nevoie în fiecare zi: marele preot sub vechiul legământ era dator prin păcătoșenia lui să aducă în fiecare zi o jertfă pentru păcatele lui. De fiecare dată când a păcătuit, el trebuia să aducă un vițel ca jertfă pentru păcat (Leviticul 4.1-12). Și o dată în an, în marea zi a ispășirii, el trebuia, înainte să aducă jertfa pentru popor, să aducă mai întâi o jertfă pentru păcat (mai mare) pentru sine și casa lui (Leviticul 16.11-14). Versetul nostru vorbește despre această jertfă, care „în fiecare zi” arată spre faptul că marele preot era permanent dependent de marea zi a ispășirii, din cauza păcătoșeniei lui permanente. În Evrei 5.1-3 s-a făcut deja referire la aceasta. Hristos mijlocește „zilnic” (în cer desigur nu sunt zile naturale) pentru noi; în privința aceasta El nu este dependent de o jertfă pentru păcat, deoarece El este fără păcat. Mai mult chiar: El Însuși este Cel care S-a adus ca adevărată jertfă pentru păcat, prin aceea că S-a jertfit pe Sine Însuși. Aceasta este dezbătut detaliat în Evrei 9.14,26,28; 10.5-14. Aici găsim sintetizat trei argumente:

- mării preoți de odinioară erau păcătoși și prin aceasta erau dependenți de o jertfă pentru păcate; Hristos este fără păcat, și de aceea nu este dependent de o jertfă pentru păcat, care să fie adusă pentru El;
- mării preoți de odinioară au adus jertfe nedesăvârșite de animale; Hristos a adus o jertfă desăvârșită, și anume pe Sine Însuși;
- mării preoți de odinioară erau zilnic dependenți de jertfe, care trebuiau repetate an de an; Hristos a adus o singură jertfă odată pentru totdeauna, care are valoare veșnică și de aceea nu este nevoie să fie repetată.

Odată pentru totdeauna: expresia aceasta este redată în limba greacă numai printr-un singur cuvânt: ephapax, care înseamnă textual „deodată”. Cuvântul se mai întâlnește în afară de epistola către Evrei și în 1 Corinteni 15.6 („deodată”, „în același timp”) și în Romani 6.10, unde înseamnă și „odată pentru totdeauna”. Este vorba de ceva care are loc deodată și după aceea își păstrează pentru totdeauna valabilitatea și valoarea. Hristos nu a adus multe jertfe, și de asemenea El nu S-a adus pe Sine Însuși de mai multe ori jertfă (compară cu Evrei 9.25,26),

căci El S-a jertfit o singură dată în chip desăvârșit. Și valoarea acestei jertfe era așa de mare, că ea ajunge veșnic pentru tot poporul lui Dumnezeu.

S-a jertfit pe Sine Însuși: pentru aceasta în limba greacă este verbul *anaphero*, care nu trebuie confundat cu cuvântul *prosphero*, „a jertfi” (compară cu explicația la Evrei 5.1). *Anaphero* înseamnă în sens literar „a aduce sus, a conduce (pe cineva) în sus”; „a duce pe, a conduce pe” (vezi de exemplu Matei 17.1; Luca 24.51). Unii folosesc această traducere literară și atunci când este vorba de serviciul jertfelor și traduc de exemplu 1 Petru 2.24: „care a dus pe cruce păcatele noastre în trupul Său.” Însă această traducere poate conduce la ideea greșită că Hristos a purtat deja păcatele (în sensul El era preocupat să anuleze păcatele) înainte ca El să fie răstignit (compară între altele cu Romani 6.6; Galateni 5.24; Coloseni 1.10; 2.14). Însă făcând excepție de aceasta: în serviciul jertfelor cuvântul are două înțelesuri cu totul specifice. Depinde de obiectul folosit pentru verb:

(Jertfă) a jertfi: în acest sens găsim verbul în LXX în Leviticul 17.5 („a tăia”, „a duce”) și în Isaia 57.6 („a jertfi”, „a aduce”); în ultimul verset este vorba de traducerea cuvântului ebraic *heelah*, care înseamnă și „a duce sus”, „a lăsa să se ridice”. Înțelesul constă în aceea că cel care aducea jertfa lăsa animalul de jertfă să se ridice spre Dumnezeu în fum, îl jertfea lui Dumnezeu. Înțelesul acesta îl găsim de trei ori în Noul Testament: în afară de versetul nostru (având ca subiect pe Hristos), în Evrei 13.15 (subiect: jertfa pentru păcat) și în Iacov 2.21 (subiect: Isaac).

Purtarea (păcatelor), în sensul „a nimici”. În sensul acesta găsim verbul în LXX în Isaia 53.12 („El însă a purtat păcatul multora”). Aici este vorba de traducerea greacă a cuvântului ebraic *nasa*, care înseamnă „a ridica, a purta, a da la o parte”. Cuvântul este folosit între altele pentru „ducerea, îndepărtarea” de la sine însuși sau de la altul a vinei, a nedreptății sau a pedepsei (Leviticul 10.17; 16.22; Numeri 14.33). De aceea cuvântul poate însemna și „a ierta” (de exemplu Psalmul 32.1,5). Înțelesul „a purta sau a ispăși” îl găsim de două ori în Noul Testament: în 1 Petru 2.24 și în Evrei 9.28. Ambele texte se referă direct la Isaia 53.12. Eventual cele două înțelesuri se pot combina între ele, așa că în acest caz s-ar putea traduce: „S-a jertfit pe Sine Însuși pentru păcate.”

Odată pentru totdeauna (Ephapax)	Aducere (Anaphero)
Evrei 7.27 a făcut odată pentru totdeauna, când S-a jertfit	Evrei 7.27a aducere de jertfe pentru păcatele proprii
Evrei 9.12 a intrat odată pentru totdeauna în Locul Preasfânt	Evrei 7.27b când S-a jertfit pe Sine Însuși
Evrei 10.10 sfințiți prin jertfirea trupului lui Isus Hristos, odată pentru totdeauna	Evrei 9.28 jertfit ca să poarte păcatele multora Evrei 13.15 prin El să se aducă perment lui Dumnezeu o jertfă de laudă

Versetul 28: ca și versetul 27, și versetul acesta pare să fie o repetare. Aici se prezintă din nou, că marele preot era împovărat de slăbiciuni (păcătoase) (compară cu Evrei 5.1-3 și Evrei 7.27). Și aici este confruntată din nou Legea cu cuvântul jurământului (compară cu Evrei 7.11,12,18-21), mulții mari preoți cu Unul singur (compară cu Evrei 7.23,24), slăbiciunile marilor preoți de odinioară cu desăvârșirea noului Mare Preot (compară cu Evrei 7.11,19). Însă cel mai important este descrierea noului Preot:

Fiu: am văzut deja mai înainte de mai multe ori cum în epistola către Evrei se pune accent pe filiațiunea lui Hristos ca Mare Preot: vezi Evrei 3.2,6; 4.14; 5.5,6,8-10; 7.3; vezi comentariile la locurile respective. Funcția Lui de Mare Preot se înțelege cu adevărat numai din filiațiunea Lui. Deoarece Dumnezeu I-a putut spune: „Tu ești Fiul Meu”, El a putut să-I spună și: „Tu ești Preot pentru eternitate” (Evrei 5.5,6). Să se observe că în versetul nostru cuvântul Fiu nu este însoțit de articolul hotărât. S-ar putea chiar traduce: „Legea pune oameni ca mari preoți ..., dar cuvântul jurământului pune un Fiu.” Aceasta vrea să spună deci, pe cineva care este fiu, care are caracterul de fiu și ca atare putea să devină, sau a devenit Mare Preot. Și care este acest caracter al filiațiunii? Filiațiunea conține o anumită relație, și anume o relație cu Dumnezeu Tatăl. Aici nu este vorba de Persoana Fiului în Sine, ci de El ca unul care are o astfel de relație cu Dumnezeu. În Evrei 4.14-16 filiațiunea Lui era de mare importanță, pentru că numai o Persoană divină este desăvârșit capabilă să simtă cu noi în încercările noastre și să trăiască cu noi. Însă aici accentul se pune pe altceva; aici nu este vorba în primul rând de Marele Preot pentru slăbiciunile noastre, ci de Marele Preot pentru slujba noastră preoțească în Locul Preasfânt. Mereu revenim la punctul de cotitură din Evrei 7.25: „... cei care se apropie de Dumnezeu prin El”. Deci, cine are intrare liberă la Dumnezeu? „Fiii mulți” din Evrei 2.10, mădularele „casei” Fiului lui Dumnezeu (Evrei 3.6), „casa lui Dumnezeu”, peste care Hristos este „Mare Preot” (Evrei 10.21). Și care mare preot „se cuvine” pentru o astfel de societate măreață (Evrei 7.26)? Cineva care este Fiu. El este Fiul lui Dumnezeu, Cel întâinăscut între mulți frați (Romani 8.29). Noi nu mai suntem robi, ci fii: „... robul nu rămâne în casă pentru totdeauna; fiul rămâne pentru totdeauna” (Ioan 8.35). Datorită Marelui Preot noi suntem acasă în casa lui Dumnezeu; datorită Marelui Preot avem intrare liberă la Dumnezeu. Datorită Marelui Preot noi locuim direct în prezența lui Dumnezeu. Numai un Fiu poate fi un astfel de Mare Preot, da, numai Fiul lui Dumnezeu. El este Fiul, uns cu untdelemn de bucurie mai presus de tovarășii Lui” (Evrei 1.9). El este Hristosul, ai cărui tovarășii am devenit noi (Evrei 3.14). El este Căpetenia multor fii ai lui Dumnezeu (Evrei 2.10).

Desăvârșit pentru eternitate: de fapt aici se spune „Cel care există în eternitate făcut desăvârșit” (perfect). Aceasta înseamnă că la un moment dat (și anume la gloriificarea Lui) El a ajuns la desăvârșire și începând de atunci și neîntrerupt are pentru eternitate această stare a desăvârșirii ca Mare Preot al nostru. Înțelesul cuvântului „făcut desăvârșit” l-am studiat deja la Evrei 2.10 și Evrei 5.9; el înseamnă: „a fi adus la finalul desăvârșit al vieții Sale pe pământ (prin suferințe, moarte și înviere)” și de aceea „adus într-o poziție desăvârșită, corespunzătoare funcției de mare preot”. Ca Fiu veșnic El era desăvârșit; ca Om și Mare Preot El a trebuit făcut desăvârșit prin experiențe, încercări și suferințe omenești, ca să poată avea compasiune cu oamenii. Însă în afară de aceasta El este acum – și acesta este elementul nou –

făcut desăvârșit, ca să facă posibilă slujba noastră preoțească de închinători în Locul Preasfânt, să ne sprijine și să ne conducă. Compară de exemplu:

Evrei 2.12: „Voi vesti [textual: vreau să vestesc] Numele Tău fraților Mei, Te voi lăuda [vreau să Te laud] în mijlocul adunării”;

Evrei 7.25: „... aceia care se apropie de Dumnezeu prin El”;

Evrei 8.2: „slujitor al Locului Preasfânt și al adevăratului cort”;

Evrei 10.21: „(având deci) un Mare Preot peste casa lui Dumnezeu, să ne apropiem”;

Evrei 13.15: „Prin El deci să-I aducem neîncetat o jertfă de laudă lui Dumnezeu.”

În felul acesta funcția Lui de Mare Preot este total orientată spre poziția noastră nouă creștină:

- El este Mare Preot - noi am devenit, în ceea ce privește poziția noastră, preoți – Marele Preot ne ajută să realizăm practic această funcție de preoți (să ne apropiem în Locul Preasfânt, să ne închinăm lui Dumnezeu);

- El este Fiul lui Dumnezeu – noi am devenit, în ceea ce privește poziția noastră, fii ai lui Dumnezeu – Marele Preot ne ajută să realizăm practic această filiațiune (Romani 8.14: călăuziți prin Duhul Sfânt; 2 Corinteni 6.17,18: despărțiți de rău; Apocalipsa 21.7: să biruim răul; Ioan 8.35: să avem părtășie cu Dumnezeu în casa Sa; Evrei 12.5-7 și Proverbe 3.11,12: să fim plăcuți lui Dumnezeu);

- El a devenit desăvârșit – și noi, în ceea ce privește poziția noastră, am devenit desăvârșiți (Evrei 10.14) – Marele Preot ne ajută să realizăm practic această desăvârșire (= maturi! Evrei 5.14).

Marele Preot desăvârșit nu numai ne ajută în slăbiciuni (Evrei 2.10; 4.14-16), ci El vrea să ne ridice deasupra lor. Preotul, care în timpul călătoriei prin pustiu intra în Locul Preasfânt, uita pentru un timp pustiu și călătoria de pelerin. Avea totodată pentru un timp o părticică din cer în jurul lui. Nisipul pustiu era într-adevăr sub picioarele lui, dar în jurul lui era aurul, care vorbea despre gloria lui Dumnezeu. La fel este și astăzi cu închinătorul (adoratorul) care are voie să vină cu îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu. Slujba Marelui Preot este orientată să lase pe credincioși să vină cât se poate de des în prezența lui Dumnezeu (Evrei 13.15: „... neîncetat”!) ca adoratori ai Lui. Dar pentru aceasta este nevoie de creștere spirituală. Fiii lui Aaron făceau parte din poporul lui Dumnezeu; dar pentru a deveni preot aveau nevoie de o consacrare deosebită (Exodul 28 și 29; Leviticul 8 și 9). Și astăzi fiecare credincios face parte din poporul lui Dumnezeu. El este, în ceea ce privește poziția lui, un preot și principial are intrare liberă la Dumnezeu. În practică însă pare să fie așa, că este necesară dezvoltare spirituală, pentru a practica realmente preoția: noi trebuie să învățăm să aducem neîncetat lui Dumnezeu o jertfă de laudă, să intrăm neîncetat, cu îndrăzneală în prezența Lui, să avem neîncetat părtășie cu El și să-L adorăm. Expresia aceasta este rezervată pentru cei maturi. Expresia aceasta am găsit-o deja în Evrei 5.14. Este același cuvânt folosit și pentru „desăvârșit”. Fiecare credincios este desăvârșit, când este vorba de iertarea păcatelor (Evrei 10.14), dar nu fiecare credincios este desăvârșit (= matur), respectiv în ceea ce privește realizarea practică a poziției cerești a credincioșilor ca fii de preoți și adoratori. Stării de maturitate îi corespunde hrănirea cu hrană tare (Evrei 5.12,14): cuvântul despre Hristosul

ceresc mort, înviat și glorificat. În privința aceasta se merită osteneala să se cerceteze detaliat care era hrana tare a preoților din Vechiul Testament; mâncarea lor deosebită era o parte din jertfe. Ei mâncau din jertfa de mâncare, din jertfe de pace și din jertfa pentru păcat (Leviticul 2-4; 7; 10), și din pâinile pentru punerea înaintea, care au stat o săptămână în Locul Preasfânt (Leviticul 24.6-9). Această mâncare preoțească deosebită vorbește clar despre:

- Caracterul sublim al Persoanei și al lucrării lui Hristos (să ne gândim la resturile jertfei de mâncare, la piept și coapsele jertfei pentru pace și la carnea jertfei pentru păcat);
- Măreția poporului lui Dumnezeu (să ne gândim la părășia poporului lui Dumnezeu, exprimată în jertfa pentru pace, și la pâinile pentru punerea înaintea, care reprezentau în locul Preasfânt pe poporul lui Dumnezeu).

Ambele subiecte sunt hrană tare pentru credincioșii maturi. Ei le mănâncă (le prelucrează spiritual și lăuntric, fac din ele posesiunea lor spirituală pentru inima lor și le realizează practic în viața lor) într-un loc sfânt (Leviticul 10.13; 24.9) și fac aceste elemente conținutul închinării lor. Adorarea (închinarea) era exprimată în serviciul divin vechi-testamental în mod deosebit în jertfele de ardere de tot de bună voie (Leviticul 1). Ele vorbesc despre gloria și buna-plăcere a lucrării lui Hristos înaintea lui Dumnezeu. Dar și lucrarea de tămâiere, care arată buna-plăcere și gloria Persoanei lui Hristos Însuși, vorbește despre adorare (Exodul 30.7,8). Evrei 13.15 vorbește despre „jertfa de laudă”, ca să arate că „jertfele noastre”, pe care noi le aducem astăzi ca preoți creștini, sunt jertfe spirituale de laudă și adorare (1 Petru 2.5). Și Vechiul Testament arată despre acestea, când vorbește despre „lauda buzelor noastre [textual: taurii buzelor noastre]” (Osea 14.2). Serviciul divin din epistola către Evrei se înțelege abia atunci dacă s-a studiat serviciul divin levitic.

Studiul nr. 7: Isus – Mijlocitorul unui legământ mai bun (Evrei 8.1-13)

Introducere

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-7.28)

B. Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

1. Isus, Mijlocitorul unui legământ mai bun (Evrei 8.1-13)
 - 1.1 Isus, Slujitorul Locului Preasfânt (Evrei 8.1-5)
 - 1.2 Isus și noul legământ (Evrei 8.6-13)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul în liniște și atent, căutați să aflați cât se poate de bine expunerea de idei a scriitorului și să descoperiți cele două teme principale.

2. Cum se leagă versetul 1 de pasajul anterior?
3. Numiți motivul pentru care este redată în versetul 1 înălțarea lui Hristos și comparați acesta cu celelalte patru locuri din epistolă în care se vorbește despre înălțarea lui Hristos.
4. Ce conține cuvântul „slujitor” în versetul 2 și cuvântul „slujbă” în versetul 6?
5. Despre care „Loc Preasfânt” și despre care „cort” este vorba aici (versetele 2 și 5)?
6. La ce se referă cuvântul „ce” [„ceva”] din versetul 3? Ia seama atent la contextul în care stă versetul!
7. Ce sunt „făgăduințele” din versetul 6?
8. Ce este „cel dintâi” și „al doilea” din versetul 7? De ce este necesar „al doilea”?
9. Cu cine este încheiat noul legământ (versetul 8)? Ce are aceasta a face cu destinatarii epistolei către Evrei și cu noi?
10. Ce se aplică la noi în sens spiritual și ce se aplică în sensul adevărat al cuvântului din descrierea din versetele 8-12? (compară cu 2 Corinteni 3).

B 1.1 Isus, slujitorul Locului Preasfânt (Evrei 8.1-5)

1. Iar punctul cel mai însemnat al celor spuse este că avem un astfel de mare preot ^a care S-a așezat la dreapta tronului Măreției, în ceruri ^b; 2. Slujitor ¹ al locurilor sfinte [Locului Preasfânt] și al adevăratului cort, pe care l-a ridicat Domnul ^c, și nu omul. 3. Pentru că orice mare preot este pus să ofere daruri și jertfe; de aceea era necesar să aibă și Acesta ce [ceva] să ofere. 4. Deci, dacă ar fi pe pământ, nici n-ar fi preot, fiind aceia care oferă darurile după lege 5. (care slujesc imaginii și umbrei ^d celor cerești, după cum i s-a poruncit lui Moise, când urma să ridice cortul; pentru că: „Vezi”, zice, „să faci toate după modelul care ți-a fost arătat pe munte” ^e).

Remarci

1. În greacă: leitourgos, slujitor, aceasta înseamnă angajat în slujba cu publicul, funcționar.

^a. Evrei 3.1; 4.14; 6.20; 7.26; 9.11

^b. Evrei 1.3; 10.12; 12.2; Psalmul 110.1; Matei 22.44; Marcu 16.19; Faptele apostolilor 2.34; Efeseni 1.20

^c. Numeri 24.6 LXX

^d. Coloseni 2.17

^e. Exodul 25.40

Comentariu

Am observat deja mai înainte cât de greu este să împărțim pe grupe expunerile continue ale scriitorului. Însă aici în Evrei 8.1 avem o piatră de hotar clară, s-a ajuns la o „chestiune principală”. Aici se rezumă expunerea anterioară și se introduce o fază nouă a acesteia. Atât în prima parte a epistolei către Evrei, cât și în partea care urmează este vorba de marele Mare Preot:

- nu pe pământ, într-un cort simbolic,
- ci în cer, la dreapta lui Dumnezeu, în adevăratul cort.

Capitolele 1-7 din epistola către Evrei îndreaptă atenția mai mult spre mărimea Persoanei Sale. În partea care urmează accentul se pune mai mult pe întregul „sistem” nou al lui Dumnezeu, pe care Persoana aceasta îl aduce cu Sine. (Un „sistem” este o totalitate de reguli, de instrucțiuni de administrare convenite și de oameni și dotările care sunt afectate de acesta.) De fapt acesta a fost amintit deja în Evrei 7; capitolul acesta este trecerea de la o parte la cealaltă parte a epistolei. Începând cu Evrei 7 găsim următoarele elemente ale sistemului nou:

Evrei 7: o rânduială preoțească nouă

Evrei 8: un legământ nou

Evrei 9: un Loc Preasfânt nou

Evrei 9; 10: o jertfă nouă

Evrei 10: închinători noi.

Punctul de plecare este deci (conform cu Evrei 7), că Hristos a devenit Mare Preot după o rânduială nouă, rânduiala lui Melhisedec. Consecința este că, dacă se schimbă rânduiala preoțească, se schimbă totul:

- atunci trebuie să fie și un cadru formal nou al relațiilor în care are loc serviciul divin; deci relații noi între Dumnezeu și om: legământul nou (Evrei 8);
- atunci trebuie să fie și o altă sferă, nouă, în care se desfășoară acest serviciu divin: un Loc Preasfânt nou (Evrei 9);
- atunci trebuie să fie și o bază cu totul nouă care satisface pe Dumnezeu și pe care se poate întemeia legământul nou și serviciul divin nou: o jertfă nouă (Evrei 9; 10);
- și atunci trebuie să fie și o familie de preoți, cei care aduc jertfe, cu totul nouă: închinători noi (Evrei 10).

Am văzut însușirile principale ale noii ordini preoțești:

- o astfel de ordine ni se cuvenea nouă ca popor ceresc (Evrei 7.26); un popor cu o chemare cerească (Evrei 3.1) pe calea spre glorie (Evrei 2.10);
- preotul după ordinea nouă trebuia să fie un Fiu (Evrei 4.14; 5.5; 7.28), pentru ca El să poată avea un loc în mijlocul multor frați ca Cel întâi-născut Fiu (Romani 8.29);
- planul noii ordini preoțești este constituirea unei familii preoțești noi de închinători, care se apropie de Dumnezeu în Locul Preasfânt (Evrei 7.25; 10.19-22).

În capitolele care urmează se pune accentul pe acest ultim punct:

- În Evrei 1-7 Dumnezeu vine „în” Fiul (ca „Apostol al Lui”) la noi;
- în Evrei 8-10 omul merge „prin” Fiul ca Mare Preot „al nostru” la Dumnezeu.

Și în Evrei 4.14-16 omul intră în Locul Preasfânt, însă el face aceasta ca unul slab, care caută ajutor. În Evrei 8-10 el intră în Locul Preasfânt ca închinător. În orice caz – indiferent că este vorba de ieșirea lui Dumnezeu la om, sau de intrarea noastră în Locul Preasfânt ca unii care caută ajutor sau ca fii de preoți – întotdeauna este vorba de Hristos. În El a venit Dumnezeu la noi (Evrei 1.1), prin El mergem noi la Dumnezeu. De aceea principalul este: Hristos, Marele Preot al nostru, care S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu în ceruri.

Cele două teme mari din Evrei 8 sunt:

- slujba preoțească a lui Hristos, pe care El o exercită acum în cer în cadrul unui sistem cu totul nou (versetele 1-5);
- consecința acestui fapt: acestui sistem nou îi aparține un „legământ nou”, o bază nouă, pe baza căreia omul poate sta înaintea lui Dumnezeu (versetele 6-13).

Rămâne însă o asemănare cu vechiul sistem. Căci, cu toate că Hristos nu este Preot după rânduiala lui Aaron, ci după rânduiala lui Melhisedec, slujba lui Aaron este o imagine a slujbei pe care Hristos o practică acum în cer (în curând, la revenirea Lui, El va practica slujba lui Melhisedec).

Și așa se spune aici că Hristos este Slujitorul (Unul care posedă o funcție publică) Locului Preasfânt adevărat, ceresc (nu al Locului Preasfânt de odinioară, pământesc, simbolic), al adevăratului cort:

- ca adevăratul Aaron Hristos îngrijește de candelile din Locul Sfânt; candelile sunt o imagine a credincioșilor, care răspândesc lumină peste lucrurile cerești, simbolizate în obiectele cortului din pustiu;
- ca adevăratul Aaron Hristos pune tămâie pe altarul tămâierii; tămâia este o imaginea a gloriei Lui proprii, care ar trebui să fie văzută în credincioși.

Deci Hristos este Slujitorul Locului Preasfânt din pricina noastră:

- noi ca lumini trebuie să luminăm (nu numai în lume, ci și) în Locul Preasfânt spre buna-plăcere a lui Dumnezeu;
- noi suntem văzuți în mireasma plăcută a Persoanei lui Hristos ca o societate de închinători, care oferă lui Dumnezeu, spre bucuria și onoarea Lui, acest miros plăcut.

Se mai poate spune și că Hristos face slujba în Locul Preasfânt din pricina lui Dumnezeu: în toate este vorba de glorificarea lui Dumnezeu și de buna-plăcere a Lui.

Este clar, că Hristos nu ar fi putut face o astfel de slujbă de jertfă – fie că este vorba de jertfa Lui pe Golgota sau de slujba la altarul tămâierii din cer (vezi versetul 3) – atâta timp cât El era încă pe pământ. Căci:

- pe pământ era deja o familie care făcea slujbe de jertfire. Era de asemenea și un sistem, în care acestea aveau loc;
- în sistemul vechi era vorba numai de simboluri și de umbre ale lucrurilor cerești, nu de însăși lucrurile cerești.

De aceea era nevoie de un sistem nou: acesta are a face nu cu preoții pământești, ci cu cei cerești, nu cu umbrele lucrurilor cerești, ci cu împlinirea. De aceea scriitorul vorbește în partea a doua din Evrei 8 despre noul sistem ca despre „un legământ mai bun, care este întemeiat pe promisiuni mai bune” (versetul 6).

Versetul 1: punctul cel mai însemnat: în limba greacă cuvântul este derivat de la cuvântul „cap” și uneori înseamnă literalmente „capitel” (partea superioară a unui stâlp). Așa cum un capitel este cununa unui stâlp, tot așa și noi găsim aici în versetul 1 încununarea, punctul culminant, apoteoza expunerilor scriitorului. Totul se învârte în jurul poziției cerești a lui Hristos, pe care El o ocupă acum în cer ca Mare Preot. Aceasta este „punctul cel mai însemnat al celor spuse” (scriitorul scrie încă la fel ca și cum el ar ține un discurs; vezi Studiul nr. 1). Este nu numai punctul culminant al celor spuse de el până aici, ci și punctul de plecare pentru un capitol nou în expunerile sale, în care el va arăta că poziției cerești a lui Hristos îi aparține o slujbă nouă și un sistem nou.

Avem un astfel de mare Preot: este frumos că apostolul nu spune numai simplu că acum se află un Mare Preot în cer, ci că noi „avem” acolo un astfel de mare Preot. Aceasta vrea să spună că El ne stă la dispoziție, că noi avem voie să ne folosim de slujba Lui, nu numai când suntem slabi și căutăm ajutor (Evrei 4.14-16), ci și ca „prin El” (Evrei 13.15) să venim cu adorare la Dumnezeu în Locul Preasfânt (compară cu Evrei 10.19-22). Același „noi avem” l-am găsit deja în Evrei 4.14; însă acolo era vorba de nevoile noastre. Aici este vorba, ca să zicem așa, de „nevoile” (dorința, buna-plăcere) lui Dumnezeu, care dorește să primească adorarea adusă de fiii Lui. „Noi avem” este aici o expresie de intimitate și arată spre un cerc de dragoste și părtășie, la care noi ca fii de preoți avem intrare liberă. Și ce avem noi? „Un astfel de Mare Preot”, și anume un Mare Preot care S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu în ceruri. Un astfel de Mare Preot este El, cu o astfel de glorie, natură și poziție.

Care S-a așezat: în Evrei 1.3 Hristos S-a așezat pe baza gloriei Sale personale ca Fiu al lui Dumnezeu. Aici este vorba mai mult de gloria Sa oficială: Hristos S-a așezat în cer ca Slujitor al Locului Preasfânt. Rămâne însă „gloria”. De aceea aici nu se spune simplu „Dumnezeu”, ci „Maiestate”, textual „mărire”. Gloria proprie a lui Hristos este la fel de mare ca și cea a lui Dumnezeu, la dreapta Căruia S-a așezat. De asemenea nu se spune nici vag „în înălțime”, ci terenul unde se desfășoară slujba lui Hristos este precizat exact: „în ceruri” (compară cu Evrei 4.14; 9.24).

Tronul Măreției: diferența remarcabilă față de Evrei 1.3 este adăugarea „tronului”. Hristos șade la dreapta „tronului”, așa cum spune și Evrei 12.2. Acesta este „tronul harului” (Evrei 4.14), „tronul lui Dumnezeu” (Evrei 1.8; 12.2), „tronul Măreției” (Evrei 8.1). Tronul lui Dumnezeu are întotdeauna a face cu guvernarea Lui. La fel și aici. Cel care spune lui Hristos:

„Șezi la dreapta Mea” (Psalmul 110.1; vezi Evrei 1.13), adaugă acolo: „... până îi voi pune pe vrăjmașii Tăi ca așternut al picioarelor Tale.” Și aceasta este (așa cum am explicat detaliat) același Psalm mesianic care vorbește și despre preoția lui Hristos după rânduiala lui Melhisedec. Marele Preot, care S-a așezat la dreapta tronului, este un Preot împărătesc. Adevăratul Aaron, care este acum în cer un Slujitor al Locului Preasfânt, va reveni în curând ca adevăratul Melhisedec și atunci va ședea pe tronul Lui propriu ca Împărat-Preot (Zaharia 6.13; Apocalipsa 3.21; Luca 1.32,33). Aceasta este important pentru ceea ce urmează în Evrei 8, deoarece acolo se vorbește despre legământul nou, care va fi încheiat cu Israel în Împărăția păcii.

Tron

Evrei 1.8 tronul Tău, Dumnezeu
Evrei 4.16 apropiere de tronul harului
Evrei 8.1 tronul Măreției
Evrei 12.2 tronul lui Dumnezeu

Versetul 2: Slujitor: cuvântul acesta (leitourgos) l-am găsit deja în Evrei 1.7 și cuvântul înrudit leitourgikos („slujind”) în Evrei 1.14. Cuvântul nostru „liturghie” este derivat din el. De cele mai multe ori el este folosit în sensul de „serviciu divin” (totalitatea cântărilor, rugăciunilor și ceremoniilor). Leitourgos este unul care ocupă o funcție oficială precum sunt persoanele de conducere (Romani 13.6). Cuvântul (și cuvintele legate de el) este folosit în LXX și în Noul Testament aproape întotdeauna în sens religios. El se referă la slujba pentru alții, ca de exemplu slujba Evangheliei (Romani 15.16) sau slujba (materială) pentru credincioși (Romani 15.27; 2 Corinteni 9.12; Filipeni 2.25.30), dar în mod deosebit în slujba pentru Dumnezeu: „slujba credinței voastre” (Filipeni 2.17), „slujind Domnului” prin rugăciune și post (Faptele apostolilor 13.2). Că noțiunea este folosită preponderent în sens religios vedem și din faptul că ea era noțiunea obișnuită pentru slujba leviților în cortul din pustiu și în Templu. Desigur aceasta are o importanță mare pentru tema noastră de aici. De nenumărate ori găsim în LXX expresia aceasta. Și în Luca 1.23 avem acest înțeles. Așa cum vorbește versetul nostru despre „Slujitorul Locului Preasfânt”, la fel vorbește de exemplu Ezra 7.24 despre „slujitorii casei lui Dumnezeu” și Ioel 1.13 despre „slujitorii altarului”. În versetul nostru cuvântul „slujitor” este categoric la singular. Aici nu este o familie de slujitori, ci este numai un singur Slujitor. Toată lumina cade asupra Marelui Preot ceresc măreț. În același fel am văzut și că în epistola către Evrei este numai un singur Preot, chiar dacă este mai mult decât clar că este o întreagă casă de fii de preoți (compară cu Evrei 2.10; 3.6; 10.21). Însă niciunde nu se spune explicit aceasta. Evident trebuie evitat gândul că noi ca preoți stăm pe aceeași treaptă ca Hristos. El este desăvârșit unic. Astfel în Locul Preasfânt este numai un singur slujitor, care exercită slujba preoțească. El este acolo la fel de singur precum în Evrei 2.12, unde pare că El este singurul care cântă cântări de laudă lui Dumnezeu în mijlocul Adunării. În realitate desigur cântă întreaga Adunare. Dar fiecare cântat, care nu este în El și prin El, este fără valoare înaintea lui Dumnezeu. Dumnezeu Îl vede numai pe El, Omul bune

Sale plăceri. El ne vede pe noi numai în măsura în care noi suntem în Preaiubitul (Efeseni 1.6). Serviciul divin nu poate avea nici o valoare pentru Dumnezeu, dacă el are loc despărțit de Slujitor. „Prin El (Hristos) deci să-I aducem neîncetat jertfă de laudă lui Dumnezeu” (Evrei 13.15). Deci o familie întreagă de fii de preoți este inclusă în Preot și o familie întreagă de slujitori este inclusă în Slujitor. Însă numai El singur savurează buna-plăcere desăvârșită a Tatălui, noi suntem plăcuți înaintea lui Dumnezeu numai prin El.

Leitourgos (Slujitor)	leitourgia (slujbă)
Evrei 1.7 slujitorii Săi făcuți flacăra de foc Evrei 8.2 Slujitor al Locului Preasfânt	Evrei 8.6 slujbă mai excelentă Evrei 9.21 toate vasele slujirii
leitourgeo (a sluji)	leitourgikos (slujind)
Evrei 10.11 orice preot stă în picioare acolo în fiecare zi, slujind	Evrei 1.14 (îngeri) duhuri slujitoare

Locul Preasfânt: în greacă ta hagia; aceasta este forma gramaticală neutru plural de la hagogos, „sfânt”. Când cuvântul se referă la Locașul sfânt pământesc, el înseamnă Locul sfânt, adică partea din față a cortului din pustiu (Evrei 9.2) sau Sfânta Sfințelor, adică parte dinapoi a cortului din pustiu (Evrei 9.8,25; 13.11; în Evrei 9.3 este numit categoric așa) (în Evrei 9.1 cuvântul este la singular). Acolo unde cuvântul se referă la Locul Preasfânt ceresc nu mai trebuie să se scoată în evidență așa de categoric diferența între Locul Sfânt și Locul Preasfânt, deoarece ceea ce împiedica intrarea în Locul Preasfânt a fost înlăturată (compară cu Evrei 9.12,24; 10.19,20): Hristos a intrat în Locul Preasfânt și prin aceasta ne-a deschis [consacrat] o cale nouă și vie prin perdea, aceasta este carnea Lui. Astfel noi avem voie să intrăm acum cu îndrăzneală.

Și al adevăratului cort: conjuncția „și” nu înseamnă că Locul Preasfânt și cortul sunt două lucruri diferite. Aici are înțelesul de „și anume” sau „aceasta înseamnă”: Locul Preasfânt, și anume adevăratul cort. Cu toate că, așa cum s-a spus, „Locul Preasfânt” stă aici la plural și „adevărat” la singular, ultima noțiune se poate referi în ceea ce privește conținutul și la „Locul Preasfânt”. Hristos este un Slujitor al adevăratului Loc Preasfânt, adică adevăratul cort. „Adevărat” nu stă aici ca și opusul lui „fals”, ca și cum Locul Preasfânt pământesc (dat de Dumnezeu!) ar fi înșelător, ci stă „simbolic” față de el. Cortul pământesc era numai „o contraimage a celui adevărat” (Evrei 9.24). Însă pe de altă parte este așa, că noi trebuie să privim cu atenție cortul pământesc cu serviciul lui divin, pentru a primi o „image” a adevăratei slujiri a lui Hristos în adevăratul Loc Preasfânt din cer. În afară de faptul că preotul intra odată în an în Locul Preasfânt în marea zi a ispășirii cu sângele jertfei pentru păcat (vezi Evrei 9.3; Leviticul 16), slujba lui zilnică consta din două părți:

„Poruncește fiilor lui Israel să-ți aducă untdelemnul curat de măslină bătută, pentru luminător, ca să țină candela aprinsă neîncetat. Aaron s-o pregătească dincoace de perdeaua mărturiei în cortul întâlnirii, de seara până dimineața, înaintea Domnului, neîncetat: este o rânduială pentru totdeauna în generațiile voastre. El să pregătească pe sfeșnicul curat candelile înaintea Domnului, neîncetat” (Leviticul 24.2-4; Exodul 27.20,21). „Când vei aprinde candelile, cele șapte candelile să lumineze în partea dinainte a sfeșnicului. ... Cum îi poruncise Domnul lui Moise” (Numeri 8.2,3b). Sfeșnicul era din aur curat și avea șapte lămpi [candele] (Exodul 25.31-40). El este o imagine a lui Hristos care prin puterea Duhului Sfânt (despre aceasta vorbește untdelemnul) răspândește lumină divină și cerească și anume prin credincioși, reprezentați prin lămpi; compară cu aceeași imagine din Apocalipsa 1.20, unde cele șapte sfeșnice reprezintă șapte Adunări; și compară și cu Apocalipsa 4.5 („șapte făclii de foc, ..., care sunt cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu”) și cu Apocalipsa 21.23 („lumina ei este Mielul”). În același timp Aaron este o imagine a lui Hristos, care prin slujba Lui permanentă în Locul Preasfânt are grijă ca lămpile să lumineze permanent. Să se observe: cele șapte sfeșnice din Apocalipsa 1 trebuie să răspândească lumina lor în lumea aceasta, însă cele șapte candelile trebuie să lase lumina lor să lumineze zi și noapte în Locul Sfânt. Oricât de întuneric ar putea fi afară (compară cu Exodul 30.8; Romani 13.12; 2 Petru 1.19), în Locul Preasfânt domnește lumina prin puterea Duhului lui Dumnezeu datorită slujbei Marelui Preot. Este lumină înaintea feței Domnului [lui Iehova]. Lumina cade asupra mesei pentru pâinile de punere înaintea (compară cu Exodul 26.35) și asupra sfeșnicului însuși (Numeri 8.2), spus pe scurt, pe Hristos. Și aceasta nu în primul rând pentru buna noastră plăcere, ci a lui Dumnezeu – de aceea și expresia care se repetă mereu „înaintea feței Domnului” (Exodul 27.21; 40.25; Leviticul 24.4). În aceasta se cuprinde o învățătură foarte importantă pentru noi pentru slujba noastră în Locul Preasfânt: prin Duhul Sfânt primim înțelegere cu privire la gloriile „de aur” ale Persoanei lui Hristos și puterea pentru a prezenta aceste glorii înaintea lui Dumnezeu, „să răspândim lumină”. Este ceva deosebit ca prin mărturia noastră să lăsăm în lume să cadă lumină asupra Persoanei lui Hristos pentru cei pierduți; dar este ceva mareț ca în atmosfera sfințită a Locului Sfânt [Sfânta] să arunci lumină asupra Persoanei lui Hristos spre buna-plăcere a lui Dumnezeu (aceasta este adorare!) – și să faci aceasta nu asupra lui Hristos ca Mântuitor al păcătoșilor, ci ca Acela care face serviciul jertfei de tămâiere, îngrijește de pâinile pentru punerea înaintea (acestea sunt poporul lui Dumnezeu așa cum el este prezentat înaintea lui Dumnezeu în Locul Sfânt) și de sfeșnic [candele]. Ce interacțiune măreață: Hristos ca Mare Preot menține sfeșnicul aprins – sfeșnicul [candelile] luminează permanent lucrurile care vorbesc despre Hristos, spre buna-plăcere a lui Dumnezeu.

„Și să faci un altar pentru arderea tămâiei ... Și Aaron să ardă pe el tămâia plăcut mirositoare [lucrarea de tămâie]: s-o ardă în fiecare dimineață, când va pregăti candelile. Și când Aaron va aprinde candelile între cele două seri, să ardă tămâia, o tămâie plăcut mirositoare neîncetată înaintea Domnului în generațiile voastre” (Exodul 30.1,7,8). Altarul tămâierii este o imagine a lui Hristos ca Acela care sprijină zilnic lucrarea tămâierii în Locul Sfânt. El este nu numai Marele Preot care face această slujire, ci El este și Acela care sprijină această slujire, atunci când ea este făcută de preoții obișnuiți (aceasta era permis, 1 Cronici 6.49). Însă Hristos este și baza pentru această slujire. Când este vorba de Hristos, este lucrarea de mijlocire (compară cu Evrei 7.25; Romani 8.34); când este vorba de noi ca preoți, se referă la

slujba noastră de mijlocire și adorare. Că realmente aceasta este semnificația lucrării de tămâie, rezultă clar din Psalmul 141.2: „Rugăciunea mea să se îndrepte ca tămâia înaintea Ta; ridicarea mâinilor mele, ca jertfa de seară!” (compară cu 1 Împărați 18.36; Ezra 9.5; Daniel 9.21). Și Apocalipsa 5.8 vorbește despre „potire de aur pline cu tămâie, care sunt rugăciunile sfinților”: însă Apocalipsa 8.3,4 extinde considerabil semnificația lucrării de tămâie: „Și un alt înger a venit și a stat lângă altar, având o tămâietoare de aur; și i s-a dat tămâie multă, ca să o dea rugăciunilor tuturor sfinților, pe altarul cel de aur care era înaintea tronului. Și fumul tămâiei s-a suit cu rugăciunile sfinților, din mâna îngerului, înaintea lui Dumnezeu.” Aici lucrarea de tămâie nu este identificată cu rugăciunile, ci este diferențiată de ele ca ceva care vine de la Dumnezeu și oferă rugăciunilor putere și bună-plăcere înaintea feței lui Dumnezeu. Dacă comparăm acum aceasta cu Exodul 30.34-38 (descrierea lucrării de tămâie sfântă), atunci nu poate fi altfel decât că lucrarea de tămâie este o imagine a gloriei personale a lui Hristos. Numai în „fumul” gloriei Sale sunt rugăciunile noastre plăcute înaintea lui Dumnezeu; aceasta ne învață Apocalipsa 8. Mai mult chiar: aducerea lucrării de tămâie pe altarul de aur devine adorare: parfumul plăcut al lui Hristos se ridică spre Dumnezeu. Atunci are loc ca și cu candelile: noi suntem o mireasmă a lui Hristos în mărturia noastră în lumea aceasta (2 Corinteni 2.15), însă noi stăm și în mireasma lui Hristos înaintea feței lui Dumnezeu în Locul Sfânt ca o societate de închinători spre onoarea Lui și spre buna-plăcere a Lui. Hristos ca Slujitor al Locului Sfânt, aduce lucrarea de tămâie a rugăciunilor de mijlocire pentru fiii preoților, și El sprijină și slujirea făcută de ei, când ei „prin El” (Evrei 13.15) aduc lucrarea de tămâie a adorării, „jertfe spirituale bine primite lui Dumnezeu prin Isus Hristos” (1 Petru 2.5).

Pe care l-a ridicat Domnul, și nu omul: cu toate că construirea cortului din pustiu a fost orânduită de Dumnezeu, totuși cortul acesta a fost construit și întins de om (cuvântul acesta este folosit în Exodul 33.7 în LXX pentru „a ridica”). Nu la fel este cu Locul Sfânt ceresc: acesta nu este făcut de mâini (compară cu Evrei 9.24). Pe de altă parte Locul Sfânt nu este veșnic, căci el aparține creației și drept urmare a fost ridicat prin Domnul. La aceasta s-a referit deja Evrei 3.4. Și așa cum în locul acela s-a gândit la „Dumnezeu” și aici se poate gândi la cuvântul „Domnul” atât la Dumnezeu ca Trinitate cât și la Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Cu toate că cortul pământesc a fost proiectat și orânduit de Dumnezeu, el avea ceva în sine cu adevărat omenesc. Avea a face cu o slujire adaptată la omul muritor și făcută prin omul muritor. Însă slujirea aici este o slujire cerească și desăvârșită, care este exercitată de un Mare Preot nemuritor. Această slujire stă în contrast mare cu slujirea făcută de Aaron, este însă totodată împlinirea acesteia.

Versetul 3: caracteristica unui mare preot (de altfel, a fiecărui preot) este, că el aduce „atât daruri cât și jertfe” (vezi cu privire la această expresie foarte generală comentariul la Evrei 5.1); și, noi putem adăuga, marele preot poate intra în Locul Preasfânt numai pe baza unei jertfe (vezi versetele 1 și 2). Aceste două considerații le explică cuvântul „pentru că”:

Versetul 1 ne-a făcut cunoscut că Hristos a intrat în Locul Preasfânt; deci și El a trebuit să aducă o jertfă înainte de a intra, pe baza căreia El putea intra. Gândul acesta este tratat detaliat în Evrei 9; așa cum deseori are loc în epistola către Evrei, aici se face referire la un gând, care

va fi tratat abia mai târziu. Hristos S-a jertfit pe Sine Însuși pe pământ (compară cu Evrei 7.7), pentru ca acum să facă o slujbă de mare preot în cer.

Versetul 2 ne-a făcut cunoscut, că Hristos este acum „Slujitorul” Locului Preasfânt. Am văzut că aceasta înseamnă că El și acum face slujbă preotească în cer; nu numai în mijlocire, ci El este înaintaș și în slujba de închinare. Expresia „pentru că” este în primul rând o explicație a gândului care premerge imediat, și anume „lucrarea de slujire” a lui Hristos.

De altfel în versetul nostru nu se face o despărțire categorică; este o afirmație foarte generală, care vrea numai să constate că „a fi preot” implică „a jertfi”. De aceea Hristos a trebuit să fie și unul care jertfește. Ce înseamnă aceasta este explicat mai târziu în epistola către Evrei.

Versetul 4: versetul acesta subliniază că în versetul 3 nu este vorba în cele din urmă de „slujba de jertfire” actuală a lui Hristos în cer. Hristos este Slujitor, Preot și Cel care jertfește în cer. Din două motive aceasta nu poate fi altfel:

Pe pământ nu este nici un loc pentru funcția de Preot a lui Hristos (ca să nu mai vorbim de funcția de Mare Preot), deoarece aici pe pământ există deja o familie de preoți din seminția lui Levi, care aduce jertfe conform unei Legi divine (compară cu Evrei 7.12-17);

Această slujbă de preot pe pământ este numai o umbră (versetul 5; compară cu Evrei 10.1), în timp ce Hristos tocmai a adus împlinirea, realizarea (compară cu Coloseni 2.16,17), El a introdus un serviciu al jertfelor care nu este pământesc, temporal și nedesăvârșit, ci este ceresc, veșnic și desăvârșit. Astfel versetele 3 și 4 explică pentru ce acum în mod necesar există o preoție cerească, care este legată cu poziția cerească a lui Hristos la dreapta lui Dumnezeu.

Versetul 5: care slujesc: cuvântul „care” se referă desigur la preoții pământești din versetul 4, care sunt din seminția lui Levi și aduc jertfe conform Legii. Cuvântul folosit pentru „a sluji” (latreuo) este un alt cuvânt decât cuvântul din care derivă cuvântul „slujitor” din versetul 2. El vine din latris, „ziler”, în timp ce „slujitor” este compus din leitos („funcționar public, slujbaș”) și ergos („lucrare”). Latreuo are de aceea a face și cu obligațiile noastre în serviciul divin, în timp ce leitourgeo are mai mult sensul că slujirea este o onoare deosebită, un privilegiu (Trench). Latreuo are în Biblie înțelesul general de „a sluji în sens religios”: a sluji lui Dumnezeu sau a sluji idolilor. În mod excepțional latreuo și latreia („slujire”) au tocmai în epistola către Evrei un înțeles mai mult cultic; vezi în afară de versetul nostru în mod deosebit și Evrei 9.1,6,9; 10.2; 13.10. În Evrei 9.14 și Evrei 12.28 găsim înțelesul general pentru „a sluji lui Dumnezeu”. Ca să comparăm încă o dată cuvântul cu leitourgeo: s-ar putea spune că orice leitourgia („serviciu divin”) era o latreia („slujire”), dar nu fiecare latreia era o leitourgia, căci aceasta era slujirea făcută de purtătorii funcției privilegiate, aleși. Latreia preoților vechi-testamentali era o leitourgia (Evrei 9.21; 10.11). Și la fel este și cu preoții nou-testamentali.

Latreia (slujire)

Evrei 9.1 rânduiești pentru slujire

Evrei 9.6 preoții fac slujba

Latreuo (a sluji)

Evrei 8.5 a sluji imaginii

Evrei 9.9 cel care slujește

Evrei 9.14 a sluji Dumnezeului celui viu

Evrei 10.2 cei care slujesc

Evrei 12.28 sluji plăcuți lui Dumnezeu

Evrei 13.10 cei care slujesc în cort

Imagine și umbră: cuvântul folosit pentru „*imagine*” are sensul de „îndrumare, schiță, propunere, înfățișare, copie”. Aceasta înseamnă că a existat o copie pământească a slujirii care are astăzi loc în cer, care era o înfățișare, respectiv o referire la această slujire. Noțiunea „*umbră*” adaugă că slujirea pământească în sine nu avea nimic substanțial, nu avea în sine nici o realitate, ci făcea numai referire la o realitate. Umbra nu este corpul. Umbra arată numai spre corp. „Dacă aici ar sta numai ‚*umbre*’, atunci lipsea realitatea a ceea ce era pământesc, atunci nu ar fi avut viață proprie; dacă aici ar sta numai ‚*imagine*’, atunci nu s-ar exprima suficient ce relație există cu cerul” (Grosheide). Vezi cu privire la „*imagine*” și Evrei 9.23, respectiv cu privire la *umbre* Evrei 10.1.

Moise: așa cum Aaron este o imagine a adevăratului Mare Preot, care în numele oamenilor vine înaintea lui Dumnezeu, tot așa Moise este o imagine a lui Hristos ca Acela care ne face cunoscut gândurile lui Dumnezeu (compară cu Evrei 3.1-6). Moise a fost cel care a primit o îndrumare divină, cum trebuia el să construiască cortul. Pentru aceasta el a primit nu numai o descriere detaliată (Exodul 25-30), ci pe Muntele Sinai el a văzut și „*modelul*” (compară cu Exodul 25.40). Vezi și Exodul 26.30 („după chipul lui”); Exodul 27.8 („să faci ... cum ți s-a arătat pe munte; așa să faci”); Numeri 8.4 („*modelul*”). În versetul nostru pentru cuvântul „*model*” se folosește în greacă cuvântul *typos*, care aici înseamnă „*tipar*”; cuvântul este o explicație a expresiei „*imagine și umbră*”. Moise a construit cortul pământesc după un model, pe care Dumnezeu i l-a arătat totodată din cer; cortul din pustiu era o imagine a unui model „*ceresc*”. Acest model *ceresc*, pe care Moise l-a văzut pe munte (nu este ușor de spus cum trebuie noi să ne imaginăm aceasta), este pus aici prin comparație pe aceeași linie cu Locașul Sfânt *ceresc*. Așa cum Locașul Sfânt pământesc era o imagine a unui model „*ceresc*”, la fel el era și imaginea și umbra Locașului Sfânt *ceresc*.

B 1.2 Isus și noul legământ (Evrei 8.6-13)

6. dar acum a obținut o slujbă cu atât mai înaltă, cu cât este și mijlocitor al unui legământ mai bun ^a, care este întemeiat pe promisiuni mai bune. **7.** Pentru că, dacă cel dintâi ar fi fost fără cusur, nu s-ar fi căutat niciodată loc pentru un al doilea. **8.** Pentru că, muștrându-i, spune: „Iată, vin zile, zice Domnul, când voi încheia, pentru casa lui Israel și pentru casa lui Iuda, un nou legământ; **9.** nu după legământul pe care l-am făcut cu părinții lor,

în ziua în care i-am apucat de mână, ca să-i scot din țara Egiptului; pentru că ei n-au stăruit în legământul Meu, nici Eu nu M-am uitat la ei, zice Domnul. **10.** Pentru că acesta este legământul pe care-l voi face cu casa lui Israel după acele zile, zice Domnul: dând legile Mele în mintea lor, le voi înscrie și pe inimile lor; și le voi fi Dumnezeu și ei Îmi vor fi popor ^b. **11.** Și nu vor mai învăța fiecare pe aproapele său și fiecare pe fratele său, spunând: «Cunoaște-L ¹ pe Domnul!»; pentru că toți Mă vor cunoaște ¹, de la cel mic până la cel mare dintre ei. **12.** Pentru că voi fi îndurător față de nedreptățile lor și nicidecum nu-Mi voi mai aminti de păcatele lor și de nelegiuirile lor^c. **13.** Prin aceea că zice „nou“, a făcut vechi pe cel dintâi; iar ce este învechit și îmbătrânit este aproape de dispariție.

Remarci

¹. Primul „cunoaște” înseamnă „a cunoaște obiectiv” la modul general; al doilea „cunoaște” înseamnă „cunoaștere conștientă, lăuntrică”.

^a. Evrei 7.22; 9.15; 12.24

^b. Evrei 10.16

^c. Evrei 10.17; Ieremia 31.31-34

Comentariu

Versetul 6 constituie un contrast la versetele 4 și 5:

- pe pământ exista o slujire care se întemeia pe vechiul legământ și pe făgăduințele mai mici, și care era numai o imagine și o umbră a slujirii cerești;
- în cer există acum o slujire mult mai aleasă, care se bazează pe noul legământ și pe făgăduințe mai bune, și care este împlinirea și realizarea a ceea ce în slujirea pământească era numai o referire.

În Evrei 9 și 10 se arată cum vechiul legământ a fost înlocuit prin slujirea noului legământ. Noul legământ conține un Loc Preasfânt nou, o jertfă pentru păcat nouă și o familie de preoți nouă.

Înșușirile unui legământ (biblic) în general sunt următoarele:

- el este o relație, un contract, o înțelegere;
- sunt întotdeauna două partide participante: pe de o parte Dumnezeu, de cealaltă parte o anumită grupă de oameni;
- ambele partide au obligații în cadrul legământului, pe care trebuie să le respecte;
- un legământ pornește întotdeauna de la Dumnezeu, niciodată de la om;
- Dumnezeu ia de bună voie obligații asupra Sa, omului îi sunt impuse de Dumnezeu;
- omul trebuie mai întâi să-și împlinească obligațiile (poruncile lui Dumnezeu: condițiile sub care el poate umbla cu Dumnezeu);

- drept urmare Dumnezeu Își împlinește obligațiile (făgăduințele lui Dumnezeu: părtășie cu Dumnezeu, binecuvântări pentru oameni), pe care le-a luat asupra Lui.

În Biblie se vorbește despre multe legăminte (cel puțin opt), însă în principal este vorba numai de două: de vechiul și de noul legământ:

- față de întâiul legământ (Evrei 8.7; 9.15,18) stă legământul al doilea (Evrei 8.7);
- față de legământul mai puțin bun stă legământul mai bun (Evrei 7.22; 8.6);
- față de legământul temporal stă legământul veșnic (Evrei 13.20);
- față de legământul vechi (Evrei 8.13) stă noul legământ (Evrei 8.8,13; 9.15; 12.24).

Cele șapte puncte enumerate mai sus sunt valabile atât pentru vechiul legământ cât și pentru noul legământ, diferența între cele două legăminte este în principal în punctul al șaselea:

- sub vechiul legământ binecuvântarea lui Dumnezeu era dependentă de împlinirea Legii de pe Sinai: dacă Israel ar împlini Legea, Dumnezeu ar binecuvânta poporul (Exodul 19 și 24; compară cu Leviticul 26; Deuteronomul 29);

- sub noul legământ toate cerințele sfinte ale lui Dumnezeu sunt împlinite în și prin Persoana lui Hristos și lucrarea Sa. Așa că punctul 6 a fost respectat pe deplin și Dumnezeu este liber să dăruiască binecuvântările Lui fiecăruia care se bazează pe jertfa lui Hristos; aceasta este tratat în continuare în Evrei 9 și 10.

În noul legământ totul este în jurul Persoanei și lucrării lui Hristos:

- în jurul Persoanei Sale, căci El este Mijlocitorul unui nou legământ (Evrei 8.6; 12.24);
Un mijlocitor mijlocește între două persoane (aici: între Dumnezeu și om): Hristos a împlinit cerințele lui Dumnezeu și duce pe om la Dumnezeu (compară cu 1 Timotei 2.5,6);
Hristos a realizat această mijlocire prin moartea Sa (Evrei 9.15);
Hristos este totodată executor testamentar al legământului (= testament; vezi comentariul la Evrei 9.16,17)
- în jurul lucrării Sale:
 - noul legământ se bazează pe sângele (vărsat) al lui Hristos (Matei 26.28; Marcu 14.24; Luca 22.20; 1 Corinteni 11.25; Evrei 9.14,15; 10.29; 12.24; 13.20);
 - el se bazează pe jertfa lui Hristos (Evrei 9.14,15,26-28; 10.10,14).

Noul legământ nu este o chestiune care odinioară a fost necunoscută și care acum este revelată prin scriitor. Așa cum are loc deseori, scriitorul poate și aici să se refere la Vechiul Testament, care era bine cunoscut cititorilor lui. În Ieremia 31.31-34 este vestit categoric un legământ nou. Faptul acesta dovedește deja că vechiul legământ evident nu era în stare să garanteze binecuvântările făgăduite de Dumnezeu. Căci binecuvântarea era dependentă de împlinirea Legii. Și Legea nu a dus nimic la desăvârșire (Evrei 7.11,19). Nu pentru că Legea (care a fost

dată de Dumnezeu) nu era bună (compară cu Romani 7.12), ci pentru că omul, căruia i-a fost dată Legea, nu era bun; la fel și vechiul legământ nu era „fără cusur” (Evrei 8.7), deoarece omul prin natura lui nu este fără cusur (Evrei 8.8). Faptul că prin Ieremia a fost vestit un legământ nou, dovedește că cel vechi a fost dat la o parte (Evrei 8.13). Dar prin aceasta au fost date la o parte și preoția vechi-testamentală, locașul sfânt și jertfele!

Noul legământ este însă desăvârșit și fără cusur:

- El stă complet în afara domeniului de responsabilitate omenească (aceasta înseamnă că binecuvântarea nu este dependentă de faptele noastre; desigur din binecuvântarea primită trebuie să rezulte fapte bune);
- El este dependent în totalitate de acțiunea lui Dumnezeu și de aceea este întemeiat pe făgăduințe mai bune (versetul 6). Aceasta înseamnă că aceste făgăduințe nu sunt cuplate de o condiție, care este în noi. Ele își au condiția numai în Dumnezeu: „făgăduința moștenirii eterne” (Evrei 9.15);
- De aceea binecuvântările nu sunt temporale, ci veșnice; nu sunt pământești, ci cerești; nu sunt îngrădite, ci sunt nesfârșite;
- Sub vechiul legământ Dumnezeu a luat poporul de mână (Evrei 8.9), ca pe un copil (compară cu Galateni 4.1-5), dar sub noul legământ noi suntem fii (Galateni 4.5-7).
- Sub noul legământ Legea nu este pusă ca un jug (compară cu Faptele apostolilor 15.10; Galateni 5.1), ci este înscrisă în minte și pe inimă (Evrei 8.10);
- În noul legământ nu sunt clase intermediare de învățați ai Legii, nici colectiv (ca și concetățenii) nici spirituali (ca frați). Fiecare are o relație personală cu Domnul (Evrei 8.11);
- Sub vechiul legământ era o amintire permanentă de păcate (Evrei 9.9; 10.1-3), deoarece omul a devenit inacceptabil de fiecare dată când eșua; însă sub noul legământ păcatele au fost înlăturate odată pentru totdeauna prin sângele lui Hristos (Evrei 9.12; 9.14,26,28; 10.10,12,14-18).

Formal noul legământ va fi încheiat cu Israel (cele zece seminții) și cu Iuda (cele două seminții). Acesta va fi încheiat la începutul Împărăției păcii de o mie de ani; așa cum rezultă din context din Ieremia 31. Cu toate acestea cititorii epistolei către Evrei (și de asemenea și noi) aveau a face cu noul legământ;

- Cititorii erau în timpul acesta rămășița din Israel conform unei alegeri a harului (Romani 11.5). De aceea ei au primit o împlinire anticipată a ceea ce în curând va fi valabil pentru întregul Israel (Israelul convertit) (compară și aplicarea profeției la cititorii iudei [după părerea mea] din 1 Petru și 2 Petru);
- Noul legământ nu se va „încheia” cu credincioșii Adunării din timpul actual, ci el „se aplică” la noi prin apostoli (2 Corinteni 3.6);
- Noi suntem sub binecuvântările noului legământ, deoarece noi suntem sub Mijlocitorul noului legământ, Cel care este viața noastră;
- Noi savurăm binecuvântările noului legământ, deoarece noi am fost curățiți prin sângele noului legământ;

- Noul legământ într-adevăr nu este valabil pentru noi în sensul literar al cuvântului (căci în ceea ce privește litera el va fi încheiat cu Israel), dar foarte sigur „în ceea ce privește Duhul” (2 Corinteni 3.6); aceasta include de altfel totodată o diferență față de Israel. În cadrul noului legământ în sensul literei, litera Legii va fi înscrisă pe inima lui Israel (Evrei 8.10); însă pe inimile noastre Duhul înscrie Persoana lui Hristos (2 Corinteni 3.1-6,17,18).

Deci și pentru noi sunt valabile binecuvântările minunate ale noului legământ: făgăduința vieții veșnice, o lucrare a Duhului lui Dumnezeu în mintea și în inima noastră, filiațiunea, și de aceea părtășia și adorarea, cunoașterea deplină a Domnului, iertarea veșnică și desăvârșirea.

Versetul 6: dar acum: se referă la „decă, dacă” din versetul 4: dacă Hristos ar fi pe pământ, El nici măcar nu ar putea fi preot în sens legitim. De altfel ar fi numai o preoție pământească, temporală și nedesăvârșită. „Dar acum” El a obținut o slujbă mult mai înaltă. Nu pe pământ, ci în cer. Această slujbă nu are loc în cadrul preoției conform Legii de pe Sinai și a vechiului legământ, ci în cadrul unui legământ nou, care nu este întemeiat pe Lege, ci pe har. Chiar dacă noi cădem, noi nu avem a face cu o Lege, care ne leapădă, ci cu harul care ne primește (dacă ne mărturisim păcatele). Tronul, înaintea căruia Marele Preot al nostru Își face „slujba mult mai înaltă” este de aceea nu un tron de judecată (așa cum era chivotul, în care se aflau cele două table de piatră), ci este un tron al harului (vezi adnotarea la Evrei 9.5; vezi de asemenea și Evrei 4.16). Cuvântul „slujire” este aici leitourgia; cu privire la înțeles vezi Evrei 8.2 („slujitor”).

Mijlocitor al unui legământ mai bun: pentru a înțelege versetul în totalitatea lui (și prin aceasta și restul capitolului 8 din epistolă), trebuie să ne ocupăm mai întâi mai detaliat cu cuvântul „legământ”. Cuvântul grecesc pentru aceasta este diatheke. Acesta este derivat de la dia („separat” sau „despărțit unul de altul”) și tithemi („a așeza”). Deci literalmente înseamnă „ceea ce este stabilit (reglementat, disponibil) între doi (două partide)”. În greaca clasică cuvântul înseamnă „dispoziția referitoare la posesiune prin intermediul unui testament”, sau simplu „testament, dispoziție, înțelegere, contract, legământ”. În Coine, greaca din timpul Noului Testament, însemna exclusiv „testament, ultima voință”. Înțelesul acesta este folosit în Evrei 9.16,17 (vezi adnotarea), dar și în Galateni 3.15, unde nu este vorba de un „legământ” între două părți, ci de diatheke, care este confirmat de un om și de aceea a devenit inatacabil: o ultimă dorință. Dar cum se potrivește aceasta cu traducerea „legământ”, deoarece un legământ este o înțelegere între două părți? Când traducătorii LXX au redat cuvântul ebraic pentru „legământ” cu diatheke, fără îndoială aceasta a avut loc așa deoarece ei au fost conștienți că un legământ biblic niciodată nu poate fi o înțelegere între două partide de aceeași valoare, ci dimpotrivă întotdeauna o ultimă voință a unei părți (și anume Dumnezeu) în favoarea altei părți (și anume o anumită grupă de oameni). Compară în privința aceasta de exemplu Galateni 3.15 cu Galateni 3.17; Luca 1.72 („legământul Său”); Faptele apostolilor 3.25; 7.8 („i-a dat legământul”). Desigur LXX nu putea tăgădui elementul al doilea al cuvântului diatheke, și anume devenirea eficientă a unei diatheke pe baza morții testatorului (vezi de altfel Evrei 9.18). Însă aceasta este potrivit pentru epistola către Evrei, căci noul

legământ intră în vigoare prin moartea lui Hristos. El Însuși a făcut legământul fiind Dumnezeu (Fiul) (vezi detalii în comentariul la Evrei 9.16,17).

Un „legământ” este în general o colecție de condiții, puse de Dumnezeu și pe baza cărora un om poate avea legătură cu Dumnezeu și Dumnezeu poate binecuvânta pe om. Sub vechiul legământ aceste condiții constau în Legea de pe Sinai – în noul legământ condițiile puse de Dumnezeu (răscumpărarea „din încălcările de sub întâiul legământ”, Evrei 8.9,15, și crearea unei baze legitime pentru binecuvântările noului legământ) au fost împlinite în și prin jertfa lui Hristos. Realizarea lucrării este atribuită tuturor celor care acceptă lucrarea lui Hristos, care se așează înapoia „sângelui legământului”. Evanghelia ne vestește mântuirea în Hristos, legământul ne oferă parte la această mântuire. El este intrarea în părtășia cu Dumnezeu și în binecuvântările lui Dumnezeu. Făgăduințele date sub vechiul legământ erau pământești și temporale; ele conțineau o țară pământească și un popor pământesc și binecuvântări materiale. Sub noul legământ este vorba de binecuvântări veșnice: făgăduințele din acest legământ conțin o „moștenire veșnică” (Evrei 9.15). De aceea legământul este și un „legământ veșnic” (Evrei 13.20). Noi am venit la Dumnezeu în relații veșnice, care sunt mult mai presus decât ce este pământesc și temporal. Vom vedea aceasta. Pe de altă parte în acest caz nu trebuie să ne gândim la binecuvântările creștine specifice (ca de exemplu paternitatea lui Dumnezeu, locuirea lăuntrică a Duhului Sfânt, unitatea trupului lui Hristos). Aici este vorba de binecuvântări care sunt partea tuturor credincioșilor adevărați din toate epocile (Evrei 8.10-12). Și credincioșii care au trăit sub vechiul legământ au primit în cele din urmă iertarea păcatelor pe baza sângelui noului legământ, al sângelui lui Hristos. Cu toate că noul legământ va fi încheiat literalmente cu Israel, sângele noului legământ este singura bază adevărată pe care stă fiecare credincios din fiecare epocă înaintea lui Dumnezeu. Aceasta deci, în sens moral și spiritual, nu este specific nici iudaic și nici creștin. De aceea noul legământ nu este nicidecum o circumscriere a poziției noastre creștine. Sângele legământului este numai baza pentru relația noastră cu Dumnezeu. Și pe lângă aceasta este vorba de relația noastră personală, căci iertarea păcatelor este o chestiune personală. Dar tocmai pe parcursul epistolei către Evrei se vorbește despre lucruri care depășesc cu mult această bază (de altfel necesară). Intrarea noastră în Locul Preasfânt ca fii de preoți are ca țel adorarea Persoanelor divine. De aceea în Locul Preasfânt cu siguranță nu se vorbește în primul rând despre iertarea păcatelor (cu toate că desigur fără iertarea păcatelor nimeni nu poate intra în Locul Preasfânt). Și pe lângă aceasta, adorarea este o chestiune colectivă, o chestiune a familiei preoțești, a casei de preoți (Evrei 3.6; 10.21), a casei Marelui Preot. Noi suntem în Locul Preasfânt ca „tovarăși ai lui Hristos” (Evrei 1.9; 3.14); noi am devenit aceasta într-adevăr numai cu condiția iertării păcatelor noastre, dar de aceea aceasta nu este încă „tema” Locului Preasfânt. Acolo noi suntem în Hristos înaintea lui Dumnezeu, ceea ce este Hristos pentru El și acolo Dumnezeu este pentru noi, ceea ce El este pentru Hristos. Cu toate acestea nimeni nu are voie să minimalizeze iertarea păcatelor. Singurele două dați, când în epistolele lui Pavel se vorbește despre iertarea păcatelor respectiv a greșelilor (Coloseni 1.14; Efeseni 1.7), aceasta stă în legătură cu binecuvântările noastre cele mai mari! Nu sângele jertfei arderii de tot, ci sângele jertfei pentru păcat este dus în Sfânta Sfintelor. Că noi avem privilegiul să intrăm în Locul Preasfânt ca o familie de închinători, aceasta își are baza în faptul că sângele noului legământ

a fost stropit înaintea și pe chivotul legământului, pe tronul lui Dumnezeu (compară cu Leviticul 16.14,15).

Mijlocitor: acesta este acela care mijlocește între două persoane, care au încheiat un legământ, au făcut o înțelegere. El reprezintă interesele ambelor părți. Hristos S-a ocupat de interesele omului, prin aceea că a luat asupra Sa obligațiile omului (compară garantul în Evrei 7.22) și a suferit pentru el moartea, care a anulat neîmplinirea obligațiilor. Însă Hristos a reprezentat și cerințele lui Dumnezeu. El a dat lui Dumnezeu o bază sfântă și desăvârșită, pe care Dumnezeu poate binecuvânta pe om și poate avea relații cu el. Dacă ne gândim la înțelesul pe care îl are în principal cuvântul diatheke, și anume „testament, ultima dorință (voință)”, atunci mijlocitorul este totodată executor testamentar, care îndeplinește voia lui Dumnezeu în favoarea omului. Totodată El este însă și testatorul, care prin moartea Sa a făcut posibilă îndeplinirea acestei voințe (Evrei 9.16,17).

Promisiuni mai bune: ne-am ocupat deja detaliat cu promisiunile (vezi Evrei 4.1; 6.12,15,17; 7.6) și am văzut că promisiunile noastre se leagă strâns de promisiunile date patriarhilor (Evrei 6.12). Și ei priveau spre o moștenire cerească în Împărăția păcii care va veni. Dacă versetul nostru vorbește despre promisiuni mai bune, aceasta nu înseamnă în primul rând că acestea sunt mai bune decât promisiunile date patriarhilor, ci sunt mai bune decât promisiunile care aparțin vechiului legământ de pe Sinai. Împlinirea promisiunilor era dependentă de respectarea Legii (vezi Galateni 3.10,12). Față de acestea stau „promisiunile mai bune” ale noului legământ, care este din nou necondiționat. El nu este absolut deloc dependent de ascultarea noastră (căci prin natura noastră noi suntem neascultători), ci depinde exclusiv de jertfa lui Hristos. „Promisiunile mai bune” sunt mai bune și dintr-o altă privință: promisiunile, care au fost făcute în legătură cu Sinai, erau exclusiv pământești și temporale (vezi între altele Deuteronomul 28.1-14), însă promisiunile noului legământ sunt – în continuarea promisiunilor date patriarhilor, în orice caz în ce privește așteptările lor (Evrei 11.10,16) – cerești și veșnice (compară cu Evrei 9.15).

Versetul 7: faptul că Dumnezeu a făcut cunoscut prin profetul Ieremia un legământ nou, ar trebui să arate clar cititorilor epistolei către Evrei – care cu plăcere voiau să țină cu tărie la anumite lucruri ale vechiului legământ – că vechiul legământ evident nu era desăvârșit. El nu era „fără cusur”. Însă desigur aceasta nu spune că în vechiul legământ se ascundea ceva greșit; nu putea să fie așa, deoarece el a fost plănuț și încheiat de Dumnezeu Însuși. Pe de o parte vechiul legământ punea omului obligații îndreptățite. Dumnezeu Se putea aștepta justificat ca aceste porunci să fie respectate de creatură față de Creatorul ei. Pe de altă parte legământul a oferit perspectiva celor mai minunate promisiuni ale lui Dumnezeu. „Astfel că, într-adevăr, Legea este sfântă și porunca este sfântă și dreaptă și bună” (Romani 7.12) – și totuși noi spunem: „Legea n-a desăvârșit nimic” (Evrei 7.19). Dar aceasta nu este din cauză că Legea ar fi rea, ci pentru că omul este rău. Legea este foarte bună – și de aceea și vechiul legământ – pentru omul fără natură păcătoasă, dar nu este potrivită pentru păcătoșii de neîmbunătățit. Aceștia pot deveni numai nefericiți printr-o astfel de Lege, deoarece Legea le amintește permanent că ei nu pot corespunde cerințelor lui Dumnezeu și de aceea pierd permanent binecuvântarea lor (compară cu Romani 7.7-25). Aceasta era tocmai intenția lui Dumnezeu.

Căci în felul acesta omul va învăța că el numai pe baza unui legământ de o altă natură va moșteni binecuvântările. Vechiul legământ nu este fără cusur, deoarece omul nu este fără cusur. Aceasta devine clar și aici în legătură cu versetele 7 și 8: faptul că este necesar un al doilea legământ arată că primul legământ nu era fără cusur. Dumnezeu scoate în evidență aceasta atunci când anunță noul legământ, prin aceea că El îi mustră pe israeliți.

Loc: fraza din versetul 7b nu spune simplu: ... căci altfel nu ar fi fost necesar un al doilea legământ; ci: ... nu s-ar fi „căutat loc” pentru un al doilea. Gândesc că aici nu trebuie să se pună întrebarea, cine a căutat. Sensul este destul de abstract. Dacă se vrea, se poate gândi atât la Dumnezeu cât și la om. Înțelesul general este acesta: când s-a văzut că întâiul legământ nu desăvârșea nimic, s-a pus întrebarea dacă este loc pentru un al doilea legământ, care să nu mai fie dependent de obligații, care să trebuiască să fie împlinite de oameni păcătoși, lipsiți de putere. „Locul” a fost găsit în și prin lucrarea de ispășire făcută de Hristos, care a luat asupra Lui obligațiile primului om și le-a împlinit și astfel a pus baza pentru binecuvântările lui Dumnezeu.

Versetul 8: muștrându-i, spune: cum am spus, întâiul legământ în sine nu era de muștrat. El era pentru a muștra pe israeliți. Chestiunea este prezentată aici în așa fel că anunțarea noului legământ era în sine o muștrare la adresa izraeliților; căci dacă ei și-ar fi împlinit responsabilitatea sub vechiul legământ – dar, ceea ce nu puteau face – atunci nu ar fi fost nevoie de un legământ nou. Acum însă, deoarece vechiul legământ a eșuat din cauza păcatelor lor, Dumnezeu „trebuia” să facă un legământ nou cu ei, dacă El voia să binecuvânteze pe poporul Său. Și în orice caz Dumnezeu voia aceasta. Nu este așa, că Dumnezeu a încheiat un legământ nou cu Adunarea (Biserica), deoarece vechiul legământ cu Israel a eșuat. Deseori chestiunea este prezentată în felul acesta; dar prin aceasta chestiunea este falsificată. Niciunde în Scriptură Dumnezeu nu încheie un legământ cu Biserica. (Faptul că și creștinii profită de binecuvântările noului legământ, aceasta este o altă chestiune.) Când vechiul legământ cu Israel a eșuat, Dumnezeu încheie un legământ nou cu același Israel – în orice caz cu izraeliții care se întorc la Dumnezeu. Contextul din Ieremia 31 (Evrei 8.8-12 este citat din Ieremia 31) arată clar aceasta cititorilor fără idei preconcepute. Capitolele strâns legate unul de altul – Ieremia 30 și 31 – vorbesc despre întoarcerea lui Israel în țară. Desigur aici este o referire la întoarcerea din captivitatea babiloniană, dar este clar, că conținutul profeției are o dimensiune mult mai mare, deoarece întoarcerea și restabilirea lui Israel sunt legate cu următoarele evenimente profetice:

- Împlinirea va avea loc „în zilele din urmă” (Ieremia 30.24);
- Restabilirea lui Israel are loc înaintea necazului cel mare (Ieremia 30.7; compară cu Daniel 12.1; Matei 24.21; Apocalipsa 3.10);
- Partea necredincioasă a poporului va fi judecată (Ieremia 30.11; 31.30);
- Toate popoarele, în mod deosebit cele care se ridică împotriva lui Israel, vor fi judecate și supuse (Ieremia 30.8,11,16,17); și anume ...
- lui Mesia, Fiul lui David, care va realiza restabilirea lui Israel. El este centrul restabilirii (Ieremia 30.9,21);

- Altfel decât la întoarcerea din captivitatea babiloniană, restabilirea viitoare va fi atât pentru cele zece seminții cât și pentru cele două seminții. Ele se vor întoarce dintre toate popoarele în țara făgăduită (Ieremia 30.3,4; 31.9,15,27,31);
- Dreptatea, pacea și bucuria vor domni în Israel, fără să mai fie distruse vreodată (Ieremia 30.18-20; 31.4-7,12-14, 24,25,38-40).

Epistola către Evrei arată clar că, cu toate că acest legământ va fi încheiat formal prin Mesia abia la începutul Împărăției păcii, baza acestui legământ a fost pusă deja, prin aceea că Mesia Și-a vărsat sângele și a făcut lucrarea. Și de aceea binecuvântările, cu toate că ele vor veni abia în viitor asupra poporului unit și restabilit, pot fi partea credincioșilor dintre evrei, care în epoca actuală aparțin Bisericii. Am văzut deja că toți creștinii credincioși, chiar și toți credincioșii tuturor timpurilor nu stau pe o altă bază înaintea lui Dumnezeu, decât pe baza sângelui noului legământ, al sângelui lui Hristos. Pe baza acestui sânge lui Dumnezeu nu I-a rămas nimic altceva de făcut, decât să ne binecuvânteze. De aceea anunțarea acestui nou legământ nu conține nici o cerință din partea lui Dumnezeu, ci numai promisiuni, așa cum se exprimă prin cele șapte forme de timp viitoare („Eu voi ...”):

- „Eu voi încheia un nou legământ” (Evrei 8.8),
- „Eu voi face un legământ” (Evrei 8.10),
- „Eu voi da legile Mele în mintea lor” (Evrei 8.10); (în limba greacă este aici un participiu, „dând legile Mele în mintea lor”, însă în ebraică în Ieremia 31.33 verbul este la viitor),
- „Eu o voi scrie pe inima lor” (Evrei 8.10),
- „Eu le voi fi Dumnezeu” (Evrei 8.10),
- „Eu voi fi îndurător față de nedreptățile lor” (Evrei 8.12),
- „Eu nu-Mi voi mai aminti de păcatele lor” (Evrei 8.12).

Versetele 8-12 sunt citate din LXX, unde (condiționat printr-o altă împărțire) găsim versetele în capitolul 38. Epistola către Evrei adaugă la citare unele îmbunătățiri stilistice din greacă. Diferența esențială față de LXX este că epistola către Evrei înlocuiește de două ori verbul pentru „a încheia (un legământ)” (diathithemi, din aceeași rădăcină ca diatheke, legământ) printr-un alt verb. În versetul 10 este „a ridica, a fonda” și în versetul nostru este „a încheia, a isprăvi, a termina”. Probabil prin aceasta vrea să se scoată în evidență puterea noului legământ care termină și desăvârșește (Delitzsch).

Versetul 9: conform acestui verset, vechiul legământ este legământul de la Sinai (Exodul 19-24). Poporul a depus de trei ori jurământ, că el voia să facă tot ce a spus Iahve (Exodul 19.8; 24.3,7), așa că Dumnezeu curând a fost „constrâns”, în cazul că El nu ar fi vrut să dea poporului Legea, să dea poporului Legea ca răspuns la jurământul lor, ca să le dovedească că ei nu pot împlini Legea. Poporul era nu numai păcătos, ci el era și neștiutor în privința aceasta. El era încă „copil” (compară cu Galateni 4.1-7). Aici este exprimat foarte potrivit prin cuvintele „i-am apucat de mână”. Credincioșii de sub noul legământ, dimpotrivă, sunt fii majori ai lui Dumnezeu, care s-au cunoscut pe ei înșiși și pe Dumnezeu (compară cu Evrei 8.10b, 11b). Ceea ce Dumnezeu știa demult și poporul niciodată nu s-a gândit la sine despre așa ceva, a avut loc: „n-au stăruit în legământul Meu”, aceasta înseamnă, ei nu au împlinit obligațiile pe care vechiul legământ li le-a impus și pe care ei înșiși le-au luat asupra lor. De

aceea Dumnezeu nu mai putea să îngrijească de ei, El trebuia să-i pună la o parte. Dar nu pentru totdeauna. Dumnezeu Însuși va veni cu o inițiativă nouă: un legământ de o natură nouă.

Versetul 10: după acele zile: contextul din Ieremia 31 arată clar la ce se referă. Sfârșitul zilelor (Ieremia 30.24) a venit atunci când vor fi trecut zilele de împărățire și apăsare (Ieremia 30.7), și vor începe zilele Împărăției păcii pline de bucurie și dreptate sub Mesia. Noul legământ, care atunci „se va încheia” formal cu Israel, este deja acum „realizat” pentru noi (2 Corinteni 3.3,6). Noi primim deja acum binecuvântările noului legământ, atâta timp cât Israel ca popor încă nu are aceste binecuvântări.

Legile Mele în mintea lor: cele două părți principale ale noului legământ sunt:

- o lucrare pentru noi; la aceasta se referă expresia „slujba dreptății” din 2 Corinteni 3.9;
- o lucrare în noi; la aceasta se referă expresia „slujba Duhului” din 2 Corinteni 3.8.

Prima parte o găsim în versetul 12: aceasta este iertarea păcatelor, care atât pentru noi cât și în curând pentru israeliți va fi aceeași. Pa baza sângelui noului legământ Dumnezeu va îndepărta pentru totdeauna păcatele tuturor credincioșilor din toate timpurile. Cu partea a doua (pe care o găsim în versetul nostru) este ceva mai complicat. În privința aceasta este o diferență între noi astăzi și Israel în viitor. Sub vechiul legământ Legea era pentru Israel ca un jug apăsător (Faptele apostolilor 15.10); din cauza plății morții, care era urmarea (Romani 6.23), legământul este numit „slujba morții” (2 Corinteni 3.7). Nu exista – cel puțin în cadrul legământului formal – nici o lucrare a Duhului lui Dumnezeu. Însă în noul legământ Israel este curățit lăuntric și împăcat. Israelii vor fi primit o natură nouă, care dorește să împlinească legea, și care prin Duhul lui Dumnezeu vor fi în stare să facă aceasta. De aceea ei nu vor mai purta Legea ca pe un jug, ci o vor purta în inimile lor (compară cu Proverbele 3.3; 7.13); Legea va fi înscrisă pe inima lor și în mintea lor; așa cum era la Hristos (Psalmul 40.8) și cum de altfel a fost dintotdeauna la izraeliții născuți din nou (Psalmul 119.11,34,36,112,129). Însă cu privire la credincioșii care aparțin Adunării este puțin altfel. Ei nu au fost niciodată formal sub Legea de la Sinai, și niciodată Legea nu a fost înscrisă pe inima lor. Duhul lui Dumnezeu „lucrează” la inimile noastre nu cu Legea, ci cu Persoana lui Hristos: „Voi sunteți epistola noastră, scrisă în inimile noastre, cunoscută și citită de toți oamenii, fiind arătați că sunteți epistolă a lui Hristos, alcătuită prin slujba noastră, scrisă nu cu cerneală, ci cu Duhul Dumnezeului celui viu; nu pe table de piatră, ci pe table de carne, ale inimii” (2 Corinteni 3.2,3). Conform cu 2 Corinteni 3.6-8 Legea de pe Sinai, scrisă pe table de piatră, este pusă față în față nu numai cu legea scrisă pe tablele inimii noastre – așa cum va fi literalmente cu Israel sub noul legământ încheiat cu Israel – ci și cu Persoana lui Hristos. De aceea Pavel spune de asemenea că noul legământ față de noi nu este conform „literei”, ci conform „Duhului”:

(a) în sensul literei noul legământ este numai pentru Israelul viitor, restabilit; în sens spiritual el este și pentru noi;

(b) în inima lui Israel va fi scrisă „litera” Legii vechi de pe Sinai, însă în inimile noastre va fi scris duhul Legii întregi, a întregului Vechi Testament. Și Duhul este Domnul Însuși (2 Corinteni 3.17). În Israel va fi scrisă Legea, în noi va fi scris Duhul Legii, acesta este Hristos.

De altfel nu trebuie făcută o diferențiere mare între cele două; căci ce sens ar avea dacă se va spune că noul legământ își găsește aplicare și la noi? Israel va îngriji în curând foarte bine de legea dinlăuntrul lui, el va cunoaște Legea în sens spiritual în dimensiunea intenționată de Dumnezeu și făcută cunoscut prin Hristos în predica de pe munte. Poporul nu va cunoaște și nu va iubi Legea despărțită de Mesia. Și invers, Hristos este Acela pe care noi Îl purtăm în inimile noastre, Domnul, Duhul Vechiului Testament. Și pentru noi Domnul acesta nu poate fi despărțit de porunci: „Legea lui Hristos” (Galateni 6.2; compară cu 1 Corinteni 9.21). Legea aceasta va fi „dată” (pusă) în mintea noastră, pentru ca noi să o înțelegem, s-o pătrundem, s-o pricepem. Ea va fi scrisă pe inima noastră, în partea cea mai dinăuntru, în centrul spiritual al întregii noastre gândiri, al voinței și al simțirii, al tuturor chibzuințelor, deciziilor, emoțiilor și pornirilor. Relația cu Dumnezeu ia naștere din inimă: El este Dumnezeul „nostru” și noi suntem poporul „Lui” – o expresie care se întâlnește foarte des în profeți și este repetată de mai multe ori în Noul Testament (2 Corinteni 6.16; Apocalipsa 21.7).

Versetul 11: noul legământ va fi baza pentru viața socială și religioasă a poporului Israel în Împărăția păcii viitoare. Nu va mai fi nici o despărțire între aceste două domenii ale vieții, așa cum cu regret este deseori la creștini. Va fi un tot unitar, pus sub domnia lui Hristos și reglementat prin poruncile Lui. Aceasta se referă atâta la relațiile reciproce ca și „concetățeni” cât și ca „frați”. Pentru ambele domenii ale vieții vor fi legi, așa cum era cazul în Vechiul Testament. Însă atunci erau necesari cărturari, ca să bage legile în capul poporului și judecători, ca să impună împlinirea legilor. Însă în Împărăția păcii legile vor sta înscrise în inimile izraeliților. Fiecare izraelit va avea relația lui personală cu Dumnezeu, Îl „va cunoaște”, va avea părtășie lăuntrică, conștientă cu Dumnezeu și astfel va cunoaște poruncile Lui și le va practica în viața lui. Toți vor face aceasta: cei mici și cei mari, copiii și bătrânii, cei slabi și cei tari, cei proști și cei dotați.

Versetul 12: aici avem aspectul al doilea al noului legământ: „slujba dreptății” (vezi comentariul la versetul 10). Dumnezeu va arunca în adâncul mării toate păcatele poporului Său, ca să vorbim limbajul lui Mica 7.19. El va fi îndurător cu poporul Său cu privire la nedreptăți (acesta este sensul din versetul 12a), prin aceea că El va înlătura (acoperi, șterge) pentru totdeauna toate păcatele și niciodată nu Se va mai gândi înapoi la ele (acesta este sensul din versetul 12b). Acest ultim aspect va fi tratat mai detaliat în Evrei 10. Iertarea păcatelor este amintită aici abia la sfârșit, nu pentru că ea nu ar fi importantă sau că ea ar fi dăruită poporului abia la sfârșit, ci dimpotrivă, poporul primește mai întâi iertarea păcatelor. Dar, așa cum am spus, iertarea păcatelor include foarte mult, de exemplu și curățirea drumului în Locul Preasfânt, unde a fost dus sângele jertfei pentru păcat; abia după ce poporul a primit „cunoașterea” lui Dumnezeu și a tot ce el a primit în Hristos și prin Hristos, el va putea cuprinde cu privire dimensiunea iertării păcatelor.

Versetul 13: versetul acesta accentuează ceea ce a fost arătat în versetul 7. Chiar și numai faptul că Dumnezeu a făcut cunoscut un legământ nou, El a declarat legământul de la Sinai ca fiind învechit, depășit și perimat. Căci dacă vechiul legământ ar fi fost suficient, atunci Dumnezeu nu ar fi trebuit să vestească nici un legământ nou. În afară de aceasta: legământul de odinioară nu devine „învechit” abia după ce noul legământ va fi încheiat oficial la începutul Împărăției păcii. Vechiul legământ a fost declarat ca fiind „învechit” deja atunci când Dumnezeu a lăsat să fie anunțat prin Ieremia noul legământ. Deci noi trăim din timpul lui Ieremia în situația că primul legământ a fost declarat „învechit”, în timp ce noul legământ formal nu a intrat încă în vigoare. Eu cred de altfel că versetul 13b („aproape de dispariție”) se referă la începutul Împărăției păcii. În timpul de după Ieremia și înainte de Împărăția păcii este un eveniment important, care nu numai declară vechiul legământ ca fiind „învechit” (de fapt, foarte îmbătrânit), ci care în practică îl înlocuiește complet (practic, îl decuplează, îl face să dispară). În privința aceasta trebuie să ne gândim că „vechiul” (anticul) și „învechitul” (îmbătrânitul) include nu numai vechiul legământ, ci și întreg sistemul vechi, care a dat naștere la această epistolă, și preoția de atunci precum și serviciul preoțesc de odinioară (versetele 3-6). De aceea mulți gândesc cu privire la versetul 13b la pustiirea Templului în anul 70 după Hristos. Cu distrugerea Templului a dispărut serviciul preoțesc, și prin aceasta a încetat practic întregul sistem vechi. Alții sunt de părere că versetul 13b trebuie privit din punctul de vedere al lui Ieremia. Dacă Dumnezeu prin el a declarat legământul de odinioară ca „învechit”, era de așteptat ca el să dispară în curând. Așa a avut realmente loc câteva secole mai târziu prin venirea lui Hristos și prin moartea Sa ca jertfă.

Studiul nr. 8: Isus a intrat în cortul mai desăvârșit (Evrei 9.1-12)

Introducere

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-7.28)

B. Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

1. Isus, Mijlocitorul unui legământ mai bun (Evrei 8.1-13)
2. Isus a intrat în cortul mai desăvârșit (Evrei 9.1-12)
 - 2.1 Cortul dintâi (Evrei 9.1-5)
 - 2.2 Cortul al doilea (Evrei 9.6-12)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul în liniște și atent, căutați să aflați cât se poate de bine expunerea de idei a scriitorului și să înțelegeți diferența între cele două corturi.
2. Ce înseamnă concret „cel dintâi” (din față) și „al doilea” în versetele 2,3,6,7,8?
3. Ce se afla în Locul Preasfânt conform epistolei către Evrei? Cum trebuie înțeles aceasta?

4. La care slujbe trebuie noi să ne gândim în versetele 6 și 7?
5. Ce înseamnă „arată” și „exista” în versetul 8?
6. Ce înseamnă versetul 9a?
7. La ce se referă expresia „timp de îndreptare” din versetul 10?
8. Ce sunt „bunurile viitoare” din versetul 11?
9. Ce înseamnă concret expresia „prin propriul Său sânge” din versetul 12 în legătură cu intrarea lui Hristos în Locul Preasfânt?
10. Când și cum a avut loc această intrare în Locul Preasfânt?

B 2.1 Cortul dintâi (Evrei 9.1-5)

Evrei 9.1-5: **1.** Deci și cel dintâi avea, în adevăr, rânduiești pentru slujire și pentru Sfântul Locaș din lume. **2.** Pentru că a fost ridicat ^a un cort, cel dintâi, care se numește Sfânta, în care erau și sfeșnicul ^b și masa și punerea înaintea pâinilor ^c; **3.** iar după perdeaua a doua, un cort care se numește Sfânta sfintelor, ^d **4.** având o tămâietoare de aur ^{1e} și chivotul legământului acoperit peste tot ^f cu aur; în el erau vasul de aur având ^g mana, și toiagul lui Aaron, care înmugurise ^h, și tablele legământului ⁱ; **5.** și deasupra lui, heruvimii gloriei ^j, umbrind scaunul îndurării ², despre care nu este acum de vorbit în detaliu.

Remarci

- ^{1.} Sau „altarul tămâierii”
- ^{2.} Sau „tronul harului”, aici stă în greacă același cuvânt ca în Romani 3.25
- ^{a.} Exodul 26.1-30
- ^{b.} Exodul 25.31-40
- ^{c.} Exodul 25.23-30
- ^{d.} Exodul 26.31-33
- ^{e.} Exodul 30.1-6
- ^{f.} Exodul 25.10-16
- ^{g.} Exodul 16.33
- ^{h.} Numeri 17.8-10
- ^{i.} Exodul 25.16; Deuteronomul 10.3-5
- ^{j.} Exodul 25.18-22

Comentariu

În Evrei 8 scriitorul a făcut o prezentare a noului legământ, deoarece acesta constituie baza noului sistem, în care noi avem voie să intrăm acum ca adoratori noi, și anume în Sfânta Sfintelor nouă, cerească. Acestei prezentări i-au premers în Evrei 8.1,2 unele prime referiri la locul nou al serviciului divin, legate cu poziția cerească a lui Hristos, Marele Preot al nostru, Slujitorul adevăratului cort. După ce noul legământ a fost comparat cu vechiul legământ, acum este comparat adevăratul Loc Preasfânt ceresc cu Locul Preasfânt pământesc, simbolic:

Evrei 9.1-5: descrierea amenajării Locului Preasfânt pământesc;

Evrei 9.6-10: descrierea serviciului divin în Locul Preasfânt pământesc:

- slujba zilnică în Locul sfânt (versetul 6),
- intrarea anuală în Locul Preasfânt (versetul 7),

Evrei 9.11: Hristos a intrat odată pentru totdeauna în Locul Preasfânt (compară și cu Evrei 9.24-28; 10.12); și pentru întregirea intrării noastre în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-22). Și întâiul (vechiul) legământ avea rânduieli pentru serviciul divin și pentru Locașul sfânt, în care aveau loc aceste slujiri (versetul 1). Locașul sfânt pământesc consta din următoarele părți (vezi detaliat Exodul 25.26,30,36,37,40):

- partea „dintâi” (din față), numită „Sfânta”; acolo stăteau:

- sfeșnicul de aur cu șapte candel
- masa de aur cu douăsprezece pâini pentru punerea înainte,

Între partea dinainte și partea dinapoi era (a doua) o perdea (diferită de perdeaua de la intrarea în cort),

- partea „a doua” (dinapoi), numită Sfânta Sfintelor; acolo stăteau:

- tămâietoarea de aur (sau: altarul tămâierii, vezi explicația la versetul 4)
- chivotul legământului; acestuia îi aparțineau:
 - un vas de aur având mana spre amintirea purtării de grijă a lui Dumnezeu în pustiu,
 - toiagul lui Aaron înmugurit, ca să scoată în evidență preoția aleasă a lui Aaron; o imagine despre Hristos,
 - tablele Legii din piatră (și anume perechea a doua, făcută de Moise, după ce el a sfărâmat primele table din cauza păcatelor lui Israel),
 - ca încuietore de sus: capacul ispășirii din aur cu heruvimii, care reprezintă gloria lui Dumnezeu în judecată, căci ei privesc în jos spre capacul ispășirii și spre Legea lui Dumnezeu.

Scriitorul nu poate vorbi detaliat despre acestea, deoarece el vrea mai mult să vorbească despre serviciul divin în cort, decât despre echiparea acestuia. Însă părțile principale ale cortului, pe care el totuși le numește, sunt de mare importanță pentru înțelegerea atât a serviciului divin pământesc, cât și a celui ceresc, a cărui imagine este serviciul divin pământesc:

- Serviciul zilnic la sfeșnic și serviciul săptămânal la masa pentru pâinile de punere înainte (schimbarea pâinilor) creează în Locul sfânt o sferă continuă în care este posibilă apropierea de Dumnezeu;
- Candel
- Pâinile vorbesc despre ordinea cerească, divină a poporului lui Dumnezeu înaintea feței Sale și ele sunt hrana săptămânală pentru preoți.

Perdeaua închisă odinioară a devenit acum (prin intrarea lui Hristos) pentru noi o perdea deschisă, prin care nouă nu numai Duhul și Cuvântul ne stau deschise, ci și prin care noi putem veni înaintea feței lui Dumnezeu în rugăciune și adorare.

Slujba rugăciunii și adorării au loc cu ajutorul tămâietorii de aur (Leviticul 16.12,13), așa că noi apărem înaintea feței lui Dumnezeu în buna-plăcere a Persoanei lui Hristos (sau ar trebui să se citească „altarul tămâierii” în loc de tămâietoare, care aici este văzut înapoia perdelei, unde de fapt el aparține, însă atunci el nu putea sta acolo, atâta timp cât calea în Sfânta Sfintelor nu era încă deschisă), înaintea chivotului legământului, înaintea tronului lui Dumnezeu (compară cu Evrei 4.16), de care noi avem voie să ne apropiem cu îndrăzneală, deoarece sângele jertfei pentru păcat a fost stropit pe capacul ispășirii.

Sunt pe de o parte diferențe mari între Locașul sfânt vechi și Locașul sfânt nou:

- primul este simbolic, al doilea este cel real;
- primul este pământesc, al doilea este ceresc;
- primul avea o perdea închisă, al doilea are o perdea deschisă;

dar pe de altă parte nu este cu mult mai presus de sistemul vechi (vechiul legământ, vechiul serviciu preoțesc, Legea de pe Sinai) ca și de cortul întâlnirii (aici nu ținem seama de curtea din față, așa cum face și epistola către Evrei). Cortul din pustiu este o reflectare simbolică minunată a întregului sistem al binecuvântărilor cerești, veșnice ale lui Dumnezeu și a propriei Lui glorii, așa cum ea a fost revelată în Hristos. Niciodată nu s-a văzut pe pământ (cu excepția Persoanei lui Hristos) o astfel de manifestare a gloriilor și binecuvântărilor lui Dumnezeu, precum s-a văzut în Cortul din pustiu (și în Templu, ca și continuare a cortului), chiar dacă a fost „numai” în formă materială, simbolică! De aceea descrierea acestui cort din pustiu (oricât de limitată ar fi ea) este evident punctul de plecare pentru alte expuneri din epistola către Evrei. Chivotul legământului este centrul Locului Preasfânt și al noului serviciu preoțesc și este locul unde s-a adus sângele jertfei noi. În continuare totul se va concentra asupra Locului Preasfânt.

Versetul 1: scriitorul se leagă din nou de expunerile de la începutul capitolului 8, și anume la versetul 2 și 6. Preoții aaroniți aveau un serviciu pământesc în cadrul legământului dintâi; și Marele Preot al nostru, Hristos, are un serviciu ceresc în cadrul noului legământ. Ambele legăminte (sau „sisteme”; în versetul 1 expresia „cel dintâi” poate fi citită și ca „sistem”) au propriile prescripții specifice pentru serviciul divin (latreia; pentru înțelesul acestui cuvânt vezi comentariul la Evrei 8.6) și Locul preasfânt specific lor. Cel al vechiul legământ era un Loc Preasfânt „lumesc”. Expresia lumesc nu este în sens negativ, cu toate că acest cuvânt poate avea și înțelesul acesta (Tit 2.12), ci înseamnă un Loc Preasfânt din lumea aceasta, adică din creația aceasta, făcut de mâini omenești. Acest Loc Preasfânt este în contrast cu Locul Preasfânt ceresc, pe care Domnul l-a construit (Evrei 8.2), cortul mai mare și mai desăvârșit, „nefăcut de mână (adică nu este din creația aceasta)” (Evrei 9.11; compară cu Evrei 9.23,24).

Avea, în adevăr: de fapt versetul acesta se poate citi așa: „Deci în adevăr și întâiul (legământ) avea rânduieli pentru slujire și pentru Sfântul locaș din lume”. Aceasta vrea să spună că scriitorul se referă la o concordanță vagă a celor două legăminte, pentru ca apoi să se refere imediat la diferențele mari în slujirea preoțească (versetele 8-12). Cuvântul „astfel” din versetul 6 poate fi citit ca „însă”; corelația în greacă „men ...de” înseamnă: „într-adevăr ... însă” sau „pe de o parte ... pe de altă parte”. Într-adevăr și vechiul legământ avea un serviciu divin și un Locaș Sfânt; dar sub vechiul legământ serviciul divin în Locul Preasfânt și calea spre Locul Preasfânt erau închise în cea mai mare parte a timpului (versetele 6-8).

Versetul 2: cort: de fapt cuvântul înseamnă simplu „cort” constând din două părți, fiecare din aceste părți fiind numit iarăși „cort”: primul cort, aceasta este prima parte a cortului în care se intra prima dată, și care era de două ori mai mare decât partea a doua, care avea formă de cub și se afla după „perdeaua a doua” (versetul 3). Primul cort este numit „Sfânta” (cuvântul este la plural).

Pregătit: nu la timpul perfect, ci în aorist; prin urmare, accentul este pus pe faptul de a lucra, așa cum a avut loc la un anumit moment în trecut, și anume prin om (Evrei 8.2), spre deosebire de Locul Preasfânt, care nu este făcut cu mâinile omenești (Evrei 9.11,24).

Sfeșnic: acesta este sfeșnicul de aur cu cele șapte candelă, despre care s-a vorbit detaliat la Evrei 8.2.

Masa și pâinile pentru punerea înaintea: textual : „și arătarea (sau: expunerea, marfă expusă în vitrină) pâinilor”. La fel citim și în Exodul 40.23 (LXX): „(Moise) a pus în ordine pe ea (= masa) pâinile (pâinile de expunere, expoziție).” În 1 Cronici și 2 Cronici citim în LXX deseori despre „pâini de punere înaintea” ca traducere din ebraică a expresiei „pâini ale ordinii”. În Exodul 25.30 expresia „pâinea pentru punerea înaintea” înseamnă textual „pâinea dinaintea feței”. Cele douăsprezece pâini erau o imagine a celor douăsprezece seminții ale lui Israel, care erau arătate și prezentate permanent lui Dumnezeu în Locul sfânt ca legământ veșnic (Leviticul 24.8). Masa era o imagine a lui Hristos, care purta poporul înaintea lui Dumnezeu, și tămâia, care era pusă pe pâini, vorbea despre gloria personală a lui Hristos, în a cărei mireasmă poporul sta înaintea lui Dumnezeu. Poporul lui Dumnezeu are o ordine spirituală, garantată de Hristos și luminată prin lumina Duhului Său (sfeșnicul!), pe care lumea nu o cunoaște, dar care este văzută de Dumnezeu și de preoți în Locul sfânt. Și preotul savura din ele, căci el mânca în fiecare sabat din pâinile din săptămâna încheiată, din buna-plăcere a lui Dumnezeu pentru poporul Său în Locul sfânt în Hristos și prin Hristos.

Versetul 3: la intrarea în cort era o perdea, pe care noi o putem numi prima perdea (Exodul 26.36). Partea din față și partea dinapoi ale cortului erau despărțite prin „perdeaua a doua”, o perdea în adevăratul sens al cuvântului (Exodul 26.31-35). Înapoia acestei perdele era partea a doua a cortului, sau „cortul al doilea” (numit „Sfânta sfintelor”. Expresia aceasta nu are nimic a face cu „sfînți” în sensul de persoane sfinte. Nu este altceva decât traducerea greacă a unui superlativ ebraic, care poate fi redat cel mai potrivit prin „mai sfânt decât orice”. Cortul din față este sfânt, căci el este accesibil numai pentru preoții; dar cortul dinapoi este mai sfânt

decât orice, căci el este accesibil numai pentru marele preot, și aceasta numai o singură dată în an. El este un loc de care Iahve a legat în mod deosebit prezența Sa. Cortul este o „locuință”; acesta este înțelesul textual al cuvântului „cort” în Vechiul Testament (de exemplu Exodul 26.1).

Versetul 4: tămâietoarea de aur: întrebarea dacă thymianterion trebuie tradus prin „vas de tămâie” sau „altarul (jertfei) de tămâiere” face parte din problemele de traducere ale epistolei către Evrei cel mai mult discutate. Pentru ambele variante de traducere sunt argumente justificate:

„Altar de tămâiere”: Philo, Flavius Josephus și traduceri grecești ale lui Symnachus și Theodotion folosesc în Exodul 31.8 cuvântul thymiaterion pentru „altarul tămâierii”. Și la unii scriitori greci antici cuvântul are uneori acest înțeles, și așa este înțeles în versetul nostru de Clemens Alexandrinus și alți părinți ai Bisericii, de Calvin și de cei mai mulți comentatori contemporani. Realmente ar fi ciudat, dacă în această scurtă descriere a cortului din pustiu ar lipsi altarul tămâierii. Un contraargument este însă, că Altarul tămâierii ar sta în interiorul Sfintei Sfintelor, în timp ce conform cu Exodul el sta în Locul sfânt. Însă aceasta nu trebuie să fie o greutate de nerezolvat:

Aici nu stă „în care” ca în versetul 2 (aceasta este evident „în” Locul sfânt), ci textual se spune „având un thymiaterion de aur”; acest inexact „având” poate fi interpretat ca „făcând desigur parte din acesta, dar nu neapărat stând în el”;

- altarul tămâierii este diferențiat de celelalte două lucruri din Sfânta, masa pentru punerea înaintea a pâinilor și sfeșnicul, care de exemplu în prescripțiile pentru cortul din pustiu (Exodul 25) stau una lângă alta, în timp ce prescripțiile pentru altarul tămâierii sunt date abia în Exodul 30;

- altarul tămâierii este pus deseori direct în legătură cu Sfânta Sfintelor și în mod deosebit cu chivotul legământului: „Și să pui altarul de aur pentru tămâie înaintea chivotului mărturieii” (Exodul 40.5; compară cu Exodul 30.6); și în 1 Împărați 6.20,22 altarul tămâierii este pus direct în legătură cu Sfânta Sfintelor (sala din spate a Templului); „altarul (tămâierii) care făcea parte din locul vorbirii.”

„Tămâietoare”: singurele două locuri unde în Vechiul Testament (LXX) se întâlnește thymiaterion (2 Cronici 26.19; Ezechiel 8.11), și în apocrife cartea a 4-a a Macabeilor 7.11, înseamnă clar „vas de tămâie”. Pentru altarul tămâierii se folosește în LXX întotdeauna un alt cuvânt. Și traducerea latină Vulgata traduce în versetul nostru „vas de tămâie” (thuribulum), și această traducere a fost preluată până astăzi de mulți comentatori. Realmente în marea zi a ispășirii o tavă cu cărbuni aprinși și o lucrare de tămâie plăcut mirositoare pusă pe ea jucau un rol mare (Leviticul 16.12,13); conform Talmudului (Mischna, Joma, 4.4a) aceasta era un vas de tămâiere greu, din aur (altarul tămâierii era numai poleit cu aur). Dacă se ține seama de importanța deosebită care se atribuie mării zile a împăcării în epistola către Evrei și de importanța pe care o avea vasul de tămâie pentru marele preot, ca să se poată apropia de Dumnezeu („... pentru ca norul tămâiei să acopere scaunul îndurării [capacul ispășirii] care este deasupra mărturieii, ca să nu moară”; Leviticul 16.13), se înțelege foarte bine menționarea

acestui vas de tămâie (care probabil a primit un loc fix în Sfânta Sfintelor). De altfel diferența în traducere nu este așa de esențială pentru interpretare, căci vasul de tămâie și altarul tămâierii sunt strâns legate între ele: cărbunii pentru arderea tămâii vin de pe altarul tămâierii (Leviticul 16.13), și ambele exprimă că preoții se pot apropia de Dumnezeu numai în buna plăcere a tămâiei, o imagine a gloriei personale a lui Hristos (vezi comentariul la Evrei 8.2).

Chivotul legământului: aici ajungem la centrul cortului din pustiu. Acest cuvânt antic „chivot” înseamnă „ladă”. Lada era o cutie din lemn de salcâm de mărimea 2,5x2,5x1,5 coți, poleită de jur împrejur, adică înăuntru și în afară, cu aur curat (Exodul 25.10-22). Chivotul are multe nume în Vechiul Testament: Chivotul lui Dumnezeu, Chivotul lui Iahve, Chivotul mărturiei (cele două table de piatră, care erau în el, erau „mărturia”), și (ca aici) Chivotul legământului. Ultimul nume este aici apropiat de cele două legăminte, care sunt comparate aici. Chivotul era inima întregii slujiri a vechiului legământ și conținea „tablele legământului” (vezi mai jos), pe care erau scrise condițiile legământului; chivotul era și locul întâlnirii între popor și Dumnezeu legământului, unde se ispășea eșecul lui Israel în obligațiile lui cuprinse în legământ. În contrast cu acest centru a vechiului legământ stă Hristos, inima noului legământ, în al cărui „înăuntru” este Legea (compară cu Psalmul 40.8) și care este locul nou și desăvârșit al întâlnirii între Dumnezeu și poporul Său. Chivotul este una din imaginile cele mai frumoase din Vechiul Testament despre Hristos. Lemnul de salcâm al pustiei vorbește despre adevărata Lui natură ca Om, aurul curat vorbește despre adevărata Lui Dumnezeire; în aceste taine de nepătruns ale Persoanei Sale noi nu putem și nu avem voie să privim (compară cu 1 Samuel 6.19; 2 Samuel 6.7). Totodată chivotul este o imagine a tronului lui Dumnezeu, pe care Hristos șade acum (vezi mai jos la „capacul ispășirii” în versetul 5). Lucrurile, care erau în chivot, subliniază aceste referiri la Hristos:

- *vasul de aur având mana:* vezi Exodul 16.33, unde LXX mai spune și că era un vas din aur; de altfel textul de acolo ne face cunoscut numai că urciorul cu mană a fost „așezat înaintea Domnului”. Epistola către Evrei se referă aici la o tradiție rabinică, conform căreia urciorul și toiagul lui Aaron au stat un timp lung în chivot. Conform cu 1 Împărați 8.9; 2 Cronici 5.10 în Templu nu mai era așa. Urciorul cu mană amintește pe de o parte de murmurul poporului, pe de altă parte de Hristos în smerirea Lui pe pământ (Ioan 6.32,33, 49-51,58);

- *toiagul lui Aaron, care înmugurise:* vezi Numeri 17.10, unde se poruncește ca toiagul să fie pus „înaintea mărturiei” (chivotului); este posibil ca și toiagul să fi fost un timp îndelungat în chivot. Toiagul amintește pe de o parte de răzvrătirea poporului, pe de altă parte amintește de Hristos în învierea Sa (din toiagul mort a ieșit viață) și glorificarea Lui prin Dumnezeu în Locul Preasfânt (compară cu Numeri 17.4,10)

- *tablele legământului:* numite așa și în Deuteronomul 9.15 și 1 Împărați 8.9, pentru că pe ele au fost scrise „cuvintele legământului, cele zece cuvinte” (Exodul 34.28); cele zece porunci; condițiile pe care Israel le-a luat de bună voie asupra sa prin jurământ, atunci când Dumnezeu a făcut legământ cu ei la Sinai; de aceea ele sunt numite deseori și „tablele legământului. Tablele amintesc pe de o parte de ruperea legământului făcută de Israel (primele table au fost sfărâmate ca urmare a necredințioșiei poporului față de acest legământ), pe de altă parte

amintesc de credințioșia și devotamentul lui Hristos, de dăruirea Lui de Sine și de ascultarea Lui până în moarte (Psalmul 40.6-9).

Versetul 5: heruvimii și scaunul îndurării (capacul ispășirii): chivotul era acoperit cu un capac al ispășirii din aur curat pe care ședeau heruvimii, care împreună cu capacul constituiau un întreg printr-o lucrare bătută. Ei stăteau față în față pe capacul ispășirii cu aripile îndreptate în sus, cu care acopereau (umbreau) capacul ispășirii. Fețele lor erau îndreptate una spre alta și orientate spre capacul ispășirii. Heruvimii sunt creaturi ale lui Dumnezeu (compară cu Ezechiel 28.14,15), ființe cerești care sunt destinați pentru gloria Sa și mai ales pentru capacitatea de discernământ a Sa, ei sunt cei care mențin și apără gloria Sa. Astfel un heruvim a blocat intrarea în Paradis (Geneza 3.24), Iahve călărea și zbura pe un heruvim, atunci când El S-a manifestat în sfințenia Lui (2 Samuel 22.11; Psalmul 18.10) și la fel heruvimii însoțesc tronul de judecată al lui Dumnezeu (Ezechiel 10, evident aceiași ca cele patru „ființe vii” din Apocalipsa 4 și 5). Astfel și înfățișările de heruvimi de pe capacul ispășirii sunt păstrătorii și executorii simbolici ai capacității de discernământ și ai sfințeniei lui Dumnezeu. Spune mult faptul că ei privesc în jos spre capacul ispășirii și prin aceasta spre tablele de piatră aflate sub acesta, și că Dumnezeu este numit „Iahve care șade (tronează) pe (între) heruvimi” (1 Samuel 4.4; 2 Samuel 6.2; 2 Împărați 19.15; 1 Cronici 13.6; Psalmul 80.1; 99.1; Isaia 37.16). „Și Mă voi întâlni cu tine acolo și voi vorbi cu tine de pe scaunul îndurării, dintre cei doi heruvimi care sunt deasupra chivotului mărturiei, orice îți voi porunci pentru fiii lui Israel” (Exodul 25.22; compară cu Numeri 7.89). Prin urmare capacul ispășirii este tronul lui Dumnezeu, și privit de la tronul Său ceresc, chivotul este „așternutul picioarelor” (1 Cronici 28.2; compară și cu Psalmul 99.5; 132.7; Plângerile lui Ieremia 2.1). Dar totodată gândul acesta se leagă iarăși cu Hristos, căci El este Acela în care locuiește trupește toată plinătatea Dumnezeirii (Coloseni 2.9) și prin care Dumnezeu ne vorbește (Evrei 1.1). Da, același cuvânt „scaun al îndurării” este aplicat în Romani 3.25 la Hristos: „... pe care Dumnezeu L-a rânduit ca ispășire (sau: capac al ispășirii, scaun al îndurării) prin credința în sângele Lui.” Spre El pot privi acum „heruvimii gloriei” (nu gloria lui Dumnezeu, cu heruvimii măreți) cu plăcere. El a împlinit Legea, a purtat judecata, a realizat ispășirea. De aceea ei privesc acum în jos nu numai la Lege, ci la sângele care acopere capacul ispășirii și prin aceasta și cerințele sfinte ale Legii. Acum baza tronului lui Dumnezeu nu constă numai în dreptate și judecată, ci totodată bunătatea și credințioșia merg înaintea feței Sale (Psalmul 89.14,15; compară cu Psalmul 85.10). Prin aceasta s-a spus destul despre cortul pământesc; nu este necesar, și ar conduce prea departe, să ne ocupăm cu toate detaliile. Scriitorul a adus destul de multe lucruri în amintire, ca să se poată referi la ele în expunerile lui următoare.

Cort

Evrei 8.2 Slujitor ... al adevăratului cort
Evrei 8.5 Moise ... să ridice cortul
Evrei 9.2 a fost ridicat un cort, cel dintâi
Evrei 9.3 un cort care se numește Sfânta Sfintelor
Evrei 9.6 preoții intră întotdeauna în primul cort
Evrei 9.8 atât timp cât exista întâiul cort
Evrei 9.11 în legătură cu cortul mai mare și mai desăvârșit
Evrei 9.21 a stropit ... cortul și toate vasele
Evrei 11.9 locuind în corturi, cu Isaac și Iacov
Evrei 13.10 cei care slujesc în cort

B 2.2 Cortul al doilea (Evrei 9.6-12)

Evrei 9.6-12: **6.** Iar acestea fiind rânduite astfel, preoții intră întotdeauna în primul cort, împlinind ^a slujbele ¹; **7.** dar în al doilea *intră* numai marele preot, o dată pe an, nu fără sânge, pe care-l aduce pentru el însuși și pentru greșelile ² poporului ^b; **8.** Duhul Sfânt arătând aceasta: calea locurilor sfinte nu era încă arătată, atât timp cât exista întâiul cort, **9.** Care *este* o asemănare ³ pentru timpul de acum, potrivit căreia se aduc daruri și jertfe, neputând ^c să desăvârșească, în ceea ce privește conștiința, pe cel care slujește, **10.** *constând* numai în mâncăruri și băuturi și diverse spălări ^e și rânduieli ale cărnii ^d, impuse până la un timp de îndreptare. **11.** Dar Hristos, venit ca Mare Preot al bunurilor ^g viitoare, prin ^f cortul mai mare și mai desăvârșit, nefăcut de mână (adică nu din această creație), **12.** nu cu sânge ⁴ de țapi și de viței, ci cu propriul Său sânge, a intrat odată pentru totdeauna în locurile sfinte, după ce a obținut o răscumpărare eternă.

Remarci

¹. De fapt „servicii”, vezi și Ioan 16.2; Romani 9.4; 12.1 și verbul în Evrei 8.5; 9.9,14; 12.28; 13.10. În versetul 1 este vorba de prescripții pentru slujba aceasta.

². Textual „neștiințe, ignoranțe”, aceasta înseamnă păcate înfăptuite din neștiință.

³. Același cuvânt ca pentru „parabolă” în Matei 13.3.

⁴. Sau „prin”, în sensul „caracterizat prin”, dar nu atât de mult în sensul „prin intermediul ...”.

^a. Numeri 18.2-6

^b. Exodul 30.10; Leviticul 16.2,14,15

^c. Evrei 10.1,2

^d. Leviticul 11.2

^e. Leviticul 11.25; 15.18; Numeri 19.13

^f. Evrei 3.1; 4.14; 6.20; 7.26; 8.1

^g. Evrei 10.1

Comentariu

După ce el a vorbit de echiparea cortului de odinioară, scriitorul se ocupă acum cu serviciul divin din cort. Aceasta este tema preferată a lui, căci el ajunge acum să vorbească despre noul serviciu divin al noilor închinători în noul Locul Sfânt. În privința aceasta este o concordanță, dar este și o diferență:

Concordanță: așa cum atunci preoții exercitau continuu slujba în Locul Sfânt, la fel și noii preoți exercită continuu slujba în Locul Sfânt ceresc;

Diferența: în Sfânta Sfintelor putea să intre numai:

- marele preot, singur;
- o singură dată în an;
- nu fără sânge,
- pe care îl aducea pentru sine însuși și pentru păcatele din neștiință ale poporului.

Următoarele sunt altfel în noul sistem:

- Marele Preot al nostru a intrat acum în Sfânta Sfintelor cea nouă; prin aceasta fiecare fiu de preot poate intra (Evrei 9.11,12,24; 10.19-22);
- Hristos a intrat odată pentru totdeauna (Evrei 9.12), și noi putem intra întotdeauna (compară cu Evrei 13.15);
- Nici Hristos nu a intrat fără sânge, însă acesta nu era sânge de țapi și de viței, ci era propriul lui sânge (Evrei 9.12); și pe baza valorii veșnice a sângelui Său noi putem intra întotdeauna fără sânge;
- Hristos, Cel curat și desăvârșit, nu a trebuit să jertfească pentru Sine Însuși, ci numai pentru greșelile poporului Său (Evrei 7.27; 9.14).

Prin expresia „cortul dinainte” din versetul 8 nu este vorba de cortul din față (ca în versetele 2 și 6) care stă înaintea cortului dinapoi (Sfânta Sfintelor), ci este vorba de Cortul din pustiu de odinioară, pământesc, simbolic, care este înaintea adevăratului cort actual, ceresc. Așa cum era rânduit serviciul divin în Sfânta Sfintelor sub vechiul legământ, Duhul Sfânt arată clar că atâta timp cât vechiul legământ și serviciul divin de odinioară erau valabile, drumul spre Locul Preasfânt nu era cunoscut (descoperit, deschis). De altfel în serviciul divin de odinioară acesta niciodată nu a fost deschis. Într-adevăr Dumnezeu a arătat prin ruperea perdelei (Matei 27.51; Marcu 15.38; Luca 23.45) că drumul în spre prezența Sa era deschis prin lucrarea terminată a lui Hristos, dar aceasta niciodată nu a fost practică în Templul pământesc. Este Sfânta Sfintelor cerească în spre care drumul a fost deschis acum pentru fiii de preoți noi (Evrei 10.19-22), ca să se apropie de Dumnezeu trecând prin perdea.

Cortul pământesc era o „pildă” a cortului ceresc:

- O pildă ne arată atât concordanțe cât și deosebiri față de realitate;

- Atâta timp cât o „pildă” este valabilă, nu poate fi vorba de începutul realității; prin aceasta este valabil și reciproc: acolo unde realitatea a început, „pilda” și-a pierdut semnificația.

„Pilda” nu putea realiza ceea ce numai „realitatea” în Hristos poate realiza, și anume darul care rămâne al unei conștiințe curate (desăvârșite) (compară cu Evrei 7.11,19; 10.1,2,14).

Aici se face referire la trei perioade de timp:

- timpul de odinioară cu cortul lui de odinioară și serviciul divin al lui de odinioară; el era numai o „pildă”, cu porunci nu pentru interior ci pentru exterior, carnea (legi pentru mâncăruri și băuturi și spălări exterioare ale trupului); cu toate că aceste legi în sine erau inactive, ele aveau totodată o semnificație spirituală pentru interior, care se realizează în sistemul actual;

- timpul actual (versetul 9): timpul realității, împlinirea a tot ceea ce în sistemul vechi era arătat numai prin pilde, imagini și umbre; pe baza noului sistem, în care Hristos a intrat în Sfânta Sfintelor cerească prin propriul Lui sânge;

- timpul de îndreptare (versetul 10): realmente acesta arată spre timpul Împărăției păcii, când „bunurile viitoare” (versetul 11), lucrurile bune, pe care Hristos le-a adus prin lucrarea Sa de răscumpărare, vor fi văzute de toți și tot ceea ce a fost distrus prin păcatul primului om va fi adus iarăși în ordine (îndreptat). Expresia aceasta poate fi aplicată și la timpul actual, căci tot ceea ce se va arăta în curând este acum deja partea noastră în Hristos.

Hristos a intrat:

- nu în cortul mic, nedesăvârșit, ci în cortul mai mare și mai desăvârșit,
- nu în Locul Preasfânt lumesc făcut de mâna omului (Evrei 8.2), prin Moise, ci în Locul Preasfânt „nefăcut de mână (adică nu din această creație)”;
- nu pe baza sângelui vărsat al animalelor de jertfă, ci pe baza propriului Său sânge vărsat;
- nu în fiecare an din nou (compară cu Evrei 9.25,26), ci odată pentru totdeauna;
- nu pe baza unei răscumpărări temporale, ci a unei răscumpărări veșnice.

Versetul 6: amenajarea cortului pământesc era de așa fel, că preoții puteau îndeplini zilnic slujba lor în cortul dinainte („cortul din față”, Locul sfânt). Sfânta Sfintelor inaccesibilă era închisă cu „perdeaua a doua” (Evrei 9.3), și prin aceasta în cortul din față era creat un domeniu „sigur”, unde putea fi exercitată slujba zilnică. „Întotdeauna” stă în contrast cu „o dată pe an” din versetul 7. Slujbele constau în pregătirea candelor pe sfeșnic de două ori pe zi și arderea tămâiei pe altarul tămâierii, precum și schimbarea pâinilor pentru punerea înainte, o dată pe săptămână (vezi Evrei 8.2 și Evrei 9.2). Slujba aceasta arată mai puțin diferența și mai mult concordanța cu slujba noului sistem: chiar dacă atunci era vorba de o slujire pământească și acum este o slujire cerească, totuși concordanța constă în aceea că și noi putem avea o slujbă zilnică în Locul Sfânt. Probabil putem exprima astfel: când noi ne preocupăm personal și mai ales împreună ca Adunare (Biserică) cu Cuvântul lui Dumnezeu,

pentru ca prin lumina Duhului Sfânt să primim înțelegere cu privire la lucrurile cerești (gloria lui Dumnezeu și a lui Hristos, caracterul ceresc al poporului lui Dumnezeu), atunci noi facem slujbă în Locul Sfânt; deci aceasta nu este o slujbă înapoia perdelei. Dar când noi mergem la Dumnezeu în rugăciune și adorare (închinare), atunci această slujbă este în Locul Preasfânt, înapoia perdelei, în sensul din Evrei 10.19-22 (compară cu Evrei 13.15). (Să se observe că de fapt altarul tămâierii face parte din Sfânta Sfintelor; vezi comentariul la Evrei 9.4).

Versetul 7: „cortul al doilea” este partea din spate a cortului, Sfânta Sfintelor sau Locul Preasfânt. Acest cort dinapoi, unde Iahve trona peste heruvimi, era în mod normal închis pentru toți oamenii, chiar și pentru preoții sfinți și chiar și pentru marele preot. (În mod ciudat un text ca cel din Numeri 7.89 dă impresia că Moise, care nici măcar nu era preot, avea totuși intrare liberă în Locul Preasfânt; sau cel puțin în domeniul dinaintea perdelei.) Moartea celor doi fii mai mari, neascultători ai lui Aaron, Nadab și Abihu, care au adus foc străin înaintea feței Domnului (Leviticul 10.1-5), a evidențiat încă o dată această poruncă, dacă nu chiar a pricinuit-o (Leviticul 16.10). Numai o singură dată pe an, în marea zi a ispășirii, în ziua a zecea a lunii a șaptea (Leviticul 16.29,30; 23.27,28; Numeri 29.7-11), marele preot avea voie să intre în Locul Preasfânt, și numai îndeplinind condiții severe, și anume:

- spălarea trupului lui cu apă (Leviticul 16.4),
- îmbrăcarea cu haine de in (Leviticul 16.4),
- aruncarea sorțului pentru doi țapi: unul pentru Domnul (Iahve) și unul pentru Azazel (acesta este țapul care a fost alungat; Leviticul 16.5-8,20-22),
- pregătirea unui vițel ca jertfă pentru păcat pentru sine însuși și pentru casa lui (Leviticul 16.11).

După aceea marele preot intra de trei ori succesiv în Locul Preasfânt:

- mai întâi cu tămâietoarea: aceasta era o tavă cu cărbuni aprinși de pe altarul tămâierii (vezi comentariul la Evrei 9.4), pe care se punea tămâia mirositoare de preț, așa că norul de tămâie acoperea privirea (în încăperea care oricum era total întunecată) spre capacul ispășirii; marele preot putea apărea înaintea lui Dumnezeu nu în buna plăcere proprie, ci numai pe baza tămâiei plăcut mirositoare (Leviticul 16.12d);
- după aceea el intra cu o tavă cu sânge de la vițel și cu degetele lui stropea sângele o dată pe partea din față a capacului ispășirii și de șapte ori pe capac înaintea chivotului (Leviticul 16.14);
- după aceea tăia primul țap (cel pentru Domnul) și ducea sângele acestuia în Locul Preasfânt și îl stropea în același fel și înaintea capacului ispășirii (Leviticul 16.15).

Acest „de trei ori” nu face nevalabil „o singură dată”, căci el constituie un întreg, o lucrare făcută într-o anumită zi a anului. Marele preot intră „nu fără sânge”, și anume (a) cu sângele vițelului și (b) cu sângele primului țap. Primul sânge este pentru el însuși și pentru casa lui, al doilea sânge este pentru poporul întreg. Vom reveni la unele particularități ale mării zile a ispășirii, dar arătăm deja acum spre jertfa mai mare, care a fost adusă pentru casa lui Aaron: o referire la binecuvântările pe care lucrarea lui Hristos le-a produs pentru casa Sa preoțească

(compară cu Evrei 3.6; 10.21) și care sunt mai mari decât acelea pe care poporul Israel le va primi în curând. De altfel Hristos nu a adus jertfa pentru Sine Însuși – Cel fără păcat nu are nevoie de o jertfă pentru păcat pentru Sine Însuși – ci numai pentru casa Lui și pentru poporul Lui. El „a jertfit” sângele Său, aceasta înseamnă că pe Golgota El a fost sacrificat ca jertfă adevărată și a adus sângele Său în Locul Preasfânt la Dumnezeu.

Greșelile: textual „păcatele din neștiință”, care au fost făcute din neștiință. Pentru păcatele premeditate, care au fost făcute în răzvrătire conștientă împotriva lui Dumnezeu, păcate cu „mână înălțată” (Numeri 15.30), nu era nici o ispășire, așa cum spune și Evrei 10.26-31). Și la descrierea jertfei pentru păcat în Leviticul 4 și 5 întotdeauna este vorba de păcat „din greșală”, aceasta înseamnă fără să fi conștient de el, „fără să fie gândit”, „fără cunoaștere”. Prin aceasta păcatul nu este bagatelizat, căci păcătosul trebuie să se smerească de păcatele lui (Leviticul 16.31; 23.32; Numeri 29.7), și păcatele acestea pot fi îndepărtate numai pe baza unei jertfe pentru păcat.

Versetul 8: Duhul Sfânt este nu numai autorul divin al celor cinci cărți ale lui Moise, ci și interpretul divin al lor. Compară aceasta cu 1 Petru 1.11: „Așa cum acolo profețiile vechi-testamentale sunt atribuite Duhului Sfânt, așa sunt atribuite aici ceremoniile vechi-testamentale Duhului Sfânt” (Vaughan). Nu este vorba numai de o simplă interpretare, pe care scriitorul epistolei către Evrei o prezintă cititorilor lui, ci Duhul Sfânt Însuși prezintă într-o formă cu totul nouă lecții importante ale „primului cort”. Faptul că creștinii au a face cu un Loc Preasfânt nou, ceresc, aceasta nu este o invenție a scriitorului, ci prin faptul că Locul Preasfânt pământesc nu cunoștea încă un drum deschis în Locul Preasfânt, Duhul Sfânt arată că acest Loc Preasfânt pământesc nu putea fi Locul Preasfânt definitiv. Deci intenția Duhului Sfânt aici nu este să arate că drumul în Locul Preasfânt al locașului sfânt pământesc va fi deschis cândva. În principiu aceasta a devenit deja clar, când perdeaua Templului a fost sfâșiată la moartea lui Hristos. Însă aici scriitorul nu vorbește despre Templu, ci despre cortul din pustiu. Cortul pământesc cu o perdea de închidere nu va fi înlocuit printr-un cort pământesc cu o perdea deschisă, ci printr-un cort ceresc cu o perdea deschisă. Locul Preasfânt încuiat era una din însușirile întregului sistem religios iudaic, de care creștinii iudei trebuiau să se despartă. Niciodată nu poate fi o concordanță între un sistem, care are un Loc Preasfânt încuiat și care spune că nu te poți apropia de Dumnezeu, și un sistem care cunoaște un Loc Preasfânt deschis și ești deplin convins că drumul spre Dumnezeu poate fi parcurs cu îndrăzneală!

Cortul dintâi. Unii comentatori înțeleg prin aceasta cortul dinainte, locul sfânt, referindu-se la versetul 2 și 6. Ei argumentează, că atâta timp cât cortul dinainte era folosit – și prin aceasta împărțirea cortului din pustiu în cortul din față și cortul dinapoi (despărțite printr-o perdea) – drumul spre Sfânta Sfintelor a rămas încuiată. Însă alți comentatori au recunoscut că este posibilă o explicație mai bună. Și în Locul Preasfânt ceresc există o perdea (Evrei 6.19; 10.20), care desparte Locul Sfânt de Locul Preasfânt. Chiar și în epistola către Evrei nu se vorbește niciunde de o perdea sfâșiată, și desigur noi nu avem voie să vorbim simplu de o perdea ruptă (vezi și comentariul la Evrei 10.20). Nu este perdeaua cea care face imposibilă intrarea în Locul Preasfânt, ci este interdicția lui Dumnezeu. Perdeaua atârna acolo și în marea

zi a ispășirii, însă ea nu împiedica pe marele preot să intre în Locul Preasfânt. În același fel și noi intrăm prin perdea în Locul Preasfânt. Și în slujba noastră spirituală putem face o diferență între Locul Sfânt și Locul Preasfânt (vezi comentariul la versetul 6). De aceea „cortul dintâi” trebuie aici să însemne cortul de odinioară, pământesc. Atâta timp cât Dumnezeu a recunoscut cortul pământesc cu Locul Preasfânt încuiat, nu putea fi vorba de o slujire cerească într-un Loc Preasfânt deschis. Deoarece drumul în Locul Preasfânt este deschis realmente prin intrarea lui Hristos, faptul acesta înseamnă și că prin aceasta Sfânta Sfintelor pământească a ajuns la sfârșitul ei.

Versetul 9: asemănare: „întâiul cort” este o parabolă a sistemului nou din epoca actuală. Cuvântul parabolă este cuvântul uzual pentru „pildă” în evanghelii și înseamnă textual „ceva care este aruncat alături de altceva” sau: „a pune alături”, cu scopul de a compara bucată cu bucată. Fraza aceasta scoate încă o dată în evidență că expresia „cortul dintâi” cu greu se poate referi numai la Locul Sfânt; întregul cort pământesc era o parabolă a întregului cort ceresc.

Timpul de acum: Dods (un comentator), plecând de la înțelegerea greșită că „veacul viitor” (Evrei 6.5) și „lumea locuită care va veni” (Evrei 2.5) se referă la perioada creștină actuală, dorește să aplice expresia „timpul de acum” la perioada vechi-testamentală. El pare să găsească un argument pentru aceasta în expresia „timpul de îndreptare” din versetul 10, dar noi sperăm să putem arăta că aceasta nu este corect. Eventual s-ar putea traduce: „pentru timpul care a existat (atunci)”, pentru ca apoi să fie interpretat astfel: Cortul din pustiu era o parabolă arătând dinainte spre adevăratul cort, atâta timp cât cortul pământesc avea încă însemnătate. Alți comentatori (Delitzsch, Alford, Grosheide) aplică expresia (după părerea mea în mod corect) la timpul de acum. Cortul pământesc era o asemănare a cortului ceresc, așa cum el are însemnătate în perioada actuală. Cu toate că cortul din pustie demult nu mai exista în momentul redactării epistolei către Evrei, el își păstrează și în timpul actual valoarea lui mare ca și carte cu ilustrații. Cu părerea că „veacul viitor” este timpul împărăției păcii este combătută obiecția lui Dod.

Potrivit căreia: sau „în concordanță cu care”, și anume cu această asemănare. Exact așa cum în slujba cortului pământesc era prescris, odinioară au fost aduse – și au fost aduse în Templu și în timpul epistolei către Evrei – daruri și jertfe pentru păcate (vezi Evrei 5.1). Cortul pământesc era numai o asemănare; „potrivit căreia” în cadrul serviciului divin pământesc jertfele aduse niciodată nu puteau dăruia o conștiință curată celui care aducea jertfa. Nu era o slujire adevărată care putea să facă desăvârșit, ci era numai o asemănare.

Să desăvârșească: am discutat aceasta deja în comentariul la Evrei 7.11,19. „Desăvârșirea” în legătură cu curățirea rituală înseamnă în epistola către Evrei crearea unei conștiințe curate și libere, care nu mai este apăsată prin păcat și care niciodată nu mai poate fi apăsată prin păcat, deoarece jertfa lui Hristos a îndepărtat o dată pentru totdeauna toate păcatele credincioșilor. Aceasta nu înseamnă că un credincios nu ar mai putea păcătui după întoarcerea lui la Dumnezeu sau că păcatele nu ar mai fi grave sau că ele nu ar mai trebui mărturisite, ci dimpotrivă. Înseamnă însă că nici un păcat, oricât de mult păcatele întrerup părtășia cu

Dumnezeu Tatăl, nu va putea pune în pericol în vreun fel oarecare relația credinciosului cu Dumnezeu ca și Creator și Judecător. Păcatul la cel credincios pune în pericol părtășia cu Tatăl, însă nu pune în pericol mântuirea lui veșnică. Însă în cazul israelitului vechi-testamental aceasta era cu totul altfel. Când el și-a mărturisit păcatul și a adus o jertfă pentru păcat, el stătea din nou nevinovat (cu o „conștiință curată”) înaintea lui Dumnezeu; însă un păcat nou înfăptuit îl făcea din nou la fel de condamnat înaintea lui Dumnezeu și necesita din nou o jertfă nouă. Și să ne gândim – așa cum ne cere și contextul – înainte de toate la jertfa adusă în fiecare an în marea zi a ispășirii. Este adevărat că jertfa îndepărta păcatele poporului din anul scurs, dar în anul care urmează se vor înfăptui păcate noi care fac necesară o nouă mare zi a ispășirii în anul care urmează. Vechea slujbă în cortul din pustiu nu cunoștea nici o jertfă care să fi fost capabilă să curețe pe om o dată pentru totdeauna de păcatele lui, și de asemenea și de păcatele lui pe care el le va face probabil în restul vieții sale, care să fie deci capabilă să facă pe om „desăvârșit” o dată pentru totdeauna (compară cu Evrei 10.1,14). Cum ar putea să fie posibilă aceasta, având în vedere faptul că este imposibil ca sângele de tauri și de țapi să poată îndepărta vreun păcat? Acesta putea să realizeze aceasta numai în măsura în care se referea la jertfa desăvârșită a lui Hristos (Evrei 10.4,8-10). Vechiul serviciu al jertfelor era deci total fără putere, ca să îndepărteze vreun păcat, ca astfel să poată despovăra conștiința desăvârșit și definitiv, ca să nu mai vorbim de crearea unui drum pe care omul să se poată apropia de Dumnezeu cu conștiința eliberată.

Versetul 10: Legea de pe Sinai cunoștea într-adevăr curățiri, însă mult mai puțin pentru conștiință și mai mult pentru carne; nu lăuntric, ci în exterior. Locașul sfânt de odinioară era un Locaș sfânt „din lume” (Evrei 9.1), de pe pământul acesta, adaptat la carne; nu atât de mult la carnea stricată, ci la carnea materială, corporală. Regulile slujirii vechi-testamentale sunt „rânduieli” (de fapt prescripții legale), care slujeau trupului, nu duhului; spălarea trupului, nu a cărnii. Pe de altă parte și aceste prescripții sunt „pilde”, ele exprimă adevăruri spirituale, care s-au împlinit în timpul de acum.

Mâncăruri: în privința aceasta ne gândim înainte de toate la legile alimentare din Israel, care au rezultat din diferența între animalele curate și cele necurate (Leviticul 11; Deuteronomul 14); pe lângă acestea ne gândim de exemplu la mâncarea din jertfa pentru pace (Leviticul 3.1-17; 7.11-21; compară cu Deuteronomul 12.20-28) și legile alimentare pentru diferite sărbători iudaice, în mod deosebit pentru Paști (Exodul 13.8-11). În afară de aceasta erau tot felul de legi alimentare speciale pentru preoți, ca de exemplu mâncatul din jertfe și din pâinile pentru punerea înainte.

Băuturi: erau legi care interziceau preoților care slujeau (Leviticul 10.8-11) și nazireului (Numeri 6.1-4) consumul de băuturi tari (Deuteronomul 28.29).

Diferite spălări: spălările rituale, spălarea cu apă după diferitele murdăriri trupesti (după naștere, după lepră, după scurgeri din trup, și așa mai departe; Leviticul 12-15), la sfințire (Leviticul 9; Numeri 8) și stropiri cu diverse ape de curățire special pregătite după atingerea cu necurăția (vezi Evrei 9.13; Numeri 19).

Timp de îndreptare: expresia aceasta înseamnă să aduci din nou lucrurile în starea corectă, ordonată. Timpul de îndreptare în înțelesul deplin al cuvântului este atunci când va fi venit timpul „bunurilor viitoare” (Evrei 9.11), acesta este timpul Împărăției păcii, când Marele Preot va aduce „bunurile viitoare”. Însă noi cunoaștem deja acum aceste „bunuri”, deoarece avem privilegiul să intrăm în Locul Preasfânt. Ceea ce în curând va fi recunoscut deja la modul general pe acest pământ, aceasta este cunoscut deja acum de credincioși în Locul Preasfânt. De aceea pentru noi „timpul de îndreptare” a început deja într-un anumit sens; dar și pentru noi împlinirea deplină rămâne în viitor, căci ea este legată cu lumea viitoare locuită (Evrei 2.5), cu odihna de Sabat (Evrei 4.9) și cu veacul viitor (Evrei 6.5). Pentru noi a început deja slujba noului legământ; însă îndreptarea deplină va începe abia atunci când noul legământ va fi efectiv încheiat cu Israelul întregit (Evrei 8.8) și când pentru Israel va începe noul serviciu divin.

Versetul 11: Mare Preot al bunurilor viitoare: Hristos este un Mare Preot, care acum exercită o slujbă cerească după modelul funcției de mare preot a lui Aaron; pentru aceasta El a intrat odată pentru totdeauna în Locul Preasfânt. Însă formal funcția Lui de Mare Preot nu este după rânduiala lui Aaron (căci pentru aceasta nu era nici un loc pentru creștinii iudei), ci după rânduiala lui Melhisedec. Și cu toate că El face acum în cer slujbă preoțească după modelul lui Aaron, în curând El va face o slujbă de Mare Preot după modelul lui Melhisedec, lucrarea care se potrivește exact rânduiei Sale de Mare Preot. El „a venit” deja odată ca Mare Preot, aceasta înseamnă că Fiul lui Dumnezeu a venit pe pământ ca Om și a devenit Mare Preot. Apoi El „va veni” din nou în viitor (compară cu Evrei 9.28), ca să aducă bunurile viitoare, să le reveleze. „Bunuri” este pluralul de la „bun”, prin aceasta fiind vorba de lucruri bune, binecuvântări. Lucrurile bune viitoare sunt legate cu lumea locuită viitoare sau cu veacul viitor, deci cu Împărăția păcii. Atunci Hristos ca adevăratul Melhisedec va ieși cu „pâine și vin”, deci cu lucruri bune pentru popor. Acesta va fi timpul restabilirii pentru popor. Dar ceea ce va fi adus atunci pentru Israel, este deja acum partea noastră, pentru noi „bunurile viitoare” au venit deja acum:

- mântuirea veșnică (Evrei 5.9),
- răscumpărarea veșnică (Evrei 9.12),
- moștenirea veșnică (Evrei 9.15),
- legământul veșnic (Evrei 13.20),
- o conștiință desăvârșită (Evrei 9.14; 10.2,14),
- intrare liberă în Locul Preasfânt ceresc (Evrei 10.19-22),
- părtășie cu Dumnezeu (Evrei 8.10,11; 9.14).

Hristos este Marele Preot care oferă „bunurile viitoare”, le asigură și garantează. Adevăratul Melhisedec va aduce curând „bunurile” afară, noi le primim acum, când intrăm. Hristos este Garantul, care păstrează binecuvântările, care sunt legate cu domnia Lui viitoare, noi dimpotrivă avem voie să le luăm deja acum prin credință.

Conștiința

Evrei 9,9 nu pot desăvârși conștiința

Evrei 9,14 curățirea conștiinței noastre de faptele moarte

Evrei 10,2 nici o cunoștință de păcate

Evrei 10,22 curățită de o conștiință rea

Evrei 13,18 pentru ca noi să avem o conștiință bună

Înțelesul cuvântului „prin”, sau probabil și ca „prin intermediul”. În versetul 12 găsim de două ori aceeași construcție, unde cuvântul „cu” cel mai bine poate fi redat așa (vezi comentariul la versetul 12). Aceasta sprijină gândul, că în versetul nostru aceasta este intenția. Slujba lui Hristos este o slujbă mai mare și mai desăvârșită, deoarece ea este caracterizată prin cortul mai mare și mai desăvârșit, în care El face slujba. El ca Mare Preot Se poate pune garant pentru „bunurile viitoare”, deoarece El face slujirea într-un Loc Preasfânt mult mai minunat, nu într-un Loc Preasfânt lumesc, ridicat prin oameni, ci într-un Loc Preasfânt ceresc, care nu este făcut de mâini și nu este din creația aceasta (vezi comentariul la Evrei 8.2; 9.1,8,9; compară și cu Marcu 14.58). Noul Mare Preot al legământului nou slujește într-un Loc Preasfânt nou și astfel garantează binecuvântările noi. Scriitorul revine la aceasta în versetele 23 și 24.

Versetul 12: Noul serviciu divin are (a) un Loc Preasfânt liber accesibil într-un cort mai mare și mai desăvârșit, (b) o curățire mai desăvârșită a conștiinței (vezi și versetul 14) și, așa cum vom vedea, (c) o răscumpărare veșnică și (d) o moștenire veșnică. (Evrei 9.15). Abia în Evrei 10 vine la rând intrarea noastră în Locul Preasfânt, însă aici învățăm deja, că (a) noi putem intra, deoarece Hristos a intrat, și (b) noi putem intra fără teamă, deoarece noi avem o conștiință desăvârșită. Hristos a pus fundamentul: (1) El a lucrat o răscumpărare veșnică, prin aceea că S-a jertfit pe Sine Însuși și Și-a dat sângele, și (2) pe baza propriului Său sânge El a intrat în Locul Preasfânt ceresc.

Prin propriul Său sânge: în noul sistem trebuie cu adevărat ca totul să fie nou; aceasta trebuie desigur să fie valabil pentru noul Preot și pentru jertfa nouă. Este un legământ nou, o preoție nouă, un Loc Preasfânt nou și acum și o jertfă nouă, care sunt tratate în continuare în Evrei 9 și Evrei 10. Slujba de mare preot a lui Hristos este caracterizată prin (a) cortul mai mare și mai desăvârșit și (b) prin jertfa desăvârșită, care este El Însuși, așa cum am aflat deja în Evrei 7.7. Așa cum cortul vechi nu poate avea nici o însemnătate reală pentru sistemul nou, ci numai una simbolică, la fel și cantitatea nespuse de mare de sânge de animale, care a curs sub vechiul legământ, are numai însemnătate simbolică: „Pentru că este imposibil ca sângele de tauri și de țapi să înlăture păcatele” (Evrei 10.4). Toate aceste animale de jertfă sunt puse față în față numai cu o singură jertfă, și anume cu jertfa lui Hristos Însuși; El era jertfa și El a adus jertfa. Și pe baza sângelui jertfei Sale El a intrat triumfător în cer la înălțarea Sa la cer, „odată

pentru totdeauna” (aceasta înseamnă, a avut loc o singură dată și își păstrează veșnic valoarea; vezi comentariul la Evrei 7.27). Observă: de fapt nu se poate spune „cu” sângele Său, (tradus mai bine ar fi „prin”, vezi mai sus) ca și cum la înălțarea Lui la cer a dus cu Sine literalmente sângele Său. Răscumpărarea și împăcarea a avut deja loc pe Golgota. Aici trebuie să fim atenți, ca rezultatele marii zi a ispășirii să nu fie transpuse textual, așa cum au făcut unii (Stuart). Marele preot a intrat de trei ori în Locul Preasfânt în marea zi a ispășirii, și aceasta arată deja că nu este posibilă o aplicare la Hristos în sensul real al cuvântului. Când Hristos S-a dat pe Sine Însuși pe „altarul arderii de tot”, El era în același timp pe Golgota Marele Preot care a adus lui Dumnezeu sângele Său în sens spiritual în întreaga lui valoare (compară cu Evrei 2.17). La înălțarea Sa la cer El a intrat și personal în Locul Preasfânt ceresc pe baza sângelui jertfei Sale vărsat, unde El nu stă în picioare, ca să slujească, ci S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu (Evrei 10.11,12).

Răscumpărare eternă: intrarea triumfală a lui Hristos în cer a urmat după lucrarea de răscumpărare, pe care El a făcut-o pe Golgota. Desigur credincioșii sunt subiectul acestei răscumpărări. Ei profită de această eliberare, răscumpărare de sub puterea morții și păcatului; compară cu Evrei 2.14,15; 9.26,28; 10.12, dar aceasta se constată abia mai târziu. Aici este vorba de Persoana care a făcut această răscumpărare; și pentru Hristos Însuși este un triumf personal. Este o răscumpărare de care au parte credincioșii tuturor timpurilor și de care va avea parte cândva întreg cosmosul. Aici este vorba de drepturile Fiului Omului, care va domni cândva peste „lumea locuită care va veni” (Evrei 2.5). El Însuși Și-a dobândit dreptul acesta prin jertfa Sa, care a pus baza răscumpărării tuturor credincioșilor și a tuturor lucrurilor. Ceea ce Hristos a eliberat pe cruce, El va lua în posesiune la venirea Sa. „Timpul îndreptării” (Evrei 9.10), marea restabilire, va fi timpul când toate vor fi puse juridic sub picioarele Fiului Omului. Sângele, care constituie baza pentru răscumpărare, este acum în Locul Preasfânt; și deoarece sângele are valoare veșnică, este vorba și de o răscumpărare veșnică, o răscumpărare care rămâne, ale cărei urmări nu mai pot fi anulate. Această răscumpărare merge mult mai departe decât iertarea. Noi nu numai am primit o conștiință desăvârșită, ci am fost eliberați (scoși) din toată starea noastră de odinioară de păcat și de moarte și am fost aduși într-o poziție cu totul nouă, legați cu Hristos. El a făcut răscumpărarea și după aceea a intrat în Locul Preasfânt; noi primim răscumpărarea și intrăm cu El în Locul Preasfânt.

Etern

Evrei 5.9 Autor al mântuirii eterne

Evrei 6.2 învățătura despre ... judecata eternă

Evrei 9.12 a obținut o răscumpărare eternă

Evrei 9.14 prin Duhul etern S-a oferit pe Sine Însuși jertfă

Evrei 9.15 promisiunea moștenirii eterne

Moștenire

Evrei 13.20 sângele legământului etern

Studiul nr. 9: Isus – jertfa mai bună (Evrei 9.13-10.18)

Introducere

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-7.28)

B. Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

1. Isus, Mijlocitorul unui legământ mai bun (Evrei 8.1-13)
2. Isus a intrat în cortul mai desăvârșit (Evrei 9.1-12)
3. Isus este jertfa mai bună (Evrei 9.13-10.18)
 - 3.1 Sângele lui Hristos (Evrei 9.13-22)
 - 3.2 Hristos a intrat în Locul Preasfânt (Evrei 9.23-28)
 - 3.3 Hristos a venit în lumea aceasta (Evrei 10.1-10)
 - 3.4 Jertfa lui Hristos adusă odată pentru totdeauna (Evrei 10.11-18)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul în liniște și atent, căutați să aflați cât se poate de bine expunerea de idei a scriitorului în cele patru părți principale și să identificați temele cele mai importante.
2. Ce vrea să spună scriitorul în Evrei 9.13,14, în Evrei 9.15,16 și în Evrei 9.16-18?
3. Care versete se referă în tot pasajul la care evenimente din marea zi a ispășirii?
4. Ce cuvinte diferite sunt folosite pentru legăminte?
5. Faceți o prezentare de ansamblu detaliată a diferenței între jertfele de odinioară și jertfa lui Hristos în Evrei 9.23-10.18.
6. Despre care trei arătări ale lui Hristos vorbește Evrei 9.24-28? Care este succesiunea în timp și contextul logic al acestor trei arătări?
7. Ce înseamnă „umbră” și „chip” în Evrei 10.1?
8. Ce înseamnă Evrei 10.9b și „care vrea” în Evrei 10.10 în lumina textului din Evrei 10.5-8?
9. Ce înseamnă „sfânt” și „făcut desăvârșit” în Evrei 10.10,14?
10. Ce vrea scriitorul să spună în Evrei 10.18?

B 3.1 Sângele lui Hristos (Evrei 9.13-22)

Evrei 9.13-22: 13. Pentru că, dacă sângele de tauri ^a și de țapi și cenușa unei vițele ^b, stropindu-i pe cei întinați, îi sfințește pentru curăția cărnii, **14.** cu cât mai mult sângele lui Hristos, care prin Duhul etern S-a oferit pe Sine Însuși jertfă fără pată lui Dumnezeu, va curăța ^c conștiința voastră de fapte moarte, ca să-I slujiți Dumnezeului celui viu ^d! **15.** Și pentru aceasta este El Mijlocitor al unui legământ nou ^e, pentru ca, având loc moartea pentru răscumpărare din încălcările de sub întâiul legământ, cei chemați să primească promisiunea moștenirii eterne. **16.** (Pentru că, unde este un testament ¹, trebuie neapărat să intervină moartea celui care l-a făcut. **17.** Pentru că un testament capătă putere după

moarte, întrucât nu are nicidecum putere cât timp trăiește cel care l-a făcut.) **18.** De aceea, nici cel dintâi legământ n-a fost sfințit fără sânge. **19.** Pentru că, după ce fiecare poruncă potrivit legii a fost rostită de Moise către tot poporul, după ce a luat sângele vițelilor și al țapilor, cu apă și lână stacojie și isop^f, el a stropit și cartea însăși și tot poporul^g, **20.** zicând: „Acesta este sângele legământului pe care vi l-a poruncit Dumnezeu“^h. **21.** Și a stropit în același fel, cu sângeⁱ, și cortul și toate vasele slujirii; **22.** și aproape toate sunt curățite cu sânge, potrivit legii, și fără vărsare de sânge nu este iertare^j.

Remarci

^{1.} Cuvântul care este tradus prin „legământ” și „testament” este de fapt o decizie, o hotărâre.

^{a.} Evrei 10.4; Leviticul 16.3,14,15.

^{b.} Numeri 19.9,17-19

^{c.} 1 Petru 1.19,19; 1 Ioan .7

^{d.} Evrei 6.1

^{e.} Evrei 7.22; 8.6; 12.24

^{f.} Leviticul 14.4; Numeri 19.6

^{g.} Exodul 24.3,6-8

^{h.} Exodul 24.8

^{i.} Leviticul 8.15,19

^{j.} Leviticul 17.11

Comentariu

Așa cum este deseori în epistola către Evrei, și aici este greu să se structureze textul în părți diferite. Și aici prezentarea se leagă direct de cea anterioară. Pe scriitor îl interesează încă să pună în lumină diferența mare între sistemul vechi și sistemul nou:

- Locul Preasfânt pământesc închis pentru popor – Locul Preasfânt ceresc deschis pentru popor (Evrei 9.7,8,12),
- Spălări ale trupului, care nu pot face conștiința desăvârșită (Evrei 9.9,10) – conștiința noastră curățită de faptele moarte (Evrei 9.14): nu numai o conștiință „bună” (care poate deveni iarăși rea), ci o conștiință „desăvârșită” (aceasta înseamnă pentru totdeauna),
- O răscumpărare temporală, întotdeauna pentru un an (începând cu fiecare marea zi a ispășirii) sau până la următoarea necurățire (începând cu stropirea cu apa de curățire) (Evrei 9.13) – o răscumpărare veșnică (Evrei 9.12,14),
- Sângele animalelor de jertfă (Evrei 9.12,13) – sângele propriu al lui Hristos (Evrei 9.12,14),
- Practicarea de fapte moarte, oricât de mult ar corespunde ele serviciului divin vechi-testamental (compară cu Evrei 9.6) – slujba Dumnezeului cel viu (Evrei 9.14).

Toate acestea necesită un sistem nou, un legământ nou, pentru care Hristos este Mijlocitorul celor două părți (Dumnezeu și poporul) (Evrei 9.15); în această poziție El face două lucruri (Evrei 9.15):

- El ispășește fărâdelegile pe care le-au făcut credincioșii care stăteau încă sub întâiul legământ; da, și în timpul de acum toate păcatele care sub întâiul legământ ar fi fost puse la socoteală;

- Prin moartea Sa ca jertfă El a pus baza pe care Dumnezeu poate dăruia acum binecuvântările noului legământ: toți cei care au parte de chemarea cerească (compară cu Evrei 3.1) primesc făgăduința că în curând ei vor primi moștenirea veșnică cerească, aceasta înseamnă partea cerească în Împărăția păcii (compară cu Evrei 11.9-16).

În timp ce scriitorul vorbește despre moștenire, el se gândește din nou la înțelesul de bază al cuvântului „legământ”, și anume „testament, exprimarea ultimei voințe”; vezi versetele 16 și 17. Un testament are următoarele premise:

- Un testator, acela care face un testament în favoarea altuia; exprimarea voinței lui devine automat valabilă la moartea lui – Dumnezeu este Testatorul noului legământ; El este de asemenea și Acela care a devenit Om: Dumnezeu Fiul este Omul Isus Hristos, prin a cărui moarte noul legământ a intrat automat în vigoare.

- Un executor testamentar, acela care după moartea testatorului îndeplinește testamentul pentru partea favorizată – Hristos este Mijlocitorul care după moartea Sa și pe baza morții Sale lasă să vină la poporul lui Dumnezeu binecuvântările care rezultă din partea lui Dumnezeu din noul legământ.

- O moștenire, ceea ce este prevăzut în testament pentru partea favorizată – sub noul legământ moștenirea este măsura deplină a binecuvântărilor pe care Hristos le va da poporului Israel la venirea Sa: partea pământească, pe care o va primi în Împărăția păcii; dar este și o parte de moștenire veșnică cerească, care este făgăduită aceluia care au parte de chemarea cerească și care este legată cu Marele Preot ceresc.

Un legământ/testament intră în vigoare când a avut loc moartea; aceasta este valabil nu numai pentru noul legământ, ci și pentru vechiul legământ.

Concordanță:

Atât vechiul legământ cât și noul legământ au fost sfințite (consacrate) cu sânge, ca bază pentru curățire și iertare (Evrei 9.18,22).

Diferențe:

- Vechiul legământ a fost sfințit cu sânge de viței și țapi – noul legământ este sfințit cu sângele lui Hristos;

- Sângele vechiului legământ era o atenționare de moarte, să împlinească legământul, o „mărturie a morții” (vezi Exodul 24) – sângele noului legământ este o „mărturie a vieții”: el spală fărâdelegile și este baza pentru binecuvântările lui Dumnezeu;

- Sângele vechiului legământ curăță în exterior, simbolic; el curăță lucruri materiale (cortul din pustiu, vasele pentru slujire), care la rândul lor erau modele – sângele noului legământ curăță interiorul, realmente, complet și permanent.

Versetul 13: determinat de expunerea sa din versetul 12 (nu cu sânge de țapi și de viței, ci cu propriul Său sânge) scriitorul compară între ele cele două feluri de sânge. El nu spune simplu că sângele animalelor este ineficace și sângele lui Hristos este eficace (compară cu Evrei 10.4), ci: dacă sângele animalelor era limitat eficient (prin aceea că oferea curățirea exterioară), cu cât mai mare este atunci efectul sângelui lui Hristos, care dăruiește curățire lăuntrică, de durată. Modelele pe care scriitorul le citează din serviciul divin de odinioară nu sunt la întâmplare:

Marea zi a ispășirii oferea curățirea principială pentru un an întreg, care în principal oferea posibilitatea ca poporul lui Dumnezeu să fie în prezența lui Dumnezeu și preoții puteau intra în Locul sfânt. Curățirea cu apa de curățire era prevăzută pentru cazul necurățirii individuale. Prin atingerea cu necurății, persoana respectivă era inaptă pentru un timp pentru slujirea lui Dumnezeu.

Sângele de țapi și de viței: expresia aceasta se referă la jertfele din marea zi a ispășirii, în orice caz la jertfa pentru păcat: taurul tânăr pentru Aaron și casa Sa, și „țapul pentru Jehova”, țapul pentru întreg poporul Israel, și „țapul pentru Azazel”. Acesta din urmă era țapul alungat în pustiu încărcat cu păcatele poporului (Leviticul 16). El nu era tăiat și de aceea nu oferea sânge de jertfă, însă cei doi țapi laolaltă constituiau un întreg, o jertfă pentru păcat. După aceea erau animale pentru jertfa arderii de tot, din care făceau parte viței și oi (Numeri 29.8). Potrivit rânduielii stabilite de Dumnezeu sângele animalelor de jertfă pentru păcat făcea ispășire pentru întreg poporul. Dar la fel de clar este că era numai o ispășire simbolică, și că adevărata ispășire pentru credincioșii din Israel era bazată anticipat pe sângele ispășirii al lui Hristos.

Cenușa unei vițele: conform cu Numeri 19, apa de curățire era pregătită în felul următor: o vițea roșie fără cusur era arsă împreună cu sângele ei până devenea cenușă. Cenușa era păstrată într-un loc curat, până când era folosită. După aceea ea era pusă într-un vas și peste ea era vărsată „apă vie” (apă curgătoare dintr-o fântână sau dintr-un pârâu). Apa amestecată cu cenușă era apoi stropită cu isop pe persoana întinată. Întinarea avea loc prin atingerea cu necurăția: de exemplu un cadavru, cu osemintele sau mormântul unui om. În felul acesta cineva (așa cum spune versetul nostru) devenea un „întinat” (sau „necurat”, „murdărit”; textual: „obișnuit, de rând”, în opoziție cu sfințit). De fiecare dată când era stropită cenușă (amestecată cu apă) pe cel necurat, cel necurat devenea din nou „sfințit”, adică închinat, făcut din nou capabil ca să slujească lui Dumnezeu și să locuiască în mijlocul poporului său. În cazul lui Israel era vorba în adevăratul sens al cuvântului numai de o curățire a „cărnii”, adică a trupului exterior, precum de altfel și necurățirea era numai una exterioară. În aplicarea spirituală la noi este vorba desigur de întinarea lăuntrică cu ceea ce vine din domeniul păcatului, al morții și al lui satan și ne face inapți pentru slujirea pentru Dumnezeu. Dacă ne lăsăm curățiți „prin spălarea cu apă prin Cuvânt” (Efeseni 5.26), [Cuvântul] care ne arată

necurățirea noastră, noi suntem călăuziți la pocăință cu privire la păcat. Ni se amintește de jertfa lui Hristos (prezentată simbolic prin vițeaua roșie), care a fost adusă o singură dată pentru totdeauna ca bază a curățirii noastre. Marea zi a ispășirii vorbește despre curățirea noastră făcută o dată pentru totdeauna, prin care noi am fost aduși în legătură cu Dumnezeu. La fel apa de curățire vorbește despre faptul că noi ca și credincioși putem veni în atingere cu moartea (în sens spiritual) în timpul „călătoriei noastre prin pustiu” și mereu trebuie să fim curățiți de aceasta, ca să rămânem capabili pentru slujba pentru Dumnezeu – căci despre aceasta este vorba, așa cum arată versetul 14.

Versetul 14: ritualurile de curățire ale vechiului legământ au desigur un înțeles spiritual mare pentru noi, însă în adevăratul sens al cuvântului erau numai curățiri simbolice ale trupului. Cât de cu totul altfel este în cazul curățirii datorite de Hristos prin sângele Său. El nu curăță exteriorul trupului, ci conștiința, așa că noi putem intra fără teamă în Locul Preasfânt.

Duhul etern: Hristos Însuși S-a jertfit pe Sine Însuși prin Duhul etern. Aici ne putem ușor gândi la Dumnezeu triunitate, dar aceasta ar fi imprecis. „Dumnezeu” nu înseamnă Dumnezeu Tatăl, ci realmente Dumnezeu triunitate ca atare. Și Hristos este desigur Fiul lui Dumnezeu, dar accentul nu se pune aici pe faptul că El este o Persoană divină, ci pe Omul Hristos Isus, care pentru toți oamenii care vor crede în El aduce Dumnezeului sfânt și drept jertfa. Și în al treilea rând: nu este vorba atât de mult de Persoana Duhului Sfânt (ca de exemplu versetul 8), ci de puterea Duhului, prin care Hristos a făcut jertfa – cuvântul „Duhul” nu este aici însoțit de articol. Desigur este de la sine înțeles că lucrarea de ispășire nu a avut loc independent de celelalte două Persoane ale Dumnezeirii, dar aceasta nu stă aici în mod deosebit pe prim lan. Puterea Duhului este aici mai mult o putere în Hristos Însuși, așa că versetul acesta face aluzie la minunea naturii desăvârșite umane și dumnezeiești a lui Hristos. Aici nu era un animal care a lăsat pasiv, inconștient și fără voință să vină asupra lui moartea ca jertfă, ci un Om care S-a dăruit pe Sine Însuși activ, conștient, cu voia; și El putea face aceasta, deoarece El era Dumnezeul etern: Omul Hristos S-a dat pe Sine la moarte în și prin puterea Duhului etern divin, care era în El. Duhul Sfânt este și Duhul lui Isus (Faptele apostolilor 16.7), Duhul lui Hristos (Romani 8.9; 1 Petru 1.11), Duhul lui Isus Hristos (Filipeni 1.19), Duhul Fiului lui Dumnezeu (Galateni 4.6). Faptul că Hristos S-a jertfit pe Sine Însuși prin Duhul etern vorbește despre puterea divină, voința divină, chibzuința divină, cu care El S-a dat la moarte. Fapta de jertfă a Sa era o faptă a unui Om pentru oameni – dar ea era totodată o faptă desăvârșită divină, care nu poate fi trecută cu vederea.

S-a jertfit fără pată lui Dumnezeu: „fără pată” (fără cusur, nepătată, fără defect) este o noțiune specifică din terminologia jertfelor, care se întâlnește des în XXL, și de asemenea pentru Hristos, un „Miel fără cusur și fără pată” (1 Petru 1.19). Cuvântul pentru „a jertfi” (prosphero) trebuie bine diferențiat de „a aduce” (anaphero), cum l-am studiat la Evrei 5.1 și 7.27. Prosphero este „aducerea, oferirea” jertfei, anaphero înseamnă de fapt să lași jertfa „să se înalțe în fum”. Aici era un Jertfitor, care putea aduce pentru Dumnezeu o jertfă fără pată, deoarece El era desăvârșit, curat, drept și fără păcat. El era Cel care jertfea, care a jertfit prin Duhul etern, și El Însuși era jertfa fără cusur, singura care putea avea valoare eternă pentru Dumnezeu. Aici ne sunt numite o răscumpărare eternă (versetul 12), un Duh etern (versetul

14) și o moștenire eternă (versetul 15). Hristos S-a jertfit prin Duhul Său pentru Dumnezeu, și moștenirea este pentru noi. Jertfa aici nu este atât de mult jertfa de ardere de tot, asemănător cu Efeseni 5.2: „Hristos S-a dat pe Sine Însuși pentru noi, ca dar și jertfă lui Dumnezeu, ca parfum de bună mireasmă”, unde jertfa stă în legătură cu umblarea noastră practică (versetul 1). Jertfa de ardere de tot ne face plăcuți în Hristos înaintea lui Dumnezeu, așa că Dumnezeu poate locui la oameni (Exodul 29.38-46). Însă niciodată sângele jertfei arderii de tot nu a fost dus în Locul Preasfânt, ci sângele unor jertfe pentru păcat, și despre aceasta este vorba în epistola către Evrei. Hristos este aici jertfa pentru păcat desăvârșită (compară și cu versetul 28) a mării zile a ispășirii, al cărei sânge era dus în Locul Preasfânt. Aceasta ne-a pregătit o „cale nouă și vie” (Evrei 10.20) în Locul Preasfânt, așa că noi putem totodată să-L urmăm pe Marele Preot în Locul Preasfânt mergând în urma acestui sânge. Cât de mare este de aceea jertfa pentru păcat! Nu întâmplător Pavel vorbește despre iertarea de păcate în legătură cu binecuvântările noastre cele mai mari (Efeseni 1.7; Coloseni 1.14).

Curăție (katharotes)

Evrei 9.13 sfințește pentru curățirea cărnii

A curăți (katharizo)

Evrei 9.14 curățirea conștiinței noastre de faptele moarte

Evrei 9.22 aproape toate lucrurile sunt curățite cu sânge

Evrei 9.23 imaginile lucrurilor din ceruri au fost curățite cu acestea

Evrei 10.2 odată curățit, nici o cunoștință de păcate

Curat (katharos)

Evrei 10.22 trupul spălat cu apă curată

Curățirea (katharismos)

Evrei 1.3 Curățirea păcatelor a lucrat spălarea (**baptismos**)

Evrei 6.2 învățătura despre spălări

Evrei 9.10 mâncăruri și băuturi și diferite spălări

Fapte moarte: sângele lui Hristos curăță conștiința noastră (nu numai carnea noastră trupească) complet și pentru totdeauna – nu numai de faptele rele, care rezultă din carnea stricată, ci și de toate faptele moarte, care vin din carnea noastră religioasă. Faptele moarte în sine nu trebuie neapărat să fie fapte rele – ele pot fi de cea mai bună natură din punct de vedere moral și religios – dar dacă ele vin dintr-o inimă nenăscută din nou sau sunt făcute în cadrul unei religii carnale, atunci ele sunt totuși moarte. Chiar și preoții „sfinți” ai vechiului legământ au făcut un serviciu divin care nu cuprindea mai mult decât fapte „moarte”. Probabil scriitorul se referă aici și la prescripțiile de curățire din versetul 13, unde este vorba de

întinarea prin atingerea cu moartea. Apa de curățire putea îndepărta prin spălare o întinare exterioară, dar nu putea îndepărta întinarea lăuntrică a morții. Întreg sistemul vechi era numai o „slujbă a morții” (2 Corinteni 3.7); el nu putea aduce cu adevărat pe cel care jertfa în legătură cu „Dumnezeul cel viu”.

Ca să slujească Dumnezeului celui viu: Jertfa oferită aici este destinată pentru Dumnezeu, pentru ca Dumnezeu să primească o comuniune de adoratori care cu o conștiință realmente făcută desăvârșită (curățită odată pentru totdeauna) este în stare să exercite serviciul divin. „A sluji” nu înseamnă aici a sluji ca un sclav, ci este o slujire religioasă (latreuo, vezi și Evrei 8.2,6). Aceasta este foarte important. Răscumpărarea, iertarea și curățirea nu au un țel în ele însele, ci ele sunt numai mijlocul prin care se dă naștere la o părtășie de fii de preoți noi, de închinători în Locul Preasfânt, care exercită acolo noul serviciu divin desăvârșit. Hristos a intrat cu propriul Său sânge în Locul Preasfânt, pentru ca noi să-L putem urma acolo și să „slujim” lui Dumnezeu ca adoratori în Locul Preasfânt cu „jertfele” noastre de laudă (Evrei 13.15).

Versetul 15: adevărata răscumpărare și iertare, crearea unei adevărate slujiri divine și Locul Preasfânt ceresc, toate acestea necesită un sistem cu totul nou. Dacă Hristos este acum și Mijlocitor, Acela care mijlocește între un Dumnezeu sfânt și omul întinat, atunci El nu putea fi aceasta în vechiul legământ, căci în acest sistem nu era nici un loc pentru adevărata curățire și adevăratul serviciu divin; vezi mai mult la Evrei 8.6. El a devenit Mijlocitor pe baza propriei morți; căci prin moartea Sa El a anulat încălcarea legământului de către poporul lui Dumnezeu și în felul acesta a făcut liber drumul pentru binecuvântările lui Dumnezeu. Să fi „mijlocitor” include de aceea și faptul că El este și executor testamentar al legământului (testament, facerea cunoscut a voinței). Totodată El Însuși este și Testatorul, care prin moartea Sa a eliberat automat drumul, pentru ca prin aceasta aceste dispoziții să intre în vigoare. Pe baza faptului că El a murit, „moștenirea eternă” poate fi pusă la dispoziția părții favorizate, aceasta înseamnă poate fi în profitul poporului lui Dumnezeu. Moise era mijlocitorul vechiului legământ, dar el nu a murit pentru popor; el nici nu ar fi putut face aceasta ca om păcătos (compară cu Exodul 32.31-34; Psalmul 49.7,8). Moise putea numai să se refugieze la moartea și sângele animalelor de jertfă, pentru a confirma întâiul legământ (vezi Evrei 9.18-22). Însă Hristos este Mijlocitorul unui legământ nou, întemeiat pe propria Lui moarte.

Răscumpărarea: de aceea este și o „răscumpărare” reală (apolutroosis, probabil un cuvânt mai tare decât lutroosis în versetul 12) din fărădelegile partenerilor de legământ din poporul lui Dumnezeu sub vechiul legământ. „Răscumpărarea” este desigur răscumpărarea în adevăratul sens al cuvântului a contravenienților; ei devin eliberați de (apo) păcatele lor. La fel „curățirea păcatelor” din Evrei 1.3 înseamnă de fapt că păcătoșii devin curățiți, și anume de păcatele lor. Moartea ca jertfă a lui Hristos îndepărtează toate fărădelegile rezultate din obligațiile vechiului legământ și ea este baza pentru a putea primi binecuvântările noului legământ, „moștenirea eternă”. Sângele lui Hristos răscumpără pe toți iudeii care se căiesc, care au încălcat legământul dintâi, și anulează toate păcatele pe care noi le-am făcut.

Chemați: nu toți contravenienții întâiului legământ primesc răscumpărarea, ci numai aceia dintre ei care sunt nu numai „frați” (după carne), ci „frați” sfinți, „tovarăși ai chemării cerești” (Evrei 3.1). Întregul popor era părtaș al unei chemări pământești, dar au pierdut aceasta prin încălcarea legământului. În curând, la începutul Împărăției păcii, un popor Israel împăcat va vedea împlinită făgăduința lui pământească și va primi moștenirea pământească în Împărăția păcii. Însă evreii, care au venit la credință în epoca actuală, nu vor primi moștenirea pământească. Când Israel va primi această moștenire, credincioșii din epoca actuală vor fi cu Hristos în glorie (Evrei 2.10) și acolo vor vedea împlinindu-se chemarea lor cerească și vor primi moștenirea cerească. Aceasta va fi partea lor minunată în Împărăția păcii, însă ea va fi mai mult decât atât: ea este o moștenire eternă. Așa cum pentru noi noul legământ este un legământ etern (Evrei 13.20), la fel moștenirea noastră este o moștenire eternă, tot așa de sigur precum răscumpărarea făcută de Hristos este o răscumpărare eternă (Evrei 9.12). În curând aceasta va fi văzut pe plan mondial, însă noi am primit deja acum făgăduința moștenirii eterne. Pe baza morții ca jertfă a lui Hristos moștenirea ne este păstrată cu absolută siguranță; mai mult chiar: noi punem mâna deja acum pe toate „bunurile viitoare” (Evrei 9.11), oricând și pentru că noi intrăm în Locul Preasfânt, unde Hristos a intrat înaintea noastră după ce a înfăptuit lucrarea de răscumpărare. Așa precum este de sigur că odată toate lucrurile din cer și de pe pământ vor fi împăcate prin plinătatea Dumnezeirii, la fel de sigur noi suntem deja acum făcuți potriviți pentru a avea parte de moștenirea sfinților în lumină (Coloseni 1.13,19-22). Formal noul legământ nu este încă, dar Mijlocitorul noului legământ este deja, sângele noului legământ a curs deja și Mijlocitorul noului legământ a intrat deja În Locul Preasfânt ceresc, ca și garanție a moștenirii noastre eterne.

Versetul 16: pentru a înțelege versetele 16 și 17 este necesar să ne amintim de ceea ce s-a spus în Evrei 8.6 cu privire la înțelesul propriu-zis al cuvântului diatheke, „legământ, testament, mărturia voinței”. În mod normal cuvântul acesta poate fi tradus în epistola către Evrei cu „legământ”, însă în locul acesta este imposibil. Aici înțelesul propriu-zis este evident „testament” (mărturia voinței în favoarea unei părți). Diatheke este o mărturie care ia naștere în totalitate prin inițiativa unei părți, care are dreptul pentru aceasta, pentru altă parte, partea favorizată. În mod obișnuit această mărturie este o „ultimă prezentare a voinței”, care intră în vigoare la moartea celui care întocmește testamentul sau a testatorului. Pentru a putea exercita această exprimare a voinței trebuie să aibă loc moartea testatorului. Moartea este baza îndeplinirii. Hristos este Mijlocitorul (executorul testamentar) al noului legământ, dar el este și Cel care a întocmit testamentul, Testatorul. El a murit, așa că mărturia voinței intră în vigoare; și El este Testatorul care realizează efectiv această mărturie a voinței.

Versetul 17: atâta timp cât vechiul legământ era încă valabil, atâta timp cât Hristos – care ca Dumnezeu era autorul testamentului – nu venise pe pământ și nu a murit, noul legământ nu avea nici o valabilitate. El nu era mai mult decât o promisiune frumoasă, rostită prin Ieremia. Atâta timp cât Dumnezeu nu a devenit Om și nu a trecut prin moarte, vechiul legământ a rămas valabil neschimbat. Însă acum Hristos a venit și S-a jertfit pe Sine Însuși fără pată lui Dumnezeu. Pe baza morții Sale ca jertfă, a sângelui Său vărsat, legământul/testamentul a devenit „valabil”, a intrat în vigoare, și moștenitorii, „cei chemați”, cei care primesc

făgăduința moștenirii eterne, au parte de drepturile legământului. Sângele ispășește obligațiile lezate ale vechiului legământ și protejează drepturile noului legământ.

Versetul 18: cele spuse mai înainte sunt general valabile, nu numai pentru legământul nou, ci și pentru cel vechi. Având în vedere faptul că un legământ/testament intră în vigoare abia după moarte, trebuia ca și vechiul legământ să intre în vigoare pe baza morții. Desigur în acest caz nu era moartea testatorului sau a autorului testamentului (Dumnezeu). Și la fel de puțin era moartea mijlocitorului (Moise) sub vechiul legământ; aici Testatorul și Mijlocitorul este totodată jertfa. În vechiul legământ jertfa era diferită de testator, care a oferit-o, și de mijlocitor, care a adus-o. Însă punctul concordant rămâne; și vechiul legământ a fost întemeiat (sfânt) în mod necesar cu sângele unei jertfe. Versetele următoare ne arată cum a decurs aceasta.

Versetul 19: când poporul Israel după ieșirea lui din Egipt a ajuns la muntele Sinai, Moise s-a suit la Dumnezeu și Iahve i-a zis: „... dacă veți asculta de glasul Meu cu adevărat și veți păzi legământul Meu veți fi ai Mei dintre toate popoarele ... Îmi veți fi o împărăție de preoți și o națiune sfântă” (Exodul 19.5,6). Când Moise a făcut cunoscut poporului acestea, poporul a spus imediat: „Tot ce a zis Domnul vom face” (Exodul 19.8). La scurt timp după făgăduința poporului auzim cum muntele Sinai s-a învăluit în nori negri, în tunete, fulgere și sunet de trâmbiță, în fum și cutremur de pământ (Exodul 19.9,16,18). În astfel de împrejurări serioase, care lăsau să se înțeleagă că nu este de glumit cu Dumnezeul sfânt și drept (compară cu Evrei 12.18-21), Dumnezeu a făcut cunoscut poporului condițiile pe care el trebuia să le împlinească, și anume cele zece porunci și multe alte porunci (Exodul 20-23). Moise a dat mai departe toate acestea poporului, și iarăși poporul a răspuns în unanimitate: „Toate cuvintele pe care le-a spus Domnul le vom face!” (Exodul 24.3). După aceea Moise a scris toate cuvintele pe un sul de carte. El a lăsat să se construiască un altar, pe care preoții (în timpul acela erau tineri din Israel) jertfeau Domnului jertfe de ardere de tot și jertfe de pace. „Și Moise a luat jumătate din sânge și l-a pus în vase; și a stropit jumătate din sânge pe altar. Și a luat cartea legământului și a citit în auzul poporului. Și ei au zis: „Tot ce a zis Domnul vom face și vom fi ascultători!” (Exodul 24.6,7; aceasta era a treia oară că ei – fără să gândească, fără să se cunoască pe ei înșiși – au dat această promisiune.

Sângele vițelilor (și al țapilor): cu toate că în unele manuscrise importante lipsesc cuvintele „și al țapilor”, este posibil ca aceste cuvinte să fi fost inițial și au fost lăsate la o parte de copişti, ca să potrivească acest verset la Exodul 24.5, căci la jertfa pentru pace erau tauri (sau viței) și la jertfa de ardere de tot erau miei sau țapi. Țapul era în mod deosebit animalul jertfei pentru păcat, și acesta nu era încă rânduit.

Apă, lână stacojie și isop: scriitorul adaugă unele cuvinte la cele din Exodul 24, care nu sunt numite acolo și care evident au fost preluate din alte interpretări sau/și din tradiția iudaică. Apa este adăugată la sânge, pe de o parte din chibzuri practice, ca să prevină coagularea sângelui, pe de altă parte din chibzuri rituale din cauza puterii de curățire a apei. „Lână stacojie” era lâna vopsită cu carmezin (=cârmâz, stacojiu) în roșu deschis. O ramură de isop era înfășurată cu această lână și era folosită ca ciucure de stropire. Se poate presupune că

Moise în Exodul 24 a stropit sângele cu acestea, deoarece știm din ritualuri că stacojiul și isopul au fost folosite; vezi Leviticul 14.4,49,51 la legea curățirii leprosului, și Numeri 19.6 la legea apei de curățire.

Versetul 20: nu numai cartea legământului ci și poporul fost stropit cu sânge: „Moise a luat sângele și a stropit pe popor și a zis: „Iată sângele legământului pe care l-a făcut Domnul cu voi, potrivit tuturor acestor cuvinte” (Exodul 24.8), aceasta înseamnă cuvintele, poruncile Domnului. Prin aceasta este clar că acesta nu este sângele ispășirii, căci el este stropit și pe altar și pe carte, însă este aducerea poporului sub măsurile de exercitare a morții. Sângele este răspunsul lui Dumnezeu la promisiunea repetată a poporului, sângele este viață vărsată în moarte, și aceasta este ce se va petrece cu Israel dacă el va încălca porunca Domnului. Realmente existau și jertfe (sângele era desigur totodată sânge de jertfă), dar nu pentru păcatele poporului; jertfele erau numai un indiciu ascuns la lucrarea lui Hristos, care erau aduse când era încălcat legământul poporului. Sub noul legământ „sângele legământului” nu este un sânge al morții amenințător, ci un sânge al vieții ispășitor, aducător de binecuvântare, cu care noi am fost stropiți (1 Petru 1.2), „sângele stropirii”, care vorbește mai bine decât Abel (Evrei 12.24). Pe baza valorii acestui sânge noi putem, care prin natura noastră nu suntem mai buni decât Israel sub vechiul legământ, sta înaintea lui Dumnezeu.

Versetul 21: este ciudat că versetul acesta se leagă de cele anterioare, căci el dă impresia că în ziua în care a fost încheiat legământul de la Sinai, același sânge, cu care a fost stropit altarul, a fost stropit și cortul și vasele sfinte. Desigur nu acesta poate fi înțelesul, căci abia în Exodul 25 a fost dată porunca să se construiască cortul din pustiu și el a fost construit mai târziu (Exodul 40). În loc de aceasta ne putem gândi la următoarele:

- Singura dată când citim despre stropirea cu sânge a cortului din pustiu și „vasele slujirii”, este în marea zi a ispășirii (Leviticul 16.16b,18-20); însă în ziua aceasta nu era Moise, ci marele preot Aaron, cel care făcea stropirea.
- Singura dată când Moise a făcut stropirea cu sânge în cortul din pustiu, era la sfințirea lui Aaron și a fiilor lui, când el a stropit și altarul (Exodul 29.12,16; Leviticul 8.15,19); dar aceasta nu era o stropire a cortului din pustiu.

La construirea cortului din pustiu este vorba numai de faptul că Moise a uns cortul din pustiu cu untdelemn; dar Flavius Josephus (Antichități iudaice 3,8.6) relatează că cu această ocazie și cortul din pustiu a fost stropit cu sânge. Este posibil ca scriitorul nostru să se fi gândit la această tradiție, și că Moise a făcut stropirea cu sânge inițială a cortului din pustiu, care a fost repetată mai târziu în fiecare an de marele preot în marea zi a ispășirii. Ceea ce îl interesează pe scriitor în cazul acesta în orice caz este că cu sângele (observă articolul hotărât) – în general acesta este sângele vechiului legământ – se stropea tot ce aparținea vechiului legământ: cartea, în care erau scrise condițiile legământului, poporul, care era supus acestor condiții, altarul, care era centru serviciului vechi-testamental, și cortul din pustiu, în care avea loc slujirea.

Versetul 22: aproape toate lucrurile: la o traducere cuvânt cu cuvânt a acestei expresii este greu să se constate înțelesul propriu-zis: „aproape” se referă nu numai la „toate lucrurile”, ci la fraza întreagă; cuvântul nu stă în legătură cu „toate lucrurile” ci stă înaintea cuvântului „cu sânge”. Înțelesul este în acest caz aproximativ acesta: „Și se poate aproape spune că totul era curățit cu sânge conform legii”. Desigur era o excepție de la această regulă, și anume în cazul unei anumite necurății corporale (Leviticul 15). Chiar și în a doua parte a versetului: „fără vărsare de sânge nu este iertare”, era o excepție, și anume când un israelit foarte sărac trebuia să aducă o jertfă pentru păcat. Legea se dădea mulțumită cu a zecea parte dintr-o efa de floare a făinii ca jertfă pentru păcat (Leviticul 5.11). În acest caz trebuie să ținem seama că efectiv toate jertfele pentru păcat nereglementate, și prin aceasta și această jertfă de făină, erau întemeiate pe valoarea jertfei anuale din marea zi a ispășirii. Aceasta este și despre ceea ce scriitorul vorbește categoric în Evrei 9 și 10. Răscumpărarea (versetul 12), curățirea (versetul 14) și iertarea (= anularea păcatelor, îndepărtarea păcatelor, versetul 22) erau toate întemeiate pe vărsarea de sânge. Așa avea loc nu numai la stropirea păcătosului, ci și la tăierea jertfei, că sângele era vărsat. În vechiul legământ era vărsat sânge de animale, care avea valoare pentru Dumnezeu numai în măsura în care era o referire anticipată la sângele lui Hristos. Sub noul legământ totul se bazează pe sângele lui Hristos. Deci sângele legământului are un rol fundamental, atât în vechiul cât și în noul legământ.

B 3.2 Hristos a intrat în Locul Preasfânt (Evrei 9.23-28)

Evrei 9.23-28: 23. Era deci necesar ca imaginile celor din ceruri să fie curățite cu acestea, iar înseși cele cerești, cu jertfe mai bune decât acestea. **24.** Pentru că Hristosul nu a intrat în locuri sfinte făcute de mâini, imagini ale celor adevărate, ci chiar în cer, ca să Se arate acum, pentru noi ^a, înaintea feței lui Dumnezeu; **25.** nici ca să Se aducă jertfă pe Sine Însuși de mai multe ori, așa cum marele preot intră în Sfânta Sfintelor în fiecare an cu sânge care nu este al său ¹, **26.** fiindcă atunci ar fi trebuit să sufere de mai multe ori de la întemeierea lumii; dar acum, la sfârșitul veacurilor, S-a arătat o singură dată, pentru desființarea păcatului prin jertfa Sa. **27.** Și, după cum oamenilor le este rânduit să moară ^b o singură dată, iar după aceea vine judecata, **28.** așa și Hristosul, după ce S-a adus o singură dată jertfă ^c, ca să poarte păcatele multora ^{2,d}, Se va arăta a doua oară, fără păcat ³, pentru mântuirea celor care Îl așteaptă ^e.

Remarci

¹. Aceasta înseamnă cu un alt sânge decât al său.

². În sensul „a ispăși” (compară cu Isaia 53.12 LXX); sau „jertfindu-Se pe Sine Însuși pentru păcat” (tradus la fel și în Evrei 7.27).

³. De fapt „despărțit de păcat”, adică venirea Lui pentru ai Săi nu mai are nimic a face cu păcatul (compară cu Evrei 4.15).

^a. 1 Ioan 2.1

^b. Geneza 3.19

^c. Evrei 10.10

^d. Isaia 53.12; 1 Petru 2.24

^e. Filipeni 3.20; 2 Timotei 4.8

Comentariu

Între vechiul legământ și noul legământ sunt atât concordanțe cât și diferențe. Concordanța constă în aceea că ambele erau întemeiate pe sângele vărsat al unei jertfe prescrise. Însă diferențele sunt remarcabile:

- Imaginile lucrurilor cerești (cortul din pustiu și slujba lui) au fost curățite prin sângele jertfelor de animale – lucrurile cerești însele (acestea sunt întregul sistem nou) au fost curățite prin sângele jertfei lui Hristos (Evrei 9.23);
- Vechiul sistem avea un Loc Preasfânt făcut de mâini, simbolic – în sistemul nou Hristos a intrat în adevăratul Loc Preasfânt, ceresc, unde ne reprezintă înaintea Feței lui Dumnezeu (Evrei 9.24);
- În vechiul sistem marea jertfă pentru păcat trebuia repetată în fiecare an (în marea zi a ispășirii) cu sângele animalelor – Hristos însă nu a trebuit să sufere de mai multe ori, ci o singură dată, la împlinirea tuturor veacurilor trecute, a îndepărtat pentru eternitate păcatul, prin aceea să S-a jertfit pe Sine Însuși ca astfel să dea sângele Lui propriu (Evrei 9.25,26).

Și ca să scoatem în evidență ce este cel mai important, ce avea nevoie noul sistem:

- o jertfă mai bună (aceasta este Hristos), căci prin ea trebuie curățite lucruri mai mari;
- o jertfă unică, aceasta înseamnă o jertfă care este desăvârșită și prin aceasta este suficientă odată pentru totdeauna.

Făcând excepție de diferențe, referirile la model, la marea zi a ispășirii, se văd tot mai mult:

- Marele preot jertfa vițelul ca jertfă pentru păcat pentru sine și pentru casa lui și primul țap ca jertfă pentru păcat pentru tot poporul. Hristos, adevărata jertfă pentru păcat a fost sacrificat, pentru ca pe baza jertfei Sale păcatul să fie desființat din cosmos (Evrei 9.7,26);
- Marele preot intră în Locul Preasfânt cu sângele jertfei pentru păcat și îl stropește pe capacul ispășirii. Hristos a intrat cu sângele Său în Locul Preasfânt pentru ca pe baza sângelui Lui să ne reprezinte la Dumnezeu (Evrei 9.7,12,13a,24,25);
- Cortul din pustiu și vasele slujirii au fost după aceea stropite cu sânge, ca să le curețe pentru slujire. Și lucrurile cerești, prezentate simbolic în acestea, au fost curățite prin sângele lui Hristos, pentru ca acolo să poată avea loc noul serviciu divin (Evrei 9.21,23);
- Marele preot se reîntorcea din Locul Preasfânt, punea păcatele poporului pe capul celui de-al doilea țap și îl alunga în pustiu. Hristos a purtat păcatele poporului lui Dumnezeu și o dată Se va întoarce din Locul Preasfânt, fără să mai aibă a face cu păcatul, ca să aducă mântuirea deplină poporului lui Dumnezeu în Împărăția păcii (Evrei 9.28).

Hristos este și „Reprezentantul” nostru în Locul Preasfânt (Evrei 9.24):

- principial: faptul simplu că Hristos ca Om este acum în cer înseamnă că ai Săi au acum locul lor acolo; poziția Lui este poziția noastră;
- practic: Hristos intervine pentru ai Săi în Locul Preasfânt, care sunt încă pe pământ, pentru ca ei să fie practic potriviți pentru intrarea în Locul Preasfânt, ca să se apropie de Dumnezeu (compară cu Evrei 7.25).

În pasajul acesta se vorbește despre trei arătări diferite ale lui Hristos:

- El a fost arătat odată la împlinirea veacurilor (S-a arătat pe pământ), ca să Se jertfească pe Sine Însuși, să facă lucrarea de ispășire și să poarte păcatele poporului Său pe cruce (Evrei 9.26,28);
- După aceea a intrat cu propriul Său sânge în Locul Preasfânt ceresc, ca să Se arate acolo înaintea Feței lui Dumnezeu ca Reprezentant pentru noi (Evrei 9.24);
- El Se va reîntoarce odată din Locul Preasfânt ca să Se arate credincioșilor, pentru ca ei să poată intra în mântuirea deplină (în Împărăția păcii) (Evrei 9.28).

De aceea este o mare diferență între credincioși și necredincioși:

- Necredincioșii nu au nimic altceva de așteptat decât moartea și după aceea judecata, condamnarea în „locul de chin” (Luca 16.28) și după aceea, înaintea marelui tron alb, să fie trimiși în „iazul de foc” (Apocalipsa 20.11-15); credincioșii nu așteaptă moartea, ci arătarea lui Hristos și după aceea mântuirea eternă în cer (Evrei 9.27,28).

Versetul 23: și aici nu este vorba de începutul unui pasaj nou, subiectul se continuă din versetul anterior. Scriitorul tocmai a făcut aluzia că fiecare legământ se bazează pe sânge, și că aceasta era valabil și pentru vechiul legământ. Dacă acum este un legământ nou, atunci și acesta trebuie să aibă ca fundament sângele legământului nou. Și dacă legământul nou este mai bun decât legământul vechi, atunci sângele legământului nou trebuie să fie mai bun decât sângele legământului vechi. Deci, sângele legământului vechi a curățit numai „imaginile” (sau simbolurile) „lucrurilor cerești”, sângele legământului nou curăță „lucrurile cerești” însăși. Sub vechiul legământ era numai o curățire simbolică a lucrurilor simbolice (și anume cortul din pustiu); sub noul legământ este o curățire reală a lucrurilor adevărate. Cu privire la „imagini” vezi comentariul la Evrei 8.5; cortul pământesc simboliza în toate părțile lui componente cortul ceresc, „adevăratul Loc Preasfânt” (Evrei 9.24). Lucrurile adevărate mai bune, mai înalte, cerești au nevoie de jertfe mai bune decât lucrurile inferioare, pământești, simbolice. Observă, că acum nu este vorba numai de „sânge”, ci de „jertfe de tăiere”. În Evrei 7.27 și în capitolul nostru versetul 14 a făcut deja aluzie la jertfa lui Hristos, însă a fost vorba numai de sângele lui Hristos. Sângele Lui este pus în contrast cu sângele legământului vechi; vezi Exodul 24, unde sângele stă mult mai mult pe prim plan decât jertfa. Însă acum reflectorul este îndreptat mult mai mult spre jertfa lui Hristos, în continuare la jertfa din marea zi a ispășirii. Cuvântul „jertfe de tăiere” (la plural) în legătură cu jertfa lui Hristos uimește probabil, dar este totuși paralel la diversele jertfe din marea zi a ispășirii, care împreună constituie o singură jertfă pentru păcat. Astfel invers, singura jertfă a lui Hristos trebuie

diferențiată în diferitele ei aspecte, care sunt în concordanță cu jertfele diferite din marea zi a ispășirii. „Cu acestea” și „acestea” se referă la aceste jertfe de animale.

Lucrurile din ceruri: evident aici este vorba despre același lucru ca „lucrurile cerești”. Expresia aceasta redă suma întregă a elementelor sistemului nou, și în lumina versetului 24 în mod deosebit Locul Preasfânt ceresc. Și acesta trebuia curățit prin sângele jertfei lui Hristos. Desigur prin „lucruri cerești” nu este vorba de viața veșnică sau despre ceea ce aparține casei Tatălui, de unde Fiul lui Dumnezeu a coborât la noi – cu toate că expresia este aceeași ca cea din Ioan 3.12(-16), și de altfel aceeași expresie ca „(locurile) cerești” în epistola către Efeseni. Acest gând ar fi de neacceptat, că ceva din cerul cerurilor necreat ar avea nevoie de curățire. Dar este altfel cu cerul, care stă în legătură cu pământul, deci cu cerul creat, care aparține „cerului și pământului”, „tot ce este în cer și pe pământ” (Efeseni 1.10). Acesta sunt cerurile, despre care Elifaz spune: „și cerurile nu sunt curate în ochii Lui” (Iov 15.15). Ca urmare a căderii în păcat „lucrurile din ceruri” au nevoie de ispășire prin sângele crucii la fel ca „lucrurile de pe pământ” (Coloseni 1.20). Locul Preasfânt ceresc nu face parte din „lumina de nepătruns”, unde locuiește numai Dumnezeu singur, unde nici un om și nici o necurăție omenească nu poate pătrunde (1 Timotei 6.16); ci este „domeniul” spiritual unde se întâlnesc Dumnezeu și poporul Său. Cortul pământesc avea nevoie de o curățire anuală prin sângele stropirii, nu pentru că Dumnezeu locuia acolo (dimpotrivă), ci pentru că omul păcătos venea acolo și murdărea locul acesta prin păcatele lui. Locul Preasfânt, de care noi avem voie să ne apropiem, este un loc spiritual, ceresc în caracterul lui, caracterizat printr-un Mare Preot, care acum este în cer. Însă numai faptul simplu că oamenii se pot apropia în locul acesta de Dumnezeu în sens spiritual (în duhul) înseamnă că locul acesta are nevoie de curățire, deoarece omul păcătos prin natura lui se poate apropia de Dumnezeu în acest Loc Preasfânt. Atât omul păcătos cât și „drumul” în prezența Lui trebuie curățit. În marea zi a ispășirii a fost stropit cu sânge cortul, precum și drumul prin Locul Preasfânt până la chivotul legământului. La fel a fost și cu Locul Preasfânt ceresc. Însă sângele animalelor nu era suficient pentru aceasta. O curățire simbolică cu sânge de animale este bună pentru lucruri simbolice – Locul Preasfânt pământesc este o imagine a Locului Preasfânt ceresc -, dar adevăratele lucruri cerești necesită o curățire cu sângele unei jertfe mai bune, desăvârșite.

Versetul 24: versetul acesta pune într-o lumină clară versetul anterior. Este nevoie de o jertfă mai bună, deoarece este vorba de curățirea unui Loc Preasfânt mai bun. Hristos nu a intrat în Locul Preasfânt pământesc, făcut de mâini omenești, ci în Locul Preasfânt mai bun, și anume ceresc. Acest Loc Preasfânt este mai bun, deoarece Locul Preasfânt pământesc era numai o „contraimagine”, însă Locul Preasfânt ceresc este adevăratul Loc Preasfânt. „Adevărat” înseamnă aici „pur, real”. Locul Preasfânt ceresc este cel adevărat, cel pământesc era numai o imagine, o copie, o imprimare; „contraimagine” înseamnă o reproducere a unei imagini, care corespunde în toate detaliile cu imaginea. Locul Preasfânt pământesc era în toate detaliile un model al Locului Preasfânt ceresc – dar nu era mai mult decât un model. Locul Preasfânt ceresc este împlinirea, realitatea, adevăratului Loc Preasfânt. Deci Hristos a intrat acolo pe baza unei jertfe mai bune decât aceea pe care marii preoți vechi-testamentali o aduceau, atunci când intrau în Locul Preasfânt pământesc.

Ca să Se arate acum pentru noi: Hristos nu numai a intrat în Locul Preasfânt pentru ca apoi să părăsească cât se poate de repede locul acesta, așa cum a făcut Aaron odinioară în Locul Preasfânt pământesc. Aaron trebuia să-și facă lucrarea în întuneric, cu un nor de tămâie între el și capacul ispășirii, deoarece el în sine însuși era complet nedemn să privească gloria lui Dumnezeu. Însă Hristos S-a „arătat” în Locul Preasfânt public, vizibil, în lumina deplină a lui Dumnezeu, în mireasma plăcută prețioasă a propriei Sale glorie (despre care vorbește tămâia) și pe baza propriului Său sânge prețios. Aici este un Om, stând în Locul Preasfânt, care poate privi pe Dumnezeu în ochi, care nu pleacă în grabă de acolo, ci „acum” șade la dreapta lui Dumnezeu (Evrei 10.12). El este acolo prezent vizibil public „pentru noi”, pentru interesele noastre. El ne reprezintă acolo. Poziția Lui este poziția noastră, căci valoarea jertfei Sale ne este socotită nouă, așa că locul pe care El și L-a dobândit pe baza jertfei Sale, ne este dăruit și nouă. De aceea El este acolo Înainte-mergător al nostru (Evrei 6.20), și de aceea și noi putem intra acolo în duhul (Evrei 10.19-22). Într-adevăr scriitorul nu merge aici așa de departe, însă el face deja aici clar cât de esențială pentru noi este poziția lui Hristos în Locul Preasfânt. Noi nu am putea intra acolo, dacă Hristos nu ar fi acolo „pentru noi”. Numele noastre sunt săpate pe umerii Lui puternici și pe pieptul Lui plin de dragoste, așa cum era simbolic în cazul lui Aaron (Exodul 28.9-21). El trăiește ca să mijlocească la Dumnezeu pentru noi (Evrei 7.25). Poziția Lui în Locul Preasfânt este pentru noi la fel de importantă precum este mijlocirea Lui (intervenția Lui pentru noi). Întregul sistem nou, din care noi suntem o parte, cu toate binecuvântările depinde de jertfa lui Hristos pe pământ și arătarea Lui în cer.

Versetul 25: așa cum în versetul 23 este vorba de jertfa mai bună a lui Hristos, la fel este vorba în versetele 25-28 de jertfa unică a lui Hristos. Deoarece jertfa lui Hristos este o jertfă mai bună, da, mai desăvârșită, ea a trebuit să aibă loc numai o singură dată (compară cu Evrei 7.27; 10.11,12,14). Cât de cu totul altfel era la jertfa din marea zi a ispășirii; aceea nu era desăvârșită și de aceea trebuia repetată în fiecare an. În repetarea ei se vede insuficiența acestei jertfe (compară cu Evrei 10.1-4). În marea zi a ispășirii nu era nici un mare preot, care să fie desăvârșit în sine însuși și să se jertfească pe sine însuși. Era un mare preot, care era păcătos, care avea nevoie de o jertfă și astfel trebuia să-și ia refugiu la „sânge străin”, aceasta înseamnă sângele altuia; nu al unui om asemenea lui păcătos, ci al unui animal de jertfă nevinovat. Însă această jertfă în realitate nu putea îndepărta nici un păcat (Evrei 10.4), de aceea marele preot trebuia să revină din Locul Preasfânt, pentru ca un an mai târziu să aducă o jertfă nouă. Însă la Hristos nu este așa. El poate rămâne liniștit și triumfător în Locul Preasfânt până la revenirea Sa. Deoarece jertfa Lui este valabilă odată pentru totdeauna, El nu trebuie să mai vină din Locul Preasfânt pe pământ ca să înnoiască jertfa (Evrei 9.26). Când în curând El Se va reîntoarce din Locul Preasfânt pe pământ, aceasta va avea loc nu pentru a înnoi jertfa Sa, căci atunci El nu va mai avea a face cu problema păcatului (Evrei 9.28), aceasta a fost rezolvată odată pentru totdeauna.

A suferi (pascho)

Evrei 2.18 pentru că, în ceea ce El Însuși a suferit, fiind ispitit ...

Evrei 5.8 a învățat ascultarea din cele ce a suferit

Evrei 9.26 fiindcă atunci ar fi trebuit să sufere de mai multe ori

Evrei 13.12 Isus a suferit dincolo de poartă

A suferi împreună (sumpatheo)

Evrei 4.15 Mare preot, care poate să aibă milă cu noi în slăbiciunile noastre

Evrei 10.34 ați suferit împreună cu cei închiși

Suferințe (pathema)

Evrei 2.9 făcut cu puțin mai prejos decât îngerii datorită morții pe care a suferit-o

Evrei 2.10 să desăvârșească prin suferințe pe Căpetenia mântuirii lor.

Versetul 26: dacă jertfa lui Hristos nu ar fi suficientă odată pentru totdeauna, atunci după intrarea Lui în Locul Preasfânt ceresc ar fi trebuit să Se reîntoarcă la scurt timp după aceea pe pământ, pentru ca să sufere din nou și să moară. Și pentru ce să fie suficientă jertfa a doua? Dacă o singură jertfă a lui Hristos nu este suficientă, atunci El trebuie să repete la nesfârșit jertfa Sa, așa cum trebuiau să facă marii preoți în marea zi a ispășirii, care se repeta mereu. Dacă pentru fiecare generație era necesară o jertfă, atunci și jertfa lui Hristos nu ar fi independentă de momentul când are loc. Atunci începând de la crearea lumii și a omenirii El ar fi trebuit să vină mereu pentru fiecare generație, ca să moară pentru ea. Sau, așa cum se spune foarte nimerit aici: „să sufere”. Și în acest cuvânt scurt se exprimă un aspect unic în felul lui al jertfei lui Hristos. Animalele de jertfă sufereau puțin sau chiar deloc; și dacă totuși sufereau, era o durere corporală pentru un moment scurt. Însă Hristos a suferit (compară cu Evrei 5.7,8) nu numai în trup, ci până în adâncul sufletului Lui, sub povara păcatelor noastre, sub lovitura mâinii lui Dumnezeu, în întunericul judecății, în părăsirea de Dumnezeu. Nu există nimic în cadrul sistemului vechi care să fie chiar și numai simbolic comparabil cu suferințele ispășitoare. Hristos este și în privința aceasta desăvârșit unic. Cât de străin este de aceea gândul că El ar fi trebuit să lase aceste suferințe să vină de mai multe ori asupra Sa, prin aceea că El se jertfea de mai multe ori. Nu, „Hristos a suferit o singură dată pentru păcate” (1 Petru 3.18). Sau, așa cum spune versetul nostru: „la sfârșitul veacurilor, S-a arătat o singură dată, pentru desființarea păcatului prin jertfa Sa”.

Sfârșitul veacurilor: deoarece jertfa lui Hristos este suficientă odată pentru totdeauna, atât pentru păcatele care au fost făcute înainte, cât și pentru păcatele care se vor face în viitor, El nu a trebuit să sufere și să moară la începutul timpurilor (adică începând de la crearea lumii) sau la sfârșitul timpurilor. Un singur moment a fost suficient, însă stabilirea momentului nu a fost la întâmplare. Probabil s-ar fi așteptat ca jertfa Lui să trebuiască să fi avut loc scurt după căderea în păcat, pentru ca prin aceasta să fie valabilă până la sfârșitul timpurilor; însă

Dumnezeu în înțelepciunea Lui a condus altfel lucrurile. Jertfa lui Hristos a avut loc abia după ce au trecut multe veacuri, care au arătat clar că omul în sine însuși este de neîmbunătățit de stricat. Omul era într-adevăr căzut în păcat, dar el nutrea încă speranța că ar putea învăța prin sine însuși să slujească lui Dumnezeu. Atâta timp cât el a gândit în felul acesta, el nu putea admite necesitatea unei jertfe de suplinare. De aceea a fost introdus mai întâi sistemul vechi, în care Dumnezeu a pus asupra omului multe obligații – pe care omul era imposibil să le îplinească. Și totuși omul a făgăduit în chip ușuratic să le îplinească pe deplin. Astfel în vechiul sistem s-a ajuns prin Lege la cunoașterea (conștientizarea) naturii proprii păcătoase (Romani 3.20; 7.7-14; Galateni 3.10,19,23,24). Dar a venit și sfârșitul unui timp de încercare sub vechiul legământ. Ca dovadă a caracterului de neîmbunătățit al omului natural și al încălcării totale a legământului de către poporul Israel, timpurile trecute s-au încheiat, „împlinit”. Ultimele zile ale acestui veac (Evrei 1.1) nu au început cu sentința asupra omului natural, ci cu „revelarea” arătării lui Hristos, care – în contrast cu toată strălucirea vechiului sistem – a pășit într-o lumină clară, ca să se jertfească ca jertfă de tăiere adevărată, unică, desăvârșită (compară cu Evrei 7.27). Timpurile de demult au trecut (1 Corinteni 10.11; Galateni 4.4).

Desființarea păcatului: aici nu este același lucru ca în 1 Ioan 3.5: „... S-a arătat ca să înlăture păcatele noastre”, căci acolo este vorba de păcate (ca în versetul 28). În versetul nostru este vorba de păcat; nu de fapta păcătoasă, ci de „păcat” ca apariție rea în lumea aceasta. Versetul acesta și versetul 28 arată clar diferența între primul și al doilea țap din marea zi a ispășirii. În cazul țapului al doilea era vorba de păcatele poporului. Marele preot le pune simbolic pe capul țapului și pe acesta îl trimitea în pustiu, prin care păcatele erau îndepărtate dinaintea feței lui Dumnezeu. Desigur aceasta putea avea loc numai pe baza faptului că sângele primului țap a curs. Fără moartea primului țap, țapul al doilea nu putea fi trimis (de aceea versetul 28 spune și că Hristos a purtat păcatele „multora”, aceasta înseamnă S-a jertfit pe Sine Însuși). Și totuși rămâne valabil că nu la primul țap, ci la al doilea țap este vorba de păcate. Țapul al doilea este ca să zicem așa pentru noi, dar primul țap este pentru Domnul. Primul înțeles al jertfei lui Hristos nu este să ne elibereze de păcatele noastre, ci să aducă în ordine problema păcatului cu privire la Dumnezeu. Trebuia făcută ispășire la Dumnezeu în Locul Preasfânt, pe capacul ispășirii cu privire la toată problema necurățirii prin păcat, și nu să se obțină numai iertarea păcatelor noastre. Lucrurile create nu au făcut nici un păcat, însă ele au fost murdărite prin păcat, așa cum am văzut clar în versetul 23. Toate lucrurile din cer și de pe pământ vor fi curățite odată de murdărirea păcatului pe baza jertfei pentru păcat a lui Hristos, pe care El a adus-o pentru Dumnezeu. Dumnezeu a primit satisfacție cu privire la păcat, și de aceea păcatul va putea fi desființat odată (făcut ineficace, fără putere, decuplat) din cosmosul întreg, cerurile create și de pe pământ. La aceasta s-a făcut aluzie în marea zi a ispășirii, când cu sângele primului țap au fost curățite și cortul și altarul de murdărirea prin păcat; problema păcatelor poporului a venit la rând apoi la țapul al doilea. Hristos a adus o jertfă pe cruce, prin care păcatul principial deja acum este făcut fără putere, și apoi la sfârșitul veacurilor poate fi realmente eliminat din cosmos; așa cum Ioan Botezătorul a spus deja despre Hristos: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel care ridică păcatul lumii!” (Ioan 1.29). Aceasta nu s-a împlinit încă deplin. Păcatul ca natură rea, ca forță rea este încă în noi (cu toate că principial lui i-a fost luată puterea în noi) și în lume; dar jertfa a fost adusă. Prin jertfa de

tăiere a lui Hristos a fost pusă deja baza cu aproximativ 19,5 secole în urmă [n.tr.: lucrarea a fost scrisă pe la jumătatea secolului 20] pentru desființarea definitivă, completă a păcatului.

Versetul 27: faptul că Hristos a murit numai o singură dată de moartea ca jertfă este scos în evidență prin aceea, că regula generală pentru om este, să moară o singură dată. El nu mai poate reveni pe pământ (nici în același trup, și nici prin reîncarnare), pentru ca să-și îndrepte păcatele sau să-și pună viața în ordine. O dată cu moartea urmările veșnice ale vieții pământești rămân irevocabile și urmează judecata pentru păcatele făcute pe pământ. Sentința se vede clar din alungarea imediată în Hades, locul de chin, așa cum este prezentată în istoria omului bogat (Luca 16.19-31) și din „duhurile, care sunt în închisoare” (1 Petru 3.19). Și – după învierea necredincioșilor – urmează condamnarea înaintea marelui tron alb, când necredincioșii vor fi aruncați pentru eternitate în iazul de foc (Apocalipsa 20.11-15). Realmente aici „oamenii” înseamnă numai necredincioși, care ca și Hristos „mor moartea păcătoșului”. Pe cât este de sigur că toți păcătoșii vor muri moartea păcătoșului, pe atât este de sigur că Hristos a murit o singură dată această moarte. Realmente există o diferență enormă: necredinciosul moare și după aceea primește judecata eternă; Hristos dimpotrivă a purtat suplinitor judecata eternă pentru credincioși numai în suferințele Sale și în moartea Sa. Hristos nu a primit judecata după moartea Sa, ci după moartea Sa a înviat și a intrat în Locul Preasfânt ceresc pentru noi. De acolo El va reveni odată ca să aducă la lumină urmările morții și glorificării Sale. Omul natural moare și ceea ce îl așteaptă este judecata. Hristos a murit o singură dată și ceea ce El are înaintea Sa este revenirea Sa (versetul 28). De aceea versetul acesta nu este valabil pentru credincioși: lor nu le-a fost dat, lor nu li „s-a rânduit”, ca ei în orice caz să moară; dimpotrivă, ei privesc spre revenirea lui Hristos. Într-adevăr noi toți nu vom adormi, „însă toți vom fi transformați” (1 Corinteni 15.51). Și dacă noi ca credincioși va trebui să adormim înainte de revenirea lui Hristos, atunci și în acest caz pentru noi nu urmează judecata, căci „cine aude Cuvântul Meu și crede în Cel care M-a trimis are viață eternă și nu vine la judecată, ci a trecut din moarte la viață” (Ioan 5.24). Credinciosul adormit este cu Hristos în Paradis (Luca 23.43; Filipeni 1.23), acasă la Domnul (2 Corinteni 5.8).

Versetul 28: Așa cum fiecare om moare cel mult o singură dată, la fel și Hristos a murit o singură dată, și anume El a murit moartea de jertfă, ca să „poarte” păcatele multora. Vezi înțelesul important al cuvântului „a purta” (anaphero) în Evrei 7.27; se mai poate traduce și: „ca să se jertfească pe Sine pentru păcatele multora”. În această expresie se vede exprimat unitar adevărul despre primul țap și al doilea țap (vezi comentariul la versetul 26). Primul țap a fost realmente jertfit pe altar. El a fost tăiat la altar, grăsimea era pusă pe altar și sângele era parțial pe altar și în jurul altarului, parțial înaintea și pe capacul ispășirii. În primul țap este aspectul „purtării”, a celui care „se jertfește”; în țapul al doilea se vede aspectul îndepărtării păcatelor: „Și Aaron să-și pună amândouă mâinile pe capul țapului celui viu și să mărturisească peste el toate nelegiuirile fiilor lui Israel și toate nedreptățile lor, în toate păcatele lor, și să le pună pe capul țapului și să-l trimită în pustiu, prin mâna unui om pregătit pentru aceasta. Și țapul va purta asupra lui toate nelegiuirile lor într-un pământ nelocuit, și să dea drumul țapului în pustiu” (Leviticul 16.21,22). Aceasta este „iertarea” (textual: „cel care îndepărtează, cel care duce, vezi versetul 22) păcatelor: Dumnezeu îndepărtează păcatele noastre de la noi pe baza morții ca jertfă a lui Hristos, atât de departe precum este răsăritul de

apus (Psalmul 103.12). „El va călca sub picioare nelegiuirile noastre, și vei arunca toate păcatele lor în adâncurile mării” (Mica 7.19).

Multora: aici nu se spune „ale tuturor”. Nu este nici un singur cuvânt în Scriptură potrivit căruia Hristos a purtat păcatele tuturor oamenilor! Într-adevăr, El a gustat moartea „pentru toți (sau: pentru fiecare)” (Evrei 2.9), însă acesta este adevărul ilustrat prin primul țap. Valoarea jertfei lui Hristos este așa de mare, că Evanghelia lui Dumnezeu poate fi dusă la toți oamenii. Dumnezeu a primit așa de multă satisfacție desăvârșită prin jertfa lui Hristos, că mântuirea Lui poate fi dusă la toți oamenii (Tit 2.11): „deci, după cum printr-o singură încălcare (a lui Adam) a venit judecată către toți oamenii spre condamnare, tot astfel, printr-o singură dreptate (a lui Hristos) împlinită, consecințele au fost către toți oamenii spre o îndreptățire a vieții” (Romani 5.18). Dacă urmărim în continuare afirmația din Romani 5, atunci vedem și un alt aspect: „Pentru că, după cum prin neascultarea unui singur om cei mulți au fost făcuți păcătoși, tot așa și prin ascultarea Unuia singur, cei mulți vor fi făcuți drepti” (Romani 5.19). Aici din nou nu este vorba de „toți oamenii”, ca în versetul 18, ci de două clase de oameni: „cei mulți”, care constituie clasa celui dintâi Adam (căreia de altfel îi aparțin toți oamenii prin natura lor) și cei „mulți” (nu toți) care aparțin clasei ultimului Adam. Aici nu este vorba că pe baza lucrării lui Hristos urmările minunate se întind asupra tuturor oamenilor, ci de a avea efectiv partea „multor” oameni (prin convertire și iertare). Primul țap are a face cu satisfacere, care este așa de mare că urmarea ei poate fi oferită tuturor oamenilor. Țapul al doilea are a face cu suplinirea. Nu păcatele tuturor oamenilor sunt puse pe țapul acesta, ci numai păcatele poporului lui Dumnezeu. Numai oamenii din epoca actuală, care primesc cu adevărat Evanghelia și se întorc la Dumnezeu primesc iertarea și au dreptul să știe că păcatele lor au fost realmente anulate prin lucrarea lui Hristos. Hristos nu a purtat păcatele tuturor oamenilor, ci numai ale acelor care cred în El. (În 1 Ioan 2.2 nu se spune: „ale lumii întregi”, ca și cum păcatele lumii întregi ar fi iertate, căci atunci nici un om nu s-ar mai putea pierde; ci se spune textual: „pentru păcatele noastre, și pentru lumea întreagă”; aceasta înseamnă păcatele credincioșilor și curățirea cosmosului. Hristos nu a purtat păcatele „tuturor”, ci ale „multora”; de altfel nici ale „unora = puțini”, de exemplu ale credincioșilor din Israel, ci păcatele a milioane de credincioși din toate popoarele.)

Se va arăta a doua oară: omul (natural) moare o singură dată, și al doilea lucru, care îl așteaptă, este judecata. Și Hristos a murit o singură dată, și al doilea lucru care Îl așteaptă este revenirea pe pământ. Marele preot S-a „arătat” mai întâi la altar; vedem aceasta în versetul 26. După aceea El S-a „arătat” înaintea lui Dumnezeu în Locul Preasfânt pentru popor; am văzut aceasta în versetul 24. Și în final El S-a „arătat” iarăși înaintea (din Locul Preasfânt) Locului Preasfânt, prin aceasta poporul a știut că jertfa a fost primită și ispășirea a fost făcută; vedem aceasta aici. Hristos Se va arăta odată vizibil în aceeași lume în care El S-a arătat odată în smerenie, ca să înfăptuiască lucrarea de răscumpărare. Aici nu este vorba de răpirea Adunării (Bisericii), ci de arătarea lui Hristos pe pământ, și nu în cele din urmă pentru Israel, cu care va încheia noul legământ. Aceasta va fi marea zi a ispășirii pentru Israel, când Marele Preot Se va reîntoarce din Locul Preasfânt și va îndepărta pentru eternitate păcatele lor: „pentru a înceta fărădelegea și pentru a pune capăt păcatelor și pentru a ispăși nelegiuirea și pentru a aduce dreptatea eternă” (Daniel 9.24; compară cu Zaharia 12.10-13.1). Dar nu numai

(rămășița din) Israel Îl va aștepta; și noi iubim arătarea Lui (2 Timotei 4.8) și la arătarea Lui vom primi moștenirea cerească în Împărăția păcii. La prima Sa venire El a înfăptuit principal mântuirea prin dăruirea de Sine Însuși; la a doua Sa venire mântuirea se va împlini deplin, deoarece credincioșii vor fi atunci mântuiți de trupul lor pământesc, de păcatul care locuiește în ei și de împrejurările vrăjmașe din lumea aceasta. Păcatele noastre au dispărut deja acum; însă mântuirea deplină va avea loc în curând la arătarea lui Hristos (răpirea Adunării și arătarea lui Hristos privite ca un întreg). Vezi înțelesul mântuirii în epistola către Evrei 1.14; 2.3,10; 5.9; 6.9.

Fără păcat: faptul că Hristos Se va întoarce din cer pe pământ pare să fie în opoziție cu versetul 26 și la prima vedere se poate naște impresia că El ar veni din nou pe pământ ca să Se dea ca jertfă pentru păcat. Însă exact opusul este realitatea; la a doua venire a Sa Hristos nu va mai avea nimic a face cu problema păcatului, deoarece aceasta a fost rezolvată odată pentru totdeauna la prima Sa venire. A doua Sa venire nu este o repetare sau o imitare a primei Sale veniri. Ea nu este o venire în smerenie, ci în glorie. La prima Sa venire El S-a dat pe Sine la moarte pentru păcatele noastre, la a doua Sa venire El aduce toate urmările jertfei Sale pentru ai Săi: mântuirea deplină. Pentru necredincioși este mai întâi moartea, iar după aceea judecata; pentru Hristos a fost mai întâi moartea, și după aceea El aduce mântuirea. Pentru necredincios este numai judecata, deoarece problema păcatelor lui nu este rezolvată. Pentru credincios la arătarea lui Hristos este numai mântuire, deoarece Acesta la prima Sa venire a rezolvat problema păcatului pentru el. Hristos poate acum aștepta ca noi, credincioșii să așteptăm tot timpul cu bucurie revenirea Lui (compară cu Filipeni 3.20; 1 Corinteni 1.7, unde găsim același cuvânt pentru „a aștepta”). Prin aceea, care Îl „așteaptă”, El „va fi văzut” în curând, ceea ce cuvântul înseamnă aici textual „a se arăta” (un alt cuvânt decât cel în versetul 24).

B 3.3 Hristos a venit în lumea aceasta (Evrei 10.1-10)

Evrei 10.1-10: **1.** Pentru că legea, având umbra bunurilor viitoare, nu însăși imaginea lucrurilor, nu poate niciodată, cu aceleași jertfe, care se aduc neîncetat în fiecare an, să-i desăvârșească pe aceia care se apropie. **2.** Astfel, n-ar fi încetat ele să fie aduse dacă cei care slujesc, odată curățiți, n-ar mai fi avut nici o cunoștință de păcate? **3.** Dar în acestea este o amintire de păcate în fiecare an. **4.** Pentru că imposibil ca sângele de tauri și de țapi ^a să înlăture păcatele. **5.** De aceea, intrând în lume, El spune: „N-ai voit jertfă pentru păcat și jertfe de mâncare ¹, ci Mi-ai întocmit un trup. **6.** Nu Ți-au plăcut arderi-de-tot și jertfe pentru păcat. **7.** Atunci am spus: «Iată, Eu vin (în sulul cărții este scris despre Mine) ca să fac voia Ta, Dumnezeule»“ ^b. **8.** Spunând mai sus: „N-ai vrut, nici nu Ți-au plăcut ^c jertfe și daruri și arderi-de-tot și jertfe pentru păcat ²“ (care sunt aduse potrivit legii), **9.** atunci El a spus: „Iată, Eu vin ca să fac voia Ta“ ^d. El desființează ce este întâi, ca să stabilească ce este a doua oară; **10.** „voie“ prin care am fost sfințiți, prin jertfirea trupului lui Isus Hristos, odată pentru totdeauna.

Remarci

- ¹. Aici în sensul unui „dar”.
- ². Textual „[jertfe] pentru păcat”; compară versetul 18 și 26, în LXX traducerea este „jertfă pentru păcat” (aceasta este în ebraică același cuvânt ca pentru „păcat”).
 - ^a. Evrei 9.13; Leviticul 16.15,21
 - ^b. Psalmul 40.6-8
 - ^c. Psalmul 40.6
 - ^d. Psalmul 40.7
 - ^e. Psalmul 9.12,28

Comentariu

Scriitorul aprofundează acum felul și însemnătatea jertfei lui Hristos, după ce El a venit în lume conform voinței lui Dumnezeu. După nedesăvârșirea marilor preoți de odinioară (Evrei 5-9) vedem acum nedesăvârșirea jertfelor de odinioară. Esența este că jertfele de odinioară nu erau suficiente ca să creeze adoratorului accesul liber în Locul Preasfânt (compară cu versetul 19) – și în acest caz era vorba numai de Locul Preasfânt pământesc. Ceea ce noi avem nevoie este:

- intrare liberă în Locul Preasfânt; pentru aceasta avem nevoie de:
- nu numai de o conștiință bună, ci de una desăvârșită (aceasta înseamnă să nu mai ai frică de judecată); pentru aceasta avem nevoie:
- de o jertfă desăvârșită și de aceea adusă o singură dată.

Dar dacă jertfa se schimbă, atunci trebuie de asemenea și ca toate celelalte să se schimbe. Întregul sistem vechi este înlocuit printr-un sistem nou; primul este îndepărtat, în locul lui pășește al doilea (Evrei 10.9b).

Baza sistemului vechi era Legea (aceasta este Legea morală a celor zece porunci și întreaga lege a ritualurilor serviciului jertfelor). Legea aceasta nu corespunde în orice privință cu „legea” sistemului nou; de exemplu ea nu oferea intrare în Locul Preasfânt simbolic, așa cum noul sistem oferă intrare în adevăratul Loc Preasfânt. De aceea Legea nu era o imagine „fidelă” a noului sistem (al „bunurilor viitoare”, adică al lucrurilor bune, pe care noi le putem lua prin credință), ci numai o umbră: De aceea sistemul vechi:

- nu avea intrare liberă în Locul Preasfânt; căci:
- nu era o conștiință desăvârșită a preoților; căci:
- nu exista o jertfă desăvârșită, și de aceea în mod necesar ea trebuia repetată (Evrei 10.1-3); căci:
- jertfele erau numai jertfe de animale (Evrei 10.4).

Dimpotrivă noul sistem conține:

- revelarea voii lui Dumnezeu, și anume sfințirea noastră (consacrarea pentru slujba de preot în Locul Preasfânt, Evrei 10.5-10),
- jertfa desăvârșită a lui Hristos, adusă o singură dată (Evrei 10.11-14),
- mărturia adevărată a Duhului Sfânt (Evrei 10.15-18).

În ceea ce privește primul punct, vechiul sistem nu era expresia desăvârșită a voii lui Dumnezeu, dar la venirea lui Hristos nu era un alt sistem. Când Hristos a venit în lumea aceasta El a exprimat următoarele (conform cu Psalmul 40):

- ceea ce Dumnezeu nu voia: întregul serviciu al jertfelor de odinioară, și anume jertfa de pace, jertfa de mâncare, jertfa de ardere de tot și jertfa pentru păcat (Evrei 10.5a,6,8), căci ele nu aveau un efect real (cu toate că ele, atâta timp cât Hristos nu era venit, au fost rânduite de Dumnezeu Însuși; vezi versetul 8);
- ceea ce voia Dumnezeu: adevărata jertfă a lui Hristos:
- Dumnezeu a stabilit această voință deja mai înainte într-un „sul de carte” („cartea” planurilor Sale, versetul 7);
- la împlinirea timpului (Galateni 4.4; compară cu Evrei 9.26) Dumnezeu a pregătit Domnului Isus un trup: Acesta a devenit Om (Evrei 10.5b);
- Hristos a venit în lume ca să împlinească voia lui Dumnezeu, prin aceea că El S-a dat pe Sine Însuși în moarte ca jertfă (versetele 7,9).

În felul acesta primul sistem a fost înlocuit prin sistemul al doilea (versetul 9b).

Voia lui Dumnezeu:

- L-a determinat pe Hristos să Se dea în ascultare ca jertfă, prin aceea că El a dat trupul Său judecății de moarte;
- a sfințit pe credincioși odată pentru totdeauna prin jertfa Sa, aceasta înseamnă că noi suntem sfințiți pentru totdeauna ca preoți, ca să exercităm slujba în Locul Preasfânt (Evrei 10.10,19). Acesta este înțelesul deosebit al cuvântului „a sfinți” în epistola către Evrei, așa cum am văzut deja în Evrei 2.11). Compară și paralela între Evrei 9.3 și 9.14; așa cum odinioară sângele animalelor „sfințește”, la fel sângele lui Hristos ne-a „curățit pentru serviciul divin”. Sfințirea = consacrarea pentru serviciul divin! Întotdeauna este vorba că noi acum spălați și curățiți avem voie să ne apropiem de Dumnezeu în Locul Preasfânt (Evrei 10-19-22).

Cât de important este că înainte de toate aceasta este voia lui Dumnezeu pentru viața noastră: consacrarea pentru slujba ca preoți înaintea feței Sale!

Versetul 1: căci: scriitorul continuă compararea jertfelor de animale multe și nedesăvârșite pe de o parte, și jertfa desăvârșită a lui Hristos, pe de altă parte. Am văzut deja, că o jertfă simbolică era eventual suficientă pentru curățirea Locului Preasfânt simbolic, dar curățirea adevăratului Loc Preasfânt necesita o jertfă mai bună (Evrei 9.23,24). În afară de aceasta jertfa de animale nu era nici măcar o imagine exactă, căci ea nu era singulară, așa precum era

jertfa lui Hristos (Evrei 9.25-28). Aspectul acesta al doilea al jertfei, pe de o parte simbolic, pe de altă parte în natura ei diferită de adevărata jertfă, este exprimat în versetul nostru prin cuvântul „umbră”. Legea (prin aceasta este vorba de întreaga Lege vechi-testamentară, care era baza vechiului sistem și dădea îndrumările serviciilor de jertfă de odinioară) era numai o „umbră”, nu o „imagine” a bunurilor viitoare. Este ca și cu o umbră, pe care o persoană o proiectează pe un perete (sau o siluetă), alături de fotografia aceleiași persoane pe zid. Diferențele sunt frapante. Fotografia este o imagine fidelă, fiecare detaliu corespunde cu cel al persoanei respective. Însă umbra sau silueta redă numai o prezentare vagă a persoanei, care probabil abia se recunoaște. Cuvântul „[contra]imagine” din Evrei 9.24 arată spre concordanțele dintre sistemul vechi și sistemul nou (precum și spre concordanțele între un model și imagine respectiv copie), dar cuvântul „umbră” (vezi și Evrei 8.5 și Coloseni 2.17) scoate în evidență diferențele. Legea serviciilor de jertfă vechi-testamentară oferea numai o referire pentru o prezentare, o impresie inexactă despre un serviciu de jertfă nou, dar nu era o copie fidelă a acestuia. În slujirea umbrelor jertfele trebuiau mereu repetate, în timp ce noul serviciu preoțesc este întemeiat pe o jertfă singulară, pentru totdeauna desăvârșită și care desăvârșește.

„*Bunurile viitoare*”: am discutat expresia aceasta deja la Evrei 9.11, unde multe manuscrise au aceeași exprimare; manuscrisele privilegiate oferă un text cu înțeles asemănător („bunurile care vor veni”). Sunt „lucrurile bune”, binecuvântările, pe care noul sistem ni le aduce în Hristos. Din profeția noului legământ „bunurile viitoare” erau văzute exclusiv în sens absolut. În epoca actuală ele sunt în sensul absolut al cuvântului încă de viitor, deoarece în curând ele vor deveni realitate deplină și definitivă în lumea viitoare și în veacul viitor (Evrei 2.5; 6.5), când Hristos va reveni, va întemeia Împărăția păcii și va încheia noul legământ cu Israel. Dar pentru noi, care posedăm și savurăm deja acum binecuvântările noului legământ, „lucrurile bune” nu mai sunt de viitor; pentru aceasta noi nu trebuie să așteptăm revenirea lui Hristos, căci noi putem intra cu îndrăzneală la El în Locul Preasfânt.

Să desăvârșească: și expresia aceasta am întâlnit-o deseori (Evrei 7.11,19; 9.9); ea înseamnă să crezi o conștiință desăvârșită, așa cum se vede aici din versetul 2. O conștiință desăvârșită este nu numai o conștiință bună, adică neîncărcată, o conștiință curățită prin iertare, ci este conștiința unuia care niciodată nu mai poate veni cu frică de judecata eternă, deoarece relația lui cu Dumnezeu Judecător a fost adusă odată pentru totdeauna în ordine. Este bine să se îndrepte mereu atenția asupra faptului că aceasta nu înseamnă că un credincios nu ar mai putea primi o conștiință „rea” (apăsată de păcat) sau că părtașia lui cu Dumnezeu este întotdeauna netulburată, dimpotrivă; dar conștiința rea nu mai înseamnă acum „să fi fricos din cauza judecății”. Un copil cu o conștiință rea este conștient de păcatul lui și îi este frică să apară înaintea tatălui, dar el nu are nici o frică că tatăl lui îl va alunga ca și copil.

Versetul 2: dacă ar fi fost altfel cu jertfele vechi-testamentare, adică dacă jertfele unei anumite zile mari a ispășirii ar fi fost capabile să îndepărteze odată pentru totdeauna toate păcatele poporului – acestea erau nu numai păcatele din anul trecut ci și păcatele care vor fi făcute probabil în anul care urmează! – atunci conștiința poporului ar fi fost curățată desăvârșit și nu

ar mai fi fost nevoie de repetarea jertfei în marea zi a ispășirii. Dacă un medicament a ajutat odată, atunci el nu mai trebuie luat (Chrysostomus).

Aducerea lor: expresia aceasta se referă la jertfele de tăiere, care se aduceau neîntrerupt în fiecare an (Evrei 10.1).

Cei care slujesc: Aceștia sunt aceeași grupă ca cei „care se apropie” din versetul 1; textual se referă desigur la preoți; însă ei făceau slujba lor pentru popor și în numele poporului, așa că aici, dacă ne gândim la aplicarea la poporul lui Dumnezeu, trebuie să ne gândim la întreg Israelul.

Nici o cunoștință de păcate: aici se exprimă ceva din înțelesul de bază al cuvântului „conștiință”. Cuvântul grecesc syneidesis înseamnă ca și cuvântul latin conscientia literalmente „confident”, așa cum „conștiință” vine de la „cunoștință”, și are sensul de sentimente lăuntrice și conștiință. Dacă jertfele pentru păcat de odinioară și-ar fi atins cu adevărat țelul lor, atunci poporul lui Dumnezeu nu ar mai fi avut nici un simțământ cu privire la păcatele pe care le făceau demn de condamnat înaintea lui Dumnezeu. În loc de aceasta poporul stătea în fiecare an înaintea lui Dumnezeu „conștient fiind de vina lui”.

Versetul 3: faptul că jertfele pentru păcat nu dezlegau de păcat odată pentru totdeauna se vede din aceea, că repetarea anuală a mării zile a ispășirii aducea mereu în amintire poporului că el era apăsător sub păcatele neanulate. Aceste jertfe pentru păcat nu erau un medicament care elibera pe bolnav odată pentru totdeauna de boala lui, ci erau numai un mijloc provizoriu. Tocmai faptul că bolnavul trebuia să facă uz permanent de ele, ele îi aduceau permanent aminte că el era bolnav lipsit de speranță. În marea zi a ispășirii israelitul avea din nou o conștiință bună, însă seara avea ca să zicem așa iarăși o conștiință rea și era la fel de condamnat ca și mai înainte. Mai mult chiar: jertfele însăși erau de fapt formal nu în primul rând pentru anularea păcatelor, ci mai degrabă o „aducere aminte” de păcate. Adevărata anulare a păcatelor, desăvârșită și definitivă, era întemeiată numai pe jertfa lui Hristos, și anume chiar și cu privire la păcatele credincioșilor din timpul Vechiului Testament, pentru care se jertfea în marea zi a ispășirii.

Versetul 4: jertfele de animale nu au adus „ștergerea” păcatelor, ci numai „amintirea” păcatelor, căci jertfele de animale nu pot da lui Dumnezeu adevărata satisfacție pentru păcate. Nu poate fi nici o legătură între sângele material al animalelor (ca acela al țapilor și vițelilor care erau tăiați în marea zi a ispășirii) și vina morală a omului. Singura semnificație a acestor jertfe de animale consta în referirea lor la adevărata jertfă a lui Hristos. Și singurul motiv al mântuirii credincioșilor vechi-testamentali consta nu în jertfele de animale, care au fost aduse pentru ei, ci în privirea anticipată a lui Dumnezeu la jertfa lui Hristos (Romani 3.25). De altfel gândul acesta nu era străin Vechiului Testament, Pavel vorbește în Romani 11.26,27 pe baza textului din Isaia 27.9; 59.20,21; Ieremia 31.33,34 despre îndepărtarea păcatelor la venirea Răscumpărătorului și a noului legământ. Vina morală a păcătosului cere o jertfă cu putere morală. Apa poate spăla sângele de pe mâna criminalului, dar ea nu poate spăla „întinarea” lui prin crimă.

Versetul 5: acum este citat locul cel mai clar din Vechiul Testament, care scoate în evidență insuficiența jertfelor de animale și necesitatea venirii unui Răscumpărător. Psalmul 40 oferă de fapt o întreagă imagine de ansamblu despre istoria morală a lui Hristos și începe cu finalul ei: versetele 2-4 descriu cântarea de laudă adresată lui Mesia înviat, care Își ocupă locul în rămășița poporului Său și Se prezintă pe Sine Însuși ca model (Psalmul 40.4-6). După aceea suntem conduși la începuturile drumului lui Mesia: venirea Lui în lumea aceasta, ca să împlinească voia lui Dumnezeu, care nu a putut fi împlinită prin jertfele de animale (versetele 7-9), În versetele 10 și 11 vedem slujirea Lui pe pământ, în mijlocul „adunării celei mari a lui Israel”, unde El a vestit bunătatea lui Dumnezeu și adevărul lui Dumnezeu, așa cum acestea trăiau în propria Lui inimă. În versetele 12-17 vedem consecințele vieții Lui închinată lui Dumnezeu: suferințele crucii, și credințioșia Lui Însuși în aceste împrejurări, unde rele din afară și propriile Lui nelegiuiri (așa poate El spune, după ce Dumnezeu a făcut păcatele noastre să fie ale Lui) L-au apăsător. Totodată formularea acestui verset este de așa natură că și rămășița credincioasă va rosti în curând aceste cuvinte de mărturisire și de apăsare, și atunci va avea parte de mântuire, tocmai pentru că Mesia a devenit pentru ei adevărata jertfă de ardere de tot și jertfă pentru păcat. În ceea ce-L privește pe Hristos Însuși, după versetul 16 se citește iarăși începutul Psalmului, unde Mesia Însuși descrie răspunsul lui Dumnezeu la apăsarea Lui.

Când El intră în lume: se mai poate traduce și: „prin aceea că el vine în lume”, ceea ce evită mai bine gândul că El ar fi rostit cuvintele din versetele 6 și 7 imediat după întruparea Lui. Se mai poate spune că prin venirea Lui El a exprimat adevărul din Psalmul 40. Deoarece El a venit pe pământ într-un trup, care era destinat și pregătit pentru jertfă, prin aceasta a exprimat că jertfele de odinioară erau insuficiente și că era nevoie de o jertfă nouă, adevărată, desăvârșită. Cuvintele lui Mesia nu Îi sunt destinate „în eternitatea liniștită”, așa cum se spune deseori, ci la venirea Lui în lume. Aceasta este remarcabil în măsura în care ascultarea lui Hristos nu are voie să fie despărțită de întruparea Lui, de natura lui umană; ca Om Hristos a devenit ascultător de Dumnezeu, El a învățat ascultarea (Evrei 5.8), pe care El nu a cunoscut-o înainte de întrupare și nici nu putea s-o cunoască. Pe de altă parte venirea lui Hristos și fapta Lui de jertfire nu o putem reduce aici numai la o faptă a ascultării formale de Dumnezeu. Aici vorbește Unul care vine pe pământ din voință proprie liberă și cu dorință, ca de bună voie să împlinească voia lui Dumnezeu. Aceasta ne amintește de Evrei 9.14, unde auzim că Hristos prin Duhul etern (divin) S-a oferit pe Sine Însuși jertfă fără pată lui Dumnezeu. În versetul nostru vorbește nu numai un om ascultător de Dumnezeu, ci un Om care El Însuși este veșnic și Dumnezeu desăvârșit și ca atare putea împlini voia lui Dumnezeu.

Jertfe de tăiere: aici și în versetul 6 se folosesc patru expresii pentru jertfă. Este ușor de presupus că aici este vorba de indicii referitoare la cele patru tipuri principale de jertfe, așa cum le găsim descrise între altele în Leviticul 1-5. Acolo avem următoarea succesiune: jertfa arderii de tot, jertfa de mâncare, jertfa de pace și jertfa pentru păcat. Prima și ultima jertfă le găsim numite cu nume în versetul 6; dacă în versetul nostru găsim și jertfa de pace și jertfa de mâncare, pentru aceasta este nevoie de o cercetare mai îndeaproape. Cuvântul pentru „jertfă de tăiere” este un cuvânt foarte general, derivat de la verbul „a tăia – a sacrifica”. Cuvântul

ebraic (zebach), care corespunde acestui cuvânt, înseamnă la modul foarte general „jertfă de tăiere”, însă apoi este și omologul la „jertfa de ardere de tot”, care a fost jertfită în întregime, la care zebach a fost însoțit de o jertfă de mâncare. Astfel noi găsim jertfa de ardere de tot și jertfa de tăiere deseori una lângă alta, dar totuși diferite una de alta. În sensul acesta „jertfa de tăiere” înseamnă de cele mai multe ori „jertfa de pace”, ceea ce în ebraică de cele mai multe ori se exprimă astfel: „jertfă de tăiere pentru pace” (pace la plural), dar uneori este numită și scurt „jertfă de tăiere” (de exemplu Deuteronomul 12.27; 18.3). Jertfa de pace în așa-numita „jertfă de mâncare”: carnea animalului de jertfă era mâncată de popor, în timp ce grăsimea era pusă pe altar ca „mâncare pentru Domnul”. Spata dreaptă și pieptul erau date ca hrană preoților (Leviticul 3; 7.11-36). De aceea jertfa de pace este o imagine a jertfei lui Hristos, atunci când ea este privită ca bază pentru o părtășie armonioasă între Dumnezeu și poporul Său și între mădularele poporului Său.

Jertfa de mâncare (darurile de jertfă): Și acesta în sine este un cuvânt foarte general, derivat de la prosphero, „a jertfi” (vezi și versetele 1,2,8,11,12), și de aceea înseamnă: ceea ce este jertfit, ceea ce este oferit. Este același cuvânt ca „jertfă” în versetele 10,14 și 18, unde se referă la jertfa lui Hristos. În versetul nostru are clar sensul de „jertfă de mâncare”, având în vedere traducerea cuvântului ebraic mincha, „jertfă de mâncare” în Psalmul 40.6. Ca traducere este corect, deoarece cuvântul mincha înseamnă în primul rând la modul mai general „dar, cadou, dar de jertfă”, dar începând cu Leviticul 2 primește înțelesul special de jertfă de mâncare, aceasta înseamnă o jertfă din floare de făină coaptă sau boabe prăjite. Și jertfa aceasta este o jertfă de mâncare, căci israelitul aducea jertfa de mâncare de bună voie din hrana lui zilnică, din roadele lucrului său zilnic. Din hrana lui el aducea o parte ca dar de jertfă; o parte din ea era pusă pe altar și restul era pentru preoți. Deoarece jertfa de mâncare este descrisă după jertfa de ardere de tot și înainte de jertfa de pace (Leviticul 1-3), este în legătură cu faptul că jertfa de mâncare în mod obișnuit (conform unora, întotdeauna) era cuplată cu o jertfă de ardere de tot sau o jertfă de tăiere, în timp ce, invers, nici o jertfă de ardere de tot nu era adusă fără o jertfă de mâncare. Aceasta ne ajută să înțelegem care este înțelesul simbolic al jertfei de mâncare. Ea este o imagine frumoasă a vieții zilnice a lui Hristos pe pământ închinată lui Dumnezeu, al unei vieți pe care El la sfârșit a dat-o în moartea ca jertfă de ardere de tot desăvârșită și ca jertfă de tăiere desăvârșită.

Mi-ai pregătit un trup: faptul că Dumnezeu nu a vrut jertfe de tăiere și jertfe de mâncare nu înseamnă că întreg serviciul jertfelor din Vechiul Testament a avut loc contrar voii Sale, căci El Însuși l-a rânduit. Ci înseamnă că aceste jertfe nu puteau aduce iertarea reală a păcatelor, nu puteau face conștiința desăvârșită și nu puteau crea intrare în Locul Preasfânt; voia lui Dumnezeu nu putea fi împlinită prin această slujbă. Era nevoie de o jertfă desăvârșită, ca să poată împlini voia lui Dumnezeu, și anume iertarea, perfecționarea și intrarea în Locul Preasfânt. Pentru ca această jertfă să poată fi adusă, El a pregătit un trup lui Hristos, așa că Fiul lui Dumnezeu a devenit Om. De altfel se remarcă imediat, că fraza aceasta diferă mult de textul din Psalmul 40.6, unde noi găsim textual: „Mi-ai străpuns (scobit) urechile”. Textul nostru se aliniază aproape complet la versiunea LXX a Psalmului 40, pe care textul ebraic o redă aici liber, dar fără să schimbe total înțelesul. Dacă Dumnezeu a pregătit „urechi” lui Hristos, atunci aceasta nu poate însemna altceva decât că El l-a pregătit un trup. Lui Hristos l-

au fost pregătite urechi, atunci când I s-a pregătit un trup, aceasta înseamnă când El a devenit Om. Deoarece textul ebraic vorbește aici în mod special despre urechi, aceasta scoate în evidență scopul pentru care lui Hristos I s-a pregătit un trup, și anume ca să-l dea ca jertfă în ascultare de Dumnezeu (compară cu versetul 7). Urechea deschisă era mijlocul prin care El asculta de voia lui Dumnezeu. Trupul era mijlocul prin care această voie a fost împlinită (Dods). Ce se spune aici despre „scobirea” urechilor trebuie clar diferențiat de Exodul 21 și Isaia 50. Când Hristos a devenit Om urechile lui au fost „scobite (= pregătite)” (Psalmul 40); în timp ce în viața lui pe pământ El putea spune în ascultare desăvârșită: „El Îmi trezește dimineață după dimineață, Îmi trezește urechea, ca să ascult ca un ucenic. Domnul Dumnezeu Mi-a deschis urechea și nu M-am împotrivit, nu M-am dat înapoi” (Isaia 50.4,5). Când la sfârșitul vieții Sale El S-a dat pentru ai Săi ca rob etern, se spune: „Stăpânul Său să-I găurească urechea cu o sulă; și El să-I slujească pentru totdeauna” (Exodul 21.6). Chiar și numai aceste locuri din Scriptură vorbesc despre ascultarea lui Hristos, și stau în opoziție clară nu numai cu inimile necircumcise, ci și cu urechile necircumcise ale poporului (Ieremia 6.10; Faptele apostolilor 7.51).

Versetul 6: aici găsim o diferență mică față de textul LXX: „a avea plăcere” în loc de „a cere” (compară cu Psalmul 40.6). Pentru a realiza voia Sa cu privire la popor, Dumnezeu nu a „cerut”, sau nu a avut „plăcere” de jertfele de animale. În sensul adevărat al cuvântului Dumnezeu Însuși a „cerut” această slujbă de la popor, și drept urmare El avea plăcere de ea – dar El nu putea avea plăcere de rezultat, căci rezultatul adevărat, efectiv al acestor jertfe era nul (compară cu versetul 4).

Jertfe de ardere de tot: aici sunt numite celelalte două jertfe din cele patru jertfe principale. Jertfa de pace și jertfa de mâncare sunt jertfe pentru mâncat; jertfa de ardere de tot și jertfa pentru păcat sunt jertfe de ispășire. Ultimele două sunt numite deseori dintr-o singură suflare, deoarece ele prezintă cele două laturi ale lucrării de ispășire a lui Hristos. Aceste două aspecte sunt principial diferite unul de altul. Jertfa pentru păcat slujea pentru ispășirea (acoperirea, anularea) păcatelor; jertfa de ardere de tot slujea ca păcătosul însuși să devină plăcut înaintea lui Dumnezeu: „ca să fie primit înaintea Domnului ... ca să facă ispășire pentru el” (Leviticul 1.3,4). În cadrul ambelor jertfe cel care aducea jertfa trebuia să se identifice cu animalul, care a murit în locul lui, prin aceea că își punea mâna pe capul animalului. În cadrul jertfei pentru păcat prin această identificare caracterul nedemn (caracterul stricat) al celui care aducea jertfa trecea asupra animalului; în cadrul jertfei de ardere de tot demnitatea (buna plăcere) a jertfei trecea asupra celui care aducea jertfa. Cuvântul pentru „ardere de tot” este aici holokautooma (compară cu cuvântul nostru holocaust), aceasta înseamnă „ceea ce este ars complet” (holos – în întregime; kautoö – a arde). Este traducerea cuvântului ebraic olah, care este derivat de la alah, „a se ridica”, aici aproximativ cu sensul „a se ridica (a se transforma) în fum”. Cuvântul în greacă accentuează însușirea jertfei de ardere de tot, și anume că ea era jertfită complet, era arsă pe altar complet, pentru ca astfel nimic din ea să nu fie mâncat de vreun om. Cuvântul ebraic accentuează că era în totalitate pentru Domnul (Jahve), o jertfă a cărei valoare, bună plăcere și glorie „se ridică” ca o mireasmă plăcută Domnului (Leviticul 1.9,13,17). Prin aceasta devine clar înțelesul simbolic al jertfei de ardere de tot. Ea este o imagine despre Hristos, care pe cruce S-a dat în totalitate lui Dumnezeu ca o mireasmă plăcută, pentru ca noi

să fim plăcuți în El și să trăim înaintea lui Dumnezeu (compară cu Efeseni 5.1,2; Romani 12.1).

Jertfă pentru păcat: ea constituie replica jertfei de ardere de tot. Așa cum jertfa de ardere de tot făcea plăcut în ochii lui Dumnezeu pe cel care jertfea, tot așa jertfa pentru păcat slujea la ispășirea păcatului (păcatelor) celui care aducea jertfa. Pe lângă jertfa de ardere de tot de bună voie și jertfa pentru păcat prescrisă pentru anumite păcate exista o jertfă de ardere de tot periodică, și anume în fiecare dimineață și în fiecare seară, și o jertfă pentru păcat periodică, și anume în fiecare an în marea zi a ispășirii. În epistola către Evrei stă mai cu seamă pe prim plan jertfa pentru păcat vechi-testamentală. Textual citim aici „pentru păcat”, un fel de exprimare tehnică în LXX ca traducere a cuvântului ebraic *chattaah* sau *chattaat*, care poate însemna atât „păcat” cât și „jertfă pentru păcat”. Animalul pentru jertfa pentru păcat era tăiat, și întotdeauna o parte din sânge a fost stropit pe coarnele altarului iar restul era vărsat la piciorul altarului. Grăsimea animalului era întotdeauna arsă pe altar. Carnea jertfei era mâncată de preoți, cu excepția anumitor cazuri deosebite, când sângele era stropit în Locul Preasfânt înaintea perdelei și restul animalului (cu excepția grăsimii) era ars în afara taberei (așa era între altele asemănător în marea zi a ispășirii; vezi și Evrei 13.11-13). Mai era și categoria „jertfelor pentru vină”, care pot fi privite ca un fel deosebit al jertfei pentru păcat (Leviticul 4.1-7,10). Jertfa pentru păcat este desigur o imagine a lui Hristos ca Acela care S-a dat pe Sine Însuși, ca să anuleze păcatele alor Săi pe cruce (vezi Evrei 9.28; 10.12).

Versetul 7: aici textul nostru este foarte diferit de LXX, nu numai că aici lipsește „Dumnezeul Meu”, ci înainte de toate pentru că este lăsat la o parte „este plăcerea Mea” (compară cu Psalmul 40.8), prin care nedeterminatul „ca să fac” trebuie legat cu „Eu vin” și ceea ce este între ele („în sulul cărții este scris despre Mine”) trebuie înțeles ca intercalare. Aceasta nu influențează mult înțelesul; textul ebraic este cel mult mai marcant, deoarece acesta pune „dorința” lui Hristos față în față cu „lipsa de plăcere” a lui Dumnezeu (pentru jertfele de animale), dorința de a Se da pe Sine Însuși ca jertfă conform vocii lui Dumnezeu. Am văzut deja ce conține aici „voia lui Dumnezeu”: iertarea pentru poporul Său, desăvârșirea și să creeze intrare liberă în Locul Preasfânt; vom reveni la aceasta în versetul 10. Dintr-o voință liberă și dragoste desăvârșită Hristos a supus voința Sa vocii lui Dumnezeu și S-a dedat într-o poziție de supunere și ascultare, ca să facă voia lui Dumnezeu. Sub vechiul legământ Legea cerea ca omul să facă voia lui Dumnezeu; însă aici era Unul care de bună voie a făcut voia lui Dumnezeu pentru noi, total în afara voinței omului (indiferent dacă acesta era „bun” sau stricat).

Sulul cărții: textual aici stă „căpșorul cărții”; acest căpșor era inițial măciulia de la capătul bastonului în jurul căruia era înfășurat sulul de carte. Cu privire la înțelesul expresiei „sulul de carte” din versetul nostru sunt multe păreri. Nu iau în considerare faptul că unii traduc în Psalmul 40: „Iată Eu vin cu Sulul cărții, scris despre Mine (sau: prescris Mie)”, căci această traducere nu este posibilă în versetul nostru. Mai important este că unii prin „despre Mine” vor să înțeleagă că ar fi „cu privire la Mine” în sensul că sulul cărții este aici Legea vechi-testamentală, că Hristos o recunoaște aici pentru Sine ca fiind ceva care obligă (compară cu Psalmul 40.8b: „Legea Ta este înăuntrul inimii Mele”). Se ajunge la această interpretare dacă

se pornește de la ceea ce a vrut să spună David, scriitorul Psalmului 40, și apoi se gândește la Deuteronomul 17.18,19, unde Legea este aplicată în mod deosebit la împărat (Ridderbos). Eu gândesc contrariul, că aici în ebraică se înțelege mai degrabă „de la Mine” decât „despre mine” sau „despre Persoana Mea”. Apoi se poate gândi la:

- Vechiul Testament, în mod deosebit la Lege (în sensul că în legea jertfei întotdeauna se gândește la Hristos, ochii sunt îndreptați spre împlinire) și/sau la profeți, care se referă la venirea jertfei lui Mesia (în mod deosebit psalmii lui David și profețiile lui Isaia referitoare la Robul Domnului care suferă, care de altfel în timpul lui David nu erau încă scrise);

- în sens figurat: cartea planului lui Dumnezeu; un astfel de înțeles îl găsim deseori: compară cu Psalmul 56.8; 69.28; 139.15; Maleahi 3.16; compară de exemplu și cu Isaia 25.1: „Tu ai făcut lucruri minunate, planuri de demult, care sunt credincioșie și adevăr”. Gândesc că este evident că scriitorul epistolei către Evrei s-a gândit la acest citat (în mod deosebit) la a doua interpretare, la care „sulul cărții” este paralel cu „voia lui Dumnezeu”. Legea de pe Sinai nu a exprimat această voie a lui Dumnezeu, așa cum ea exista desigur în planul lui Dumnezeu și acum a ieșit la lumină în și prin venirea lui Hristos.

Versetul 8: scriitorul face acum interpretarea citatului său. El arată clar, că Domnul cu cuvintele din Psalmul 40 pune față în față două lucruri: acela, prin care voia lui Dumnezeu nu a putut fi realizată și prin care ar fi trebuit realizată (jertfele de animale) și acela prin care voia lui Dumnezeu putea desigur să se realizeze, și trebuia să se realizeze (venirea lui Hristos și jertfa lui; versetele 9,10). „Mai sus [mai înainte]” merge de aceea înapoi la versetele 5a și 6, pe care scriitorul le rezumă acum, prin aceea că el enumeră succesiv cele patru jertfe și cu această ocazie exprimă la plural „jertfele de tăiere” și „darurile”, așa că devine clar că este vorba de enumerarea celor patru tipuri de jertfe. Dumnezeu nu a „vrut” aceste jertfe de animale și nu și-a găsit „plăcerea” în ele, deoarece prin aceste jertfe El nu putea să-și facă voia. Este bine să subliniem încă o dată aceste două feluri de „voie”. Dumnezeu nu „voia” jertfele de animale, deoarece acestea nu puteau împlini voia Sa. De aceea Dumnezeu „a vrut” o altă jertfă, desăvârșită, care era capabilă să facă voia Lui, și anume jertfa lui Hristos; vezi versetele 9 și 10. Cuvintele „care sunt aduse potrivit Legii” scriitorul accentuează încă o dată că jertfele de animale nu au fost aduse împotriva voii lui Dumnezeu, căci ele au fost aduse în concordanță cu o Lege, pe care Dumnezeu Însuși a dat-o. În sensul acesta Dumnezeu le-a „vrut”; dar El nu le-a vrut ca bază pe care El putea realiza planul Său, căci ele nu erau capabile pentru aceasta.

Versetul 9: scriitorul constată acum ceea ce prin Duhul profetic este spus în Psalmul 40 față de vechiul sistem: jertfa lui Mesia. După ce s-a amintit de insuficiența serviciului jertfelor din sistemul de odinioară, Hristos spune că El Însuși vine, ca jertfă adevărată, pentru ca prin lucrarea jertfei să se poată totuși realiza voia lui Dumnezeu. Aceasta conduce aici la o concluzie, care stă central în întreaga temă începând cu Evrei 8: este un legământ nou, un Preot nou, un Loc Preasfânt nou, și acum și o jertfă nouă. Toate aceste lucruri exclusiv noi arată că un sistem cu totul nou a luat ființă începând cu Hristos. În cadrul vechiului sistem nu era de imaginat nici un legământ nou, nici un Preot nou, nici un Loc Preasfânt nou, și nici o

jertfă nouă. Și astfel scriitorul trage acum concluzia: „El desființează ce este întâi, ca să stabilească ce este a doua oară”. În cazul expresiei „întâi” ne putem gândi mai întâi la jertfele vechi-testamentale și apoi la „sistemul dintâi”; compară și cu „legământul dintâi” și „legământul al doilea” în Evrei 8.7,13 (Evrei 9.15,18). „A doua” este jertfa nouă, și după aceea întregul sistem nou, al cărui centru este jertfa lui Hristos, ea constituind baza. Expresia „desființează” s-a folosit în greaca clasică pentru nimicire, înlăturare sau retragerea legilor, regulilor, obiceiurilor, etc. Cuvântul „stabilească” are aici sensul de „a face valabil”; „a intra în vigoare”.

Versetul 10: am vorbit deja despre cele două feluri de voie a lui Dumnezeu în acest pasaj; Dumnezeu nu voia jertfele de animale, El voia jertfa lui Hristos. Acesta este primul sens în care se vorbește aici despre voia lui Dumnezeu. Înțelesul al doilea este, Hristos a venit să facă voia lui Dumnezeu, aceasta merge mai departe. Voia lui Dumnezeu nu se referea numai la venirea lui Hristos și la moartea Sa ca jertfă în sine, ci înainte de toate la ceea ce El voia să realizeze prin această jertfă. La aceasta se referă versetul nostru; el ne face cunoscut, că era voia lui Dumnezeu ca noi să devenim „sfințiți” prin jertfa lui Hristos. Încă o dată în rezumat:

- era voia lui Dumnezeu, ca Hristos să vină pe pământ, ca să Se jertfească (versetele 5,8);
- era voia lui Dumnezeu, ca cei credincioși să devină sfințiți prin jertfa lui Hristos (versetele 7,9,10).

Prin care voie: se merită osteneala să se cerceteze în fiecare epistolă a Noului Testament ce vrea să se spună în fiecare caz prin „voia lui Dumnezeu”; de fiecare dată are un alt conținut. În practica vieții de creștin deseori voia lui Dumnezeu este legată exclusiv cu umblarea pe pământ, cu luarea de decizii practice. Însă în versetul nostru voia lui Dumnezeu are legătură cu „sfințirea” noastră, prin care noi putem intra în Locul Preasfânt (vezi mai jos). Dacă voia credinciosului este să fie în concordanță cu voia lui Dumnezeu, atunci dorința lui va fi să practice zilnic serviciul divin și să umble în prezența lui Dumnezeu și părtășia cu El; compară imaginile cuprinse deja în vechiul legământ: Psalmul 27.4 („cere, năzui”); 43.3,4; 66.12; 84.2 („a dori, a tânji”).

Sfințit: vezi comentariul la Evrei 2.11; 9.13. „A sfinți” înseamnă a pune deoparte pentru un anumit scop, și aceasta înseamnă în epistola către Evrei să devii făcut potrivit pentru a putea umbla în părtășie cu Dumnezeu, în prezența Lui sfântă și înainte de toate: în Locul Preasfânt al Său. Sfințirea este pentru Locul Preasfânt: este sfințirea (consacrarea) pentru serviciul divin în Locul Preasfânt (vezi și „a sluji” în Evrei 9.14). În Evrei 9.24 ne-a fost asigurat un loc în Locul Preasfânt ceresc, deoarece Hristos este acolo Reprezentantul nostru. În Evrei 10 noi înșine nu mai avem cunoștința de păcate (versetul 2) și suntem sfințiți pentru ca acum noi înșine să intrăm în Locul Preasfânt (vezi urmările în versetele 19-22). Se mai poate traduce: „noi suntem cei sfințiți”; „sfințit” este un participiu perfect, la care „noi suntem” este timpul prezent al verbului auxiliar „a fi”. Această alegere a cuvântului accentuează foarte puternic, că sfințirea a fost realizată o singură dată și începând de atunci ea este permanent și neîntrerupt valabilă, da, pentru eternitate, căci jertfa și urmările ei sunt „odată pentru totdeauna” (vezi

finalul versetului și compară cu Evrei 7.27; 9.12), în comparație cu jertfele de odinioară, care se repetau mereu.

Jertfa trupului lui Isus Hristos: această expresie minunată se asociază la citatul din Psalmul 40; vezi versetul 5b: „Tu Mi-ai întocmit un trup”. La întruparea Sa ca Om Hristos a primit un trup, pentru ca El să poată aduce acest trup ca jertfă. Compară aceasta cu Evrei 2.14: El a primit sânge și carne, pentru ca El să le poată da în moartea Sa ca jertfă. Acolo El a primit un trup, aici este Dumnezeu care Îi pregătește un trup. Era trupul Său, pe care Hristos la dat la moarte pe cruce: „Acesta este trupul Meu care se va da pentru voi” (Luca 22.19; 1 Corinteni 11.24). Dar aceasta nu a avut loc fără Duhul Său; prin Duhul etern S-a dat pe Sine Însuși jertfă fără pată lui Dumnezeu (Evrei 9.14).

B 3.4 Jertfa lui Hristos adusă odată pentru totdeauna (Evrei 10.11-18)

Evrei 10.11-18: 11. Și, în adevăr, orice preot stă în picioare în fiecare zi, slujind și aducând ^a deseori aceleași jertfe care niciodată nu pot înlătura păcatele, **12.** dar El, după ce a adus o singură jertfă pentru păcate, S-a așezat pentru totdeauna ¹ la dreapta ^b lui Dumnezeu, **13.** de acum așteptând până când vrăjmașii Lui vor fi puși ca așternut al picioarelor Lui. ^c **14.** Pentru că, printr-o singură jertfă i-a desăvârșit pentru totdeauna pe cei sfințiți. ² **15.** Dar și Duhul Sfânt ne mărturisește; pentru că, după ce a spus: **16.** „Acesta este legământul pe care-l voi întemeia pentru ei, după acele zile“, zice Domnul: „Dând legile Mele în inimile lor, le voi înscrie și în gândurile lor“; **17.** și: „nicidecum nu-Mi voi mai aminti de păcatele lor și de nelegiuirile lor“. ^d **18.** Iar unde este iertare de acestea, nu mai este jertfă pentru păcat.

Remarci

¹. Același cuvânt ca și „neîncetat” în versetul 1; compară cu Evrei 7.3.

². Sau „sunt”, fără determinare a timpului, ci numai descrierea realității (ca în Evrei 2.11), determinarea timpului o dă versetul 10.

^a. Exodul 29.38

^b. Evrei 1.3; 8.1; 12.2; Psalmul 110.1; Matei 22.44; Marcu 16.19; Faptele apostolilor 2.34; Efeseni 1.20

^c. Psalmul 110.1

^d. Evrei 8.10,12; Ieremia 31.33,34

Comentariu

În versetele anterioare am găsit:

Revelarea voii lui Dumnezeu, și anume jertfa lui Hristos și sfințirea noastră (închinarea pentru serviciul preoțesc în Locul Preasfânt) (versetele 5-10); acum urmează:

Jertfa lui Hristos unică, desăvârșită și așezarea Sa triumfală la dreapta lui Dumnezeu, care a urmat după aceea (versetele 11-14), și:

Mărturia Duhului Sfânt, care ne confirmă pe baza profeției despre introducerea noului legământ introducerea unui sistem nou și, inclus în acesta, o jertfă nouă (versetele 15-18).

Pe baza jertfei lui Hristos sunt puse încă o dată în lumină unele diferențe față de jertfele de odinioară și unele diferențe numite deja sunt detaliate (compară Evrei 7.27,28; 9.6-28; 10.1-10). Toate laolaltă sunt șapte diferențe importante, pe care noi le-am găsit:

- Odinioară era un mare preot păcătos, care trebuia să jertfească și pentru sine însuși – acum este un Mare Preot desăvârșit, care trebuie să jertfească numai pentru alții;

- Odinioară marele preot venea cu jertfe de animale și aducea lui Dumnezeu sânge de animale – Hristos S-a jertfit pe Sine Însuși și a adus lui Dumnezeu sângele Lui propriu;

- Odinioară preotul trebuia să aducă anual și zilnic jertfe – acum Hristos a adus o singură dată o jertfă suficientă, desăvârșită (argumentul acesta este repetat aici în versetele 11,12,14);

- Jertfele de animale de odinioară nu puteau îndepărta păcatele (vezi versetul 11b), ele puteau cel mult să le „amintească” (versetul 3) – prin jertfa lui Hristos pot fi iertate păcate și păcătoșii pot fi curățiți (versetele 17,18);

- Jertfele de animale de odinioară dădeau cel mult temporar o conștiință bună – jertfa lui Hristos ne face desăvârșiți; ea ne dă o dată pentru totdeauna o conștiință bună (versetul 14; compară cu Evrei 9.9,14; 10.2,22);

- Odinioară preotul își făcea slujba stând în picioare, ceea ce ilustra că „niciodată nu era gata” – deoarece jertfa lui Hristos era eficace odată pentru totdeauna, El putea, după ce a adus jertfa, să se așeze la dreapta lui Dumnezeu, unde El așteaptă ultimele urmări minunate ale lucrării Sale (acesta este un argument nou; versetele 11-13);

- Odinioară Locul Preasfânt a rămas închis; serviciul jertfelor de odinioară nu putea crea poporului intrare liberă – jertfa lui Hristos ne-a pregătit o cale nouă și vie, pe care noi avem voie să intrăm cu îndrăzneală în Locul Preasfânt (vezi în continuare comentariul la versetele 19-22).

Citarea unui nou pasaj din Scriptură, Psalmul 110.1, este o dovadă nouă din Biblia iudaică despre înțelesul noului sistem și despre diferențele față de sistemul vechi. Căci, dacă Hristos conform Psalmului 110 a intrat în cer după ce a făcut lucrarea Sa și după aceea S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu, atunci prin aceasta se accentuează că lucrarea Lui a fost făcută odată pentru totdeauna și rămâne valabilă pentru „totdeauna” (sau: continuu, neîntrerupt). Înțelesul

faptului că Hristos S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu este în epistola către Evrei întotdeauna altul:

- pe baza gloriei Sale personale (Evrei 1.3);
- ca dovadă a supremației Lui față de îngeri și vrăjmașii Lui, da, peste întreaga creație (Evrei 1.13);
- cu privire la funcția Lui sfântă („slujitor”) în Locul Preasfânt (Evrei 8.1,2); pe baza (ca dovadă) a desăvârșirii și caracterului unic al jertfei Sale (Evrei 10.12);
- ca sfârșit al alergării Lui pe pământ, în care El este marele nostru Conducător și Desăvârșitor al credinței (Evrei 12.1).

Urmările jertfei lui Hristos sunt aici de două feluri (compară cu Evrei 9.23-28);

- Acum: curățirea păcătosului, crearea unei conștiințe desăvârșite, intrare în Locul Preasfânt;
- În curând: mântuirea deplină (Evrei 9.28), supunerea tuturor vrăjmașilor (Evrei 10.13), desființarea păcatului din cosmos (Evrei 9.26).

Mereu se pune accentul pe faptul că curățirea și sfințirea au loc cu privire la un țel mai minunat și mai important, și anume pentru a fi făcuți potriviți (corespunzători) pentru slujirea în Locul Preasfânt: facerea desăvârșită a conștiinței acelor care fac serviciul divin (Evrei 9.9),

- curățirea conștiinței, pentru a sluji Dumnezeului viu (Evrei 9.14),
- sfințirea acelor care se apropie (Evrei 10.1),
- curățirea conștiinței celor care slujesc (Evrei 10.2), și de asemenea și sfințirea celor închinați (sfințiți) pentru serviciul divin (Evrei 10.14),
- și în continuare: curățirea conștiinței ca să te poți apropia în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-22).

La sfârșitul acestui pasaj din epistola către Evrei scriitorul revine la începutul lui, și anume la profeția noului legământ din Ieremia 31. Acum nu are loc pentru a arăta mai clar noul legământ, ci pentru a scoate în evidență caracterul unic al jertfei. Duhul Sfânt ne mărturisește „nouă”, credincioșilor din Israel („evreilor”; cu o aplicare la noi) că în curând Dumnezeu va scrie legile Sale pe inimi (ale celor născuți din nou) și va ierta păcatele pentru eternitate și le va îndepărta. Deci, jertfele de odinioară nu puteau îndepărta nici un păcat; dar dacă Dumnezeu iartă acum păcatele poporului Său, și anume toate, și fără ca să mai revină la ele, atunci aceasta arată clar, că:

- jertfa noului legământ poate evident îndepărta păcatele;
- această jertfă este evident așa de efectivă, că niciodată nu mai este necesară o altă jertfă (versetul 18).

Versetul 11: scriitorul adaugă acum alte argumente, ca să scoată în evidență caracterul desăvârșit și unic al jertfei lui Hristos. Pentru aceasta el citează două pasaje noi din Scriptură

(alături de Psalmul 40), și anume Psalmul 110 și Ieremia 31, din care el a citat deja odată. Acest argument nou este introdus prin cuvântul „și” la începutul versetului. În versetele anterioare era vorba înainte de toate de felul deosebit al jertfei lui Hristos, acum scriitorul se ocupă mai îndeaproape cu felul deosebit al preotului. În serviciul preoțesc de odinioară era așa, că preoții exercitau slujba lor stând în picioare; în cortul din pustiu nu era nici un scaun. Acest stat în picioare accentuează că această slujbă niciodată nu era gata; mereu trebuiau aduse jertfe noi, căci nici o jertfă nu era nici măcar aproximativ efectivă. Nu era numai o repetare „anuală” a serviciului de jertfă, și anume în marea zi a ispășirii (Evrei 9.7,25; 10.3), ci și o repetare „zilnică” a serviciului de jertfă, și anume jertfa de dimineață și jertfa de seară (Exodul 29.38-41; Numeri 28.3-8). Aceste două jertfe prescrise, aceea din marea zi a ispășirii adusă anual și jertfa arderii de tot zilnice, sunt o imagine a celor două laturi ale lucrării de ispășire a lui Hristos (jertfa pentru păcat și jertfa arderii de tot), însă repetarea lor permanentă arată totodată contrastul mare între ele. „Fiecare preot” desigur nu înseamnă că realmente fiecare preot contribuia zilnic la jertfa de ardere de tot (compară cu Luca 1.8,9), ci că tot neamul de preoți era implicat în aceeași măsură în serviciul lor de jertfă. Repetarea jertfelor aparent lipsită de sens este redată prin cuvintele „zilnic”, „aceleași” și „deseori”, la care se adaugă că ele niciodată nu puteau înlătura păcatele (vezi versetul 4).

Înlătura: un cuvânt puțin altfel decât cel din versetul 4; acolo este anaireo, aici periaireo (numai prefixul este altul), ceea ce înseamnă textual: „să înlături ce este de jur împrejur”, așa precum se înlătură pielea sau o haină de pe corp sau plicul unei scrisori. Dacă redăm aici înțelesul original, atunci ne putem imagina omul, așa cum el este complet înconjurat de păcate, ca și cum ar fi îmbrăcat cu „o haină mânăjită” (Isaia 64.6), de care este dezbrăcat pe baza unei jertfe suficiente (Zaharia 3.3-5).

Versetul 12: dar El: de fapt „Acesta”, și anume „Preotul acesta”, în contrast cu preotul din versetul 11. În contrast cu preotul care trebuia să aducă zilnic mereu aceleași jertfe stă Preotul care trebuia să aducă numai o singură jertfă de tăiere pentru păcat, o jertfă care era valabilă odată pentru totdeauna.

Pentru totdeauna: unii traducători și comentatori leagă expresia aceasta (care de fapt înseamnă: „continuu, neîntrerupt”) cu fraza intermediară: „după ce El a adus o singură jertfă pentru păcate”. Însă împotriva acestei păreri sunt motive serioase. Expresia „o singură” care însoțește cuvântul „jertfă” este deja suficient pentru a pune jertfa unică a lui Hristos față în față cu multele jertfe ale preoților aaroniți (Wuest). Este potrivit să se spună despre preoții leviți că ei jertfeau eis to dienekes (mereu). Dimpotrivă, să se spună despre Hristos că El jertfea eis to dienekes (mereu) este aproape o contradicție în sine (Vaughan). Dacă se leagă această expresie cu „S-a așezat”, atunci ia naștere un sens mai bun: „S-a așezat pentru totdeauna” este în opoziție cu „stă în picioare în fiecare zi” (versetul 11). Să luăm înțelesul textual: Hristos, după ce El a făcut jertfa Sa, S-a așezat „continuu neîntrerupt” la dreapta lui Dumnezeu. El S-a putut așeza acolo, deoarece jertfa Lui a fost făcută odată pentru totdeauna (ephapax; versetul 10) și nu mai trebuie repetată; nu a mai rămas nimic de făcut. Hristos nu mai trebuie să se ridice ca să mai facă încă o dată o astfel de jertfă (compară cu Evrei 9.25,26).

Versetul 13: și totuși Hristos nu rămâne șezând neîntrerupt până în veșnicie la dreapta lui Dumnezeu. El Se va ridica încă o dată, însă atunci nu va mai fi pentru ca El Însuși să Se jertfească, ci ca să realizeze rezultatele ultime și definitive ale lucrării Sale. Același argument l-am găsit la sfârșitul capitolului 9: Hristos S-a jertfit odată, și când El va veni apoi a doua oară pe pământ, aceasta va avea loc fără ca El să mai aibă a face cu problema păcatului (căci aceasta a fost rezolvată odată pentru totdeauna pe Golgota), ci ca să aducă mântuirea (deplină) acelor care Îl așteaptă. Așa cum acolo este vorba de credincioși, aici găsim cealaltă latură a revenirii Sale, și anume supunerea vrăjmașilor Lui. Cine sunt concret acești vrăjmași este aici fără importanță. Este vorba că din nou o profeție vechi-testamentală arată deja că jertfa lui Hristos este unică și suficientă. Căci dacă Dumnezeu îi dă un loc la dreapta Lui, atunci prin aceasta El arată implicit că jertfa este desăvârșită și ea niciodată nu mai trebuie repetată. În ceea ce privește ispășirea, lui Hristos nu I-a mai rămas nimic de făcut, atunci când în triumf Și-a ocupat locul la dreapta lui Dumnezeu, până când și vrăjmașii Lui Îi vor fi supuși (vezi comentariul la Evrei 1.13 și la Evrei 1.2; 8.1).

De acum așteptând: aceasta înseamnă începând din momentul în care Hristos Și-a luat locul la dreapta lui Dumnezeu. Cuvântul „a aștepta” este remarcabil, deoarece el arată că nu numai credincioșii de pe pământ, ci și Hristos în cer „are privirea îndreptată” spre revenirea Sa. În lumina aceasta înțelegem și cuvântul apostolului Pavel: „Domnul să vă îndrepte inimile ... spre răbdarea lui Hristos” (2 Tesaloniceni 3.5) precum și cuvântul lui Hristos din gura lui Ioan: „Pentru că ai păzit cuvântul răbdării Mele ...” (Apocalipsa 3.10).

Versetul 14: după terminarea lucrării Hristos poate în triumf să-Și ocupe locul la dreapta lui Dumnezeu (versetul 12). De ce aceasta este așa, este accentuat din nou în versetul acesta; ia seama la remarcabilul „pentru că”. Hristos a adus o singură jertfă, și această jertfă a fost suficientă odată pentru totdeauna, căci ea a făcut desăvârșiți pentru totdeauna („continuu neîntrerupt”) pe aceia care devin sfințiți. După ce valoarea jertfei a fost aplicată la ei, credincioșii sunt și rămân întotdeauna, neîntrerupt „desăvârșiți”. Ce înseamnă aceasta din urmă am discutat detaliat la Evrei 7.11,19; 9.9; 10.1. „A desăvârși” este aici: crearea unei conștiințe desăvârșite, adică o conștiință care a fost eliberată pentru totdeauna de povara păcatului și de frica de judecată față de un Dumnezeu-Judecător sfânt și drept. Pentru alte înțelesuri ale cuvântului „a desăvârși” vezi comentariul la Evrei 5.14.

Cei care devin sfințiți: în versetul acesta nu găsim nici o aluzie la momentul când are loc sfințirea, așa cum este cazul în Evrei 2.11. „Cei sfințiți” este simplu o descriere atemporală a credincioșilor, care sunt puși deoparte pentru slujba divină, pentru serviciul preoțesc în Locul Preasfânt (vezi comentariul la versetul 10). Dacă totuși se vrea o referire la timp, atunci se cade în concluzia falsă că sfințirea are loc înainte de a fi desăvârșit, în realitate fiind cu totul invers: aceia care sunt „desăvârșiți” sunt prin aceasta potriviți pentru „sfințire”: pentru consacrarea pentru slujire. Dar și aceasta este numai o succesiune morală, nu una temporală având în vedere faptul că facerea desăvârșit și sfințirea au loc în același moment al convertirii și nașterii din nou.

Versetul 15: scriitorul se referă acum la un al treilea loc din Scriptură, care a fost citat deja mai înainte (Evrei 8.8-12), și anume Ieremia 31 (aici numai versetul 33 și 34). În Evrei 8 a dovedit pe baza Ieremia 31 că Dumnezeu a anunțat deja în Vechiul Testament un sistem cu totul nou, un legământ nou, prin care vechiul legământul a fost declarat automat ca învechit. Acum scriitorul citează iarăși un cuvânt din această profeție, ca să arate că eficacitatea anunțată a noului sistem se bazează pe eficacitatea unei jertfe noi, desăvârșite. Aceasta nu este numai mărturia unui profet, ci este mărturia Duhului Sfânt prin el (compară de exemplu Faptele apostolilor 1.16; Evrei 3.7; 9.8). Este o mărturie dată „nouă”, adică cititorilor evrei, credincioșilor din Israel, o „rămășiță potrivit unei alegeri a harului” (Romani 11.5), un prevestitor al rămășiței viitoare din Israel, cu care se va încheia efectiv noul legământ la începutul Împărăției păcii. Rămășița iudaică din epoca actuală face parte din Adunarea (Biserica) lui Dumnezeu (Evrei 12.23), așa că puterea acestui argument se poate aplica și la toți ceilalți creștini credincioși.

Versetul 16: cu privire la particularitatea acestui verset vezi comentariul la Evrei 8.10. În contextul din Evrei 10 semnificația citatului este să arate cum sub noul legământ va avea loc o lucrare lăuntrică a Duhului lui Dumnezeu în inima și mintea credincioșilor, așa cum nu a avut loc sub vechiul legământ – în orice caz nu în interiorul cadrului formal (în afară de aceasta și în Vechiul Testament au fost la fel oameni născuți din nou!). „Facerea desăvârșit” din versetul 14 este nu numai o spălare exterioară (compară cu Evrei 9.13; 10.22), ci o lucrare lăuntrică de curățire și iertare, corespunzătoare și suficientă, odată pentru totdeauna. Sângele material al animalelor nu poate realiza o astfel de curățire lăuntrică, însă puterea morală a sângelui lui Hristos poate realiza aceasta.

Versetul 17: cu privire la particularitatea acestui verset vezi comentariul la Evrei 8.12. Probabil la începutul acestui verset ar trebui să ne gândim la un cuvânt, căci fraza întregă din versetul 15b începe cu o propoziție secundară („după ce ...”), cu toate că este clar unde începe propoziția principală. S-ar putea crede că ea începe cu cuvintele „zice Domnul” în versetul 16, însă acolo cuvintele acestea aparțin citatului însuși, cu toate că propoziția secundară și propoziția principală constituie un contrast logic nu ne semnificativ. Mai bine pare să fie, ca la începutul versetului nostru să se citească cam așa: „[spune El după aceea]”. Scriitorul nu a copiat aceste cuvinte ca să întrerupă citatul în vreun loc. Înțelesul este în orice caz foarte clar: după ce în versetul 16 a arătat lucrarea lăuntrică a Duhului lui Dumnezeu, el citează versetul care are cea mai mare importanță pentru tema lui: îndepărtarea păcatelor. Ca și în versetul 16 și aici este citat scurtat Ieremia 31; în afară de aceasta aici stă cuvântul „nelegiuirile” în loc „nedreptățile”, dar care nu înseamnă nici o diferență pentru temă. Anomie nu înseamnă „încălcarea legii” (conform lui Grosheide), ci înseamnă mai mult o atitudine de răzvrătire, nerecunoașterea unei legi, a unei autorități divine.

Aminti: înrudit cu „amintire” din versetul 3. Sub vechiul legământ sunt amintite permanent păcatele înfăptuite, deoarece nici o jertfă nu le-a anulat pe deplin. Însă noul legământ are o singură jertfă, o jertfă suficientă pentru totdeauna, care ispășește păcatele așa de eficace, că Dumnezeu, ca să zicem așa, le alungă pentru totdeauna din amintirea Sa. Ele nu mai există pentru El.

Versetul 18: aici se trage concluzia din citatul din Ieremia 31 și totodată și din toate expunerile anterioare. Prin aceasta versetul acesta constituie finalul unei argumentări lungi și mijlocul acestei epistole. Versetul acesta devine imediat clar dacă se citește la finalul acestuia cuvântul „nu mai este” (sau „nu se așteaptă”). Argumentul este: deoarece sub noul legământ pe baza jertfei lui Hristos păcatele credincioșilor au fost iertate evident radical odată pentru totdeauna, nu mai este necesară nici o jertfă pentru păcat, care să ispășească un păcat sau altul; toate păcatele au fost deja ispășite. Prin aceasta este clar, că serviciul jertfelor vechi-testamental nu mai are nici o valoare și nici o însemnătate. El nu putea da nici o iertare, ci avea un sens în măsura în care el arăta spre adevărata jertfă a lui Hristos. Această jertfă a avut loc în chip desăvârșit odată pentru totdeauna.

Studiul nr. 10: Isus ne introduce în adevăratul Loc Preasfânt (Evrei 10.19-34)

Introducere

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-7.28)

B. Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

C. Conduita de viață cea mai bună (Evrei 10.19-13.25)

1. Isus ne introduce în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-22)

Intercalare: Posesiunea mai bună și care rămâne (Evrei 10.23-34)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul în liniște și atent, căutați să aflați cât se poate de bine expunerea de idei a scriitorului și să identificați temele cele mai importante în contextul lor.

2. La ce se referă „deci” în versetul 19.

3. La care evenimente vechi-testamentale se referă versetele 20 și 22?

4. A cărei imagine este „perdeaua” din versetul 20? Expuneți mai exact aceasta.

5. Care este sensul din versetul 21 în cadrul întregii teme?

6. Analizați atenționările din versetele 23-25 și în legătură cu „dacă” din versetul 26.

7. Cu care pasaj din epistola către Evrei se pot aduce în legătură versetele 26-31? Încercați să interpretați și să aplicați pe baza fundalului acestui pasaj.

8. În ce fel pot cititorii să facă răul așa cum este descris în versetul 29?

9. Cum stau versetele 32-34 în legătură cu cele spuse anterior? Țineți seama de „dar” din versetul 32.

10. Cum se poate reconstrui din versetele 32-34 ceea ce se putea petrece cu evreii în trecut?

C1. Isus ne introduce în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-22)

Evrei 10.19-22: 19. Având deci, fraților, îndrăzneală să intrăm în locurile sfinte ^a prin sângele lui Isus, **20.** pe calea cea nouă și vie pe care a deschis-o pentru noi prin perdea, care este carnea Lui, **21.** și având un mare preot peste casa lui Dumnezeu, **22.** să ne apropiem cu inimă sinceră, în siguranța deplină a credinței, având inimile curățite ¹ de o conștiință ^b rea și trupul spălat cu apă curată ^c.

Remarci

^{1.} Aceasta înseamnă „spălat complet” sau „scăldat complet”; compară cu Ioan 13.10.

^{a.} Evrei 4.16

^{b.} Ezechiel 36.25

^{c.} Efeseni 5.26

Comentariu

Atât în prima parte cât și (în mod deosebit) în partea a doua a epistolei către Evrei ne-am referit de câteva ori la aceste versete centrale. „Având deci” din versetul 19 are o putere uriașă, deoarece el se referă aproape la toate cele spuse anterior. Aici găsim:

- pe de o parte urmarea rezultată din cele anterioare: Locul Preasfânt ceresc, deschis pentru credincioși prin Persoana lui Hristos și lucrarea Sa;
- pe de altă parte punctul de plecare pentru studiile care urmează referitoare la stilul de viață practic al creștinilor credincioși: o umblare care rezultă din părtășia cu Dumnezeu în Locul Preasfânt.

De câteva ori am întâlnit pietre de hotar, care se referă anticipat la aceste versete:

- Noi suntem „sfințiți” (pentru serviciul divin) prin Hristos, care Însuși intonează cântarea de laudă în mijlocul Adunării (Evrei 2.11,12);
- Noi avem voie să ne apropiem cu îndrăzneală de tronul harului din cer (Evrei 4.14-16; chiar dacă acolo este vorba „numai” de ajutor în slăbiciunile noastre, nu de serviciul divin);
- Isus a intrat ca Înainte-mergător pentru noi înapoia perdelei (Evrei 6.19,20); „Înainte-mergător” include faptul că noi Îl urmăm;
- Hristos trăiește, ca să intervină pentru noi, cei care „prin El ne apropiem de Dumnezeu” (Evrei 7.25);
- El este la dreapta lui Dumnezeu, „Slujitorul Locului Preasfânt”, Purtătorul funcției serviciului divin, în care și prin care întreg poporul lui Dumnezeu exercită serviciul divin;
- Prin Locul Preasfânt închis Duhul Sfânt arăta că era nevoie de un alt sistem cu un drum deschis spre Locul Preasfânt (Evrei 9.8);
- Conștiința noastră este curățită de faptele moarte prin sângele lui Hristos, pentru a putea aduce Dumnezeului cel viu serviciul divin (Evrei 9.14);

- Hristos S-a arătat în Locul Preasfânt ceresc înaintea feței lui Dumnezeu, ca să ne reprezinte acolo (Evrei 9.24);
- Este vorba de a face desăvârșit (curățirea conștiinței) a acelor care se apropie și exercită serviciul divin (Evrei 10.1,2);
- Credincioșii sunt sfințiți (închinați serviciului divin) prin jertfa lui Hristos (Evrei 10.10,14).

Versetele acestea sunt un punct culminant absolut în epistola către Evrei. Cititorii evrei trebuie să le fi trăit ca un șoc care taie respirația, că acum în sistemul nou este un Loc Preasfânt ceresc deschis, în care ei puteau intra cu îndrăzneală! În sistemul vechi exista cel mult o referire indirectă la faptul că Dumnezeu intenționa un Loc Preasfânt deschis pentru poporul Său, însă nu era nici o imagine și nici o făgăduință referitoare la intrarea liberă în Locul Preasfânt. Exista cel mult indicarea ciudată din Numeri 18.7, unde este descrisă slujba dublă a preoților:

- „Dar tu și fiii tăi împreună cu tine să vă păziți preoții în orice lucru al altarului”: aproape tot ce se spune în cartea Levitic și cartea Numeri despre serviciul preoțesc aparține serviciului la acest altar; serviciul nostru la altar îl găsim în Evrei 13.10-15: „Noi avem un altar ... să aducem neîncetat lui Dumnezeu o jertfă de laudă”;

- „înapoia perdelei”: din aceasta face parte intrarea anuală a marelui preot în marea zi a ispășirii, dar și slujba zilnică la altarul tămâierii, care în sens strict aparținea Sfintei Sfintelor (vezi comentariul la Evrei 9.4).

În aceasta din urmă era răspunsul la întrebarea ce își imagina scriitorul epistolei către Evrei prin „intrarea în Locul Preasfânt” și chemarea „să intrăm” (versetul 22). În epistola către Evrei este o chemare dublă:

- „Să ne apropiem deci cu îndrăzneală de tronul harului”, unde noi avem un Mare Preot, care poate simți cu noi în slăbiciunile noastre (Evrei 4.14-16); vorbirea simbolică este aici, că Marele Preot al nostru aduce pentru noi în Locul Preasfânt tămâia rugăciunilor de mijlocire (compară cu Evrei 7.25: „mijlocește pentru ei”) și pe baza acestui fapt noi „primim îndurare și găsim har, pentru ajutor la timpul potrivit”; Locul Preasfânt este aici un loc de refugiu;

- „Îndrăzneală să intrăm în Locul Preasfânt ... să ne apropiem” (Evrei 10.19,22), și anume, așa cum am spus, să exercităm serviciul divin în prezența sfântă a lui Dumnezeu, în părtășie cu El; vorbirea simbolică include aici faptul că noi ca preoți intrăm în Locul Preasfânt, ca să aducem lui Dumnezeu tămâia închinării. Această tămâie este o imagine a gloriei personale a lui Hristos (vezi comentariul la Evrei 4.16; 8.2,3; 9.4); Locul Preasfânt este aici un cămin.

Persoana lui Hristos are a face în trei feluri cu această intrare:

- El a dat sângele Său, care ne-a curățit și de asemenea ne-a inaugurat o „cale nouă și vie” în Sfânta Sfintelor, pe care noi putem intra (Evrei 10.19,20);

- El este Acela care merge înainte în serviciul nostru divin. El intonează cântarea de laudă (Evrei 2.12), El este Slujitorul Locului Preasfânt (Evrei 8.2), El ne reprezintă în Locul Preasfânt (Evrei 9.24), „prin El” noi aducem jertfele noastre (Evrei 13.15), „jertfe spirituale, plăcute lui Dumnezeu prin Isus Hristos” (1 Petru 2.5); de aceea este important ce ni se spune în propoziția intermediară: „avem un Mare Preot peste casa lui Dumnezeu” (Evrei 10.21);
- El este jertfa spirituală, pe care noi o aducem lui Dumnezeu; epistola către Evrei ne arată foarte puțin despre jertfa adusă de fiii preoților, și relatează mai mult despre slujirea la altar (Evrei 13.10-15) – însă epistola către Evrei vorbește cu atât mai mult despre ceea ce noi jertfim, deoarece epistola este o cântare de laudă despre Persoana lui Hristos.

Locul Preasfânt este un loc unde preotul poate jertfi pe altar în toată liniștea tămâia care vorbește despre gloria lui Hristos, care se aduce lui Dumnezeu, pentru ca totodată el însuși să savureze parfumul plăcut, așa că el are părtașie cu Dumnezeu în toate frumusețile lui Hristos (compară cu 1 Corinteni 1.9; 1 Ioan 1.3). „Jertfele de laudă” aparțin altarului – Locul Preasfânt este locul părtașiei liniștite, contemplarea liniștită a „chivotului legământului” (o imagine despre Hristos în Dumnezeirea Lui și în umanitatea Lui): contemplarea frumuseților Domnului (compară cu Psalmul 27.4), înțelegerea spirituală cea mai profundă (compară cu Psalmul 36.10; 73.17), bucuria cea mai mare (Psalmul 48.3,4), în prezența cea mai intimă a lui Dumnezeu, „înălțarea” în adorare a ceea ce noi mai înainte am savurat din gloriile lui Hristos,

Pentru a avea parte de această slujbă preoțească în Locul Preasfânt, noi trebuie mai întâi să avem parte de „închinarea preoțească” (Evrei 10.22; compară cu Exodul 29; Leviticul 8); aici sunt date două din cele trei elemente principale:

- spălarea cu apă (Exodul 29.4); aici: „trupul spălat cu apă curată”, aceasta este apa Cuvântului lui Dumnezeu (Efeseni 5.26), care ne curăță în contactele noastre exterioare de tot ce este un obstacol pentru a intra cu îndrăzneală în Locul Preasfânt;
- ungerea cu untdelemn (Exodul 29.7); aceasta era partea numai a marelui preot; compară cu Evrei 1.9: „De aceea, Dumnezeule, Dumnezeul Tău Te-a uns cu untdelemn de bucurie mai presus de tovarășii Tăi”, acesta este Marele Preot în mijlocul fiilor de preoți (Evrei 3.1,14) (compară și cu Exodul 29.21);
- stropirea cu sânge: după o jertfă pentru păcat și de ardere de tot era tăiat „țapul închinării”, al cărui sânge era uns și stropit pe Aaron și fiii lui (Exodul 29.19-21); aici: inimile stropite (cu sângele lui Isus; versetul 19) și astfel „curățite de o conștiință rea”, așa că noi stăm curăți lăuntric înaintea lui Dumnezeu.

Versetul 19: deci: scriitorul trage acum concluzia, ca punct culminant al temei sale, pe care el a prelucrat-o, în mod deosebit în ultima parte, și anume că noi avem îndrăzneală să intrăm în Locul Preasfânt (ceresc). Această concluzie este de altfel rezumată într-o propoziție secundară (de fapt un participiu: „având îndrăzneală ...”, la care propoziția principală are forma de îndemn: „să ne apropiem” (versetul 22). În afară de aceasta ea conține primul îndemn dintr-o serie de îndemnuri (versetele 22-25), care sunt la începutul ultimei părți a epistolei către Evrei, care tratează aproape exclusiv practica. Versetul nostru este nu numai punctul

culminant al celor anterioare, ci totodată este și începutul unui pasaj nou, practic. Cuvântul „deci” include de aceea foarte mult: el rezumă toate cele prezentate anterior și stă la începutul ultimei părți a epistolei către Evrei.

Fraților: caracterul sfătuitoare al versetelor care urmează este accentuat prin adresarea „fraților”, pentru ca prin aceasta să producă un interes deosebit. El nu i-a mai numit așa începând de la Evrei 3.1,12. „Frații” sunt nu numai rudele naturale ale autorului, concetățenii lui iudei, ci sunt „frații sfinți”, frați ai credinței în Isus Hristos. Drumul în Locul Preasfânt nu stă deschis pentru fiecare israelit, ci fiecărui israelit credincios, și prin aceasta și tuturor celorlalți creștini credincioși, căci ei toți sunt „frați” ai autorului.

Îndrăzneală: intrarea noastră în Locul Preasfânt are loc cu „sentiment liber”, care nu are teamă (de judecată, de Dumnezeu) – căci noi am fost curățiți prin sângele lui Isus și avem o conștiință desăvârșită – și cu încredere bucurătoare, căci noi Îl putem privi pe Dumnezeu în ochi și putem savura deplin prezența Lui și părtășia cu El. Locul Preasfânt se poate găsi într-un „cer fără nori”, unde nimic nu poate deranja „bucuria desăvârșită” (compară cu 1 Ioan 1.3). Nu există nimic în poziția noastră care poate împiedica intrarea noastră; pot desigur exista împiedicări prin starea noastră practică, care în acest caz trebuie adusă în ordine (vezi comentariul la versetul 22). Însă noi nu trebuie aici să legăm îndrăzneala noastră cu starea noastră practică, și nici cu sentimentele noastre în general, ci s-o înțelegem ca o libertate care există obiectiv prin sângele lui Isus, prin care noi putem principial să intrăm (compară cu Efeseni 3.12). În Evrei 3.6; 4.16 și 10.35 este vorba mai mult de partea practică: o stare subiectivă în noi prin care noi putem face una sau alta. În Evrei 4.16 este o gândire practică, care este necesară să ne apropiem în slăbiciune de tronul harului; în versetul nostru este libertatea obiectivă, realizată prin jertfa lui Hristos, prin care noi ne apropiem de Dumnezeu pentru slujire preoțească. Noi suntem autorizați, împuterniciți formal pentru aceasta.

Să intrăm în Sfânta Sfintelor: textual: „să intrăm în ceea ce este sfânt” (ce este sfânt la plural; vezi comentariul la Evrei 8.2), aceasta înseamnă Locul Preasfânt ceresc. Pentru a înțelege ce înseamnă în practică prezența noastră în Locul Preasfânt, este cel mai bine să revenim la tipologie. Nu la intrarea anuală a marelui preot în marea zi a ispășirii, căci aceasta s-a împlinit la intrarea lui Hristos la înălțarea Sa la cer (Evrei 9.24); ci la slujba zilnică a preoților (nu neapărat a marelui preot; Luca 1.8,9) la altarul tămâierii, care de fapt făcea parte din Sfânta Sfintelor, însă el nu putea sta practic acolo, căci atunci nu ar fi fost posibilă nici o slujire de ardere a tămâii. Slujirea prin aducerea lucrării de tămâie mirositoare înseamnă să aduci lui Dumnezeu ceea ce noi înșine am savurat din Persoana lui Hristos (vezi detaliat comentariul la Evrei 9.4). Noi suntem în Locul Preasfânt atunci când ne știm în Duhul în prezența lui Dumnezeu și acolo cu dragoste deplină și încredere savurăm din părtășia Lui cu Hristos, prin aceea că avem parte împreună cu El de „mireasma plăcută” a Persoanei lui Hristos. Să fi în Locul Preasfânt înseamnă cea mai înaltă părtășie, cea mai înaltă cunoaștere, cea mai înaltă bucurie, cea mai înaltă adorare.

Prin sângele lui Isus: aici găsim din nou simplu numele „Isus”, Numele Omului smerit, ascultător pe pământ (vezi comentariul la Evrei 2.9; 3.1; etc.), care S-a jertfit pe Sine Însuși și

Și-a dat sângele. Conștiința noastră este curățită prin acest sânge de faptele moarte, ca să slujim Dumnezeului celui viu (Evrei 9.14); pe baza acestui sânge Hristos Însuși a intrat în Locul Preasfânt (Evrei 9.12), și pe baza acestui sânge noi înșine întrăm în Locul Preasfânt. Găsim aici un efect dublu al sângelui: pe de o parte el ne-a curățit, pentru ca noi să putem intra, și pe de altă parte a inaugurat o cale nouă și vie, care conduce în Locul Preasfânt, așa cum arată clar versetul 20.

Versetul 20: versetele 19b și 20 în traducere textuală sună astfel: „îndrăzneală pentru a intra (sau: drumul spre interior) în Locul Preasfânt ..., pe care El ni l-a inaugurat: calea cea nouă și vie.” Cuvântul în limba greacă este la genul feminin și se poate referi la „îndrăzneală” sau la „intrare” (așa este înțeles de cei mai mulți) sau, luate împreună, la „îndrăzneală pentru a intra” (Grosheide). A doua posibilitate pare evident să fie mai bună, deoarece în cuvântul eisodos (intrare, acces, drumul spre interior) este cuprins cuvântul hodos (drum, cale), prin care ultima parte a versetului este o descriere mai apropiată a cuvântului eisodos. Singura problemă în acest caz este că cei mai mulți nu înțeleg eisodos din versetul 19 ca descriere a locului (intrare, drum spre interior) ci ca o acțiune („venire”), în timp ce calea din versetul 20 este o determinare a locului. Aceasta nu este de nerezolvat. Eisodos și hodos se leagă de „intrarea spre Locul preasfânt (textual: Locului Preasfânt)” din Evrei 9.8. Hristos a inaugurat o cale nouă și vie spre interior, o cale până în Locul Preasfânt.

Nouă: acest cuvânt este un cuvânt unic pentru „nou”, și anume prosphatos, care original înseamnă „tocmai sacrificat”. În contextul acestui cuvânt rezultă foarte clar că trebuie să ne gândim la o aluzie la jertfa lui Hristos (versetele 10,12,14), care a fost sacrificată cu nu mult timp înainte, în contrast cu calea spre Locul Preasfânt pământesc, care a fost stropit cu sângele jertfelor vechi. Însă întrebarea este, dacă cititorii epistolei către Evrei au înțeles această semnificație veche. Cuvântul a fost folosit deja demult în sensul de „proaspăt” (ca de exemplu la flori, untdelemn, zăpadă), sau „nou” (ca de exemplu nenorocire, binefacere), așa cum a făcut deja LXX: vezi Numeri 6.3 („proaspăt”); Deuteronomul 32.17 („de curând” – nou); Psalmul 81.9 („străin”, în care răsună și „nou”) și în mod deosebit Eclesiastul 1.9 („nu este nimic nou sub soare”). De aceea cel mai bine va fi ca în cadrul versetului nostru să ne gândim la o cale „nouă, proaspătă, tocmai deschisă”, care pe deasupra rămâne proaspătă, nu se învechește.

Vie: nu o cale care rămâne (Chrysostomos, între alții), nu o cale care conduce la viață (Hugo de Groot, Grosheide și alții), nu o cale care constă în partășia cu o persoană (Westcott), nu o cale orientată spre un țel, care conduce la țel pe cei care merg pe ea (Davidson, Weiss, Dods); în sine toate acestea sunt corecte cu excepția interpretării a doua: calea nu conduce la viață, ci ea este străbătută de aceia care posedă deja viața, care sunt deja „frați” (versetul 19). „Viața” este aici după părerea mea în primul rând viața lui Hristos, care S-a jertfit pe Sine Însuși, dar care ca Triumfător înviat a intrat viu în Locul Preasfânt (compară cu Evrei 9.12,24). În al doilea rând este viața credincioșilor, care trăiesc în Hristos și prin Hristos, și ca vii Îl urmează pe Domnul înviat în Locul Preasfânt. Nu este „calea spre viață”, ci este „calea vieții (caracterizată prin viață)”, în contrast cu calea morții în Locul Preasfânt vechi: în vechiul

legământ nu era viață adevărată, căci jertfele de odinioară nu erau în stare să ofere o astfel de viață. Însă calea nouă este străbătută de oameni care au primit viața „prin sângele lui Isus”.

Deschis-o: același cuvânt ca în Evrei 9.18; în LXX este folosit pentru „a lua în folosință”, „inaugurarea”, „consacrarea” unei case, a unui Templu, a unui altar, al zidurilor unei cetăți și a chipului unui idol, sau înseamnă „a înnoi”. Este „luarea în folosință” a ceva nou, pe care însuși l-ai făcut. Hristos Însuși a pregătit pentru noi calea în Locul Preasfânt prin jertfa Sa, și a fost primul care a folosit-o, prin aceea că El „ca Înainte-mergător” a intrat în Locul Preasfânt (Evrei 6.20). Și aici ne putem folosi de tipologie: în marea zi a ispășirii Aaron a stropit din sângele vițelului, care era special destinat casei sale, nu numai pe capacul ispășirii, ci și înaintea capacului ispășirii, act prin care a curățit prin sânge calea spre Locul Preasfânt. La fel și calea spre Locul Preasfânt a fost inaugurată prin sângele lui Isus, așa că noi putem intra ca fii de preoți și ca popor al lui Dumnezeu.

Prin perdea, care este carnea Lui: exact ca în Evrei 6.19 și Evrei 9.3, aceasta este perdeaua a doua, perdeaua despărțitoare între Locul Sfânt și Locul Preasfânt (Exodul 26.33). Perdeaua din Locul Preasfânt pământesc era o imagine a perdelei din Locul Preasfânt ceresc, aceasta este carnea (trupul omenesc al) lui Hristos. Perdeaua era făcută din purpură albastră, purpură roșie, stacojiu și în subțire răsucit, brodată artistic cu heruvimi (Exodul 26.31). Așa era revelarea pe pământ a Omului Hristos Isus, „în zile întrupării (cărnii) Sale” (Evrei 5.7), după ce El a luat parte la carne și sânge (Evrei 2.14). Culorile diferite din perdea vorbesc (ca pretutindeni în cortul din pustiu) despre diferitele glorii ale lui Hristos, și heruvimii vorbesc despre Hristos ca posesor al sfințeniei judecătoare a lui Dumnezeu (vezi comentariul la Evrei 9.5). Prezența unei astfel de Persoane pe pământ în mijlocul unui popor păcătos subliniază mai mult decât orice incapacitatea totală și lipsa de autorizare a omului natural pentru a intra în Locul Preasfânt. Astfel omul acesta constituia o blocadă, o „perdea”, care închidea Locul Preasfânt pentru popor. Însă acum nu mai este nici un obstacol pentru credincioși; dimpotrivă, așa cum preotul o singură dată pe an dădea la o parte perdeaua, ca să intre în Locul Preasfânt, așa putem noi să intrăm în orice timp prin perdea. Culorile gloriei lui Hristos și heruvimii nu mai pot să ne înfricoșeze, dimpotrivă: și acum Plinătatea Dumnezeirii locuiește trupește în Hristos (Coloseni 2.9) și tocmai aceasta este cauza admirației și adorării noastre. Un rol mare în interpretare îl joacă întrebarea, dacă scriitorul se gândește aici la perdeaua sfâșiată. Cei mai mulți comentatori confirmă aceasta cu intensitate. Ei spun: Omul Hristos pe pământ a împiedicat pe oameni să intre în Locul Preasfânt, însă „perdeaua” a fost „sfâșiată”, aceasta înseamnă Hristos Și-a jertfit trupul pe cruce (versetul 10; compară cu Romani 8.3; 1 Petru 2.24), prin aceasta au fost ispășite păcatele noastre și a fost deschis pentru noi drumul spre Locul Preasfânt. Noi putem acum intra prin perdeaua sfâșiată. Desigur pe lângă aceasta se face referire și la perdeaua Templului, care în momentul morții lui Hristos a fost sfâșiată în două, ceea ce fără îndoială arată că Dumnezeu poate veni acum la noi cu binecuvântare și omul poate acum veni în prezența Sa. Însă după părerea mea prin aceasta nu se dovedește că scriitorul se gândește aici la o perdea sfâșiată (vezi și comentariul la Evrei 9.3). În primul rând a fost sfâșiată perdeaua din Templu, în cortul din pustiu – despre care este vorba în epistola către Evrei – niciodată nu a fost o perdea sfâșiată. În al doilea rând în epistola către Evrei este încă vorba de o perdea în Locul Preasfânt ceresc (ca imagine). O perdea sfâșiată este foarte

asemănătoare practic cu o perdea deschisă (conform lui Grosheide), însă în epistola către Evrei Isus intră ca Înainte-mergător „dincolo de perdea” (Evrei 6.19,20) și de asemenea și noi intrăm „prin perdea” (versetul nostru). Perdeaua pământescă nu l-a oprit pe marele preot în marea zi a ispășirii, și la fel perdeaua cerească nu ne oprește. Funcția ei rămâne, ca să zicem așa, ca mărturie a gloriei divine și omenești a Omului ceresc Hristos; ea nu și-a pierdut valoarea prin moartea lui Hristos. Dimpotrivă, acum sunt credincioși care abia acum pot în Locul Preasfânt să recunoască gloria perdelei.

Versetul 21: pentru a putea înțelege corect versetul acesta trebuie să ținem seama că „noi avem (textual: având)” din versetul 19 aparține de asemenea și acestui verset. Noi avem în Locul Preasfânt un Mare Preot peste casa lui Dumnezeu. În același fel am găsit în Evrei 4.14: „Având deci un Mare Preot însemnat, care a străbătut cerurile, pe Isus, Fiul lui Dumnezeu ...” Ambele versete arată că atunci când noi ne apropiem de Dumnezeu în Locul Preasfânt, avem acolo un mai mare Mare Preot „pentru noi”, care intervine acolo pentru noi. În Evrei 4 este pentru a interveni pentru noi cu privire la slăbiciunile noastre; în versetul nostru este ca Slujitor al Locului Preasfânt, ca purtător de funcție al serviciului divin, în care și prin care noi intrăm exclusiv și putem exercita slujba de închinare. El este acolo ca Înainte-mergător al nostru (Evrei 6.20) și ca Acela care ne reprezintă acolo (Evrei 9.24) – dacă nu am ști aceasta, nu am intra. El este acolo pentru noi și slujește acolo pentru noi. Să știi aceasta ne oferă mai multă îndrăzneală pentru a intra.

Preot mare: aici nu stă „Mare Preot”, cu toate că fără îndoială ar fi fost la fel de corect. Cuvântul „mare” scoate în evidență gloria Persoanei Sale și a slujirii Sale precum și măreția peste casa lui Dumnezeu (vezi mai jos). Cuvântul „Preot” scoate în evidență caracterul Său unic desăvârșit. „Marele Preot” este cel mai deosebit între mulți preoți, însă tocmai aici, unde credincioșii intră în Locul Preasfânt ca fii de preoți, se accentuează că realmente există numai un singur preot, așa cum în Evrei 8.2 este numai o slujbă: slujba noastră preoțească nu este fără acest Preot. El cântă singur (Evrei 2.12), El slujește singur (Evrei 8.2), El este „Preotul” – noi am fi nimic fără El.

Casa lui Dumnezeu: Ca și în Evrei 3.6 ne putem gândi aici la două înțelegeri (vezi detaliat comentariul la Evrei 3.6): pe de o parte la Locul Preasfânt ceresc, care înlocuiește cortul pământesc și Templul; pe de altă parte la „casa spirituală Israel” sau „casa lui Aaron”, o familie de preoți.

Versetul 22: să ne apropiem: după Evrei 4 și Evrei 6.1 aceasta este pentru prim dată când întâlnim un astfel de îndemn („să ne ...”); este primul din patru (versetele 23-25). Dimpotrivă este prima dată când întâlnim cuvântul „a se apropia” în această semnificație ceremonială specifică (vezi Evrei 4.16; 7.25; 10.1): să ne „apropiem” de Dumnezeu în Locul Preasfânt, ca mădular al poporului lui Dumnezeu și al familiei preoțești. Credinciosul are nu numai principial accesul în Locul Preasfânt pe baza poziției sale creștine, el trebuie să folosească practic acest privilegiu, ca să umble în prezența minunată și în părtășia cu Dumnezeu. Acest îndemn stă la începutul părții finale practice a epistolei către Evrei. „A se apropia” este nu numai un privilegiu al credincioșilor foarte avansați sau de vârstă înaintată, sau o

binecuvântare subordonată, care stă alături de viața zilnică; nu, îndemnul acesta are prioritate față de toate celelalte. Întreaga noastră viață practică de creștini este privită din această părtășie; dacă aceasta nu este în ordine, întregul stil de viață nu folosește la nimic. Umblarea noastră creștină „prin pustiu” este cu alte cuvinte o umblare care rezultă din Locul Preasfânt.

Cu inimă sinceră: cu apropierea sunt legate condiții, nu numai de principiu, ci și practic. Inima noastră trebuie să fie practic în armonie cu poziția noastră creștină; noi trebuie să realizăm practic ceea ce noi suntem formal potrivit poziției noastre, pentru a ne putea „apropia”. Inima noastră este „inimă” întregii noastre vieți spirituale, și aceasta trebuie să fie „sinceră”, veritabilă față de Dumnezeu, să aibă o atitudine corectă față de întreg adevărul poziției și al privilegiilor noastre: „în adevăr și cu o inimă întregă”(Isaia 38.3). Părtășia și adorarea adevărată vin din inima omului (compară între altele cu Galateni 4.6; Efeseni 3.17; 5.19; 2 Timotei 2.22; 1 Petru 3.15), și de aceea atitudinea corectă a inimii este prima condiție (compară cu 1 Ioan 3.20,21).

În siguranța deplină a credinței: În Evrei 3.12 era vorba de o „inimă rea, necredincioasă”; față de aceasta stă aici o „inimă sinceră” și „siguranța deplină a credinței”. „Siguranța deplină” (sau: „încrederea deplină”) este în greacă un singur cuvânt, care se întâlnește și în Evrei 6.1. Creștinul credincios se poate apropia de Dumnezeu și de Cuvântul Său numai cu încredere deplină, având în vedere mântuirea lui veșnică, poziția lui creștină, privilegiile și binecuvântările lui. Cine își însușește acestea fără îndoială, acela se poate apropia de Dumnezeu fără sentimente neplăcute. În această ultimă parte practică credința joacă un rol mare (vezi în mod deosebit Evrei 11). Din partea lui Dumnezeu, am văzut, sângele și jertfa lui Hristos sunt o bază tare a mântuirii noastre și a privilegiilor noastre creștine; din partea noastră este necesară credință veritabilă pentru a primi parte de ele și pentru a poseda siguranța că ai parte de ele: „pentru că cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este și că-i răsplătește pe cei care-L caută” (Evrei 11.6).

Stropite de o conștiință rea: următoarele două condiții, care sunt numite, scriitorul le parafrazează în terminologia imaginilor, așa că noi înșine trebuie să le „traducem” de la tipologie la adevărul creștin. Singura abatere de la tipologie este aici, că nu carnea este stropită, ci inima. „Stropită și astfel curățită” este în greacă un singur cuvânt, „a stropi”; traducerea a fost aleasă în felul acesta din cauza lui „de” care urmează (o conștiință rea). Această stropire a avut loc cu „sângele stropirii” (Evrei 12.24), cu sângele lui Isus Hristos (versetul 19; 1 Petru 1.2). După părerea mea aici este o referire clară (nu una „posibilă”; Dods) la hirotonisirea preotului, la care o parte din sângele „țapului sfințirii” era uns pe lobul urechii drepte, pe degetul mare al mâinii drepte și pe degetul mare al piciorului drept al lui Aaron și al fiilor lui, și o altă parte a sângelui era stropită pe ei și pe hainele lor (Exodul 29.20,21; Leviticul 8.23,24,30). În felul acesta a fost curățit auzul lor, fapta și umblarea lor și sfințiți în totalitate pentru Dumnezeu spre slujirea Sa. Inimile trebuie să fie total îndreptate spre Dumnezeu. O conștiință rea ne desparte total de Dumnezeu. În principiu, când am venit la credință am fost consacrați ca preoți de Dumnezeu, și pe baza sângelui lui Hristos am fost aduși sub acțiunea acestuia, am primit o conștiință desăvârșită, prin care lăuntric noi suntem orientați în totalitate spre Dumnezeu. Este bine să se țină seama că noi trebuie mereu să

realizăm practic aceasta, însă principial consacrarea prin sângele stropirii a avut loc numai o singură dată.

Trupul spălat cu apă curată: aici găsim un alt element din consacrarea preoților, prin care această consacrare era inițiată: înainte ca Aaron și fiii lui să îmbrace hainele preoțești, întreg trupul lor era spălat cu apă curată (Exodul 29.4; Leviticul 8.6). Trupul era exteriorul lor, prin care ei veneau în contact cu mediul lor. Murdărirea ca urmare a acestei atingeri trebuia îndepărtată prin spălare, exclusiv cu apă curată, adică apă care nu a fost murdărită prin ceva necurat, care ar fi stat în apă. Și noi ne aflăm prin natura noastră într-un mediu păcătos, unde noi ne murdărim nu numai lăuntric, prin inima noastră, ci și în exterior, prin mediul în care trăim. Apa este o imagine cunoscută a Cuvântului lui Dumnezeu (Efeseni 5.26; compară cu Psalmul 119.9 și Ioan 15.3), care „descoperă” necurăția noastră și prin aceasta și prin Duhul lui Dumnezeu ne conduce la înțelegere, căință și mărturisire. De aceea se spune celor care au venit la credință: „curvari, idolatri, (și așa mai departe ...) Și așa erați unii dintre voi. Dar ați fost spălați” (1 Corinteni 6.9-11). Se vorbește despre „spălarea nașterii din nou și înnoirea Duhului Sfânt” (Tit 3.5) și despre „curățirea cu apă prin Cuvânt” (Efeseni 5.26). La fel Cuvântul lui Dumnezeu curăță și „trupul” nostru, aceasta înseamnă întreaga noastră stare fizică cu legăturile ei necurate de odinioară cu lumea. Nici conștiința noastră lăuntrică și nici starea noastră exterioară nu mai pot fi astăzi un obstacol pentru a intra. Desigur aceasta trebuie realizat mereu în practică, căci atâta timp cât suntem în lumea aceasta vom fi mereu murdăriți în lume, fără să vrem. Și de aceasta trebuie să ne lăsăm curățiți prin Cuvântul lui Dumnezeu. Dar există o diferență atât în tipologie cât și în Noul Testament. Preotul a fost curățit ritual numai o singură dată, și anume la consacrarea lui, după aceea curățirea lui, pe care trebuia s-o facă când exercita slujba la altar sau în Locul Preasfânt, consta numai în spălarea mâinilor și picioarelor în ligheanul din față (Exodul 30.17-21; 38.8; compară cu Proverbe 27.19). La fel spune și Domnul Isus: „Cine s-a scăldat nu are nevoie decât să i se spele picioarele, pentru că este în totul curat” (Ioan 13.10), ceea ce în context înseamnă că credinciosul, atunci când el a venit la credință, a fost scăldat o dată complet; însă după aceea el trebuie mereu să-și spele spiritual picioarele din cauza murdăririi în umblarea lui prin lume. – Cei mai mulți comentatori sunt de părere că spălarea trupului este botezul; însă aceasta merge mult prea departe, având în vedere faptul că versetul 22b trebuie preluat din consacrarea preoților (cu care botezul nu are nimic a face, nici în sens literar și nici în sens figurat) și că spălarea trupului ca și stropirea inimii trebuie înțelese simbolic. (Se poate cel mult spune, ca în Tit 3.5, că botezul este expresia exterioară, simbolică a acestei curățiri spirituale; botezul nu este o lepădare a necurăției cărnii, ci dorința unei conștiințe bune înaintea lui Dumnezeu, spune 1 Petru 3.21.) „Inima” și „trupul” constituie într-o anumită privință omul întreg, diferit de omul lăuntric și omul exterior (compară cu 1 Samuel 16.7; Matei 15.8; Romani 10.9,10; 1 Petru 3.3,4).

Intercalare: Posesiunea mai bună și statornică (Evrei 10.23-34)

Evrei 10.23-34: **23.** Să ținem cu tărie ^a mărturisirea speranței neclintite (deoarece credincios este Cel care a promis); **24.** și să veghem unii asupra altora, ca să ne îndemnăm la dragoste și la fapte bune, **25.** nepărăsind strângerea noastră laolaltă, după cum obișnuiesc unii, ci încurajându-ne, și cu atât mai mult cu cât vedeți apropiindu-se ziua. **26.** Pentru că, dacă noi păcătuim voit, după primirea cunoștinței ¹ adevărului, nu mai rămâne ^b jertfă pentru păcate, **27.** ci o înfricoșătoare așteptare sigură a judecății și văpaie de foc care-i va mistui ^c pe cei împotriviți. **28.** Cine a disprețuit legea lui Moise moare fără milă, pe mărturia a doi sau trei martori ^d; **29.** de cât mai rea pedeapsă gândiți că va fi socotit vrednic cel care L-a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu și a socotit necurat ³ sângele legământului ^e prin care ² a fost sfințit și L-a insultat pe Duhul harului? **30.** Pentru că-L știm pe Cel care a spus: „«A Mea este răzbunarea, Eu voi răsplăti ^f», zice Domnul!“, și din nou: „Domnul va judeca pe poporul Său“ ^g. **31.** Este înfricoșător să cazi în mâinile Dumnezeului celui viu! **32.** Dar amintiți-vă de zilele de la început, în care, după ce ați fost luminați, ați răbdat o mare luptă de suferințe: **33.** pe de o parte expuși ^h ca priveliște prin insulte și necazuri și, pe de alta, făcându-vă părtași aceluia care treceau astfel prin ele. **34.** Pentru că ați și suferit împreună cu cei închiși și ați primit cu bucurie răpirea bunurilor voastre, cunoscând că aveți pentru voi înșivă o avere mai bună și statornică.

Remarci

- ^{1.} Aceasta înseamnă „cunoaștere deplină”.
- ^{2.} „Prin care” se referă la „sânge”.
- ^{3.} Sau „obișnuit”, „de toate zilele”.

^{a.} Evrei 4.14

^{b.} Evrei 6.4-8

^{c.} Isaia 26.11

^{d.} Deuteronomul 17.6; 19.15

^{e.} Evrei 13.20; Exodul 24.8

^{f.} Deuteronomul 32.35; Romani 12.19;

^{g.} Deuteronomul 32.26; Psalmul 135.14

^{h.} 1 Corinteni 4.9

Comentariu

Îndemnurile din versetele 23-25 se leagă direct de versetele 19-22; s-ar putea chiar face toate cele patru dependente de versetele 19-21:

„Având deci, fraților”,
„îndrăzneală să intrăm în Locul Preasfânt”,
„un Mare Preot peste casa lui Dumnezeu”,

- să ne apropiem cu inima sinceră, etc. (adică, față de Dumnezeu) (versetul 22),
- să ținem cu tărie mărturisirea speranței (adică, față de lume) (versetul 23), și să veghem unii asupra altora, ca să ne îndemnăm la dragoste (adică, față de credincioși) (versetul 24),
- să nu părăsim strângerea noastră laolaltă (textual: nepărăsind) (versetul 25, ci să ne încurajăm unii pe alții (textual: încurajându-ne).

Îndemnul al patrulea nu are forma „să ne ...”;

Dacă luăm seama la primele trei, găsim acolo cunoscutul caracter triplu: credința – speranța – dragostea:

- siguranța deplină a credinței: să ne apropiem prin ea;
- mărturisirea speranței; s-o ținem cu tărie;
- îndemnarea la dragoste și fapte bune; să veghem unii asupra altora în privința aceasta.

Acest caracter triplu îl găsim și în Romani 5.1-5; 1 Corinteni 13.13; Galateni 5.5,6; Efeseni 1.15-18; 4.2-5; Coloseni 1.4,5; 1 Tesaloniceni 1.3; 5.8; Evrei 6.10-12; 1 Petru 1.3-8,21,22. Noi nu trebuie să ne apropiem de Dumnezeu numai în deplina încredere a credinței, ci noi trebuie să ținem cu tărie speranța, pe care am mărturisit-o, că Dumnezeu va împlini față de noi toate făgăduințele; și în mijlocul acestora trebuie să veghem unii asupra altora, să ne îndemnăm, pentru ca dragostea și faptele bune să fie promovate între noi. Versetul 25 este o „anexă” importantă la aceste îndemnuri: noi nu trebuie să nesocotim mărturia comună, vizibilă a credinței noastre, a nădejzii noastre și a dragostei noastre, și aceasta cu atât mai mult cu cât ziua sentinței se apropie.

După aceste îndemnuri și această referire la ziua sentinței este adresat acum un avertisment serios la adresa mărturisitorilor falși dintre evrei, în sensul deplin din Evrei 6.4-8. Iudeul care s-a atașat de creștini și a mărturisit că este creștin, dar care acum a retras mărturisirea și s-a întors înapoi la serviciul jertfelor iudaice, era unul care:

- „a alunecat”, a nesocotit „marea” mântuire (Evrei 2.1,3),
- și-a împietrit inima față de Duhul Sfânt, ca să cadă de la Dumnezeul cel viu (Evrei 3.7,8,12; 4.1),
- după ce el a fost „luminat”, etc..., „a căzut” (Evrei 6.4-6),
- „păcătuiește cu voia”, de aceea era în răzvrătire evidentă față de Dumnezeu (Evrei 10.26),
- a jignit întreaga Dumnezeire (Evrei 10.29):
- L-a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu,
- a socotit necurat sângele legământului lui Dumnezeu,
- a insultat pe Duhul harului.

Dacă cineva a respins disprețuitor sângele legământului lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care El Însuși S-a jertfit pentru poporul Său, și prin aceasta a jignit pe Duhul Sfânt, care i S-a descoperit în har, ce jertfă mai rămânea atunci, prin care el ar putea fi mântuit (Evrei 10.26)? Dacă el a cunoscut foarte bine singurul mijloc pentru mântuire și cu toate acestea l-a respins, pentru el acum nu mai era nici o speranță. Pe el nu-l aștepta nimic altceva decât:

- judecata și văpăia de foc care-l va mistui (versetul 27),
- o pedeapsă foarte grea (versetul 29),
- mânia și sentința Dumnezeului cel viu (versetele 30,31).

Dacă cineva se răzvrătea împotriva legii vechiului legământ era omorât cu pietre de ceilalți fără milă, cât de grea trebuie atunci să fie pedeapsa aceluia care se împotrivesc principiilor noului legământ!

Omenește vorbind, probabil se înțelegea bine faptul că unii creștini evrei simțeau înclinarea să se reîntoarcă în iudaism din cauza apăsării pe care trebuiau s-o îndure din partea concetățenilor lor de odinioară. Însă lor a trebuit să li se amintească cu câtă bucurie ei au îndurat odinioară aceste asupriri. Ce multă suferință au îndurat ei începând chiar de la convertirea lor:

- în timp ce îndurau batjocuri și strâmtorare, da, chiar și răpirea posesiunilor lor (versetele 33a, 34b),
- în timp ce ei îndurau acestea împreună cu alții, care erau la fel loviți, și au arătat compasiunea lor față de aceia care de exemplu erau aruncați în închisoare (versetul 33b, 34a).

Puterea pentru această toleranță îmbucurătoare au scos-o din convingerea profundă că ei aveau la Domnul o „posesiune mai bună” decât bunurile pământești, o posesiune care rămâne, în comparație cu posesiunile trecătoare, pe care vrăjmașii lor li le puteau lua. În aceiași putere ei trebuiau acum să învețe să „rabde” (vezi versetul 36).

Versetul 23: aici urmează un al doilea îndemn sub forma „să ...”, care la fel poate fi adus în legătură cu punctul de plecare în versetele 19,21: „Având deci, ... îndrăzneală să intrăm în Locul Preasfânt ... un Mare Preot peste casa lui Dumnezeu, ... Să ținem cu tărie mărturisirea speranței neclintite.” Desigur în Locul Preasfânt nu este vorba de o mărturisire; ea este în lume, unde noi dăm mărturie (socoteală) despre speranța care este în noi (1 Petru 3.15) și ținem cu tărie la mărturie, în ciuda tuturor apăsărilor. Însă puterea pentru aceasta o primim de fapt în Locul Preasfânt. Faptul că noi avem o speranță (vezi comentariul la Evrei 3.6; 6.11,18; 7.19), înseamnă că încă nu tot ceea ce Dumnezeu ne-a făgăduit este realmente posesiunea noastră practică; în curând totul va deveni realitate desăvârșită la venirea lui Hristos și la începerea Împărăției Sale (compară cu Evrei 2.10; 4.9; 9.28; 11.16). Însă în Hristos totul este deja acum realitate; și de aceea intrarea în Locul Preasfânt și contemplarea spirituală a lui Hristos în mărima și gloria Sa este întărire a speranței noastre și o sursă de putere pentru mărturia noastră practică în lumea aceasta. Hristos este subiectul mărturisirii (Evrei 3.1), la care noi ținem cu tărie (Evrei 4.14; vezi comentariul la acest verset). Aceasta trebuie să aibă loc „neclintit”, fără să adormim, așa cum a adormit Israel (Evrei 3.6,7; 6.11), încrezându-ne în Dumnezeu, Cel care va împlini neclintit de credincios ceea ce a făgăduit. Aceste făgăduințe nu pot rămâne neîmplinite, deoarece Dumnezeu nu poate minți (Evrei 6.18).

Versetul 24: aici găsim o a doua consecință a apropierii noastre de Dumnezeu în Locul Preasfânt; În Sfânta Sfintelor vedem ancorată speranța noastră în Hristos (Evrei 6.19,20) și vedem pe frații noștri și pe surorile noastre în adevărata lumină a lui Hristos. Pentru relații cu frații noștri și surorile noastre corecte, spirituale, plăcute lui Dumnezeu este esențial să-i privim nu în ceea ce sunt ei și ele în carne, ci ceea ce sunt în Hristos; numai atunci putem înțelege îndemnuri ca cele din Romani 12.3,4,10 și Filipeni 2.3-5. O astfel de atitudine profund spirituală o învățăm exclusiv în Locul Preasfânt; acolo Îl vedem pe Hristos ca Mare Preot peste întreaga casă a fiilor de preoți, ca Cel întâi născut între mulți frați (Romani 8.29). Acolo vedem pe cei care sunt credincioși împreună cu noi așa cum îi vede Dumnezeu: frați sfinți (Evrei 3.1), tovarăși ai lui Hristos (Evrei 1.9; 3.14), fii de preoți, închinători. Nimic nu este mai salutar de învățat decât prețuirea înaltă a celor ce sunt credincioși împreună cu noi, și dacă vedem slăbiciuni și neputințe la ei, să nu-i criticăm devalorizându-i, ci cu dragoste și entuziasm să-i îndemnăm la dragoste și fapte bune (vezi în privința aceasta Evrei 6.9). Având acest fel de gândire să fim „atenți” unii cu alții, să avem „grijă” unii de alții, să ne „privim” unii pe alții.

Încurajarea: acest cuvânt este un cuvânt tare, paroxusmos, pe care îl cunoaștem din terapeutică ca „paroxism”: accesul (atacul) cel mai mare în cazul unei boli și de aceea și accesul cel mai mare de mânie, durere, etc. În LXX el înseamnă „furie, mânie” (Deuteronomul 29.28; Ieremia 32.37) și în Apocalipsa 15.39 „încordare foarte mare”. În versetul nostru are în mod excepțional un înțeles pozitiv: stimulare puternică, ambiție, procurare (oxus este „pătrunzător” și para este o accentuare a acestui sens). Noi trebuie să ne stimulăm reciproc la dragoste ca fel de gândire creștin adevărat și la fapte bune, ca rod din această dragoste. Prin sângele lui Isus am fost curățiți de faptele moarte (Evrei 6.1; 9.14) și acum avem în noi dragostea divină (Romani 5.5) ca fântână pentru facerea binelui, pentru a lucra ce Îi este plăcut Lui, exprimat aici categoric unii față de alții (compară cu 2 Corinteni 9.8; 1 Tesaloniceni .3; 1 Timotei 6.18; Tit 2.7).

Versetul 25: dacă ne gândim că cele două verbe din versetul acesta sunt participii (nepărăsind ... ci încurajându-ne), se vede mai bine contextul cu versetul 24: strângerea laolaltă era locul cel mai bun pentru îndemnarea reciprocă (versetul 24b) și încurajarea reciprocă (versetul 25b). De aceea este vorba în mod deosebit de „zidire, îndemnare și mângâiere” (compară cu 1 Corinteni 14.3,6) în strângerile laolaltă, nu atât de mult sub aspectul rugăciunii și închinării, cu toate că și acestea pot fi desigur la fel neglijate.

Strângerea laolaltă: cuvântul acesta, episynagoge, se compune din epi, „împreună”, syn, „la un loc” și ago, „a aduce, a merge”: strângere împreună (ca în 2 Tesaloniceni 2.1) sau a fi împreună, de aceea a fi împreună sau întrunire (adunare). Și forma mai scurtă synagoge poate avea acest înțeles (vezi Faptele apostolilor 13.43; Iacov 2.2), însă scriitorul a evitat cuvântul acesta, deoarece în mod obișnuit se referea la clădirea în care se țineau întrunirile și din cauza înțelesului iudaic al cuvântului „synagoge”. Punctul era tocmai acela, ca iudeii să nu se întoarcă înapoi la sinagogă! La început ei erau așa de plini de zel în participarea la strângerile laolaltă (Faptele apostolilor 2.42,46); acum ei nu trebuiau să renunțe la strângerile laolaltă din

cauza trândăviei sau a temerii sau a prigoanelor, a represaliilor din partea concetățenilor lor de odinioară (vezi versetele 32,33).

După cum obișnuiesc unii: scriitorul se referă aici la ceva rău, care pentru evrei nu numai însemna un pericol, ci era efectiv realitate între ei. Aici nu se spune din ce cauză unii creștini nu mai luau parte la străngerile laolaltă. Așa de exemplu Grosheide nu vrea să știe nimic despre faptul că prin aceasta era pericolul să se reîntoarcă la iudaism. Pentru alte păreri vezi Partea I a studiului. În orice caz îndemnul rămâne în toată valabilitatea lui și se aplică la orice situație unde creștinii credincioși, oricare ar fi motivele, nu iau parte la străngerile laolaltă pentru zidire, îndemnare și mângâiere. Ca și creștin credincios să renunți intenționat regulat, din obișnuință, fără motive justificate de la aceste străngeri laolaltă este conform scriitorului un caz de „păcat cu voia”, răzvrătire împotriva lui Dumnezeu. Pentru mulți creștini credincioși din zilele noastre ar putea să fie un șoc să descopere că Duhul Sfânt vorbește aici în felul acesta despre neglijarea străngerilor laolaltă.

Cu atât mai mult cu cât vedeți apropiindu-se ziua: „a îndemna” poate fi tradus și „a avertiza” sau „a încuraja”, a impulsiona”. Noi ne îndemnăm, ne avertizăm, și ne mângâiem reciproc în străngerile laolaltă, și dacă cineva din obișnuință nu ia parte la ele, noi îl îndemnăm, îl impulsivăm să meargă acolo, și aceasta cu atât mai mult cu cât vedem apropiindu-se ziua judecării. De fapt aici stă: „voi vedeți”. Scriitorul trece de la „noi” la „voi”, pentru a intensifica atenționarea lui. Dacă evreii ar fi ținut ochii deschiși, puteau vedea în jur mesagerii prevestitori ai judecării care se apropia. Pentru ei aceasta însemna în primul rând probabil foarte concret căderea apropiată a Ierusalimului și prin aceasta a Templului și a întregului serviciu divin vechi-testamental, și drept urmare prevestitorii profetici ai zilei revenirii lui Hristos (scaunul de judecată al lui Hristos pentru credincioși) sau ziua Domnului (ziua revenirii lui Hristos ca să judece pe vrăjmașii Lui și să întemeieze Împărăția păcii) (Matei 7.22; 24.36; 25.13; Romani 13.12,13; 1 Corinteni 3.13; 1 Tesaloniceni 5.4,5,8; 2 Tesaloniceni 1.10; 2 Timotei 1.12,18; 4.8); este ziua din epistola către Evrei 2.5; 4.9; 6.5b; 8.8; 9.28; 12.27,28.

Versetul 26: pentru că: ce se spune în versetul acesta despre „păcătuirea cu voia” este legat prin „pentru că” cu îndemnurile din versetele 22-25, și în mod deosebit de îndemnul din versetul 25, deoarece acolo se vorbește categoric despre un anumit rău existent între evrei; răul renunțării intenționate la străngerile laolaltă. Totodată „pentru că” leagă acest verset cu capitolul 9 și 10 în măsura în care căderea de la credință, despre care se vorbește aici, pune pe păcătos cu totul în afara jertfei pentru păcate, care îl poate mântui, și anume jertfa lui Hristos.

Cu voia: sau „de bună voie” (Filimon 14), aceasta înseamnă din inițiativă proprie, voit, în contrast cu păcat din neștiință (vezi Evrei 9.7). Aici este vorba ca în Evrei 6.4-6 (vezi comentariul de acolo) de cei care mărturisesc că sunt creștini, care conștient, voit și conștient, păcătuiesc față de Dumnezeu prin răzvrătire evidentă. Cuvântul acesta stă la începutul versetului, așa că în greacă primește accentuarea deplină. Și aici trebuie să ne gândim la iudeii care la început au întors spatele iudaismului, s-au lăsat botezați ca și creștini și au trăit ca și creștini, erau parte a adunării creștine și au mărturisit pe Isus ca Mesia, ca Fiu al lui

Dumnezeu și ca jertfa adevărată și ca adevăratul Mare Preot (pe scurt: „au primit cunoștința adevărului”), însă după aceea, din necredință lăuntrică sau din cauza presiunii din exterior au renunțat la creștinism și s-au întors înapoi la sinagogă și la serviciul la Templu. În sensul acesta astăzi nu mai poate avea loc căderea de la creștinism – cu toate acestea este o aplicare morală la astfel de cazuri, în care persoane au fost un timp adepții credinței creștine, și după aceea conștienți i-au întors spatele, de exemplu prin aceea că devin din nou iudeu sau mahomedan. Însă niciunde contrastul nu este așa de puternic – și de aceea păcatul așa de mare – decât căderea unui iudeu în timpul minunat de început al creștinismului.

Lucrări

Evrei 1.10 cerurile sunt lucrarea mâinilor Tale
Evrei 2.7 și l-ai pus peste lucrarea mâinilor Tale
Evrei 3.9 au văzut lucrările Mele timp de patruzeci de ani
Evrei 4.3 deși lucrările erau împlinite de la întemeierea lumii
Evrei 4.4 Dumnezeu S-a odihnit în ziua a șaptea de toate lucrările Sale
Evrei 4.10 s-a odihnit de lucrările lui
Evrei 6.1 așezând o temelie a pocăinței de fapte moarte
Evrei 6.10 nu este nedrept ca să uite lucrarea voastră
Evrei 9.14 să ne curățe conștiința de fapte moarte
Evrei 10.24 îndemnare la dragoste și la fapte bune

Cunoașterea adevărului: cuvântul pentru „cunoaștere” este foarte puternic, prin care devine clar că nu este vorba de oameni, care au primit numai o impresie vagă despre credința creștină, ci de oameni care au fost adânc pătrunși de diferența fundamentală între legământul vechi și legământul nou: oameni care au fost „luminați” și „au gustat darul ceresc și s-au făcut părtași ai Duhului Sfânt, etc.” (Evrei 6.4). Erau oameni care știau despre un Loc Preasfânt ceresc deschis, care cunoșteau mărturia minunată a speranței, au luat parte la strângerile laolaltă prețioase ale credincioșilor spre zidire reciprocă, și dacă ei vor renunța cu ochii deschiși la toate acestea, urmările vor fi catastrofale.

Nu mai rămâne jertfă pentru păcate: dacă acești căzuți au renunțat la creștinism și s-au întors înapoi la iudaism, atunci ei vor găsi acolo jertfe despre care scriitorul tocmai a spus că ele nu ar avea nici cea mai mică putere pentru iertarea păcatelor. Singura jertfă adevărată, prin care ei ar putea primi iertare, curățire și speranță, la aceasta ei au renunțat tocmai. Ce jertfă pentru păcat mai poate fi, prin care ei ar putea fi mântuiți? „Pentru că este imposibil, ca cei odată luminați ... să fie reînnoiți, spre pocăință, răstignindu-L pentru ei înșiși pe Fiul lui Dumnezeu și dându-L batjocuri” (vezi comentariul la Evrei 6.6; vezi și Evrei 10.29). El nu trăiește în necunoaștință de singura jertfă adevărată, însă conștient a respins-o de la sine.

Versetul 27: dacă cel căzut respinge singura jertfă adevărată, pentru el nu mai este nici o salvare. Singura perspectivă, pe care unul ca acesta o poate avea, este judecata veșnică în iazul de foc.

Înfricoșătoare așteptare: „înfricoșător” vine în greacă literalmente de la „frică”: insuflare de frică, producător de spaimă. Acest aspect insuflător de frică este scos în evidență și prin nedeterminarea remarcabilă a textului: textual se spune „așteptarea îngrozitoare într-un fel sau altul a judecării”. „Așteptarea” nu este o „așteptare a ceva”, așteptare subiectivă a persoanei însăși, ci a ceea ce pe ea o „așteaptă” obiectiv. Într-un fel sau altul pe ea o va ajunge judecata îngrozitoare; cum va avea loc aceasta, în privința aceasta scriitorul nu spune nimic aici. Felul judecării este amintit aici, și anume sub următoarele expresii:

Văpaia de foc: este mânia aprinsă a lui Dumnezeu, care se manifestă în focul în care vor fi aruncați cei căzuți (vezi Matei 5.22; 2 Tesaloniceni 1.8; Iuda 7; Apocalipsa 20.15; 21.8). Această legătură între „foc” și „văpaie” (textual: gelozie, râvnă) o cunoaștem și din Psalmul 79.5; Ezechiel 36.5; Țefania 1.18. Însă scriitorul se gândește aici evident la Isaia 26.11: „Vor vedea râvna Ta pentru poporul Tău și vor fi rușinați; da, focul îi va mistui (sau: înghiți) pe vrăjmașii Tăi.” Cel căzut este denumit aici ca „adversar”, unul care stă în răzvrătire vizibilă împotriva lui Dumnezeu. Unul „căzut” nu este un credincios rătăcit, ca de exemplu Dima (2 Timotei 4.10), căci acesta poate fi restabilit. Însă aici este unul care în răzvrătire conștientă împotriva lui Dumnezeu renunță la creștinism și primește un serviciu divin omenesc.

Versetul 28: Sub vechiul legământ era deja așa, că în cazul anumitor păcate împotriva legii legământului, cel nelegiuit era omorât cu pietre fără milă pe baza mărturiei a cel puțin doi martori. Dacă Dumnezeu a luat așa de serios răzvrătirea împotriva vechiului legământ, cu cât mai grea pedeapsă trebuie El să aibă pentru aceia care se răzvrătesc împotriva noului legământ (versetul 29).

Respinge: cuvântul grecesc pentru „a respinge” mai este tradus și cu „a refuza” (Marcu 6.26), „a înlătura” (Marcu 7.9; 1 Corinteni 1.19), „a da la o parte”, „a face fără efect” (Luca 7.30; Galateni 2.21; 3.15), „a disprețui” (1 Tesaloniceni 4.8), prin care devine mai clar că nu este vorba de o încălcare neobservată a legii, ci de o nerecunoaștere, o disprețuire, o anulare conștientă, o declarație nulă a Cuvântului confirmat din Evrei 2.2,3; 9.17. Un model al acestui păcat îl găsim în Leviticul 24.10-23 și Numeri 15.30-36; 35.30-34 și o prescripție generală în Deuteronomul 17.2-7 în cadrul idolatriei. Acolo găsim și porunca că executarea sentinței putea avea loc numai dacă erau cel puțin doi martori (Deuteronomul 17.6; vezi și Deuteronomul 19.15 și Matei 18.16; Ioan 8.17; 2 Corinteni 13.1; 1 Timotei 5.19). Într-un astfel de caz nu era nici un har, nici o îndurare, ci numai moartea.

Versetul 29: cât mai rea pedeapsă: sub noul legământ este o pedeapsă mult mai rea, și anume, nu numai moartea trupească, ci moartea veșnică, judecata veșnică, focul veșnic, pierzarea veșnică (Matei 18.8; 25.41,46; Marcu 3.29; 2 Tesaloniceni 1.9; Evrei 6.2; Iuda 7); vezi versetele 27,31. Această formă intensificată („cât mai rea ...”) o găsim în același context și în Evrei 2.1-4 și Evrei 12.25. Caracterul de la sine înțeles al acestei intensificări este scos în evidență prin „gândiți [voi]”. Cititorii puteau înșiși înțelege că Dumnezeu considera justificată o pedeapsă mai grea pentru unul care a căzut de la creștinism, decât unul care încălca Legea de sub vechiul legământ.

Să calci în picioare pe Fiul lui Dumnezeu: nu cu mult timp înainte am auzit în epistola către Evrei iarăși despre „Fiul lui Dumnezeu”, un titlu care joacă un rol deosebit de mare în prima parte a epistolei către Evrei, dar care lipsește în partea de mijloc a epistolei, și în partea finală se întâlnește numai aici. Aici are loc dintr-un motiv foarte practic: să te abați de la creștinism înseamnă să te îndepărtezi de la Persoana principală a creștinismului, și nu „numai” de la Omul Hristos Isus, ci de la Fiul veșnic al lui Dumnezeu. Căderea de la creștinism este o jignire, este o „dare la batjocură” (Evrei 6.6) a Fiului lui Dumnezeu. Și „să calci în picioare” este cea mai mare ocară, care poate fi adusă cuiva (compară Iehu față de Izabela: 2 Împărați 9.33).

A socoti necurat sângele legământului: nu este vorba numai de Persoana Fiului lui Dumnezeu, ci și de lucrarea Lui. Sângele legământului este întotdeauna sângele lui Hristos (Evrei 9.11-15; 13.20; Luca 20.20). Cine se îndepărtează de la creștinism, se îndepărtează de noul legământ, se îndepărtează de sângele noului legământ, de jertfa lui Hristos, prin care el ar putea fi mântuit. El consideră sângele ca fiind necurat. „A socoti” înseamnă o lepădare conștientă, lăuntrică a sângelui lui Hristos. Cel care cade consideră sângele lui Hristos ca fiind un sânge obișnuit, de toate zilele, precum este sângele oricărui alt om. Însă el îl consideră și ca necurat, nesfințit, adică sânge care în privința cultică este incapabil să producă curățirea.

Prin care a fost sfințit: cel căzut a ocupat inițial prin sângele legământului un loc sfințit în mijlocul bisericii creștine. Ca și în Evrei 6.4,5 și aici nu este nici un motiv să ne gândim la o sfințire lăuntrică. Aici nu este vorba de o sfințire bazată pe curățirea conștiinței (compară cu Evrei 9.13,14; 10.10,14,18), ci numai de o despărțire exterioară, o participare exterioară la serviciul divin, care era întemeiată pe sângele legământului lui Hristos. Ceea ce era realmente în inima mărturisitorului de formă devine vizibil în căderea lui. Timpul aorist, în care stă aici verbul „a sfinți” poate fi pus față în față cu timpul perfect din Evrei 10.10, au fost sfințiți, sfințit pentru totdeauna neschimbabil.

A insultat pe Duhul harului: în trecerea la creștinism a mărturisitorului de formă, acestuia i s-a făcut parte prin Duhul Sfânt de har în exterior. Duhul l-a făcut să vadă imperfecțiunea iudaismului, i-a dăruit o anumită convingere despre propria lui păcătoșenie, i-a îndreptat ochii spre adevărata jertfă a lui Hristos, l-a „luminat” și l-a lăsat să „guste” (vezi comentariul la Evrei 6.4: „făcut părtaș al Duhului Sfânt”). Aceasta era har adevărat, și acest har a fost insultat prin cel care a căzut. Aceasta era o „insultă”, o jignire a Duhului Sfânt Însuși. În cuvântul a insulta este inclus cuvântul hybris: aroganță, mai ales impertinență față de Dumnezeu, care conduce la cădere (o noțiune cunoscută din tragediile grecești). Aici mândria, aroganța celui căzut stă față în față cu smerirea Duhului Sfânt, care în înfățișare de rob vestește har omului. Acest hybris este altceva decât hula împotriva Duhului Sfânt în Matei 12.31; Marcu 3.29; Luca 12.10.

Versetul 30: la întrebarea retorică din versetul 29 („cât mai rea pedeapsă gândiți că va fi socotit ...”) se răspunde acum confirmând („Pentru că ...) cu un citat din Vechiul Testament. Cunoaștem foarte bine caracterul Aceluia care stabilește măsura de pedeapsă, căci El este Cel

care a spus: „A Mea este răzbunarea, Eu voi răsplăti.” Citatul acesta și următorul au fost preluate ambele din cântarea lui Moise (Deuteronomul 32). Primul este din versetul 25, de altfel nu conform LXX, însă remarcabil citat la fel ca în Romani 12.19. Citatul al doilea se găsește în Deuteronomul 32.36 și în Psalmul 135.14.

Răzbunare: aici nu trebuie să ne gândim la o răzbunare sângeroasă a unei nedreptăți personale, la „setea de răzbunare”, ci la stabilirea dreaptă a ceea ce se cuvine diferitelor partide. Dumnezeu Însuși Își rezervă dreptul să pedepsească (răsplătească) foarte just, la fel și să binecuvânteze (recompenseze).

Judecarea: în Deuteronomul 32.36 acestea sunt folosite în sens pozitiv. În versetul nostru sunt folosite mai mult într-un sens general. Dumnezeu va putea diferenția între credincioșii și necredincioșii din poporul Său și va nimici pe cei păcătoși din poporul Său (Calvin). Alții aplică noțiunea „a judeca” și la „a face dreptate” poporului Său (Delitzsch).

Versetul 31: versetul acesta, care încheie pasajul acesta, este un apel după toate regulile adresat conștiinței celor căzuți sau stau să cadă (compară cu Evrei 12.29). Cine cade de la „Dumnezeul cel viu” (Evrei 3.12) trebuie să știe sigur că el va cădea odată în mâinile acestui Dumnezeu, și aceasta va fi îngrozitor. Credinciosul adevărat, care umblă pe căile lui Dumnezeu, nu trebuie să se neliniștească din cauza acestui verset; dimpotrivă, lui i se poate întâmpla ca lui David, care, atunci când a trebuit să aleagă între Dumnezeu și oameni, a preferat „să cadă în mâna Domnului” (2 Samuel 24.14). Aceasta vorbește despre încrederea că disciplinarea făcută de Dumnezeu niciodată nu este peste măsură și este plină de dragoste; însă cel care a căzut se poate aștepta numai la judecata veșnică, când el cade în mâinile lui Dumnezeu-Judecătorul.

Versetul 32: aici găsim același contrast ca în Evrei 6.9,10. Și acolo se arată celor căzuți starea lor lipsită de speranță și judecata veșnică, la care scriitorul adaugă imediat, că el nu a presupus că astfel de persoane (potențiale) care cad se aflau printre cititorii lui: „Dar despre voi, preaiubiților, suntem încredințați de lucruri mai bune și care țin de mântuire, chiar dacă vorbim astfel.” La fel el vede și aici pe cititorii lui, ca unii care știu că posedă „o avere mai bună și mai statornică” (versetul 34), și care în trecut au arătat însușirile excelente ale vieții lor din Dumnezeu (compară cu Evrei 6.10). În felul acesta cuvintele lui amenințătoare au primit un caracter blând pentru cititorii direcți, prin referirea la adevăratul lor caracter creștin din trecut, totodată ca imbold ca mai departe să arate acest caracter (compară cu versetul 36). Credincioșilor descurajați trebuie să li se îndrepte atenția spre dovezile curajului spiritual, pe care ei l-au arătat în trecut.

Amintiți-vă: un cuvânt destul de tare: „aduceți bucată cu bucată în amintire” ce ați îndurat odinioară. Evident „zilele de odinioară” sunt cu mult timp în urmă, ceea ce a făcut necesară o astfel de strigare de aducere aminte. Ei trebuiau să meargă în gândurile lor înapoi până la momentul „luminării” lor (compară cu Evrei 6.4), la prima lumină pe care ei au primit-o la trecerea lor de la iudaism la creștinism. A trecut așa de mult timp de atunci, că în ceea ce

privește timpul ei ar fi trebuit să fie învățători (Evrei 5.12). După marile fapte de credință de la început după convertirea lor a pătruns acum un timp de adormire și regres (Evrei 5.11).

Luptă de suferințe: cuvântul pentru luptă este *athlesis*, de la care derivă cuvântul nostru atlet. Sensul inițial era și: competiție, concurență. În timpurile de mai târziu creștinii au folosit acest cuvânt pentru martiraj. Textual aici se spune: „luptă de suferințe”, „lupta suferințelor”. Adversitățile, care apar în forma de suferințe, sau: lupta, care constă în forme diferite de suferințe. În timpurile de început evreii au avut mult de suferit astfel de forme de suferință.

Versetul 33: aici sunt detaliate două forme de lupte de suferințe: lupta de care ai parte în viața personală (batjocură și apăsare) și lupta provocată prin trăirea și participarea de bună voie la suferințele altora.

Expus ca privesc: acesta este un verb, *theatrizo*, din care derivă cuvântul nostru teatru. În timpurile de mai târziu aceasta a devenit adevărat în sensul real al cuvântului, când creștinii au fost expuși în teatrele romane gladiatorilor și animalelor sălbatice. Însă creștinii evrei nu au fost expuși animalelor sălbatice ci „batjocurilor” (vezi Evrei 11.26; 13.13 și compară cu 1 Petru 4.14) și „strâmtorărilor” din partea concetățenilor lor de odinioară, iudeii, care îi insultau, îi scuipau, îi băteau sau îi molesta în alte forme, deoarece ei au renunțat la slujba la Templu și în sinagogă și au primit creștinismul. Uneori un astfel de act de răzbunare s-a manifestat public (Faptele apostolilor 22.19), prin care acești creștini au devenit un „spectacol” în adevăratul sens al cuvântului; compară și cu 1 Corinteni 4.9.

Făcându-vă părtași: înțelesul este că aceia, care nu au fost batjocoriți și strâmtorați, au luat parte la strâmtorările altora, prin aceea că nu i-au părăsit pe cei care treceau prin astfel de suferințe, ci mai degrabă au slujit acestor sfinți (Evrei 6.10), fie prin participarea lor și încurajare sau material (vezi versetul 34). În Evrei 13.3 găsim un îndemn pentru un astfel de ajutor. În versetul 34 se prezintă în ce a constat această părtășie.

Versetul 34: în versetul acesta se explică mai detaliat cum evreii erau tovarăși ai celor care sufereau. Ei „au luat parte” (*sympatheo*, vezi Evrei 4.15 pentru Hristos; să ne gândim la cuvântul nostru simpatie) cu cei care aveau o credință ca și ei, care erau captivi din cauza credinței lor (compară cu Evrei 13.3), așa cum Hristos le-a poruncit (Matei 25.36,39,40).

Închiși: această traducere se bazează pe un fel de interpretare de text care explică cel mai bine originea celorlalte texte și prin martori de text veritabili sprijină diferite tipuri de text (Metzger). Alături de acest fel de interpretare a textului desmioc sunt manuscrise importante în care evident primul „i” a fost omis printr-o greșeală, și prin aceasta a luat naștere *mois*, care înseamnă „legătură”. Pentru a îmbunătăți înțelesul, unii copişti au adăugat evident un pronume, „lor” sau „mea”. În acest ultim caz ia naștere un fel de interpretare care amintește direct de Filipeni 1.7,13,14,17; Coloseni 4.18; 2 Timotei 2.9; Filimon 10,11, așa că este de înțeles că felul acesta de interpretare a fost citat ca argument pentru calitatea de autor paulinică a epistolei. S-a presupus chiar că felul de interpretare „lanțurile mele” a luat naștere tocmai de aceea că era părerea că Pavel a scris epistola. În orice caz erau martori de text din

Egipt, care îl considerau pe Pavel ca fiind scriitorul, care citeau „lanțurile mele”. De altfel și aici felul de interpretare „legături” poate primi un înțeles bun, fără să trebuiască să ne gândim la calitatea de autor paulinică; Wuest se gândește la „legăturile necazului provocat prin prigonire”.

Răpirea bunurilor voastre: strâmtorarea a mers așa de departe, că iudei plini de ură au pus mâna pe posesiunile lor, fie prin jaf sau prin sechestrare prin autorități. Credincioșii au primit cu bucurie aceasta, nu pentru că această răpire în sine era plăcută, ci pentru că ei erau bucuroși să poată suferi în felul acesta pentru Numele lui Hristos și pentru că ei erau conștienți că ei înșiși aveau o posesiune mai bună în cer, mai bună decât ceea ce vrăjmașii lor le-au luat.

Voi înșivă: unele manuscrise scriu: „... pentru voi înșivă ...”, dar felul de interpretare folosit se bazează pe martori de text mai buni. „Voi înșivă” poate fi privit în contrast cu răpitorii: ei au posesiunea voastră, însă voi înșivă aveți o posesiune mai bună. Poate fi privit și în contrast cu posesiunile: ele sunt acum în mâinile răpitorilor, voi înșivă însă, cu toate că vi s-a răpit posesiunea pământească, aveți o posesiune mai bună în altă parte.

O posesiune mai bună și statornică: această adevărată posesiune a evreilor (nu „posesiuni”, ci un singur bun) nu era o posesiune pământească, ci cerească, nu era temporală, ci veșnică. Ea era legată cu binecuvântările noului legământ, cu „moștenirea veșnică” (Evrei 9.15), la care jefuitorii nu puteau ajunge. Așa cum este tot ce stă în legătură cu Hristos și noul legământ este numit în epistola către Evrei „mai bun”, la fel și aici. Posesiunea pământească o putem pierde, dar posesiunea cerească este o posesiune care rămâne (compară cu Evrei 12.27; 13.14); ea este o comoară în cer, pe care hoțul nu o poate fura (Matei 6.20; 19.21). Ea este o comoară care este păstrată în cer în siguranță pentru noi (1 Petru 1.4) și care va deveni pe deplin partea noastră la arătarea lui Hristos și începutul Împărăției Sale; spre aceasta trebuie să fie îndreptat ochiul credinței. Atunci veți primi putere, curaj și perseverență, pentru a merge până la capăt pe drumul credinței. Noțiunea „credință” este cuvântul cheie în partea care urmează a epistolei.

Studiul nr. 11: Isus, Conducătorul pe drumul prin pustiu (Evrei 10.35-13.7)

Introducere

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-7.28)

B. Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

C. Conduita de viață cea mai bună (Evrei 10.19-13.25)

1. Isus ne introduce în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-34)
2. Isus, Conducătorul pe drumul prin pustiu (Evrei 10.35-12.11)
 - 2.1 Viața prin credință (Evrei 10.35-11.2)

- 2.2 Principiile credinței (Evrei 11.3-7)
- 2.3 Răbdarea credinței (Evrei 11.8-22)
- 2.4 Energia credinței (Evrei 11.23-38)
- 2.5 Alergarea credinței (Evrei 11.39-12.3)
- 2.6 Încercarea credinței (Evrei 12.4-11)

Intercalare: Sângele care vorbește despre lucruri mai bune (Evrei 12.12-13.7)

- 1. Urmărirea sfințirii (Evrei 12.12-17)
- 2. Intrarea în lucrurile mai bune (Evrei 12.18-29)
- 3. O umblare curată (Evrei 13.1-7)

==> Teme (Evrei 10.35-11.38)

- 1. Citiți mai întâi întreg pasajul în liniște și atent, căutați să aflați cât se poate de bine expunerea de idei a scriitorului, în mod deosebit în ce fel vorbește el despre „credință”.
- 2. Cum este inițiată tema „credința” în Evrei 10.35-11.2 și cum constituie ea o introducere la capitolul 11?
- 3. Încercați să întocmiți o structurare pe cât se poate de detaliată a capitolului 11 pe baza conținuturilor spirituale.
- 4. Cum se pot găsi în Evrei 11.3-7 principiile credinței?
- 5. Cum se înțeleg versetele 4b, 5b și 7b.?
- 6. În ce măsură sunt în concordanță experiențele evreilor cu experiențele numite în Evrei 11.8-22?
- 7. Ce înseamnă versetul 10 și versetul 16?
- 8. De ce scriitorul citează așa de multe modele din timpul patriarhilor și al lui Moise, de ce nu o face folosind modele din timpuri mai apropiate?
- 9. Răspundeți la întrebarea a 6-a și cu privire la versetele 23-28 și țineți seama de caracterele diferite ale versetelor.
- 10. Ce înseamnă versetele 26a, 27a și 35b?

C 2.1 Viața din credință (Evrei 10.35-11.2)

Evrei 10.35-11.2: 35. Nu lepădați deci încrederea voastră care are mare răsplătire! **36.** Pentru că aveți nevoie de răbdare, ca, după ce ați făcut voia lui Dumnezeu, să primiți promisiunea ^a. **37.** „Pentru că încă puțin, foarte puțin ^b și Cel care vine va veni și nu va întârzia. **38.** Și cel drept va trăi prin credință ^c; și dacă cineva ¹ dă înapoi, sufletul Meu nu găsește plăcere în el ^d”. **39.** Dar noi nu suntem dintre aceia care dau înapoi spre pieire, ci ai credinței ², spre păstrarea sufletului.

1. Iar credința este siguranța ³ celor sperate, o convingere despre lucrurile nevăzute. **2.** Pentru că prin ⁴ aceasta au primit mărturie cei din vechime.

Remarci

¹. sau „el”.

². textual: „nu sunt dintre cei care dau înapoi spre pierzare, ci sunt din credință”.

³ sau: „întruchipare” (același cuvânt ca „ființă” în Evrei 1.3); „încrederea” (așa este tradus în Evrei 3.14).

⁴ adică, „în puterea acesteia”.

^a Evrei 6.12; Luca 21.19

^b Isaia 26.20 LXX

^c Romani 1.7; Galateni 3.11

^d Habacuc 2.3,4 LXX

Comentariu

Ceea ce evreii mai aveau de învățat era:

- nu numai să se apropie de Dumnezeu „în siguranța deplină a credinței” (Evrei 10.22),
- ci de asemenea să trăiască pe pământ pe baza credinței (Evrei 10.38).

Ei posedau deja:

- îndrăzneală să intre în Locul Preasfânt (Evrei 10.19), și
- îndrăzneală (încredere) ca să umble în credință pe pământ (Evrei 10.35).

Ei trebuiau să țină cu tărie această îndrăzneală, căci altfel ar pierde „răsplata” („o avere mai bună și statornică” în versetul 34) (versetul 35). Pentru aceasta trebuiau să-și amintească de curajul credinței de odinioară (versetul 32-34), și să învețe să persevereze în ea (versetul 36), pentru ca să primească binecuvântarea făgăduită. Prin aceasta ei trebuiau să învețe din nou să cunoască voia lui Dumnezeu:

- nu numai sfințirea lor pentru slujba preoțească în Locul Preasfânt (Evrei 10.10),
- ci și continuarea „călătoriei prin pustiu” până în „țara făgăduită” (Evrei 10.36; compară cu Evrei 13.21).

Credincioșii trebuie să rabde încă puțin, căci finalul călătoriei se vede deja, și anume revenirea lui Hristos (Evrei 10.37). Atâta timp cât această venire nu a avut loc, evreii trebuiau să aplice lecția din Habacuc 2.3,4, o lecție care este citată de trei ori în Noul Testament, de fiecare dată cu un alt accent:

- „cel drept însă va trăi din credință”, căci pe baza credinței omul obține dreptatea lui Dumnezeu (Romani 1.17);
- „cel drept însă va trăi din credință”, nu pe baza faptelor Legii (Galateni 3.11):
- „cel drept însă va trăi din credință” până la sfârșit, și în călătorie nu va cădea pradă morții (Evrei 10.38).

Aceia, care eșuează, vor pieri în pustiu (compară cu 1 Corinteni 10.5) și se dovedesc a fi răzvrățiți: Dumnezeu nu are nici o plăcere de aceștia (Evrei 10.38b). Însă scriitorul nu atribuie pe nedrept așa ceva cititorilor lui: el și ei fac parte:

- nu din aceia „care dau înapoi”, răzvrătiții, care în cele din urmă vor merge în pierzare (compară cu Evrei 10.27,30,35),
- ci din aceia care trăiesc prin credință nădăjduind cu tărie, în încredere în Dumnezeu până la sfârșit, adică până la mântuirea deplină, până când au ajuns în „țara făgăduită”, în cer, atunci când Hristos va reveni (Evrei 10.39).

Ce este deci exact „viața prin credință”? Evrei 11.1 nu dă o definiție a credinței, ci dă două însușiri importante. Credința este:

- siguranța (sau: încrederea în) celor sperate,
- să fi convins de ceea ce nu vezi.

Vedem aici puterea și efectul credinței: ea ne dă putere lăuntrică, perseverență, curaj să ne continuăm „călătoria” și astfel să ajungem cu siguranță la final, prin aceea că noi:

- privim dinainte („speranța”) „țara făgăduită”, care ne face semne din depărtare; siguranța acestui final minunat ne dă putere să învingem greutățile actuale;
- privim dinainte ceea ce „nu se vede”: pe Dumnezeu nevăzut și pe Hristos în cer, Locul Preasfânt nevăzut; convingerea despre realitatea nevăzută, care este de partea noastră, ne dă putere în mijlocul greutăților acestei lumi văzute.

Aceste două aspecte sunt în concordanță cu cele două părți principale din Evrei 11:

- versetele 8-22 perseverența credinței, care încă nu este în posesia moștenirii, dar speră în Dumnezeu și în împlinirea în cele din urmă a făgăduințelor Lui;
- versetele 23-28: energia credinței, care se bazează cu tărie în Dumnezeu în mijlocul tuturor atacurilor, „ca și cum ea ar vedea pe Cel nevăzut” (versetul 27).

Eroii credinței ai Vechiului Testament („cei din vechime”) au trăit toți în puterea acestei credințe – de aceea nimic nou nu întâmpina pe evrei! – și au primit o bună mărturie pentru ei înșiși; nu pe baza faptelor lor bune, a vieții lor fascinante, ci din pricina credinței lor. Evrei 11 ne arată o galerie a acestor eroi ai credinței, pentru a prezenta evreilor puterea credinței lor ca model.

Versetul 35: suferințele evreilor, pe care scriitorul le-a adus în amintirea lor în versetele 32-34, au revelat la timpul lor un curaj mare al credinței. Acum ei trebuiau să învețe să dovedească aceeași putere, ca să scape de adormire și de pericolul alunecării. Probabil suferințele au venit total pe neașteptate asupra lor și de fapt de neînțeles de ei; însă ei trebuiau să învețe că suferințele fac parte din urmarea Hristosului lepădat și a călătoriei credinței spre „țara făgăduită” printr-un „pustiu gol”. Dacă ei au înțeles că trebuie să aibă îndrăzneală să intre în Locul Preasfânt ceresc (versetul 19), atunci ei trebuiau să înțeleagă să țină cu tărie „îndrăzneala” pentru a continua călătoria lor. Un popor de preoți pe drum spre Canaan avea acum nu numai privilegiul să slujească lui Dumnezeu în cortul din pustiu, ci trebuia de asemenea și să înainteze, ca să ajungă la finalul călătoriei. La aceasta se adăuga, că ei trebuiau deseori să treacă prin pericole și să învingă multe obstacole. Nu este suficient să ai

îndrăzneală în etapa de început a călătoriei, așa cum aveau evreii în „zilele de odinioară” (versetul 32); ei nu aveau voie acum să lepede îndrăzneala, căci ei aveau nevoie de ea până la sfârșitul călătoriei. Cu îndrăzneală ei trebuiau să se folosească permanent de toate privilegiile pe care le posedau ca și credincioși, pentru ca prin puterea lui Dumnezeu să persevereze în continuare până vor fi ajuns în „patria cerească” (Evrei 11.16), unde îi aștepta marea „răsplătire”. În Evrei 2.2 același cuvânt înseamnă „răsplătirea” pentru necredincioși, aici în Evrei 11.26 înseamnă răsplătire pentru credincioși. În Evrei 10.19-22 răsplătirea îndrăzneli practice este părtășia cu Dumnezeu în Locul Preasfânt, în versetul nostru răsplătirea îndrăzneli practice este „moștenirea veșnică” (Evrei 9.15) în țara făgăduită. Vezi și comentariul la versetul 39: mântuirea sufletului.

Versetul 36: versetul acesta subliniază faptul că versetul 35 se referă la finalul călătoriei: este nevoie de răbdare, ca să ajungi la final. Lipsa de răbdare ar însemna să cazi de la credință (să cedezi presiunii iudeilor cu atitudine vrăjmașă) și astfel să fie „uciși” în pustiu (1 Corinteni 10.5), așa cum a fost tratat detaliat în Evrei 3. „Răbdare” înseamnă în sensul adevărat al cuvântului: „să rămâi sub”, și anume în împrejurările în care te afli, și să nu fugi de ele. Evreii au fost sfințiți nu numai pentru serviciul divin, ci și să fie fii pe calea spre glorie (Evrei 2.10,11). Voia lui Dumnezeu era nu numai ca ei să fie sfințiți, ca să slujească în Locul Preasfânt (Evrei 10.10), ci și ca ei să-L urmeze pe Marele Păstor al oilor în țara făgăduită (Evrei 13.20,21; compară cu Psalmul 80). În felul acesta ei, după ce au făcut până la sfârșit voia lui Dumnezeu, vor primi în final ceea ce El le-a făgăduit: răsplata, moștenirea veșnică, mântuirea deplină (vezi comentariul la versetul 35 și compară cu Evrei 9.28). Ei trebuiau „să păstreze cu tărie îndrăzneala și lauda speranței” (Evrei 3.6).

Versetul 37: atât „marea răsplătire” în versetul 35 cât și primirea „făgăduinței” se refereau la viitor, încotro evreii trebuiau să privească, așteptând pe Acela care Se va arăta pentru mântuirea lor (Evrei 9.28). În versetul nostru se face acum referire directă la această revenire, așa cum este în versetul 25.

Încă puțin, foarte puțin: expresia micron hoson hoson înseamnă cam așa: „un [timp] scurt, foarte scurt”, sau mai textual „un [timp] scurt, așa de scurt, așa de scurt”. Expresia aceasta stă textual în Isaia 26.20 (LXX) într-un context asemănător: rămășița lui Israel este solicitată acolo să se ascundă atâta timp cât durează judecățile; însă aceasta este „puține clipe” și apoi Domnul „iese din locul Său” ca să facă judecățile și să învieze morții (Isaia 26.19-21). Vezi de asemenea, mult mai clar, întreg contextul din Isaia 24-27: judecățile asupra pământului, arătarea Domnului în mijlocul poporului Său, împlinirea făgăduințelor, înființarea Împărăției păcii, Israel ca centru al pământului și ca binecuvântare pentru popoare. „Ziua” din Evrei 10.25, care se apropie tot mai mult, o regăsim în Isaia 24.21; 25.9; 26.1 și 27.1,12,13. „Încă puțin, foarte puțin” și apoi va veni Hristos; atunci cei dreți, care tot timpul au trăit în credință, vor fi mântuiți și necredincioșii vor fi judecați.

Versetele 37b și 38: acesta este un citat din Habacuc 2.3,4 (LXX) și anume de așa fel că versetul 37b este în concordanță cu Habacuc 3b, versetul 38a în concordanță cu Habacuc 2.4b și versetul 38b în concordanță cu Habacuc 2.4a. Diferențele față de LXX sunt minore: „[Cel],

cel (sau: [ceea] ce) vine, va veni și nicidecum nu va întârzia. Dar dacă el se dă înapoi, sufletul Meu nu are nici o plăcere de el; însă cel drept va trăi pe baza credinței Mele (= credința în Mine).” Și în Evrei 10.38 unele manuscrise au: „cel drept va trăi pe baza credinței (în Mine)”; însă forma „cel drept al Meu ... pe baza credinței” este folosită cel mai mult (Metzger).

Cel care vine: părerea obișnuită este că subiectul „venirii” este viziunea profetului, pe care el a văzut-o. În LXX subiectul „venirii” trebuie să fie Mesia sau Dumnezeu; comentariile iudaice de mai târziu au interpretat acest pasaj aplicându-l la Mesia (Vincent), și la fel este și în versetul nostru. „Cel care vine” sau „va veni” era o referire cunoscută la Mesia; vezi Matei 11.4; 21.9 (Psalmul 118.26). El vine în curând, și atunci va veni judecata peste vrăjmași și rămășița poporului lui Dumnezeu va fi mântuită, învață profetul.

A trăi prin credință: atâta timp cât nu a avut loc venirea Salvatorului, cel drept, cel credincios al poporului lui Dumnezeu, va trăi din puterea credinței sale, care, cu toate că el nu vede încă răscumpărarea, se bazează pe Dumnezeu plin de încredere și așteaptă arătarea Lui. Versetul acesta mai este citat încă de două ori (Romani 1.17; Galateni 3.11), însă acolo accentul se pune pe îndreptățirea prin credință; aici este vorba de viața celui drept. De aceea în versetul nostru profeția este citată cel mai exact, deoarece acest cuvânt din Scriptură nu ne învață în primul rând cum omul devine drept, ci mai degrabă cum el își continuă calea prin pustiu până la țel ca drept, și anume prin statornicia în credință (versetul 36; compară cu Iacov 5.7-9).

Dacă cineva dă înapoi: adnotarea spune literalmente „el”; așa că se poate reda „dacă el (nu este drept, ci) dă înapoi”. Prin faptul că scriitorul a inversat două părți ale versetului (vezi mai sus), contrastul față de cel drept devine și mai clar. Cine ca drept trăiește prin credință, nu trebuie să se teamă; dar dacă unul sau altul din mărturisitorii evrei, care până aici au făcut așa ca și cum ar fi drepti, acum dă înapoi (se retrage de frică, se întoarce de la Cuvântul lui Dumnezeu; compară cu Galateni 2.12), atunci el trebuie să se aștepte că Dumnezeu îl va găsi. Această sustragere din cauza fricii (căderea înapoi în iudaism) este pusă în contrast cu îndrăzneala din versetul 35. Dumnezeu spune despre unul ca acesta: „sufletul Meu (adică, Eu nu am) nu are nici o plăcere de acesta”, sau „lepădați-l”; cine leapădă încrederea, pe acela Dumnezeu îl va lepăda în pierzare.

Versetul 39: scriitorul îi asigură din nou pe cititorii săi, că el nu caută direct astfel de răzvrățiți printre ei, și se include pe sine însuși ca „evreu”, căci el spune: „Noi (cu accent) nu suntem dintre aceia ...” Ceea ce se spune acolo textual se poate reda aproximativ așa: „noi nu suntem din sortul celor care dau înapoi”, care de frică renunță la creștinism, cad înapoi în iudaism și astfel merg în întâmpinarea unei judecăți inevitabile, „văpaie de foc” (versetul 27). Prin faptul că mărturisitorul cu numele a dat înapoi, el a dovedit că inima lui niciodată nu a aparținut lui Hristos; și prin faptul că el a căzut, el a curmat drumul care stă încă deschis spre mântuire. „Noi suntem de un alt fel”: de felul celor care cred spre mântuirea sufletului, adică trăiesc pe baza puterii credinței și din puterea credinței, până când au ajuns la țel: mântuirea deplină (vezi Evrei 9.28).

Mântuirea sufletului: cuvântul pentru mântuire de altfel nu este același cuvânt pentru „mântuire” din Evrei 1.14; 2.3,10; 5.9; 6.9; 9.28; 11.7, ceea ce în ebraică are aproximativ același înțeles. În Efeseni 1.14 este tradus cu „posesiunea dobândită”, „a obține” în 1 Tesaloniceni 5.9; 2 Tesaloniceni 2.14, „posesiune” în 1 Petru 2.9 și verbul care aparține de aceasta este tradus cu „a răscumpăra” în Luca 17.33b și „a dobândi” în Faptele apostolilor 20.28; 1 Timotei 3.13. Cuvântul înseamnă „a-și dobândi, a obține” și de aceea „a păstra (ce a fost dobândit)”, și astfel cuvântul nostru înseamnă: „obținere, dobândire”, după aceea „ceea ce este dobândit, posesiune, proprietate”, după aceea „păstrarea, menținerea”. De aceea gândul este că cel drept, privit din punctul de vedere al responsabilității lui, „câștigă” (compară un verb asemănător în Luca 21.19) sufletul său prin viața lui trăită în credință, „dobândit pentru sine însuși”, „luat în posesiune”, „păzit” de pierzare, „mântuit”. Aici nu este mântuirea sufletelor voastre ca în 1 Petru 1.9, unde după părerea mea este vorba de posesiunea actuală, ci de „obținerea” și „păstrarea” sufletului până la sfârșitul vieții pe pământ. Aceasta se poate termina prin adormire, însă scriitorul (și la fel și credința noastră) nu așteaptă adormirea, ci venirea lui Hristos (Evrei 9.28; 10.37).

Evrei 11.1: aici începe cunoscutul capitol despre „credință”, care numai atunci poate fi înțeles bine, dacă înțelegem introducerea la acest capitol, care este cuprinsă în Evrei 10.22,38,39. De aceea luăm primele două versete la cele anterioare. Atât pentru intrarea în Locul Preasfânt nevăzut (ceresc), cât și pentru umblarea practică pe pământ („mersul prin pustiu”) (Evrei 10.38,39) este nevoie de credința care se încrede în Dumnezeu. Credința este încredere în Dumnezeu, în dragostea Lui, în puterea Lui, în făgăduințele Lui. Cuvântul pentru credință, *pistis*, este tradus uneori cu „credincioșie”, fie că este vorba de credincioșia lui Dumnezeu (Romani 3.3) sau a omului (Matei 23.23; Galateni 5.22; Tit 2.10). Legătura între „credință” și „credincioșie” nu este grea de înțeles: a crede este a te încrede, să consideri credincios, să te bazezi pe credincioșia cuiva. Cine crede în Dumnezeu își sprijină încrederea pe El, Îl consideră credincios, este convins de credincioșia făgăduințelor Lui, se știe sigur în El; astfel *pistis* poate însemna și siguranță (Faptele apostolilor 17.31). În Evrei 11 se adaugă o dimensiune în care „credința” este încrederea în ceva care este deja realitate, dar care nu poate fi percepută de simțurile noastre (credința vede în sus), sau încredere în ceva, care încă nu este realitate, însă potrivit făgăduințelor lui Dumnezeu este în viitor (credința privește înainte). Cine posedă această încredere a credinței este și rămâne credincios lui Dumnezeu și merge pe drumul său cu răbdare și cu puterea credinței. Scriitorul consideră punctul acesta așa de important, că el întrerupe aici subiectul său, ca să revină la mulți eroi ai credinței din Vechiul Testament, care au trăit în împrejurări asemănătoare și au trebuit să creadă în Dumnezeu și în făgăduințele Sale. Pentru aceasta el se referă concret la credincioșii dinaintea lui în posesiune a țării Canaan, în mod deosebit la patriarhi, care au primit făgăduințele lui Dumnezeu fără să aibă o țară și urmași, despre a căror împlinire însă nu au primit nimic să vadă. Ei au trebuit să învețe să se încreadă în Dumnezeul promisiunilor, chiar și în situații de regres, și să nu eșueze în râvna credinței lor prin necredincioșie. Și evreii făceau parte din această categorie de oameni, așa cum am văzut în Evrei 10.39: „noi suntem din categoria oamenilor care cred spre mântuirea sufletului”; și am văzut deja acolo că „mântuirea sufletului” se referă la sfârșitul drumului de credință. Și în versetul nostru nu este vorba de „credința în Hristos, care mântuiește”, despre care vorbește așa de detaliat epistola către

Romani: credința prin care dintr-un vrăjmaș al lui Dumnezeu devii un copil al lui Dumnezeu, un credincios. Aici este vorba despre ceea ce urmează după aceea: credințioșia credinței, prin care acum ca și credincios cunoști drumul credinței și mergi pe el, împotriva oricărei împotriviri, prin toate încercările și strâmtorările, până s-a ajuns la capătul drumului credinței: „mântuirea”, „patria cerească” (versetul 16). Desigur această credință are ca premisă credința mântuitoare; însă aici se merge mult mai departe. Este credința care ne duce până la capătul călătoriei prin pustiu; compară cu comentariul la Evrei 3.12,19; 4.2,3; 6.12, și vezi și Evrei 12.2; 13.7.

Iar credința este: faptul că cuvântul credință nu este însoțit de articolul hotărât [n.tr.: în versiunea în limba română a Bibliei nu se poate vedea aceasta] subliniază încă o dată faptul că aici nu este vorba despre ceea ce noi numim credința creștină (articulat, fie că este vorba de credința ca bun sau de fapta de credință mântuitoare), ci de noțiunea abstractă, ca un fel de răspuns la întrebarea: Ce este de fapt „credință”? Ce este „a trăi prin credință”? Ce fel de viață este aceea, că ea este caracterizată prin credință? Despre aceasta este vorba. Parafrazarea care urmează apoi nu este o definiție a noțiunii „credință”, ci a ceea ce ea lucrează: ea arată însușirile principale ale vieții de credință. Cine trăiește prin credință este (a) sigur că ceea ce el speră se va împlini; și el este (b) convins de ceea ce nu vede. El se încrede cu convingere în Dumnezeu și în lucrurile cerești, chiar dacă el nu le poate vedea. Credința cunoaște dimensiuni de timp și spațiu, care scapă ochilor noștri nevăzuți; timp: credința privește anticipat într-un timp al unui viitor minunat, și își pune speranța sigură în el, care se va împlini la revenirea lui Hristos și în Împărăția păcii (compară cu Evrei 3.6; 6.11,18; 7.19; 10.23 precum și comentariul care urmează); spațiu: credința privește la Dumnezeu, „pe lângă” lucrurile care încă împiedică ochii trupești, „pe lângă” limitele cosmosului, și vede pe Cel nevăzut (compară cu Evrei 11.27) în gloria veșnică. Acolo la El este Hristosul glorificat, la El sunt făgăduințele ancorate tare, la El este cetatea (versetul 10) și patria (versetul 14), la El este izvorul oricărei puteri în mijlocul tuturor încercărilor – credința este convinsă de acestea.

Împlinirea (înfăptuirea): cu privire la înțelesul cuvântului în greacă vezi comentariul la Evrei 1.3. Lucrurile, în care se speră, sunt așa de sigure pentru credință ca și cum ele ar fi deja acum realitate (încredere, convingere tare). Unii preferă un înțeles oarecum obiectiv, ca de exemplu „temelie tare”, fundament (Grosheide), „dovada proprietății” (Moulton, pe baza unor papiruse asemănătoare din timpul acela).

Convingere: aceasta este o atitudine spirituală subiectivă în credincioși. Unii preferă și aici un înțeles obiectiv, ca de exemplu „dovadă”; însă așa precum credința este aici o atitudine spirituală subiectivă, pare să fie mai bine să se aleagă traduceri ca „siguranță” și „convingere”, care se leagă de ea.

Versetul 2: evreii au trebuit să ia la inimă aceste lucruri și să nu eșueze, căci nici „cei din vechime”, eroii credinței din Vechiul Testament, nu au eșuat. Dimpotrivă, aceștia au arătat mereu că sunt siguri cu privire la ceea ce sperau și erau convinși de ceea ce nu vedeau. Ei au realizat speranța în inimile lor și au purtat în inimile lor dovada existenței lucrurilor care erau în afara câmpului lor vizual. Așa au trăit ei, în puterea acestei credințe, o credință care avea

aceste însușiri. Și de aceea Dumnezeu le-a dat în Scriptură o mărturie bună; „portretele” lor au fost „imortalizate”. Evreii trebuiau acum să fie foarte atenți, și pentru aceasta scriitorul le va prezenta un număr din cele mai grăitoare portrete. Poate rezulta mângâiere și curaj dacă se privesc persoanele de odinioară în împrejurări asemănătoare sau chiar mai grele decât cele proprii și dacă se vede încrederea credinței lor.

Cei din vechime: cuvântul se întâlnește cu acest înțeles și în Matei 15.2 și Marcu 7.3,5 și înseamnă: generațiile de demult ale lui Israel, aici în mod deosebit eroii credinței din ele. În rest cuvântul înseamnă în Noul Testament „bătrâni”, în toate înțelesurile.

Au primit mărturie: în greacă este un singur cuvânt pentru această expresie. Înțelesul este „mărturie bună”, așa cum se întâlnește deseori (vezi de exemplu Luca 4.22; Faptele apostolilor 6.3; 10.22; 16.2; 22.12; 1 Timotei 5.10; Evrei 11.39).

C 2.2 Principiile credinței (Evrei 11.3-7)

Evrei 11.3-7: 3. Prin credință pricepem că lumile ¹ au fost întocmite prin Cuvântul lui Dumnezeu, astfel că cele văzute n-au fost făcute din cele care se arată ^a. **4.** Prin credință, Abel I-a adus lui Dumnezeu o jertfă mai bună decât Cain ^b, prin care ² a primit mărturie că este drept, Dumnezeu mărturisind despre darurile lui; și prin ea ^b vorbește el încă, deși a murit. **5.** Prin credință, Enoh a fost mutat, ca să nu vadă moartea; și nu a fost găsit, pentru că Dumnezeu îl mutase ^c; pentru că, mai înainte de mutare, a primit mărturia că I-a plăcut ³ lui Dumnezeu. **6.** Iar fără credință este imposibil să-I fii plăcut, pentru că cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este și că-i răsplătește pe cei care-L caută. **7.** Prin credință, Noe, după ce a fost divin înștiințat despre cele nevăzute încă, fiind cuprins de teamă, a pregătit o corabie pentru salvarea casei lui ^d; prin aceasta a condamnat lumea și s-a făcut moștenitor al dreptății, cea potrivit credinței ^e.

Remarci

¹. vezi remarca la Evrei 1.2.

². „prin care” se poate referi atât la „credință”, cât și la „jertfă”.

³. LXX traduce așa cuvântul „a umblat” în Geneza 5.24.

^a. Geneza 1.1; Psalmul 33.6,9; Romani 4.17; 2 Petru 3.5

^b. Geneza 4.3-10

^c. Geneza 5.24

^d. Geneza 6.3-7; 1 Petru 3.20

^e. Romani 3.22; 4.13; 9.30

Comentariu

„Galeria” eroilor credinței, care ne este prezentată acum, constă foarte clar de recunoscut din trei „hale”, la care hala a doua și a treia sunt în concordanță cu cele două părți ale versetului 1 (vederea înainte și vederea în sus), în timp ce prima parte ca introducere arată clar principiile necesare:

- principiile credinței (versetele 3-7): 4 x „prin credință”;
- răbdarea credinței (versetele 8-22): 7 x „prin credință”;
- energia credinței (versetele 23-38): 7 x „prin credință”.

Cele patru principii importante ale vieții de credință, care sunt prezentate aici în prima parte, sunt următoarele:

Creația: toate căile lui Dumnezeu cu creația Sa au început cu o lume bună, încă nepătată; această realitate a creației o înțelegem prin credință;

Păcat și jertfă: păcatul a pătruns în lumea bună inițială prin căderea primului om; îndreptățirea omului poate avea loc numai nu prin jertfa propriilor fapte bune, ci prin mielul de jertfă suplinitor;

Viața și umblarea: pe baza jertfei moartea a fost principial nimicită și omul răscumpărat poate trăi și umbla înaintea feței lui Dumnezeu spre buna-plăcere a Lui.

Mărturia: viața credinciosului este nu numai orientată spre Dumnezeu, ci ea este totodată o mărturie dată lumii, pe care el o condamnă prin acțiunea și faptele sale, și în care el însuși și familia lui se păstrează privind înainte spre o lume nouă a dreptății.

Din acestea vedem că Evrei 11 nu este o enumerare întâmplătoare a eroilor credinței. Este prezentă o structură foarte clară, care se continuă și în partea a doua și a treia. În afară de aceasta fiecare din modele avea referire directă la evrei, ceea ce este ilustrat în alte locuri din epistola către Evrei:

Creația: este Fiul, din a cărui glorie face parte și faptul că El este Creatorul lumii (Evrei 1.2); El a întemeiat pământul și cerul, și acestea vor pieri, dar El rămâne același (Evrei 1.10,11); El este inițiatorul tuturor lucrurilor, și de aceea și al casei lui Dumnezeu (Evrei 3.4): cortul din pustiu era un model al cerurilor create (Evrei 9.23,24);

Păcat și jertfă: Fiul, care este Creatorul, a devenit și Răscumpărătorul, prin aceea că S-a dat pe Sine Însuși ca jertfă (Evrei 7.27; 9.12,26,28; 10.12), pentru ca prin aceasta să sfințească un popor pentru slujirea lui Dumnezeu (Evrei 9.14; 10.10,14);

Viața și umblarea: pe baza acestei lucrări de răscumpărare credinciosul poate acum să trăiască în puterea credinței (Evrei 10.38) și poate privi înainte la răscumpărarea definitivă la

revenirea lui Hristos, când el fără să vadă moartea va fi luat de pe pământ la Dumnezeu (Evrei 9.27,28; 10.36);

Mărturia: omul răscumpărat poate acum prezenta lumii grozăvia judecăților (ca odinioară potopul) care vor veni asupra pământului, dar și calea de a scăpa de aceste judecăți (Evrei 10.27,30,37,39; 12.25-27).

Mai există ceva care atribuie o importanță deosebită celor patru principii în cadrul acestei cărți. Toate principiile, care sunt incluse aici prin credință, se referă la o Împărăție (compară cu Evrei 2.5), la veacul viitor (Evrei 6.5), la odihna de Sabat (Evrei 4.9), la revenirea lui Hristos (Evrei 9.28; 10.37), Împărăția de nezdruncinat (Evrei 12.28):

Crearea lumilor se referă la crearea lor din nou (compară cu Evrei 12.27): Cel care a făcut lumile este și Moștenitorul acestor lumi, da, al tuturor lucrurilor (Evrei 1.2); Fiul lui Dumnezeu, Cel care a creat pământul, este Fiul Omului care va domni peste toate (Evrei 2.5-9);

Numai pe baza *jertfei* toți vrăjmașii vor fi supuși lui Hristos și vor fi puși ca așternut al picioarelor Lui (Evrei 10.12,13). Mijlocitorul noului legământ, care Și-a dat sângele propriu, va încheia acest legământ cu Israel în Împărăția păcii (Evrei 8.6-13; 9.10,11,15,28; 12.24,28);

Enoh este o imagine a poporului ceresc în Împărăția păcii, adică a credincioșilor, care fără să moară vor fi luați în cer la revenirea lui Hristos și vor avea parte de Împărăția păcii, ei fiind în cer (compară cu Evrei 10.16);

Noe este o imagine a poporului pământesc în Împărăția păcii, adică al credincioșilor care trecând prin neazuri vor moșteni pământul și aici pe pământ vor intra în Împărăția păcii, pe care Hristos a va instaura la revenirea Sa.

Prin toate acestea credința străbate ca un fir roșu: în toate timpurile, începând cu Abel, această credință era legătura vie între credincios și Dumnezeu, pentru a învăța să cunoască adevărurile spirituale (neperceptibile pentru simțuri) și cu siguranța lăuntrică a acestor adevăruri să mergi pe calea credinței până se va împlini speranța și s-a ajuns în patria cerească. Este sigur că:

- lumile văzute nu au luat naștere din alte lucruri văzute – totuși ele au luat naștere; cum este posibil aceasta poate înțelege numai credința, care vede lucruri pe care ochii trupești nu le pot vedea;

- *Abel* „a văzut” prin credință – ceea ce Cain nu a văzut – ceea ce cerea Dumnezeu, adică singura bază pe care omul poate sta înaintea lui Dumnezeu. Dumnezeu a confirmat aceasta, prin aceea că a dat o mărturie bună despre jertfa lui;

- Enoh a umblat cu Dumnezeu, fără să-L vadă; aceasta dovedește că el trebuie să fi avut credință, căci numai prin credință se poate ști că există Dumnezeu și numai așa se poate căuta părtășia cu El.

Lui Dumnezeu I-a plăcut aceasta și I-a răsplătit prin aceea că I-a luat de pe pământ, fără ca el să vadă moartea;

- Enoh a văzut în sus, Noe a văzut înainte, și anume spre un pământ nou, curățit. Cu ochii credinței lui îndreptați spre aceasta a făcut pregătiri pentru sine și familia lui, încrezându-se în Cuvântul lui Dumnezeu și astfel a moștenit o lume nouă, pe care el prin credință a văzut-o anticipat.

Versetul 3: enumerarea eroilor credinței începe cu „prin credință”, care nu se referă la eroii credinței din Vechiul Testament, ci la noi: „prin credință pricepem [noi]”. Este vorba de înțelegerea noastră în nașterea lumii acesteia. Dacă vrem să înțelegem că o viață de credință în lumea aceasta este caracterizată prin „vederea” celor nevăzute, atunci ar trebui înainte de toate să înțelegem că lumea văzută a luat naștere din ce este nevăzut. Așa cum „ceea ce se vede (în lumea aceasta)” nu a luat naștere din ceea ce este vizibil, la fel și în viața de credință nu ia naștere nimic din ceea ce se vede în jurul nostru, ci numai din Dumnezeul nevăzut, care a făcut și lumile. Și la fel și lumea nouă – așa înțelege credința – nu se dezvoltă din lumea actuală vizibilă, ci ca să zicem așa va lua naștere prin Cel nevăzut din lumea nevăzută. Lumea actuală este numai o umbră a ei. Când Dumnezeu a făcut lumile actuale, El avea deja o lume nouă înaintea ochilor. Elementele lumii actuale sunt bucată cu bucată imagini ale elementelor lumii noi: Fiul dreptății, stelele bolții cerești, nisipul, care este pe malul mării.

Pricepem [noi]: „noi” are aici înțelesul larg cuprinzător, în care sunt incluși chiar și „cei din vechime” (versetul 2). Nici cei din vechime n-au fost de față la creație, ci înțeleg numai prin credință că lumile au fost create de Dumnezeu. „Pricepem” înseamnă „a înțelege rațional”. Mîntea pătrunde ceea ce ea a văzut. Cuvântul acesta nu este folosit în Noul Testament pentru vederea corporală; este vederea lăuntrică, spirituală a ceea ce nu este fizic, și aceasta este foarte caracteristic pentru credință. Este același cuvânt ca în Romani 1.20, unde de altfel „a vedea [a înțelege]” este un verb de sine stătător: „fiindcă, de la creația lumii, lucrurile Sale nevăzute se văd, fiind înțelese de minte prin lucrurile făcute, la fel și eterna Sa putere și divinitate.” Vedem aici însușirile divine ale Creatorului în creație; în versetul nostru „înțelegem” realitatea creației însăși.

Lumile: textual „veacurile”: lumile cu evenimentele istorice și însușirile proprii (vezi comentariul la versetele 1 și 2). De aceea elementul timp face parte din aceasta: întreaga legătură spațiu și timp a fost creată de Dumnezeu. Sunt diferite lumi nu numai sub aspectul spațial, precum lumea stelelor, a îngerilor și a oamenilor, ci și lumi succesive în timp: împărăția pământească în epoci diferite. Tot ceea ce sub Lege constă din spațiu și timp, inclusiv legile însăși, au fost create de Dumnezeu.

Prin Cuvântul lui Dumnezeu: acesta este subiectul, exprimarea, vorbirea lui Dumnezeu: „Pentru că El a spus și a fost; El a poruncit și aceea a luat ființă” (Psalmul 33.9). Prin același „Cuvânt al puterii Sale”, prin care Creatorul susține toate lucrurile (Evrei 1.3), El a creat și toate lucrurile.

Întocmite: de fapt „a aduce în ordine, a pune unde trebuie, a așeza totul la locul lui”. Credința vede că Dumnezeu a așezat toate lucrurile în spațiu și în timp exact acolo unde El voia să le aibă. Lucrurile vizibile nu s-au dezvoltat la întâmplare din alte lucruri vizibile, ci ele au rezultat din voia planificatoare și ordonatoare a lui Dumnezeu (vezi Apocalipsa 4.11). Voia lui Dumnezeu, Dumnezeu Însuși, nu este vizibil; însă credința vede această voie, așa cum ea se manifestă în lucrările vizibile ale creației. Știința omenească poate pricepe cum anumite lucruri rezultă din alte lucruri, însă în cele din urmă toate lucrurile rezultă din cele nevăzute, nu simplu „din nimic”, ci din voia lui Dumnezeu.

Versetul 4: primul erou al credinței în istorie este Abel, nu Adam. În starea de nevinovăție dinaintea căderii în păcat, nu era necesară credința. Dar nici Adam, cel căzut și de aceea dependent de credință, nu este numit aici. Desigur Adam avea credință, ceea ce vedem din numele pe care el l-a dat soției lui (nu numele „moarte”, ci „viață”); dar nu s-a transmis nimic despre el ceva care să arate spre o viață de credință. El a fost acoperit de Dumnezeu cu îmbrăcăminte din piei de animale; însă scurt după aceea vedem în Abel un credincios care se prezintă activ înaintea lui Dumnezeu pe baza unei jertfe suplinoare.

O jertfă mai bună: valoarea mai mare a jertfei lui Abel față de jertfa lui Cain consta în aceea că, Cain a adus roadele propriilor sale „fapte bune” (așa cum făceau evreii iudaici!), și pe lângă aceasta roade dintr-un pământ blestemat, în timp ce Abel a sacrificat un animal de jertfă după modelul lui Dumnezeu Însuși, care a adus odată o jertfă pentru Adam și l-a acoperit pe acesta cu pielea animalului. Abel nu a adus o jertfă pentru păcat pentru un anumit păcat, ci a înțeles în general că începând de la căderea în păcat un om poate sta înaintea lui Dumnezeu și se putea apropia de El numai pe baza unei jertfe suplinoare – așa cum și evreii trebuiau să învețe. În primul rând este o diferență obiectivă între cele două jertfe; dar este și o diferență subiectivă. Jertfa lui Cain a rezultat din înțelegerea spirituală a credinței, jertfa lui Abel, nu. Cain este omul evlavios, al slujbelor religioase din toate timpurile, al cărui serviciu divin în realitate este al cărnii, al fariseului din Luca 18. Omul acesta urăște întotdeauna pe evlaviosul adevărat, care vrea să trăiască numai prin har, așa cum fariseii Îl urau pe Hristos (harul însuși) (Evrei 10.32-34), și așa cum în viitor Babilonul cel mare va urî pe cei credincioși (Apocalipsa 17).

Drept: jertfa lui Abel este nu numai primită de Dumnezeu – Dumnezeu a dat această mărturie – ci pe baza acestei jertfe și a credinței lui el este declarat drept. Adevăratul drept este nu pe baza faptelor sale carnale (oricât de religioase ar fi acestea), ci el este îndreptățit prin harul lui Dumnezeu, pe baza credinței, în puterea sângelui lui Hristos (Romani 3.24; 5.1,9). Evreii trebuiau să învețe că cel drept trăiește prin credință (Evrei 10.38); în Abel ei au găsit primul model al acestui fapt. Dumnezeu a dat mărturie lui Abel, că el era drept, și a dat în Scriptură o mărturie bună despre el și jertfa lui. (Cum Dumnezeu a dat mărturie lui Abel, sau cum

Dumnezeu a primit jertfa lui (Geneza 4.4), nu ne spune Scriptura; probabil prin focul care s-a coborât din cer ca să mistuie jertfa?)

Drept (dikaios)

Evrei 10.38 cel drept va trăi pe baza credinței lui

Evrei 11.4 a primit mărturia că el era drept

Evrei 12.23 dreptii făcuți desăvârșiți

Dreptate (dikaiosune)

Evrei 1.9 Tu ai iubit dreptatea

Evrei 5.13 fără experiență în Cuvântul dreptății

Evrei 7.2 Împărat al dreptății

Evrei 11.7 moștenitor al dreptății, cea potrivit credinței

Evrei 11.33 profeți care ... au împlinit dreptatea

Evrei 12.11 rodul dător de pace al dreptății

Dikaiooma

Evrei 9.1 legământul dintâi avea rânduiești

Evrei 9.10 rânduiești ale cărnii

Vorbește ... deși a murit: aici este numită nu numai moartea animalului de jertfă, ci și moartea lui Abel. El a trebuit să plătească viața sa de credință cu moartea prin mâna ucigașului, prin care istoria lui după moartea sa devine o mărturie mult mai grăitoare. În privința aceasta Abel este o imagine a lui Hristos, a cărui moarte prin mâna ucigașilor a avut loc împreună cu moartea Sa ca „jertfa de tăiere mai bună”; însă desigur depășește pe cea a lui Abel: sângele Lui „vorbește” mai bine decât Abel (Evrei 12.24).

Versetul 5: Enoh îl urmează din punct de vedere moral pe Abel. Credinciosul, care prin credință s-a pus pe fundamentul jertfei, învață (Enoh înseamnă „instruit”) să umble prin credință și în final (la revenirea lui Hristos) va fi luat în sus pe baza credinței. În jertfă a fost executată sentința morții, așa că cel credincios a fost principial eliberat de sub puterea morții (Evrei 2.14) și el nu trebuie să vadă moartea. „Noi cei vii”, care rămânem până la venirea Domnului (1 Tesaloniceni 4.15), în sensul adevărat al cuvântului nu vom vedea moartea, ci vom fi conduși în întâmpinarea Domnului în văzduh. Atunci noi, ca și Enoh, nu vom mai fi „găsiți” pe pământ, ci am fost luați prin Dumnezeu.

Răpit prin credință: Aceasta nu înseamnă că credința lui Enoh s-a așteptat să fie răpit, ci că el a umblat cu Dumnezeu prin credință, a fost plăcut lui Dumnezeu în aceasta, așa că El l-a luat. Cum a fost luat Enoh prin credință? Cauza luării lui a fost buna lui plăcere, și buna lui plăcere era credința (Chrysostomus). Înainte ca Dumnezeu să-l ia, El i-a dat deja mărturia că el Îi era plăcut. Nu se spune cum Dumnezeu a făcut aceasta, însă în orice caz contemporanii lui Enoh

au știut că el a umblat cu Dumnezeu și că buna plăcere a lui Dumnezeu s-a odihnit peste el. În orice caz ei au remarcat aceasta și prin aceea că Enoh a profetizat despre revenirea lui Hristos și despre judecata celor păcătoși (împlinită mai întâi în potop) (Iuda 14,15). Și aceasta avea importanță pentru evrei: credința lui Enoh privea spre o lume nouă, curățită, pe care Domnul Însuși o va realiza la venirea Sa. Între timp credința lui Enoh s-a încrezut în Dumnezeu și a trăit în părtășia credinței cu El.

Bună plăcere: aceasta este traducerea LXX a verbului „a umbla” din Geneza 5.24. Desigur aceste două cuvinte nu înseamnă același lucru, cu toate că ele rezultă direct unul din altul. Deoarece Enoh umbla cu Dumnezeu, el avea buna plăcere a Lui.

Versetul 6: într-adevăr noi nu citim în nici un loc din Geneza 5 că Enoh avea „credință”. Însă el trebuie s-o fi avut, căci altfel el nu ar fi putut umbla cu Dumnezeul nevăzut și să-I fie plăcut. Cine dorește să se apropie de Dumnezeu are a face cu un Dumnezeu nevăzut și de aceea trebuie să înceapă să creadă că El există și să creadă că se merită să-L „cauți”. Înainte ca Enoh să înceapă să umble cu Dumnezeu, el L-a „căutat” pe Dumnezeu. În Paradis Dumnezeu a „căutat” pe Adam și pe Eva și aceasta este vestit mereu în Evanghelie. Însă în Enoh vedem un credincios, care nu era mulțumit să aibă iertarea și să fie mântuit, ci vrea să cunoască pe Dumnezeu, pentru ca să aibă părtășie cu El. O astfel de căutare după Dumnezeu este răsplătită imediat: Enoh a umblat 300 de ani cu Dumnezeu și a fost luat, fără să vadă moartea. Cine cunoaște pe Dumnezeu în felul acesta și se încrede în cuvântul Domnului, poate spune cu bucurie împreună cu Pavel: „Nu toți vom adormi ...” (1 Corinteni 15.51). Însă aceasta nu este singura răsplătire: chiar și în timpul vieții de credință credinciosul, care trăiește în încredere în Dumnezeu, este răsplătit imediat. Astfel și evreii trebuiau să facă ce este cel mai bine ca să cunoască această părtășie de credință cu Domnul (compară cu Evrei 10.23,35-39). Atunci ei vor primi și o mare răsplătire (Evrei 10.35; 11.26).

A se apropia: cu toate că luat în sens strict la Enoh nu este vorba de „a se apropia”, totuși scriitorul folosește acest cuvânt ca să poată face o aplicare directă la cititorii lui (vezi Evrei 4.16; 7.25; 10.1,22): pentru a te putea apropia de Dumnezeu în Locul Preasfânt este necesară „siguranța deplină a credinței” (Evrei 10.22). Noi cunoaștem părtășia cu Dumnezeu în Locul Preasfânt, unde ne putem apropia de El (Evrei 10.19-22); cu toate că Enoh nu a cunoscut un astfel de Loc Preasfânt, el este totuși un model al credinței cu privire la felul cum el a căutat și a găsit părtășia cu Dumnezeu. Compară cu versetul 1: Enoh spera în răsplătire și era convins de existența lui Dumnezeu, pe care nu-L vedea.

Versetul 7: după „umblarea în ascuns” cu Dumnezeu, pe care am găsit-o la Enoh, vedem la Noe mărturia publică a credinței față de lume: el a condamnat lumea public. Petru clarifică aceasta, prin aceea că îl numește pe Noe un „predicator al dreptății” (2 Petru 2.5) și face cunoscut că Hristos în Duhul a predicat prin Noe celor păcătoși, ale căror duhuri sunt acum în „închisoare” (în Hades) (1 Petru 3,19,20). Însă Noe nu numai a predicat, mărturia lui a constat înainte de toate în ceea ce el a făcut. Construirea corăbiei era o mărturie evidentă că el nu mai aștepta nimic de la lumea aceasta (aceasta va pieri prin apele judecării) și și-a îndreptat speranța spre o lume nouă, cu toate că el nu o putea vedea. Credința lui s-a încrezut în ceea ce

Dumnezeu i-a făcut cunoscut și a „văzut” anticipat judecata și pământul curățit, al cărui moștenitor el va deveni. Și evreii trebuiau să umble așa fel ca credința lor să fie o condamnare clară a lumii actuale, și totodată prin credință să privească înainte la revenirea lui Hristos, care va curăța pământul și va introduce dreptatea. Cei dreپți vor poseda țara (Psalmul 37.29).

Prin credință ... cuprins de teamă: credința lui Noe l-a condus, după ce a auzit cuvântul lui Dumnezeu, mai întâi la „teamă” („reverență”): grija evlavioasă față de ceea ce Dumnezeu a poruncit cu privire la lucrurile care încă nu sunt de văzut, și anume judecata care se apropia (Geneza 6.13-22). Noe nu a avut nici o „frică” din cauza aceasta, ci el a acționat cu „evlavie”, prin aceea că a pregătit corabia. Nu era frica lui Noe de judecată cea care l-a îndemnat, ci respectul lui față de Dumnezeu. Contemporanii lui și-au bătut joc de el, căci ei nu aveau credință, așa că ei nu au „văzut” nimic din judecata care se apropia. Însă credința lui Noe însemna o „convingere despre lucrurile care nu se văd”, precum și o „înfăptuire a ceea ce se speră” (versetul 1), căci el credea că va deveni moștenitorul unei lumi noi.

Pentru salvarea casei lui: aici vedem pentru prima dată în istoria mântuirii un model despre adevărul important că Dumnezeu vede în mântuire pe om cu întreaga casă a lui (compară cu Exodul 10.7-9; 12.3; Iosua 2.18). Un cap de familie, care condamnă lumea prin umblarea lui, aduce întreaga lui familie, despărțită moral de lume, sub autoritatea Domnului glorificat. În mijlocul unei lumi de nedreptate el practică dreptatea în familie și cu familia. Aceasta este mântuirea exterioară. Totodată el poate îndrepta atenția spre Hristos ca „adevărata corabie” pentru familia lui având credința că Dumnezeu nu dăruiește credinciosului nici un copil cu țelul că ei vor merge în pierzarea veșnică. Adevărul acesta al mântuirii este exprimat în botez, despre care pe de o parte potopul este o imagine (1 Petru 3.20) și pe de altă parte este de mai multe ori legat cu întreaga casă (Faptele apostolilor 16.15,31,33,34; 1 Corinteni 1.16).

A condamnat lumea: au fost multe discuții, dacă aici este vorba de lucrurile create (pământul) sau de lumea oamenilor. Weiss consideră prima alternativă și se referă la faptul că în epistola către Evrei cosmos nu înseamnă lumea oamenilor (ceea ce de altfel conform versetului 38 este îndoielnic); alți nu au nici o problemă să vadă o excepție în versetul nostru. Mie mi se pare că discuția nu are nici un sens, căci după părerea mea este vorba de ambele, și pentru că Geneza 6.13 spune: „Îi voi nimici (pe oameni) cu pământul”. Potopul a pustiit nu numai lumea oamenilor, ci și întreg pământul. Desigur aceasta are importanță în versetul nostru, atunci când este vorba de aplicarea la evrei: va veni nu numai judecată peste lumea oamenilor, ci și curățirea pământului, și în cele din urmă chiar și un pământ nou (compară cu Evrei 12.26-28). Credinciosul rostește nu numai judecata lui Dumnezeu asupra lumii oamenilor, ci mărturisește că răscumpărarea se va întinde în curând asupra întregului pământ murdărit (compară cu Coloseni 1.20).

Moștenitor al dreptății: mulți comentatori minimalizează aici cuvântul „moștenitor” la „posesor”, însă eu mă întreb dacă aceasta este corect. Și aici aplicarea la evrei ne amintește de „făgăduința vieții veșnice” (Evrei 9.15). Cu mult înainte ca Dumnezeu să poruncească lui Noe să construiască corabia, acesta era deja unul drept (Geneza 6.9). Nicidecum el nu a devenit unul drept prin faptul că ascultător a construit corabia. Nu, dreptatea trebuie aici legată cu

pământul „nou” (curățit), spre care s-a îndreptat credința lui Noe: el va „moșteni” pământul ca un adevărat drept (Psalmul 37.29). După aceea credința lui Noe a căutat cu privirea acest pământ nou; aceasta era o dreptate în concordanță cu credința sa. La fel și evreii trebuiau să caute cu privirea „lumea locuită care va veni” (Evrei 2.5), unde Hristos va domni în dreptate, și în cele din urmă pământul nou restabilit, unde va locui dreptatea fără păcat.

C 2.3 Răbdarea credinței (Evrei 11.8-22)

Evrei 11.8-22: 8. Prin credință, Avraam, când a fost chemat, a ascultat, ca să iasă spre locul pe care urma să-l primească de moștenire, și a ieșit, neștiind unde merge ^a. **9.** Prin credință a locuit temporar în țara promisiunii, ca într-o țară străină, locuind în corturi, cu Isaac și Iacov, împreună-moștenitori ai aceleiași promisiuni ^b; **10.** pentru că aștepta cetatea care are temelii, al cărei meșter și ziditor este Dumnezeu. **11.** ¹ Prin credință și Sara însăși a primit putere pentru întemeierea seminței ² și dincolo de vârsta potrivită ^c, pentru că l-a socotit credincios pe Cel care a promis. **12.** De aceea, și dintr-unul singur și acela aproape mort ^d, au fost născuți o mulțime ca stelele cerului și ca nisipul fără număr de pe țărmul mării ^e. **13.** În credință ³ au murit toți aceștia, neprimind promisiunile, ci văzându-le de departe și salutându-le și mărturisind că sunt străini și călători ^f pe pământ ⁴. **14.** Pentru că cei care spun unele ca acestea arată clar că ei caută o patrie. **15.** Și, în adevăr, dacă și-ar fi amintit de aceea din care ieșiseră, ar fi avut timp să se întoarcă; **16.** dar acum doresc una mai bună, adică cerească; de aceea, Dumnezeu nu Se rușinează de ei, ca să fie numit Dumnezeul lor ^g, pentru că le-a pregătit o cetate. **17.** Prin credință, Avraam, când a fost încercat, l-a adus jertfă pe Isaac; și el, care își însușise promisiunile, oferea jertfă pe singurul său fiu ^h, **18.** ca acela căruia i se spusese: „În Isaac ți se va numi sămânța!” ⁱ, **19.** socotind ⁵ că Dumnezeu poate să învieze chiar dintre morți, de unde, vorbind figurativ ⁶, l-a și primit. **20.** Prin credință, Isaac i-a binecuvântat pe Iacov și pe Esau cu privire la cele viitoare ^j. **21.** Prin credință, Iacov, când era pe moarte, i-a binecuvântat pe fiecare din fiii lui Iosif ^k și s-a închinat pe vârful toiagului său ^l. **22.** Prin credință, Iosif, când era pe moarte, a amintit despre ieșirea fiilor lui Israel și a poruncit cu privire la oasele sale ^m.

Remarci

^{1.} În traducerea Elberfeld revizuită din anul 1992 (ediția Scofield) și în versiunea olandeză Voorhoeve din anul 1982, versetul 11 este redat astfel: Prin credință el a primit și cu Sara, cu toate că ea era steapă, putere pentru a procrea urmași, și anume dincolo de timpul potrivit al vârstei, deoarece el a considerat credincios pe Acela care a dat promisiunea.

^{2.} textual: „putere pentru ejaculație”

^{3.} de fapt „potrivit credinței”

^{4.} sau „în țară”

^{5.} adică „a reflecta”, „a fi de părere” sau „a deduce”

^{6.} același cuvânt ca „parabolă/pildă” în Matei 13.3

^{a.} Geneza 12.1-5; Faptele apostolilor 7.2-4

- b. Geneza 23.4; 36.3; 35.12,27
- c. Geneza 17.19; 18.11-14; 21.2
- d. Romani 4.19
- e. Geneza 15.5,6; 22.17; 32.12; Exodul 32.13; Deuteronomul 1.10; 10.22
- f. Geneza 23.4; 47.9; 1 Cronici 29.15; Psalmul 39.12; 1 Petru 2.11
- g. Exodul 3.6,15; 4.5; Marcu 12.26
- h. Geneza 22.1-10; Iacov 2.21
- i. Geneza 21.12; Romani 9.7
- j. Geneza 27.27-29,39,40
- k. Geneza 48.15,16
- l. Geneza 47.31 LXX
- m. Geneza 50.24,25; Exodul 13.19

Comentariu

După prima parte despre principii ajungem acum la cele două părți centrale din Evrei 11, care în mod clar sunt paralele și astfel în concordanță cu cele două părți din versetul 1:

„*Siguranța celor sperate*”: credința care privește înainte (versetele 8-22):

- străini, prin credință în călătorie spre o lume viitoare,
- odihnindu-se în făgăduințele sigure ale lui Dumnezeu.
- de aceea: răbdarea credinței (compară cu Evrei 10.36).

„*Convingere despre lucrurile care nu se văd*”: credința care privește în sus (versetele 23-31):

- credința biruie deja acum moral pe satan și lumea,
- odihnindu-se în Dumnezeu în mijlocul tuturor încercărilor,
- de aceea energia credinței (compară cu Evrei 10.32).

Partea a doua, prima din cele două părți centrale, se compune din șapte pasaje care încep cu „prin credință”, întreruptă de un pasaj care începe cu „în (textual: după) credință”. Prin aceasta avem următoarea diviziune:

De trei ori Avraam:

- chemarea și ascultarea: pornirea în călătorie spre moștenire, fără s-o fi văzut (versetul 8);
- caracterul de străin: și în țara făgăduită patriarhii au rămas străini, căci țara va fi curând dăruită urmașilor lor (versetul 9); de aceea ei priveau înainte spre o cetate nevăzută, cerească (versetul 10);
- viață din moarte: această generație care a urmat a rezultat dintr-un trup „mort” (devenit neroditor), așa că viața a rezultat din moarte prin puterea lui Dumnezeu, pe baza credinței;

Intercalare pentru clarificare:

Patriarhii „au văzut” prin credință ce era făgăduit, însă nu au primit făgăduința în timpul vieții lor și au rămas străini în țara făgăduită. Însă ei erau conștienți de ea și în loc să eșueze ei au

învățat să-și întoarcă privirea de la țara pământească și să-și îndrepte ochiul credinței spre o patrie cerească, prin aceasta au fost plăcuți lui Dumnezeu (versetele 13-16).

De patru ori patriarhii:

- **încercarea** (lui Avraam): chiar și atunci când el a trebuit să omoare pe fiul făgăduinței, credința lui rămâne tare, prin aceea că el s-a decis că el și acum se poate încrede în Dumnezeu, care poate să aducă viață din moarte (versetele 17-19);
- **cunoașterea** (lui Isaac) căilor lui Dumnezeu: credința îi oferă lui Isaac înțelegere cu privire la viitorul îndepărtat, așa că el binecuvântează corect pe Iacov și pe Esau, pe fiecare în felul lui;
- **experiența** (lui Iacov): toate experiențele de credință, pe care Iacov le-a făcut în timpul căilor lui greșite, l-au condus în cele din urmă la înțelegerea corectă cu privire la viitorul lui Iosif și la închinare;
- **împlinirea** (lui Iosif): departe de casa părintească, Iosif s-a bazat pe împlinirea făgăduințelor lui Dumnezeu și prin îndrumările date cu privire la osemintele lui a arătat spre învierea de care el însuși va avea parte.

Aplicarea acestor principii la evrei este clară:

Și ei au fost chemați să iese din împrejurările lor și să meargă pe drumul credinței spre o „destinație nevăzută”;

Și ei erau străini pe pământ și au trebuit să învețe să privească spre „lumea viitoare” cu capitala ei cerească;

Și ei au trebuit să învețe că poate fi numai un singur popor al lui Dumnezeu pe baza trezirii făcută de Dumnezeu, care dă viață din moarte (privește atent în Romani 4.16-25);

Dumnezeu va întemeia lumea nouă pe înviere: Singurul Său Fiu al făgăduinței a trecut prin moarte și înviere și va fi Domnitorul și centrul acestei lumi noi;

Cine are înțelegerea credinței distinge că dreptul natural (Esau) nu poate avea un loc în lumea nouă și că totul depinde de alegerea făcută de Dumnezeu (Iacov)!;

În binecuvântarea dată de Iacov, Iosif primește partea dublă a întâiului născut: Hristos este Moștenitorul tuturor lucrurilor (vezi Evrei 1.2) și noi moștenim totul împreună cu El;

Curând poporul lui Dumnezeu va fi eliberat de toată frica, va primi moștenirea lui în țara făgăduită și sfinții adormiți vor avea parte de înviere.

Fiecare erou al credinței din trecut ilustrează un anumit aspect al credinței, pe care evreii ar trebui să-l aibă; toate aceste aspecte laolaltă constituie o imagine de ansamblu cuprinzătoare a căilor lui Dumnezeu cu poporul Său pe pământ. Totul arată spre „lumea viitoare” precum și spre latura cerească a acesteia:

- cetatea cerească și patria cerească;
- Fiul făgăduinței înviat și glorificat, adevăratul Iosif;
- poporul lui Dumnezeu ales, răscumpărat și făcut viu, frații lui Iosif, fiii lui Israel.

Principiile principale ale drumului de credință sunt acestea:

- drumul trăirii ca străin
- experiența puterii de înviere a lui Dumnezeu chiar și în timpul vieții noastre,
- a fi concentrat pe Fiul făgăduinței.

Versetul 8: Avraam este în Vechiul Testament o imagine distinsă a credinciosului nou-testamental în așa fel că el este numit „tatăl tuturor credincioșilor”, atât al celor circumciși cât și al celor necircumciși (Romani 4.11,12). În epistola către Romani este vorba înainte de toate de faptul că toți credincioșii sunt îndreptățiți în același fel ca Avraam, prin credință, și anume prin încrederea credinței în Dumnezeu, care dăruie viață din moarte, adică înviază pe Hristos (Fiul făgăduinței, despre care Isaac este o imagine) spre îndreptățirea noastră (Romani 4.16-25). În epistola către Evrei dimpotrivă este vorba despre Avraam ca model al vieții de credință; de aceea nu se vorbește despre dreptatea lui, așa cum se vorbește la Abel și Noe. La Avraam vedem mai degrabă un principiu care la timpul lui nu era încă cunoscut în istoria mântuirii, și anume chemarea (compară cu Isaia 51.2). În acest caz inițiativa nu pornește de la om, ca în cazul lui Abel, care jertfește, și al lui Enoh, care caută, ci de la Dumnezeu Însuși. Nucleul în chemare este făgăduința; ca să primească făgăduința credinciosul trebuie să renunțe la totul. Dumnezeu îl cheamă din lumea actuală, din familia lui și din casa tatălui lui, deoarece El are o lume mai bună pentru el, o lume umplută cu gloria Sa. Este „Dumnezeul gloriei”, Cel care cheamă pe credincios și astfel îndreaptă inima lui spre gloria cerească și spre Hristos, întruchiparea făgăduinței, care șade la dreapta lui Dumnezeu (compară cu Faptele apostolilor 7.2,55). Credincioșii sunt „tovarăși ai chemării cerești” (Evrei 3.1); ei sunt „cei chemați”, care primesc „făgăduința moștenirii veșnice” (Evrei 9.15). Chemarea este orientată spre Hristos în glorie, în care sunt ancorate toate făgăduințele: „premiul chemării spre în sus a lui Dumnezeu, în Hristos Isus” (Filipeni 3.14): „chemați ... să dobândiți gloria Domnului nostru Isus Hristos” (2 Tesaloniceni 2.14).

Ascultător ...chemat: propoziția secundară „când a fost chemat” este traducerea unui participiu în prezent, care redă o acțiune care are loc în același timp cu verbul principal (aici: era ascultător; a ascultat). Aceasta exprimă că Avraam a ascultat, de îndată ce a auzit chemarea, în același moment. Aceasta este scos în evidență și prin aceea că cuvântul „a ascultat” stă neobișnuit de mult aproape de început.

Loc: faptul că acest cuvânt nu este însoțit de articol scoate în evidență că era un loc total necunoscut lui Avraam. Era locul acesta sau acela, despre care Avraam nu știa mai mult decât că el urma să-l primească ca moștenire. Ascultarea lui nu a rezultat dintr-o descriere atractivă, pe care Dumnezeu a făcut-o despre Canaan; Dumnezeu a spus numai: „țara pe care ți-o voi arăta” (Geneza 12.1).

A ști: acesta nu este cuvântul folosit în mod obișnuit pentru „a ști” (oida sau ginosko), ci epistamai, care înseamnă „a-și îndrepta atenția (sau: gândurile) spre”, și de aceea: „a avea cunoștință despre”. Avraam nu numai nu cunoștea numele țării spre care mergea, ci el nu cunoștea nici particularități ale acesteia, da, nu și-a îndreptat atenția spre ele. De asemenea el nu și-a făcut nici griji, căci el avea destul în credința lui. La fel și credinciosul nu merge pe calea credinței deoarece el cunoaște particularitățile „țării” care i-a fost făgăduită; el se încrede în Dumnezeu, și aceasta îi este de ajuns.

Versetul 9: când Avraam a ajuns în țara făgăduită, el a trebuit să treacă printr-o nouă încercare a credinței, căci Dumnezeu „nu i-a dat moștenire în ea nici cât să-și pună piciorul, și a promis că lui i-o va da în stăpânire și seminței lui după el” (Faptele apostolilor 7.5). Avraam a ajuns totuși în „țara făgăduită”, dar el nu a primit-o; conform făgăduinței urmașii lui o vor poseda în curând. Descendenții vor fi dincolo de Isaac și Iacov, căci nici aceștia nu au primit țara făgăduită. Astfel Avraam a trebuit nu numai să „iiese” spre țara făgăduită (versetul 8), ci el trebuia să locuiască ca străin în această țară. Când el a intrat în țară, ea era o „țară străină” în sensul unei țări care nu îi aparținea. La fel credinciosul locuiește astăzi exact pe același pământ pe care Fiul Omului va fi așezat vizibil în curând. Atunci noi vom moșteni împreună cu El moștenirea, însă acum pământul acesta este încă o „țară străină”, în care noi locuim în „corturi”, adică conștienți de faptul că rădăcinile noastre nu trebuie să se înfigă adânc în pământul acesta.

A locuit ca străin: în limba greacă un singur cuvânt: paroikeo, textual: „a locui la (sau: sub)”. Se referă la oameni care locuiesc într-o anumită țară, fără să posede un drept de cetățenie acolo. Astfel Avraam, Isaac și Iacov nu aveau nici proprietate și nici drepturi în țara făgăduită.

Țara făgăduinței: observă cuvântul „făgăduință” însoțit de articolul hotărât: nu este simplu țara făgăduită, ci este țara făgăduinței concrete a lui Dumnezeu făcută lui Avraam și urmașilor lui, comoștenitori ai aceleiași făgăduințe (Geneza 12.1,7; 13.14-17; 15.7,8,16,18-21; 17.8; 22.17; 26.3,4; 28.13; 35.12).

Credință

Evrei 4.2 nefiind amestecat cu credință	Evrei 11.17 prin credință Avraam ... l-a adus jertfă pe Isaac
Evrei 4.3 noi, cei care am crezut intrăm în odihnă	Evrei 11.20 prin credință Isaac l-a binecuvântat pe Iacov
Evrei 6.1 neașezând din nou o temelie ... a credinței în Dumnezeu	Evrei 11.21 prin credință Iacov, când era pe moarte a binecuvântat
Evrei 6.12 prin credință și îndelungă-răbdare moștenesc promisiunile	Evrei 11.22 prin credință Iosif ... a amintit
Evrei 10.22 apropiem ... în siguranța deplină a credinței	Evrei 11.23 prin credință, Moise ... a fost ascuns
Evrei 10.38 cel drept va trăi pe baza credinței sale	Evrei 11.24 prin credință Moise ... a refuzat
Evrei 10.39 dar noi suntem dintre aceia care cred	Evrei 11.27 prin credință a părăsit Egiptul
Evrei 11.1 credința este siguranță ... convingere	Evrei 11.28 prin credință a sărbătorit Paștele
Evrei 11.3 prin credință pricepem că lumile	Evrei 11.29 prin credință au trecut prin Marea Roșie
Evrei 11.4 prin credință Abel a adus lui Dumnezeu	Evrei 11.30 prin credință au căzut zidurile Ierihonului
Evrei 11.5 prin credință Enoh a fost răpit	Evrei 11.31 prin credință, curva Rahav n-a pierit
Evrei 11.6 fără credință este cu neputință să fim plăcuți lui Dumnezeu	Evrei 11.33 prin credință au cucerit împărății
Evrei 11.6 cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este	Evrei 11.39 prin credință au primit mărturie
Evrei 11.7 prin credință Noe ... a pregătit o corabie pentru salvare	Evrei 12.2 Isus, Căpetenia și Desăvârșitorul credinței
Evrei 11.8 prin credință Avraam a fost ascultător	Evrei 13.7 conducătorii voștri ... imitați-le credința
Evrei 11.9 prin credință el a locuit ca străin	
Evrei 11.11 prin credință a primit putere	
Evrei 11.13 în credință au murit toți aceștia	

Locuind în corturi: străinii locuiesc în corturi, care pot să fie mutate, nu în case fixe. Pentru o casă proprie este necesară o proprietate funciară. De aceea Avraam a rămas și în Canaan un nomad, o căpetenie a păstorilor. Cu atât mai rea a fost comportarea nepotului său Lot, care a ieșit din cort și a construit o casă în Sodoma (Geneza 13.12; 14.12; 19.1-11).

Cu Isaac și Iacov: Avraam a putut vedea a treia generație a lui – Iacov și Esau aveau 15 ani când a murit el – și a trebuit să fie martor ocular, că nici ei nu au primit încă făgăduința, ci au trebuit să locuiască în corturi cu el ca străini. Astfel credința lui Avraam a fost și mai mult pusă la probă; însă versetul următor arată că el a trebuit să se familiarizeze cu situația de a nu avea parte în viața lui de împlinirea făgăduinței.

Versetul 10: după cât știm, Avraam nu a primit nici o descoperire referitoare la lucrurile cerești. Însă atunci când și-a dat seama că el nu va primi împlinirea în viața sa pământească, el a rămas așa de intens în părtășie cu Dumnezeu, că credința lui a înțeles „intuitiv”, că Dumnezeu a pregătit ceva mai bun pentru el. Aceasta este o constatare uimitoare referitoare la dimensiunea credinței lui Avraam, despre care noi nu auzim nimic în Vechiul Testament, și la fel de puțin despre faptul că el, așa cum spune Domnul Isus, „a săltat de bucurie că va vedea ziua Mea” (Ioan 8.56). Taina constă în „Dumnezeul gloriei”, care l-a chemat (Faptele apostolilor 7.2): gloria cerească a acestui Dumnezeu l-a făcut să intuiască că exista mai mult decât o țară pământească și un popor pământesc. De aceea credința lui s-a îndreptat spre un popor ceresc și o patrie cerească (versetul 16) cu o cetate cerească. Este o „cetate” pe care Dumnezeu a pregătit-o pentru poporul Său (versetul 16), „cetatea Dumnezeului celui viu, Ierusalimul ceresc” (Evrei 12.22), cetatea viitoare, care rămâne (Evrei 13.14). Ultimele două versete arată clar că cetatea nu este simplu cerul: este o cetate viitoare, nu numai pentru Avraam, ci și pentru noi. În afară de aceasta Evrei 12 leagă „cetatea” cu întreg noul sistem, pe care Hristos l-a introdus și care se va realiza deplin în veacul viitor. Toate acestea luate împreună (vezi în continuare comentariul la Evrei 12) arată clar că „cetatea” este centrul ceresc al „veacului viitor” (Împărăția păcii a lui Hristos). Acest Ierusalim ceresc are o legătură clară cu o noțiune asemănătoare: „Ierusalimul de sus” (Galateni 4.25), este o expresie simbolică a liniei harului și libertății, care este pus în opoziție cu sistemul Legii și al sclaviei și care este legat cu „Ierusalimul de acum”; compară cu aceasta același înțeles al „Muntelui Sionului” în Evrei 12.22. Este o legătură și cu noul Ierusalim din Apocalipsa 21.2,9 -22.5. care este văzut acolo ca și capitală a Împărăției de o mie de ani. Diferența constă în aceea, că noul Ierusalim este identificat categoric cu „soția, mireasa Mielului”, deci Adunarea (Biserica) (Apocalipsa 21.9; compară cu Efeseni 5.25-32), în timp ce Ierusalimul ceresc este clar diferențiat de Adunare în Evrei 12.22,23. Este de asemenea clar că cele două sunt strâns legate una de alta. Când Avraam avea privirea îndreptată spre cetățenia cetății cerești, ne gândim direct la Apocalipsa 21.27: „Și nimic ... nicidecum nu va intra în ea (în Ierusalimul ceresc), ... ci numai cei scriși în cartea vieții Mielului.”

Cetatea care are temelii: înaintea lui Avraam stătea cetatea, pe care el o aștepta, în contrast cu corturile, în care el locuia și care nu aveau o temelie tare. Cetatea aceasta stătea în contrast și cu cetățile care îl înconjurau pe Avraam în Canaan și care aveau temelii nedrepte, întemeiate pe sânge și crimă. Cetatea aceasta era în contrast și cu Ur din Caldeea, cetatea la care Avraam a trebuit să renunțe. Și cetatea cerească nu stătea în cele din urmă în contrast cu cetatea din timpul acela, unde toată constituirea a început după potop: Babel, cetatea marcată de un caracter pământesc, caracterizată prin rebeliune și mândrie. Și în cartea Apocalipsa „cetatea sfântă Ierusalim” stă în contrast cu „Babilonul cel mare”, cetatea păcătoasă din Apocalipsa 18. Observă prezența articolului hotărât; era cetatea cunoscută, precisă cu anumite fundamente:

cunoscutul Ierusalim ceresc (compară cu Psalmul 87; LXX vorbește în versetul 1 de „temeliile lui”, la care probabil face aluzie aici scriitorul). Observă și forma de timp prezent „are”. Pentru credință cetatea există deja, cu toate că luat în sens strict este „cetatea viitoare” (Evrei 13.14). Temeliile (la plural!) amintesc de cele douăsprezece temelii ale noului Ierusalim (Apocalipsa 21.14). Deoarece cetatea are temelii tari, ea va fi și o „cetate care rămâne” (Evrei 13.14).

Creator (meșter) și Ziditor: primul cuvânt este technites; compară cu cuvântul nostru „tehnician”. El înseamnă „artist (vezi Faptele apostolilor 19.24,38; Apocalipsa 18.22), meseriaș, arhitect”, cineva care face planul de construire, așa cum cuvântul următor se referă la executantul planului de construire. Cuvântul acesta, demiourgos, înseamnă textual „lucrător pentru popor”. În filozofia antică cuvântul acesta este folosit pentru dumnezeire, care din materia veșnică a creat cosmosul (compară cu Evrei 3.4), „demiurgii”. În versetul nostru Dumnezeu este Ziditorul care construiește cetatea. Atât planul cât și execuția vin în totalitate de la El; pentru cetățile pământești omul este proiectantul și constructorul.

Versetul 11: mulți traducători și comentatori au înțeles versetul acesta așa, ca și cum Sara ar fi subiectul acestui verset. Studiile mai noi ale manuscriselor și ale folosirii cuvintelor conduc tot mai mulți comentatori să privească pe Avraam ca subiect al acestui verset. Aceasta este mai consecvent și în măsura în care în versetele 8-10 și chiar în versetele 17-19 Avraam este întotdeauna subiectul. Punctul central este în cuvintele „întemeierea unei semințe” (ediția Elberfelder nerevizuită); alții traduc: „întemeierea urmașilor” (Schlachter) sau „să devină însărcinată” (Luther și Elberfelder în adnotare). În greacă stă: eis katabolen spermatos. Cuvântul katabolen poate fi înțeles figurat, și în acest caz expresia aceasta înseamnă: „spre întemeierea unei semințe” (aceasta înseamnă, de urmași). Însă astăzi este pus foarte mult la îndoială, dacă acesta este înțelesul aici (vezi Kittel-B și Metzger). Se vrea ca această expresie să nu fie înțeleasă în sens figurat, ci în adevăratul sens al cuvântului. În cazul unei traduceri textuale cuvântul katabole este interpretat ca „a depune” (sau a coborî, a cufunda); și pentru sperma nu sensul de urmași, ci sămânță (bărbătească). În acest caz întreaga expresie este: „putere pentru a depune sămânță”, sau „putere pentru ejaculare de sămânță”. Este evident că în acest caz expresia nu se poate referi la femeie, ci la bărbat. Cu toate acestea s-a încercat să se privească Sara ca subiect al acestui verset, prin aceea că s-a tradus astfel: „... Sara neroditoare a primit putere în legătură cu (sau: cu privire la) ejacularea de sămânță (și anume a lui Avraam)” (așa traduce de exemplu Wuest). Însă în acest caz trebuie să se accepte un înțeles foarte artistic, așa ca și cum Sara ar fi primit de exemplu putere pentru ca sămânța vărsată să rodească. În afară de aceasta cuvântul eis „spre” nu primește adevăratul înțeles. Este mai bine ca versetul acesta să fie citit ca o continuare a versetelor 8-10, și Avraam să fie privit ca subiect al versetului. Trebuie însă să se încerce să se redea și cuvintele „și Sara însăși”. Ele pot fi interpretate ca un complement circumstanțial (ebraic) și se poate traduce de exemplu așa „cu toate că Sara însăși era stearpă”. Însă aceasta se poate face numai dacă se pornește de la premisa că cuvântul „stearpă (neroditoare)” aparține textului din versetul 11. Mărturia manuscriselor pentru acest cuvânt este puternică, însă ea lipsește în anumite manuscrise importante (A, X, Dc, K, 33 și probabil și în P13). Dacă se decide pentru lăsarea la o parte, atunci cel mai bine se traduce: „Prin credință și el a primit cu (adică în relații

sexuale cu) Sara putere pentru ejaculare de sămânță.” Traducerea aceasta descrie exact în ce a constat minunea conceperii lui Isaac: Dumnezeu a redat lui Avraam pe baza credinței lui încă odată potența bărbătească, prin care el în relații sexuale cu Sara era în stare să ejaculeze sămânță. După aceea Dumnezeu a dat Sarei încă o dată fertilitatea feminină.

Dincolo de vârsta potrivită: Avraam avea o sută de ani și Sara nouăzeci, atunci când s-a născut Isaac (Geneza 17.17; 21.5). În ceea ce privește capacitatea de reproducere a lor citim: „Și Avraam și Sara erau bătrâni, înaintați în zile: Sarei îi încetase rânduiala femeilor (adică ea nu mai avea menstruație; compară cu Geneza 31.35). Și Sara a râs în sine, zicând: «După ce am îmbătrânit să mai am eu plăcere? ... domnul meu de asemenea este bătrân (aceasta înseamnă evident impotent)»” (Geneza 18.11,12).

Socotit credincios: aceasta este clarificat mai îndeaproape prin Romani 4.19-21: „Nefiind slab în credință, nu s-a uitat la propriul său trup (Avraam), deja neputincios, având aproape o sută de ani, și nici la pântecul ca și mort al Sarei, și nu s-a îndoit de promisiunea lui Dumnezeu, prin necredință, ci a fost întărit prin credință, dând glorie lui Dumnezeu și fiind deplin convins că, ceea ce a promis, El poate să și facă.” Credința lui Avraam a mers așa de departe, că el cu toată starea trupească „moartă” (adică, impotent) și lipsa de fertilitate a Sarei era convins că Dumnezeu era în stare să dea naștere la un copil prin el și Sara. Am văzut în versetul 10 că Avraam nu s-a mai așteptat să primească moștenirea în timpul vieții sale, de aceea atenția lui s-a îndreptat spre urmașii lui trupești, care vor primi moștenirea. De aceea credința lui se încredea în apariția acestor urmași, în ciuda faptului că din punct de vedere biologic nu mai părea posibil.

Versetul 12: dintr-unul singur: cuvântul acesta este de genul masculin și de aceea se poate referi numai la Avraam. Aceasta sprijină gândul că și în versetul 11 subiectul este Avraam.

Aproape mort: vezi citatul din Romani 4.12. Cuvântul „ca și mort” pentru „neroditor” nu este o exagerare a gândirii orientale. Din Romani 4 rezultă că nașterea lui Isaac din părinți „ca și morți” este o imagine despre strigătul de trezire al lui Hristos, așa că credința lui Avraam și a creștinilor credincioși este de aceeași natură: Avraam l-a crezut pe Dumnezeu, care conform convingerii sale era puternic ca să aducă din moarte pe fiul făgăduinței. Creștinii credincioși cred într-un Dumnezeu, care S-a dovedit a fi puternic ca să aducă din moarte pe Fiul făgăduinței. Avraam a fost îndreptățit pe baza credinței lui, noi pe baza credinței noastre (vezi Romani 4.16-25). Astfel Avraam a învățat figurativ să cunoască adevărul că Dumnezeu aduce viață din moarte – un adevăr pe care el l-a aprofundat și mai mult la jertfirea lui Isaac (versetele 17-19). La fel și evreii au trebuit să învețe că toate binecuvântările lui Dumnezeu se găsesc de cealaltă parte a morții, și anume în Hristos înviat, glorificat.

Stele ... nisip: aceste parafrazări ale generațiilor lui Israel se întâlnesc foarte des în Vechiul Testament: Stele: Geneza 15.5; 22.17; 26.4; Exodul 32.13; Deuteronomul 1.10; 10.22; 28.62; 1 Cronici 27.23; Neemia 9.23. Nisip: Geneza 22.17; 32.13; Osea 1.10; compară cu Geneza 13.16; 1 Împărați 4.20; Isaia 10.22; 48.19; Ieremia 33.2. Numai în Geneza 22.17, după jertfirea lui Isaac, cele două expresii se întâlnesc împreună. În cazul acestor două expresii s-a

gândit la generația pământească și generația cerească a lui Avraam, adică la sfinții care în timpul Împărăției păcii vor locui în cer ca sfinți înviați (compară cu Daniel 7.18,22,27; 12.3) precum și sfinții care vor intra în Împărăția păcii pe pământ (compară cu Osea 1.10); însă din locurile citate devine de asemenea clar că Israel pe pământ a fost deja comparat în trecut cu stelele cerului. În general expresia aceasta face aluzie la mulțimea uriașă a urmașilor lui Avraam, care la fel de puțin poate fi numărată precum pot fi numărate stelele cerului sau boabele de nisip.

Versetul 13: în versetul 9 scriitorul a numit și pe Isaac și pe Iacov și în versetul 12 chiar pe toți urmașii lui Avraam. Înainte ca în versetele 17-22 să trateze în mod deosebit cele patru generații ale patriarhilor, el întrerupe subiectul lui cu o remarcă generală referitoare la credința patriarhilor. Ei nu numai au trăit în credință, ci ei au și murit în credință. Ei au păzit credința până la sfârșit și au luat-o cu ei în mormânt, fără să fi primit „făgăduința” (adică aici: lucrurile care erau făgăduite). Din context se recunoaște clar că scriitorul se referă aici la patriarhi și nu la eroii credinței înainte de ei – Enoh nici măcar nu a murit. Versetele 14-16 arată că este vorba de aceia cărora le era făgăduită țara.

În credință: textual „conform credinței”, nu „prin credință”. Aici nu este vorba că moartea lor era o faptă de credință, ci că ei au murit în concordanță cu întreaga situație a credinței, care era caracterizată prin aceea că ei într-adevăr au primit făgăduința, dar în viața lor ei nu trebuiau să primească împlinirea și de aceea au năzuit după ceva „mai bun” (versetul 16). „Ei au murit sub sistemul credinței, și nu al vederii” (Vincent).

Le-au văzut de departe: noi am constat deseori că credința „vede” ceea ce cu ochii trupești nu se vede (vezi versetul 27); ea este convinsă de ceea ce ochiul (fizic) nu vede și este sigură de ceea ce speră (versetul 1). Credința speră într-o patrie cerească și o vede deja din depărtare, așa cum Moise de pe muntele Nebo a văzut țara făgăduită, fără ca el însuși să intre în ea. Credința speră de asemenea și într-o patrie pământească, care va fi dăruită cândva urmașilor lui Avraam conform făgăduinței lui Dumnezeu.

Le-au salutat: aici s-ar putea gândi de exemplu la salutul marinarilor, care din depărtare fac cu mâna unei țări, unde ei nu pot ancora; sau la marinarii care fac cu mâna prietenilor lor de pe țarm ca salut de revedere. Așa au salutat patriarhii patria cerească; ca de exemplu Iacov aflat pe moarte, atunci când a exclamat: „Aștept salvarea Ta, Doamne!” (Geneza 49.18).

Au mărturisit: patriarhii au mărturisit public că aici pe pământ (sau poate mai bine: în țara făgăduită) ei erau numai străini și venetici. Din mărturisirea lor vorbea liniștea credinței și încrederea lor, că ei vor intra cândva în țară, nu ca străini și venetici ci ca moștenitori și proprietari. În sensul adevărat al cuvântului auzim această mărturisire din gura lui Avraam față de hetiti (Geneza 23.4).

Străini și fără drept de cetățenie: un alt cuvânt pentru „străin”, decât cel din versetul 9, și anume cuvântul obișnuit. „Fără drept de cetățenie” înseamnă textual „cel care rămâne la un alt popor” (vezi și 1 Petru 1.1; 2.11; de 2 ori străin).

Versetul 14: cine spune astfel de lucruri, și anume că ei sunt străini și locuitori temporari și privesc spre împlinirea făgăduinței în viitorul îndepărtat, arată clar că el nu privește țara în care locuiește ca patrie a lui și de aceea este în căutarea unei patrii; a căuta în sensul de a dori, își îndreaptă inima spre ea, o urmărește. Aceasta înseamnă nu numai că patriarhii sperau că țara Canaan făgăduită, dar „străină” va deveni cândva proprietatea lor și prin aceasta patria lor. Căci ei au învățat să recunoască că ei nu vor posedea țara în timpul vieții lor. Și de aceea ei au învățat să privească spre o altă patrie, cerească (versetul 16). Chiar și pe patul lor de moarte „căutau” patria, așa cum se vede din cuvintele lui Iacov citate. „Salvarea”, pe care el o aștepta nu era intrarea în Paradis după moartea lui, căci despre acesta el nu știa nimic. „Salvare” înseamnă „răscumpărare”: răscumpărarea urmașilor lui în viitor, când adevăratul Șilo va domni peste popoare. Și Iacov va avea parte de această salvare, deoarece el va învia din moarte, ca să primească o parte cerească în Împărăția păcii. În timp ce urmașii lui vor primi țara pământescă, pentru Iacov și toți sfinții adormiți va fi în înviere o patrie cerească.

Versetul 15: pe cât de puțin țara făgăduită era patria căutată, la fel de puțin „căutarea” patriarhilor însemna că ei doreau să se întoarcă înapoi în țara din care au venit. Vorbind omenește, nici o țară nu putea fi numită „patrie”, așa cum era Ur în Caldeea, unde a rămas „rudenia Lui” și „casa tatălui lui” (Geneza 12.1). Însă evident patriarhi nu aveau în vedere această țară, căci altfel ar fi putut încerca să se întoarcă înapoi în această „patrie”. „Căutarea” lor nu era o „gândire înapoi” (să-și amintească din când în când) de patria lor. În cei 215 ani de străinătate Avraam, Isaac respectiv Iacov ar fi avut timp suficient (sau: ocazii) să se întoarcă în Ur, însă ei aveau altceva înaintea ochii lor.

Versetul 16: dar acum: acest „acum” nu este o determinare a timpului, ci o aluzie la o concluzie: „după toate aparențele”, „evident”, „după cum stau lucrurile”. Patriarhii doreau cu bucurie după o patrie mai bună, aceasta este o patrie cerească (cuvântul patrie nu stă aici în text, ci trebuie preluat din versetul 14). Prin căutarea cu privirea după o patrie cerească – cu toate că, așa cum este cunoscut, până atunci Dumnezeu nu a vorbit despre așa ceva – ei au dat onoare lui Dumnezeu, prin aceea că au lăsat să se recunoască că făgăduința Lui pentru ei însemna mai mult, decât relatează epistola, prin aceea că ei prețuiau făgăduința Lui mai mult după duhul făgăduinței decât după chestiunea făgăduită (Dods).

Mai bună, adică cerească: deseori am auzit că creștinismul posedă lucruri „mai bune” decât iudaismul, și aceasta pare să includă chiar și o patrie mai bună, chiar o patrie pe care patriarhii (din timpul iudaismului) au căutat-o deja cu privirea. Noi trebuie să ne referim încă o dată la faptul că această patrie nu este „cerul”, unde merg sufletele sfinților adormiți. Niciunde în Biblie nu se spune că credincioși „merg în cer” atunci când mor, și nicidecum în Vechiul Testament. În Noul Testament se spune numai că ei sunt „cu Isus” (Luca 23.43), „la Domnul” (2 Corinteni 5.8), „la Hristos” (Filipeni 1.23). De aceea noi trebuie să ne gândim la început nu mai întâi la adormire, ci la înviere. Spre aceasta era îndreptată și credința sfinților vechi-testamentali, așa cum arată clar Iacov și Iosif, prin aceea că ei voiau categoric ca osemintele lor să fie îngropate în Canaan (vezi comentariul la versetul 22). Patria cerească este de aceea cerul ca loc unde sfinții înviați și glorificați vor rămâne pentru totdeauna. Dar legătura cu

cetatea cerească, Ierusalimul ceresc în Apocalipsa 21 (vezi comentariul la versetul 10) și legătura cu întreg contextul epistolei către Evrei, orientarea spre „lumea locuită viitoare” (Evrei 2.5), „veacul viitor” (Evrei 6.5), „odihna de sabbat” (Evrei 4.9), noul legământ cu Israel (Evrei 8.8) și „Împărăția care nu se clatină” (Evrei 12.28), toate acestea arată clar că în cadrul patriei cerești noi trebuie să ne gândim mai întâi la latura cerească a Împărăției de o mie de ani. Când Israel va fi ca stelele cerului și nisipul de pe malul mării și va moșteni patria pământescă, atunci sfinții înviați – de asemenea și patriarhii, dar și cititorii evrei - vor moșteni patria cerească. Ei sperau într-o altă „țară a făgăduinței”, pe care ei o vor primi sub domnia binecuvântată a Fiului făgăduinței, a adevăratei Seminte a lui Avraam, marele Șilo, Fiul Omului din epistola către Evrei. Când Israel (și anume în Împărăția păcii) va moșteni țara pământescă, patriarhii nu vor sta în afara acestei împliniri, ci și ei vor moșteni o „țară”, și anume o țară cerească (ceea ce de altfel include domnia din cer peste pământ). Nu o țară pământescă cu un Ierusalim pământesc, ci o țară cerească cu un Ierusalim nou, ceresc, Ierusalimul care este sus. Apoi va fi o „țară a lui Iacov” între cer și pământ, o părtășie între sfinții cerești și cei pământești; atunci „vor veni mulți de la răsărit și de la apus și vor sta la masă cu Avraam, Isaac și Iacov în Împărăția cerurilor” (Matei 8.11; compară cu Luca 13.28,29). Împărăția păcii este ziua Domnului, pe care patriarhii au căutat-o cu privirea, așa cum Hristos a mărturisit despre Avraam: „Avraam, tatăl vostru, a săltat de bucurie că va vedea ziua Mea și a văzut-o și s-a bucurat” (Ioan 8.56). Patria cerească este țara acestei zile, așa cum „lumea locuită viitoare” este lumea locuită a „veacului viitor”. Desigur aceasta nu îngrădește faptul că patria cerească va rămâne veșnic. La fel este și noul legământ pentru sfinții cerești un legământ veșnic (compară cu Evrei 13.20).

Se rușinează: cuvântul acesta este la timpul prezent, deoarece el este permanent aplicabil. Dumnezeu Se declară încă în Scriptură și prin Scriptură ca Dumnezeul lui Avraam, Isaac și Iacov (Exodul 3.6,15,16; compară cu Geneza 26.24; 28.13; 46.3; Matei 22.32). Dumnezeu S-a bucurat așa de mult de credința patriarhilor, că El a „văzut” mai mult decât a spus că este bucuria Lui să Se numească Dumnezeul „lor”. „Numească” înseamnă de fapt „supranumit”; pare să fie așa că Dumnezeu alături de multele Sale Nume minunate dorește să adauge și că El este Dumnezeul eroilor credinței.

Pentru că ... a pregătit: ceea ce credința patriarhilor a văzut nu era o simplă presupunere, pentru a se liniști pe ei înșiși, ci ea se baza pe realitate. Înainte ca ei să ajungă la această credință, Dumnezeu a pregătit realmente o cetate pentru ei. Deci credința a „văzut” ceva care exista cu adevărat. În ceea ce privește viitorul, este însă numai o cetate „viitoare” (Evrei 13.14). Însă în planul lui Dumnezeu cetatea era deja „pregătită”, și patriarhii au văzut-o. Cetatea cerească și patria cerească stăteau pentru ei așa de tare precum sta planul. Moștenirea era „mutată” pentru ei în cer, și ea era o moștenire nesticăcioasă și neîntinată și care nu se vestește (1 Petru 1.4): nimic nu poate împiedica împlinirea, realizarea moștenirii – credința se încrede în aceasta.

Versetul 17: scriitorul revine la enumerarea eroilor credinței, și continuă cu patriarhii pe care îi tratează nu în comun, ci pe fiecare în parte. El revine la Avraam și anume la o faptă a lui de credință deosebită: jertfirea lui Isaac. Fapta aceasta a fost nu numai faza cea mai importantă și

cea mai grea din viața de credință personală a lui Avraam, și prin aceasta cea mai impresionantă pentru evrei; însă fapta aceasta este foarte importantă din pricina conținutului ei. Avraam căuta cu privirea spre o patrie cerească, însă el a trebuit să învețe că fiul făgăduinței trebuie pentru aceasta să treacă prin moarte. Patria cerească este de partea cealaltă a morții – o moarte pe care Fiul făgăduinței a trebuit s-o îndure pentru noi. Este remarcabil că Dumnezeu repetă făgăduințele Sale după jertfirea lui Isaac și apoi le întemeiază pe Isaac ca acela care s-a întors din moarte (Geneza 22.16-18). Aceasta era o lecție importantă pe care evreii au trebuit s-o învețe. Ei și-au pus speranța în Hristos după carne, însă Acesta a mers în moarte. Acum ei trebuiau să învețe că aceasta a avut loc așa conform voinței lui Dumnezeu (Faptele apostolilor 2.23), și trebuiau să renunțe la un Hristos după carne (2 Corinteni 5.16,17). Ei trebuiau să privească la „Isus, care a fost făcut cu puțin mai prejos decât îngerii, datorită morții pe care a suferit-o, încununat cu glorie și onoare” (Evrei 2.9); „privind ținta la Isus ... care, ... a răbdat crucea ... și S-a așezat la dreapta tronului lui Dumnezeu” (Evrei 12.2). Avraam a dat pe fiul său după carne și l-a primit înapoi în înviere (Evrei 11.19). Evreii trebuiau să învețe și adevărul acesta cu privire la Hristos. În niciunul din credincioșii vechi-testamentali nu vedem astfel de „ochi luminați ai inimii”, ca să știe ce este „speranța chemării lor” (compară cu versetul 9), ce este bogăția moștenirii Lui în sfinți (compară cu Evrei 11.10,16), și care este nemărginita mărime a puterii Sale față de noi, care credem, după lucrarea puterii tăriei Lui, care a lucrat în Hristos, înviindu-L dintre morți (compară cu Evrei 11.17-19)” (Efeseni 1.18-20).

A jertfit: în cazul acestei forme de perfect, care în epistola către Evrei 11 este folosită permanent forma aorist, s-a dat multă bătaie de cap. Cea mai bună explicație este că în greaca de mai târziu perfectul poate avea și sensul de aorist (Burton, Dods). Însă aceasta nu explică de ce multe forme aorist sunt întrerupte prin forma perfect. Grosheide este de părere (dacă înțeleg bine sensul lui criptic), că perfectul aici vrea să sugereze că Avraam nu numai a vrut simplu să aducă o jertfă, ci în inima lui realmente a și adus-o. Mulți înțeleg perfectul (care întotdeauna arată o acțiune în trecut, ale cărei urmări durează până astăzi) așa, că fapta de credință a lui Avraam este un model permanent, vezi de exemplu Blass-D (342): „Perfectul în redarea unui eveniment vechi-testamental poate însemna că acesta are încă importanța lui (simbolică)” (compară cu Galateni 3.18; 4.23; Evrei 12.3). Wuest vede în perfect că scriitorul vrea să redea că în timp ce încercarea continua să existe (verb la prezent!), Avraam a jertfit pe fiul său. Încercarea tocmai trecuse, atunci când a venit glasul din cer (Geneza 22.11,12); însă în timpul acesta Avraam a dat deja pe fiul său prin credință. Prin aceasta devine vizibil ce avea Dumnezeu în vedere prin încercare: El a pus credința lui Avraam la probă (Iacov 1.3, nu versetul 13); nu pentru că Dumnezeu Se îndoia de credința lui sau voia să aibă certitudinea credinței lui, căci Dumnezeu, care vede terenul inimilor noastre, nu cunoaște nici o nesiguranță cu privire la credința sau necredința noastră. Dar tocmai pentru că Dumnezeu cunoștea inima lui Avraam și vedea în ea aurul curat al credinței, Dumnezeu l-a adus în cuptorul de topit, ca să aducă această credință la lumină și s-o curețe.

Și el, care a primit făgăduințele: conjuncția „și” nu introduce un eveniment nou, ci același eveniment este privit acum dintr-o altă latură. Mai întâi fapta de credință a lui Avraam a fost un răspuns dat lui Dumnezeu, care l-a pus la încercare; în al doilea rând ea era o revărsare a

hotărârii lui lăuntrice. Aceasta a doua este arătată prin parafrizarea lui Avraam ca acela care a primit făgăduința și a luat-o pentru sine. Să observăm forma de plural: toate făgăduințele lui Dumnezeu (în legătură cu țara și cu urmașii) erau concentrate în fiul făgăduinței; din el se vor naște urmașii care vor poseda țara. Avraam a primit cu toată inima făgăduințele, și de aceea toată speranța lui era îndreptată spre Isaac. Cu cât încercarea era mai mare, cu atât mai mare era fapta de credință, de a da pe Isaac. El s-a încrezut în Dumnezeu, care i-a anunțat împlinirea făgăduinței în fiul său, și el s-a încrezut la fel în Dumnezeu, care i-a poruncit să jertfească pe fiul său (vezi Evrei 11.18).

Singurul fiu: pentru Avraam era numai un fiu, cu toate că el îl avea și pe Ismael (fiul după carne); însă Ismael era în afara liniei făgăduințelor. Numai în Isaac trebuiau să se îplinească făgăduințele. Dumnezeu Însuși accentuează aceasta, atunci când i-a dat lui Avraam misiunea să jertfească pe fiul său: „Ia pe fiul tău, pe singurul tău fiu, pe care-l iubești, pe Isaac” (Geneza 22.2). „singurul fiu” (monogenes) înseamnă de fapt „unic în felul lui”. În Noul Testament este folosit cuvântul acesta numai pentru Domnul Isus (Ioan 1.14,18; 3.16,18; 1 Ioan 4.9), ca expresie pentru Fiul Tatălui neasemuit, unic în felul Lui și ca expresie a preferinței mari, incomparabile și deosebite (vezi în Evrei 1.6 diferența între singurul născut și întâiul născut). Aceasta face ca versetul nostru să fie o referire și mai concretă la Fiul făgăduinței, care a trecut prin moarte și înviere.

Versetul 18: caracterul unic al lui Isaac, singurul fiu al lui Avraam, în care erau concentrate toate făgăduințele lui Dumnezeu, este scos în evidență cu un citat din Geneza 21.12: dacă se va vorbi despre urmașii lui Avraam, atunci aceștia să fie denumiți după Isaac; alți urmași din el (care au existat efectiv) nu vor fi demni să fie numiți. Aceștia erau urmașii făgăduinței. Așa erau evreii sămânța lui Isaac, și prin aceasta și sămânța lui Avraam. În sens spiritual aceasta vorbește și mai puternic: prin credință evreii erau și sămânța spirituală a lui Avraam (compară cu Romani 4.11,12; Galateni 3.29; Ioan 8.39); deci, ei erau aceasta numai prin adevăratul fiu al făgăduinței, care a mers pentru ei în moarte și a dobândit pentru ei viața de înviere. Dumnezeu a trimis pe singurul Lui Fiu în lume, pentru ca noi să trăim prin El (1 Ioan 4.9).

Socotind: adică și-a format o convingere prin calcule și judecată (compară „socotesc că” în Romani 8.18 și „să mai socotească” în 2 Corinteni 10.7). Avraam pe de o parte se gândește că Dumnezeu i-a dat făgăduința fermă că în Isaac era garantată țara făgăduită și urmași. Pe de altă parte s-a gândit că dacă Dumnezeu i-a poruncit să jertfească pe Isaac, înapoia acestui fapt trebuie să se ascundă o intenție cu totul deosebită. Dacă Isaac trebuia să devină un popor mare și Isaac trebuia să meargă în moarte, atunci numai o concluzie era posibilă: Dumnezeu va readuce la viață trupul lui Isaac din cenușa altarului arderii de tot. Această concluzie a credinței era cu atât mai uimitoare, cu cât până în momentul acesta nici un om nu a fost readus la viață din moarte. Pe de altă parte Avraam a cunoscut deja adevărul învierii, prin aceea că Dumnezeu a dat naștere la viață din trupul său ca mort; Romani 4.17 leagă aceasta categoric cu Dumnezeu, „care dă viață celor morți”! Acest adevăr trăit l-a aplicat Avraam acum, pe înălțimea vieții sale de credință, la ceea ce i-a spus Dumnezeu: Dumnezeu va aduce din nou viață din moarte, da, dintre morți (scoasă dintre cei morți). Dacă Dumnezeu era puternic să

cheme pe Isaac la viață din trupurile lor ca moarte, atunci Dumnezeu era de asemenea puternic să-l aducă din nou la viață din rămășițele lui arse.

Versetul 19: într-un anumit sens Avraam a primit înapoi dintre morți pe fiul său, căci prin credința lui el l-a dat cu adevărat pe Isaac în moarte. Prin această predare a credinței Isaac era deja mort pentru inima lui, el era deja fără Isaac, și de aceea l-a reprimat cu adevărat din moarte. S-au exprimat multe păreri despre expresia „figurativ” (vezi Grosheide), însă după părerea mea înțelesul este clar, că nu are nici un sens să te preocupi detaliat cu aceste speculații. Isaac a fost cu adevărat jertfit de Avraam, însă el nu a murit cu adevărat; de aceea nu poate fi vorba că el l-a reprimat realmente din moarte. (Ceea ce a murit cu adevărat era berbecul, pe care Avraam l-a găsit în desiș.) De aceea reîntoarcerea lui Isaac era numai o reîntoarcere simbolică, „parabola” unei reîntoarceri reale din moarte, așa cum a avut loc la Hristos.

Isaac a mers „figurativ” în moarte și „figurativ” a revenit din ea. Berbecul era cel care a murit cu adevărat, și Isaac era cel care a înviat simbolic.

Versetul 20: în versetele 17-19 Isaac moare simbolic, în versetele 20-22 găsim de trei ori un patriarh pe patul de moarte (cu toate că Isaac va mai trăi 43 de ani ... vezi Geneza 25.26; 29.20,27; 30.25; 35.28; 41.46,53; 45.6; 47.9, din care se poate face următoarea socoteală: $180-60-(130-30-7-2-14)=43$). Prin credință Isaac a primit perspectiva spre lucrurile viitoare și el a putut să binecuvânteze pe fiii lui în concordanță cu acestea. Isaac era, cu toată slăbiciunea lui, în care l-a avantajat pe Esau față de Iacov (vezi Geneza 27), totuși un erou al credinței, care trăia având certitudinea celor sperate (vezi versetul 1). Și cu toate că el a trebuit să fie înșelat din cauza eșecului lui în Geneza 27, și de aceea n-a știut că l-a binecuvântat pe Iacov în locul lui Esau, totuși el l-a mai binecuvântat după aceea încă o dată conștient pe Iacov (Geneza 28.3) și toată binecuvântarea lui Avraam (făgăduința multor urmași precum și posesiunea țării făgăduite) a trecut-o asupra lui. Însă versetul nostru spune mai mult: faptul că se relatează că Isaac a binecuvântat și pe Esau arată că nu este vorba numai că Isaac avea siguranța credinței cu privire la viitorul minunat al urmașilor lui. Și binecuvântarea lui Esau el a dat-o deplin conștient (Geneza 27.39,40) și din această binecuvântare se vede că Esau nu stătea pe linia făgăduinței. Pentru aceasta erau două motive, pe care scriitorul le leagă printre rânduri de inima cititorilor lui. În primul rând harul care alege al lui Dumnezeu trece pe lângă drepturile naturale ale omului (compară cu Romani 9.10-12). Aceasta nu poate fi altfel, căci acolo unde este vorba de drepturi nu se poate vorbi despre har. Iacov avea pe baza dreptului de întâi născut o revendicare naturală la cea mai mare binecuvântare, avea dreptul să devină purtătorul făgăduinței. Dar harul care alege trece pe lângă aceasta și alege pe cel care nu are nici un drept. În felul acesta binecuvântarea devine dependentă de har. Și la fel și evreii trebuiau să învețe că binecuvântarea, pe care ei au primit-o în Hristos, nu era dependentă de drepturile lor naturale – oricum, ei erau israeliți -, ci exclusiv de harul care alege al lui Dumnezeu. La fel și credința lor trebuia, precum și Isaac, să învețe să diferențieze între dreptul natural și harul care alege. Motivul al doilea este comportarea lui Esau însuși. El a desconsiderat adevăratul drept de întâi născut și a ales binecuvântări pământești (compară cu Evrei 12.16), și prin faptul că și-a vândut dreptul a dat lui Iacov pretenția la binecuvântarea sa. Așa a pierdut Esau binecuvântarea și a dat-o lui Iacov nu numai prin alegerea făcută de

Dumnezeu, ci și prin propria cădere. Și aceasta era o lecție pentru evrei, căci și în împrejurimile lor erau din aceia care mărturiseau că sunt creștini, și erau în pericol să acorde întâietate privilegiilor și plăcerilor pământești, în locul unei patrii cerești. Esau nu s-a interesat de făgăduințele lui Dumnezeu, ci de o mâncare de linte, pe care el voia s-o aibă aici și acum. Însă credința are privirea îndreptată spre „lucrurile viitoare” – o expresie care ne amintește din nou direct de o altă expresie asemănătoare din epistola către Evrei, ele toate se referă la Împărăția păcii (Evrei 2.5; 6.5; 9.11; 10.1; 13.14).

Versetul 21: și Iacov binecuvântează pe patul de moarte doi fii și dă celui mai mic binecuvântarea mai mare decât fiului mai mare. De fapt nu erau fiii lui, ci erau din Iosif. Însă acești nepoți ai lui Iacov născuți în Egipt, care de fapt s-ar fi dus în păgânism, sunt adoptați de Iacov ca adevărați fii, așa că Efraim și Manase au fost recunoscuți după aceea realmente ca două seminții deosebite ale poporului Israel. Iacov cel orb spune – ca și tatăl Isaac – ce vede credința lui, atunci când își încrucișează mâinile și astfel dă celui mai tânăr binecuvântarea mai mare. Această faptă de credință este așa de neobișnuită că chiar și Iosif cel mare într-un moment de slăbiciune nu cunoaște mărimea acesteia. Iacov, care avea înapoia lui o viață de biruință, de înșelăciune și de neascultare, a trebuit să aibă parte de mâna care disciplinează a lui Dumnezeu și a devenit înțelept prin multe experiențe triste. Așa după cum în viața lui de credință el a trebuit să aibă parte în trupul lui de puterea eliberatoare a lui Dumnezeu, tot așa acum el recunoaște puterea eliberatoare a lui Dumnezeu care nu numai dă celui mai tânăr binecuvântarea mai mare, ci în afară de aceasta prin adoptarea fiilor lui Iosif recunoaște lui Iosif un drept dublu de întâi născut. (Dacă fiii lui Iosif primesc o moștenire deplin valabilă, aceasta înseamnă o parte dublă între fiii lui Iacov.) Ruben prin curvia lui, Simeon și Levi prin violența lor și-au pierdut dreptul de întâi născut, așa că acesta părea să fie dat lui Iuda; efectiv seminția aceasta este binecuvântată deosebit, prin aceea că ea devine seminția regală (compară cu Geneza 49.3-12), însă Iosif este propriu-zisul întâi născut (compară cu Geneza 49.22-26; 1 Cronici 5.1,2; Deuteronomul 33.16 – nu al patrulea fiu al lui Lea, ci fiul cel mai în vârstă al Rahelei). În aceasta este cuprinsă aplicarea pentru credința evreilor. Ei trebuiau să primească, ca și Iacov cel orb, „privirea” spre dreptul de întâi născut al adevăratului Iosif, Hristos, Moștenitorul tuturor lucrurilor (Evrei 1.2); și aceasta nu ca învățătură, ci ca îndrumare spre adorare! Iacov – devenit un credincios cu experiență, care a învățat ce conține disciplina dată de Dumnezeu și alegerea și care ajuns la sfârșitul vieții lui lungi păstrează privirea îndreptată spre planurile lui Dumnezeu cu privire la Iosif, o imagine a lui Hristos – devine în capitolul acesta un închinător. La fel și evreul devine un închinător dacă învață să cunoască planul lui Dumnezeu și căile lui Dumnezeu și ajunge să vadă cum în Hristos ele sunt rezumate și împlinite, în „cel despărțit de frații Săi” (Geneza 49.26; Deuteronomul 33.16). Astfel au învățat evreii prin credință să prețuiască dreptul de întâi născut, nu așa cum l-a primit Esau, ci ca Iacov, nu ca Manase, ci așa cum l-a primit Efraim. Așa pot ei înțelege ce înseamnă să aparții „adunării celor întâi născuți” (Evrei 12.23), și cine este Cel întâi născut, pe care Dumnezeu Îl va aduce în lume (Evrei 1.6). Copleșit prin gloria lui Dumnezeu, a gloriei lui Hristos, a planului Său, a căilor Sale, a Persoanei Sale, credinciosul devine un adorator – punctul culminant al vieții sale de credință.

A binecuvânta (7x)	Binecuvântare
Evrei 6.14 cu adevărat te voi binecuvânta din belșug	Evrei 6.7 are parte de binecuvântare de la Dumnezeu
Evrei 7.1 Melhisedec ... l-a binecuvântat pe Avraam	Evrei 12.17 când a vrut să moștenească binecuvântarea
Evrei 7.6 l-a binecuvântat pe cel care avea promisiunile	
Evrei 7.7 cel mic este binecuvântat de cel mai bun	
Evrei 11.20 prin credință Isaac i-a binecuvântat pe Iacov și pe Esau	
Evrei 11.21 prin credință, Iacov, când era pe moarte, a binecuvântat	

Excurs: Evrei 11 și Septuaginta (LXX)

În Evrei 11 găsim două modele interesante, care arată cum un scriitor nou-testamental nu urmează textul ebraic (așa-numitul text mazoreic) al Vechiului Testament, așa cum noi îl cunoaștem, ci textul grecesc al LXX (Septuaginta, traducerea greacă antică a Vechiului Testament). LXX redă Geneza 5.24 astfel: „Și Enoh a plăcut lui Dumnezeu și el nu a fost găsit, deoarece Dumnezeu l-a răpit”; ultima parte a acestei fraze o regăsim textual în Evrei 11.5. De ce LXX are „a plăcea” și nu „a umbla”? Aceasta nu este o întrebare referitoare la diferite interpretări ale textului de bază, ci de corectitudinea traducerii. În ebraică găsim aici verbul „a merge” (halak) într-o așa-numită formă medială (hithalleek), care înseamnă: „a merge plăcut lui; a umbla”. Traducătorii versiunii LXX au înțeles evident în aceasta și „a umbla spre plăcerea altuia”, de aceea: „a umbla plăcut” și au redat cuvântul ebraic prin „bună plăcere”.

În Geneza 47.31 se citește în LXX: „Și Israel s-a închinat” (sau „s-a plecat adorând peste vârful toiagului lui”). Diferența față de textul ebraic cunoscut nouă („la capul patului său”) constă în ultimul cuvânt: „toiag” sau „pat”, în ebraică matteh respectiv mittah. Aceste două cuvinte conțin aceleași consoane m.t.h. Înainte de Evul Mediu manuscrisele ebraice constau numai din consoane, așa că era posibilă o astfel de confuzie. Traducătorii textului LXX au citit evident consoanele m.t.h. ca matteh, în timp ce mazoreții (învățații iudei, care în Evul Mediu au introdus vocale textului consonant ebraic) au citit mittah, și astfel au introdus vocala i. Sunt manuscrisele lor care stau la baza traducerii noastre a Vechiului Testament, la care scriitorul epistolei către Evrei citează evident din LXX, așa cum face deseori. Dacă putem înțelege așa, că Duhul Sfânt aprobă aici interpretarea „toiag”, atunci te întrebi dacă nu cumva și în Geneza 47 ar trebui mai bine să se folosească cuvântul matteh.

Versetul 22: credința lui Iacov a cunoscut că adevăratul Iosif va trebui să devină Moștenitorul tuturor lucrurilor; credința lui Iosif a cunoscut că Dumnezeu va răscumpăra cândva pe poporul Său și îl va binecuvânta împreună cu Mesia în țara făgăduită. Credința lui era așa de tare, și dorința lui personală de a avea parte de așa ceva era așa de mare, că el – așa cum a făcut Iacov – a poruncit ca osemintele lui să fie îngropate în țara făgăduită, fără îndoială având în vedere învierea, când Mesia va veni să întemeieze Împărăția Sa. Iosif nu numai a văzut un viitor minunat al poporului lui Dumnezeu, ci credința lui a cunoscut și pentru sine însuși o parte minunată: chiar dacă nu este o parte pământească, ci – mult mai minunată – o parte în înviere, în patria cerească, latura cerească a Împărăției care va veni. Iosif era un străin într-o țară îndepărtată (fără să se ia în seamă poziția lui înaltă), însă credința lui a cunoscut că Dumnezeu va elibera deplin pe poporul Său din toate legăturile Egiptului: „Dumnezeu vă va cerceta negreșit și vă va sui din țara aceasta în țara pe care a jurat-o lui Avraam, lui Isaac și lui Iacov ... Dumnezeu vă va cerceta negreșit și să ridicați oasele mele de aici” (Geneza 50.24-26; vezi și Exodul 13.19; Isaia 24.22). La fel și evreii trebuiau să învețe, să renunțe la tot ce amintea de „Egipt” și în credință să caute cu privirea spre ceea ce este de partea cealaltă a „Iordanului”, de moarte și înviere. Iosif era un om cu vază și cu poziție înaltă în Egipt și desigur el ar fi putut primi acolo o înmormântare măreață (probabil chiar o piramidă), în timp ce Canaan putea fi pentru el numai o amintire neplăcută. Însă pentru credința lui, Canaan era țara făgăduinței; inima lui îl trăgea într-acolo, acolo voia el să fie înmormântat. Și evreii trebuiau să învețe să renunțe la toate împrejurările actuale și să privească cu perseverență (vezi Evrei 10.32-39) în sus, având siguranța a ceea ce se speră și convingerea despre ceea ce nu se vede.

C 2.4 Energia credinței (Evrei 11.23-38)

Evrei 11.23-38: **23.** Prin credință, Moise, după ce s-a născut, a fost ascuns ^a trei luni de părinții lui, pentru că au văzut că era frumos copilașul, și nu s-au temut de porunca împăratului ^b. **24.** Prin credință, Moise, când s-a făcut mare, a refuzat să fie numit ^c fiu al fiicei lui Faraon, **25.** Alegând mai degrabă să sufere răul cu poporul lui Dumnezeu, decât să aibă plăcerea trecătoare a păcatului, **26.** socotind ocară lui Hristos mai mare bogăție decât comorile Egiptului, pentru că privea ¹ spre răsplătire. **27.** Prin credință a părăsit Egiptul ^d, netemându-se de mânia împăratului, pentru că a stăruit, ca văzându-L pe Cel nevăzut. **28.** Prin credință, a ținut Paștele și stropirea sângelui, pentru ca nimicitorul întâilor născuți să nu-i atingă ^e. **29.** Prin credință au trecut prin Marea Roșie ca pe pământ uscat, de care egiptenii, încercând s-o treacă, au fost înghițiți ^f. **30.** Prin credință au căzut zidurile Ierihonului, după ce au fost înconjurare șapte zile ^g. **31.** Prin credință, curva Rahav n-a pierit împreună cu cei care n-au crezut ², primind iscoadele cu pace ^h. **32.** Și ce să mai spun? Pentru că nu-mi va ajunge timpul, istorisind despre Ghedeon, și Barac, și Samson, și Iefta, și David, și Samuel, și despre profeți, **33.** care prin ³ credință au cucerit împărății, au împlinit dreptatea, au obținut promisiuni, au astupat ⁱ gurile leilor, **34.** au stins ^j puterea focului, au scăpat de ascuțișul sabiei, au fost întăriți în slăbiciune, au fost puternici în război, au alungat oștirile străine. **35.** Femeile i-au primit, prin înviere ^k, pe morții lor; și alții au fost torturați, neacceptând eliberarea, ca să dobândească o înviere mai bună; **36.** și alții au fost încercați prin batjocuri și biciuiri, ba încă și lanțuri și închisoare ^l; **37.** au fost uciși cu pietre ^m, au fost tăiați cu ferăstrăul, au fost ispitiți ⁴, au murit uciși de sabie, au pribegit în piei de oaie, în piei de capră, lipsiți, necăjiți, chinuți

38. (ei, de care lumea nu era vrednică), rătăcind în pustiuri și în munți și în peșteri și în crăpăturile pământului.

Remarci

- ^{1.} vezi remarca la Evrei 12.2
- ^{2.} sau „cei neascultători”
- ^{3.} dia („prin”, „prin intermediul a ...”); aici „prin credință” este clar cazul dativ, fără articol.
- ^{4.} alte manuscrise inversează ordinea ultimelor două părți de frază.
 - ^{a.} Exodul 2.2
 - ^{b.} Exodul 1.22
 - ^{c.} Exodul 2.10-12
 - ^{d.} Exodul 2.15; 12.51
 - ^{e.} Exodul 12,21-30
 - ^{f.} Exodul 14.21-31
 - ^{g.} Isaia 6.12-15
 - ^{h.} Isaia 2.11,12; 6.21-25; Iacov 2.25
 - ^{i.} Judecători 14.5,6; 1 Samuel 17.34-36; Daniel 6.1-27
 - ^{j.} Daniel 3.23-25
 - ^{k.} 1 Împărați 17.17-24; 2 Împărați 4.25-37; Ieremia 20.2; 37.15; 38.6
 - ^{l.} 1 Împărați 22.26,27; 2 Cronici 18.25,26
 - ^{m.} 2 Cronici 24.21

Comentariu

Ajungem acum la partea a treia a părții a doua centrală din Evrei 11. Citește încă odată ce s-a spus în comentariul general de la versetele 8-22 cu privire la diferența între cele două părți centrale. În pasajul nostru este vorba despre „convingerea despre lucrurile care nu se văd” (compară cu versetul 1), de credința care privește spre Dumnezeu, se odihnește în El în mijlocul tuturor greutăților și prin puterea Lui le biruie. Luat în sens strict despre aceasta este vorba în versetele 23-31; versetele 32-38 sunt o anexă. Să tratăm separat aceste două părți:

Versetele 23-31: credința biruie toate greutățile, da, lumea și chiar pe satan:

- Avraam a privit spre lumea viitoare,
- Moise a biruit lumea actuală:
 - părinții lui au biruit frica de faraon (versetul 23),
 - Moise a biruit prietenia cu lumea (versetele 24-26),
 - Moise a biruit vrăjmășia lumii (versetul 27),
 - Moise a biruit pe nimicitorul lumii (versetul 28).

Credința care își găsește puterea în Cel nevăzut (versetul 27), poate întâmpina orice greutate. Prin faptul că ea „privește” la ceea ce (pentru alții) este nevăzut, ea are propriile motive ascunse:

- Părinții lui Moise l-au ascuns, deoarece ei au văzut că copilul era frumos (Faptele apostolilor 7.20);
- Moise avea o „privire” pentru poporul lui Dumnezeu, pentru „ocara lui Hristos” (care este partea tuturor celor care se decid pentru Dumnezeu și împotriva lumii) și pentru răsplătirea divină (versetele 24-26).
- Moise nu se lasă determinat să-și schimbe punctul de vedere, nici chiar prin mânia faraonului puternic, căci Moise „vedea” pe Dumnezeul „nevăzut” (versetul 27);
- Moise „vedea” că salvarea poporului său se baza pe sângele mielului pascal (versetul 28).

Este o anumită paralelă cu prima parte centrală:

Versetele 8-22 De patru ori Avraam: <ul style="list-style-type: none">- începutul lui (chemarea)- aștepta cetatea- se baza pe credințioșia lui Dumnezeu- binecuvântarea lui Dumnezeu întemeiată pe Cel înviat de trei ori patriarhi <ul style="list-style-type: none">- harul care alege al lui Dumnezeu <ul style="list-style-type: none">- închinarea- salvarea lui Israel	Versetele 23-31: de patru ori Moise: <ul style="list-style-type: none">- începutul lui (Hristos)- aștepta pe Hristos- se baza pe puterea lui Dumnezeu- binecuvântarea lui Dumnezeu Mielul de Paște de trei ori poporul lui Dumnezeu: <ul style="list-style-type: none">- judecata lui Dumnezeu asupra lumii- biruința- salvarea lui Rahab
--	---

Ultimele trei evenimente (versetele 29-31) arată începutul și sfârșitul călătoriei prin pustiu, însă nu călătoria însăși. Lunga călătorie prin pustiu era numai o urmare a necredinței lor și de aceea nu este potrivită aici ca model (compară cu Evrei 3 și 4).

Versetul 29: ce înseamnă salvarea pentru poporul lui Dumnezeu: moartea (și anume a mielului pascal) înseamnă pentru lume judecata (deoarece ea nu este cruțată de înger);

Versetul 30: credința obține biruința nu „prin putere, nici prin tărie” (Zaharia 4.6), ci prin simpla încredere în ceea ce a spus Dumnezeu, prin care chiar și cele mai tari ziduri cad;

Versetul 31: credința lui Rahab a biruit obstacolele naturale cum ar fi „încălcarea solidarității, trădarea de țară”, deoarece cu încredere deplină ea a ales partea poporului lui Dumnezeu și prin aceasta pe Dumnezeu Însuși (compară cu Iacov 2.25).

Versetele 32-38: în această anexă nu mai urmează detalii referitoare la eroii credinței, deoarece scriitorul ajunge aici la perioada în care poporul Israel locuiește în țară – și cititorii evrei nu erau încă așa de departe. Pe de altă parte și în țara făgăduită rămân multe posibilități pentru practicarea credinței, pentru ca în anumite situații să te încrezi în Dumnezeu și Cuvântul Său și să consolidezi speranța în făgăduințele Lui. Însă credincioșii individuali, care au parte de aceasta, sunt amintiți aici pe scurt:

- judecătorii (versetul 32): David este pus cu ei pe aceeași treaptă;
- profeții (versetele 32b-34): Samuel era ultimul judecător și primul profet.

Modele:

- supun împărății: războaiele judecătorilor și ale lui David;
- practică dreptatea: pronunțarea sentinței de exemplu de către judecători, David și Solomon;
- primirea făgăduințelor: de exemplu domnia regală făgăduită lui David și casei lui
- astuparea gurii leilor: Samson, David, Benaia și înainte de toate Daniel;
- stingerea focului: cei trei prieteni ai lui Daniel;
- au scăpat de sabie: mulți eroi ai credinței;
- au primit putere: de exemplu Debora și Samson; dar și macabeii;
- au devenit tari în luptă: mulți eroi ai credinței;
- au pus pe fugă oștiri: multe modele;
- credincioși individuali (versetele 35,38): multe modele;
- aduceri la viață: fii văduvei din Sarepta, respectiv al sunamitei;
- torturări: eroii credinței din timpul macabeilor;
- batjocuri și biciuiri: ca mai sus, de exemplu și Ieremia;
- lanțuri și închisoare: ca mai sus;
- uciși cu pietre: Zaharia, fiul lui Ioiada; Ieremia (tradiția apocrifă);
- tăiați cu fereștrăul: Isaia (tradiția apocrifă);
- ispitiți: de exemplu cei șapte frați din Macabei 7;
- uciși: mulți eroi ai credinței;
- piei de oaie și de capre: profeți ca Elia;
- lipsuri: mulți eroi ai credinței;
- necăjiți, chinuiți: mulți eroi ai credinței;
- rătăcind încoace și încolo: David, Obadia ca profet, eroii macabeilor, Isaia și tovarășii lui (tradiția apocrifă).

Versetul 23: este de înțeles că după Avraam apare în mod deosebit Moise. La Avraam sunt rădăcinile poporului Israel, și Moise a devenit întemeietorul propriu-zis al poporului. Pe lângă aceasta viața de credință atât a lui Avraam cât și a lui Moise sunt descrise detaliat în Scriptură, așa că aceasta dă prilej pentru multe modele. Amândoi se aflau în aceeași poziție, că credința lor se încredea în făgăduințele lui Dumnezeu, fără să vadă împlinirea lor. Avraam a locuit ca străin în țara făgăduită, Moise a văzut-o de pe vârful muntelui Nebo, dar niciunul din ei nu a moștenit țara. La Avraam am văzut că scriitorul pune accent pe privirea înainte în viitor, în „certitudinea celor sperate”. La Moise accentul se pune pe privirea în sus la Dumnezeu în

mijlocul greutăților, având „convingerea despre ceea ce nu se vede”. În versetul nostru este vorba de Moise, însă de fapt nu de credința celui întâi născut, ci de credința părinților lui. În Exodul 2.2 în Biblia noastră ebraică se vorbește numai despre credința mamei, dar în LXX stă scris în plural: „ei au văzut ... ei au ascuns”. „Porunca împăratului” (vezi Exodul 1.22) conținea ca toți întâii născuți, tineri de parte bărbătească să fie aruncați în Nil, pentru ca astfel poporul să nu se înmulțească prea mult și să nu ia naștere un pericol potențial pentru egipteni. În mod normal credincioșii trebuie să asculte de poruncile autorităților; sunt însă situații în care trebuie să se asculte mai mult de Dumnezeu decât de oameni (Faptele apostolilor 4.19; 5.29). Ceea ce era remarcabil la părinții lui Moise era deci, că ei nu aveau o „contra-poruncă” a lui Dumnezeu, de care ei trebuiau să asculte mai mult decât de porunca lui faraon. Singurul „indiciu divin”, pe care ei îl aveau, era acela că copilul era „frumos”! Ștefan spune „frumos pentru Dumnezeu”. Însă întrebarea este, dacă noi putem trage concluzia aceasta din această remarcă. Și totuși este așa că părinții lui Moise au interpretat frumusețea trupească a lui ca semn al mâinii lui Dumnezeu. Credința lor a văzut în frumusețea copilului un semn că Dumnezeu a pregătit un viitor mare pentru copilul acesta, și de aceea aceeași credință a avut curajul să ascundă copilul de mânia lui faraon, în ciuda urmărilor care ar fi putut avea loc. Astfel ei au biruit frica lor naturală de căpetenia puternică a lumii acesteia, pentru că ei „au văzut” ceva frumos în copilul lor și „au privit în sus” spre Dumnezeu, care a dat putere să protejeze copilul. Faptul că mama pune copilul după trei luni într-o lădiță și după aceea pe Nil nu schimbă cu nimic lucrurile, dimpotrivă, prin aceasta ea l-a dat în mâna lui Dumnezeu (așa cum face aluzie Maria). Dumnezeu trebuia deci să preia în continuare „răspunderea” pentru acest copil. Simbolic ea a așezat copilul așa ca și cum el a meritat moartea ca toți ceilalți, în moarte, însă protejat în lădiță, care este o imagine a lui Hristos. La fel părinții recunosc astăzi că copiii lor sunt păcătoși prin natura lor și ei pot exista înaintea lui Dumnezeu numai pe baza morții și învierii lui Hristos.

Versetul 24: următoarele trei fapte de credință sunt ale lui Moise însăși. Când el a devenit „mare” – aceasta înseamnă nu numai matur, ci și că el a primit o poziție înaltă, deoarece el a fost adoptat la curtea lui faraon de către fiica faraonului – el a refuzat să fie fiu al fiicei faraonului și prin aceasta să ascundă legătura lui cu poporul lui Dumnezeu. Prin aceasta a devenit vizibil cât de decisivi au fost primii ani de viață, pe care el i-a trăit la mama lui, în formarea lui și pentru viața lui de credință în continuare. El ar fi putut ușor să tragă concluzia pentru sine, că era planul lui Dumnezeu, care l-a adus la curtea lui faraon, unde el a avut parte de o educație deosebită (Faptele apostolilor 7.22) și unde el ar fi putut fi de mai mare folos pentru poporul lui, decât dacă ar fi părăsit curtea. Este desigur adevărat, că un credincios poate să se lase condus în viața lui de credință și de împrejurări, însă uneori în aceasta este un pericol mare. Inima și viața trebuie să fie conduse prin credință, și aceasta poate însemna și că împrejurările trebuie văzute ca un pericol, o ispită și trebuie renunțat la ele, împreună cu toate privilegiile care aparțin acestei poziții favorabile. Numai Cuvântul lui Dumnezeu și Duhul Sfânt sunt ghidul pentru credincios. Dar dacă lui îi lipsește credința ca să meargă pe orice drum, pe care Domnul i-l arată, atunci el nu se va lăsa călăuzit prin Cuvânt și prin Duhul.

Versetul 25: Moise nu s-a lăsat deranjat de „providența” care l-a adus la curtea lui faraon. De asemenea el nu s-a deranjat nici de faptul de a se arăta eventual nerecunoscător față de

bunătatea fiicei lui faraon. Și el nu s-a deranjat de „chibzuințele naturale ale minții” că situația politică favorabilă de la curtea lui faraon ar putea într-o zi să fie de folos. Credința lui a ales în mod simplu și necondiționat partea poporului lui Dumnezeu, cu toate consecințele. Și evreii s-ar fi putut baza pe împrejurări, pe simțămintele lor naturale și mintea sănătoasă, însă prin aceasta s-ar fi pus pe aceeași treaptă cu lumea. Însă credința alege calea poporului lui Dumnezeu, chiar dacă poporul este într-o poziție de subjugare și sclavie, și atunci când alegerea este „un tratament rău”. Sentimentul lui Moise față de Israel se baza de aceea nu pe relația de rudenie cu poporul său, ci credința lui a înțeles că el era poporul lui Dumnezeu, că poporul acesta avea făgăduințele, și că viitorul aparținea poporului acesta, nu Egiptului. Să nesocotești, să tăgăduiești poporul acesta, și prin aceasta făgăduințele și viitorul, ar fi realmente „păcat”, așa cum spune versetul nostru. Cu toate că păcatul este îngrozitor, el poate fi totuși „savurat” de carne. Așa ar fi putut Moise savura poziția lui înaltă, dacă ar fi rămas la curte, cu toate privilegiile ei. Dar aceasta ar fi fost numai o desfătare trecătoare a păcatului, viitorul aparținea poporului lui Dumnezeu. Curând faraon împreună cu egiptenii lui vor pieri în Marea Roșie (versetul 29) și poporul lui Dumnezeu va fi eliberat; atunci va avea un rol important să faci parte din poporul adevărat. Credința lui Moise a văzut dinainte aceasta. Moise „a privit lucrurile bune ale acelor care l-au adoptat, cu toate că pentru un timp erau foarte strălucitoare, în realitate era o aparență falsă, însă părinții lui naturali, cu toate că pentru un timp erau mai puțin remarcabili, erau adevărați și veritabili” (Philo, Moise).

Versetul 26: credința lui Moise a învățat să diferențieze pe de o parte între umbra Egiptului, pe care el ar fi putut-o savura din belșug ca prinț la curte – dar ar fi fost o savurare a păcatului – și pe de altă parte bogăția mai mare, care nu era de natură naturală, materială, ci de natură spirituală.

Ocara lui Hristos: aici este centrul tuturor comorilor lui Israel. Toate făgăduințele, care au fost date lui Israel, se concentrează în Fiul făgăduinței, despre care Isaac era o imagine: Hristos. De aceea să alegi poporul lui Dumnezeu înseamnă să alegi pe Hristos. Să ai parte de ocară adusă poporului lui Dumnezeu înseamnă de aceea să ai parte de ocară lui Hristos. În privința aceasta nicidecum nu are importanță să cercetezi cât de mult a știut Moise despre Hristos. Aici nu este vorba despre ceea ce știa el despre Hristos, ci despre ce era caracterul adevărat al drumului plin de ocară, pe care el l-a ales. În lumina nou-testamentală ocară poporului lui Dumnezeu poate fi interpretată în adevărata ei formă ca ocară a lui Hristos. Compară mai târziu la Evrei 13.13. Ocară (apăsarea, împotrivirea, prigoana, batjocura) face parte din drumul care conducea la împlinirea făgăduinței lui Dumnezeu. Pe acest drum a mers Israel – și Moise împreună cu Israel -, pe acest drum a mers Hristos cu poporul Său și pentru poporul Său, și pe acest drum trebuiau și evreii să învețe acum să meargă. Acum ocară, în curând glorie (compară cu Romani 8.17; 2 Timotei 2.12); compară cu Evrei 10.32,33: „Amintiți-vă de zilele de la început ... ați răbdat o mare luptă de suferințe.” Ei trebuiau deci să învețe de la Moise să rămână cu perseverență pe acest drum. Peste umbra lumii este umbra morții și judecății; însă ochiul credinței vede „pe Împărat în frumusețea Lui” și „țara întinzându-se departe” (Isaia 33.17). Cine privește prin credință pe Împărat în gloria Împărăției păcii, în țara întinsă a făgăduinței, acela poate și să suporte, să aibă mai întâi parte de ocară Împăratului, aceasta este foarte simplu ocară poporului lui Dumnezeu – o ocară pe

care Hristos Însuși a purtat-o foarte intens pe pământ (vezi de exemplu Psalmul 22.7,8; 69.8-10,19,20; 89.39-52; 109.1-5,21-31).

El privea spre răsplătire: cu toate că „a privi” este un alt cuvânt decât cel din Evrei 12.2, înseamnă textual la fel „a privi în altă parte” (prin prefixul apo), adică să-ți întorci privirea de la toate celelalte lucruri și să ai ochii îndreptați exclusiv spre un singur lucru. Aceasta nu înseamnă că răsplata este singurul motiv și motivul propriu-zis pentru credință – aceasta ar fi egoism -, dar înseamnă desigur că credința se încrede în Dumnezeu, care Își împlinește Cuvântul și este un Răsplătitor al acelor care Îl caută (versetul 6); credința are parte în aceasta de o încurajare mare. Cine îndrăznește să vină la Dumnezeu poate renunța și la comorile pământești, temporale – și săpăturile arheologice ne arată ce comori uluitoare poseda Egiptul antic! – nu mai „privește” la ele ci privește numai la o „bogăție mai mare” a răsplătirii: comori cerești, veșnice; compară cu 2 Corinteni 4.17,18).

Versetul 27: comentatorii se deosebesc în interpretarea lor referitoare la întrebarea dacă în versetul acesta este vorba de fuga lui Moise la Madian sau de ieșirea lui Israel din Egipt. Grosheide de exemplu susține varianta a doua, însă împreună cu alții eu mă gândesc la prima variantă. Ieșirea din Egipt vine abia în versetul 28; mai întâi a fost Paștele, după aceea părăsirea Egiptului. Desigur este de înțeles pentru ce Grosheide și alții cu el nu se gândesc aici la fuga spre Madian, deoarece era realmente o fugă, și cu siguranță ea nu arăta o faptă de credință. Conform cu Exodul 2.14,15 Moise fuge pentru că el se teme de faraon, la care versetul nostru spune că el a părăsit Egiptul și nu se temea de mânia împăratului. Dar scriitorul nu se referă la mânia lui faraon cu privire la uciderea supraveghetorului de sclavi egiptean (despre care este vorba în Exodul 2), ci din cauza eventualei mâinii provocate de părăsirea curții și țării. Drept urmare fuga lui Moise era o faptă de credință, atunci când în facerea cunoscut a loviturii de moarte a văzut mâna lui Dumnezeu și a recunoscut că pentru el momentan nu mai era nici un loc în țară. Prin credință a renunțat definitiv la viața la curtea faraonului, cu toate că aceasta însemna că el – care acum a pășit public ca israelit – era acum expus mâniei faraonului la fel cum era poporul lui.

Stăruit [statornic]: în toată stabilitatea credinței sale el privea spre o Căpetenie, care, cu toate că era nevăzută, era mai mare decât căpetenia Egiptului. Moise a avut nevoie de această stabilitate, căci va deveni clar că Moise a fost cel puțin patruzeci de ani departe de poporul său și prin aceasta de făgăduințele lui Dumnezeu. Și cuvântul „statornic” arată că aici este vorba de fuga lui Moise și nu de ieșirea din Egipt. Credința lui a trebuit să reziste patruzeci de ani. Atunci când el l-a lovit pe egiptean, el a fost mânat de dorința de a salva pe Israel – dar forța care l-a determinat să facă aceasta nu era credința, ci carnea. Deci credința lui trebuia să mențină vie patruzeci de ani această dorință după salvarea lui Israel, până când în cele din urmă Dumnezeu răspunde credinței lui în arătarea Lui în rugul care ardea. Și în aceasta este inclusă o lecție liniștită pentru evrei: au rămas ei statornici patruzeci de ani și după aceea s-au încrezut încă în făgăduințele lui Dumnezeu?

Versetul 28: după arătarea lui Dumnezeu lui Moise, acesta se întoarce înapoi în Egipt, ca să devină instrumentul în mâna lui Dumnezeu pentru eliberarea poporului său. Însă Israel prin

natura lui a meritat la fel de puțin o salvare de la judecată precum au meritat-o egiptenii, deoarece Israel prin natura lui era la fel de păcătos; da, el a slujit acolo chiar idolilor. De aceea răscumpărarea lui Israel trebuia să se bazeze pe o jertfă suplinitoare. Aceasta a devenit mielul pascal, baza absolută pentru ieșire, pentru întreaga călătorie prin pustiu și pentru intrarea în țara făgăduită. Ce a învățat Avraam a învățat și Moise: împlinirea făgăduințelor lui Dumnezeu este „Da și Amin” numai în Fiul lui Dumnezeu, Mielul de Paște sacrificat pentru noi (1 Corinteni 5.7; 2 Corinteni 1.19,20). Este remarcabil în versetul nostru, că numai despre Moise se spune, că el a sărbătorit Paștele, cu toate că întregul popor a făcut-o. Wuest de exemplu nu dorește să traducă cuvântul poieo cu „a sărbători” ci prin „a rânduie” (textual: „a face”); însă Matei 26.18 arată clar că poieo în legătură cu Paștele înseamnă „a sărbători” sau „a ține”. Desigur întregul Israel a sărbătorit Paștele, era însă credința lui Moise care a dat imboldul pentru aceasta, sau mai bine spus: poporul a sărbătorit Paștele pe baza credinței lui Moise.

Stropirea sângelui: de fapt aici ne-am aștepta la un cuvânt precum „a unge”, căci aici este vorba clar de ungerea cu sânge a pragului de sus și a ușorilor ușii; vezi Exodul 12.7,22. Ungerea a avut însă loc când a fost sărbătorit Paștele pentru prima dată, cu toate că după aceea Paștele a fost sărbătorit în fiecare an. În locul ungerii a venit stropirea, așa cum a avut loc după aceea în serviciul jertfelor, la care cel care aducea jertfa era adus simbolic sub întreaga valoare a sângelui și sub toate rezultatele binecuvântate ale jertfei. Credința lui Moise a determinat întreg poporul să se ascundă înapoia sângelui, și astfel să rămână cruțat de judecată.

Întâiul născut: luat în sens strict, numai întâii născuți trebuiau cruțați de îngerul nimicitor; însă prin faptul că el a lovit pe întâii născuți, el a lovit Egiptul în toată puterea lui, în încăpățânarea lui, în inima lui (compară cu Psalmul 78.51; 105.36). De altfel aplicarea la evrei este universală, căci ei constituiau „adunarea celor întâi-născuți” (Evrei 12.23). Prin natura lor ei nu erau mai buni decât concetățenii lor de odinioară. Salvarea lor se baza pe sângele mielului pascal; pe acesta trebuiau ei să se încreadă prin credință în continuare; compară cu atenționarea din Evrei 10.29.

Nimicitorul: acesta este în primul rând Iehova (Domnul) (Exodul 12.13,29), însă în Exodul 12.23 se face deosebire de El. În Psalmul 78.49 este vorba de o „ceată de îngeri ai nenorocirii”.

Versetul 29: în versetul acesta și în cel următor este vorba de fapte de credință întregului Israel și anume la ieșirea din Egipt și intrarea în Canaan. Credința îi scoate din sclavie și îi introduce în țara făgăduită. Poporul avea nevoie nu numai de mielul pascal, ca să fie cruțat de judecată, ci și de trecerea prin Marea Roșie (în ebraică: marea de stuf), ca să fie salvați definitiv și deplin din Egipt (compară cu Exodul 14.13). Noaptea morții a distrus pe întâii-născuți ai Egiptului și a cruțat pe cei din Israel, apele morții au înghițit pe vrăjmaș, dar a eliberat pe poporul lui Dumnezeu. Aceeași faptă poate însemna la unii credință, pentru alții însă aroganță. Când Israel a trecut prin Marea Roșie pe uscat, aceasta era credință; când egiptenii au încercat să facă același lucru, era aroganța cutezătoare a cărnii. Și în aceasta este iarăși o lecție pentru evrei: între ei erau din aceia care în exterior au ocupat poziția de

credincioși, fără ca aceasta să fie însoțită de adevărata credință (compară cu Evrei 6.4-8; 10.26-31). Astfel de persoane vor fi în cele din urmă înghițite de judecată.

Versetul 30: Ierihonul era o blocadă care îl împiedica pe Israel să intre în țară; la fel erau și diferite blocade, care puteau împiedica pe evrei să înainteze prin credință spre țara făgăduită. Însă credința lui Israel a putut să facă să cadă zidurile Ierihonului aparent de nebiruit. Această credință nu era o faptă temerară comisă la mânie, nu era o demonstrație de putere, ci a executat simplu ceea ce Dumnezeu a poruncit. Prin ascultare această credință a putut avea un efect puternic. La fel ar răsplăti Dumnezeu și credința evreilor, dacă ei s-ar încrede simplu în Cuvântul Lui. Desigur și între israeliți au fost credincioși slabi, care gândeau că sunt predați neprotejați vrăjmașului, prin aceea că au mers șapte zile în jurul cetății. Însă o credință slabă este altceva decât necredință. O credință slabă este de înțeleș, însă regretabilă; necredința însă era pentru evrei un pericol de moarte. Credința se încrede în Cuvântul lui Dumnezeu, oricât de nebunesc ar părea aceasta. La fel și evreii nu trebuiau să se lase duși în rătăcire de împrejurări, chiar dacă ei gândeau că sunt predați neprotejați vrăjmașului, ei ar trebui să rămână naivi pe drumul credinței. În cele din urmă biruința este a celor care se încred în Dumnezeu.

Versetul 31: această faptă de credință în lunga serie de fapte de credință este un final ciudat, deoarece aici se referă la o femeie păgână, și pe lângă aceasta o femeie care trăia cufundată adânc în păcat. Imaginea aceasta este cu atât mai potrivită. Pentru un israelit putea fi privit ca ceva natural să te simți legat cu poporul lui Dumnezeu. Însă pentru Rahab aceasta era altceva; simțămintele ei naturale au fost atrase de Ierihon și poporul lui. Credința ei era după etaloanele omenești nimic altceva decât o trădare de patrie! Însă credința cunoaște că aici nu este o simplă întrebare de trecere de la un popor la altul, ci de îndepărtarea de lume și de o viață păcătoasă în lume spre o viață cu poporul lui Dumnezeu. Când Rahab a primit pe spioni „în pace”, ea a arătat clar că poporul ei știa de toate faptele mari, pe care Dumnezeu le-a făcut pentru poporul Său; și cu toate acestea poporul ei nu a vrut să se supună Dumnezeului lui Israel. Prin aceasta ei erau nu numai „necredincioși”, ci „neascultători”. Însă Rahab a înțeleș prin credință că Iahve (Domnul) a hotărât țara Canaan pentru Israel și ea s-a supus ascultătoare vocii lui Dumnezeu. Prin faptul că ea a ascuns pe spioni, în loc să-i trădeze, ea și-a pus viața în pericol. Credința ei a fost bogat răsplătită, prin aceea că ea și familia ei au rămas cruțați, atunci când Ierihonul a fost nimicit. Ea a fost primită în poporul Israel și a primit chiar un loc în genealogia lui Israel (Matei 1.5). La fel și evreii trebuiau să rămână permanent de partea poporului lui Dumnezeu și să nu se lase atrași prin simțămintele lor naturale la concetățenii lor de odinioară, căci aceștia erau „neascultători” (compară cu Evrei 3.18,19; 4.11).

Versetul 32: este clar că scriitorul nu va continua în felul acesta și va enumera toate faptele de credință ale Vechiului Testament; capitolul acesta ar deveni supra proporțional de mare în cadrul acestei epistole. O continuare a listei l-ar conduce prea departe și de aceea el se limitează să citeze unii eroi ai credință mari din timpul judecătorilor și al împăraților. Chiar și această listă nu este continuată, ci limitată prin enumerarea anumitor eroi ai credinței. În legătură cu aceasta este desigur și faptul că scriitorul a ajuns aici la punctul în care Israel a cucerit țara și locuiește în ea, în timp ce evreii nu erau încă în țara făgăduită. De aceea istoria

patriarhilor și a lui Moise ofereau mai multe posibilități pentru modele orientate spre țel, decât istoria viitoare, cu toate că și în țara făgăduită au rămas suficiente posibilități pentru credința individuală. La aceasta se referă acum modelele prezentate.

Ghedeon ... Samuel: succesiunea acestor eroi ai credinței nu este cronologică. Între David și Samuel stă conjuncția te kai, „și”, prin care aceste nume sunt puse în legătură unul cu altul. Primele patru nume aparțin drept urmare împreună, sunt patru judecători. Ghedeon și Barac au făcut lucrarea lor de credință având putere mică; Samson și Iefta au fost de asemenea luați împreună, deoarece lucrarea lor nu a fost nepătată (Grosheide). La fiecare pereche pe primul loc stă cel mai mare, cu toate că Ghedeon a venit după Barac și Samson după Iefta. Credința mică a lui Barac a condus sub conducerea inspiratoare a Debori la o cântare de laudă (Judecători 5.1); în literatura iudaică nu Debora este privită ca propriu-zisul erou al credinței, ci Barac (Moffat). După timpul judecătorilor urmează timpul împăraților cu David ca cel mai mare model. După aceea urmează timpul profeților, rezumat în Samuel, deoarece el este considerat primul profet (Faptele apostolilor 3.24; 13.20).

Versetul 33: modelele din versetele 33 și 34 sunt preluate toate atât din timpul judecătorilor, cât și al împăraților și profeților. Expresia „prin [intermediul] credinței” ne amintește că este vorba de fapte de credință (compară cu versetul 39). Faptele sunt ori active (acțiuni, făcute de eroi) ori pasive (acțiuni de care au avut parte eroii).

Au cucerit împărății: sunt suficiente modele din timpul judecătorilor și al împăratului David, cum împărății învecinate vrăjmașe au fost supuse.

Au împlinit dreptatea: aceasta este nu numai urmărirea dreptății în viața de credință personală, ci și formal, ca judecător și împărat să ai dreptul prin rostirea unei sentințe drepte (vezi 1 Samuel 12.3; 2 Samuel 8.15; 1 Cronici 18.14).

Au primit făgăduințe: aceasta pare să fie în contrast cu versetul 39, care spune, că ei toți nu au primit făgăduința. Aceasta depinde de două lucruri: (a) în versetul 39 este vorba de făgăduința în legătură cu țara făgăduită, popor și Mesia, în timp ce aici este vorba de făgăduințe individuale în viața eroilor credinței; (b) în versetul 39 este vorba de împlinirea făgăduinței, bunul făgăduit, în timp ce în versetul nostru înseamnă că eroilor credinței li s-au făgăduit lucruri, indiferent dacă ei au avut parte de ele pe baza credinței lor în timpul vieții lor („să primești o făgăduință” înseamnă ori să îți se făgăduiască ceva, ori să primești ceea ce îți s-a făgăduit). Modele: Judecători 4.5,6; 6.14,16; 13.5.

Au astupat gurile leilor: ne gândim aici la închiderea efectivă a gurii, și anume la omorârea leului de către Samson (Judecători 14.5,6), David (1 Samuel 17.34) și Benaia (2 Samuel 23.20), dar înainte de toate la Daniel în groapa cu lei, unde leii nu sunt omorâți, ci Dumnezeu a trimis pe îngerul Său „să închidă gura leilor” (Daniel 6.23).

Versetul 34: au stins puterea focului: cei trei prieteni ai lui Daniel nu au stins focul în cuptorul cu foc (Daniel 3), însă credința a frânt puterea focului, așa că același foc, care a mistuit pe prigonitorii lor, nu le-a produs nici o pagubă (vezi Daniel 3.22,27).

Au scăpat de ascuțișul sabiei: textual „gurile săbiilor” (un ebraism); ar putea fi rediate multe modele de eroi care au scăpat de sabie, așa cum David a scăpat de Saul, și Ilie de Izabela.

Au fost întăriți în slăbiciune: aici se poate gândi la slăbiciunea corporală și la refacerea minunată a puterii ca în cazul lui Samson cel orb sau la Ezechia vindecat ca prin minune. Dar probabil se impune mai degrabă să ne gândim aici la slăbiciunea morală, căci atunci ne putem gândi la elanul judecătorilor, pe care l-au trezit mereu la popor (de exemplu Judecători 4) sau la cel pe care Ionatan l-a dovedit împotriva filistenilor (1 Samuel). Ne gândim și la timpul macabeilor (vezi Daniel 11.32-35).

Au fost puternici în război: aici ne putem gândi la multele modele unde o tabără fricoasă a găsit prin credință putere în Iahve (Domnul); (vezi de exemplu 2 Cronici 14 și 20).

Au alungat oștirile străine: „străine” înseamnă din alte țări; se pot enumera nenumărate exemple de astfel de alungări. Ultimele două sau trei fraze se pot rezuma, deoarece ele sunt asemănătoare și pentru fiecare se pot numi aceleași modele.

Versetul 35: Învierea: citim în Vechiul Testament despre trei învieri minunate din morți. Din acestea face parte întâmplarea din 2 Împărați 13.20,21, celelalte două ocazii se referă la femei, așa cum spune versetul nostru, cum prin credința unui profet au primit înapoi pe fiii lor morți. Ilie și fiul văduvei din Sarepta (1 Împărați 17.17-24) și Elisei în întâmplarea cu fiul sunamitei (2 Împărați 4.25-37). Cu toate că credința profeților a jucat un rol important, se pare că versetul acesta se referă la credința femeilor.

Torturați: textual „torturați cu un tympanum”, acesta este un fel de pneu sau roată, așa că torturarea era un fel de punere pe roată, la care jertfa era legată de o roată așa cum o piele este întinsă pe o tobă (tympanum înseamnă și tobă) și după aceea bătută cu putere. O astfel de torturare ne este relatată în cartea apocrifă 2 Macabei, atunci când Eleazar a refuzat să mănânce carne de porc, cu toate că i s-a oferit „eliberarea” (vezi citatul din 1 Macabei 6.16-7.42). Și întâmplarea următoare din 2 Macabei (despre cei șapte frați) a stat probabil înaintea ochilor scriitorului. Referirile la evenimente care se găsesc numai în cărțile apocrife nicidecum nu înseamnă că scriitorul le consideră a fi Sfânta Scriptură – la fel cum Pavel de exemplu citează scriitori păgâni. Scriitorul epistolei către Evrei prezintă simplu modele care erau cunoscute cititorilor iudei.

O înviere mai bună: în citatul din 2 Macabei întâmplarea cu Eleazar este probabil modelul la care scriitorul se gândește aici, când el se gândește la torturarea cu un tympanum și respingerea eliberării, la care în întâmplarea cu cei șapte frați găsim un model direct despre privirea spre „o înviere mai bună” (vezi textul cursiv). Această înviere este mai bună decât aceea care este numită la începutul versetului, deoarece aceasta este o înviere în viața actuală,

după care urmează iarăși moartea, în timp ce cei șapte frați priveau spre „trezirea spre viața eternă” (Daniel 12.2). Având în vedere importanța mare a expresiei „mai bun” din epistola către Evrei, noi putem de asemenea spune că această înviere se potrivește unui sistem mai bun, unei jertfe mai bune, unei speranțe mai bune, unor făgăduințe mai bune și unei patrii mai bune.

Versetul 36: încercați prin batjocuri și biciuiri: întâmplările tocmai amintite sunt tocmai o imagine a acestora; aici se poate gândi și la ceea ce a trăit profetul Ieremia (Ieremia 20.2; 37.15).

Lanțuri și închisoare: cuvintele „ba încă” arată că acestea erau și mai rele decât batjocurile și biciuirile, și noi putem înțelege aceasta dacă ne gândim de exemplu la Ieremia 38.1-13. Captivitatea în antichitate nu era pentru executarea unei pedepse, ci era un preludiu îngrozitor la pedeapsa cu moartea. Evreii puteau vorbi din experiența proprie despre grozăvia captivității (compară cu Evrei 10.34; 13.3), și experiența aceasta a devenit tocmai o cauză pentru care ei au făcut progrese în viața lor spirituală.

Versetul 37: uciși cu pietre: uciderea cu pietre era o pedeapsă de moarte obișnuită la iudei; în felul acesta a murit Ștefan ca martir, precum și Zaharia fiul lui Iehoiada în 2 Cronici 24.20,21, la care Se referă Domnul Isus în Luca 11.51. Există și o tradiție care spune că Ieremia a fost ucis cu pietre în Egipt.

Tăiați cu ferestrăul: această pedeapsă cu moartea îngrozitoare a fost folosită uneori la prizonierii de război (2 Samuel 12.31; Amos 3.1). Probabil scriitorul se gândește aici la tradiția iudaică, potrivit căreia profetul Isaia a fost tăiat în bucăți cu un ferăstrău de lemn de către împăratul Manase.

Ispitiți: critica textului este foarte complicată în locul acesta: p46 are numai „tăiați cu ferestrăul în bucăți”, Vulgata are numai „ispitiți”, A Dc K au „tăiați în bucăți cu ferestrăul, ispitiți” și \$ (litera ebraică Aleph pentru Sinaiticus) P 33 81 au „ispitiți, tăiați cu ferestrăul în bucăți”. În greacă expresiile se aseamănă foarte mult: epristhesan („tăiat cu ferăstrăul în bucăți”) și epeirasthesan („ispitit”). Deoarece unele manuscrise au numai una din cele două expresii, este posibil ca inițial să fi fost numai un singur cuvânt. Unii pledează că a fost „ispitiți”, dar deoarece în mijlocul enumerării lucrurilor îngrozitoare pare să fie un cuvânt slab – așa se deduce – unii copişti au înlocuit cuvântul acesta printr-o altă expresie. Alți argumentează exact invers: inițial a stat acolo epristhesan, dar deoarece nici în cărțile canonice și nici în cele apocrife nu ne este relatat un caz de tăiere cu ferăstrăul, unii copişti au înlocuit cuvântul acesta cu epeirasthesan. Probabil un alt copist, care nu a fost mulțumit cu un cuvânt, a notat lateral celălalt cuvânt ca propunere; alți copişti au înțeles aceasta ca fiind o omitere și l-au introdus în text, ori înainte ori după cuvânt. În felul acesta se pot explica diferitele feluri de interpretare a textului manuscriselor. Un lucru îmi pare să fie clar: cuvântul „ispitit” poate totuși însemna o ispitire foarte grea, chiar dacă nu corporală, totuși de natură psihică, dar din cauza aceasta nu mai puțin gravă. Să ne gândim încă o dată la întâmplarea apocrifă cu Eleazar care ar fi putut scăpa de moartea de martir printr-o acțiune înșelătoare,

fățarnică, dar nu s-a folosit de această posibilitate – care însemna totuși o mare ispită pentru el - și a respins-o.

Murit uciși de sabie: textual: „murit prin moarte-de-sabie”, probabil exterminare în masă, pentru care se pot da iarăși multe modele din timpul macabeilor; compară cu Daniel 11.33b: „... totuși vor cădea de sabie și de flacăra, de captivitate și de jaf”, ceea ce se referă la timpul acesta.

Piei de oaie ... piei de capre: unii profeti au mers îmbrăcați în piei de animale, ca Ilie, de aceea LXX în 2 Împărați 2.8 vorbește despre „mantaua [de oaie]” a lui Ilie. Se poate și ca scriitorul să se gândească aici la eroii credinței, care din cauza sărăciei nu aveau altceva decât piei de animale, cu care se îmbrăcau. Și aici se poate gândi la timpul macabeilor.

Lipsit, necăjit, chinuit: acestea sunt expresii foarte generale despre încercări pe care mulți eroi ai credinței le-au trăit.

Versetul 38: versetul acesta începe cu o frază intermediară ciudată: „ei, de care lumea nu era vrednică”. În această lume rea de oameni, care vede numai ceea ce este înaintea ochilor, nu era nici un loc pentru oamenii care „au împlinit dreptatea” (versetul 33) și trăiau prin credința în ceea ce nu se vede. Acestora lumea le-a strigat: „Ia de pe pământ pe omul acesta!” (Faptele apostolilor 22.22) și i-au privit ca oameni care nu erau demni să trăiască în lumea aceasta; însă în realitate lumea era nedemnă să aibă astfel de oameni, care trăiau în ea (Davidson).

Excurs: extras din 2 Macabei 6.18-7.42 (după traducerea lui Hermann Menge)

Pentru o înțelegere mai bună a textului din Evrei 11.35-37

Moartea ca martor a bătrânului Eleazar precum și moartea de martir plină de chinuri a celor șapte frați și mama lor:

„Eleasar, unul din cărturarii cei mai cu vază, un om foarte bătrân dar neobișnuit de frumos (sau cu o înfățișare care impresionează), a fost constrâns, deschizându-i gura cu forța, să mănânce carne de porc. Dar deoarece el a preferat o moarte onorabilă în locul unei vieți în rușine, el a scuipat iarăși carnea și a mers de bună voie spre banca de martirizare (= tympanum), așa cum se cuvine tuturor acelor care au curajul să se abțină de la savurarea mâncărilor interzise fără să țină seama de dragostea lor puternică pentru viață. Însă aceia care erau puși ca supraveghetori peste ospețele jertfelor păcătoase l-au luat pe acest bărbat, pe care îl cunoșteau demult, la o parte și au încercat să-l convingă să lase să i se aducă carnea care îi era permis s-o mănânce și pe care el însuși a pregătit-o, simulând că el ar mânca din carnea de jertfă prescrisă de împărat (Antiochus IV Epiphanes) ... Însă el a luat o hotărâre nobilă ... și a explicat imediat, chiar dacă l-ar trimite în infern. Căci, a spus el, ar fi nedemn

vârstei mele să fiu fățarnic ... Căci chiar dacă pentru un moment aş scăpa de pedeapsa oamenilor, nu voi putea scăpa nici viu, nici mort de mâinile Atotputernicului. De aceea vreau să-mi dau viața cu bărbăție și să mă dovedesc demn vârstei mele, și prin aceasta vreau să las un exemplu nobil tinerilor cum trebuie să aibă parte de o moarte onorabilă cu bucurie și mărinimos pentru legile sfinte și onorabile. După aceste cuvinte a pășit imediat spre unealta de martiraj ... când sub loviturile lor era aproape de moarte, el a spus cu un suspin: Domnului, care posedă cunoașterea sfântă, Îi este cunoscut că eu aş fi putut scăpa de moarte și că în trupul meu îndur durerile îngrozitoare ale biciuirii, în duhul meu însă suport toate acestea cu venerație față de El ...

A mai fost, că șapte frați împreună cu mama lor au fost prinși ca să fie constrânși de împărat să mănânce din carnea de porc interzisă de Lege, prin aceea că au fost biciuiți cu curele și vergi. Unul dintre ei a luat cuvântul pentru ceilalți: Ce vrei să ști de la noi și ce vrei să ne întrebi? Noi suntem gata mai bine să murim decât să încălcăm legile părintești. Atunci împăratul, cuprins de mânie, a poruncit să înfierbânte tigaia și cazanul. Când au făcut aceasta a lăsat imediat să taie limba celui care a pășit ca purtător de cuvânt al lor, să-i jupoarie pielea capului și să-i taie mâinile și picioarele, la care ceilalți frați și mama trebuiau să privească. Desfigurat astfel în totalitate, dar încă viu, l-au dus la văpaia de foc ca să-l prăjească în tigaie ... După ce primul a avut parte de moarte în felul acesta, au dus pe al doilea la martiriu ... Când acesta era în ultimele răsufări, a strigat: Tu, blestatule, ne iei acum într-adevăr viața temporală, însă Împăratul lumii ne va învia iarăși la viața veșnică, pe noi cei care murim pentru Legea Lui! După acesta a fost martirizat al treilea, și când i s-a cerut limba, el a scos-o imediat și și-a întins cu curaj mâinile; apoi a spus cu bărbăție: Din cer am primit aceste mădulare, le dau din pricina Legii Lui, și din cer sper să le primesc din nou ... După ce acesta a avut parte de moarte, au martirizat și chinuit în același fel pe al patrulea. Când acesta era aproape să moară, el a strigat: Este o mare mângâiere când mori prin mâna oamenilor să te ții de făgăduința lui Dumnezeu și să sperii să fii înviat de El; însă tu nu vei avea parte de o înviere spre viață! ... [Mama a spus în final fiului cel mai tânăr] ... Nu te teme de acest călău, ci dovedește-te demn de frații tăi! Îndură moartea, pentru ca în ziua îndurării să te reprimesc cu frații tăi!”

Rătăceau în jur: pustiiuri, munți, peșteri și găuri sunt destule în Palestina, și acestea au oferit de multe ori protecție eroilor credinței, așa ca lui David, pe când fugea de Saul; Obadia, care a ascuns o sută de profeți în peșteră (1 Împărați 18.4), un model din timpul macabeilor: „Între timp Iuda macabeul plecase împreună cu alți nouă în pustiu, și trăia în munți ca animalele sălbatice împreună cu oamenii lui ... Alții s-au strâns în grotle aflate în apropierea cetății, ca în secret să serbeze sabbatul. Aceștia au fost trădați lui Philippus (administratorul cetății) și au fost arși de vii” (2 Macabei 5.27; 6.11). Finalul enumerării acestor eroi ai credinței este de aceea așa de remarcabil, deoarece caracterizează așa de frumos poziția evreilor în lumea aceasta: străini, rătăcitori, alungați.

2.5 Alergarea credinței (Evrei 11.39-12.3)

Evrei 11.39-12.3: 39. Și toți aceștia, primind mărturie prin ¹ credință, n-au primit promisiunea, **40.** Dumnezeu având în vedere ceva mai bun pentru noi, ca ei să nu fie făcuți desăvârșiți fără noi.

1. De aceea și noi, având un nor așa de mare de martori care ne înconjoară, dând la o parte orice greutate și păcatul care ne înfășoară așa de ușor, să alergăm cu răbdare în alergarea ^a care ne stă înaintea, **2.** privind ² țintă la Isus, Căpetenia ³ și Desăvârșitorul credinței, care, pentru bucuria pusă înaintea Lui, a răbdat crucea, disprețuind rușinea, și șade la dreapta tronului lui Dumnezeu ^b. **3.** Gândiți-vă bine dar la Cel care a răbdat de la păcătoși așa mare împotrivire față de Sine ⁴, ca să nu obosiți, descurajându-vă în sufletele voastre.

Remarci

^{1.} vezi adnotarea în Evrei 11.33

^{2.} textual „luând privirea de la ceva și îndreptând-o spre”, adică să nu privești la toate celelalte lucruri și să ai ochii îndreptați exclusiv spre un singur lucru.

^{3.} acesta este conducătorul care merge pe drum înaintea altora.

^{4.} aceasta înseamnă, păcătoșii păcătuiesc împotriva lor înșiși.

^{a.} 1 Corinteni 9.24

^{b.} Evrei 1.3; 8.1; 10.12; Psalmul 110.1; Matei 22.44; Marcu 16.19; Faptele apostolilor 2.34; Efeseni 1.20

==> Teme (Evrei 11.39-13.7)

1. Citiți cele două pasaje din partea 11 în liniște și atent, căutați să urmăriți cât se poate de bine expunerea de idei a scriitorului și să recunoașteți subiectele principale.

2. Ce este „mai bun” și „desăvârșit” în versetul 40?

3. Cercetați cum este prezentat Isus în Evrei 12.1-3 ca erou al credinței și ce înseamnă aceasta pentru viața noastră de credință.

4. Ce înseamnă „lupta împotriva păcatului” în Evrei 12.4?

5. Despre ce disciplinare este vorba în Evrei 12.4-11? Avem noi sau au alții parte de aceeași disciplinare?

6. Ce înseamnă Tatăl duhurilor în Evrei 12.9?

7. Ce era „lumesc” la Esau în Evrei 12.16 și ce înseamnă 17b în acest context?

8. Urmăriți cum în Evrei 12.18-29 cele două sisteme succesive sunt puse încă o dată față în față și faceți o privire de ansamblu și un studiu despre elementele sistemului nou.

9. La care evenimente se referă Evrei 12.26,27?

10. Care relații sunt tratate în Evrei 13.1-7?

Comentariu

Scriitorul a ajuns la finalul unei enumerări lungi a eroilor credinței vechi-testamentali și al faptelor de credință și acum trage o concluzie generală. Eroii credinței au primit ceva, însă a fost și ceva pe care nu l-au primit:

- Ei au primit o mărturie bună de la Dumnezeu, pe care au dobândit-o prin credința lor, notată în Scriptură;
- însă ceea ce nu au primit a fost ceea ce li s-a făgăduit:
 - ei nu au primit atâta timp cât ei au trăit pe pământ,
 - dar ei nu au primit nici atunci când au ajuns în Paradis.

Realmente credincioșii vechi-testamentali așteaptă încă în mormintele lor împlinirea făgăduințelor. După ele au trebuit să aștepte deja mult timp, și pentru aceasta sunt două motive:

- Înainte ca credincioșii vechi-testamentali să trebuiască să învieze dintre morți, ca să primească binecuvântarea făgăduită, Dumnezeu a vrut să introducă sistemul nou, mai bun, prin care evreii au primit deja acum mai multă binecuvântare decât vor primi credincioșii vechi-testamentali în învierea lor.
- Credincioșii vechi-testamentali nu vor învia mai devreme și nu vor intra în patria cerească mai devreme decât vor învia dintre morți credincioșii nou-testamentali, sau vor fi transformați la venirea lui Hristos.

De aceea încă o dată: eroii credinței din vechime vor primi binecuvântarea făgăduită lor abia atunci când și noi o vom primi, însă noi primim mult mai mult: noi avem deja acum intrare în Locul Preasfânt ceresc, legătură cu un Hristos glorificat și Duhul Sfânt pe pământ locuind deja în noi.

Cei din vechime au primit nu numai o bună mărturie din partea lui Dumnezeu, ci ei sunt și martori pentru noi despre adevărata viață de credință (Evrei 12.1). Dar când este vorba despre aceasta, atunci cel mai mare erou al credinței este Domnul Isus Însuși, care a mers înaintea noastră pe drumul credinței și l-a parcurs ca:

- „Inițiator și Desăvârșitor”. Conducătorul care merge înaintea noastră pe drumul de credință al nostru,
- „Desăvârșitorul”. Conducătorul care duce la un final bun drumul nostru de credință.

În privința aceasta Domnul Isus este mult mai presus decât cei din vechime:

- Credincioșii vechi-testamentali sunt martori pentru noi despre drumul credinței, însă numai Domnul Isus este marele Conducător și desăvârșitor al credinței;
- Credincioșii vechi-testamentali nu sunt încă desăvârșiți (Evrei 11.40), însă Hristos este. El șade la dreapta tronului lui Dumnezeu (Evrei 12.2).

Privind la Isus găsim mult mai mult decât dacă privim la cei din vechime: putere, pentru a merge pe drumul credinței. Acest drum al credinței este comparat aici cu un concurs:

- „Norul de martori” constituie spectatorii de pe tribună,
- Evreii sunt participanții la concurs aflați pe pista de alergare,
- Isus este țelul și cununa la finalul alergării.

Privind la prețul luptei, concurentul leapădă haina cea mai frumoasă și podoaba, ca să nu fie împiedicat în alergarea lui și să câștige alergarea. La fel și evreii trebuiau să depună tot ce îi împiedica:

„*orice povară*”: lucruri pământești, pe care le luăm asupra noastră și ne apasă, ne împiedică în alergare;

„*orice păcat*”: în epistola către Evrei înainte de toate toată necredința și tot egoismul, care ne vin printre picioare și ne fac să ne împiedicăm.

Evreii aveau nevoie de perseverență (Evrei 10.36), ca să alerge până la final. De aceea ei trebuiau încurajați din nou, și de aceea ochii lor sunt îndreptați de la orice ispită și descurajare spre Isus, și anume sub două aspecte:

- privind la Isus, care acum este în glorie: și Isus pe drumul de credință al Lui a avut ochii îndreptați spre bucuria cerească și astfel a îndurat suferințele crucii și a disprețuit rușinea adusă Lui din partea vrăjmașilor Săi; și astfel El a ajuns la țel: locul Său sublim în glorie. La fel și evreii ar trebui să nu eșueze, ci să privească spre bucuria viitoare, în care ei vor intra, atunci când și ei vor intra în prezența lui Dumnezeu;
- privind la Isus, așa cum El era odinioară în apăsare: și El a avut parte în timpul vieții Lui de credință de împotrivire, neacceptare, respingere, lepădare și batjocură din partea oamenilor păcătoși; evreii trebuiau să-L urmeze în acestea, și când ei priveau la modelul Său minunat, prin aceasta vor primi putere ca să nu obosească și să nu se epuizeze, ci cu perseverență să alerge până la final.

Versetul 39: scriitorul a vorbit la sfârșitul capitolului 10 despre drumul de credință al evreilor: ei au avut parte de încercări și neazuri și acum erau descurajați. Ei aveau nevoie de răbdare, ca să meargă până la final pe drumul credinței și să-și păzească sufletele. În timpuri de strâmtorare cel drept trăiește pe baza credinței; așa trebuiau evreii să învețe aceasta din multele modele de fapte de credință care se găsesc în Vechiul Testament. Acestea sunt enumerate apoi în Evrei 11, la care la începutul capitolului 12 se trage o concluzie generală: așa trebuiau evreii să alerge acum cu perseverență în alergarea credinței și totodată să privească la cel mai mare Erou al credinței: la Isus. Aici în Evrei 11.39 se trage un fel de concluzie intermediară cu privire la eroii credinței („cei din vechime”, versetul 2) din capitolul 11: ei nu au primit în tot timpul vieții lor binecuvântarea făgăduită; ei au trebuit să trăiască până la sfârșit prin credință. Mai clar: ei vor primi făgăduința abia atunci când noi o

vom primi în înviere, căci împlinirea oricărei făgăduințe este dependentă de Hristos și de noul sistem, pe care El l-a introdus abia acum.

Prin credință să primești o mărturie: versetul acesta se leagă de versetul 2: cei din vechime au primit o mărturie bună în Scriptură: faptele lor de credință au fost notate acolo pentru noi, așa că noi putem avea foloase din ele. Deoarece în versetul nostru nu stă „în (puterea) acestei credințe”, ci „prin (intermediul) credinței lor”, aceasta este ceva personal și înseamnă probabil că cei din vechime nu au primit mărturia bună ulterior prin Scriptură, ci au primit-o chiar în timpul vieții lor.

Nu au primit făgăduința: „făgăduința” înseamnă „cele făgăduite”: cei din vechime nu au primit în timpul vieții lor împlinirea a ceea ce li s-a făgăduit. La aceasta trebuie însă adăugat că ei nu au primit ceea ce li s-a făgăduit nici după ce ei au adormit. Observă singularul: „făgăduința”. Toate făgăduințele care au fost date credincioșilor din Vechiul Testament își au punctul culminant în făgăduința referitoare la Hristos. Atâta timp cât El nu venise și nu înfăptuise lucrarea, nu putea fi vorba de desăvârșire, de împlinire deplină, de terminare.

Versetul 40: pentru noi ceva mai bun: făgăduința dată celor din vechime poate fi împlinită când credincioșilor epocii noi li s-a dăruit sistemul mai bun, binecuvântarea mai bună. Deseori ne-am referit la funcția cuvântului cheie „mai bun” (vezi partea 1). Însă în cadrul acestui „mai bun” trebuie să facem atenție o diferențiere: pe de o parte evreii au primit deja în viața lor „lucruri mai bune”, care niciodată nu au fost partea celor din vechime, cum ar fi privirea prin credință la Omul glorificat în cer, posedarea Duhului Sfânt pe pământ, intrarea în locul Preasfânt ceresc înapoia perdelei. Pe de altă parte Evrei 10.36 spune că și evreii vor primi în curând în viitor „făgăduința”. La fel și pentru noi împlinirea definitivă a făgăduinței este legată cu „învierea mai bună” (versetul 35), cu revenirea lui Hristos (Evrei 9.28; 10.37), cu veacul viitor (Evrei 6.5), cu lumea viitoare locuită (Evrei 2.5), cu bunurile viitoare (Evrei 9.11; 10.1). „Făgăduința” conține în primul rând: venirea lui Hristos în lume, ca să înfăptuiască jertfa desăvârșită (Evrei 10.5), care constituie baza noului sistem, din care noi constituim o parte și care ne-a adus deja lucruri mai bune, decât cele pe care le-au savurat vreodată cei din vechime; în al doilea rând „făgăduința” conține revenirea lui Hristos și înființarea Împărăției păcii.

Nu fără noi: când va începe Împărăția păcii, atât credincioșii vechi-testamentali cât și credincioșii nou-testamentali vor intra în același timp în ea, având parte de același Hristos și de aceeași înviere. Înainte de aceasta făgăduința nu poate fi împlinită deplin. Faptul că cei din vechime nu au primit făgăduința, nu este din cauza „îndelungii-răbdări a lui Dumnezeu” (compară cu 2 Petru 3.9), sau a credinței slabe a celor din vechime, ci simplu din cauză că împlinirea nu putea să aibă loc atâta timp cât Hristos nu era venit și nu era revenit. Împlinirea făgăduinței poate avea loc numai în cadrul noului legământ, pentru care Hristos a pus baza prin jertfa Sa. Însă scriitorul exprimă și mai accentuat: el nu spune „fără Hristos”, ci „nu fără noi”. Introducerea lui Hristos include și introducerea „adunării celor întâi născuți” (Evrei 12.23), a acelor care sunt legați cu El. Mai întâi Hristos trebuia să se nască, apoi trebuia să se constituie adunarea celor întâi născuți, apoi Hristos va reveni și atunci va începe

„desăvârșirea”, în care vor intra credincioșii tuturor timpurilor prin înviere. Într-un anumit sens noi posedăm deja acum desăvârșirea, în care vor intra simultan cei din vechime și noi și anume la învierea de la începutul Împărăției păcii.

Evrei 12.1: acum urmează concluzia principală: de aceea, pentru că suntem înconjuțați de o ceată așa de mare de credincioși vechi-testamentali să dăm la o parte tot ce ne împiedică și să mergem cu perseverență pe drumul credinței până la sfârșit. Expresia puternică „de aceea” scoate în evidență importanța acestei concluzii și de asemenea și îndemnul care rezultă direct din acesta.

Nor de martori: acești „martori” sunt desigur cei din vechime, eroii credinței din Evrei 11. Ei nu numai au primit ei înșiși o mărturie bună pentru umblarea lor (Evrei 11.2,39), ci ei sunt martori și pentru noi, persoane care prin propriile fapte de credință depun mărturie despre valoarea vieții de credință. Scriptura mărturisește despre ei și prin Scriptură ei mărturisesc și pentru noi. Deci, ia seama la mărimea „norului” de martori care ne înconjoară. Cuvântul nor era în greaca clasică un cuvânt cunoscut, ca să arate o mulțime, o mulțime mare, de nenumărat, strâns unită; compară cu cuvântul nostru „roi” (Bauer). Nu este exclus ca scriitorul să folosească acest cuvânt aici ca să facă o referire la Paradis; compară cu Evrei 12.23: „duhurile celor drepți, făcuți desăvârșiți”, însă eu am impresia că această părere merge mult prea departe. Imaginea folosită aici este mai mult aceea a unei mulțimi de spectatori, care stau pe tribuna din jurul pistei de alergare, așa că alergătorii au spectatori „în jurul lor”. Dar trebuie atenție la folosirea cuvântului „spectator”; înțelesul cuvântului „martor” nu este acela că cei din vechime ne „observă” din cer, fie simbolic fie realmente (așa cum prezintă diferiți comentatori), ci că ei ne dau o mărturie, ne încurajează în alergare. „Norul”, care ne înconjoară, constă ca să zicem așa din atleții vechi, care au alergat în timpurile de demult pe pista de alergare și au primit premii, și acum ne impulsionează pe noi, prin aceea că ne mărturisesc despre perseverența lor și despre rezultatele lor. Așa fac și cei din vechime: pe baza Scripturii, care vorbește despre faptele lor de credință, ne încurajează în lupta credinței noastre.

Excurs: Jocurile grecești

În antichitatea greacă erau diferite „panhelenistice” (adică înainte de lumea greacă) sărbători sportive. Cele mai importante din ele erau jocurile olimpice (ținute în Olimp spre onoarea zeului Zeus), jocurile pitișe în Delfi (Phyton era numele monstrului care supraveghea oracolul din Delfi și prin care a fost bătut zeul Apollo), jocurile nemeșe în Neme și jocurile istmișe în Corint (isthmus înseamnă „istm – limbă de pământ”, din Corint). La aceste jocuri luau parte numai bărbați. Ele constau între altele, în alergări, curse de care, sărituri și aruncarea cu discul. Sărbătorile întăreau sentimentele naționale și religioase ale grecilor și erau deosebit de populare. Jocurile olimpice au avut loc mai mult de 11,5 secole în fiecare al patrulea an și au fost desființate abia în anul 393 după Hristos prin împăratul Theodosius.

Jocurile erau așa de cunoscute că este de înțeles când noi găsim în Noul Testament diferite referiri la aceste jocuri, nu numai în scrisorile adresate adunărilor dintre păgâni, ci și în cele adresate evreilor. Palestina făcea de asemenea parte din lumea helenistă începând de la cucerirea ei de către Alexandru cel Mare și împărații seleucizi au introdus și acolo felurile de sport grecesc. Împăratul Antiochus Epiphanes a acordat împuternicire unor iudei răzvrățiți pentru a introduce stilul de viață păgân. Ei au înființat în Ierusalim o școală de atleți, așa cum era obiceiul la păgâni (1 Macabei 1.13,14). „Astfel predilecția pentru obiceiurile grecești și trecerea la obiceiurile străine au devenit așa de puternice ca urmare a nebuniei păcătosului Iason, care nu avea nimic în sine dintr-un mare preot, că preoții nu se mai preocupau cu slujba la altar, ci prin desconsiderarea Templului și neglijarea jertfelor se grăbeau să participe la reprezentațiile contrare legii de concurs pe arenă după cerințele aruncării cu discul (2 Macabei 4.13,14).

Primele trei din numitele feluri de sport sunt menționate în Noul Testament, în mod deosebit alergarea, la care Pavel face mereu aluzie (Romani 9.16; Galateni 2.2; 5.7; Filipeni 2.16; 2 Timotei 4.7; Faptele apostolilor 20.24). În 2 Timotei 2.5 el vorbește la modul general despre un „luptător” (textual: atlet), aceasta înseamnă un participant la jocuri, care este încununat (adică primește cununa) numai dacă a luptat „după legile jocului”, adică conform regulilor jocului. Cele trei pasaje cele mai interesante sunt: 1 Corinteni 9.24-27; Filipeni 3.13,14; Evrei 12.1.

1 Corinteni 9.24: „stadion” este un cuvânt pe care noi îl cunoaștem din sportul actual. Inițial stadionul era o măsură de lungime (+/- 185 metri); deoarece pista de alergare olimpică avea lungimea de o stadie, cuvântul înseamnă și „pistă de alergare”. În Corint erau cunoscute și jocurile istmice. La concurs se dădea numai un singur premiu, așa că fiecare dădea tot ce putea ca să câștige premiul.

1 Corinteni 9.25: pentru a obține un rezultat bun în concurs, atletul trebuia să se antreneze temeinic și să se abțină de la multe plăceri și mâncăruri. Și aceasta numai pentru „un premiu trecător”: nu o sumă de bani, o medalie sau un pocal, ci o cunună de frunze de măslin, de pătrunjel, de brad și de dafin (compară cu Filipeni 4.1; 1 Tesaloniceni 2.19; 2 Timotei 4.8; Iacov 1.12; 1 Petru 5.4; Apocalipsa 2.10; 3.11; 4.4,10).

1 Corinteni 9.26: aici este numit după alergare și lupta cu pumnul sau boxul; boxerul bine antrenat poate determina pe adversarul lui să nu poată evita loviturile lui, ca și cum el ar lovi în aer, ci el lovește pe adversarul lui în locul potrivit.

1 Corinteni 9.27: atletul își disciplina trupul în timpul antrenamentului, pentru al aduce pe cât se poate de bine în formă. Altfel s-ar putea întâmpla ca el, după ce el a predicat altora (adică a chemat ca un crainic să vină la concurs, fie ca să privească, fie ca să ia parte la concurs), el însuși să fie „respins”, adică descalificat, dacă în urma încercării va cădea, pentru că condiția lui nu era în ordine.

Filipeni 3.13,14: probabil Pavel se referă aici la cursa de care. Cursa cu care ușoare și cai era un sport foarte vechi și foarte cunoscut la greci și a devenit foarte popular și la romani. Deoarece Filipi era o colonie romană, trebuie ca și filipenii să fi cunoscut sportul acesta. „Pavel se descrie ca fiind el însuși în car, proptit în față împotriva părții din față, care era curbată spre genunchiul conducătorului, în timp ce hășturile erau în jurul corpului lui și rezemându-se de partea dinapoi, pentru ca hășturile să preia greutatea. În cadrul unei preocupări așa de intense, o privire înapoi „ar fi fost fatală” (BlaiKlock). Astfel conducătorul avea privirea țintă spre țel (final) și la preț (cununa de învingător) și nu se lăsa abătut de nimic.

Evrei 12.1: „norul de martori” constă dintr-o mulțime compactă de spectatori pe tribună, constând din mulți atleți din vechime, care prin strigătele lor înflăcărează pe concurenți pe pista de alergare. Deoarece ochiul concurentului este îndreptat spre țintă, el are numai o imagine confuză despre spectatori, așa că spectatorii apar realmente ca un nor. Alergătorul poate alerga bine numai dacă nu duce nimic cu sine, care ar putea să-l împiedice în alergare. Orice povară, care este asupra lui, trebuie s-o depună din cauza aceasta; unii gândesc că în cazul acestui cuvânt este vorba și de greutatea corporală a atletului; în cadrul antrenamentului atletul își alege ca țel și reducerea greutății corporale inutile. În timpul alergării el dezbracă toate hainele care îl pot captiva și astfel îl împiedică în alergare. În cadrul alergării însuși este nevoie de perseverență; să rezisti fără amânare până la sfârșit, să ai ochiul îndreptat spre țel.

De aceea și noi ... să dăm la o parte ... și să alergăm: aceasta este a noua și a zecea oară că scriitorul rostește un asemenea îndemn, în care el însuși se include, nu ca un evreu mai bun sau mai rău. Ambele îndemnuri se referă la imaginea alergătorului, pe care o cunoaștem așa de bine la Pavel (vezi excurs). Mai întâi atletul trebuie să renunțe la tot ce îl împiedică în alergarea lui și după aceea să alerge cu perseverență. La fel și credinciosul trebuie să se cerceteze dacă nu cumva în viața lui sunt lucruri care sunt o „povară”. Modul cel mai rapid pentru a descoperi ce este o povară este să alergi, adică să-L urmezi necondiționat pe Hristos. Atunci credinciosul află repede unde „apasă” spiritual. La aceasta nici măcar nu amintim diferite păcate, care sunt pietre de poticnire pe cărarea credinței lui. Dar dacă privești la Isus (versetul 2), primești putere să renunți la orice povară și la orice păcat. Pelerinul nu-și dezbracă simplu îmbrăcămintea frumoasă și punga lui plină cu aur; dar când un pelerin devine alergător în concurs, atras de un premiu al concursului, pe care și-l dorește mai mult decât orice altceva, atunci el nu are nici o osteneală să-și dezbrace hainele frumoase, podoaba și aurul. Însă trebuie să fie cu adevărat puterea de atracție a țelului și a premiului. Numai „privind la Isus” poate credinciosul să facă această renunțare, prin carne nu se poate.

Orice greutate: sau „masă”, „povară”, „împovărare”. Așa cum am spus aici ne putem gândi la orice greutate pe care un atlet o poartă cu sine. Aceasta se poate referi chiar și la greutatea corporală inutilă, de care atletul a încercat să scape în timpul antrenamentului. Pentru aplicarea, așa cum scriitorul o intenționează aici, aceasta nu contează prea mult; este vorba de tot ce este în plus și împovărător, care împiedică pe credincios pe drumul său de credință. Deoarece „păcatul” este amintit în mod deosebit, în cadrul „poverii” nu trebuie să ne gândim la lucrurile păcătoase. Sunt foarte multe lucruri bune ale acestui pământ, care nu sunt greșite

în ele însele, și din care pelerinul poate savura liniștit. Însă pentru alergător, pentru credinciosul aflat pe pista de alergare, care urmărește țelul, care încearcă permanent să vină tot mai aproape din punct de vedere spiritual de Hristosul glorificat, sunt lucruri care îl apasă și îl împiedică. Aici nu sunt poverile din Galateni 6.2, îngrijorările vieții, de care nu putem scăpa, și nici nu sunt „poverile” din Galateni 6.5, obligațiile noastre și responsabilitatea noastră, la care la fel de puțin putem renunța. Însă este vorba de lucruri pământești, pe care le luăm de bună voie asupra noastră, care în sine nu sunt păcătoase, dar care ne împiedică în alergare.

Păcatul care ne înfășoară așa de ușor: noțiunea „păcat” desigur nu este preluată din sport, însă cuvântul „înfășoară” arată că scriitorul rămâne la subiect. „Înfășoară ușor” este un singur cuvânt și înseamnă ceva care se pune ușor în jurul a ceva, sau se înfășoară. Scriitorul se gândește aici evident la o îmbrăcăminte lungă sau la ceva de aceeași natură, care în timpul alergării se înfășoară ușor în jurul picioarelor și de care picioarele se pot împiedica. „Păcatul” se referă la orice faptă păcătoasă; în epistola către Evrei ne gândim înainte de toate la păcatul necredinței, al răzvrătirii și al egoismului. Dacă astfel de lucruri se întâlnesc la unii cititori, atunci ei trebuie să renunțe la ele, căci altfel se vor împiedica în alergarea lor și vor cădea – adică se vor pierde.

Cu răbdare: alergătorul trebuie nu numai să meargă bine pregătit la start, el trebuie și în timpul alergării să nu șovăie sau să se oprească. Unii evrei au început probabil la fel de bine ca și galatenii („Voi alergați bine, cine va opri?” Galateni 5.7), însă prin învățături false și necaz au fost opriți așa cum au fost galatenii. „Aveți nevoie de răbdare ...” (Evrei 10.36).

Alergarea: cuvântul acesta are un înțeles general: „competiție”, „întrecere”, „luptă”, vezi Filipeni 1.30; Coloseni 2.1; 1 Tesaloniceni 2.2; 1 Timotei 6.12; 2 Timotei 4.7. Verbul corespunzător „a lupta” este tradus în 1 Corinteni 9.25 cu „a lua parte la un concurs”. Cuvântul înrudit *agonia* („agonie”) este tradus în Luca 22.44 cu „luptă mai grea (sau: mai intensă)”; versetul acesta este semnificativ deoarece Evrei 12.2 ne prezintă pe Isus în „luptă” (crucea, ocară) ca model.

Care ne stă înaintea: aceasta înseamnă că pista de alergare stă înaintea alergătorului; când el a stat pe punctul de start – și evreii trebuiau într-un anumit sens să înceapă din nou (Evrei 5.12) – el vedea înaintea lui toată pista pe care trebuia să alerge.

Versetul 2: alergătorul vede nu numai pista înaintea lui, ci în afară de aceasta el vede la capătul ei și finalul mult dorit. Drumetul privește liniștit și interesat în jurul lui, însă alergătorul la concurs nu-și poate permite aceasta. El trebuie să nu privească la lucrurile din jurul lui care îl atrag și să aibă ochi îndreptați exclusiv spre țelul final. Aceasta este cuprins în cuvântul „a vedea”, textual „a privi în altă parte”. Țelul final este „Isus”. Acesta este unul din cele nouă locuri unde Numele în epistola către Evrei se întâlnește sub această formă prescurtată. El este Omul smerit, care a alergat înaintea noastră aici pe pământ pe pista de alergare, și care a ajuns deja la sfârșitul acesteia în glorie. Pentru acela pentru care Isus glorificat este destul ca țel final dorit, pentru acesta este și putere spirituală ca să renunțe la tot

ce este în plus și să continue alergarea până la final. Toți eroii credinței vechi-testamentali au mers înaintea noastră pe drumul credinței, însă ei nu au ajuns în glorie (compară cu Evrei 11.40). Însă Hristos nu este numai eroul credinței cel mai mare dintre toți aceștia, ci El este și Inițiatorul și Desăvârșitorul drumului nostru de credință, și este singurul care a ajuns deja la finalul minunat al drumului de credință, deoarece El ca Înainte-mergător a intrat în partea dinapoi a perdelei (Evrei 6.19).

Inițiatorul: cuvântul acesta l-am întâlnit deja în Evrei 2.10; vezi și Faptele apostolilor 5.31 și „Inițiatorul” în Faptele apostolilor 3.15. Cuvântul are aici același sens ca în Evrei 2: Isus este Conducătorul pe drumul credinței, care merge înaintea noastră pe drumul nostru până când noi am obținut țelul final al credinței, mântuirea deplină (compară cu Evrei 10.39). Cuvântul archeion se compune din arche, „întâiul”, „cel mai cu vază” și argo, „a conduce”. El merge înaintea taberei ca un bun Conducător și este un model mare în luptă, în alergare. Mai mult decât atât, El este Conducătorul (Inițiatorul) cel mai cu vază (suprem), și prin aceasta este mult mai presus de toți eroii credinței, care au fost numiți în Evrei 11.

Desăvârșitorul: Isus este Acela care conduce pe credincioși pe calea credinței la desăvârșire (compară cu Evrei 11.40). Însă El este și Acela care aici pe pământ a dus viața Sa de credință pe cel mai înalt punct. El a trăit aici ca „Isus”, Omul smerit pe pământ, în desăvârșită încredere a credinței față de Dumnezeu și Tatăl Său; astfel El prin desăvârșirea Lui proprie a ajuns la țelul final desăvârșit al vieții de credință și prin meritele proprii a intrat în glorie. Deci El conduce pe credincioși în glorie nu numai prin modelul propriu, ci și prin puterea Sa. De aceea El nu este simplu Unul dintre acești eroi ai credinței, nici măcar unul foarte deosebit, ci El este absolut unic. El este Desăvârșitorul vieții de credință, al umblării prin credință. Nimeni nu a mers pe un drum de suferințe așa de adânci pe care era nevoie de o așa mare încredere a credinței, și nimeni nu a fost în suferințele lui și în lupta lui așa de desăvârșit ca El.

Bucuria pusă înaintea Lui: și Isus a avut înaintea ochilor pe drumul Său de credință un țel minunat, demn de dorit, exact așa ca și evreii. Prin faptul că El a privit numai la acest țel, El a avut putere să îndure crucea și să disprețuiască rușinea. Nimic nu-L putea reține, așa de mare era bucuria Lui, care era pregătită pentru El. Mulți comentatori pornesc de la înțelesul obișnuit al lui anti și folosesc formularea „în loc de” și nu „pentru” precum este în textul nostru (Vincent Wuest, Grosheide). Bucuria ar fi atunci nu una viitoare, ci ar fi bucuria din trecut, pe care Isus a savurat-o la sânul Tatălui înainte ca El să devină Om. În acest caz ar trebui să se traducă: „... pe care El în loc de bucuria care era [până atunci] înaintea Lui, a îndurat crucea ...”. Alții se gândesc la bucuria pe care Isus ar fi putut s-o aibă pe pământ, dacă evreii L-ar fi recunoscut ca Mesia. Desigur astfel de interpretări nu sunt imposibile în acest context, însă eu prefer să mă gândesc la bucuria viitoare. Și în versetul 16 anti înseamnă „pentru ca” sau „pentru”. În afară de aceasta este judicios atât în versetul 1 cât și în versetul nostru cuvântul *prokeimenos* („care este/era înainte ...”) să i se dea înțelesul de viitor. Așa cum pentru noi pista de alergare cu țelul ei stă înaintea noastră, tot așa stătea bucuria ca țel minunat înaintea lui Hristos. Așa cum noi avem un țel final în cer, Isus, tot așa El Însuși avea pe pământ un țel final ceresc: bucuria Biruitorului, a gloriei cerești la dreapta lui Dumnezeu,

bucuria de a împărtăși locul cu mulți frați, care vor ajunge la același țel. Această bucurie L-a însuflețit așa de mult, că El a îndurat crucea pentru aceasta.

... *a îndurat crucea ... a disprețuit rușinea*: „a îndurat” vine din aceeași rădăcină a cuvântului ca „răbdare” din versetul 1, așa că și aici cuvântul este continuat paralel: așa cum Isus a răbdat în suferințele crucii Sale, la fel și cititorii trebuiau să rabde pe drumul credinței lor. Cuvântul „cruce” nu este însoțit de articol, deoarece aici nu este vorba de o cruce în sine, (evreii probabil nu ar muri pe o cruce), ci de felul suferințelor îndurate de Domnul. Umblarea Lui prin credință a mers așa de departe, că El a luat chiar o cruce asupra Sa. Aici nu este vorba de suferințele ispășitoare – în privința aceasta Isus este unic – ci de suferințele de care El a avut parte, pentru că drumul lui de credință trecea printr-o lume păcătoasă de oameni, așa cum era și în cazul evreilor. De aceea crucea este legată aici cu rușinea, de care El a avut parte din partea oamenilor: „împotrivire de la păcătoși” (versetul 3). Rușinea, de care ne fac parte oamenii, poate ușor să ne abată de la mărturia credinței; însă Isus a avut ochii îndreptați ținută spre bucuria care era înaintea Lui și a avut curajul spiritual să nu Se lase reținut prin rușine. El a considerat-o a fi nimic. Observă bine: nu se spune că El a disprețuit crucea, căci crucea însemna nu numai rușinea pe care I-au adus-o oamenii. Cu toate că celelalte aspecte ale crucii nu sunt aici subiectul, ele nu pot fi uitate; ele sunt așa de importante că nu se poate spune că Isus a disprețuit crucea.

Versetul 2c: Grosheide gândește că „bucuria” în acest verset nu poate fi bucuria viitoare, căci în acest caz ea ar putea fi în ceea ce privește conținutul aceeași ca înălțarea la sfârșitul acestui verset. Nu înțeleg logica acestui argument. Începutul versetului ne arată țelul final, pe care Isus îl avea înaintea ochilor, partea de mijloc descrie drumul pe care El a mers, ca să ajungă la acest țel, și finalul versetului descrie cum Isus a ajuns la țel. El S-a așezat la dreapta tronului lui Dumnezeu. Aceasta este ultima dată din cinci, unde noi găsim această expresie în epistola către Evrei (vezi Evrei 1.3,13; 8.1; 10.12), și de fiecare dată scriitorul dă un alt motiv pentru care Isus a ocupat acest loc la dreapta lui Dumnezeu (vezi comentariul la diferitele locuri). Aici este, pentru că El ca model desăvârșit a terminat pe pământ în chip desăvârșit drumul credinței al unui Om închinat lui Dumnezeu; El are dreptul la acest loc, nu numai pe baza gloriei Sale divine (Evrei 1.3) sau pe baza lucrării Sale împlinite (Evrei 10.12), ci și pe baza vieții Sale desăvârșite ca Om pe pământ. Observă timpul perfect: El S-a așezat (odată pentru totdeauna), El nu mai trebuie să meargă pe drumul de credință, El a terminat totul. La fel va fi odată pentru totdeauna un sfârșit al încercărilor credinței noastre pe pământ, și noi vom primi un loc veșnic în glorie.

Versetul 3: Isus în glorie este țelul pentru credință; Isus pe pământ este modelul pentru credință. Noi „privim” la Isus glorificat (versetul 2), noi „contemplăm” pe Isus smerit (versetul nostru).

Uitați-vă bine [contemplați]: aceasta vine de la analogizomai, din care derivă cuvântul nostru analogie (concordanță). Cuvântul înseamnă de fapt: „priviți prin comparație, contemplați, prin aceea că lucrurile privite sunt puse alături de altele”. Evreii ar trebui să-L privească pe Isus așa fel, ca ei să-L compare cu propriile necazuri, ca să ajungă la concluzia că încercările lor

nu se compară cu ale Lui și să primească putere din modelul Lui, ca să nu capituleze. Găsim aici iarăși același cuvânt „a îndura” ca în versetul 2, înrudit cu „a răbda” în versetul 1. Cu cât mai mare era răbdarea lui Isus în împrejurări cu mult mai grele decât răbdarea evreilor în împrejurări mult mai ușoare!

Împotrivire de la păcătoși: cuvântul antiloina înseamnă textual „opoziție”, dar poate avea și un alt înțeles: „împotrivire”. Domnul Isus a avut parte din partea păcătoșilor (în realitate aceștia sunt întreaga generație de oameni păcătoși rezumați în conducătorii iudei și păgâni) de împotrivire în cuvânt și faptă, exact așa cum aveau parte și evreii. Isus niciodată nu a avut a face cu păcatul personal, care ar fi putut să-l înfășoare (compară cu versetul 1), însă El a avut a face cu păcătoși, care I se împotriveau și năzuiau să-L împiedice în alergarea Lui. Tocmai pentru că ei erau păcătoși, prin natura lor păcătoasă nu puteau altceva decât să se împotrivescă Celui fără de păcat; El era realmente „un semn care va stârni împotrivire” (un cuvânt asemănător cu cel din Luca 2,34). Ei L-au acoperit cu ocară și I-au pregătit crucea.

Față de sine: multe manuscrise au aici „față de Sine Însuși”. De fapt acest fel de interpretare este sprijinit prin mărturia mult mai puternică a unui manuscris, decât această interpretare în text. În afară de aceasta este o interpretare mult mai grea de înțeles, așa că mai degrabă trebuie să se presupună că copiii au schimbat „sine însuși” în „sine”, decât invers. Problema este de fapt că interpretarea „sine însuși” este așa de greu de explicat, încât aproape că nu se poate da un înțeles bine chibzuit pentru aceasta. S-ar putea cel mult încerca să se explice expresia „împotrivire față de sine însuși” în așa fel că împotrivirea era îndreptată literalmente împotriva lui Hristos, însă în urmările ei era îndreptată împotriva celor care exercitau împotrivirea.

Obosiți ... epuizați: se poate imagina foarte bine că necazul, de care evreii au avut parte în primul rând din partea concetățenilor lor de odinioară, i-au descurajat și chiar i-au adus la cădere (vezi Evrei 10.32-39). Dar ei trebuiau să-și îndrepte ochii spre marele lor Model, Isus, care a avut parte de încercări mult mai mari și care chiar a fost dus la moarte prin mâna oamenilor – în ceea ce privește responsabilitatea lor. Evreii nu ajunseseră așa de departe (compară cu versetul 4). Ei trebuiau să se orienteze după suferințele mult mai grele ale lui Hristos și la răbdarea Lui mult mai mare, atunci ei nu vor obosi. Dacă alergătorul obosește, el fuge mai încet, până când ajunge să cadă, „se epuizează”. Așa puteau evreii să se epuizeze (în sufletele lor) în alegerea lor spirituală. „Sufletul” (aici nu se poate diferenția de inimă și duh) este locul unde credința își are reședința (Evrei 10.39; compară cu Evrei 6.19). Unul care este epuizat în sufletul lui se aseamănă cu disprețuirea credinței.

C 2.6 Încercarea credinței (Evrei 12.4-11)

Evrei 12.4-11: 4. Voi nu v-ați împotrivit încă până la sânge, luptând împotriva păcatului.
5. Și ați uitat de tot îndemnul care vă vorbește ca unor fii: „Fiul meu, nu disprețui disciplinarea Domnului, nici nu te descuraja când ești muștrat de El; **6.** pentru că Domnul

Îl disciplinează^a pe acela pe care-l iubește și biciuiește pe orice fiu pe care-l primește^b.
7. Răbdați disciplinarea, Dumnezeu Se poartă cu voi ca față de niște fii^c; deoarece, care este fiul pe care nu-l disciplinează tatăl? **8.** Dar, dacă sunteți fără disciplinare, de care toți au avut parte, atunci sunteți nelegitimi, și nu fii. **9.** Mai mult, am avut pe părinții noștri după carne ca să ne disciplineze, și i-am respectat; să nu ne supunem cu mult mai mult Tatălui duhurilor^d și să trăim? **10.** Pentru că, în adevăr, ei ne disciplinau pentru puține zile, după cum li se părea bine; dar El, pentru folosul nostru, ca să luăm parte la sfințenia Lui. **11.** Dar orice disciplinare, pentru acum, nu pare a fi de bucurie, ci de întristare; dar după aceea le dă celor deprinși prin ea rodul dător de pace al dreptății .

Remarci

^a. Apocalipsa 3.19

^b. Proverbe 3.11,12

^c. Deuteronomul 8.5; 2 Samuel 7.14

^d. Numeri 16.22; 27.16

^e. Filipeni 1.10; Iacov 3.17,17

Comentariu

În versetele 1 și 2 se vorbește despre alergarea evreilor: despre pregătiri, despre alergarea însăși și despre țelul final. Din cadrul pregătirilor fac parte și darea la o parte a oricărei poveri și a păcatului, care înfășoară ușor. Dar sunt și lucruri pe care noi nu le putem da la o parte, și care ne împiedică în alergarea noastră:

Ceea ce noi înșine (adică prin puterea Duhului lui Dumnezeu) putem da la o parte, trebuie să și dăm; altfel obstacolele în alergare sunt din cauza noastră;

Ceea ce noi înșine nu putem da la o parte (încercări, neazuri), trebuie să le primim prin credință simplă din mâna care disciplinează a Tatălui nostru iubitor.

Atâta timp cât stăm în lupta noastră pământească (versetul 4) și încă nu ne-am încheiat viața, noi purtăm carnea în noi, așa că disciplinarea din partea lui Dumnezeu este mereu necesară. Cât de cu totul altfel a fost aceasta la Domnul Isus:

El nu a avut nici măcar o singură povară și nici un singur păcat, pe care trebuia să le dea la o parte: El a fost de la început desăvârșit pregătit pentru alergare. Într-adevăr El a trebuit să îndure încercări și neazuri, însă niciodată acestea nu au avut caracterul de disciplinare, deoarece în El nu era nici o natură păcătoasă, care să facă necesară disciplinarea.

Observă: așa cum neazul nu a însemnat disciplinare pentru Hristos, la fel nu toate neazurile sunt disciplinare pentru credincios. Neazul poate de exemplu sluji să facă disciplinarea de prisos, pentru a preveni acțiunea cărnii (2 Corinteni 12.7), sau poate sluji să dea naștere în credincios la bine, lucrat prin Dumnezeu, așa că El este glorificat prin aceasta (de exemplu

Evrei 11.17). Însă prima are a face indirect cu carnea, și a doua poate totodată să includă aspectul disciplinării, ca de exemplu în cazul lui Iov. Ceea ce la Domnul niciodată nu a fost cazul, la noi este însă deseori cazul că încercarea este o formă anumită de disciplinare.

Credinciosul nu trebuie să caute să înțeleagă care este adevăratul caracter al încercării sale, căci el ia cu încredere de copil toate încercările din mâna lui Dumnezeu. Atunci el va lua și disciplinarea în mod corect din mâna lui Dumnezeu. În pasajul nostru sunt numite patru atitudini cu care disciplinarea poate fi acceptată:

- „a disprețui” (versetul 5): să te simți superior într-un fel stoic, ca și cum nu ar fi nimic;
- „a descuraja” (versetul 5): să te prăpădești, să te descurajezi total, să te îndoiești de Dumnezeu, să fi blocat pe drumul de credință; să respingi cu răzvrătire, să nu te supui disciplinării (aceasta vrea să spună versetul 9); aceasta conduce la căderea de la credință;
- „să devii deprins prin ea” (versetul 11): să înveți lecția corectă din ea, așa că poți corecta drumul tău și comportarea ta.

Aceasta ultima este țelul pe care Dumnezeu vrea să-l obțină prin disciplinare și din faptul că El dorește ca noi să devenim fii mai buni, trebuie să înțelegem mai bine interesul Său, dragostea Sa (versetul 6). Este o dovadă că noi nu suntem bastarzi, de care nu se preocupă un tată natural, ci suntem fii adevărați, de care Tatăl Se bucură, și pe care El îi disciplinează, pentru ca El să poată avea mai multă bucurie de ei.

Aici este o paralelă între părinții pământești și Tatăl ceresc:

- părinții „după carne” (versetul 9a), adică părinții noștri trupești, ne-au disciplinat când eram copii;
- „Tatăl duhurilor” (versetul 9b), adică al duhurilor credincioșilor, de aceea Tatăl nostru spiritual, ne disciplinează la fel.

Dar sunt și diferențe:

- părinții pământești ne disciplinau pentru puține zile, Tatăl ceresc ne disciplinează toată viața;
- părinții pământești ne disciplinau după cum gândeau ei că este bine, ceea ce înseamnă că ei deseori și greșeau, însă Tatăl nostru ceresc nu Se înșeală niciodată, prin aceasta disciplinarea făcută de El este întotdeauna de folos.

Folosul disciplinării este parafrazat aici astfel:

- „Ca să devenim părtași la sfințenia Lui” (versetul 10), adică să trăim în sfințenie ca Dumnezeu, și să urâm lipsa de sfințenie, așa cum o urăște Dumnezeu;
- „Ea dă rodul dătător de pace al dreptății” (versetul 11), adică pacea și dreptatea practică sunt urmările ei. Disciplinarea însăși nu este bucurie (căci altfel nu ar fi disciplinare), însă urmările sunt cu adevărat îmbucurătoare: sfințenie, pace, dreptate.

Versetul 4: privirea la Isus trebuie să fi fost foarte încurajatoare pentru evrei. Încercările Lui erau mult mai grele decât ale lor; El a trebuit să îndure crucea și să desconsidere rușinea, El a trebuit să îndure împotrivirea păcătoșilor față de El și cu toate acestea nu a fost descurajat sau epuizat (versetele 2 și 3). La aceasta se adaugă un alt aspect: Domnul Isus în suferințele Sale Și-a pierdut chiar viața și evreii nu puteau spune aceasta despre ei. Ei au îndurat deja multe: ocară, necaz, închisoare (Evrei 10.32-34), însă încă „nu până la sânge”. Aceasta înseamnă mai întâi că ei încă nu și-au pierdut viața ca martiri în luptă, așa cum Isus a murit ca Martir. Însă acestei expresii i se poate da și un înțeles mai slab: au pierdut evreii sânge pentru Numele lui Hristos? Probabil scriitorul se gândește aici încă la imaginea jocurilor de luptă, și anume la lupta cu pumnul (vezi și 1 Corinteni 9.26). În cadrul acestui sport mâinile erau înfășurate cu piele potcovite cu fier, așa că luptătorii se puteau răni până la sânge. Au luptat evreii așa de mult, că au fost loviți până la sângerare?

Lupta împotriva păcatului: în Noul Testament se vorbește de diferite lupte spirituale, care trebuie bine diferențiate:

Romani 7.7-25: lupta între natura nouă a celui născut din nou (noul lui „eu”) și păcatul care locuiește încă în el, o luptă care are loc atâta timp cât cel născut din nou se află încă sub jugul Legii și încă nu cunoaște eliberarea în Hristos, care prin moartea și învierea Sa l-a eliberat de Lege;

Galateni 5.16-26: lupta între carnea (natura veche, păcătoasă) credinciosului și Duhul Sfânt, care locuiește în el; se referă la credinciosul care cunoaște siguranța credinței, dar care are încă a face cu atacurile cărnii, care sunt contrare conducerii Duhului Sfânt;

Efeseni 6.10-20: lupta credinciosului împotriva puterilor demonice din jurul lui, care năzuiesc prin învățături false să-l jefuiască de adevărul deplin al lui Dumnezeu, pe care l-a primit și pe care trebuie să-l apere.

În versetul nostru este vorba de lupta credinciosului, care este urmarea necazurilor și batjocurilor, pe care i le aduce mediul lui înconjurător. Pe de o parte cuvântul acesta se leagă de cuvântul „păcat” din versetul 3: este o luptă împotriva păcatului din jurul nostru. Pe de altă parte aceste necazuri își găsesc deseori punctul de legătură în noi înșine, și anume în păcatul care locuiește încă în noi (compară cu Galateni 5.16-26), așa că acestea devin pentru noi ispite care scot la lumină slăbiciunile noastre (compară cu Evrei 2.18; 4.15) și pot să ne ademenească la fapte păcătoase (Evrei 3.12; 4.11).

Acestea din urmă niciodată nu au fost la Domnul Isus. Deoarece în El nu era păcat, El nu cunoștea slăbiciuni, nici fapte păcătoase. El a cunoscut lupta împotriva păcatului din afara Lui, însă păcatul nu a avut puncte de legătură în El. De aceea suferințele pentru El nu puteau avea caracterul pe care ele îl pot avea pentru noi, așa cum este descris în versetele care urmează, și anume caracterul disciplinării din partea lui Dumnezeu. Hristos nu a cunoscut păcatul (2 Corinteni 5.21), El nu a făcut nici un păcat (1 Petru 2.22) și în El nu era păcat (1 Ioan 3.5), așa că nu era nici măcar un singur motiv pentru disciplinare. De aceea lupta

împotriva păcatului (din afara noastră) este așa de grea, pentru că păcatul este încă în noi. De aceea modelul lui Hristos de aici nu se mai potrivește, și ar putea să arate chiar că lupta evreilor ar fi fost mai grea decât lupta lui Hristos. Însă scriitorul introduce acum un element nou: dragostea Tatălui.

Versetul 5: atâta timp cât noi suntem încă pe pământul acesta, atâta timp cât vom fi implicați în „lupta împotriva păcatului”, noi avem carnea încă în noi, și de aceea avem nevoie până la sfârșit de disciplinarea din partea Domnului. Nu orice necaz are caracterul de „disciplinare”, cu siguranță nu, dacă ne gândim înainte de toate la „pedepsire”. Dar dacă ne gândim la alt înțeles „instruire și educare”, atunci se poate spune că într-adevăr toate suferințele au semnificație educativă. Suferința face parte întotdeauna din școala lui Dumnezeu, în care se află credinciosul, și de aceea el trebuie să ia toate suferințele din mâna Tatălui său iubitor, oricât de greu ar fi să se înțeleagă suferințele sau să fie acceptate. Toate acestea nu sunt ceva special al sistemului nou; evreii ar fi putut să se informeze de acestea înainte de toate la învățătura din Proverbe, din care scriitorul citează aici.

Îndemnul: se mai poate traduce și „mângâiere, încurajare”. Pe de o parte proverbul citat este un îndemn de a nu disprețui disciplinarea din partea Domnului și de a nu descuraja; pe de altă parte proverbul este o încurajare mângâietoare să te gândești că tocmai disciplinarea este o dovadă a dragostei lui Dumnezeu și a buneii Lui plăceri față de fiii Săi (compară cu „care vă vorbește ca unor fii”).

Disciplinarea: cuvântul grecesc paideia (derivat de la pair – „copil”) înseamnă în general „disciplinare” (ca în Efeseni 6.4 în înțelesul de „a crește= a educa”) sau „învățătură” (ca în 2 Timotei 3.16 „a da învățătură”). Cuvinte înrudite sunt paidagogos (compară cu „pedagog”), „învățător” (1 Corinteni 4.15) sau „educator (sever)” (Galateni 3.24,25), paideutes, „învățător” (Romani 2.20) sau „persoană care aplică o pedeapsă corporală” (în Evrei 12.9, „ca să pedepsească”) și paideuo, „a pedepsi” (Luca 23.16,22), „a da învățătură” (Tit 2.12), „a mostra” (2 Timotei 2.25) și „a pedepsi” (1 Corinteni 11.32; 2 Corinteni 6.9; Evrei 12.6,7,10; Apocalipsa 3.19). Din aceste exemple se vede că înțelesul cuvântului în general este în primul rând „a educa și a da învățătură” și drept urmare „a educa / a da învățătură” cu ajutorul „mijloacelor ajutătoare” de corectare, de aceea „a mostra, a disciplina” sau chiar „a pedepsi”. În ultimul caz nu înseamnă „pedeapsă” în sine, ci disciplinare cu țel pozitiv educativ, de corectare de îndrumare. De aceea este întotdeauna vorba de „educare” pozitivă, eventual cu pedeapsă corectivă. Evreii nu trebuiau să uite că în toate suferințele este prezentă mâna lui Dumnezeu care ne „educă prin suferințe”. Dumnezeu ne educă în „școala” Sa și pentru aceasta trebuie uneori să folosească mijloace de corectare.

Nu disprețui ... nu obosi: acestea sunt două reacții posibile, dar greșite, la disciplinarea făcută de Domnul. Prima reacție este să o nesocotești, să o desconsideri, s-o înduri cu stoicism, și să nu te simți apelat de ea, să te simți mai presus de ea. În acest caz disciplinarea nu are nici un efect, și de aceea Domnul trebuie să aplice corecturi mai severe, ca să atingă conștiința noastră. Reacția a doua este inversă, și anume ca prin ea să devii așa de descurajat, de paralizat, să suferi așa de mult sub ea, că nu ai nici cea mai mică plăcere să continui să mergi

pe drumul de credință. Te epuizezi și rămâi doborât; și aceasta cu toate că Dumnezeu cu disciplinarea făcută de El are scopul de a ne corecta, pentru ca noi să continuăm să mergem pe drumul de credință mai bine și mai efectiv. Unii evrei au dat înapoi în devotamentul lor și au desconsiderat disciplinarea, așa că prin aceasta nu s-au mai lăsat muștrați. Alți evrei erau amenințați să obosească din cauza necazului și să întoarcă spatele credinței creștine.

Pedepsit: verbul înseamnă „să aduci la lumină caracterul adevărat al unei chestiuni”, „a țintui la stâlpul infamiei” (așa este tradus deseori), pentru ca prin aceasta să „convingi” pe cineva (vezi între altele Ioan 8.46; 16.8) și a „combate” (Tit 1.9; 2 Timotei 4.2) sau „a pedepsi” (vezi și Ioan 3.20; Iuda 15; Apocalipsa 3.19). În educarea făcută de Domnul aceasta înseamnă că El „pune la stâlpul infamiei” ceea ce în noi nu este în concordanță cu țelul, să ne „convingă” de ceea ce este greșit și astfel să le îndepărteze.

Versetul 6: pentru că: nu trebuie să te lași descurajat prin disciplinare, căci ea este tocmai dovada că Domnul ne iubește. Dacă nu ne-ar iubi nu L-ar interesa dacă noi acționăm bine sau rău (compară cu versetul 8), sau El ne-ar pedepsi greu fără nici un țel atrăgător și de corectare, ci numai ca răzbunare. Domnul ne pedepsește deoarece noi avem nevoie de pedepsire atâta timp cât avem carnea în noi. Și deoarece El dorește cu plăcere ca noi să învățăm tot mai mult să subjugăm lucrările cărnii și să trăim prin puterea Duhului Sfânt; atunci dragostea Lui pentru noi va fi tot mai satisfăcută.

Biciuiește: LXX (din care scriitorul citează aici) se abate de la textul ebraic din Proverbele 3, care citește grupul de consoane k'-b de la începutul versetului 12b ca keÖb, ceea ce înseamnă „așa cum face un tată”. LXX citește kee'eeb, ceea ce înseamnă: „el chinuie”. Pedepsa Domnului poate fi uneori foarte dureroasă, așa cum evreii înșiși au avut parte în necazurile lor.

Pe orice fiu, pe care-l primește: aici în înțelesul „îl primește prietenește”, „îl recunoaște cu bucurie ca fiu”, „își găsește satisfacția în el”. Compară cu textul ebraic: „fiul, de care El are satisfacție”. Aici găsim nucleul înțelesului biblic al filiației: fiii sunt o satisfacție pentru inima tatălui lor; un fiu adevărat este cineva de care tatăl poate avea satisfacție. De aceea și bucuria Tatălui, atunci când El după 30 de ani a putut da mărturia aceasta despre Hristos: „Tu ești Fiul Meu preaiubit în care Eu Mi-am găsit satisfacția” (Marcu 1.11; Luca 3.22; compară cu Matei 3.17; 12.18; 17.5; 2 Petru 1.17). În acest Fiul nu era nimic care trebuia corectat; totul era desăvârșit spre satisfacția Tatălui. Însă satisfacția Lui se extinde și la credincioșii care au devenit fiii Lui. Hotărârea mai dinainte a lor spre înfiere prin Isus Hristos este „după buna-plăcere a voii Sale” (Efeseni 1.5), și adăugarea că El ne-a rânduit pentru înfiere „pentru Sine Însuși” înseamnă că era țelul Lui ca și noi să fim „spre buna plăcere a Sa”. Însă cu toate că noi suntem realmente așa conform poziției noastre în Hristos, în practica vieții de creștini nu suntem întotdeauna spre satisfacția Tatălui. De aceea El ne disciplinează. El disciplinează pe un „fiu, de care are satisfacție”, deoarece El constată lucruri la acest fiu de care El nu are satisfacție. De aceea El corectează pe fiul, pentru ca aceste lucruri să fie îndepărtate și ca fiul să fie tot mai mult spre satisfacția Tatălui. Pentru fiecare chestiune negativă, care se

îndepărtează prin disciplinare, ia naștere „spațiu” spiritual, ca prin aceasta fiul să poată fi crescut în toate binecuvântările pozitive, de care epistola către Evrei este așa de bogată.

Versetul 7: scriitorul trage acum concluzia din citatul: „Ceea ce voi îndurați este spre disciplinare”, adică disciplinarea are țelul ca să fiți disciplinați pentru a putea îndura suferințele. Compară „a îndura” (sau a persevera, a răbda) la Isus (versetul 2). Se poate traduce și la imperativ: „Îndurați (suferințele) pentru ca prin aceasta să fiți disciplinați (educați).” Oricum ar fi aceasta, evreii trebuiau în orice caz să înțeleagă că țelul încercărilor lor era ca prin ele să fie educați, instruiți, muștrați. În acestea ei trebuiau să vadă osteneala plină de dragoste a lui Dumnezeu. Dumnezeu se comporta cu ei așa cum se comporta un tată bun cu fiul său, adică el îl educă, îl pedepsește dacă este necesar, pentru ca el să devină un fiu mai bun. Disciplinarea din partea lui Dumnezeu era prin aceasta o dovadă a dragostei Sale, a purtării Sale de grijă, a intenției Sale minunate cu evreii.

Deoarece, care este fiul ...? Înțelesul este: Cum poate cel care nu este disciplinat de tatăl său să fie numit pe drept fiu? Fraza aceasta se leagă de versetul 8: dacă cineva nu este disciplinat de tatăl său, el nu este un fiu adevărat. Dumnezeu a făcut cunoscut acest principiu deja cu privire la Israel. El a chemat pe Israel din Egipt ca pe „întâiul-născut fiu al Său” (Exodul 4.22; compară cu Psalmul 80.17; Osea 11.1), însă nu totul la acest fiu era spre buna plăcere a Sa. De aceea Dumnezeu a disciplinat pe poporul Său, ca să-i dovedească dragostea Lui și să corecteze pe „fiul” Său, pentru ca el să devină plăcut Domnului. „Ci pentru că Domnul v-a iubit ..., v-a scos Domnul cu mână tare ... Și adu-ți aminte de tot drumul pe care te-a călăuzit Domnul Dumnezeul tău în acești patruzeci de ani în pustiu, ca să te smerească, să te încerce ... Și recunoaște în inima ta că, așa cum ceartă un om pe fiul său, așa te ceartă pe tine Domnul Dumnezeul tău. Să păzești poruncile Domnului Dumnezeului tău, ca să umbli pe căile Lui și să te temi de El” (Deuteronomul 7.8; 8.2,5,6). Compară și cu 2 Samuel 7.14.

Versetul 8: de aceea disciplinarea este o chestiune normală pentru credincioși; „toți” (adică toți credincioșii) au parte de ea. Disciplinarea nu este un semn că Dumnezeu ne urăște și vrea să ne pedepsească, ne leapădă, ci tocmai pentru că El ne iubește, vrea să ne corecteze, să ne primească. Evreii au avut parte de mâna care disciplinează a lui Dumnezeu, însă ei nu trebuiau s-o desconsidere, ca și cum nu ar fi mâna Lui, și ei nu trebuiau să se epuizeze sub ea, ca și cum nu ar fi o mână plină de dragoste. Credincioșii ar trebui să fie neliniștiți dacă nu au parte de disciplinare (educare, eventual inclusiv pedeapsă), căci aceasta ar însemna că Dumnezeu nu are interes pentru ei. Au fost mulți oameni în lumea aceasta, chiar și creștini cu numele, care nicidecum nu au avut parte de disciplinare; însă aceasta nicidecum nu era de invidiat, căci aceasta dovedea numai că ei nu erau fii ai lui Dumnezeu. Dacă evreii nu „îndură” suferințele sau nu „răbdă” în ele (versetul 7), ci se abat sau chiar cad, ei vor cădea din disciplinarea făcută de Dumnezeu, da, nu ar mai fi vorba de educare. Astfel de creștini căzuți au dovedit prin aceasta că ei nicidecum nu au fost fii adevărați ai lui Dumnezeu, ci numai bastarzi. În limbajul nostru numim bastarzii (fii din afara căsătoriei) și „fii neadevărați”. La fel sunt și creștinii de nume fii neadevărați, fii aparenți, bastarzi. Dumnezeu nu se preocupă deloc cu ei, ei nu sunt în școala lui Dumnezeu, ei nu sunt educați. Se pare că ei au intrat în școală, au devenit creștini, dar la prima disciplinare au părăsit școala și au căzut.

Deci ei au căzut din disciplinarea făcută de Dumnezeu; însă prin aceasta au dovedit numai că ei erau bastarzi. Dumnezeu nu se va mai preocupa în continuare cu ei, până când ei vor apărea înaintea tronului de judecată, pentru ca acolo nu să fie „corecți”, ci „pedepsiți”.

Versetul 9: în versetele anterioare scriitorul a comparat relația între credincioși și Dumnezeu cu relația dintre fii și tatăl lor; concordanța constă în disciplinarea care are loc în ambele cazuri, care este o dovadă a dragostei tatălui față de fiii lui. Acum este prezentat un nou argument prin expresia „mai mult”. Argumentul este că Dumnezeu este mult mai mult decât un tată pământesc. Dacă noi ne-am temut de părinții noștri pământești, cu cât mai mult trebuie să ne temem de Tatăl nostru ceresc. (Versetul 10 adaugă că părinții pământești erau nedesăvârșiți, însă Tatăl ceresc este desăvârșit.)

Părinții după carne: aceasta înseamnă părinții noștri pământești, omenești, cu care avem o relație biologică („carnală”). Însă desigur aceasta nu vrea să spună că noi nu putem avea și o relație spirituală cu părinții noștri pământești, însă accentul se pune aici pe relația trupească; noi nu avem o astfel de relație cu Dumnezeu. (Desigur El este Creatorul trupului nostru, însă nu despre aceasta este vorba aici, vezi mai jos). Relația noastră cu Dumnezeu este una pur spirituală. Părinții noștri după carne ne-au disciplinat; aceasta nu este numai atât, ci ei ne-au crescut, ne-au învățat, ne-au mustrat. Pe lângă aceasta noi „i-am avut”; mai întâi ei au trezit trupul nostru, după aceea ei au instruit sufletul nostru, și de aceea am avut teamă (respect) față de ei.

Tatăl duhurilor: dacă noi am avut așa mult respect față de părinții noștri pământești, carnali, cu cât mai mult respect avem față de Tatăl nostru ceresc, spiritual. Tatăl „duhurilor” stă aici în contrast cu tatăl „după carne”. Existența noastră trupească o datorăm părinților noștri pământești (vorbind omenește; în cele din urmă aceasta o datorăm lui Dumnezeu) – existența noastră spirituală ca și credincioși o datorăm Tatălui nostru ceresc. El este Tatăl, Inițiatorul vieții noi, spirituale în noi. Aceasta merge mult mai departe decât o expresie asemănătoare din Vechiul Testament: „Dumnezeul duhului oricărei cărni” (Numeri 16.22; 27.16), unde este vorba că Dumnezeu este Creatorul tuturor oamenilor (și al animalelor), și în înțelesul acesta Dumnezeu este numit în Vechiul Testament „Tată” (Deuteronomul 32.6; Isaia 64.8; Maleahi 2.10). Însă în versetul nostru este vorba de relația deosebită a lui Dumnezeu ca Tată al credincioșilor, Tatăl al acelor care au primit „duhul” înfierii și cu care Duhul Sfânt mărturisește că noi suntem copii ai lui Dumnezeu (Romani 8.15).

Să fii supus și să trăiești: cuvintele acestea sunt paralel cu primele verbe ale acestui verset: așa cum am avut pe părinții noștri trupești ca „disciplinatori” (așa cum înseamnă textual), la fel noi trebuie să „fîm supuși” Tatălui nostru. Așa cum noi ca și copii a trebuit să ne plecăm sub mâna disciplinatoare a tatălui nostru, la fel trebuie să ne supunem mâinii disciplinatoare a lui Dumnezeu. Noi trebuie să „îndurăm” aceasta, textual „să rămânem sub ea” (versetul 7); „supuneți-vă deci lui Dumnezeu” (Iacov 4.7). Paralela a doua este: noi am avut „teamă” de părinții noștri pământești, prin Tatăl nostru ceresc noi „trăim”. Părinții noștri pământești ne-au trezit la viață (pământescă), și de aceea ne-am temut de ei; dar aceasta era totul. Tatăl nostru ceresc dimpotrivă ne-a dăruit viață nouă, veșnică. Cine se supune disciplinării din partea lui

Dumnezeu arată prin aceasta că este un adevărat fiu al lui Dumnezeu, care are o relație spirituală cu Dumnezeu și are viața din El.

Versetul 10: scriitorul scoate acum în evidență și mai mult diferențele între părinții pământești și Tatăl ceresc. Nu numai că Tatăl este mult mai presus decât părinții, ci părinții cunoșteau numai o paternitate nedesăvârșită. Este nedesăvârșită în primul rând numai pentru că ea era pentru o perioadă scurtă, și anume pe parcursul anilor tinereții și trebuie să înceteze atunci când un om a devenit mare, indiferent dacă educația și-a atins țelul sau nu. În al doilea rând educarea omenească este nedesăvârșită deoarece părinții pământești sunt ei înșiși nedesăvârșiți. Ei disciplinează pe copiii lor precum consideră ei că este bine, adică pe cât se poate de bine, conform cunoștințelor lor. Însă ceea ce lor li se pare bun, nu este întotdeauna bun pentru copiii lor. Deseori evaluează greșit situațiile de educare, deseori au păreri greșite despre o educație bună, deseori pedepsesc din motive greșite (egoism, indiferență, mânie). Partea a doua a versetului arată contrastul cu Dumnezeu. Nu se intră în detalii cu privire la prima diferență (disciplinarea pentru puține zile), însă pe aceasta o putem noi completa. Educarea din partea lui Dumnezeu se întinde pe tot parcursul vieții de credință, până la sfârșit. Ce se spune despre Dumnezeu are a face numai cu diferența a doua. Părinții noștri pământești ne-au educat cum au considerat ei că este bine, însă aceasta nu a fost întotdeauna spre folosul nostru, spre îmbunătățirea noastră, în folosul nostru.

Sfințenia: aici este numit un aspect deosebit al folosului educării din partea lui Dumnezeu. Ea este spre folosul nostru spiritual, când noi vom deveni părtași sfințeniei Sale. Aceasta merge mai departe decât faptul că noi suntem sfințiți (puși deoparte, scoși afară, închinați lui Dumnezeu) corespunzător poziției noastre, așa cum învățăm din Evrei 10.10; în școala lui Dumnezeu trebuie să învățăm și practic să trăim sfânt. „Ci, după cum Cel care v-a chemat este sfânt, fiți și voi sfinți în toată purtarea voastră” (1 Petru 1.15). Cine are parte de educarea din partea lui Dumnezeu spre folosul său, învață să urască ce nu este sfânt, așa cum Dumnezeu urăște, învață să fie despărțit de rău, așa cum este Dumnezeu, și el învață să fie închinat lui Dumnezeu în toate.

Versetul 11: scriitorul are cu adevărat înțelegere pentru faptul că evreii cu siguranță nu se bucură de lupta și suferințele prin care au trebuit să treacă. Toate cuvintele scriitorului despre dragostea lui Dumnezeu, despre demnitatea mare a înfierii și despre scopul important al disciplinării nu schimbă cu nimic faptul că disciplinarea (aici cu accentul puternic pe aspectul pedepsei în educare) „pentru moment” (adică timpul în care are loc disciplinarea) nu este plăcută. Dacă ar fi plăcută, nu ar fi disciplinare, căci disciplinarea prin definiție este neplăcută. Ceea ce este neplăcut în aceasta trebuie să ne învețe să ne schimbăm umblarea, ca să nu ia naștere un motiv nou de disciplinare. În momentul când are loc disciplinarea, ea nu ne bucură, ci ne întristează. După ce disciplinarea a trecut și a avut succes, cel disciplinat a învățat din ea, a avut „foloase” din ea, și aceasta este desigur un motiv de bucurie pentru el.

Dragoste

Evrei 6.10 dragostea pe care ați arătat-o pentru Numele Lui

Evrei 10.24 să ne îndemnăm la dragoste

Iubit

Evrei 1.9 Tu ai iubit dreptatea

Evrei 12.6 Domnul îl disciplinează pe acela pe care-l iubește

Evrei 6.9 Preaiubiților, suntem încredințați ...

Ea dă: verbul înseamnă de fapt „oferă, redă”, așa cum este beneficiul rodului. Beneficiul este aici un rod dătător de pace al dreptății. Probabil aici în expresia „a da” se include și gândul răsplătirii pentru toate încercările și necazurile (Vincent).

Deprins: prin cuvântul acesta scriitorul pare să rămână încă în imaginea jocurilor de întrecere, căci cuvântul acesta este folosit pentru antrenamentul jucătorilor. Este cuvântul gumnazo (de la gumnos „gol”, deoarece atleții greci exersau dezbrăcați sau fără haine), din care derivă cuvântul nostru „gimnastică” sau chiar și „gimnaziu”; de aceea înseamnă atât exerciții trupești cât și spirituale. Disciplinarea făcută de părinții pământești cu mâna sau cu nuiua înseamnă exercițiu trupesc; disciplinarea făcută de Tatăl nostru ceresc înseamnă exercițiu spiritual. Școala lui Dumnezeu este un „gimnaziu”, o școală spirituală. Antrenamentul corporal poate fi tare și greu, dar aduce și „roade”: o condiție trupească bună. Antrenamentul spiritual poate fi și el tare și greu, dar dă naștere la un „rod” mai bun; o condiție spirituală bună, parafrazată aici ca „rodul dătător de pace al dreptății”. „Deprinderea (gumnasia) trupească este de puțin folos, dar evlavia este de folos la toate” (1 Timotei 4.8).

Rodul dătător de pace al dreptății: așa cum în versetul 10 era vorba de sfințirea noastră practică, (sfințirea conform poziției noastre), la fel și această expresie nu vrea să spună, că noi avem pace cu Dumnezeu și am fost îndreptățiți înaintea lui Dumnezeu (Romani 5.1), căci aceasta se referă la poziția noastră creștină, și aici ea este considerată ca premisă. Însă aici este vorba că disciplinarea ne aduce mai aproape de Dumnezeu, ne dă mai mult savurarea practică a păcii Sale (Filipeni 4.7) și ne face să umblăm mai mult în dreptate practică. Este rodul spiritual, care constă într-o umblare dreaptă, așa cum este și în Filipeni 1.10,11 și Iacov 3.17,18. În ultimul pasaj sunt și referiri la legătura între pace și dreptate: „Dar rodul dreptății este semănat în pace pentru cei care fac pace.” Compară și cu Isaia 32.17: „Și lucrarea dreptății va fi pace; și rodul dreptății, liniște și siguranță pentru totdeauna.” Ceea ce în curând în Împărăția păcii va deveni realitate pentru Israel, este lucrat deja acum prin educarea făcută de Dumnezeu în viața credincioșilor: armonie de pace și dreptate: „Dreptatea și pacea s-au sărutat” (Psalmul 85.10). Să cedezi necazurilor, să cazi în încercări, aceasta aduce lipsă de pace în inimă și conduce la o umblare nedreaptă; să fi educat prin disciplinarea făcută de Dumnezeu dă naștere la dreptate ca rod practic, care este savurat având pace în inimă.

Intercalare: Sângele care vorbește despre lucruri mai bune (Evrei 12.12-13.7)

1. Urmărirea sfințirii (Evrei 12.12-17)

Evrei 12.12-17: 12. De aceea, ridicați mâinile obosite și genunchii slăbiți ^a **13.** și faceți cărări drepte pentru picioarele voastre ^b, încât ceea ce este șchiop să nu se abată, ci mai degrabă să fie vindecat. **14.** Urmăriți pacea cu toți și sfințenia ^c, fără de care nimeni nu-L va vedea pe Domnul, **15.** veghind, ca să nu ducă vreunul lipsă de harul lui Dumnezeu, ca nu cumva vreo rădăcină de amărăciune ^d, încolțind, să vă tulbure și mulți să fie întinați de ea; **16.** ca să nu fie vreun curvar sau vreun lumesc, ca Esau, care, pentru o singură mâncare, și-a vândut dreptul de întâi-născut ^e; **17.** pentru că știți că și după aceea, dorind să moștenească binecuvântarea, a fost respins (pentru că nu a găsit loc pentru pocăință), deși o ^f căuta stăruitor ^f, cu lacrimi.

Remarci

^{1.} adică „binecuvântarea”; compară cu Geneza 37.34-38. Alții traduc referindu-se la pocăință (fie că este vorba de Esau sau de Isaac).

^{a.} Isaia 35.3

^{b.} Proverbe 4.26 LXX

^{c.} Psalmul 34.15; Romani 12.18

^{d.} Deuteronomul 29.17 LXX (Deuteronomul 29.18)

^{e.} Geneza 25.33,34

^{f.} Geneza 27.30-40

Comentariu

După învățăturile date anterior urmează acum iarăși o intercalare cu îndemnuri practice. Cu privire la viața de credință practică și starea concretă între evrei, scriitorul trage aici concluziile din învățăturile date de el. În acest prim pasaj scurt găsim șapte îndemnuri referitoare la diferite păcate:

Obosite: mâinile obosite și genunchii slăbănogiți (în sens spiritual) ca urmare a descurajării prin necazuri, cărări strâmbe, pe care au mers picioarele lor, abătute prin împotrivire de la drumul drept al Domnului; să mergi pe un drum de credință bun era așa ca și cum cel infirm ar deveni iarăși sănătos și drumul ar fi iarăși drept;

Lipsa de pace: lipsa de unitate cu alții, în mod deosebit cu credincioșii; să păzești pacea nu este simplu, trebuie s-o urmărești, să năzuiești după ea;

Lipsa de sfințenie: amestecul cu răul, să nu fi (deplin) închinat lui Dumnezeu; cine stăruie în această stare va fi în cele din urmă un răzvrătit și nu va vedea pe Domnul, deci se va pierde; abaterea de la harul lui Dumnezeu, prin care ia naștere amărăciune și neliniște între credincioși și mulți devin întinați;

Curvia: aici în adevăratul sens al cuvântului (compară cu Evrei 13.4), dar înțeleasă spiritual: o legătură păcătoasă cu lumea vrăjmașă față de Dumnezeu;

Asemănarea cu lumea: adică să privești lucrurile divine ca ceva obișnuit, de toate zilele, să le desconsideri, așa cum Esau a desconsiderat dreptul lui de întâi născut.

Cine merge totuși pe acest drum a păcatului, va descoperi odată, ca Esau, că nu mai este „loc pentru pocăință”, numai dacă gândul acesta este interpretat așa că omul nu va mai putea schimba gândurile sale sau că Dumnezeu nu-și poate schimba gândurile Sale față de cel răzvrătit. În ambele cazuri cel răzvrătit – ceea ce el va constata spre disperarea lui – va ajunge într-o pierzare definitivă, de neschimbat.

Credinciosul este atenționat aici:

- să ia seama la el însuși (versetele 12,13,14),
- să ia seama la alții (versetele 13b, 15,16).

Cine își întărește mâinile și picioarele, își face cărarea dreaptă, urmărește împreună cu toți pacea și sfințenia, va vedea odată pe Domnul lepădat și glorificat; aceasta poate avea loc numai prin lepădarea a toate care îl împiedică (de aceea nici o curvie spirituală, nici o curvie și nici o păcătoșenie). Pentru aceasta este nevoie de harul lui Dumnezeu (versetul 15), atât pentru relația cu Domnul cât și pentru relația cu alții.

Evreii aparțineau „Adunării celor întâi născuți” (versetul 23) și de aceea aveau un minunat „drept de întâi născut”. Ei aveau dreptul la „moștenirea veșnică” (Evrei 9.15). Având în vedere o astfel de moștenire, cum să fie ei indiferenți ca Esau? Odată vor regreta; în ciuda tuturor lacrimilor!

Versetul 12: scriitorul a dat cititorilor lui învățături despre calea credinței, despre marii eroi ai credinței, despre marele model al Domnului Isus Însuși, despre încercările de care credincioșii ar putea avea parte pe cale și despre caracterul disciplinării, pe care astfel de încercări ar putea să-l aibă. Credincioșii trebuie să vadă în acestea mâna iubitoare a lui Dumnezeu și prin disciplinare să fie probați spiritual. Toate aceste învățături trebuie aplicate acum în practică de către cititori. Cuvântul de legătură „de aceea” arată clar aceasta: de aceea, deoarece disciplinarea este spre folosul nostru, deoarece prin ea noi devenim părtași sfințeniei lui Dumnezeu, și prin încercare primim roada dăătoare de pace a dreptății, de aceea trebuie să vă ridicați mâinile obosite și genunchii slăbănogiți. Aceste îndemnuri se referă la Isaia 35.3: „Întăriți mâinile slăbite și îndreptați genunchii care se clatină!” De aceea îndemnul nu era nou, însă era foarte actual pentru evrei.

Ridicați: verbul acesta se potrivește foarte bine pentru mâinile care atârnă adormite pe lângă corp și care trebuiau ridicate din nou cu putere. Se potrivește mai puțin pentru genunchi, dar

se poate traduce și cu „a întinde, a îndrepta”. Verbul poate avea și înțelesul mai general de „a restabili, a întări”.

Versetul 13: prima parte a acestui verset este și o citare, și anume din Proverbe 4.26 (după LXX). O cărare este dreaptă nu numai pentru că ea nu are curbe, ci are și sensul de „plan”. Evreii trebuiau să urmărească să aibă traseul drept (gândește la imaginea pistei de alergare din versetul 1), atât individual cât și pentru cei credincioși împreună cu el. Aceasta înseamnă că dacă mai mulți credincioși spirituali ar lua seama la drumul lor drept, prin aceasta ar ajuta și pe frații lor mai slabi să nu se abată de la calea dreaptă. Ultimii au devenit infirmi prin genunchii lor adormiți și erau în pericol să primească genunchi slăbănogiți, din care cauză nicidecum nu mai puteau înainta. Dacă frații mai tari se ostenesc să meargă pe drumul cel drept, să scoată mâinile din buzunare, să-și întindă genunchii, probabil prin acest exemplu bun și cei infirmi vor deveni sănătoși în Adunare. Se poate spune și așa: dacă frații mai tari au făcut drumul credinței plan pentru ei și pentru alții, atunci frații care au devenit deja infirmi nu vor fi în pericol să se împiedice și să cadă printr-o piatră sau o denivelare, care ar face mădularele slabe să greșească pasul. Cei infirmi sunt credincioșii care se îndoiesc, care cad în ispita de a se întoarce înapoi în iudaism. Wuest se referă la faptul că în LXX în 1 Împărați 18.21 se găsește un cuvânt înrudit cu cuvântul „infirm”, care tradus din ebraică înseamnă: „Până când veți șchiopăta în ambele părți” Așa cum Israel era dus înapoi și încolo între slujirea lui Baal și slujirea Domnului, la fel erau unii creștini evrei duși înapoi și încolo între iudaism și creștinism.

Versetul 14: urmăriți pacea: în mod ciudat în LXX în Proverbe 4.27 urmează un verset, care spune: „Dumnezeu îți va netezi cărările și va conduce căile tale în pace”; versetul acesta lipsește în textul nostru ebraic. Prima parte a acestei fraze se referă la versetul 26, dar partea a doua vorbește despre calea păcii, și se pare că scriitorul nostru a avut înaintea ochilor săi aceste cuvinte. Împrejurările grele, în care se aflau evreii, punerea față în față a fraților mai slabi și a celor mai tari putea ușor să dea naștere la lipsă de unitate și să facă ca cei mai tari să se depărteze de frații mai slabi. În loc de aceasta ei trebuiau să facă tot posibilul („urmărească” – ca la vânatoare), să păstreze pacea cu acești frați și astfel să încerce să-i recâștige și să-i păzească de alunecare. „Caută pacea și urmărește-o” (Psalmul 34.14b), și anume împreună cu toți, ceea ce desigur aici nu înseamnă toți oamenii (compară cu Romani 12.18), ci împreună cu toți credincioșii.

Pace

Evrei 7.2 Împărat al păcii

Evrei 11.31 a primit iscoadele cu pace

Evrei 12.14 urmăriți pacea cu toți

Evrei 13.20 iar Dumnezeul păcii ...

Evrei 12.11 rodul dător de pace al dreptății

Sfințirea: nu „sfințenia” ca în versetul 10, unde este vorba de natura lui Dumnezeu Însuși, ci „sfințirea”, devotamentul în lucrarea pentru Dumnezeu (vezi comentariul la Evrei 2.11; 10.10,14). Prin urmare versetul acesta ne solicită pe de o parte să urmărim pacea cu toți credincioșii, și pe de altă parte sfințirea, să urmărim devotamentul practic față de Dumnezeu. Această sfințire spre Dumnezeu înseamnă în realizarea practică despărțire de tot ce stă în contradicție cu ea. Cine se abate principial de la drumul acesta, prin aceasta arată clar că nu este un credincios adevărat și de aceea niciodată nu va vedea pe Domnul. Cine se dăruie Domnului ca preot, ca închinător, ca slujitor, el se dedică unui Domn care aici pe pământ a fost lepădat. De aceea devotamentul nu trebuie combinat cu o chestiune comună cu lumea, care L-a lepădat; cine se desparte moral de lumea aceasta și se dedică Domnului, acela va avea voie să-L vadă cândva în glorie pe Domnul care a fost lepădat.

Versetul 15: cine trăiește având felul de gândire din versetul 14 și prin urmare în devotament față de Domnul urmărește pacea și sfințirea, este și într-o poziție ca într-un fel spiritual corect să ia seama la frații lui. „A lua seama” este un verb din care în altă parte derivă cuvântul „supraveghetor”, în timp ce în 1 Petru 5.2 este tradus cu „supraveghind”. Aceasta se referă la anumiți frați conducători din adunare, însă în versetul nostru se spune oricărui frate spiritual și oricărei surori spirituale. Dumnezeu nu cere ca numai credincioșii spirituali să ajungă la capătul pistei de alergare, ci și ca ei pe traseu să ia seama ca cei mai slabi să nu rămână în urmă. Dumnezeu vrea ca în final toți să ajungă sigur la țel.

Să nu ducă lipsă: În Evrei 4.1 tradus cu „să rămână în urmă” și în Evrei 11.34 cu „slăbiciune”. Verbul vine de la un cuvânt care înseamnă „care mai târziu” sau „în cele din urmă”, de aici vine înțelesul „a cădea înapoi” în alergare, „a rămâne în urmă” și de aceea în cele din urmă nicidecum să nu mai ajungă la țel. Prin aceasta cuvântul constituie un contrast la „urmărirea” din versetul 14. Se mai poate traduce și astfel: „... pentru ca cineva să nu cadă înapoi cu privire la harul lui Dumnezeu”. Înțelesul este același ca în Evrei 4.1, însă acolo atenționarea era adresată direct celor care căzuseră, în timp ce aici sunt îndemnați frații mai tari să ia seama la cei care au rămas în urmă. Ei erau împreună răspunzători pentru tovarășii lor de credință și trebuiau să ia bine seama la unii dintre ei, care din cauza împotrivirii erau în pericol să cadă înapoi în iudaism.

Rădăcină de amărăciune: aceasta este o referire clară la Deuteronomul 29.18b: „Ca nu cumva să fie între voi o rădăcină care să aducă otravă și pelin ca rod.” Versetul acesta arată clar, că prin această „rădăcină” aici trebuie să fie vorba de o persoană. În acest context se referă la o persoană din mijlocul credincioșilor evrei, care nu era cu adevărat convertită și în „căderea ei înapoi” putea să tragă și pe alții cu ea. „Rădăcina” putea să „crească” și să dea naștere la roade otrăvitoare, care produceau neliniște mare și întinau pe mulți, adică putea să-i tragă în practici rele (compară cu aluatul din Galateni 5.9). „Întinarea” stă aici în contrast cu „sfințirea” din versetul 14: sfințirea este dăruire față de Dumnezeu, adică să fi făcut potrivit ca să te apropii de Dumnezeu în Locul Preasfânt; întinarea face imposibilă apropierea de Dumnezeu. „Un singur păcătos strică mult bine” (Eclesiastul 9.18b). „Rădăcina” din Deuteronomul 29 este un evreu care ademenește pe poporul lui Dumnezeu la idolatrie; în versetul nostru este un evreu

care ademenește poporul lui Dumnezeu la iudaism – conform cu Galateni 4.3,8-10 principal nu deosebit unul de altul. În 1 Tesaloniceni 1.9 slujirea „Dumnezeului celui viu” este opusul slujirii idolilor; în Evrei 3.12 aceasta stă în opoziție cu iudaismul.

Versetul 16: curvar: comentatorii au păreri diferite, dacă aici cuvântul acesta trebuie înțeles textual sau simbolic, și dacă numai „lumesc” trebuie aplicat la Esau, sau și „curvar”. În orice caz este adevărat că evreii erau în pericol să cadă în curvie, așa cum se vede din Evrei 13.4. La fel de bine este adevărat că Esau în tradiția iudaică era un slujitor la idoli și un curvar; aceasta din urmă pe baza Geneza 26.35 (căsnicia lui cu femeia canaanită slujitoare la idoli). Curvia și închinarea la idoli sunt numite deseori laolaltă (de exemplu Faptele apostolilor 15.20; 1 Corinteni 6.9; compară 1 Corinteni 6.18 cu 1 Corinteni 10.14). Este astfel de imaginat că scriitorul aici, prin citarea „rădăcinii” care dă otravă, să se fi gândit și la curvie; ademenirea la slujirea idolatră a zeiței fertilității a Canaanului însemna întotdeauna și ademenirea la curvie (vezi între altele Numeri 25). Însă cu privire la „întinarea” din versetul 15 este evident că să ne gândim aici și la un înțeles spiritual al „curviei”. În acest caz înseamnă o legătură necurată cu lumea rea: „Nu știți că prietenia lumii este vrăjmășie față de Dumnezeu?” (Iacov 4.4); gândește-te și la curva cea mare din Apocalipsa 17, caracterul opus al miresei curate, compară și cu 2 Corinteni 11.2,3. „Rădăcina de amărăciune” ar putea trage mulți după sine, să-i atragă de la Dumnezeu și să-i ademenească spre lume. În pasajul tocmai citat din Galateni 4 atât iudaismul cât și idolatria sunt numite „elemente” lumești. Căderea de la Dumnezeu și întoarcerea înapoi în iudaism înseamnă „să curvești” față de Dumnezeu. Și Vechiul Testament cunoaște înțelesul acesta simbolic al curviei (Numeri 14.33).

Lumesc (nedumnezeiesc): în original cuvântul acesta înseamnă „accesibil pentru fiecare”, și de aceea „obișnuit, ne sfânt, profan”; nu atât de mult în sens ritual ca „necurat, ne sfânt” din Evrei 10.29, ci mai mult în sens moral: nedumnezeiesc, lumesc, un disprețuitor al lucrurilor divine. Unul care a renunțat la creștinism ca să se întoarcă înapoi la iudaism a disprețuit adevărul divin, sfânt. Sub presiunea necazurilor de scurtă durată sau prin ademenirea plăcerilor carnale un evreu putea să abandoneze ușor privilegiile cele mai mari, pe care le-a găsit în creștinism. Un exemplu remarcabil în privința aceasta este Esau, care pentru o mâncare de linte, o plăcere carnală de scurtă durată, a vândut lui Iacov dreptul lui de întâi născut (Geneza 25.33,34). Dreptul de întâi născut conținea nu numai moștenirea lucrurilor pământești, ci conținea și ca după moartea lui Isaac să devină purtătorul făgăduințelor date tovarășilor de legământ ai lui Dumnezeu. Însă Esau nu a avut nici o prețuire pentru lucrurile divine; el s-a dovedit a fi un om lumesc. De fapt Esau ar fi trebuit să știe mai demult că dreptul de întâi născut a fost rânduit de Dumnezeu pentru Iacov, dar cu toate acestea el s-a comportat așa ca și cum el ar poseda încă acest drept. Dar când împrejurările s-au oferit, el a vândut această presupusă posesiune pentru satisfacerea dorinței sale fizice (și în privința aceasta Esau se află pe o linie cu un curvar). La fel era și cu evreii. Credincioșii adevărați dintre ei aparțineau „adunării celor întâi născuți” (versetul 23), posedau dreptul de întâi născut și ca și Iacov vor primi moștenirea (compară cu Evrei 9.15). Însă cei lumești dintre ei ca Esau aveau pretenția că posedă dreptul de întâi născut, însă ei vor cădea din coș, dacă vor ceda prin ademenirile adultere ale lumii. Ei vor „vinde” ceea ce simulau că posedă, dar pe care în realitate nu-l aveau.

Versetul 17: scriitorul amintește evreilor („voi știți”) cum s-au derulat lucrurile cu Esau. Acest verset însă nu este ușor de explicat, deoarece cuvintele grecești pentru „binecuvântare”, „pocăință” și „pe ea” sunt toate trei de genul feminin, la care cuvântul „pe ea” se poate referi atât la „binecuvântare” cât și la „pocăință”. Ambele traduceri sunt posibile, chiar și în ceea ce privește înțelesul. Esau și-a vândut în chip ușuratic lui Iacov dreptul lui de întâi născut, dar mai târziu, când tatăl lui a rostit binecuvântarea (Geneza 27.3,4), voia totuși cu plăcere s-o moștenească. Dar ea era pierdută, pusă la o parte (probabil și prin înșelăciunea Rebecăi și a lui Iacov, dar nu acesta este subiectul aici și de aceea nici nu este amintit). Esau nu a primit parte la marea binecuvântare și de asemenea nu a avut „loc” (adică, ocazia) pentru „pocăință”, aceasta înseamnă schimbarea gândirii (metanoia, în alte locuri și cu înțelesul mai adânc de convertire), care putea face greșeala înfăptuită cândva să fie ca și cum nu ar fi fost făcută. El nu mai putea schimba nimic din situație, oricât de multe lacrimi a vărsat Esau, și într-adevăr Esau a încercat cu lacrimi să obțină binecuvântarea (Geneza 27.34,38), dar era în zadar. De aceea „pe ea = o” se poate referi la „binecuvântare”. Unii au replicat că ar fi destul de greu să aplici „pe ea” la binecuvântare trecând peste „pocăință” și să traduci „pe ea” care de fapt se referă la „pocăință”. În acest caz s-ar putea interpreta așa, că Esau a căutat „pocăință” pentru sine însuși, adică a căutat la sine însuși o schimbare a gândurilor, care ar fi putut îndrepta situația nefericită care a luat naștere, dar el nu s-a putut face capabil pe sine însuși să se pocăiască în sensul că a regretat felul în care a procedat, deoarece el era greșit (Wuest). Se poate gândi și la „pocăință” la Isaac. Esau a căutat cu lacrimi o schimbare a simțămintelor tatălui său, pentru ca el totuși să-l binecuvânteze (Spicq). Însă înțelesul general este în orice caz clar: Esau a renunțat cu ușurătate la binecuvântare, însă mai târziu a vrut totuși s-o moștenească, dar s-a constatat că cheștiunea nu mai putea fi schimbată; oricât de multe lacrimi a vărsat el. La fel se va întâmpla odată cu evreii răzvrățiți: cândva vor recunoaște la ce binecuvântări au renunțat ei și cu lacrimi vor încerca să îndrepte totul, însă atunci va fi prea târziu pentru ei.

2 Intrarea în lucrurile mai bune (Evrei 12.18-29)

Evrei 12.18-29: 18. Pentru că voi nu v-ați apropiat de un munte care se poate atinge și care este aprins de foc, nici de negură, nici de întuneric, nici de furtună, **19.** nici de sunetul trâmbiței, nici de glasul cuvintelor, pe care cei care l-au auzit au cerut să nu li se mai adauge un cuvânt ^a **20.** (pentru că nu puteau suporta ce li se poruncise: „Chiar un animal, dacă va atinge muntele, va fi ucis cu pietre” ^b; **21.** și așa de înfricoșătoare era priveliștea, încât Moise a spus: „Sunt îngrozit ^c și tremur!”), **22.** ci v-ați apropiat de muntele Sion; și de cetatea Dumnezeului celui viu, Ierusalimul ceresc ^d; și de zecile de mii de îngeri ^e, o strângere în sărbătoare; **23.** și de Adunarea celor întâi-născuți, înscriși în ceruri ^f; și de Dumnezeu, Judecătorul tuturor ^g; și de duhurile celor dreți, făcuți desăvârșiți; **24.** și de Isus, Mijlocitorul unui nou ¹ legământ ^h; și de sângele stropirii ⁱ, care vorbește mai bine decât Abel ^j. **25.** Luați seama să nu Îl respingeți pe Cel care vorbește! Pentru că, dacă n-au scăpat aceia care L-au respins pe Cel care rostea cuvinte divine pe pământ, cu atât mai mult noi, care ne abatem de la Cel din ceruri ^k, **26.** al cărui glas a clătinat ^l atunci pământul, iar acum a promis, spunând: „Încă o dată voi clătina nu numai

pământul, ci și cerul“^m. **27.** Iar acest „încă o dată“ arată înlăturarea celor clătinate, ca fiind făcute, ca să rămână cele neclătinate. **28.** De aceea, primind o împărăție neclintită, să avem har², prin care să slujim plăcut lui Dumnezeu, cu respect și cu teamă evlavioasă. **29.** Pentru că și Dumnezeu nostru este foc mistuitor.ⁿ

Remarci

^{1.} „tânăr și proaspăt”; de aceea nu cuvântul „de natură nouă” ca în Evrei 8.8,13 și 9.15.

^{2.} sau „să fii mulțumitor”.

^{a.} Exodul 19.16-22; 20.18-21; Deuteronomul 4.11,12; 5.22-27

^{b.} Exodul 19.12-23

^{c.} Deuteronomul 9.19

^{d.} Galateni 4.26; Apocalipsa 21.2

^{e.} Apocalipsa 5.11

^{f.} Luca 10.20

^{g.} Geneza 18.25; Psalmul 50.7

^{h.} Evrei 7.22; 8.6; 9.15

^{i.} 1 Petru 1.2

^{j.} Geneza 4.10

^{k.} Evrei 2.1-3; 10.28,29

^{l.} Exodul 19.18; Judecători 5.4; Psalmul 68.8

^{m.} Hagai 2.7; Deuteronomul 4.24; 9.3; Isaia 33.14

Comentariu

Scriitorul consolidează acum îndemnurile lui printr-o intercalare strălucitoare într-o intercalare în care el pune încă o dată cele două sisteme față în față, legământul vechi și legământul nou (sau sistemul). El face aceasta prin aceea că pune simbolic doi munți față în față, așa cum Pavel face în Galateni 4.24-28 (și cu aceeași intenție), și anume muntele Sinai și muntele Sion. Evreii nu veniseră la sistemul de pe Sinai ci la cel de pe Sion. Diferențele între acești doi „munți” (sisteme) sunt:

- Sinai este muntele Legii (Moise), Sion este muntele harului (în legătură cu locuința lui Dumnezeu și domnia regală a adevăratului David) (compară cu Psalmul 78.68-70; 132.13-18);

- Sinai este un munte palpabil (versetul 18) și vizibil (versetul 21), însă Sionul este aici un munte simbolic, care simbolizează sistemul nou;

- Sinai, muntele Legii, aduce judecată și de aceea este învelit în foc, întunecime, întuneric, furtună, și de pe munte coboară sunete de trâmbiță și cuvinte îngrozitoare, de nesuportat (versetele 18-21); Sion, muntele harului, aduce pe credincioși în legătură cu sângele răscumpărării și cu binecuvântările cele mai minunate (versetele 22-24);

- Sinai aduce frică (versetul 21), Sion aduce pace.

Cu Sion a început un sistem complet nou; un sistem care în curând în „veacul viitor” va deveni realitate deplină, dar la care credincioșii în principiu au deja acum parte. De aceea aici nu sunt tratate aspectele pământești ale Împărăției păcii care va veni, ci partea cerească a lor, așa cum sfinții cerești (inclusiv evreii) le vor trăi și acum principial le posedau deja. Sion este referirea generală, simbolică la sistemul nou; după aceea urmează șapte elemente concrete ale noului sistem din Împărăția păcii, al patrulea (Dumnezeu Însuși) ca punct culminant:

- Ierusalimul ceresc, „capitala” Împărăției; nu cetatea pământească a muritorului David, ci cetatea cerească a Dumnezeului ceresc;
- Locuitorii cetății cerești, cercul exterior: adunarea generală a zecilor de mii de îngeri, slujitorii Împărăției;
- Locuitorii cetății, cercul interior: adunarea celor întâi născuți, toți având chipul Celui întâi-născut, coregenții Împăratului;
- Locuitorul cetății, punctul lor central: Dumnezeu, Judecătorul tuturor oamenilor, al întregului pământ;
- Aceia pe care Judecătorul i-a recunoscut ca fiind ai Săi pe pământ, înainte să fie revelată Adunarea cerească, și anume cei drepti din Vechiul Testament;
- Isus, Mijlocitorul unui legământ nou, și anume cu Israel, așa că în curând va fi pe pământ un popor al lui Dumnezeu binecuvântat;
- Sângele lui Isus a fost vărsat pe pământ, așa cum a fost vărsat sângele lui Abel (Geneza 4.10), însă el nu strigă după răzbunare, ci vorbește despre har.

După citarea Sionului găsim aici patru referiri la cer și trei referiri (indirecte) la pământ, însă ultimele trei ca fiind văzute din cer: acolo vor fi sfinții vechi-testamentali înviați, acolo este Isus, Mijlocitorul noului legământ, și acolo El a dus sângele Său înaintea feței lui Dumnezeu (sângele este în Locul Preasfânt, pe capacul ispășirii).

Observă de asemenea că Împărăția păcii încă nu a venit, însă scriitorul face aluzie la ea:

Pe cei drepti din Vechiul Testament (versetul 23) el îi descrie ca „duhurile celor făcuți desăvârșiți”, adică cei înviați (compară cu Evrei 11.40); însă ei vor fi așa abia în timpul Împărăției păcii; acum ei sunt numai „duhuri” într-o stare intermediară între adormire și înviere (compară cu 1 Petru 3.19); Isus este într-adevăr Mijlocitorul noului legământ, însă noul legământ în sine trebuie încă să fie încheiat cu cele douăsprezece seminții ale lui Israel (Evrei 8.8); sângele stropirii a curs deja, însă el strigă încă, fără ca răspunsul binecuvântării pământești al Împărăției păcii să fi venit deja.

În versetele 25-29 sunt comparate din nou cele două sisteme, acum legat cu atenționări directe:

- Sub vechiul sistem Dumnezeu a vorbit pe pământ; acum El vorbește din cer – dacă aceia care L-au respins pe Cel care a vorbit cuvinte divine n-au scăpat, dacă ei vor fi judecați, cu cât mai mult noi nu vom scăpa dacă ne abatem (versetul 25);

- Sub vechiul sistem glasul lui Dumnezeu a făcut să se cutremure pământul; dar sub noul sistem glasul lui Dumnezeu va schimba odată pământul și cerul; atunci lucrurile care se zguduie nu numai se vor clătina, ci vor pieri și numai ceea ce este de neclătinat va rămâne veșnic – de aceea să ținem cu tărie la har („Sion”) și să slujim în continuare lui Dumnezeu, căci El nu Și-a schimbat caracterul: El rămâne pentru toți cei răzvrățiți un foc mistuitor (versetele 26-29).

În aceste ultime atenționări scriitorul introduce unele adevăruri importante:

- toate așteptările cărnii, tot „ce se clatină” (temporal), va pieri în cele din urmă; chiar și iudaismul, căci și acesta ca sistem aparține creației vechi;

- însă cele dintâi roade ale creației noi sunt deja prezente în creația veche: adunarea celor întâi-născuți; în creștinism Dumnezeu pregătește acum deja latura cerească a „Împărăției care este de neclătinat” (versetul 28) așa cum în curând ea va fi întemeiată aici pe pământ și va trece într-un cer nou și un pământ nou;

- însă în acest caz creștinii trebuie să știe deja acum exact dacă ei stau de partea corectă; atunci când Israel la Sinai nu a împlinit Legea și a fost judecat, cu cât mai mult noi dacă nu ținem cu tărie harul (versetele 25,28);

- în curând Dumnezeu va arde cu foc întreaga creație veche; însă acest Dumnezeu este deja acum un foc mistuitor pentru carnea din noi (versetele 26,29).

Versetul 18: Pentru că: cu o argumentare cu totul nouă scriitorul consolidează acum atenționările lui severe. Evreii nu trebuiau să alunece, căci ei veniseră la un sistem mult mai mare decât iudaismul. Cu cât sistemul este mai înalt, la care s-a venit, cu atât mai gravă este căderea de la sistem. De aceea scriitorul trece acum să compare mai îndeaproape cele două sisteme. Compară: „nu v-ați apropiat de ... ci v-ați apropiat de” (versetele 18,22), „... cu atât mai mult noi ...” (versetul 25); „care vor fi clătinate ... care nu vor fi clătinate” (versetul 27).

Apropiat [venit]: despre Israel citim: „Și v-ați apropiat și ați stat la poalele muntelui: și muntele ardea cu foc până în inima cerurilor; era întuneric, nori și negură” (Deuteronomul 4.11). În contrast cu aceasta citim în versetul 22: „ci v-ați apropiat ...”, nu ca și cum evreii ar fi „venit” la Sion în sensul adevărat al cuvântului, așa cum Israel a venit la Sinai, ci simbolic. Ei au trecut la un sistem nou, care nu mai era legat cu Sinai, ci cu Sion. Probabil putem vedea aici o aluzie la același cuvânt „a se apropia” din Evrei 4.16; 7.25; 10.1,22. Israel din timpul

acela se putea apropia numai de un singur Dumnezeu, care S-a învăluit în nori și în întunecime, și el însuși nu avea voie să atingă muntele (versetul 20). Însă evreii aveau voie să se apropie cu îndrăzneală de Dumnezeu în Locul Preasfânt, în lumină deplină.

Un munte care se poate atinge și de focul aprins: este aproape îndoielnic dacă cuvântul „munte” face parte din text. În primul rând el lipsește în manuscrise foarte importante (p46, Sinaitikus, A, C, 33, 81, it, vg, syr). În al doilea rând copiii au așezat cuvântul „a atinge” uneori înainte altelei după, ceea ce se referă și la adăugiri ulterioare. În al treilea rând este mai ușor de înțeles că copiii au introdus aici cuvântul din versetele 20 și 22 din cauza unei clarificări mai bune, decât să-l fi omis. Deci dacă cuvântul nu își are locul aici, atunci trebuie să traducem astfel: „... de focul care se poate atinge și care este aprins”, și aceasta este atunci focul care învăluia muntele Sinai (Exodul 19,16,18;20.18; Deuteronomul 4.11,12; 5.22-26;9.15). După aceea muntele este numit la fel ca și focul „care se poate atinge”, în sensul de „concret”, în contrast cu muntele simbolic Sion în versetul 22 și focul simbolic din versetul 29. Unii sunt însă de părere că totuși este neobișnuit să numești un foc „palpabil” și traduc mai degrabă „... de muntele palpabil”, la care ei presupun că scriitorul privește aici înainte la cuvântul „munte” din versetul 22: „Voi nu ați venit la <unul sau altul> munte palpabil ... ci la muntele Sion.” Se mai poate traduce și „la <ceva>”, care poate fi atins și este aprins prin foc” (scriitorul Dods).

Negură, întuneric, furtună: vezi iarăși Exodul 19.16 („tunete, nor gros”), versetul 18 („fum”); Exodul 20.18 („tunete, fum”); Deuteronomul 4.11 („întuneric, nori și negură”); 5.22 („nor și negură”), versetul 23 („întuneric”). Pe muntele Sinai poporul a fost pus sub cerințele sfinte ale Legii lui Dumnezeu, și pe lângă aceasta la aprobarea negândită a lor (vezi comentariul la Evrei 9.18-21); de aceea trebuiau să fie pătrunși de faptul că ei aveau a face cu un Dumnezeu sfânt și drept, care îi va judeca după aceeași Lege, dacă ei o vor încălca. De aceea aducerea Legii era în mod necesar inspiratoare de frică. Dar evreii nu veniseră la muntele Legii, ci la muntele harului (versetele 22,28).

Versetul 19: sunetul trâmbiței și glasul cuvintelor: „Și Domnul v-a vorbit din mijlocul focului; ați auzit glasul cuvintelor, dar n-ați văzut nici o înfățișare, ați auzit numai un glas” (Deuteronomul 4.12). Sunetul trâmbiței și înainte de toate al cuvintelor Domnului (Iahve) erau așa de îngrozitoare, că poporul nu le putea auzi. „Și au zis lui Moise: «Vorbește tu cu noi și vom asculta, dar să nu vorbească Dumnezeu cu noi, ca să nu murim»” (Exodul 20.19). „Și a fost așa: când au auzit glasul din mijlocul întunericului, ... v-ați apropiat de mine, ... și ați zis: «Iată, Domnul Dumnezeul nostru ne-a arătat gloria Sa și măreția Sa și I-am auzit glasul din mijlocul focului: am văzut astăzi că Dumnezeu vorbește cu omul, și el trăiește. ... Dacă noi vom mai auzi glasul Domnului Dumnezeului nostru, vom muri. Căci care ființă, din orice carne, a auzit glasul Dumnezeului celui viu vorbind din mijlocul focului, ca noi, și a trăit?»” (Deuteronomul 5.23-26; compară cu Deuteronomul 18.16). Ce contrast cu Moise! Dumnezeu a vorbit și cu el din focul rugului aprins, și nici el n-a murit (vezi de altfel Faptele apostolilor 7.32b). Mai mult chiar: Dumnezeu i-a vorbit de pe capacul ispășirii al chivotului legământului, în liniștea Locului Preasfânt, fără ca lui Moise să-i fie frică (Numeri 7.89; compară cu Numeri 12.8). Aceasta era și poziția evreilor credincioși: ei „veniseră” la un

sistem în care aveau voie să intre cu îndrăzneală în Locul Preasfânt, pentru ca acolo să vorbească cu Dumnezeu cu îndrăzneală și fără frică (Evrei 4.16; 10.19-22). Ei nu trebuiau să se teamă de cuvintele lui Dumnezeu.

Versetul 20: versetul acesta explică mai detaliat ceea ce noi am văzut în citatele din Exodul și Deuteronomul. Cuvintele lui Dumnezeu erau așa de înspăimântătoare în urechile poporului lui Dumnezeu, că nu le mai puteau suporta. Întreaga scenă era pentru ei inspiratoare de frică. Aceasta este de înțeles, căci versetul acesta ne amintește de faptul că nici măcar un animal nu avea voie să se atingă de munte: „Să hotărâți poporului anumite împrejurări și să spui: «Să nu cumva să vă suiți pe munte și să vă atingeți de marginea lui. Oricine se va atinge de munte va fi pedepsit negreșit cu moartea. Nici o mână să nu se atingă de el; ci, pe oricine se va atinge, să-l omoare cu pietre sau să-l străpungă cu săgeți: animal sau om, nu va trăi.»” (Exodul 19.12,13). În sistemul nou nu este nici un „teren interzis” pentru credincioși, ci ei se pot apropia cu îndrăzneală, fără frică, că ei vor călca terenul (în sens literar sau simbolic) pe care vor muri.

Versetul 21: în versetul 19 ne-am gândit la liniștea în care Dumnezeu avea relații cu Moise; însă scena de la Sinai era așa de îngrozitoare, că și Moise a ajuns sub impresia creată de ea. Însă teama lui era de o cu totul altă natură, așa cum rezultă din contextul citatului: „pentru că mă temeam de mânia și de furia cu care Se mâniase Domnul împotriva voastră” (Deuteronomul 9.19). Frica poporului a venit din convingerea de propria stare de păcătoșenie. Însă diferența nu schimbă mult aici chestiunea: frica poporului și frica lui Moise au fost pricinuite de faptul că un Dumnezeu sfânt și drept, care a făcut cunoscut poporului cerințele Lui sfinte, va veni cu mânie și judecată la acest popor, dacă ei nu vor împlini aceste cerințe – așa cum de fapt a și avut loc, atunci când la scurt timp după aceea poporul a venerat vițelul de aur (despre aceasta este vorba în Deuteronomul 9.19). Pe Sinai întâmpinăm un Dumnezeu sfânt, care trebuie să se mânie pe păcat; pe Sion întâmpinăm un Dumnezeu milos, care într-adevăr nu și-a schimbat caracterul (vezi versetul 29!), dar care pe baza „sângelui stropirii” al lui Hristos (versetul 24) poate îndepărta judecata de la noi și ne poate binecuvânta.

Versetul 22: în contrast cu sistemul de la Sinai, scriitorul trece acum – într-un pasaj care constituie un punct culminant în epistola către Evrei – să vorbească despre noul sistem Sion. Dacă cititorii vor înțelege cât de măreț și de sublim era noul sistem, atunci în nici un moment nu vor mai cădea în ispita să se reîntoarcă la iudaism, adică la sistemul vechi, al muntelui Sinai amenințător. În versetele 22-24 practic lipsesc toate articolele, pentru că fiecare din cele șapte elemente nu sunt numite din cauza lor însele, ci ca și caracteristici ale sistemului nou. Compararea celor două sisteme este în concordanță cu Galateni 4.21-31, unde sunt comparate următoarele: roaba (Hagar) și cea liberă (Sara); carnea și făgăduința; legământul vechi și legământul nou; Sinai și Sion (compară versetul 27 cu Isaia 49.14-23; 54.1), Ierusalimul actual și Ierusalimul de sus, carnea și Duhul.

V-ați apropiat: vezi remarca la versetul 18.

Muntele Sion: pentru a înțelege sensul spiritual al muntelui Sion este foarte folositor să ne preocupăm cu istoria Sionului pământesc (vezi excurs). Alături de acest Sion pământesc, centrul pământului în timpul Împărăției păcii, este Sionul ceresc, centrul cetățenilor cerești în timpul aceleiași Împărății a păcii. Evreii vor face parte din locuitorii cerești a Împărăției care va veni (a „împărăției care nu se clatină”; versetul 28). Dar tot ce este valabil pentru Sionul pământesc este valabil în sens figurat pentru Sionul ceresc. Și de aceea în versetul acesta Sionul poate reprezenta întregul sistem nou, cu toate aspectele lui (împărăția, preoția, serviciul divin, locul de odihnă, locuința), care a fost tratat în epistola către Evrei. Este un sistem pe care Dumnezeu l-a instituit prin har, după ce omul de partea lui a stricat totul; un sistem, care este legat cu adevăratul Țadoc, cu adevăratul David: Hristos. După un drum de multe suferințe David a cucerit Ierusalimul și a dat chivotului legământului un loc; după un drum de suferințe și Fiul lui Dumnezeu a realizat pentru noi noul sistem al Sionului ceresc.

Excurs: Sion

Muntele Sinai este în pustiu, și acolo Dumnezeu a dat poporului Său cortul din pustiu. Însă acolo Dumnezeu a vestit poporului că el va primi în Canaan un loc stabil pentru serviciul divin (Deuteronomul 12); acolo vor avea liniște din partea vrăjmașilor lor și un centru în care Dumnezeu va locui și va governa în mijlocul poporului Său. Când după aceea poporul a intrat în țară, Șilo a fost la început locul unde a fost ridicat cortul din pustiu și s-a slujit lui Dumnezeu (Iosua 18.1; Judecători 20.26-28; 1 Samuel 1.3). Însă locul acesta a fost așa de dezonorat de către clasa de preoți din timpul acela, din seminția lui Itamar, încât Dumnezeu a trebuit să judece atât această familie cât și locul (1 Samuel 2.30-34). Mai întâi a venit judecata peste Eli și fiii lui, dar ea a mers până la ultimul preot din casa lui Itamar: Abiatar, care a fost alungat de Solomon (1 Împărați 2.27). Dumnezeu Și-a ales acum o altă familie de preoți și un loc nou pentru serviciul divin. Preotul după inima lui trebuia să fie Țadoc (1 Samuel 2.35), din casa lui Eleazar (2 Samuel 8.17; 1 Cronici 24.3); această preoție trebuia să fie veșnică, da, în Împărăția păcii fiii lui Țadoc vor exercita slujba de preoți (Ezechiel 40.46; 43.19; 44.15). Felul în care preoția a dispărut în Șilo este de asemenea remarcabil: fiii păcătoși ai lui Eli au luat cu ei în lupta împotriva filistenilor chivotul legământului. Când soția preotului Pineas a auzit aceasta, a zis: „S-a depărtat gloria din Israel, căci chivotul lui Dumnezeu este luat” (1 Samuel 4.22), și ea a numit pe fiul ei, care tocmai s-a născut, i-Cabod, aceasta înseamnă „nu este glorie”. Gloria Domnului (a lui Iahve) locuia în mijlocul lui Israel pe capacul ispășirii al chivotului (Exodul 25.22; 40.34-38; Leviticul 16.2; Iosua 7.6). Acum chivotul era dus, gloria lui Dumnezeu plecase într-un anumit sens din mijlocul poporului; și după un anumit timp scurt chivotul vine înapoi în țară, însă gloria Domnului nu s-a reîntors, până când Solomon i-a construit o casă (2 Cronici 7.2). Șilo nu a putut fi mult timp centrul serviciului divin și al domniei lui Dumnezeu: „Mergeți acum la locul Meu care este în Șilo, unde am făcut să locuiască Numele Meu la început, și vedeți ce i-am făcut, din cauza răutății poporului Meu Israel” (Ieremia 7.12,14; vezi și Ieremia 26.6,9). „... ei s-au depărtat și s-au purtat cu necredincioșie ca și părinții lor ... Dumnezeu a auzit și S-a mâniat și S-a dezgustat de Israel. A părăsit locuința Lui din Șilo, cortul în care locuia între oameni. Și-a dat slava (aceasta este

chivotul) pradă robiei și măreția Lui în mâinile vrăjmașului. ... Preoții Lui (Hofni și Pineas) au căzut uciși de sabie ... Atunci Domnul S-a trezit ... ca un viteaz ... a ales seminția lui Iuda, Muntele Sionului, pe care-l iubește. Și-a zidit sfântul locaș ca locurile preaînalte ... A ales pe robul Său David, ... ca să pască pe poporul Său Iacov și pe Israel, moștenirea Sa” (Psalmul 78.56-72). Eli necredinciosul a fost înlocuit cu Țadoc (o preoție nouă!) și necredinciosul Șilo a fost înlocuit cu Sion (un loc nou al serviciului divin!). Noua preoție, noua împărăție și locuința lui Dumnezeu pe pământ sunt legate pentru totdeauna cu Sionul. Sion, cetatea lui David (2 Samuel 5.7,9), devine cetatea lui Dumnezeu (Psalmul 48.3); când David a cucerit cetatea Sion (aceasta este Ierusalim) și a adus chivotul legământului la Sion, prin aceasta Sion devine cetatea veșnică a locuinței lui Dumnezeu (vezi între altele Psalmul 9.11; 68.16; 76.2; 132.13; 135.21), legată veșnic și cu casa lui David. Aceasta din urmă a făgăduit-o Dumnezeu într-o profeție, care mai întâi se referă la Solomon, dar tocmai în Evrei 1.5 se aplică la Domnul Isus; El va împlini literalmente și toate profețiile din Psalmul 133 (versetele 11-18). Astfel Sion a devenit al doilea munte, care a jucat un rol în istoria lui Israel. Sinai este muntele Legii, dar când Israel a încălcat Legea, când atât preoții lui cât și împăratul lui au eșuat și prin aceasta toți au devenit dependenți de harul lui Dumnezeu, Dumnezeu a ales muntele Sion, muntele harului, unde El face un început nou după o alegere a harului: o preoție nouă, o împărăție nouă, un serviciu divin nou și un loc de odihnă nou pentru Dumnezeu. „Și Eu am uns pe Împăratul Meu pe Sion, muntele sfințeniei Mele. Voi vesti hotărârea: «Domnul Mi-a zis: ,Tu ești Fiul Meu; Eu astăzi Te-am născut. Cere-Mi și-Ți voi da națiunile de moștenire și marginile pământului în stăpânire’»” (Psalmul 2.6-8; compară cu Evrei 1.5; și Evrei 5.5). Sion este începând de acum locul cu care va fi legată rămășița lui Israel, pe care Dumnezeu o formează în har într-un timp de decădere, după ce poporul a eșuat sub Lege și ca întreg trebuie judecat. Găsim astfel în Evrei 12.22 pe rămășița lui Israel adusă pe terenul creștin, prin har adusă deja în principiu la odihna lui Dumnezeu (compară cu Evrei 4.8), unită cu Hristos, Preotul nou și Împăratul nou, adevăratul Fiu al lui David și cu un loc nou al serviciului divin, înapoia perdelei. Și așa va fi în viitor o altă rămășiță din Israel: iudeii care vor trece prin necazul cel mare: „Și am văzut: și iată Mielul stând pe muntele Sion și cu El o sută patruzeci și patru de mii având Numele Său și Numele Tatălui Său scris pe frunțile lor” (Apocalipsa 14.1). Ei au caracterul acelora pe care noi îi găsim în Psalmul 125.1: „Cei care se încred în Domnul sunt ca muntele Sionului, care nu se clatină; el rămâne pentru totdeauna” (compară și cu Evrei 12.27,28). Și Psalmul 126.1: „Când a întors Domnul pe captivii Sionului, eram ca cei care visează. Atunci gura ne era plină de râs și limba de strigăte de bucurie.” Așa va fi Sionul în adevăratul sens al cuvântului pe pământ centrul Împărăției păcii. Ar conduce prea departe să tratăm detaliat această temă; numesc numai un număr de locuri din Scriptură, care lămuresc mai îndeaproape aceasta: Psalmul 14.7; 50.2; 69.36; 87.2,5; 99.2; 102.13,16,21; 110.2; 133.3; 146.10; Isaia 2.3; 4.3-5; 10.12,24; 12.6; 18.7; 24.23; 28.16; 29.8; 30.19; 31.4,5,9; 33.5,20; 35.10; 40.9; 46.13; 49.14,15; 51.3,11,16; 52.1,2,7,8; 59.20; 60.14; 61.1-3; 62.1,11; Ieremia 30.17; 31.6,12; Ioel 2.15,23,32; 3.16,17,21; Apocalipsa 17.21; Mica 4.2,7,8,13; Țefania 3.14,16; Zaharia 1.17; 2.7,10; 8.2,3; 9.9.

=====

Cetatea Dumnezeului celui viu; Ierusalimul ceresc: în multe din locurile amintite în excurs Sionul și cetatea Ierusalim sunt așa de strâns legate între ele, că pare imposibil ca în versetul acesta prin Sion și Ierusalim să se vadă două lucruri diferite. Și cu toate acestea între aceste două elemente stă conjuncția „și”, așa cum stă și între celelalte elemente. Probabil se poate spune că Sion este o noțiune generală introductivă, care reprezintă sistemul nou, în timp ce după aceea urmează șapte elemente, care sunt întotdeauna despărțite prin conjuncția „și”. Primul element, Ierusalimul ceresc, este strâns legat cu noțiunea Sion, dar accentuează aspectul de capitală, locul guvernării în Împărăția păcii. Acesta este Ierusalimul ceresc, pe care Avraam l-a căutat cu privirea, atunci când a înțeles că pentru el nu era pregătită nici o cetate pământească; vezi în privința aceasta comentariul la Evrei 11.10,16 (vezi și Evrei 13.14). Este cetatea Dumnezeului celui viu; aceasta stă nu numai în contrast cu idolii morți, ci amintește că chiar în Sionul pământesc moartea nu este nimicită. Este cetatea lui David muritorul. Însă Ierusalimul ceresc reprezintă adevărata viață, care este din Dumnezeu din pricina Fiului Dumnezeului celui viu, care este acolo.

Zecile de mii de îngerii: după menționarea cetății cerești scriitorul trece acum să enumere locuitorii cerești ai cetății și prin aceasta atinge un apogeu: mai întâi cercul exterior al locuitorilor (îngerii), după aceea cercul interior (Adunarea) și în final Locuitorul cel mai nobil: Dumnezeu Însuși. Îngerii vor fi duhuri slujitoare în timpul Împărăției păcii (Evrei 1.7,14). În noul Ierusalim (Apocalipsa 21.12) stă la fiecare din cele douăsprezece porți un înger ca santinelă. Dacă Domnul în smerenia Lui putea să cheme la ordinul Lui douăsprezece legiuni (72.000) de îngerii (Matei 26.53), cum va fi atunci în gloria Împărăției Sale! Cuvântul „zecile de mii” (urias, „myriaden”) este folosit pentru că în greacă este cel mai mare numeral independent. Conform cu Apocalipsa 5.11 sunt zeci de mii de zeci de mii (sute de milioane) de astfel de îngerii. Gândește câtă putere are fiecare din acești îngerii! Un înger a bătut odată 185.000 de oameni (Isaia 37.36); un înger este suficient să arunce pe satan în adânc (Apocalipsa 20.1,2); cât de mult pot face myriade de îngerii! Deci, toți acești îngerii ne stau la dispoziție în noul sistem, în Ierusalimul ceresc; ei sunt de partea noastră, nu de partea iudaismului, unde unii erau amenințați să alunece. Cetatea este păzită de myriade de santinele (compară cu 2 Împărați 6.16,17) și ca loc al guvernării ea are la dispoziție myriade de funcționari (compară cu Deuteronomul 33.2; Psalmul 68.17; Daniel 7.10).

Adunarea în sărbătoare (sau: strângerea laolaltă universală): cuvântul „de” în greacă este exprimat prin cazul dativ; însă prin aceasta nu este sigur cum trebuie să citim finalul acestui verset și începutul următorului verset. Manuscrisele nu au virgulă și de aceea acolo stă simplu: „myriade de – îngerii și – adunare și biserică de – întâi născuți” (liniutele de unire arată că cuvintele respective constituie în greacă un singur cuvânt). În funcție de locul unde punem virgula și unde se introduce „de” sunt patru posibilități de traducere:

„De myriade de îngerii, de strângerea laolaltă universală și de adunarea celor întâi născuți” (așa cum fac cele mai multe traduceri);

„De myriade de îngeri, ai străngerii laolaltă universală (sau de myriade, adunarea universală a îngerilor) și de adunarea celor întâi născuți” (conform lui Michel aceasta este interpretarea părinților bisericii greacă);

„De myriade de îngeri, ai străngerii laolaltă universală (sau de myriade, adunarea universală a îngerilor) și adunarea celor întâi născuți (Dods);

„De myriade de îngeri, de strângerea laolaltă universală și de adunarea celor întâi născuți” (Wuest).

În primul caz „strângerea laolaltă universală” constă din credincioșii Adunării; strângerea laolaltă universală și Adunarea (Biserica) sunt de aceea două descrieri pentru adunarea celor întâi născuți. În cazul al doilea „strângerea laolaltă universală” constă din îngeri și expresia „strângerea laolaltă universală” este prin urmare o apozitie la myriade de îngeri. În cazul al patrulea atât strângerea laolaltă universală cât și Adunarea (Biserica) sunt apozitii la myriadele de îngeri și prin aceasta și adunarea celor întâi născuți constă din îngeri. În cazul al treilea strângerea laolaltă universală este o grupă deosebită între myriade de îngeri și Adunare (Biserică), la care Wuest își imaginează strângerea laolaltă universală constând atât din îngeri cât și din credincioși întâi născuți. După părerea mea ultimele două traduceri numite sunt cel mai puțin de luat în seamă. În primul rând (contrar lui Dods) niciodată nici „Adunarea” nici „întâii născuți” nu sunt folosite ca noțiuni pentru îngeri. Dods pledează pentru traducerea lui, deoarece îngerii sunt locuitori ai cerului; însă el nu vede că aici este vorba de cetatea cerească în veacul viitor și de starea veșnică, când și oameni glorificați vor fi locuitori ai cerului. Sunt numele lor, care sunt înscrise în cer (compară cu Luca 10.20). Interpretarea lui Wuest este nesatisfăcătoare, deoarece el face din strângerea laolaltă universală o grupă deosebită, la care pare să se atașeze grupa dinainte și grupa de după ea. Aceasta nu pare să dea o defalcare satisfăcătoare. Trebuie să alegi și să aplici strângerea laolaltă universală ori la myriade de îngeri ori la Adunare (Biserică) ori la întâii născuți. Înțelesul „străngerii laolaltă universală” nu ne ajută mult; paneguris înseamnă „adunare festivă a întregului popor” (asemenea celei a jocurilor sau a altor ocazii). Expresia aceasta se poate aplica atât la îngeri cât și la oamenii glorificați. Ceea ce este în favoarea primei traduceri este că paneguris se poate lega direct cu ekklesia („adunare”; în lumea greacă era adunarea locală a tuturor cetățenilor înscriși). Pentru traducerea a doua pledează faptul că conjuncția „și” în cazul acesta desparte consecvent elementele unul de altul, și că atât pentru îngeri cât și pentru întâii născuți se dă o noțiune colectivă de sine stătătoare (strângerea laolaltă universală, respectiv adunarea). Eu prefer traducerea a doua, însă aceasta nu este important; atât îngerii cât și cei întâi născuți vor constitui în cer în timpul Împărăției păcii o adunare în sărbătoare.

Versetul 23: adunarea celor întâi născuți: aici avem cercul interior al locuitorilor cetății cerești. Ca excepție găsim aici în epistola către Evrei „Adunarea” ca aluzie pentru adunarea tuturor credincioșilor; o noțiune foarte des întâlnită în epistolele lui Pavel. Însă cuvântul nu este folosit aici nicidecum în sens paulinic, de exemplu cu înțelesul de trup sau de mireasă a lui Hristos, ci mai degrabă cu înțelesul de familie a lui Dumnezeu. Este întotdeauna adunarea „celor întâi născuți”, o descriere care are a face cu filiația credincioșilor (Evrei 2.10; 12.5-8),

cu faptul că ei sunt frați ai lui Hristos (Evrei 2.11,12,17); că ei sunt asemenea chipului Fiului lui Dumnezeu (Romani 8.29), ca întâi născuți sunt asemenea chipului Celui întâi născut (Evrei 1.6). Cuvântul acesta ne amintește de „dreptul de întâi născut” din versetul 16, la care Esau a renunțat; evreii erau întâi născuți care aveau dreptul la moștenirea veșnică (Evrei 9.15). Ei erau în privința aceasta împreună moștenitori cu Hristos, Cel întâi născut (Romani 8.17; Galateni 4.7). Adunarea celor întâi născuți este una din multele familii, care sunt numite după Numele Tatălui (Efeseni 3.14,15); însă pentru că ei sunt cei întâi născuți, ei sunt familia cea mai înaltă între toate aceste familii. Ei fac parte din cercul interior al cetății cerești, acolo sunt înscrise numele lor; cei dreپți vechi-testamentali (versetul 23c) descind din poporul pământesc al lui Dumnezeu. Și în Israel cei întâi născuți erau o grupă deosebită; ei erau închinați Domnului (lui Iahve) (Exodul 13.1-16). Mai târziu ei sunt înlocuiți prin seminția lui Levi, din care făcea parte și familia preoțească (Numeri 3.12); aceasta arată că gândul inițial referitor la întâii născuți era nu numai legat cu o moștenire deosebită, ci și cu slujba de preot și de levit. La fel epistola către Evrei arată clar, că întâii născuți sunt moștenitori și preoți, așa cum întâiul născut este moștenitorul (Evrei 1.2) și Marele Preot (Evrei 10.21). Cu o privire la Împărăția păcii se poate chiar presupune că scriitorul se gândește că „întâii născuți” vor exercita o slujbă levitică; în orice caz ei vor constitui o preoție împărătească (1 Petru 2.9; compară cu Exodul 19.5,6) și împreună cu Hristos vor domni și vor sluji ca împărați și preoți (Apocalipsa 1.6; 5.10; 20.6). Dacă paneguris se potrivește pentru această adunare (vezi comentariul la versetul 22), atunci putem spune că va fi o strângere laolaltă sărbătorească de familie, când în curând adunarea completă va ajunge în cetatea cerească. Să ne gândim la Psalmul 133.1 în legătură cu Marele Preot prezent (versetul 2) și binecuvântarea veșnică în Sion (versetul 3).

Înscriși în ceruri: trebuie să ne gândim întotdeauna că scriitorul descrie aici noul sistem așa fel că întotdeauna implicit el este pus față în față cu vechiul sistem. Evreii nu veniseră la Sionul pământesc, ci la Sionul ceresc / Ierusalim; îngerii nu mai erau mai presus decât ei, ci erau slujitori în sistemul nou (vezi comentariul la Evrei 1.4,13; 2.2); și evreii nu mai aparțineau unui popor pământesc al lui Dumnezeu ci unui popor ceresc al lui Dumnezeu. Numele lor nu erau înscrise în registrele nominale pământești ale lui Israel, ci în registrele nominale cerești ale lui Dumnezeu. Domnul Isus prezintă acest popor ceresc în evanghelia după Luca, unde El de exemplu spune ucenicilor: „... bucurați-vă că numele voastre sunt scrise în ceruri” (Luca 10.20). Desigur în privința aceasta ne gândim și la „cartea vieții”, unde sunt înscrise numele credincioșilor (Filipeni 4.3; Apocalipsa 3.5; 21.27) (care trebuie bine diferențiată de cartea vieții în care sunt înscriși toți oamenii, de exemplu în Psalmul 69.28). Credincioșii, care nu fac parte din Adunarea creștină, de exemplu credincioșii din timpul necazului cel mare (după răpirea Adunării), sunt înscriși în cartea vieții începând „de la întemeierea lumii” (Apocalipsa 13.8; 17.8), căci și ei fac parte din sistemul pământesc al lucrurilor. Însă din Efeseni 1.4 (compară cu Evrei 3.11) putem vedea că adunarea celor întâi născuți a fost înscrisă în cer „înainte” de întemeierea lumii. Adunarea aparține cerului, în ceea ce privește casa: ea este, în ceea ce privește natura ei, un popor ceresc. Aceasta nu este valabil pentru credincioșii vechi-testamentali. Patriarhilor li s-a făgăduit un popor pământesc și o țară pământească; când a devenit clar că ei nu vor trăi împlinirea făgăduinței. Prin credință au învățat să privească spre o patrie cerească (Evrei 11.10,16), așa că și ei ca „sfînți ai locurilor

preaînalte” (Daniel 7) vor locui în cetatea cerească în timpul Împărăției păcii. Însă din cauza aceasta ei nu sunt un popor ceresc în ceea ce privește casa, așa cum este Adunarea, a cărei „cetățenie” este în cer (Filipeni 3.20).

Dumnezeu, Judecătorul tuturor: se mai poate traduce și astfel: „La Unul drept, care este Dumnezeul tuturor”, ceea ce este mai bine în concordanță cu topica în greacă. Expresia „Unul drept” arată pe cineva care rostește o sentință judecătorească, însă cuvântul înseamnă și „judecător” (Faptele apostolilor 13.20), ceea ce arată mai mult la administra. Compară Matei 19.28; Luca 22.30; 1 Corinteni 6.2,3 unde verbul înrudit „a judeca” are după părerea mea mai mult înțelesul de „a administra”, „a domni”; Dumnezeu este Judecătorul suprem pe tronul Său în rezidența Sa, în timpul Împărăției păcii pământul întreg va recunoaște judecata (domnia) Lui. Judecata Lui va însemna în primul rând: judecata asupra vrăjmașilor Lui („Ridică-Te, Judecător al pământului! Răsplătește celor mândri!”; Psalmul 94.2), judecata asupra popoarelor în viață (Matei 25.31.46), și după aceea evaluarea acelor care au fost găsiți demni pentru a intra în Împărăție. „Domnul împărățește! ... El va judeca popoarele cu dreptate ... pentru că El vine să judece pământul. El va judeca lumea cu dreptate și popoarele după credințioșia Lui” (Psalmul 96.10,13; 98.9; compară cu Psalmul 67.4; 72.2,4; 75.2,7; Isaia 2.4; 33.22; 51.5). Este clar, că Dumnezeu va face această judecată prin Hristos: Tatăl a dat judecata Fiului, deoarece acesta este Fiul Omului (Ioan 5.22,27). Scaunul de judecată al lui Dumnezeu este scaunul de judecată al lui Hristos (Romani 14.10; 2 Corinteni 5.10). Este Iahve (Domnul) la fel cum El este Mesia, care va judeca pământul (Psalmul 2.6-9; 110.1,2,5,6; Isaia 9.7; 11.1-5). Fiul Omului primește Împărăția Lui din mâna Celui Bătrân de zile (Daniel 7.13,14), și astfel Împărăția lui Dumnezeu va deveni Împărăția Fiului Omului (Matei 13.41); însă în final Acesta va pune din nou Împărăția în mâinile lui Dumnezeu și atunci Dumnezeu va fi totul în toate (1 Corinteni 15.28) (la care trebuie să ținem bine seama, că Acesta este Dumnezeu triunitar, care include pe Fiul). Prin aceasta rămâne întotdeauna adevărat, că Dumnezeu este astăzi principial și nevăzut, și în curând vizibil, „Judecătorul întregului pământ” (compară cu Geneza 18.25; Psalmul 94.2), chiar dacă în timpul Împărăției păcii judecata va fi făcută printr-un Om, care a spus: „Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ” (Matei 28.18) – însă Omul acesta este Dumnezeu.

Duhurile celor drepti: îngerii sunt de asemenea duhuri (Evrei 1.7,14), însă aici este clar vorba despre oameni, și anume credincioși („drepti”), care au adormit și de aceea au o existență spirituală (compară „duhuri” în 1 Petru 3.19 și „suflete” în Apocalipsa 6.9). Eu nu cred că aici ne putem gândi la credincioșii adormiți ai noului sistem. „Adunarea celor întâi născuți” este o totalitate, în care sunt incluși toți credincioșii nou-testamentali începând de la Rusalii și până la răpirea Adunării. În afară de aceasta trebuie să ținem seama întotdeauna, că scriitorul privește spre „veacul viitor”, când toți cei adormiți vor fi ajuns realmente la „desăvârșire”, și anume prin înviere (vezi comentariul la Evrei 11.40). Deci, nu toți creștinii credincioși vor deveni „duhuri” înainte de momentul acesta, „Nu toți vom adormi, dar toți vom fi schimbați” (1 Corinteni 15.51; compară cu 1 Tesaloniceni 4.15,17). De aceea aici este vorba, după părerea mea, exclusiv de credincioșii vechi-testamentali, de „dreptii” mulți, care sunt tratați în Evrei 11 precum și de alții. Căci cu toate că ei au trăit sub sistemul vechi, într-o anumită privință au avut parte de noul sistem (chiar dacă nu la acest nivel ceresc, măreț, ca evreii). Ei

au fost răscumparați cu același sânge al stropirii (versetul 24) și vor avea parte de Împărăția păcii ca cetățeni ai cerului. Deci dacă un iudeu ar cădea înapoi în iudaism, și prin aceasta în tradiția de a rămâne pe linia părinților, atunci el ar trebui să țină bine seama că (a) iudaismul la timpul lui a lepădat pe Mesia și de aceea va fi judecat, și că (b) dreptii vechi-testamentali au căutat cu privirea tocmai pe acest Mesia („Avraam a văzut ziua Lui” vezi comentariul la Evrei 11.10) și de aceea vor primi parte în felul lor la noul sistem. De aceea cine voia să stea de aceeași parte ca sfinții de demult, nu avea voie să cadă înapoi în iudaism; tocmai credincioșii evrei „veniseră/se apropiaseră” de duhurile celor drepti. De altfel aceasta este o expresie prescurtată (eliptică): sunt dreptii care acum stau în această stare intermediară ca „duhuri” și în curând în „veacul viitor” vor ajunge la desăvârșire prin înviere. (Compară cu 1 Petru 3.19: atunci Hristos a predicat în Duhul oamenilor, care acum sunt în captivitate și care atunci au trăit pe pământ în neascultare.) Este nesatisfăcător să se citească așa ca și cum cei adormiți ar fi ajuns deja acum la desăvârșire; starea intermediară, în timpul căreia trupul se află în mormânt, este o stare nedesăvârșită. În lumina Evrei 11.40 noi trebuie să ne gândim aici la înviere.

Versetul 24: Isus, Mijlocitorul unui nou legământ: în enumerarea elementelor noului sistem desigur nu poate lipsi Persoana mare, prin care a fost întemeiat sistemul nou. Ea este numită aici cu Numele Său omenesc de smerenie: Isus, ca să ne amintească că El ca Om pe pământ, prin lucrarea de răscumpărare a întemeiat noul legământ (vezi expresia care urmează). Cu privire la expresia „Mijlocitor” vezi comentariul la Evrei 8.6 și 9.15, și cu privire la noul legământ și comentariul la Evrei 7.22 și 8.8. Este un „legământ mai bun” (Evrei 7.22; 8.6), un „legământ veșnic” (Evrei 13.20), un „legământ nou (kainos)” (Evrei 8.8,13; 9.15), și un „legământ nou (neos)” (în versetul nostru). Kainos înseamnă mai mult „de natură nouă”, nou în însușirile lui, cu totul altfel decât vechiul legământ. Neos înseamnă „tânăr”, „proaspăt”. În legătură cu referirea la „veacul viitor” menționarea noului legământ aici înseamnă că în timpul Împărăției păcii care va veni va fi și un popor pământesc, cu care Dumnezeu va face un legământ nou conform profeției din Ieremia 31. Și aceasta ar fi trebuit să fie un motiv pentru evrei să nu se întoarcă înapoi în iudaism, oricât de paradoxal ar părea aceasta. Iudaismul actual va fi judecat, viitorul lui Israel era tocmai la Isus cel smerit, lepădat aici pe pământ de către poporul Său. El era Mijlocitorul unui legământ nou, de care va avea parte în curând rămășița lui Israel, care se va întoarce la Domnul. Evreii, care voiau să fie din nou solidari cu poporul Său, trebuiau să țină seama că viitorul poporului era în sistemul nou, la care ei veniseră, și niciunde altundeva. Sistemul nou vede dinainte un popor ceresc, care va locui în cetatea cerească; dar el este și baza pentru împlinirea făgăduințelor pământești date lui Israel. Când în curând urmașii lui Avraam vor primi țara, aceasta va avea loc nu pe baza vechiului legământ, ci pe baza noului legământ.

Sângele stropirii, care vorbește mai bine decât Abel: fraza aceasta este legată direct cu cea anterioară (a viitorului lui Israel), așa cum se vede din referirea la Abel. Cu privire la sângele stropirii vezi comentariul la Evrei 9.18-23. Este sângele lui Hristos, pe care El l-a dus în Locul Preasfânt înaintea feței lui Dumnezeu. Este sângele noului legământ, așa cum Hristos Însuși l-a numit când a instaurat cina. Noul legământ se bazează pe jertfa Sa. Însă referirea la Abel oferă întregului un accent deosebit. Când Cain a omorât pe fratele său Abel, Dumnezeu îi

spune: „Ascultă! Glasul sângelui fratelui tău strigă la Mine din pământ” (Geneza 4.10). Cain este o imagine a lui Israel și Abel o imagine a lui Hristos (compară cu Matei 23.35). Cain l-a omorât pe fratele lui, pentru că el în serviciul lui divin egoist s-a supărat pe fratele lui, care în mod evident a dobândit favoarea lui Dumnezeu. Din același motiv conducătorii iudei au urât pe Domnul Isus și L-au omorât. Ei au fost atenționați dinainte, ca și Cain, ei ar fi putut primi toate binecuvântările care le-au fost date, dacă ar fi umblat pe calea adevăratului, ca Abel. Dar când ei L-au omorât, au strigat: „Sângele Lui să fie asupra noastră și asupra copiilor noștri” (Matei 27.25). Sângele lui Abel a strigat din pământ către Dumnezeu după răzbunare și la fel a venit mânia, judecata lui Dumnezeu peste Israel. Cain a devenit unul fără patrie, un fugar pe pământ, și la fel Israel este împrăștiat pe întreg pământul. Din prețul trădării făcute de Iuda marii preoți au cumpărat „ogorul sângelui” (Acheldama), care a devenit un loc de înmormântare a străinilor - neînțelegând că prin aceasta făceau aluzie la propria lor soartă. Căci așa cum Cain era alungat pe pământul care a supt sângele fratelui lui omorât (Geneza 4.11) și în cele din urmă a fost îngropat în același pământ ca străin, la fel întreg pământul a devenit pentru Israel un ogor al sângelui pe baza sângelui Fratelui lor, și ei sunt alungați, departe de fața Domnului (Iahve), printre toate popoarele și înmormântați ca străini în țări străine. Însă acum vine diferența:

Sângele lui Isus vorbește și o vorbire (așa cum sângele lui Abel a „strigat” din pământ), dar vorbește mai bine decât sângele lui Abel. Acesta din urmă striga după răzbunare. Dar sângele lui Hristos vărsat de către Israel este totodată și sângele de jertfă; prin Hristos el a fost dus la Dumnezeu și prin aceasta a devenit baza pentru noul legământ. De aceea va fi posibilă cândva restabilirea lui Israel. Rămășița credincioasă va fi adunată cândva din toate popoarele și va fi restabilită în țară. Și păcatele lor vor fi iertate prin sângele lui Hristos. Atunci rătăcirea încioace și încolo a lui „Cain” se va sfârși; vine sfârșitul mâniei pe baza valorii mult mai mari a sângelui lui Hristos. Odată conducătorii iudei au cerut ca sângele să vină asupra lor, și ei au avut parte de puterea răzbuătoare a acestuia; rămășița credincioasă a lui Israel, care se va constitui în timpul necazului cel mare, va avea parte odată de puterea împăciuitoare a acestui sânge. Prefer interpretarea dată aici față de aceia care gândesc la o vorbire a lui Abel însuși (compară cu Evrei 11.4b) sau la o vorbire a sângelui jertfei lui Abel; sensul cel mai bun ia naștere după părerea mea, dacă se citește: „decât (cel al lui) Abel”, (la care sângele este comparat cu sângele).

Versetul 25: după enumerarea elementelor sistemului nou – cu intenția de a aduce pe evrei sub impresia noului mărș, la care veniseră și de la care nu trebuiau să alunece – urmează acum iarăși unele atenționări concludente, dacă este posibil mai severe decât cele anterioare. Ei nu trebuiau să respingă pe „Cel care vorbește”. Dumnezeu ne-a vorbit în ultimele zile în Fiul (Evrei 1.1); Domnul a vorbit aici pe pământ despre marea mântuire (Evrei 2.3), și sângele lui Hristos vorbește încă (Evrei 12.24). Cine respinge toate aceste vorbiri trebuie să se aștepte la o soartă mai rea decât au avut parte aceia care au respins cuvântul pe care Dumnezeu l-a rostit pe Sinai. Aceasta se leagă de versetele 18-21, unde ni se amintește de vorbirea lui Dumnezeu pe muntele Sinai, o vorbire care a inspirat o frică așa de mare, că poporul nu o mai putea auzi. Dacă scriitorul spune aici că poporul „a respins” cuvântul, atunci el vrea să spună că împotrivirea lor față de îndrumările divine („oracol”; vezi Evrei 8.5) nu se baza numai pe

frică, ci și pe aversiune împotriva cuvântului însuși. Ei au respins cuvântul, așa cum la scurt timp după aceea au confirmat prin slujirea idolatră a vițelului de aur, și cum au dovedit de mai multe ori după aceea prin rebeliunea lor. Deci dacă cineva care a respins Cuvântul lui Dumnezeu în vechiul sistem nu a scăpat de judecată, cu cât mai puțin vor scăpa aceia care resping Cuvântul lui Dumnezeu în noul sistem, adică cad din creștinism înapoi în iudaism.

Pe pământ ... din ceruri: în sistemul vechi Dumnezeu a vorbit „pe pământ”, și în sistemul nou Dumnezeu vorbește „din ceruri”. Acesta este un contrast ciudat, unde Biblia spune că pe Sinai Dumnezeu „a vorbit din cer” (Exodul 20.22; Deuteronomul 4.36), în timp ce în noul sistem Dumnezeu a vorbit pe pământ prin Hristos. Însă aceasta nu este o contradicție. Vorbirea lui Dumnezeu pe Sinai „din cer” era numai o vorbire de pe bolta cerului, însă în rest era în totul într-un cadru pământesc: adresată unui popor pământesc, din cadrul unui sistem pământesc. Însă vorbirea Fiului era un cuvânt din cer (compară cu Ioan 3.12,13; 8.23,26), orientat spre formarea unui popor ceresc într-un sistem ceresc. Pe Sinai a vorbit „Domnul întregului pământ” (Isaia 54.5); în epoca actuală vorbește „Omul din cer” (1 Corinteni 15.47).

Versetul 26: când scriitorul numește aici vorbirea divină a lui Hristos, el nu se gândește la o vorbire despre dragoste și har, ci la o vorbire cel puțin la fel de sublimă și maiestică ca și cuvintele răsunătoare de pe Sinai. Acestea din urmă erau însoțite de o clătinare puternică; pământul s-a cutremurat (Exodul 19.18; compară cu Judecători 5.4,5; Psalmul 18.8; 68,8,9; 77.18; 114.7; Habacuc 3.6). Însă pentru sistemul nou este un cuvânt și mai puternic. Va veni încă odată o clătinare, însă atunci se va cutremura nu numai pământul, ci și cerurile. Mai puternic: este nu numai un cutremur, ci schimbare; această clătinare va îndepărta toate lucrurile clătinate și vor rămâne numai lucrurile care nu se clatină (versetul 27). Scriitorul se referă la aceasta cu un cuvânt preluat din epoca veche (Hagai 2.7). De aceea „acum” nu înseamnă că Dumnezeu a rostit acest „acum” (din timpul evreilor), ci: acum, în timpul acesta, avem a face cu o altă clătinare, așa cum Dumnezeu a lăsat să fie prorocită prin profetul Hagai (citat aici conform LXX). Hagai însuși face o legătură cu ieșirea din Egipt și călătoria prin pustiu din versetul anterior, și arată clar că Templul nou zidit conținea o făgăduință: așa cum la ieșirea din Egipt Dumnezeu era la lucru în mijlocul lui Israel cu Cuvântul și cu Duhul Său, așa va lucra El în viitor mai minunat în mijlocul poporului Său. El va clătina cerul și pământul, marea și uscatul, da toate popoarele se vor cutremura și „dorința tuturor națiunilor” va veni, și Domnul (Iahve) va umple Templul din Ierusalim cu slava Sa: „Gloria de la urmă a casei acesteia va fi mai mare decât cea dintâi ... în locul acesta voi da pace” (Hagai 2.9). Aici profetește Hagai deja că sistemul nou va fi mult mai minunat decât sistemul vechi. El leagă aceasta cu un Templu pământesc viitor; cu cât mai minunat trebuie să fie atunci noul sistem, când este privit din partea cerească. În Împărăția păcii va fi nu numai un Templu pământesc (Ezechiel 40-44), ci și un Templu ceresc (Apocalipsa 11.19; compară cu Apocalipsa 21.22). Împlinirea definitivă a noului sistem, și anume în „veacul viitor”, va fi inițiată conform lui Hagai de asemenea printr-o mare zguduire. „Încă o dată” în LXX este pus aici de scriitor față în față cu versetele 18-21: odinioară s-a zguduit Sinai, în curând se va zgudui încă o dată pământul și cerul.

Versetul 27: așa cum Hagai vorbește despre zguduirea cerului și pământului, așa va fi însoțită introducerea Împărăției păcii. Vor avea loc cutremure îngrozitoare în timpul necazului cel mare (Apocalipsa 6.12; 11.13; 16.18) și la revenirea lui Hristos (Zaharia 14.41) și semne mari în cer (Apocalipsa 6.13,14; Matei 24.29). Însă rezultatul din citatul de care se folosește scriitorul aici este mult mai mare: cerul și pământul se vor cutremura încă o dată, și aceasta va fi pentru ultima dată, căci acest „cutremur” va fi o „transformare”. „A transforma” înseamnă aici „a înlătura și a înlocui prin altceva”, ca în Evrei 7.12. Toate lucrurile clătinate (vremelnice, trecătoare) vor fi înlăturate, așa că va rămâne numai ceea ce este de nezdruccinat (veșnic, netrecător). Lucrurile de neclătinat există deja: ele sunt incluse în sistemul nou. Însă sistemul vechi, acela al iudaismului, aparține acestui pământ, aparține lucrurilor clătinate, care vor dispărea (Evrei 8.13). Legământul vechi aparține primei creații, care piere; adunarea celor întâi născuți, care este deja acum în lume, este cel dintâi rod al creației noi.

Gă: pământ, țară, teren

Evrei 1.10 Tu ai întemeiat pământul

Evrei 6.7 pământul, care absoarbe ploaia

Evrei 8.4 dacă ar fi pe pământ

Evrei 8.9 să-i scot din țara Egiptului

Evrei 11.9 în țara promisiunii ca într-o țară străină

Evrei 11.13 străini și fără drept de cetățenie pe pământ

Evrei 11.38 în peșteri și în crăpăturile pământului

Evrei 12.25 care rostea cuvinte divine pe pământ

Evrei 12.26 al cărui glas a clătinat atunci pământul

Evrei 12.26 clătina nu numai pământul

Care sunt făcute: lucrurile care se clatină sunt făcute de Dumnezeu (Evrei 3.4b). Ele aparțin creației dintâi, care se poate clătina, care a fost clătinată prin căderea în păcat și de aceea nu poate rămâne: „... pământul .. și cerul ... vor pieri” (Evrei 1.10,11). Și legământul vechi, în care Dumnezeu a dat oamenilor cerințele lui sfinte și îl evaluează pe om conform acestor cerințe, poartă prin păcat însușirea vremelniciei. Evreul, care se reîntorcea la iudaism, se întorcea la ceva care va pieri odată, în timp ce acela de la care el s-a întors va rămâne veșnic. Toate cele făcute odinioară vor dispărea și vor face loc la ceea ce este nou, pe care Dumnezeu le-a făcut și le va face: mai întâi o „Împărăție neclintită” (versetul 28) și în final un cer nou și un pământ nou (2 Petru 3.13; Apocalipsa 21.1).

Versetul 28: Împărăție neclintită: sistemul nou își va avea împlinirea și realizarea deplină în „veacul viitor” (Evrei 6.5), în „lumea locuită care va veni” (Evrei 2.5), când Fiul Omului va întemeia Împărăția Sa în glorie pe pământ. El primește Împărăția din mâinile Tatălui (Daniel 7.13,14), și noi o primim din mâinile Lui (compară cu Luca 12.32; 22.29). Când în curând rămășița lui Israel vor fi supușii Împăratului pe pământ, noi „vom primi” în curând Împărăția de la El. Nu va fi o Împărăție așa cum ea era cunoscută în sistemul vechi: chiar și împărăția

casei lui David a fost trecătoare sub vechiul legământ. Toate împărățiile oamenilor se termină odată, dar ceea ce rămâne este o Împărăție care peste mii de ani va fi o Împărăție veșnică, în care și noi „vom împărăți în vecii vecilor” (Apocalipsa 22.5).

Să avem har: pentru noi, care vom avea parte de o Împărăție neclintită, nu este nici un motiv să fim aroganți, căci totul este dependent de harul lui Dumnezeu (compară cu Evrei 4.16; 10.29; 12.15). Să ținem cu tărie la sistemul nou fără să ne abatem înseamnă deci să ținem cu tărie la har, fără să ducem lipsă de harul lui Dumnezeu (vezi comentariul la versetul 15). De altfel expresia aceasta poate însemna și „să fi recunoscător, să mulțumești”, (așa cum de exemplu este Luca 17.9; 1 Timotei 1.12). Această traducere se potrivește și în context (evreii nu ar trebui să se îndepărteze murmurând de sistemul nou, ci să fie recunoscători pentru tot ce ei au primit în el și să slujească lui Dumnezeu).

Împărăție

Evrei 1.8 toiagul Împărăției Tale

Evrei 11.33 au cucerit împărății

Evrei 12.28 fiindcă am primit o Împărăție care nu se poate clătina

Împărat (7 x)

Evrei 7.1 Melhisedec, împărat al Salemului

Evrei 7.1 măcelul împăraților

Evrei 7.2 împărat al dreptății

Evrei 7.2 împărat al Salemului, aceasta înseamnă împărat al păcii

Evrei 11.23 nu s-au temut de porunca împăratului

Evrei 11.27 nu s-a temut de mânia împăratului

Să slujim plăcut lui Dumnezeu, cu respect și cu teamă evlavioasă: aici este nu numai atenționarea în sens negativ de a ține cu tărie la har, ci și în sens pozitiv prin aceea că slujim plăcut lui Dumnezeu (adică prin har). Cine își însușește harul lui Dumnezeu cum se cuvine în inimă și în viață, acela are felul de gândire spirituală corect pentru a sluji lui Dumnezeu într-un fel plăcut Lui. (Dacă se traduce „a fi mulțumitor”, atunci mulțumirea este aici felul corect de a gândi pentru a sluji lui Dumnezeu.) „A sluji” este latreuo, care în ebraică înseamnă de cele mai multe ori „a sluji” în sens cultic (a practica serviciul divin), însă aici și în Evrei 9.14 pare să aibă un sens mai general (vezi comentariul la Evrei 8.5). Și la Sinai poporul a fost chemat să slujească lui Dumnezeu într-un fel plăcut Lui și privește cum s-au îndepărtat de la aceasta. Cu cât mai mult trebuiau credincioșii să slujească lui Dumnezeu cu evlavie și teamă în noul sistem. Pentru „plăcut” vezi cuvântul înrudit din Evrei 11.5,6 și vezi comentariul la Evrei 13.21. Cuvântul se leagă și de versetul 6: Dumnezeu disciplinează un fiu de care El are plăcere, pentru ca El să poată avea și mai multă plăcere (vezi comentariul). „Evlavia” este tradusă în Evrei 5.7 cu „temere de Dumnezeu”; de fapt ceva ca „stăpânirea de sine evlavioasă”. Și cuvântul „teamă” îl regăsim în Evrei 5.7, și anume în cuvântul înrudit

„rugăciuni” (este un alt cuvânt decât „frică” din Evrei 12.9). Probabil aici este o aluzie la modelul Domnului Isus.

Versetul 29: din nou se face o comparație cu Sinai. Poporul a zis, când se afla la munte: „Pentru că acest foc mare ne va mistui” (Deuteronomul 5.25), și când Moise a chemat poporul să respecte legământul de la Sinai, el spune: „Pentru că Domnul (Iahve) Dumnezeuul tău este un foc mistuitor, un Dumnezeu gelos” (Deuteronomul 4.24). În Deuteronomul 9.3 el spune același lucru ca mângâiere pentru Israel, căci Dumnezeu va merge înaintea lor ca un foc mistuitor, ca să mistuie pe vrăjmașii lor. Însă Deuteronomul 4 arată clar că, dacă Israel va încălca legământul, acest foc mistuitor se va îndrepta împotriva lor. Demn de amintit este și că Isaia rostește același cuvânt cu privire la Împărăția care va veni în același context. Scriitorul arată clar, că numai evreii care țin cu tărie la har și slujesc plăcut lui Dumnezeu vor primi o Împărăție care nu se clatină; dacă nu fac așa, atunci ei vor descoperi, ca și Israel în vechime, că Dumnezeu lor va fi pentru ei un foc mistuitor. La fel spune și Isaia: „Păcătoșii se înfricoșează în Sion, tremurul i-a cuprins pe cei fățarnici (neevlavioși). „Cine dintre noi va putea locui cu un foc mistuitor? Cine dintre noi va putea locui cu flăcările eterne?” – Cel care umblă drept și vorbește drept ... acela va locui pe înălțime ... Ochii tăi Îl vor vedea pe Împărat în frumusețea Lui ... Privește Sionul, cetatea sărbătorilor noastre! ... Pentru că Domnul (Iahve) este Judecătorul nostru, Domnul este Legiuitorul nostru, Domnul este Împăratul nostru; El ne va salva” (Isaia 33.14-22). Dumnezeu, care de mai multe ori a mistuit poporul Său cu foc (Leviticul 10.2; Numeri 11.1; 16.35), care va mistui odată cu foc întregul univers (Evrei 12.26,27; 2 Petru 3.7,12), este un foc mistuitor și pentru carnea din noi; și pentru aceia dintre noi, care cad de la credință El este chiar un foc mistuitor veșnic. Atâta timp cât noi vom avea pe pământ a face cu creștini cu numele – așa cum unii evrei voiau să cadă înapoi în iudaism – cuvântul acesta își are deplina valabilitate.

3. O umblare curată (Evrei 13.1-7)

Evrei 13.1-7: **1.** Dragostea frățească să rămână. **2.** Nu uitați primirea de oaspeți, pentru că, prin aceasta, unii, fără să știe ^a, au găzduit îngeri. **3.** Amintiți-vă de cei în lanțuri ^b, ca și cum ați fi legați împreună cu ei; de cei chinuți, ca fiind și voi înșivă în trup. **4.** Căsătoria să fie ținută în onoare în toate ¹, și patul neîntinat, pentru că pe curvari și pe adulteri îi va judeca ^c Dumnezeu. **5.** Purtarea voastră să fie fără iubire de bani, mulțumiți cu ce aveți în prezent; pentru că El a spus: „Nicidecum nu te voi lăsa și cu nici un chip nu te voi părăsi” ^d. **6.** încât să spunem cu îndrăzneală ²: „Domnul este ajutorul meu și nu mă voi teme: ce-mi va face omul?” ^e **7.** Amintiți-vă de conducătorii voștri, care v-au vorbit Cuvântul lui Dumnezeu; și, privind atent la sfârșitul purtării lor, imitați-le credința! ^f

Remarci

^{1.} sau „între toate”

^{2.} sau „cutezător”

^{a.} Geneza 18.1-8; 19.1-3

- b. Evrei 10.34; Matei 25.36
- c. Galateni 5.19,21; Efeseni 5.5
- d. Geneza 28.15; Deuteronomul 31.6,8; Iosua 1.5
- e. Psalmul 118.6
- f. Evrei 6.12; 1 Corinteni 4.16

Comentariu

Scriitorul încheie această intercalare (Evrei 12.12-13.7) cu îndemnuri care se referă mai mult la viața creștină generală, zilnică. Căci credinciosul are într-adevăr o chemare cerească (Evrei 3.1), el poate intra în Locul Preasfânt ceresc (Evrei 10.19-22) și el este în călătorie spre cetatea cerească (Evrei 11.10,16; 12.22; 13.14) – însă între timp el este încă pe pământ. El este încă permanent:

- în trup (Evrei 13.3),
- în necazuri (Evrei 3.5,6),
- în sărăcie (Evrei 2.5),
- în carne (Evrei 1.4,5).

Puterea care pune în mișcare în viața creștină simțămintele practice între credincioși este dragostea lucrată prin Duhul Sfânt,:

- dragoste față de frați (versetul 1)
- dragostea față de străini (aceasta este ceea ce cuvântul „ospitalitate” înseamnă textual; versetul 2),
- dragoste față de cei închiși (concetățeni apăsăți; versetul 3),
- dragoste față de partenerul de căsnicie (versetul 4).

Tocmai în timpuri de asuprire dragostea adevărată poate ușor slăbi și poate apare o dragoste falsă.

- Dragoste pentru eul propriu, prin care nu mai ai nici o privire pentru străini și pentru cei închiși (versetul 2,3, în mod deosebit 3b);
- Dragoste adulteră față de partenerul cu care nu ești căsătorit (versetul 4);
- Dragoste pentru bani (textual aici stă: „nu iubitori de bani) (versetul 5).

Puterea pentru a rămâne păzit de această dragoste falsă se primește prin privirea cu credință în sus spre Dumnezeu, conform făgăduințelor lui Dumnezeu Însuși (versetele 5,6). Însă Dumnezeu dă și pe pământ „înaintași” (supraveghetori, conducători spirituali), pentru a ne ajuta să rămânem pe calea dreaptă. Evreii trebuiau să-și amintească de (a) Cuvântul rostit, (b) de credința personală și (c) de sfârșitul umblării conducătorilor adormiți, pentru ca ei să fie încurajați și să rămână păziți de alunecare. (În versetul 17 el mai adaugă, că ei ar trebui să asculte și de conducătorii lor aflați în viață.)

Versetul 1: dacă pe de o parte sunt necazuri și încercări și pe de altă parte înclinații de a aluneca de la credință, atunci astfel de evoluții sunt rele nu numai pentru viața de credință personală a creștinului și pentru relația lui cu Dumnezeu, ci și pentru relațiile lui cu frații și surorile lui. Compară cu Evrei 10.24 unde credincioșii sunt îndemnați să vegheze unii asupra altora și să se îndemne la „dragoste”. Cuvântul de acolo este agape, care se referă mai mult la dragostea divină, care este dragoste curată, deoarece natura ei este, indiferent dacă subiectul dragostei merită dragostea, așa ca și în cazul dragostei lui Dumnezeu față de noi. În cuvântul folosit aici pentru „dragostea de frați” (philadelphia) este cuvântul phileo, care înseamnă mai degrabă „a avea dragoste” în sensul sentimentelor și a fi atras. Odiioasă evreii au arătat dragostea revărsându-se, așa cum se vede din Evrei 6.10 (agape) și Evrei 10.33,34, însă din cauza situației lor plină de griji aveau nevoie să fie îndemnați ca această dragoste să nu se piardă.

Versetul 2: la cuvântul philadelphia se aliniază cuvântul philoxinea, „ospitalitate”, textual „dragoste față de străini”. Din dragostea de frați rezultă că te preocupi și de credincioșii care vin din depărtare; pe care probabil nu-i cunoști, dar care sunt dependenți de primirea plină de dragoste în casele credincioșilor. Ca argument pentru onorarea ospitalității scriitorul amintește că nu se știe pe cine ai primit. Unii au găzduit chiar pe îngeri; desigur aici se gândește la îngerii care au fost întâmpinați de Avraam (Geneza 18) și Lot (Geneza 19) în chip de oameni, și de asemenea se poate gândi și la Ghedeon (Judecători 6) și Manoah (Judecători 13). În aceasta era inclusă răsplătirea propriu-zisă, în mod deosebit dacă ne gândim la cuvintele Domnului Isus că cine primește pe credincioși cu ospitalitate de fapt Îl primește pe El (Matei 25.34-40). Și nu sunt cazuri în care aceste îndemnuri pot fi extinse și la necredincioși?

Versetul 3: unii credincioși puteau fi în situații mult mai nefavorabile și să fie închiși din cauza credinței lor (și despre aceasta vorbește Domnul în Matei 25). Evreii au arătat dragostea lor și în această privință (Evrei 10.33,34), însă ei nu trebuiau să obosească în această privință. Așa cum străinii în vechime erau total dependenți de ospitalitate, la fel cei închiși erau total dependenți de ceea ce prietenii le aduceau (compară cu Faptele apostolilor 27.2,3; Pavel a fost deosebit de recunoscător pentru ajutorul oferit de frați în închisoarea sa: Filipeni 1.7; 4.10-14,18; 2 Timotei 1.16,17).

Ca și cum ați fi legați împreună cu ei: Grosheide este de părere că hoos nu poate fi tradus cu „ca și cum”, căci acesta ar fi imposibil cu al doilea hoos; însă chestiunea este tocmai că al doilea hoos se poate traduce la fel cu „ca și cum”. Grosheide vrea să interpreteze spiritual pe „cei legați împreună cu ei”, însă aceasta nu este necesar. Evreii ar trebui să simtă pe cât se poate de bine soarta tristă a fraților lor închiși, ca și cum ei înșiși ar fi închiși împreună cu ei. Multă lipsă de compasiune și de dragoste față de cei credincioși împreună cu noi rezultă din lipsa noastră de capacitatea de a ne transpune în situația altora. Evreii ar fi trebuit să fie conștienți, că ei înșiși nu puteau lua locul martirilor, însă în orice caz ei trebuiau să se comporte așa fel ca și cum ei înșiși ar fi captivi și să dovedească „solidaritatea” lor cu cei captivi.

Chinuiți în trup: la prigonirea din pricina credinței aparținea și maltratarea corporală, și evreii sunt chemați să simtă cu cei care au parte de această suferință. Fraza de încheiere se poate traduce astfel: „ca acela care și el este în trup”, adică ca oameni care trebuie să gândească că și ei au un trup care ar putea fi maltratată. Ei ar trebui să se identifice în gândirea lor cu ceea ce înseamnă să fi maltratată.

Versetul 4: acum se pune în discuție o altă relație, și anume părtășia căsniciei. Căsnicia ar trebui să fie foarte prețuită de toți cititorii (sau: în orice privință), nici o necurăție nu ar trebui s-o păteze. Noi știm că, căsnicia a fost instaurată de Dumnezeu Însuși deja înainte de căderea în păcat, și că El accentuează demnitatea căsniciei pe parcursul întregii Scripturi și condamnă foarte aspru curvia, adulterul și divorțul. Cele mai multe epistole din Noul Testament tratează căsnicia și desfrâul, ceea ce subliniază importanța acestui subiect.

Pat: cuvântul koite înseamnă în original „patul” obișnuit (din aceeași rădăcină ca și koimao, „a dormi”) și de acolo vine „patul conjugal”. Întinarea „patului (conjugal)” înseamnă de aceea „curvie” (compară cu Geneza 49.4). În Romani 13.13 koite înseamnă de aceea „desfrâu”, unde cuvântul a devenit o expresie eufemistică pentru „părtășie sexuală” (aici nepermisă). În Romani 9.10 „a avea koite din” înseamnă „a avea ejaculare de sămânță”, a avea părtășie sexuală (a împărți patul), și prin aceasta să devii fecundat, „să fii (sau să devii) gravidă”. Pe scurt: koite trebuie să-l înțelegem aici ca „viață de căsnicie”, cu accentul pe latura sexuală. Aceasta este întinată prin „adulter”, când unul din parteneri sau amândoi au părtășie cu altul decât partenerul de căsnicie sau prin „curvie”, o expresie generală pentru orice desfrâu sexual (nu numai prostituție), care poate include și „adulterul” (Matei 5.32; 19.9), însă deseori este diferențiată de acesta (Matei 15.19; Marcu 7.21; 1 Corinteni 6.9; Galateni 5.19). În acest caz „curvia” se referă la toate formele de desfrâu în care a ajuns cel necăsătorit. Curvarul și cel care comite adulter poate probabil să scape de judecătorul pământesc, el poate spera ca oamenii să nu descopere desfrâul lui, însă el trebuie să știe că Dumnezeu îl va găsi totuși; atât în guvernarea Sa, atâta timp cât omul este pe pământ, cât și în judecata veșnică. Scriitorul nu pornește de la premisa că un curvar permanent poate fi un credincios adevărat; compară cu 1 Corinteni 6.9,10; Galateni 5.19-21; Efeseni 5.5, unde curvia stă întotdeauna înainte și Pavel spune că curvarul nu va moșteni Împărăția lui Dumnezeu.

Versetul 5: primul și al treilea loc din Scriptură numit amintesc alături de curvie și lăcomia. Și așa cum în 1 Corinteni 6.18 se spune: „Fugiți de curvie!”, la fel 1 Timotei 6.10,11 învață că trebuie să fugim de iubirea de bani. Ambele sunt capcane, care se leagă de pofta omului și care pot duce pe neobservate pe oameni la pierzare. După philadephia și philoxenia (versetele 1 și 2) auzim acum despre o philea („dragoste”) greșită: „fără iubire de bani” înseamnă textual „neubind banii” (aphi-larguros). Umblarea (stilul de viață, obiceiurile vieții, comportarea) nu trebuie să fie orientată în totalitate spre obținerea de bani, ca și cum în viața creștinului totul ar fi orientat spre cele pământești. Creștinii credincioși sunt mai degrabă pe drumul spre cetatea cerească.

Pavel spune: „Pentru că eu am învățat, în împrejurările în care sunt, să fiu mulțumit” (Filipeni 4.11, și: „Dar evlavia cu mulțumire este mare câștig. ... Dar, având hrană și îmbrăcăminte,

vom fi mulțumiți cu acestea. Dar cei care vor să fie bogați cad în ispită și în cursă și în multe poftă nebune și vătămătoare, care îi afundă pe oameni în ruină și pieire. Pentru că iubirea de bani este o rădăcină a tot felul de rele; după care unii, umblând, s-au rătăcit de la credință și s-au străpuns pe ei înșiși cu multe dureri” (1 Timotei 6.6-10). Nu este ușor să fii mulțumit, mai ales atunci când vrăjmașii ți-au răpit posesiunea (Evrei 10.34). Odinioară evreii au „primit cu bucurie” aceasta, căci ei știau că ei aveau o posesiune mai bună și care rămâne. Dar când intervine oboseala spirituală și nu mai ai clar înaintea ochilor posesiunea cerească, veșnică, atunci privești iarăși la împrejurările și posesiunile actuale și devii nemulțumit de sărăcie. De aceea scriitorul îndreaptă ochii cititorilor săi spre Dumnezeu Însuși, care de mai multe ori a făgăduit: „Eu nu voi renunța la tine și nu te voi părăsi”, așa stă textual în Deuteronomul 31.6 (vezi și versetul 8) (LXX), acum „El” este schimbat în „Eu”. Vezi și cuvintele asemănătoare adresate lui Iacov (Geneza 28.15), Iosua (Iosua 1.5) și de David lui Solomon (1 Cronici 28.20). Dumnezeu făgăduiește poporului Său, oricare ar fi împrejurările în care el s-ar afla (sărăcie, vrăjmașie, singurătate), că El nu-i va lăsa în seama sorții lor.

Versetul 6: îndrăzneală: cuvântul este tradus în alte locuri cu „a avea încredere” (2 Corinteni 5.6,8; 7.16) sau „a fi curajos” (2 Corinteni 10.1,2). De aceea în versetul nostru se poate traduce cu „îndrăzneală, curajos, optimist”. Credinciosul care se agață de făgăduința lui Dumnezeu (versetul 5), are toate motivele să fie „îndrăzneț” și să rostească cu încredere cuvintele citate aici din Psalmul 118.6, care traduse din ebraică spun: „Iahve este pentru mine, eu nu mă voi teme, ce ar putea un om să-mi facă?” Cuvântul „Domn” aici nu este însoțit de articolul hotărât, deoarece în mod curios în LXX este redarea numelui propriu al lui Iahve. Dacă Iahve este cu noi, este ajutorul nostru, omul poate trage concluzia cu îndrăzneală: „Nu mă voi teme”, și poate pune retoric întrebarea, ce rău poate omul să-i facă, adică dacă nu este voia lui Dumnezeu.

Versetul 7: conducători: nu numai că Dumnezeu Însuși este cu poporul Său, ci El a purtat de grijă pe pământ ca să ne însoțească, să ne ajute, să ne păzească. Pentru aceasta sunt „conducătorii”. Cuvântul „conducător” este simplu participiul verbului hegeomai, „a conduce”, de aicea „conducător”, în sensul general în Luca 22.26. La fel „conducător” în Matei 2.6 (Hristos) și Faptele apostolilor 7.10 (Iosif). În sensul de „conducător” în Adunare cuvântul se întâlnește și în Faptele apostolilor 15.22 (Iuda și Sila, „bărbați conducători între frați”) (vezi și Luca 22.26). Un alt cuvânt asemănător este prohistemi, „cel care stă înaintea” (Romani 12.8; 1 Timotei 3.12), „a conduce” (1 Timotei 3.4,5,12; 5.17; supraveghetorii sau bătrânii). Domnul a dat astfel de oameni în Adunare, care au primit darul (compară cu Romani 12.8; 1 Corinteni 12.28: „a conduce”) de a conduce pe credincioși. Ei trebuie respectați ca atare (versetul 17; 1 Tesaloniceni 5.12). „Conducătorii” sunt numiți de trei ori în epistola către Evrei, o dată fiind vorba de conducătorii adormiți (în versetul nostru) și de două ori de cei aflați încă în viață (versetele 17,24). Expresia aceasta nu face aluzie la purtători de funcții numiți oficial, așa cum sunt „bătrânii” (în Faptele apostolilor 14.23; Tit 1.5), ci numai de bărbați conducători și cu influență, care dintotdeauna au avut autoritate morală în comunitatea iudaică; vezi și „bătrânii” în Iacov 5.14. Un conducător adevărat își primește autoritatea nu (numai) pe baza poziției sale, ci pe baza slujirii sale bune, a umblării sale în credincioșie, a credinței lui vii.

Cuvântul lui Dumnezeu: desigur îndemnul de a păstra în amintire pe conducătorii adormiți și de a imita credința lor are valoare generală. Însă aici este vorba evident de conducătorii spirituali, care în timpul creștin de început au predicat iudeilor noua veste bună; vezi Evrei 2.3; 4.2, de aceea înainte de toate apostolii, dar și alți conducători din timpul de început (Faptele apostolilor 15.22). Unii evrei erau în pericol să nesocotească acest Cuvânt și să renunțe la El. Ei ar fi trebuit nu numai să țină cu tărie acest Cuvânt, ci ei trebuiau să aibă înaintea ochilor lor și modelul acelor care au predicat Cuvântul.

Imitați-le credința: credincioșii nu sunt chemați să imită obiceiurile sau slujba sau funcția de conducere a conducătorilor, ci credința lor: forța motrice a umblării lor și a funcției de conducere. Pe lângă aceasta ei ar trebui să ia seama la „sfârșitul” (rezultatul, realizarea) umblării lor: conducătorii de odinioară nu numai au trăit prin credință, ci ei au murit în această credință (compară cu Evrei 11.13). Aceasta poate însemna că ei au încheiat umblarea lor pe pământ cu moarte de martir, dar nu trebuie să fie așa. Înainte de toate este vorba că ei au înaintat în credință stăruind în ea până la sfârșit, fără să se abată. Aceasta slujea ca model evreilor, în mod deosebit pentru că noi știm că unii dintre ei au început prin credință (chiar dacă numai în exterior), dar erau în pericol să nu sfârșească în credință. Cine sfârșește în credință va intra în fericirea veșnică în credință. Unii din cititori au fost probabil martori ai patului de moarte strălucitor al unora din conducătorii sau martirii lor și au văzut puterea credinței lor. Acest final ar fi trebuit ei să-l „privească” cu atenție (un cuvânt puternic), ca să găsească curaj în acesta pentru propria lor umblare prin credință.

Studiul nr. 12: Isus ne conduce în afara taberei (Evrei 13.8-16)

Introducere

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-7.28)

B. Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

C. Conduita de viață cea mai bună (Evrei 10.19-13.25)

1. Isus ne introduce în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-34)
2. Isus, Conducătorul pe drumul prin pustiu (Evrei 10.35-12.11)
Intercalare: Sângele care vorbește despre lucruri mai bune (Evrei 12.12-13.7)
3. Isus ne conduce în afara taberei (Evrei 13.8-16)
Postfață: Isus, Marele Păstor al oilor (Evrei 13.17-25)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul în liniște și atent, căutați să aflați cât se poate de bine expunerea de idei a scriitorului și să înțelegeți diferitele subiecte.
2. Care este legătura versetului 8 cu versetele anterioare și cu cele care urmează.?
3. Ce sunt „învățăturile străine” din versetul 9?
4. Care este înțelesul „altarului” din versetul 10?
5. Despre care jertfe este vorba exact în versetele 10,11,15 și 16?
6. Care este înțelesul taberei din versetul 13 și care este legătura cu versetele 11 și 12?
7. Cum se leagă versetele 15 și 16 de versetele anterioare?
8. Care este înțelesul expresiei „pentru că” din versetul 17 și 18?
9. Care este argumentarea din versetul 20?
10. Ce învățăm noi din versetele 19 și 23-25 despre posibilele împrejurări personale ale scriitorului?

C3. Isus ne conduce în afara taberei (Evrei 13.8-16)

Evrei 13.8-16: **8.** Isus Hristos este același ieri și azi și în veci. **9.** Nu fiți abătuți de învățături felurite și străine ^a; pentru că este bine ca inima să fie întărită prin har, nu prin mâncăruri, de la care n-au avut folos cei care au umblat după ele. **10.** Noi avem un altar de la care n-au dreptul să mănânce cei care slujesc în cort; **11.** pentru că trupurile acelor animale, al căror sânge este adus ca jertfe pentru păcat ¹ de marele preot în locurile sfinte, „sunt arse afară din tabără” ^b. **12.** De aceea și Isus, ca să sfințească poporul prin propriul Său sânge, a suferit dincolo de poartă. **13.** Deci să ieșim la El, afară din tabără, purtând ocară Lui ^c; **14.** pentru că nu avem aici o cetate statornică, ci o căutăm pe cea viitoare ^d. **15.** Prin El deci să-I aducem neîncetat jertfă de laudă ² lui Dumnezeu, adică rodul buzelor ^e care mărturisesc Numele Lui ^{3f}. **16.** Dar nu uitați de binefacere și de dărnicie, pentru că astfel de jertfe ⁴ Îi plac lui Dumnezeu.

Remarci

- ¹. sau „[ca jertfă] pentru păcat!; compară cu Evrei 10.6.
- ². textual „a jertfi o jertfă de tăiere ca laudă”.
- ³. sau „preamăresc”.
- ⁴. în alte locuri „jertfă de tăiere”; compară cu versetul 15.
- ^a. Efeseni 4.14
- ^b. Leviticul 16.27
- ^c. Evrei 11.26
- ^d. Evrei 11.10,16; 12.22
- ^e. Osea 14.3
- ^f. 2 Cronici 29.31; Psalmul 50.14,23
- ^g. Efeseni 4.18

Comentariu

Versetul 8 stă aici pe de o parte ca încheiere a celor prezentate anterior și pe de altă parte ca punct de plecare strălucitor a părții de încheiere a epistolei către Evrei. În toate încercările, încurcăturile și dezavantajările una este sigur, că Isus Hristos este același. Compară versetul 7 și 8:

- Conducătorii pleacă înaintea noastră, dar Isus Hristos rămâne tot timpul;
- Conducătorii ne vestesc Cuvântul, însă Isus Hristos este împlinirea Cuvântului;
- Conducătorii trăiesc prin credință, însă Isus Hristos este țelul final al credinței.

Isus Hristos este același:

- ieri: atunci când El Și-a făcut lucrarea de slujire pe pământ;
- astăzi: când El este Marele Preot al nostru în cer;
- până în veci: în „veacurile viitoare” și după aceea.

Cine se agață cu tărie de acest punct de echilibru nu se va lăsa lipsit de voință dus de tot felul de învățături iudaice (versetul 9):

- Inima creștinului credincios se întărește prin har, căci el dă putere lăuntrică și stabilitate (compară cu versetul 8);
- Inima celui care propagă iudaismul este „întărită” prin „mâncăruri”, acestea sunt întregul sistem al legilor ceremoniale de la Sinai (Evrei 9.9,10), care nu aduc adevărate foloase spirituale.

Iudeii făceau aluzie cu aroganță că concetățenii lor care deveniseră creștini s-au lepădat de „altar”, de locul rânduit de Dumnezeu pentru adevăratul serviciu divin. Însă era exact contrariul: „altarul” lui Dumnezeu aparținea acum creștinilor, altarul iudaismului a fost dat la o parte (versetul 10). Legea a trebuit să facă loc harului (compară cu versetul 9).

În legătură cu altarul (locul nostru spiritual pentru serviciul divin) se aplică aici la cititor două jertfe vechi-testamentale:

Jertfa de pace:

- În versetul 10 se vorbește implicit despre noi, care avem dreptul să mâncăm de pe „altar”. Singura jertfă, din care poporul avea voie să mănânce sub vechiul legământ, era jertfa de pace (Leviticul 3), care exprima părtășia poporului lui Dumnezeu cu Dumnezeu Însuși;
- În versetul 15 se vorbește despre o „jertfă de laudă”, aceasta este una din imaginile jertfei de pace (Leviticul 7.12-15);
- În versetul 20 Dumnezeu Însuși este numit „Dumnezeul păcii”.

Jertfa pentru păcat

- În versetul 11 se vorbește despre jertfa pentru păcat, al cărei sânge era dus în Locul Preasfânt și al cărei cadavru era ars în afara taberei (de Israel în pustiu) (Leviticul 4 și 16);

- În versetul 12 aceasta se aplică la Isus, care ca adevărata jertfă pentru păcat a suferit în afara „taberei” (înaintea porților Ierusalimului) și care de asemenea a intrat cu sângele Său în Locul Preasfânt (Evrei 9.7,11,12,24,25);

- În versetul 13 aceasta se aplică la cititori; dacă ei vor să aparțină lui Isus, ei trebuiau să iasă afară la El în afara „locului taberei” a iudaismului tradițional.

Jertfei pentru păcat din versetul 11 îi aparțin prin aceasta trei locuri remarcabile, și acestea sunt toate aplicabile la cititori:

Altarul (acolo venea grăsimea jertfei): acesta este locul nostru spiritual al serviciului divin, în strângerile laolaltă ale credincioșilor în Numele lui Hristos: locul unde noi în mod deosebit prin El aducem lui Dumnezeu jertfa noastră de laudă;

Locul Preasfânt (acolo era dus sângele jertfei): sângele ne-a deschis o cale nouă și vie, pe care noi avem voie să intrăm cu îndrăzneală în Locul Preasfânt ceresc, pentru ca acolo să avem părtășie cu Dumnezeu în „lucrarea de tămâie mirositoare” a Persoanei lui Hristos;

Locul din afara taberei (acolo era dus restul din jertfă): locul unde pentru Hristos însemna judecata din partea lui Dumnezeu și pentru cititori însemna ocară lui Hristos, ei trebuiau să-l ocupe cu credință și prin aceasta să se despartă de iudaism.

Aceasta din urmă devine mai clar dacă ținem seama că scriitorul face evident o aluzie la Exodul 33.7: despărțirea lui Moise de tabără, după ce aceasta a fost stricată prin păcatul poporului.

Expresia „în afara taberei” sau „în afara porții” este folosită în pasajul acesta sub forme diferite:

În versetul 11: locul unde jertfa pentru păcat a fost adusă în timpul călătoriei prin pustiu; în versetul 12: locul unde Isus a suferit și a murit; în versetul 13: locul pe care evreii trebuiau să-l ocupe în despărțire de iudaism;

În versetul 11: „tabăra” are un înțeles pozitiv (compară cu Deuteronomul 23.14): ea este locul unde locuiește Dumnezeu, un loc sfânt, și de aceea jertfele pentru păcat necurate trebuiau duse afară din locul acesta; de aceea ea este locul judecății lui Dumnezeu.

În versetul 12 este Isus Cel care ocupă acest loc al judecății lui Dumnezeu; dar acum se adaugă un aspect nou: Ierusalim nu mai era un loc divin, sfânt! Aici un loc devenit necurat a aruncat afară pe Cel curat. De aceea locul din afara taberei este aici un loc al ocări, aduse din partea oamenilor (compară cu versetul 13).

În versetul 13 credinciosul curat este chemat să părăsească de bună voie locul necurat și astfel să se pună de partea unui Hristos alungat afară; locul din afara taberei este aici locul despărțirii de rău.

Toate acestea le conțin următoarele îndemnuri concrete pentru evrei:

Versetul 11: să te declari de partea lui Isus înseamnă să ocupi locul unde El a purtat judecata lui Dumnezeu pentru noi; acolo judecata nu ne mai poate lovi și de aceea numai acolo este siguranță pentru credincios;

Versetul 12: să te declari de partea lui Hristos înseamnă să ai parte de ocara oamenilor evlavioși, dar nenăscuți din nou (compară cu Evrei 10.32,33; 12.2-4);

Versetul 13: să te declari de partea lui Hristos înseamnă de asemenea să renunți la ceea ce probabil odinioară a purtat Numele lui Dumnezeu, a fost dat și recunoscut de El, dar care prin păcat și cădere a ajuns stricat; îndemnul acesta păstrează permanent puterea lui, dacă un sistem de odinioară recunoscut de Dumnezeu a primit însușirile „taberei”.

Ținerea cu tărie la „tabăra” veche dădea impresia, ca și cum s-ar fi crezut că iudaismul era o „cetate care rămâne” (versetul 14). Însă serviciul divin omenesc nu este unul care rămâne. Sigurul lucru care rămâne este Isus Hristos Însuși (versetul 8). El este centrul cetății „viitoare” (și care rămâne) (compară cu Evrei 11.10; 12.22).

De aceea între timp haideți să exercităm adevărata noastră slujbă la altar (versetul 15), care nu are loc în tabără, ci în afara taberei (compară versetele 10 și 13). Altarului îi aparțin jertfele:

„Jertfe de tăiere” de laudă (jertfe spirituale de laudă și mulțumire; compară cu 1 Petru 2.5; Osea 14.2);

„Jertfe de tăiere” de binefacere și dărnicie (dăruirea din posesiune credincioșilor nevoiași).

Versetul 8: conform împărțirii făcute de noi versetul 7 este finalul unei intercalări, și în versetul 8 începe un pasaj nou, doctrinar. Însă faptul că versetul 8 constituie un contrabalans la versetul 7, ilustrează iarăși din nou cât de greu este să faci o împărțire categorică în epistola către Evrei. Versetul acesta se referă în urmă și la înainte, de exemplu la versetul 14 (cetate statornică – față de cetate care nu rămâne), dar și direct la versetul 9 (purat încoace și încolo prin învățături false). Versetul acesta constituie un punct de odihnă tare și stabil în tot acest pasaj. Conducătorii mor (versetul 7), dar Hristos rămâne; și cine își găsește odihna lăuntrică în El, Cel care rămâne întotdeauna Același, nu se va lăsa „dus de alții” (versetul 9), sau se va agăța tare de ce este trecător, schimbător (versetul 14). La Isus, despre care cuvântul

conducătorilor adormiți a mărturisit și spre care era orientată credința lor și umblarea lor pe pământ (versetul 7), spre acesta trebuiau acum evreii să se concentreze, pentru ca în mijlocul tuturor încercărilor și al învățăturilor false ei să poată găsi locul lor de odihnă în Isus. Pentru ei nu este vorba de a ocupa o poziție nouă cu privire la serviciul divin (compară cu versetul 13); ci însemna o totală schimbare a existenței lor. Unii nu puteau să se obișnuiască cu noua lor situație și erau înclinați să cadă înapoi în viața lor de odinioară. Însă ei ar fi trebuit să-și amintească că orice s-ar fi schimbat, Isus Hristos a rămas în toate timpurile același. Numele Lui „Isus Hristos” (folosit numai în versetul 21 și Evrei 10.10) arată spre Acela care ca Om smerit și ascultător a înfăptuit lucrarea aici pe pământ și acum glorificat la dreapta lui Dumnezeu a fost făcut Domn și Hristos (Faptele apostolilor 2.36). El este Omul ales al lui Dumnezeu. El este Același; oricât de diferit ar fi acționat acest Om, oricum El acționează acum și cum va acționa în viitor, în ființa Lui divină care nu se schimbă El rămâne neschimbabil Același (Iacov 1.17b). El este Acela căruia Dumnezeu Însuși Îi spune: „Pământul ... și cerul ... vor pieri, dar Tu rămâi; ... Dar Tu ești Același și anii Tăi nu se vor sfârși” (Evrei 1.10-12). El era aceasta „ieri”, pe când ca Om umbla aici pe pământ și vestea Cuvântul lui Dumnezeu (Evrei 2.3). El este și „astăzi” așa, când ca Mare Preot intervine pentru noi (Evrei 4.15,16; 7.25), și el este așa „până în veșnicie”, atât în Împărăția păcii care va veni cât și în starea veșnică după aceea, deoarece El este veșnic Același, și Împărăția Lui este o „Împărăție de neclintit” (Evrei 12.27,28). Wuest vrea să traducă: „Isus este Hristos [în sensul de Mesia], ieri și azi Același, și până în veșnicie”. Această traducere nu este imposibilă, însă în contextul acesta, după părerea mea, pe scriitor pare să-l intereseze mai mult să accentueze caracterul neschimbabil al lui Isus, decât funcția Lui de Mesia.

Versetul 9: Nu vă lăsați abătuți: dacă evreii nu rămân statornici să-și întemeieze odihna și stabilitatea pe Persoana lui Hristos, vor ajunge în pericolul să fie purtați înapoi și încolo de tot felul de învățături străine. Este ca la un râu involburat: stâncă stă tare în râu ca un zid; și tot ce este consolidat de stâncă, (așa ca evreii ancorați de Stâncă), stă tare; însă ceea ce renunță la legătura cu stâncă este smuls fără milă. Textual aici stă așa: „nu este abătut” (la prezent); aceasta redă mai clar că unii erau deja în pericol să piardă legătura cu Stâncă – ei trebuiau neîntârziat să înceteze să permită să li se ia legătura din mână.

Prin învățături felurite și străine: aceste învățături erau desigur învățături iudaiste, însă probabil așa de învăluite că unii evreii gândeau că vor putea ține parțial de Hristos. Dar nu se poate pe de o parte să ții la Hristosul sistemului nou și pe de altă parte la jertfele și ceremoniile sistemului vechi. Aceasta înseamnă vin nou în burdufuri vechi – burdufurile se vor rupe și vinul se va vărsa (Matei 9.16,17). Pentru noul sistem acestea erau învățături total „străine”. Învățătorii falși au încercat prin „felurite” rătăcirii atrăgătoare: anumite „tradiții ale oamenilor” (Marcu 7.3-8; Coloseni 2.8), anumite aspecte ale Legii (Evrei 9.9,10), anumite jertfe, invitații la serviciile divine în sinagogă (compară cu Evrei 10.25), etc.

Inima să fie întărită prin har: evreii ar fi trebuit să țină seama permanent că aici stăteau față în față două sisteme, care erau total diferite și sub nici o formă nu puteau fi confundate unul cu altul. Sistemul vechi este caracterizat prin Lege, sistemul nou prin har, așa cum am văzut clar în Evrei 12.18,19. Prin acest har al lui Dumnezeu (vezi Evrei 4.16; 12.15) inima

creștinului credincios ar trebui întărită, și nu prin mâncăruri ceremoniale, pe care le cunoștea iudaismul. Numai acest har putea aduce inimilor „foloase” (avantaje spirituale, binecuvântare, zidire, întărire) reale. Însă mâncărurile materiale niciodată nu puteau face aceasta, așa cum aceia care umblă în aceste „mâncăruri” (și anume, cei care făceau parte din iudaism) au arătat să se vadă clar aceasta (compară cu Evrei 7.18).

Har

Evrei 2.9 prin harul lui Dumnezeu
să guste moartea

Evrei 4.16 să ne apropiem de
tronul harului

Evrei 4.16 ca să găsim har

Evrei 13.9 inima întărită prin har

Evrei 12.15 să nu ducă lipsă vreunul de
harul lui Dumnezeu

Evrei 10.29 L-a insultat pe Duhul harului

Evrei 12.28 să avem har

Evrei 13.25 harul fie cu voi toți

Mâncăruri: ce este deci legătura concretă între „învățăturile” greșite și „mâncăruri”? Ce însemnătate aveau aceste mâncăruri în cadrul învățăturilor false? Aici nu trebuie să ne gândim la învățătura ascetă (care interzice orice mâncare), căci aceasta constituia mai mult un pericol pentru creștinii din lumea păgână (1 Timotei 4.3). De asemenea nu trebuie să ne gândim la legile alimentare iudaice, deoarece acestea prescriu numai reținere de la mâncăruri și nu folosirea mâncărilor, în timp ce aici este vorba tocmai de aceia care foloseau anumite mâncăruri și deci făceau uz public de ele. Grosheide se gândește aici, pornind de la o interpretare falsă a destinatarilor epistolei, la creștinii dintre păgâni, care „umblau” în consumul cărnii jertfelor păgâne (compară cu Romani 14; 1 Corinteni 8.10); însă după părerea noastră această explicație nu poate fi luată în considerație. În context cu versetul 10, unde este vorba de mâncarea celor de pe altar, ne gândim aici (împreună cu alții) la mesele de jertfă iudaice. Evident unii evrei erau înclinați pe de o parte să țină cu tărie la mărturia creștină și pe de altă parte să nu dea bătaie de cap concetățenilor lor de odinioară și de aceea luau parte la mesele de jertfă (ale jertfei de pace; vezi versetul 10). Însă aceste două lucruri sunt incompatibile între ele.

Versetul 10: slujesc în cort: și despre acest verset se dau interpretări foarte diferite, în mod deosebit cu privire la „altar” și „cei care slujesc în cort”. Dods, Grosheide și alții se gândesc în cazul ultimei expresii la credincioșii epocii noi, la care în mod deosebit se gândesc la cortul ceresc (compară cu Evrei 8.2; 9.11). Interpretarea lor este că serviciul divin nou-testamental spre deosebire de cel de la Sinai nu cunoaște nici o masă de jertfă; de pe altarul nou, creștin (orice ar însemna acesta) nu se oferă creștinilor nici o mâncare. În aceasta ar consta diferența față de sistemul vechi. Eu cred că această interpretare nu este corectă: Cortul (cu articol hotărât!) în epistola către Evrei este întotdeauna cortul vechi-testamental, și dacă aici are un alt înțeles, atunci acest înțeles ar fi trebuit dat aici (de exemplu cortul „ceresc” sau „adevăratul” cort). Probabil în acest caz comentatorii sunt abătuți prin aceea că aici nu stă

„Templu” ci „cort”; însă niciunde în epistola către Evrei nu se vorbește despre Templu. Permanent noul serviciu divin este pus față în față cu slujba de odinioară din cortul din pustiu, și prin aceasta este clar că iudeii de atunci, cu toate că ei slujeau în Templu în adevăratul sens al cuvântului, erau în principiu slujitori ai sistemului cortului din pustiu, slujirea la Templu era continuarea acestei slujiri în cort. „Cei care slujesc în cort” este prin aceasta o parafrază rezumativă a iudaizanților și este în concordanță cu aceia din versetul 9 „care umblă după ele”, la care continuitatea pasajului acesta rămâne valabilă. Cealaltă interpretare, respinsă aici, încearcă să vadă în versetul 11 (care începe cu „pentru că”) confirmarea, deoarece acolo este vorba de jertfa pentru păcat, din care preoții nu aveau voie să mănânce (în contrast cu anumite alte jertfe), al căror cadavru trebuia ars în afara taberei. Însă nu este clar cum acest punct de vedere poate sprijini această interpretare. Versetul nostru conține în orice caz (oricum l-ar interpreta), că sub vechiul sistem se putea mânca din jertfe. Cum se poate explica aceasta prin referirea la faptul că în sistemul vechi erau anumite jertfe din care nu era permis să se mănânce? Legătura între versetul 10 și 11 este alta (vezi mai jos). Contraargumentul cel mai important împotriva interpretării dată de unii este următorul, noi avem într-adevăr un altar de la care avem voie să mâncăm! Prin aceasta nu mă gândesc la Cină. (chiar și Grosheide respinge pe drept o referire la cină.) Dacă noi (așa cum fac cei mai mulți comentatori) ne gândim aici la o prezentare simbolică a „altarului”, atunci este clar că la „mâncare” trebuie să ne gândim la un înțeles simbolic. Așa cum sub vechiul sistem exista un altar, de pe care multe jertfe aveau voie să fie mâncate de preoți și o singură jertfă (jertfa de pace) de tot poporul, la fel și în sistemul nou este un altar de pe care are voie să mănânce tot poporul de preoți ai epocii noi. Numai, așa spune scriitorul, nu poate fi o amestecare a celor două sisteme. Cine ia parte la sistemul vechi („cei care slujesc în cort”) nu are dreptul să mănânce de pe „altarul” care aparține sistemului nou (și pe care „noi” îl avem). Dacă deci erau evrei care voiau să se reîntoarcă la sistemul vechi, atunci ei trebuiau să țină bine seama că prin aceasta pierdeau dreptul să mai „mănânce” de pe „altarul” sistemului nou.

Altar ... să mănânce: ce este deci „altarul” și ce înseamnă „mâncarea”? Desigur acest altar nu este un lucru în sensul adevărat al cuvântului, de exemplu masa pentru Cină sau altarul Bisericii Romano-Catolice. Pornind de la ideea că Hristos este jertfa și că El a fost dus la cruce așa cum a fost pusă jertfa pe altar, s-a tras concluzia că „altarul” înseamnă aici în adevăratul sens al cuvântului crucea. Însă această interpretare nu este foarte satisfăcătoare în context. Care este atunci înțelesul „a avea” un altar? „Avem” noi crucea și „mâncăm” din acest altar? În afară de aceasta prin această interpretare se subestimează importanța altarului. Domnul Însuși spune în Matei 23.19: „Pentru că ce este mai mare, darul, sau altarul care sfințește darul?” Desigur prin această întrebare retorică El intenționează să spună că altarul este mai mare decât jertfa care este pe altar. Dar cum poate crucea să fie mai mare decât Hristos, care este jertfa? Dacă altarul este cel puțin la fel de mare sau chiar mai mare decât jertfa, atunci aceasta poate fi înțeles numai așa, că și altarul însuși este o imagine a lui Hristos. Grosheide spune că jertfa este trupul lui Isus Hristos (Evrei 9.14,25; 10.10). Atunci altarul trebuie să fie ceea ce face trupul lui Hristos ca jertfă: „aceasta este Dumnezeirea lui Isus, natura Lui divină” (compară cu Evrei 1.1-3; 5.8; 9.14). „În Evrei 1.3 natura divină a lui Isus este făcută baza întregii lucrări de răscumpărare; Hristos este Dumnezeu și Om, Altar și jertfă.” Prin această interpretare Hristos Însuși este pe drept văzut în altar; însă după părerea

mea el merge prea departe, ca în cazul altarului să se gândească numai la Dumnezeu Lui. Altarul arderii de tot în Exodul 38.1-7 constă atât din lemn de salcâm cât și din aramă, ceea ce după înțelegerea multora se referă la natura umană a lui Hristos și la Dumnezeu Lui. Însă descrierile detaliate atât ale altarului arderii de tot cât și ale altarului tămâierii se explică realmente judicios tipologic numai ca imagini despre Hristos. Însă cu aceasta nu s-a spus totul despre cuvântul „altar” din versetul acesta. Privit în contextul întreg, după părerea mea prin altar scriitorul descrie locul spiritual al serviciului divin al poporului lui Dumnezeu din epoca actuală nouă; inima și centrul acestui loc este Hristos. În Exodul 29.42-45 altarul de „la intrarea cortului întâlnirii” este centrul străngerii laolaltă al credincioșilor, locul unde Dumnezeu se întâlnește cu poporul Său pe baza mirosului plăcut al jertfei de ardere de tot de pe altar, și este locul unde poporul prin preoți se apropie de Dumnezeu. La fel Hristos este centrul credincioșilor, care se strâng pe baza jertfei arderii de tot în Numele Său (Matei 18.20). Acolo credincioșii se apropie de Dumnezeu în mireasma plăcută a jertfei arderii de tot a Lui. De aceea „altarul” din versetul acesta poate fi definit ca locul spiritual al serviciului divin din sistemul nou, în care Hristos este baza și centrul acestui loc al serviciului divin. Hristos ca Acela care El Însuși la cruce S-a dat lui Dumnezeu ca jertfă de ardere de tot, „ca dar și jertfă lui Dumnezeu, ca parfum de bună mireasmă” (compară cu Efeseni 5.2). Și despre jertfele de bună voie și jertfele rânduite, pe care le aducea poporul, se spune că ei trebuiau să le aducă la intrarea cortului întâlnirii, așa cum înainte de toate în Leviticul se repetă deseori. Același lucru se spune și despre singurul loc al serviciului divin, locul pe care Dumnezeu îl va alege pentru Sine, ca să pună acolo Numele Lui și ca să locuiască acolo în țara făgăduită (Deuteronomul 12.5), acesta este Ierusalimul. Astfel altarul este centrul serviciului divin, atât în pustiu cât și în țară, și pentru noi acest centru este Hristos. Preoții puteau să mănânce din toate jertfele care se aduceau în acest loc central (cu excepția jertfei arderii de tot și unele jertfe pentru păcat, la care preoții înșiși erau vinovați). Ei mâncau din jertfa de mâncare, ei mâncau din piept și din coapsa dreaptă a jertfei pentru pace și mâncau și din carnea unor jertfe pentru păcat și jertfe pentru vină. În afară de aceasta poporul putea să mănânce din carnea rămasă de la jertfa pentru pace. De fapt jertfa de mâncare și jertfa de pace erau întotdeauna așa-numitele jertfe de mâncare, adică jertfe pe care izraeliții le aduceau din mâncarea lor zilnică. Prin aceasta jertfa pentru pace (ca jertfă în sine iarăși o imagine despre jertfa lui Hristos) era o imagine frumoasă a părtășiei întregului popor al lui Dumnezeu cu Dumnezeu Însuși, căci Dumnezeu „mânca” din ea (grăsimea jertfei de pace era adusă pe altar și era „mâncarea” lui Iahve), preoții mâncau din ea și întreg poporul avea voie să mănânce din ea. Dumnezeu și omul au părtășie unul cu altul („pace”!), în savurarea comună a Persoanei și a jertfei lui Hristos. În acest sens și noi avem un „altar” de la care avem voie să „mâncăm”. În străngerile laolaltă ale credincioșilor, unde Domnul Isus Însuși este centrul, ei au părtășie cu Dumnezeu în savurarea lui Hristos. Noi venim acolo laolaltă, ca să exercităm slujba la altar și să aducem „jertfele noastre de laudă”, așa cum se spune textual în versetul 15; această jertfă de laudă era o formă deosebită a jertfei pentru pace (vezi în continuare comentariul la versetul 15). „A mânca” înseamnă savurare în gură și zidire lăuntrică; aceasta este exact ceea ce conținea „mâncarea” jertfei de pace. Bucurie spirituală pentru Persoana și lucrarea lui Hristos (compară cu Deuteronomul 27.7), și zidire lăuntrică, căci o hrană sănătoasă dă un trup sănătos. Jertfa pentru pace este imaginea cea mai frumoasă a Cinei, așa cum noi o cunoaștem în epoca actuală. Chiar dacă pe drept în versetul nostru nu trebuie să ne gândim în primul rând la Cină,

totuși gândul la jertfa pentru pace îndreaptă în această direcție. Aceasta cu atât mai mult, dacă ne gândim cum ne învață Pavel, că Cina se serbează la Masa Domnului, care categoric este contra imaginea altarului jertfei arderii de tot, la care Pavel amintește cu aceeași ocazie la fel de categoric de jertfa pentru pace (1 Corinteni 10.14-22; compară versetul 18 cu Leviticul 7.6,15 și versetul 21b cu Ezechiel 41.22; 44.16 și Maleahi 1.7,12). Iudeii care aparțin sistemului vechi sau aceia care cad înapoi în sistemul vechi, nu mai au nici o parte la Masa Domnului, sau în general: la serviciul divin al credincioșilor. Cine se întoarce înapoi la serviciul de la cortul din pustiu (în timpul acela practicat la Templu), poate desigur să mănânce iarăși din jertfele de pace în adevăratul sens al cuvântului și din carnea acestora. Însă cei care slujesc cortului nu știu nimic despre ce înseamnă să „mănânci” de la „altar”, să savurezi în părtășie plină de pace cu Dumnezeu dintr-un Hristos mort și să te odihnești într-o lucrare terminată, din care parfumul plăcut se ridică veșnic spre Dumnezeu, să aduci Dumnezeului nostru jertfa de laudă prin Hristos din plinătatea unei inimi mulțumitoare plină de adorare.

Versetul 11: pentru că: pentru a înțelege contextul trebuie să luăm versetul 11 împreună cu versetul 12 și 13. Scriitorul dorește să arate clar cum se face că cineva, a cărui inimă este întărită prin har, nicidecum nu mai poate avea legătură cu cineva care încă „umblă în mâncăruri” (versetul 9), și cum se face că cineva care încă „slujește în cort” nu poate avea nici o legătură cu cineva care are parte de noul altar creștin (versetul 10). Răspunsul la întrebare este acesta: iudeul convertit la Hristos s-a despărțit total de sistemul iudaic, aproximativ în sensul cum a făcut Moise (ia bine seama, Moise însuși, care a pus baza iudaismului!), atunci când poporul s-a datat slujirii idolilor cu vițelul de aur. Moise a făcut un cort „în afara taberei”, și fiecare, care căuta cu adevărat pe Iahve, se ducea la cortul care era „în afara taberei” (Exodul 33.7). În același fel evreii trebuiau să meargă „în afara taberei”. Ei trebuiau din cauza păcatului sistemului iudaic dat la o parte să iasă afară (versetul 13). Deci expresia „în afara taberei” din versetul 13 și din Exodul 33 este o expresie foarte semnificativă, deoarece aceasta se întâlnește în Vechiul Testament și într-un alt context, și anume în legătură cu serviciul jertfelor. Cu aceasta se ocupă scriitorul acum, după ce în versetul 10 a vorbit deja despre „mâncarea” de la „altar”. Prin aceasta „pentru că” include următoarele: nu poate fi nici o legătură între mădularele sistemului vechi și ale sistemului nou (versetul 10,11), pentru că așa cum anumite jertfe din Vechiul Testament erau arse „în afara taberei” lui Israel, la fel și Hristos ca adevărata jertfă pentru păcat a murit „în afara taberei” lui Israel (în afara porților Ierusalimului) (versetul 12). La fel și creștinii adevărați din iudaism trebuie să se despartă radical de iudaism, adică să iasă „în afara taberei”, ca să se pună de partea lui Isus lepădat și să aibă parte împreună cu El de ocară Lui (versetul 13).

În Locul preasfânt ... în afara taberei: cum am spus deja, aici este vorba de tabăra poporului Israel în pustiu. În marea zi a ispășirii sângele vițelului [taurului] (pentru Aaron și casa lui) și al țapului (pentru Iahve) era dus înapoia perdelei și trupurile acestor animale erau arse în afara taberei (Leviticul 16.15,27). De altfel aceasta avea loc și cu anumite alte jertfe pentru păcat, însă în acest caz sângele nu era dus în Sfânta Sfintelor, ci era stropit înaintea perdelei Locului Preasfânt, și anume la jertfa pentru păcat pentru preotul uns, dacă el a păcătuit (Leviticul 4.3-12). Aceasta avea loc și pentru întreaga adunare a lui Israel, dacă ei au păcătuit (Leviticul

4.13-21). Și în aceste cazuri trupul animalelor de jertfă era ars în afara taberei. Acolo era dusă și jertfa pentru păcat la sfințirea preotului, cenușa arderii de tot și a vițelei roșii (Exodul 29.14; Leviticul 8.17; 9.11; 6.4; Numeri 19.3,9). În contrast cu versetele 11 și 13, tabăra aici nu are un înțeles negativ. Dimpotrivă, este locul unde Dumnezeu locuiește în mijlocul poporului Său. „Pentru că Domnul Dumnezeuul tău umblă în mijlocul taberei tale ... și tabăra ta să fie sfântă, ca El să nu vadă la tine nimic de rușine și să nu Se întoarcă de la tine” (Deuteronomul 23.14). Tocmai pentru că tabăra este curată și sfântă, tot ce nu este curat și sfânt, tot ce este sub judecata lui Dumnezeu, trebuie dus în afara taberei. Aceasta era valabil nu numai pentru anumite jertfe, ci și pentru anumite persoane: trupurile lui Nadab și Abihu au fost duse după moartea lor în afara taberei (Leviticul 10.4). Cel care blestemă și cel care încalcă sabbatul erau duși în afara taberei și acolo erau omorâți cu pietre (Leviticul 24.14,23; Numeri 15.36,37). Cei care erau necurați cu trupul erau scoși din tabără (Leviticul 13.46; 14.3; Numeri 5.2-4; 12.14; Deuteronomul 23.10). Conducătorul oștirii care a bătut pe madianiți precum și familia lui Rahab, care au scăpat de judecata asupra Ierihonului, au trebuit toți să rămână un timp în afara taberei (Numeri 31.13,19; Iosua 6.23). În toate aceste locuri, unde tabăra este văzută ca loc divin, sfânt, găsim lecții prețioase pentru excluderea (excomunicarea) din comunitatea epocii actuale. (Este desigur corect, că jertfele pentru păcat, al căror sânge era dus în Locul Preasfânt, erau la fel jertfe pentru păcat ca cele din care preoții nu aveau voie să mănânce; Leviticul 6.23. Însă scriitorul nu amintește nicidecum faptul acesta în versetul nostru, și de aceea nu este nici un motiv pentru gândul că el aduce aspectul acesta în legătură cu versetul 10, așa cum sunt de părere unii comentatori. Sper să fi arătat că noi trebuie să facem legătura într-un fel cu totul altul.

Sânge pentru păcat: expresia aceasta poate fi înțeleasă textual: sângele care era destinat pentru ispășirea păcatelor. Expresia „pentru păcat” este și o expresie tehnică, care în rest trebuie tradusă prin „jertfă pentru păcat” (Evrei 10.5,8; compară cu versetul 18 și 26).

Versetul 12: în afara taberei: compararea cu versetul 11 arată clar, că locul „dincolo de poartă (a Ierusalimului)” este pus aici simbolic pe același nivel cu locul „din afara taberei”. Scriitorul compară prin aceasta cetatea Ierusalim (centrul religios al lui Israel, în mijlocul căruia stătea Templul) cu tabăra lui Israel în pustiu, în mijlocul căreia stătea cortul întâlnirii. Ce a spus el în versetul 11 despre jertfa pentru păcat, el aplică acum la Hristos. Așa cum jertfa pentru păcat a fost arsă în afara taberei, la fel și Hristos a suferit în afara porții pe locul judecății, când focul sfințeniei verificatoare a coborât de la Dumnezeu peste El și El a fost făcut păcat (compară cu 2 Corinteni 5.21; Psalmul 102.3,4). Însă acum se adaugă un aspect nou, foarte important: cetatea Ierusalim în zilele lui Hristos nu mai era un loc divin, sfânt! Probabil iudeii s-au gândit că ei se descotorosesc de Unul necurat, prin aceea că L-au judecat în afara taberei, dar în realitate ei înșiși nu erau curați, nu erau sfinți, și sfânt și curat era tocmai Cel drept, pe care ei L-au aruncat afară (compară cu Faptele apostolilor 7.52; 1 Petru 3.18; 1 Ioan 2.1,2). De aceea locul din afara taberei din versetul 11 este locul judecății lui Dumnezeu; în versetul acesta este locul de ocară, pe care oamenii răi au adăugat-o. Aceasta este confirmat exact prin versetul 13: „să purtăm ocară Lui”. La fel se plânge și Domnul Isus Însuși în Psalmul 69.7-9: „Fiindcă pentru Tine port disprețul; rușinea Mi-a acoperit fața. ... Pentru că râvna pentru casa Ta M-a mistuit și insultele celor care Te insultă pe Tine au căzut asupra Mea.”

A sfințit poporul: aici „a sfinți” are iarăși înțeles dublu, pe de o parte despărțire de rău, pe de altă parte despărțire și punere deoparte pentru Dumnezeu. Vezi comentariul la Evrei 2.11; 10.10,14. Pe baza jertfei lui Hristos, a sângelui Său vărsat, fiecare israelit, care are parte de aceasta, este despărțit automat de iudaism și adus pe fundamentul sistemului nou. De aceea „pentru că” arată că suferințele lui Hristos au venit nu numai de la oameni, ci au avut loc după planul hotărât și preștiința lui Dumnezeu (Faptele apostolilor 2.23). Prin faptul că Hristos a suferit în afara rânduiei consolidate a lui Israel, fiecare, care a fost răscumpărat prin suferințele și moartea Lui, este pus principial în afara acestei rânduiei. Așa cum Hristos în suferințele Lui a fost dedicat în totalitate lui Dumnezeu, la fel și credincioșii sunt dedicați în El lui Dumnezeu pentru serviciul preoțesc, în afara preoției consolidate a lui Israel. Ce au devenit acum principial credincioșii, ei trebuiau și să realizeze practic (versetul 13).

A suferit: probabil aici stă „a suferit” și nu „a murit” (cu toate că și aceasta nu ar fi fals) pentru a arăta paralela la versetul 11, la care „a suferit” ar corespunde la „a fost ars”. Dacă animalele de jertfă au fost arse, ele au fost desigur înainte omorâte. Însă Hristos a avut parte de focul judecății lui Dumnezeu în suferințe îngrozitoare, fiind deplin conștient.

Versetul 13: aici scriitorul continuă gândul din versetele 11 și 12, însă într-un fel în care el face o aluzie clară la un eveniment foarte bine cunoscut cititorilor lui și de aceea nu trebuia descris mai detaliat. Acesta este istorisirea despre vițelul de aur din Exodul 32 și 33. După murdărirea totală a taberei prin păcatul îngrozitor al idolatriei, cei credincioși, Moise și slujitorul lui Iosua, au luat un cort și l-au construit „în afara” taberei, departe de tabără și l-au numit cortul întâlnirii: „Și a fost așa: oricine căuta pe Domnul (Iahve) ieșea la cortul întâlnirii, care era afară din tabără” (Exodul 33.7). De aceea diferența față de versetul 12 este aceea, că aici nu este vorba de oameni care ca și Domnul Isus au fost aruncați afară, ci de aceia care de bună voie părăseau tabăra, ca să ocupe locul de ocară (aceasta este ocară revărsată de către cei care rămân în tabără peste cei care părăsesc tabăra). Moise nu a fost alungat ca unul necurat din tabăra curată, așa cum erau resturile necurate ale jertfelor și persoanele necurate (vezi comentariul la versetul 11). De asemenea el nu a fost alungat afară ca unul curat dintr-o tabără necurată, pentru ca acolo în afara taberei să poată avea părtășie cu Dumnezeu. Aici nu este vorba că Moise a fost dus la un loc de judecată sau a fost împovărat cu ocară oamenilor. Dimpotrivă: el însuși a condamnat tabăra! El a înțeles că tabăra murdărită stătea sub judecata lui Dumnezeu și de aceea el trebuia s-o părăsească. Acolo unde era adorat vițelul de aur, cel credincios nu mai putea rămâne; el trebuia să meargă în afara taberei. Aceasta era valabil și pentru evrei; în sistemul serviciului divin, care a lepădat pe Mântuitorul lor, ei nu mai puteau rămâne, ei trebuiau să meargă „în afara taberei”. Prin aceasta locul din afara taberei nu este un loc al judecății lui Dumnezeu (versetul 11) sau un loc de ocară, adusă din partea oamenilor răi (versetul 12), ci este locul despărțirii de rău. Cine ocupă acest loc, prin aceasta condamnă tabăra, oricât de mult locul acesta ar fi fost odinioară un loc divin și sfânt. Evreii trebuiau să învețe că serviciul iudaic la Templu era învechit și în curând va dispărea, și anume atunci când Dumnezeu va pustii Templul (Evrei 8.13; 9.1,8-10). Desigur slujirea era învechită, căci ea era numai o umbră a realității, care venise acum în Hristos (Evrei 10.1; 9.11,24; Coloseni 2.16,17). Efectiv slujba era nu numai învechită, ci și necurată, căci ea era făcută de oameni

răi, care L-au aruncat afară pe Hristos, de aceea Dumnezeu a dat la o parte Templul nu numai moral, ci și l-a pustiit. Misiunea mare a evreilor consta acum în renunțarea de bună voie la Templu (să-l condamne și să se despartă de rău), înainte ca Dumnezeu Însuși să intervină și să termine serviciul la Templu. În sensul acesta acest cuvânt al Scripturii nu poate fi aplicat la creștinii de astăzi. Însă cuvântul acesta devine din nou actual acolo unde creștinătatea a dat naștere la un fel de imitare a taberei, adică o „tabără” care este o imitare a iudaismului, tocmai ceea ce Dumnezeu a condamnat așa de mult. Este sistemul religios din creștinătate, care din nou (ca în timpul evreilor) Îl dă afară pe Domnul Isus; un sistem care aduce ocară Persoanei sfinte și lucrării făcute de ea. La fel ocărăsc pe toți care aleg partea lui Hristos și se despart de toate serviciile divine omenești, degenerate. „Tabăra” se găsește astăzi în creștinătate acolo unde vechiul Loc preasfânt iudaic este reintrodus; compară cu Evrei 9.1-10. Acolo se pune din nou accent mare pe lucrurile exterioare; îmbrăcăminte oficială frumoasă, obiecte religioase artistice, ceremonii cu gust, care în principal se adresează cărnii. Acolo se vede deseori și un domeniu separat, un „loc sfânt” în clădirea bisericii, unde are voie să meargă numai „preotul” (compară cu Evrei 9.6,7), și în mod deosebit un strat spiritual mai presus de „popor” („laic” vine de la laos, „popor”) și care este singurul privilegiat să împlinească anumite misiuni. Însă ceea ce este cel mai grav este că uneori în „tabără” este închis din nou accesul liber la Dumnezeu (Evrei 9.8; 10.19-22). „Duhovnicul” împlinește din nou un rol de mijlocitor între Dumnezeu și om: preotul este necesar pentru a obține iertare de la Dumnezeu. Dacă în zilele noastre serviciul divin primește iarăși însușirile clare ale „taberei” din timpul evreilor, atunci versetul acesta devine și astăzi actual și cere creștinilor să facă astăzi ceea ce trebuiau evreii să facă atunci. Compară în privința aceasta și cu Matei 25.6; Ioan 10.3,4; 2 Corinteni 6.16-18; 2 Timotei 2.19.22; Apocalipsa 18.4. De altfel să mergi „în afara taberei” înseamnă nu numai despărțirea de rău. Dacă despărțirea este numai negativă, în practică te asemeni cu fariseii, al căror nume înseamnă probabil „cei despărțiți”. Despărțirea este înainte de toate pozitivă: ea înseamnă să ieși afară „la El”, să te atașezi de El, să-L urmezi, să ai parte împreună cu El de ocara Lui, prin aceea că dai mărturie despre Numele Lui și suferi din pricina numelui Lui. În felul acesta sfinții „din afara taberei” constituie un popor „sfințit”, adică un popor dedicat lui Dumnezeu (versetul 12); un popor atras de El (versetul 13a), și un popor care are parte de ocara Lui (versetul 13b; compară cu 1 Petru 2.11,12,19-23). Este o societate de pelerini adevărați, care se află pe drumul spre „cetatea viitoare” (versetul 14), o părtășie de adevărați închinători, care prin Hristos aduc lui Dumnezeu jertfe de laudă (versetul 15).

Purtând ocara Lui: este de o importanță fundamentală pentru credincios să știe că Domnul Isus este Acela care a înfăptuit aici pe pământ lucrarea și după aceea a fost glorificat de Dumnezeu și înălțat la dreapta Sa. Prin aceasta Dumnezeu a oferit dovada că El a acceptat deplin lucrarea lui Hristos, și că prin aceasta noi am fost primiți în Hristos, da, avem în El un loc în buna-plăcere a lui Dumnezeu. Însă în timp ce Domnul Isus era plăcut lui Dumnezeu, El era batjocorit și lepădat de oameni; și aceasta este la fel partea credincioșilor. Dacă suntem uniți cu Hristos glorificat în cer, atunci noi suntem legați și cu un Hristos lepădat pe pământ. Dacă avem parte împreună cu El de buna-plăcere a lui Dumnezeu, atunci noi avem parte împreună cu El și de ocara din partea oamenilor. Acestea sunt nu numai suferințe din pricina conștiinței și a dreptății (1 Petru 2.19; 3.14), ci sunt suferințe în Numele lui Hristos (1 Petru

4.14; compară cu Matei 5.10-12). Observă paralela ciudată cu 1 Petru 2.4,5 (după părerea mea adresată și creștinilor iudei): „De El, apropiindu-vă (compară cu: ieșim afară la El), ca de o piatră vie, lepădată (compară cu: a suferit ocară), în adevăr, de oameni, dar aleasă, prețioasă înaintea lui Dumnezeu, și voi înșivă ca niște pietre vii, sunteți zidiți o casă spirituală, o preoție sfântă, ca să aduceți jertfe spirituale bine primite lui Dumnezeu prin Isus Hristos” (compară cu Evrei 13.15). Găsim astfel în epistola către Evrei, în legătură cu slujirea la cortul din pustiu în Vechiul Testament, trei poziții remarcabile, în care se află creștinii credincioși:

- la altar (versetul 10), adică la adevăratul loc spiritual al serviciului divin, unde Domnul Isus este în mijloc, pentru ca acolo să aducem „jertfele noastre de laudă” (versetul 15);
- în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-22), acesta este Locul Preasfânt ceresc, unde este Hristos și unde noi avem voie să ne apropiem cu îndrăzneală de Dumnezeu pe baza a ceea ce Hristos este acolo pentru noi;
- în afara taberei, adică în despărțire de serviciul divin (religia) obișnuit, care într-adevăr se numește după Dumnezeu, dar care și astăzi încă leapădă afară pe Domnul Isus și unde de aceea nu este nici un loc pentru aceia care se pun de partea Lui.

Versetul 14: despre „cetatea viitoare” din versetul acesta am vorbit de mai multe ori; vezi comentariul la Evrei 11.10,16; 12.22. Creștinii credincioși din afara „taberei” constituie, asemenea patriarhilor, o societate de pelerini, străini și oameni fără drept de cetățenie. Ei nu caută aici o cetate statornică. Ei nu așteaptă descoperirea domniei lui Hristos în epoca actuală. Ei nu năzuiesc după putere și prestigiu în lumea aceasta, ci ei realizează practic în viața lor faptul că sunt străini și sunt pe drum spre capitala Împărăției viitoare, de neclintit (Evrei 12.28) din „lumea locuită care va veni” (Evrei 2.5) și din „veacul viitor” (Evrei 6.5), unde vor fi introduse „bunurile viitoare” (Evrei 9.11; 10.1). Ei caută stabilitatea în Hristos (Evrei 13.8) și în harul lui Dumnezeu (Evrei 13.9), nu în cetățile (organele puterii) lumii acesteia. De aceea „aici” înseamnă: pe pământul acesta, în epoca aceasta. Privit în context, în cazul expresiei cetate nestatornică este vorba în primul rând de Ierusalim, centrul serviciului divin iudaic, cetatea despre care este vorba direct în versetul 12. Ierusalim nu este o „cetate statornică”. Nu numai că el nu mai are nici o importanță ca centru al serviciului divin (Ioan 4.21-24), ci după părerea mea nu este improbabil că scriitorul face aici aluzie la apropiata distrugere a Ierusalimului. Ierusalimul urma să fie dat la o parte nu numai din punct de vedere moral, ci și în adevăratul sens al cuvântului. De aceea evreii ar trebui să se despărță nu numai moral și spiritual de Ierusalim ca centru al serviciului divin iudaic, ci și să părăsească la timp cetatea, ca să rămână cruțați de judecata care va veni peste cetate. Dacă înțelegerea noastră este corectă, epistola către Evrei a fost scrisă scurt înainte de distrugerea Ierusalimului și atunci în versetul acesta este o aluzie acoperită referitoare la distrugerea Ierusalimului. Cine a înțeles această aluzie a înțeles că era mai bine să părăsească cetatea (compară cu Luca 21.20-24). Ar putea să fie greu să se recunoască că Ierusalim a încetat să fie centrul serviciului divin, da, că de aceea el nu era o cetate statornică, deoarece ea va fi pustiită – însă evreii trebuiau să se gândească că pentru aceasta ei vor primi un Ierusalim veșnic, ceresc, care rămâne și de nezuguduit. Într-acolo era îndreptat ochiul pelerinului adevărat.

Versetul 15: și la versetul acesta ne-am referit de mai multe ori, așa că remarcile noastre la acesta pot fi numai scurte. Vezi în privința aceasta ce s-a spus despre „altar-slujire”, la care scriitorul revine aici; el vorbește realmente despre „aducerea” de „jertfe de laudă”. Cu privire la „aducere” vezi comentariul la Evrei 7.27; 9.28 („a purta”); este efectiv să lași „să se înalțe în fum” de pe altar spre Dumnezeu. Și expresia „jertfă [de tăiere]” este o referire la serviciul la altarul spiritual, pe care noi îl cunoaștem, la care combinația „jertfă de laudă” este o referire clară la jertfa de pace vechi-testamentală. Expresia se întâlnește textual în Leviticul 7.12 (LXX), unde este o traducere textuală a expresiei ebraice zebach hathoodah, „jertfa de laudă”. Jertfa de laudă a fost jertfită lui Iahve și imediat după aceea era mâncată: este o manifestare foarte spontană, mai scurtă decât jertfa de legământ (un alt fel de jertfă de pace), care dura mai mult, care de asemenea avea un motiv concret. Și cu atât mai potrivit este că în versetul acesta este vorba de o aducere „neîncetată” de jertfe de laudă; nu numai în străngerile laolaltă, nu numai la ocazii deosebite, ci neîncetat. Tatăl nu caută adorare, ci adoratori (Ioan 4.23), aceștia sunt oameni caracterizați în totalitate prin adorare. Creștinul credincios din epoca nouă are întotdeauna motiv de mulțumire, de bucurie și laudă pe baza Persoanei și lucrării lui Hristos. „Aducerea” jertfelor de laudă are loc de asemenea „prin El”; aceasta înseamnă nu numai pe baza lucrării Sale, ci literalmente pe baza slujirii Sale. Am văzut în Evrei 8.2 că Hristos este slujitorul Locului Preasfânt, ca și cum numai Acesta ar fi; însă acest Mare Preot este legat cu mulți preoți (chiar dacă în epistola către Evrei din cauza unicității și măreției Marelui Preot aceștia niciodată nu sunt numiți așa), care sunt sfințiți cu El (Evrei 2.11) și care cu El și prin El fac slujba la altar. De aceea Evrei 7.25 spune, că noi „prin El” ne apropiem de Dumnezeu, și 1 Petru 2.5 spune că jertfele noastre spirituale sunt plăcute lui Dumnezeu „prin Isus Hristos”.

Rodul buzelor: scriitorul preîntâmpină gândul posibil că el s-ar referi la jertfe în adevăratul sens al cuvântului, prin aceea că spune, că aceste jertfe sunt rodul buzelor noastre. Noi manifestăm lauda noastră nu prin sacrificarea și aducerea de animale ca jertfă, ci prin cuvintele buzelor noastre. Scriitorul face aceasta cu o referire la Vechiul Testament, arătând din aceasta că jertfa buzelor în sine nu era ceva de natură nouă. În Osea 14.2 se găsește expresia ciudată: „taurii buzelor noastre”, adică tauri care nu erau jertfiți în adevăratul sens al cuvântului, ci erau aduși prin lauda buzelor noastre. Și în alte locuri Vechiul Testament pare să cunoască aceste jertfe spirituale; compară cu Psalmul 50.14,23 și vezi și Psalmul 51,17,18 și Mica 6.7,8 ca dovadă că și în Vechiul Testament era clar că adevăratele jertfe nu constau (numai) din animale de jertfă, ci din ceea ce trăiește în inimă și este exprimat prin buze și prin viață (compară cu Romani 12.1). În versetul acesta nu se spune „tauri” ci „rod”, conform textului LXX din Osea 14.2. Evident textul ebraic, pe care l-au folosit traducătorii LXX, nu avea cuvântul par „tauri”, ci peri, „rod”.

Mărturisesc: probabil aceasta este traducerea corectă și trebuie să ne gândim la o legătură cu locuri ca cele din Evrei 3.1; 4.14; 10.23; 11.13. Dar și traducerea „a preamări” este foarte posibilă (în mod deosebit în legătură cu „numele Său” în cazul dativ). Traducerea aceasta este probabil de preferat din cauza contextului cu jertfa de laudă. „A mărturisi” are mai degrabă referire la viața noastră de creștini în lumea aceasta, chiar și față de o lume religioasă, care leapădă Numele Lui; dimpotrivă, „a preamări” este îndreptat mai mult spre Dumnezeu. Eu

prefer prima traducere, pentru că eu presupun că era intenția scriitorului să amintească de faptul că aceia care mărturisesc în lume Numele lui Dumnezeu să nu uite să-I aducă jertfă de laudă. Poți fi preocupat foarte mult cu mărturisirea lui Dumnezeu altor oameni, că se uită ce ești dator mai întâi și înainte de toate lui Dumnezeu.

Versetul 16: Dumnezeu nu cere pentru Sine Însuși, ci El dorește ca noi în slujba noastră de preoți să nu uităm pe cei credincioși. De aceea scriitorul numește aici dintr-odată „jertfa” noastră simbolică de laudă precum și „jertfa” noastră simbolică de binefacere și dărnicie. Prima este pentru Dumnezeu, a doua pentru aproapele; însă într-un anumit sens și „jertfa” a doua este pentru Dumnezeu, pentru că versetul acesta spune că Dumnezeu are bună plăcere de jertfele de binefacere. De aceea se mai poate spune că toate jertfele noastre sunt pentru Dumnezeu; însă unele (jertfele noastre de laudă) sunt direct pentru Dumnezeu, altele (care sunt pentru semenii noștri) sunt indirect pentru Dumnezeu. Având în vedere versetul 1 din Evrei 13 se poate înțelege că scriitorul vorbește aici despre „a uita”. Se poate ușor aduce jertfă lui Dumnezeu și totodată Dumnezeu să fie aproapele uitat. În felul acesta nu este plăcut lui Dumnezeu. El dorește nu numai jertfe de laudă, ci El dorește să primească și slujire prin jertfele noastre pentru aproapele. Același lucru vedem deseori în Vechiul Testament. Cartea Leviticul începe cu jertfa pentru Dumnezeu și sfârșește cu zeciuiala, care de asemenea era pentru Dumnezeu (Leviticul 27.30-32), dar care era dată aproapelui. Deuteronomul 26 începe cu luna celor dintâi roade, care erau aduse lui Iahve, dar urmate de zeciuiala, care era destinată pentru leviți, pentru văduve și orfani precum și pentru străini. În limbajul nou-testamental aceste jertfe sunt pentru slujitorii Domnului, pentru „nevoile sfinților” (vezi Romani 12.13; 2 Corinteni 9.12) și nevoile semenilor, care nu fac parte din Adunare (de exemplu cheltuieli pentru o evanghelizare).

Bunăplăcere

Evrei 11.5 a primit mărturia că i-a plăcut lui Dumnezeu

Evrei 11.6 fără credință este imposibil să-I fii plăcut

Evrei 13.16 astfel de jertfe Îi plac lui Dumnezeu

Evrei 13.21 ce este plăcut înaintea Lui

Binefacere și dărnicie: primul cuvânt este cuvântul general pentru a face bine altora, nu prin dăruirea de bunuri, ci prin facerea de fapte bune pentru alții, precum este dragostea de frați, ospitalitatea și grija pentru cei închiși (versetele 1-3). Cuvântul al doilea este tradus de cele mai multe ori prin părtășie, alternativ și prin „a lua parte” și „a avea parte”. În înțelesul folosit aici („împărțirea” cu alții a posesiunii proprii, cu cei care sunt în nevoie) îl găsim de exemplu în Filipeni 4.14, referitor la „participarea (financiară) în necazul meu”, în timp ce apostolul vorbește în versetele următoare despre dărnicie „cu privire la (textual: părtășie) dare și primire”. Astfel cuvântul poate avea și sensul de „colectă”, vezi Romani 15.26 („contribuție”), 2 Corinteni 8.4 („părtășie”), 9.13 („dărnicie”). „Părtășie” înseamnă de aceea

textual „participare”, aici în sensul de a face parte altora din ceea ce ai, de aceea aici se spune „a da cuiva o parte din ceva”.

Epilog: Isus, marele Păstor al oilor (Evrei 13.17-25)

Evrei 13.17-25: **17.** Ascultați de conducătorii voștri și supuneți-vă lor, pentru că ei veghează asupra sufletelor voastre ^a, ca unii care vor da socoteală; pentru ca să facă aceasta cu bucurie, și nu suspinând, pentru că aceasta ar fi nefolositor pentru voi. **18.** Rugați-vă pentru noi, pentru că suntem convinși că avem o bună conștiință, dorind să ne purtăm bine în toate ^b. **19.** Dar cu atât mai mult vă rog să faceți aceasta, ca să vă fiu înapoiat cât mai curând. **20.** Iar Dumnezeu păcii, care L-a adus înapoi dintre morți prin ¹ sângele legământului etern ^c pe Domnul nostru Isus, Păstorul cel mare ^d al oilor, **21.** să vă desăvârșească în orice lucrare bună, ca să faceți voia Lui, lucrând în voi ceea ce este plăcut înaintea Lui, prin Isus Hristos, căruia fie gloria în vecii vecilor! Amin. **22.** Dar vă rog, fraților, îngăduiți cuvântul îndemnării, pentru că v-am scris doar în câteva cuvinte. **23.** Să știți că fratele nostru Timotei a fost eliberat, cu care, dacă vine curând, vă voi vedea. **24.** Salutați-i pe toți conducătorii voștri și pe toți sfinții. Cei din Italia vă salută. **25.** Harul fie cu voi toți! Amin.

Remarci

^{1.} adică „în puterea”

^{a.} Isaia 62.6; Ezechiel 3.17

^{b.} Faptele apostolilor 24.16; 2 Corinteni 1.12

^{c.} Isaia 55.3; Ieremia 32.40; Ezechiel 37.26; Zaharia 9.11

^{d.} Isaia 63.11; 1 Petru 2.25; 5.4

Comentariu

Epistola către Evrei se încheie cu îndemnuri practice, dorințe de binecuvântare și salutări. De altfel versetele 17-21 se leagă de versetele 12-16, unde noi găsim unele însușiri ale poporului nou-testamental al lui Dumnezeu:

- un popor „sfințit” prin sângele lui Hristos (versetul 12),
- un popor unit practic cu Hristos, care în afara „taberei” poartă ocară Lui (versetul 13),
- un popor de străini, în călătorie spre cetatea viitoare (versetul 14),
- un popor de închinători, care aduc permanent lui Dumnezeu jertfe de laudă (versetul 15),
- un popor de oameni care fac bine unii altora și împart bunurile lor între ei (versetul 16).

La aceasta se adaugă patru însușiri importante, care caracterizează pe adevăratul popor al lui Dumnezeu „din afara taberei”:

- Comportare corectă între conducători și urmași; primii nu sunt rânduți de oameni, ci de Dumnezeu. De aceea ei dau socoteală lui Dumnezeu (compară cu 1 Corinteni 4.1-5; Romani 14.4) (versetul 17).
- Rugăciunea Adunării pentru conducători (nu numai rugăciunea conducătorilor pentru Adunare); conducătorii veghează asupra credincioșilor (versetul 17) și credincioșii se roagă pentru conducători (versetul 18).
- Locul din afara taberei este locul ascultării absolute; acolo nu este loc pentru voința cărnii sau pentru voința omului, ci numai pentru voia lui Dumnezeu, așa cum aceasta este revelată în Cuvântul Său (versetele 20,21a).
- Pe locul din afara taberei este vorba în primul rând de onoarea lui Dumnezeu și a lui Hristos: „A Lui să fie gloria în vecii vecilor” atât acum în Adunare cât și curând în glorie (compară cu Efeseni 3.21) (versetul 21b).

Prin aceasta „cercul” se închide:

- Epistola către Evrei începe cu Hristos în glorie (capitolele 1 și 2);
- Epistola către Evrei se încheie cu credincioșii care sunt spre gloria lui Hristos, în Locul Preasfânt și în afara taberei.

Accentul este pus și acum în mod deosebit pe măreția lui Hristos, aici ca Păstor:

- El este Păstorul cel bun, care Și-a dat viața pentru oi (Ioan 10.11,14,15,17);
- El este Păstorul cel mare, care a fost readus dintre morți de către Dumnezeul păcii (versetul 20);
- El este Păstorul cel mai mare (peste toți păstorii din adunare) care Se va arăta curând în glorie (1 Petru 5.4).

Și câmpul vizual merge aici mai departe decât vreodată înainte:

- Legământul este aici un legământ veșnic (versetul 20);
- Gloria pentru Hristos este aici din veșnicie în veșnicie (versetul 21).

Între timp credincioșii trebuie să crească în facerea voinței lui Dumnezeu, aceasta înseamnă să faci tot ce este plăcut Lui; aceasta poate fi numai ceea ce este făcut „prin Isus Hristos” (versetul 21). Evreii ar trebui să primească de bună voie aceste cuvinte scurte de îndemnare (versetul 22).

Finalul epistolei către Evrei ne spune ceva despre situația personală a scriitorului:

- el speră să fie „dat înapoi” în curând cititorilor (versetul 19), ceea ce poate avea înțelesuri diferite (morale sau textuale);
- el era un cunoscut și un tovarăș al lui Timotei, care de asemenea era în captivitate, probabil în Italia (versetul 23, compară cu versetul 24);
- scriitorul scrie scrisoarea sa probabil din Italia (versetul 24).

Aceste puncte au importanță cu privire la scriitorul acestei epistole, la destinatari, la timpul și locul redactării ei. Compară în privința aceasta cu partea de introducere (Studiul nr. 1).

Scriitorul încheie cu:

- salutări adresate conducătorilor și tuturor sfinților;
- salutări de la sfinții din Italia;
- și cu dorința de binecuvântare generală: „Harul fie cu voi toți!”

Versetul 17: scriitorul a vorbit deja mai înainte în Evrei 13.7 despre conducători, însă acolo era vorba de conducătorii adormiții. Aici în versetul 24 el vorbește despre conducătorii care trăiesc încă. Îndemnurile date aici erau evident necesare, având în vedere diversele neînțelegeri dintre evrei (vezi Evrei 3 și 4 și Evrei 10.23-26). Ei ar trebui să „asculte” de conducătorii lor, aceasta înseamnă să urmeze indicațiile lor și să le fie supuși, aceasta înseamnă să aibă atitudine smerită față de ei, așa cum se cuvine. Evident scriitorul cunoștea bine pe conducători și știa că ei sunt în totul de acord cu el, că el putea să-i impulsioneze pe evreii nestatornici, pe care el însuși i-a îndemnat în epistolă, ca să-i urmeze pe conducătorii lor. El știa de asemenea despre conducători că ei „vegheau” (aceasta înseamnă că urmăreau permanent, asemenea unui păstor atent) asupra sufletelor evreilor (acestea sunt viața spirituală; Evrei 4.12; 6.19; 12.3). Probabil conducătorii au dat uneori indicații pe care unii evrei nu le-ar fi avut cu plăcere, dar ei trebuiau să se gândească că conducătorii făceau aceasta spre cel mai mare bine spiritual al lor. La aceasta se adaugă un alt motiv; evreii trebuiau să recunoască că conducătorii lor îi conduceau în felul în care o făceau, deoarece ei erau conștienți că odată vor da socoteală lui Dumnezeu cu privire la poziția lor de conducere. Nu trebuia să se creeze probleme conducătorilor, dacă ei sunt conștienți de realitatea severă că ei vor trebui cândva să dea socoteală înaintea scaunului de judecată al lui Dumnezeu. Acesta este și scaunul de judecată al lui Hristos, al mai Marelui Păstor (conducătorul tuturor păstorilor) (Romani 14.10; 2 Corinteni 5.10; 1 Petru 5.1-4). Prin faptul că ei nu se comportau respingător față de conducători, ei îi ajutau să facă „aceasta” (și anume, să vegheze, să nu dea socoteală, așa cum gândeau unii) cu bucurie și nu cu suspine. Poți să faci lucrarea cu suspine, din cauza propriei dispoziții sufletești rele, dar de cele mai multe ori cauza suspinului sunt împrejurările. O slujbă de păstor lipsită de mulțumire, neplăcută, neprețuită sau chiar cu împotrivire nu va da naștere la bucurie, ci la suspine la conducători. În cele din urmă aceasta va fi rău și pentru cititori. Ei ar trebui mai degrabă să se ostenească să se comporte pe cât se poate de mult amabil față de conducători, pentru ca aceștia să poată face slujba de supraveghetor a sufletelor pe cât se poate de bine și cu bucurie; aceasta le va fi de „folos”.

Versetul 18: prima întrebare care se ridică la acest verset este, la cine se referă scriitorul prin cuvântul „noi”: numai la sine însuși, sau la sine însuși împreună cu alții, și cine sunt acești alții? Este posibil ca scriitorul să se refere la sine însuși, deoarece numai un om poate spune despre sine însuși că el are o conștiință bună (așa cum se spune în versetul acesta) și pentru că în versetul 19 el trece la forma eu. Cu toate acestea gândul acesta nu satisface, că scriitorul folosește într-un singur verset două pronume personale diferite, ca să se descrie pe sine însuși.

Ni se pare mai degrabă că în versetul acesta el include și pe alții. Aceștia pot fi tovarăși, care ne sunt necunoscuți, dar care erau cunoscuți cititorilor; și un astfel de tovarăș putea fi Timotei, care este numit în versetul 23. Este posibil ca scriitorul prin „noi” să se refere la sine însuși și la conducătorii din versetul 17, la care însă el însuși se numește în tăcere un conducător. Așa cum conducătorii vegheau asupra sufletelor credincioșilor, la fel credincioșii trebuiau să se roage pentru conducători. Și Pavel roagă uneori să se facă astfel de rugăciuni de mijlocire cu privire la greutățile din slujba sa (Romani 15.30; Efeseni 6.18; Coloseni 4.3; 1 Tesaloniceni 5.25; 2 Tesaloniceni 3.1). Scriitorul adaugă aici că el are toată îndrăzneala să ceară aceste rugăciuni de mijlocire, deoarece el știa despre sine însuși și despre conducătorii cunoscuți lui că ei aveau o conștiință bună și umblau având intențiile cele mai bune, ca să placă lui Dumnezeu (compară cu Faptele apostolilor 24.16; 2 Corinteni 1.12). Scriitorul nu cere ceva, pentru că avea o conștiință rea; într-un astfel de caz te poți cel mult ruga ca respectivul să-și recunoască păcatele înaintea lui Dumnezeu. Însă scriitorul știe că el are o conștiință bună și tocmai de aceea ca instrument în mâna lui Dumnezeu este folositor în umblarea și slujirea sa și poate chiar să-i îndemne pe evrei. Probabil menționarea conștiinței lui bune era necesară, deoarece unii cititori se îndoiau cu privire la atitudinea lui față de iudaism. De asemenea s-ar putea ca scriitorul să fi fost închis (așa cum se poate deduce din versetul 19) și sta înaintea unui proces de judecare și de aceea conștiința lui bună mărturisește și are îndrăzneala să roage pentru rugăciunea de mijlocire a cititorilor lui. Cine umblă bine, merită rugăciunea de mijlocire a celor care cred împreună cu el; cine umblă greșit are probabil mult mai multă nevoie de rugăciunea de mijlocire, însă el nu a meritat-o.

Versetul 19: scriitorul îndeamnă „cu atât mai mult” pe cititorii lui să se roage. Aceasta se poate înțelege așa, că el cu atât mai mult îi îndeamnă ca ei să se roage; sau așa, că el îi îndeamnă, că ei cu atât mai mult ar trebui să se roage. De fapt diferența nu este mare. Textual: el speră ca să fie pus iarăși înapoi în starea de odinioară. Aceasta se poate interpreta moral: scriitorul speră ca relațiile tulburate cu evreii să fie restabilite. Se poate interpreta și textual: el speră ca el să fie readus iarăși înapoi la cititori. Această ultimă interpretare poate fi adusă în legătură cu versetul 23, unde el vorbește despre încrederea că îi va vedea în curând. Este posibil ca scriitorul să se fi gândit aici la ambele înțelesuri. Dacă el spera să fie dat iarăși înapoi evreilor, atunci era posibil ca în momentul acela anumite împrejurări să-l fi reținut. Dacă se pornește de la presupunerea că Pavel este scriitorul, atunci se poate presupune că aici este vorba de captivitate, așa cum probabil era cazul și cu Timotei în versetul 23. Dacă în versetul acesta este vorba de captivitate, atunci însă cu perspectiva unei eliberări în curând, deoarece scriitorul speră să vadă foarte curând pe cititori (versetul 23) (compară cu Filipeni 1.26; 2.24; Filimon 22).

A îndemna	A încuraja (în total de 7x)
Evrei 3.13 îndemnați-vă unii pe alții în fiecare zi	Evrei 6.18 să avem mângâiere puternică
Evrei 10.25 nepărăsind ... ci să ne încurajăm reciproc	Evrei 12.5 ați uitat îndemnul
Evrei 13.19 cu atât mai mult vă rog	Evrei 13.22 suportați cuvântul îndemnării
Evrei 13.22 Dar vă rog, fraților, suportați	

Versetul 20: Dumnezeuul păcii: scriitorul sfârșește cu o dorință de binecuvântare minunată. Binecuvântare pe care el o dorește cititorilor din partea „Dumnezeului păcii” (compară cu Romani 15.33; 16.20; 2 Corinteni 13.11; Filipeni 4.9; 1 Tesaloniceni 5.23; 2 Tesaloniceni 3.16). Epistola, în care s-a vorbit despre „Împăratul păcii” (Evrei 7.2) și despre credincioșii care urmăresc pacea (Evrei 12.14), se termină cu Dumnezeu în care este ancorată toată pacea adevărată. Dacă se ține seama de context, aici trebuie să se gândească înainte de toate la pacea pe care a realizat-o plinătatea Dumnezeirii „prin sângele crucii Sale” (Coloseni 1.20), și care după aceea a fost predicată atât iudeilor cât și păgânilor (Efeseni 2.17). Pe baza lucrării Sale, „Hristos este pacea noastră” (Efeseni 2.14) și de aceea „Dumnezeul păcii” este adus în versetul acesta în legătură cu lucrarea făcută de Hristos și cu sângele legământului Său.

Marele Păstor al oilor: Dumnezeu Însuși a dovedit că El a primit satisfacție deplină în lucrarea lui Hristos, prin aceea că El L-a înviat („adus înapoi”) dintre morți. El a lăsat pe „Păstorul bun”, care Și-a dat viața pentru oi (Ioan 10.11,14), să revină înapoi în viață ca „Marele Păstor”: „pe Domnul nostru Isus” (o expresie de intimitate și solidaritate intimă). Este singura referire directă în epistola către Evrei la învierea lui Hristos. Probabil că scriitorul face aici aluzie la Isaia 63.11, unde în traducerea din ebraică se spune: „Unde este Acela care i-a scos din mare pe păstorii turmei Sale?”, în timp ce în LXX citim: „Unde este Acela, care a scos din mare pe păstorul oilor?” Aceasta trebuie să se refere la Moise, mijlocitorul legământului vechi și o imagine despre Hristos, Mijlocitorul legământului nou. Dacă se ține seama și de faptul că Marea Roșie este o imagine despre moartea lui Hristos, care ne-a răscumpărat (compară cu Romani 6.3,4; 1 Corinteni 10.1-4) de sub puterea „Egiptului” (domeniul de stăpânire al păcatului și al lui satan), atunci scoaterea din mare a lui Moise este o imagine a învierii lui Hristos, care acum este Marele Păstor al oilor, care conduce în siguranță pe poporul Său prin pustiu până în „țara făgăduită”. Pe Hristos ca adevăratul Moise L-am întâlnit deja în Evrei 3. În comparație cu Moise El este Marele Păstor, așa cum în comparație cu Aaron este Marele Preot (Evrei 10.21).

Prin sângele legământului etern: textual „în puterea” sângelui. Scriitorul a preluat probabil expresia aceasta din Zaharia 9.11 („prin sângele [sau: din pricina sângelui] legământului

Tău”), unde în LXX noi găsim: „în sângele (în puterea sângelui) legământului”, în timp ce în Isaia 55.3; Ieremia 32.40; Ezechiel 37.26 este deja vorba de „legământul veșnic”. Citatul din Zaharia 9 este remarcabil, deoarece acolo este vorba de răscumpărarea/eliberarea rămășiței din „fântâna care nu are apă” (Ierusalim); compară cu versetul 11. Așa cum Domnul Isus a fost readus dintre morți „prin sângele legământului veșnic”, la fel sunt credincioșii legați cu El de partea cealaltă a morții. În puterea sângelui Său, Hristos a fost înviat dintre morți și a intrat în cer (compară cu Evrei 9.11,12), unde El este acum Marele Păstor al oilor. În puterea acestui sânge a scos Hristos odinioară oile Sale din staul (Israel, Ioan 10.4), aceasta înseamnă a scos pe creștinii iudei din Ierusalim, „din tabără”, din „fântâna fără apă”. În puterea sângelui mielului pascal a ieșit Moise și poporul său din apele morții; Hristos iese din apele morții în puterea propriului Său sânge împreună cu poporul Său. De aceea Hristos este un Păstor mai mare decât Moise. Este sângele legământului „veșnic”, deoarece el este un legământ care rămâne, care nu mai poate fi reînnoit sau ar trebui reînnoit, așa cum era legământul vechi. El se întinde peste „Împărăția de neclintit” a „veacului viitor” până la cerul nou și pământul nou. Dumnezeu are părtășie cu poporul Său conform unor condiții veșnic valabile! Vezi comentariul la Evrei 7.22; 8.6-10; 9.15; 10.16,29; 12.24.

Versetul 21: a desăvârși: același cuvânt ca „a întocmi” în Evrei 10.5 și Evrei 11.3; vezi acolo referitor la înțelesul special al cuvântului. Dorința de binecuvântare a scriitorului este aici, ca Dumnezeuul păcii să-i pregătească, să-i echipeze, să-i aducă în starea corectă pe cititori, pentru ca să fie desăvârșit de capabili să poată face voia Lui, și aceasta „în orice lucrare bună”, deci în orice cuvânt bun și orice lucrare bună.

Voia Sa: se merită osteneala să se cerceteze în fiecare epistolă a Noului Testament unde este vorba de voia lui Dumnezeu, ce înseamnă concret această voie în context. Deoarece viața creștină este întotdeauna privită dintr-un alt punct de vedere, de fiecare dată accentul se pune pe un alt aspect al voii lui Dumnezeu (compară Romani 12.2; Efeseni 6.6; Coloseni 1.9; 4.12; 1 Tesaloniceni 4.3; 5.18; 1 Petru 2.15; 3.17; 4.2,19; 1 Ioan 2.17). În versetul acesta, în contextul pasajului și al întregii epistole, este vorba de mersul practic al turmei lui Dumnezeu, care este în călătorie prin pustiu spre țara făgăduită (compară cu Psalmul 80) și unde Hristos este Marele Păstor (compară cu Evrei 10.36). Însă în al doilea rând, voia lui Dumnezeu este sfințirea noastră, deoarece noi exercităm în pustiu serviciul preoțesc (vezi detaliat comentariul la Evrei 10.10). Acestea sunt cele două aspecte mari ale vieții creștine în epistola către Evrei. Este Dumnezeu Însuși, care Își desăvârșește voia Lui în noi, prin aceea că El face în noi ce Îi este plăcut (compară cu Filipeni 2.12,13). Totul este și rămâne până la sfârșit dependent de lucrarea lui Dumnezeu, însă totul este și rămâne „prin Isus Hristos” (deoarece expresia se poate referi atât la „să vă desăvârșească” cât și la „facă”) (cu privire la nume vezi comentariul la versetul 8).

A Lui să fie gloria: unii comentatori aplică această afirmație la „Dumnezeul păcii”, alții la „Isus Hristos”. Probabil aici nu este nici un motiv pentru a face o deosebire între cei doi, deoarece Ei sunt văzuți ca Unul. Dar probabil din cauza adăugării „din veșnicie în veșnicie” ar fi mai bine să ne gândim la Dumnezeu, deoarece la sfârșitul Împărăției păcii Hristos Se va supune lui Dumnezeu și atunci Dumnezeu va fi „totul în toate” (1 Corinteni 15.28), acesta

este Dumnezeuul triunitar. Unele manuscrise au textual „până în veșnicii”, și altele: „până în vecii vecilor”. Deoarece prima expresie este tradusă întotdeauna cu: „până în veșnicie” și a doua cu: „până în toate veșniciile”, diferența între manuscrise este scoasă în evidență prin aceea că [„toate”] este în paranteze mari. „Amin” este aici o primă încheiere a epistolei către Evrei (compară și cu versetul 25).

Versetul 22: după simțământul nostru epistola către Evrei a devenit o epistolă lungă; dar după simțământul scriitorului, cele multe, pe care le avea de spus, le-a redat pe scurt. Probabil mai erau unele lucruri pe care el le-ar fi putut spune. Ceea ce el a scris a devenit un cuvânt de „îndemnare” (sau: impulsionare, încurajare). În baza caracterului scurt și concret al mesajului său, scriitorul se teme că cititorii lui ar fi putut să se supere ici și acolo. El îi roagă să aibă înțelegere pentru cele scrise; să le „suporte”, să le asculte de bună voie. Caracterul implorator al acestui cuvânt (care în sine însuși este de asemenea un „îndemn”; de aceea de două ori cuvântul „a îndemna” în versetul acesta) este întărit prin apelarea „fraților”. Este de asemenea posibil că scriitorul se teme că cititorii lui consideră epistola foarte lungă și prin aceasta ar putea fi iritați; atunci ei ar trebui să știe, că el însuși consideră mult prea scurt ceea ce a scris. În orice caz el presupune că cititorii ar fi ușor iritabili. Aceasta nu ne poate uimi, având în vedere împrejurările spirituale ale evreilor, așa cum el le prezintă în această epistolă.

Frați

Evrei 2.11 nu-I este rușine să-i numească frați

Evrei 2.12 Numele Tău fraților Mei

Evrei 2.17 în toate să devină ca frații Săi

Evrei 3.1 De aceea, frați sfinți, care aveți parte de chemarea cerească

Evrei 3.12 Luați seama, fraților, ca nu cumva

Evrei 7.5 adică de la frații lor

Evrei 8.11 fiecare să învețe pe fratele său

Evrei 10.19 Având deci, fraților, îndrăzneală

Evrei 13.22 Dar vă rog, fraților

Evrei 13.23 fratele nostru Timotei

Versetul 23: este foarte improbabil că în această comunicare este vorba de un alt Timotei decât cel cunoscut nouă, care și în 2 Corinteni 1.1 este numit „fratele”. Aici trebuie să ne gândim la concetățenii jumătate-iudei ai lui Pavel (Faptele apostolilor 16.1; 17.14,15; 18.5; 19.22; 20.4; Romani 16.21; 1 Corinteni 4.17; 16.10; Filipeni 2.19; 1 Tesaloniceni 3.2,6; compară cu 1 Timotei și 2 Timotei).

A fost eliberat: probabil apoluo înseamnă aici „a elibera” din captivitate, ca în Faptele apostolilor 3.13; 5.40; dar cuvântul poate însemna și „a da drumul” (Matei 15.23), „a izgoni” (Matei 19.3), „a lăsa să meargă” (Faptele apostolilor 15.30), „a pleca” (Faptele apostolilor

28.25) și chiar „a pleca” în sensul de „a adormi” (Luca 2.29). De aceea versetul acesta poate însemna și că Timotei era plecat sau în călătorie, a fost trimis. Versetul 23b nu ajută mult aici în a găsi înțelesul corect, căci această parte de frază poate fi interpretată diferit. Scriitorul poate să spună așa: Când Timotei (după eliberarea lui sau pornirea lui în călătorie) va ajunge în curând la mine, eu voi călători împreună cu el și vă voi vedea; în alt caz voi veni singur. El mai poate să spună și, când Timotei va veni repede, vă voi vizita împreună cu el, altfel eu nu pot veni. Prima interpretare pare să fie mai probabilă. Scriitorul speră să vină la evrei (compară cu versetul 19), dar el nu știe când și nu știe dacă va putea veni cu Timotei. Aceasta va depinde cât de repede vine Timotei la el. Luate toate împreună, aceste informații nu dau lămurire la întrebarea cine este scriitorul și când și unde a fost scrisă epistola. Se poate cel mult specula că Pavel este scriitorul, care era închis și spera să fie eliberat în curând (compară versetul 19 cu versetul acesta), că de asemenea Timotei era închis, dar a fost deja eliberat și că el, când Timotei va putea veni repede la apostol, speră să călătorească împreună cu el spre Palestina. Însă aceasta nu este mai mult decât o speculație, compară cu studiul nr. 1.

Versetul 24: epistola către Evrei se încheie cu salutările obișnuite adresate atât conducătorilor (compară cu versetul 17) cât și la întreaga Adunare (Biserică), adică la toți credincioșii din ținuturile (Iudeii?) din jur. Dods vrea să deducă din „toți”, că epistola către Evrei era adresată la unul sau doi conducători și de aceea aceștia trebuiau să transmită salutările și la ceilalți (conducători); însă „voștri”, atât aici cât și în versetul 17 pare mai mult să se refere la faptul că epistola către Evrei nu era adresată conducătorilor, ci unei grupe de credincioși, oriunde ar fi ei. Întrebarea aceasta este tratată detaliat în studiul nr. 1, unde se tratează și expresia „cei din Italia”. Ambele înțelesuri posibile ale acestei expresii permit de asemenea două concepții despre identitatea destinatarilor și despre locul de expediere.

Versetul 25: în încheiere urmează iarăși salutul obișnuit „Harul fie cu voi toți”, o expresie care caracterizează în mod deosebit pe Pavel. Este vorba de harul practic al lui Dumnezeu, de care credinciosul are nevoie în fiecare zi, atâta timp cât umblarea lui este pe pământ. De la aceasta nimeni nu este exclus: „toți” include pe evreii slabi și tari, pe cei carnali și pe cei spirituali; compară cu Evrei 12.15. Multe manuscrise adaugă cuvântul „!Amin!” (compară cu versetul 21), însă nu unele foarte vechi.

Excurs: semnătura

Multe manuscrise adaugă la sfârșitul epistolei către Evrei o semnătură. Deoarece această semnătură nu este în manuscrisele vechi și ea are foarte multe variante, evident ea nu face parte din textul original. Din cauza speculațiilor interesante, care au luat naștere în jurul acestor semnături, se merită efortul să notăm aici pe cele mai importante (vezi Metzger):

„[Epistola] către Evrei” (Sinaiticus C 33)

„[Epistola] către Evrei a fost scrisă din Roma” (A)

„[Epistola] către Evrei a fost scrisă din Italia” (P 1908)

„[Epistola] către Evrei a fost scrisă din Italia [și a fost adusă] prin Timotei” (K 102 460 1923)
(Această semnătură a fost preluată în textul Receptus)

„Epistola către Evrei a fost scrisă din Italia [și adusă] de Timotei” (425 464, și altele)

„De apostolul Pavel a fost scrisă din Italia epistola către Evrei [și adusă] prin Timotei” (404 și altele)

„De apostolul Pavel a fost scrisă din Atena, alții [spun] din Italia, epistola către Evrei [și adusă] de Timotei” (1911)

„Această epistolă către Evrei a fost scrisă din Italia [și adusă] de Timotei, apostolul (sau: trimisul), care de asemenea a fost trimis la ei de către preafericitul Pavel, ca să-i pună în ordine” (431)

„Această epistolă către Evrei a fost scrisă în ebraică din Italia [și adusă] de Timotei, apostolul (sau: trimisul), care de asemenea a fost trimis la ei de către preafericitul Pavel, ca să-i pună în ordine” (104)

Editorii olandezi Statenvertaling se referă pe drept în remarcile lor că aproape este de negândit că Timotei ar fi acela care a dus epistola către Evrei adresaților, conform unor variante de semnătură prezentate aici. Conform îndrumărilor din versetul 23 el trebuia mai întâi să ajungă la scriitorul epistolei către Evrei.